MICHAELIS
OPERA
1688

LANGII C.
MISCELLANEA
1688

16/ 6

IX. 62875/B

171

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

Accession Number

Press Mark

1) MICHAELIS, J.
2) LANGE, C.

REFOCILLANDO
VSVRPANDO
DESTILLANDO
APPLICANDO
PRÆPARANDO
VISITANDO

JOHANNIS MICHAELIS,

Hæreditarii in Bendorff, Philoſ. & Med. D. Hujúsve quondam Prof. Publ. Collegii Principum Minoris Collegiati, Academiæ Lipſienſ. Decemviri, nec non Illuſtriſſimi Principis Saxoniæ Altenburgici, Aliorumque Imperii Statuum Archiatri Feliciſſimi

OPERA MEDICO-CHIRURGICA

QUOTQUOT INNOTUERUNT OMNIA.

Ejus nempe

I. PRAXIS CLINICA GENERALIS ad JONSTONI ideam occupata circa Affectus Corporis Humani Univerſales, Particulares & Chirurgicos.

II. PRAXIS CLINICA SPECIALIS Caſibus XXVI. Subitaneis Monita Praxeos Generalia ad Ægri lectum applicare docens.

III. APPARATUS FORMULARUM, ſeu ANNOTATIONES in MORELLUM de Præſcriptione Formularum.

IV. ORDO VISITANDI OFFICINAS, Libellus oppidò rarus, cum annexis Regulis Pharmaceutico-Chymicis.

Accedit in fine

V. CLAVIS ad AUTHORIS POLYCHRESTA, H. E. Deſcriptio Medicamentorum B. DN. D. MICHAELIS quondam in Secretis habitorum.

NORIMBERGÆ,

Sumptibus JOHANNIS HOFMANNI, Bibliop.

Typis JOHANNIS MICHAELIS SPÖRLINI.

ANNO M DC LXXXVIII.

apw
J. J. Dillenius D. l.l.
Gissæ Hass.
1690.

PRÆFATIO
Ad
LECTOREM.

TAndem in apricum profero in ſecretiſſimis hactenus habita *Feliciſſimi* quondam *Practici* D. D. JOHANNIS MICHAELIS Manuſcripta, unde velut ex Equo Trojano tot hactenus emerſêre Medici undique Celeberrimi, ut dies me deficeret, ſi ſpecialem omnium mentionem facere ſuſtinerem. Inſtar eorum eſto ETTMüLLERUS noſtro ſeculô Famigeratiſſimus, qui ut multam Theoriæ ſuæ partem HELMONTII, SYLVII, WILLISII cœterorumque Recentiorum inventis acceptam tulit, ita hæc Præceptoris ſui ſcripta in adornandâ Praxi pro normâ ferè atque cynoſurâ habuit, ſucceſſu certè feliciſſimo! Undè facilè ſatisfieri poterit aliorum deſideriis, quibus ad morborum theoriam magè ſpectantia hic parcè nimis adducta videbantur, cùm labores ETTMüLLERI prorſus homo-

genii defectui huic facilè mederi poſſint, idque adeò commodè, ut ſi binum hoc Medicorum Decus utrobique contuleris, Jovem Lapidem jurare auſim, omne illic contineri, quicquid ad Medicum omnibus numeris abſolutum requiri videbatur, cùm juxta SENECAM *paucis ſe tradere ſatius ſit, quàm errare per multos.* Equidem in tantô ægrorum confluxu Praxiq; diffuſiſſimâ officio non minus ſuo, quàm Auditorum expectationi ſatisfeciſſe putandus eſt VENERANDUS SENEX, quòd relictis ſpeculationum tricis *Monita* ſaltim *Practica*, ex feliciſſimâ, quam multorum jam luſtrorum decurſu periclitatus erat, Medendi Methodô obſervata, traderet, atque concinniorum non minus, quàm tutiorum medicamentorum uſum inculcaret. Majoris enim ponderis ſunt pauca ab Expertô prolata Viro, quàm prolixæ Eorum declamationes, qui ſuadæ potius decorem, quàm ægrorum ſalutem amant, de quibus Amicus haud infimi ordinis hæc olim in aurem:

In cathedrâ multos dicunt curarier ægros,
Ad lectum paucos convaluiſſe malô.

Et hæc potiſſimum cauſa eſt, quòd Generalibus Beatiſſimi Viri Monitis *Speciales* quoq; *Caſuum Reſolutiones* addiderimus, ut, quâ ratione ea, quæ in prioribus ſalutariter annotata fuerant, ad τὸ τεχνιοδῆναι applicanda ſint, ad oculum omnibus appareat. Quòd verò in prioribus

Ideæ

Ideæ Jonſtonianæ methodus (in quam modò commentatus erat,) non ubivis obſervata ſit, ratio eſt, quòd ordo illìc nimis interruptus crebræque diviſiones multis ſint exoſæ, nec qui nimiùm ſemper, ſed qui benè diſtinguit, benè docet. De cœteris verò ſcriptis ſuô demum locô rationem dabimus: Quare nil hâc vice addo, niſi quòd ERUDITOS hìc LECTORES rogatos velit Typographus, ut in bonam omnia partem interpretentur, cùm haud aliô ea, quàm Publico ſerviendi fine ſit aggreſſus. Equidem, non omnium conditio patitur aut occaſio, ut MSS. hæc clanculum hactenus magno cum fœnore divendita laboriosè deſcribenda ſibi comparent, in quorum modò gratiam eſt effectum, ut Typis hæc expreſſa tolerabili ubique pretiô veneant. Nec Beatiſſimos VIRI Manes (ſi unquàm reviviſcerent) id ægrè laturos eſſe credo, qui, dum in vivis eſſet, iteratam Operum ſuorum ſpem fecit Officinis Noſtris, cui tamen aut laborum cumulô, aut inopinâ morte præventus ſatisfacere non poterat, utut B. DN. GÖZENIUS in *Dedicatione Collegii Practici Sylviani* ad D. D. MICHAELEM directâ multis illa precibus ſollicitârit; Verba Ejus hæc erant: *Non potui hæc denegare Amicis, qui ſciunt omne juvandi exornandique Rem Medicam ſtudium deprædicare. Quemadmodum neq; Tu, VIR EXCELLENTISSIME, Orbi literario denegabis, ſi quid*

 ad illu-

ad illuſtrandam & amplificandam ſubinde artem excitare poteris; ideoque præclara Tua Opera, de quibus nuperrimè mihi ſpem feciſti, in manus ſumas, quò & ea in lucem, quam dudum meruerunt, apertam tandem producantur. Hoc optimo jure de me ipſus pronunciaverim, officiis & ſervitiis qualibuscunque meis non eſſe defuturum. Et ſi meis ſumptibus promovere negotium omne velis, aut nitidiorem typum poſtulaturus, ita id procurabo, ut opus propediem in apricum prodeat. Erit inſuper gratiſſimum mihi, quia ſic apud Artis Medicæ Filios non exiguam inirem gratiam. Hactenus Typographus. Ut verò ad Noſtra redeam, potuiſſem pariter heîc *Commentarium* AUTHORIS *in* SCHRÖDERUM adjeciſſe, niſi Inclytus DN. FRIDERICUS HOFMANUS νῦν ἐν ἁγίοις in *Clavi* ſua *Schröderiana* hanc ſpartam dudum occupâſſet, qui ut *Monita* AUTHORIS *Pharmaceutica* cultiori methodô digeſſit, ita cum Illuſtri ETTMüLLERO novis Recentiorum floſculis exornavit admodùm. Quodſi tamen è re fore cenſeas, ERUDITE LECTOR, omnem movebo lapidem, ut & ejus, quoad fieri poterit, ocyus Tibi copia fiat. VALE!

SERIES LIBRORUM
ATQUE
CAPITUM
Praxeos Clinicæ Generalis.

PARTIS I. LIB. I.
De
FEBRIBUS.

PRÆLIM. De Febribus in genere.
CAP. I. De Ephemerâ.
II. De Synochô ſimplici.
III. De Febribus Putridis in genere.
IV. De Synocho putrido.
V. De Febre ardente.
VI. De Febribus Periodicis Continuis.
VII. De Tertianâ Continuâ.
VIII. De Quotidiana Continua.
IX. De Quartanâ Continuâ.
X. De Febribus Continuis Symptomaticis.
XI. De Febribus Intermittentibus in genere.
CAP. XII. De Tertiana Intermittente.
XIII. De Quotidiana Intermittente.
XIV. De Quartana Intermittente.
XV. De Febre Compoſita Semi-Tertianâ.
XVI. De Febre Hectica.
XVII. De Febre Malignâ.
XVIII. De Variolis.
XIX. De Morbillis.
XX. De Febre Petechiali.
XXI. De Morbo Ungaricô.
XXII. De Sudore Anglicô.
XXIII. De Febribus Peſtilentialibus.
XXIV. De Peſtilentiâ.

PART. I. LIB. II.

De
MORBIS CAPITIS.

CAP. I. De Dolore Capitis.
II. De Vigiliis nimiis.
III. De Vertigine.
IV. De Phrenitide.
V. De Apoplexiâ.
VI. De Catharrô.
VII. De Maniâ.
VIII. De Rabie.
IX. De Philtris.
X. De Melancholiâ.
XI. De Læſione Memoriæ.
XII. De Lethargo.
XIII. De Tremore.
XIV. De Paralyſi.
XV. De Convulſione.
XVI. De Incubô.
XVII. De Epilepſiâ.
XVIII. De Carô & Catalepſi.
XIX. De Externis Cerebri Læſionibus.
XX. De Vulneribus Cutis & Pericranii.
XXI. De Vulnere ſeu Fracturâ cranii.
XXII. De MORBIS OCULORUM.
TIT. I. De Palpebrarum affectibus.
De Trachomate.
Tumore aquoſo
coalitu palpeb.
convulſione palpeb.
TIT. II. De CILIORUM VITIIS.
De hordeolo.
Grandine
Phthiriaſi.
TIT. III. De Ophthalmiâ.
TIT. IV. De Suggillatione.
TIT. V. De Leucomate.
TIT. VI. De Dolore oculi & vulnere corneæ tunicæ.
TIT. VII. De Procidentiâ uveæ.
TIT. VIII. De Suffuſione.
TIT. IX. De Debilitate Viſus & cœcitate.
CAP. XXIII. De AURIUM AFFECTIBUS.
TIT. I. De Inflammatione Aurium.
II. De ulceribus aurium.
III. De Otalgia.
IV. De Surditate.
V. De Tinnitu.
CAP. XXIV. De MORBIS NARIUM.
TIT. I. De Ulceribus Narium.
II. De Polypo Narium.
III. De Hæmorrhagiâ Narium.
V. De Olfactus Læſione.
CAP. XXV. De AFFECTIBUS LINGUÆ.
Ejus ſcilicet.
Tumore

Ra-

Ranula
Nigrit. & ſcabritie
Paralyſi
Loquelæ difficultate.
CAP. XXVI. De MORBIS LABIORUM.
De Fiſſura
ulceribus } labiorum.
CAP. XXVII. De MORBIS FACIEI.
De Torturâ Oris.
De Ptyaliſmô.
CAP. XXVIII. De AFFECTIBUS ORIS.
De aphthis.
fœtore oris
ulceribus oris
CAP. XXIX. De MORBIS DENTIUM.
TIT. I. De Corroſione Dentium.
II. De Mobilitate Dentium.
III. De Odontalgiâ.
IV. De Dentium ſtupore, ſtridore & nigredine.
CAP. XXX. De AFFECTIBUS GINGIVARUM & GURGULIONIS.
De Gingivis corruptis excreſcentibus.
De Gurgulione relaxata inflammatâ.

PART. I. LIB. III.

De

AFFECTIBUS THORACIS.

CAP. I. De Anginâ.
II. De Strumis.
III. De Raucedine.
IV. De Vulnere Pulmonum.
V. De Phthiſi.
VI. De Pleuritide.
VII. De Empyemate
VIII. De Tabe Dorſali.
IX. De Crinonibus.
X. De Aſthmate.
XI. De Tuſſi.
XII. De Hæmoptyſi.
XIII. De Palpitatione cordis & ſyncope.

PART. I. LIB. IV.

De

MORBIS INFIMI VENTRIS ſeu ABDOMINIS.

CAP. I. De AFFECTIBUS VENTRICULI.
De Oeſophagi intemperie, tumore.
De Deglutitione Læſâ.
Vulneribus Ventriculi.
Dolore Ventriculi.

De Ardore Ejusdem.
Cap. II. De Anorexia.
III. De Nimiâ appetentiâ & famæ caninâ.
IV. De Pica ſeu Malaciâ.
V. De ſiti Nimiâ.
VI. De Bradypepſiâ, diſpepſiâ & apepſiâ.
VII. De Singultu.
VIII. De Ructu Acidô.
IX. De Nauſeâ & Vomitu.
X. De Cholerâ.
XI. De Vermibus
lumbrico lato.
aſcaridibus
verme umbilicali.
XII. De Herniâ Umbilicali.
XIII. De Ani Procidentiâ.
XIV. De Paſſione Iliacâ.
XV. De Colicâ.
XVI. De Retentione alvi.
XVII. De Lienteriâ & Cæliacâ.
XVIII. De Diarrhœâ.
XIX. De Dyſenteriâ.
XX. De Alvi Fluxu ſanguineo & fluxu hepaticô.
XXI. De Intestini Recti Vitiis.
1. Inflammatione.
2. Verrucis & condylomatibus.
3. Rhagadibus ſeu Fisſuris.
4. Fiſtulis.
5. Intertrigine.
6. Pruritu.
XXII. De Teneſmo.
XXIII. De Fluxu hæmorrhoidum.
Cap. XXIV. De Mesenterii Vitiis.
1. De Obſtructione Ejus.
2. De inflammatione.
3. De Abſceſſu.
4. De Dolore.
5. De Obſtruct. Pancreatis.
XXV. De Affect. Hepatis.
1. Intemperie.
2. Obſtructione.
3. Inflammatione.
4. Scirrho.
5. Vulneribus & Ulceribus.
7. Hepatitide.
Cap. XXVI. De Cachexiâ.
XXVII. De Hydrope.
Aſcit.
Tympanit.
Anaſarcâ.
XXVIII. De Ictero.
XXIX. De Atrophiâ & Aridura.
XXX. De Affectibus Lienis.
1. Obſtructione.
2. Inflatione.
3. Inflammatione.
4. Scirrhô.
5. Ulcere.
6. Dolore.
XXXI. De Ictero Nigrô.
XXXII. De Malo Hypochondriacô.
XXXIII. De Scorbutô.
XXXIV. De Renum Anguſtiâ

CAP. XXXV. De Inflammatione Renum.
XXXVI. De Calculô Renum.
XXXVII. De Ulcere Renum.
XXXVIII. De Calculô Veſicæ.
XXXIX. De Veſicæ Inflammatione.
XL. De Scabie Veſicæ, Ulcere atque Fiſtulâ.
XLI. De Urethræ Anguſtiâ.
XLII. De Urinæ incontinentiâ & Diabete.
XLIII. De Iſchuriâ.
XLIV. De Stranguriâ.
XLV. De Ardore Urinæ.
XLVI. De Mictu Cruento, Purulentô & Pilari.
XLVII. De MORBIS TESTICULORUM.
Intemperie Eorundem.
De Tumore.
Scirrhô
Inflammatione.
Ulceribus.
XLVIII. De MORBIS SCROTI.
Excoriatione.
Pneumatocele.
Sarcocele.
Hydrocele
XLIX. De MORBIS VIRGÆ.
Diſtorſione.
Inflammatione.
Verrucis.
Ulceribus.
L. De Læsâ Seminis Generatione.
LI. De Salacitate & Priapiſmo.
LII. De Gonorrhœâ.
LIII. De Herniâ Umbilicali.
LIV. De Arthritide.
LV. De Lue ♀reâ.

PART. I. LIB. V.

De

MORBIS MULIERUM.

CAP. I. De Orificii Pudendi anguſtiâ & amplitudine.
II. De Clitoride.
III. De Atretis, clauſurâ & Anguſtiâ cervicis & oris uteri.
IV. De Puſtulis & Scabritie Pudendi.
V. De Uteri cervicis condylomatibus.
VI. De Pudendi & Cervicis uteri verrucis.
VII. De Hæmorrhoidibus uteri.
VIII. De Ulceribus Cervicis uteri.
IX. De Uteri Cervicis rhagadibus.
X. De Fiſtulâ colli uteri.
XI. De ♋ uteri.
XII. De Gangrænâ uteri.
XIII. De intemperie uteri calidâ.

CAP. XIV. De intemperie uteri frigidâ.
XV. De intemp. uteri humidâ.
XVI. De intemp. uteri ſiccâ.
XVII. De intemperie uteri frigida & humidâ cum materiâ.
XVIII. De Vaſorum uteri anguſtiâ.
XIX. De Uteri inflatione.
XX. De Uteri inflammatione.
XXI. De ſcirrhô uteri.
XXII. De hydrope uteri.
XXIII. De Procidentiâ uteri.
XXV. De Dolore Uteri.
XXVI. De Suppreſſione Menſium.
XXVII. De Decoloratione Menſium.
XXVIII. De Inordinatô Fluxu Menſium.
XXIX. De Nimiô fluxu menſium.
XXX. De fluxu Mulierum albo & Gonorrhæâ.
XXXI. De Morbô Virgineô.
XXXII. De Suffocatione Uteri.
XXXIII. De Furore Uterinô & Melancholiâ Mulierum.
XXXIV. De ſterilitate.
XXXV. De Molâ.
XXXVI. De SYMPTOMATIBUS GRAVIDARUM.
TIT. I. De Spasmo Gravidarum.
II. De Dolore ſciatico.
III. De Cibi Faſtidiô.
IV. De Picâ ſeu Malaciâ.
TIT. V. De Nauſeâ & Vomitu Gravid.
VI. De Dolore Ventris.
VII. De Alvi Fluxu.
VIII. De Dolore Dentium.
IX. De Dolore Capitis & Vertigine.
X. De Tuſſi.
XI. De Cordis Palpitatione.
XII. De Lumborum & Coxendicum Doloribus.
XIII. De Hæmorrhagiâ.
XIV. De Suppreſſione Urinæ & alvi.
XV. De Venarum in Coxis & cruribus diſtenſione.
XVI. De Crurum Pedumque inflatione & Tumore.
XVII. De Fiſſuris cutis abdominis.
XVIII. De aquarum effuſione ex uterô.
XIX. De Fœtus Debilitate.
CAP. XXXVI. De MORBIS PUERPERARUM.
TIT. 1. De Abortu.
2. De Dolore ante Partum.
3. De aquarum effuſione.
4. De Partu Difficili.*
5. De Fœtu Mortuô.
6. De retentione ſecundinæ.
7. De Lochiis ſuppreſſis.
8. De Nimiô effluxu ſanguinis poſt partum.
9. De Doloribus poſt partum.
10. De Uteri, Ventris & Pedum Tumore.

11. De Rugis imi Ventris & mammarum.
12. De Febribus Puerperarum.
CAP. XXXVIII. De AFFECTIBUS MAMMARUM.
TIT. 1. De Mammillarũ Tumoribus
2. De Magnitudine Mammarum.
3. De Gracilitate nimiâ Mammarum.
4. De Cancrô Mammarum.
5. De Fiſſuris Papillarum.
CAP. XXXIX. De MORBIS LACTANTIUM.
TIT. 1. De Lactis defectu.
2. De Lactis redundantiâ,

PART. I. LIB. VI.

De MORBIS PUERORUM.

CAP. I. De Cruſta lactea favis & Achoribus.
II. De Siriaſi.
III. De Epilepſiâ.
IV. De Pavore.
V. De Vigiliis nimiis.
VI. De Strabismô.
VII. De aurium humiditate
VIII. De Dentitione.
IX. De Tuſſi.
X. De Vomitu.
XI. De Torminibus Ventris.
XII. De Paſſione Cardiacâ.
XIII. De alvi obſtructione.
XIV. De alvi fluxu.
XV. De lumbricis.
XVI. De Herniâ.
XVII. De Prominentiâ umbilici.
XVIII. De Inflammatione umbilici.
XIX. De Calculo Veſicæ.
XX. De incontinentia ◻
XXI. De Intertrignie.
XXII. De Macie.

PARTIS II.

CAP. I. De Tumoribus in genere.
II. De Abſceſſu.
III. De Sinu.
IV. De Luxatione.
V. De Ulceribus
VI. De Vulneribus
VII. De Fracturis.
VIII. De Dolore Vulnerum.
IX. De TUMORIBUS â SANGUINE.
1. Corpulentiâ Nimiâ.
2. Inflammatione.
3. Bubonibus.
4. Phygethlo & Furunculis.
5. Parotide.
6. Paronychiâ.

7. Per-

7. Pernionibus.
8. Ecchymomate
9. Carbunculô.
X. De Tumoribus â Pile.
1. Eryſipelate.
2. Herpete.
XI. De Tumoribus â Pituita.
XII. De Tumoribus Melancholici.
1. Scirrho.
2. Cancrô.
XIII. De Tumoribus Serosis.
1. Scabie.
2. Phlyctenis, Sudaminibus, Sironibus, Varis.
3. Epinyctid. Leuca, alphô
4. Impetigine & guttâ roſaceâ.
XIV. De Tumoribus Cysticis.
1. Strumis & Scrophulis.
2. Gangliô.
3. Meliceride.
XV. De Tumoribus â Substantia Solida.
1. Verrucis.
2. Clavis.
3. Callô.
XVI. De Aneurismate, Varice & Elephantiaſi Arabum.
XVII. De Lentiginibus, Ephelidibus & Nævis Maternis.
XVIII. De Maculis Hepaticis, Pruritu & Malo Odore.
XIX. De Vitiis Capillorum.
1. Caſu Capillorum.
2. Calvitie.
3. Areâ & Alopeciâ.
4. Tineâ.
XX. De Porrigine & Plicâ.
XXI. De Gangræna.
XXII. De Sphacelo.
XXIII. De Ambuſtionibus.

APPENDIX
De
VENENIS.

Cap. I. De Venenis Foſſibilibus.
II. De Venenis Vegetabilibus.
III. De Venenis Animalibus.

D. JOH.

D. Johannis Michaelis

PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS

PARS I. Hujusq; LIBER I.

De

FEBRIBVS.

PRÆLIMINARIA

De

FEBRIBUS IN GENERE.

NON immeritò *Praxin Noſtram Medicam* ab arduâ FEBRIUM DOCTRINA auſpicamur, cum omninò dubitatum ſit, *an quis unquam ſine febre mori* poſſit, quò *Poëta* abit, quando, *vis ſine febre mori?* quærit. *Conf.* de hâc quæſtione *Rudolphus* & *Lotichius*; hinc & *neceſſitatem* hujus doctrinæ urget admodum *Poterius* & (qui cautè legendus) *Helmontius*. Obſcurus eſt *Petræus*.

Theoreticæ aliàs fusè habentur apud *Sennertum*, *Sebizium*, *Primeroſium* & alios, qui videantur. Hâc enim vice nobis recta medendi methodus atque cura potiſſimùm curæ atque cordi erit.

Subjectum communiſſimè cor eſſe ſtatuitur, quod tamen ſemper affici negat *Helmontius*.

Quæritur hîc *an febris interdum naturam remedii induat?* Affirmativam amplecti videtur *Hippocrates in Aphorismis*, ſed cautus debet eſſe Medicus in excitatione febrium.

Ex uſu nimiô thermarum excitantur interdum febres, ut & ex uſu nimiô naſturtii aquatici, unde quosdam febrem contraxiſſe refert Strobelbergerus. Sic & ex uſu purgantium fortiſſimorum & diaphoreſi nimiâ febres oriri conſtat.

Poterius aliàs febrem morbum ⊕-tro-♀reum appellat cum Hermeticis.

De *ſiti* in febribus vid. *Helmontius*. Oriri tamen poteſt ſitis ex humoribus ſalſis ſeroſis, ut in febribus ſcorbuticis, *vid. Sennertus*. Ideò febrifugis admiſcenda antiſcorbutica, ut & præcipitantia.

Cardialgia, præſertim in ſtomachicis febribus adeſt.

Nunquam aliquis tutus eſſe poteſt à recidivâ, niſi pori ſint aperti.

CAPUT I.

De EPHEMERA.

Alterantia hic convenientia ſunt: Decoctum alterans uſitatum, decoctum hordei cum CC. & ▽ alterantibus, ▽ lactucæ, endiviæ, roſ. violarum, limonum. Julepus violarum, roſarum, decoctum citri &c.

Ad cordis regionem, unguentum roſatum, balſamus roſarum, epithema ex ▽ roſarum, violarum & ſimilibus.

Ad pulſus ſpecies diamargar. frigid. miſtæ cum ▽ cordiali, ſpec. cord. temperatis.

Ad frontem oxyrrhodina. *Purgatio blanda* ex ſyrupô roſarum ſolutivô, ſyr. violarum ſolut. Tamarindis, refrigerant enim & ſimul laxant. Addatur aliquid, de crem. ♀. It. crem. ♀ cum aliquot granis ſcammonii.

Ventriculum roborant pulvis hepaticus rubeus, fæcula aronis, pulvis ſtomachicus Quercetani.

Si ab aere, conveniunt frictiones & inunctiones cum ♋ chamomillæ in quô ⊕ diſſolutum. *Internè* verò ſudorifera, ut febrifugum Sennerti, ♁ diaphoreticum, ℞ bezoardica.

Ex inflammatione tonſillarum poteſt etiam Ephemera oriri.

Si à craſſis humoribus, prodeſt pulvis catholicus D. Mich. extract. Cathol. quibus digeſtiva poſſunt præmitti ex cremore ♀, ♀ ⊕latô, ⊖ abſinthii, centaurii minoris &c.

Si à cruditate, poteſt ſolâ inediâ curari. Vel vomitus cietur per ⊖ ⊕li, ▽ benedictam Rulandi, Julep. emet. uſitat. Purgatio per pulv. cathol. Extract. catholicum Andernaci, panchymag. Crollii.

Si ab æſtu, conveniunt alterantia interna & externa.

Si ab irâ ebur ſine △, magiſt. eboris cum caſtoreo &c.

Si à mærore, magiſt. cordiale, os de corde cervi, ſyrup. exhil. ſpecies lætific. Rhaſ. & Galeni.

Si à vigiliis, emulſio amygdal. dulc. ambroſ. & ſemin. pap. alb. cum ▽ hypnoticâ Dorncreilii, pulv. anodyn. Externè unguentum hypnoticum uſitatum.

Si à laſſitudine, conveniunt confortantia.

Si à potu nimiô & ebrietate, prodeſt epaticum rubrum cum fæcul. ari & ebore ſine △.

Si à nimiâ ♀, alterantia & confortantia. *Vid. Zacutus Luſitanus.*

Caput II.

De SYNOCHO SIMPLICI.

Laſſitudo hic facilè à malignarum laſſitudine diſtinguitur ratione aliorum ſymptomatum.

Venæſectio fieri debet, præmiſſo tamen clyſtere vel aliô aliquô purgante.

Febrifuga medicamenta ex Card. bened. abſinth. centauriô minore, quibus alterantia admiſceri poſſunt.

Tamarindi dantur vel in formâ boli, addique poteſt aliquid crem. ♀. vel extractum tamarind. ſolvitur in ▽ febrifuga, & fit potio. Sic etiam in infusô datur.

Syrupus roſarum ſi purgare debet, major ſequitur doſis. Ut verò minor ſufficiat, miſcenda ei aliquot grana ſcammonei ♀rati.

Succus roſarum poteſt exhiberi cum ſerô lactis, hoc enim alterat, purgat & refrigerat.

Alterant quoque ℞ roſ. violarum, ⊕ Philoſophicus, & ſumuntur cum ſerô lactis.

Epithemata ad refrigerationem hepati applicentur.

Balnea hic non ſunt in uſu.

Corroborant ebur ſine △. Epat. rub. fæc. ari, magiſterium cordiale, quod melius quàm ſpecies diamarg. frigid. eſt; nam ſi ſpecies hæ non ſunt recentes, rançorem contrahunt. Proſunt etiam alia magiſteria ex coralliis & aliis. It. Conſerva acetoſ. acetoſellæ, roſarum, acetoſitatis citri, violarum, roſarum ⊕lata.

Diæta refrigerans per juſcula alterantia fit, dum coquuntur acetoſella & acetoſa, inprimis Hiſpanica, lactuca, endivia, flores roſ. violar. borrag. in brodio carnis vel hordei. Cibi quoque poſſunt alterari ſuccô citri.

In Ephemera igitur & *ſynocho non putrida* refrigerantia & humectantia conferunt ſequentia:

℞. *Decoct. hord. cum CC.* ℔j.
alter. uſit. ℥iv.
Syrup. de ſucco ceraſ.
berber. ana. ℥ß.
Spir. ⊕ *q. s.* pro grato ſapore.
M. S. Kühlender Julep.

℞. ▽ *endiv.*
lactuc.
violar.
roſar. ana. ℥j.
Julepi roſati ℥iij.
⊕ *q. ſ.* pro grat. acore.
M. S. ut prius.

℞. *Conſerv. roſ.* ⊕*lat.*
violar. ⊕*lat. ana* ℥i.
Diſſolv. in ſ. q. Decoct. hordei, colentur & S. ut ante.

℞. *Conſerva roſ.* ⊕*lat.*
violar. ⊕*lat. ana.* ℥i.
Pulp. citri ℥ij.
Spec. diatrion ſant. ℥ß.
Ebor. ſine △ ℥j.
Syr. rib. q. ſ. M. S.
Stärck und kühlender Zucker.

℞. *Sem. 4. frig. maj. ana* ℥vj.
c. ſ. q. ▽ *lactucæ.*
endiv.

 roſ.

roſ. F. l. a. Emulſio.
adde ebor. ſine △ ℨiß.
♁ diaph. ʒß.
Edulcora cum man. Chriſti perlatis vel julepo roſato.
D. S. Stärckend und kühlende Milch wol umzurütteln auf etlichmal.
℞. *Tinct. roſar.*
violar. ana ℨiß.
∽ ⊕ ♂ ℈j.
S. Kühlende Tinctur in ein Echtmaß Bier 40. bis 50. Tropffen.

PURGANTIA.

℞. *Pulv. Rhabarb.*
Cryſt. ♀ ana ℈j.
Scam. roſ.
♀rati ana gr. vj.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.
℞. *Conſerv. roſ. ℨiß.*
Pulv. Rhab. ʒß.
crem. ♀ ℈j.
Cum ſyr. roſ. ſolut. F. l. a. Bolus.
S. Laxier Zucker auf einmal.
℞. *Pulp. Tamarind. ℥i.*
Diſſolve in ſ. q. ſeri lactis.
D. S. Laxierender alterir-Tranck auf einmal.
℞. *Pulp. Tamar. ℥ij.*
Pulv. Rhab. ℈j.
epat. rub. ℈ß.
Scam. roſ. gr. v.
M. F. Bolus.
S. Laxier Lattwerg auf einmal.
℞. *▽ lactuc.*
cichor. ana ʒß.
Syr. roſ. ſolut. ℥i.
Extract. Rhabarb. ℈ß.
Scammon. roſ. gr. vj.
M. Pro hauſtu.
S. Purgier-Tråncklein.
℞. *MS. de rhabarb. ℈j.*
ſcammon. ♀rati gr. iij.
C. Eſſent. abſinthii F. Pilulæ.
S. Purgier-Pillen auf einmal.
℞. *Rhabarb. electi. ℨiß.*
Fol. ſennæ ſine ſtip. ʒj.
crem. ♀ albiſſ. ℈ij.
Infunde in ſ. q.
▽. cichorei.
Mane ebulliant ad diſſolut. ♀. Col. adde Syr. roſ. ſolut. ℥vj.
vel ℥i.
M. S. Laxier-Trăncklein auf einmal.
℞. *Crem. ♀ ℈j.*
Epat. rubr. ℈ß.
Scammon. ♀rati gr. viij.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.
℞. *Decoct. flor. & fruct. ℥vj.*
diſſolv. Elect. lenitiv. ℨiß.
⊕ cum ♁ fixati ʒß.
vitell. ovor. N. 1.
F. Clyſter.
℞. *Decoct. emoll. ℥vj.*
Tryph. Perſicæ ℥i.
Fellis Tauri inſpiſſ. ʒj.
vitell. ovor. N. 1. F. Enema.
Ventriculum roborant ſequentia:
℞. *Fæcul. aron.*
Ebor. ſ. △.
Epat. rubr. ana ʒj.
S. Stărckendes Pulver 2. Meſſerſpitz voll auf einmal.
℞. *Pulv. Stom. ♌. ʒij.*
fæcul. aron. ʒj.
S. Stărckendes Magen-Pülverlein.
℞. *☋ ſtomach. Craton. ʒij.*
Nucis moſch.
maceris.
caryophill. ana g. j.
M. S. Euſſerliches Magen-Oel.
℞. *Cerat.*

℞. *Cerat. ſtomach. ex ladan. Craton.*
Tacamahac. ana q. ſ. malax. c.
☋ *ſtom. Craton. vel balſ. Peruv.*
Indue ſuper alutam & obduc ſyndone rubro.
S. Magen-Pulver.

Si à conſtipatione porum cutis:
℞. *Ol. chamom.* ℥ß.
deſt. cham. ℈j.
⊕ ʒj.
S. Euſſerlich Oel.

Si à cruditate nidoroſa:
℞. ⊖ ⊕ ℈j.
Pulv. aſar. ℈ß.
S. Brechtranck auf einmal.
℞. *Pulv. jul. jugland.* ʒj.
S. Brechpülverlein auf einmal.
℞. *Pulv. aſari* ʒj.
S. ut antè.

Si ab irâ:
℞. *Pulv. epat. rub.*
Ebor. ſ △ *præp. ana* ʒß.
M. S. Pülverlein auf dreymal.

Si à vigiliis:
℞. *Sem. pap. alb.* ʒiij.
4. *frigid. ana* ʒj. *c. ſ. q.*
▽ *Endiv.*
lactuc. F. Emulſio, edulc. cum man. Chriſt. perlat.
S. Abend-Milch.
℞. ▽ *hypnot. Dorner.* ℥i.
Syrup. pap. ſimpl. ℥ß.
M. S. Abendträncklein.
℞. *Pulv. anod.* ℈ß.
S. Abendpülverlein.
℞. *Unguent. ſomnif. uſitat.* ʒj. *vel* ʒiß.
☋ *NM. expr.* ʒß.
S. Schlaffsälblein.

Pro cordis confortatione:
℞. ☋ *deſt. citri* ℈ß.
caryoph. g. viij.
corp. pro balſam. q. ſ.
M. S. Hertz-Balſam.
℞. ▽ *roſar.*
meliſſ.
carbunc. ana ℥i.
Species. cord. temper. ʒj.
confect. alkerm. ℈j.
M. S. Euſſerliches Hertz- und Puls-Waſſer.

CAPUT III.
De
FEBRIBUS PUTRIDIS IN GENERE.

De *ſeminiô* putredinis *vid. Poterium.*

Uromantia hic locum habet; Interim à ⊖ quoque poteſt tingi ⊡, non ſemper à calore.

Purgationibus ſolis febres non curantur, uti nonnulli credunt. Aperientia & purgantia poſſunt ſimul miſceri.

Helmontius V. S. rejicit. vid. *Poterius*, qui ferè ejusdem eſt ſententiæ. Ego putarem, quosdam poſſe ſine V. S. curari, præſertim in hiſce regionibus. Interim V. S. debet præmitti clyſma. *Vid. Slegelius de elect. venarum.* Melius autem eſt V. S. repetere, quàm unâ vice nimium emittere.

Vomitoria optima ſunt ex ♁: Nam

♃atis radicitus hæ febres extingui poſſunt. *vid. Hartmannus;* ſed in febre hectica ♃ata non proſunt.

Vomitoria præ cœteris præſtantia ſunt Julepus emeticus, infuſum ☿ vitæ, crocus metallorum abſinthiacus, ▽ tabac. ſuccus ſedi minoris, conſerva gratiolæ ſeu gratiæ Dei. Medicus quidam Italus hanc valdè commendat: Coagulum aſari Hartmanni, extractum febrifugo-emet. Mynſ. ♒ diæſulæ ejusdem. it. Vomitor. ejusdem. ⊖ ⊕ &c. Freitagius dicit radicem curationis conſiſtere in vomitoriis, ut & in ipſa quartanâ.

Quoad purgationem *Clyſteres* debent parari ex ſpecificis febrifugis, ut abſinthiô, centauriô min. Card. bened. ſcordiô, plantag. taraxaco &c.

In Quartanâ conveniunt clyſmata ex medicamentis contra melancholicum humorem; potiones ſimul ex rhabarb. cum aliis appropriatis, ut & vina medicata ex ſpecificis pro diverſitate humoris.

Interdum ſeorſim *Digeſtiva* exhibentur, Præparantia & incidentia: ♒ aperit. Penoti, Arcanum ♀ Sennerti, ♀ ⊕lat S. & ♃alis, ⊖ abſinthii, cent. min. card. bened. quæ ſalia cum crem. ♀ miſceri poſſunt & in febb. bilioſis cum epat. rubeô.

Sudorifera ſunt: ♃ diaphor. quod occultâ potius, quàm manifeſtâ vi agit, uti & CC.

Ad liberam tranſpirationem *pro potu* poſſunt uſurpari Decoct. hordei cum CC. Raſura CC. poteſt cereviſiæ injici, & ſic corpus ſenſim ad ſudorem diſponitur.

Febrifuga autem ſunt: ⊖ imperat. & pretioſum ⊖ febrile Mynſ. ♒ CC. cent. min. abſint. gent. Imperat. ſpecif. febrile Strobelbergeri & Crollii, ♀ ⊙atum ♃ flor. ♀, ⊖ ✱ & hinc ♒ ⊖ ✱. ▽ febrifuga uſit. Elix. febrile Mynſichti & Michaëlis. Pulv. febril. Sennerti ⊖ vol. cent. min. cujus ♒ eſt urens quaſi ob ⊖ vol. copiam. *Quidam pro magno habent ſecretô* flores centaurii minoris pulveriſatos, & miſcent reliquis febrifugis ſerum lactis, quod apte corrigitur cum ℞ roſarum, violarum, bellidis cum ♒ ⊕ ſimpl. vel ♂li, vel etiam ♒ ⊖, præſertim *ſi materia vergit ad vias urinarias.* Spiritus vitrioli ♂ convenit, ubi imbecillitas ventriculi adeſt. Hæc omnia ſerum lactis præcipitant, id quod etiam facit ſuccus citri. Porrò julepi refrigerantes, decoctum citri Mynſ. Hoc etiam ſudor moveri poteſt.

Sic etiam ſi plantis pedum calidum alligetur, ſudor exinde moveri ſolet.

Ferillus & *Thomas Greſſius* egregiè tractant hanc quæſtionem, *an vinum febricitantibus concedi debeat?* Vinum abſinthiacum hîc non nocet. Poteſt etiam Medicus præſcribere vina medicata v. g.

℞. Eſſent. abſinth. q. ſ. Injice in potum, & erit vinum medicatum.

CAP. IV.

CAP. IV.

De *SYNOCHO PUTRIDO.*

Onveniunt hic præcipuè internè & externè medicamenta hepar & alias partes deobſtruentia.

Si oritur à contagiò, ſigna adſunt malignitatis: Cordis anxietas, virium ſubitanea proſtratio &c.

Si fluxus alvi ſuperveniat in principiò viribus firmis manentibus, optimum eſt ſignum: Sin verò vires ſimul proſternantur, peſſimum eſt.

V. S. *in hâc febre convenit larga*, & teſtatur experientia ſolâ hâc eſſe aliquando ſublatam. Sed in noſtris Regionibus præſtat illam repetere, quàm ſimul exhaurire liquorem. Quod enim paulatim fit, tutum eſt juxta *aphoriſmos Hippocratis.*

Proſunt hîc *purgantia* hepar reſpicientia, pil. & extract. de Rhabarbarô, Syrupus de cich. cum rhab. infuſ. rhab. cum ▽ cichor. taraxaci, &c. Epat. rubrum & ⊖ cichorei.

Alterantia hîc conveniunt omnia ſupra notata, præcipuè illa, quæ corpus ad ſudorem disponunt.

Roborantia ſunt morſuli de ſuccô citri, rotulæ violarum ⊕latæ, ſpecies diamargar. frig.

CAP. V.

De *FEBRE ARDENTE.*

Autiſſimus hic debet eſſe Medicus, ne pro CAUSO curet febrem malignam, ideóque melius tutiusque foret ſtatim in causô adhibere ſimul cor & caput munientia, ceu facimus in febre maligna. Febris enim maligna in primis diebus formam cauſi præ ſe fert & latitat.

Antequam V. S. inſtituat Medicus, omnia perpendat, ne adſint ſigna malignitatis.

Purgantia conveniunt *cholagoga* & quidem temperata v. g. Tamarindi, infuſa ex rhabarbarô, ſyrup. de cichor. cum rhab. conſerva roſarum mannata, tryphera Perſica, electuarium de pſyllio.

Inter *Vomitoria* proſunt ⊖ ⊕li & oxymel emeticum Angeli Salæ.

Alterantia conveniunt porrò v. g. Serum lactis, ▽ ſeri lactis deſtillata, decoctum alterans, ▽ & ſuccus ſempervivi, ſyrupus ſempervivi, ⊕ tabulatum, ℞ roſarum, violarum, bellidis.

Si *externè* alterantia adhibendi tempus eſt, prodeſt unguentum refrigerans Galeni, roſatum Meſues, quibus aliquid de ⊕ addi poteſt, quod tollit obſtructionem.

Ad corroborationem eligenda ſunt medicamenta alterantia vel refrigerantia, quæ ſimul cordialem vim habent, ut ▽ acetoſellæ, citri, roſarum, violarum, conſerva roſarum, violarum. Morſuli de Citro; ſyrupus & ſucci citri ut & rubi idæi &c.

Cap. VI.
De
FEBRIBUS PERIODICIS CONTINUIS.

Cum hîc *in genere* nihil peculiare ſit notandum, ſed omnia melius in ſpecie agantur, hinc ſtatim ad *ſpecialia* acceſſum facimus.

Cap. VII.
De
FEBRE TERTIANA CONTINUA.

Clyſteres poſſunt parari ex emoll. refrigerantibus & ſpecificis, & addi illa, quæ proſunt quoque in intermittente tertianâ.

Proſunt item *lenientia* & bilem evacuantia.

Alterantibus ſemper aliquid acidi addendum, v. g. ∿ ⊕ ♂, aperit. Penoti, roſarum, violarum, medicamenta ex ⦶, ut penetrent & ſitim ſiſtant. ∿ ⦶ valdè refrigerat. ∿ ⦶ & ⊖ non debent conjunctim ſumi, nam fermentationem excitant.

Topica applicentur hepati & cordi.

Lenientia & purgantia hîc optimè proſunt *in infuſionibus* v. g. in ſerô lactis ſeu 🜄 taraxaci, cichor. & ſimilibus ſumantur, quæ ſimul refrigerandi & aperiendi vim habent.

Ad ſudorem ciendum valdè commendat Faber ſuum ſudoriferum magnum, & non immeritò, cùm participet de ♄, quod eſt optimum ſimul hepaticum.

℞. *Herb. Endiv.*
lactucæ.
violarum.
cichor. ana Mj.
Rad. cichor.
taraxaci ana ℥i.
Rhab. Monach. ℥ß.
Sem. 4. frig. maj. ana ʒij.
Flor. cichor.
violar. ana p. ij.
Coq. in ſ. q. Seri lactis. Col. ℞. *℥vj. in quibus diſſolv. Elect. lenit. ℥i.*
de pſyllio ℥ß.
⦶ *c. ♁ fixati ℈ij.*
vit. ovor. N. 1.
M. F. Clyſter.

Lenientia:

℞. *Mannæ electæ ℥i.*
Cryſtall. 🜿 *ʒj.*
Diſſolv. in ſ. q. decoct. Tamarind.
M. S. Laxier-Tranck auf einmal.

℞. *Syrup. de cichor. c. rhab. ℥i.*
Extract. rhab. ℈ß.
Scammon. roſ. gr. vj.
c. ſ. q. 🜄 *cich.*
F. Potio.
S. Purgier-Tranck auf einmal.

℞. *Syrup. roſ. ſolut. ℥i.*
Scammon. roſat. gr. viij.
Cryſtall. 🜿 *ʒß.*
🜄 *roſarum.*
taraxaci q. ſ.
F. Potio.
S. Laxier-Tränckleín auf einmal.

℞. *Rad. tarax.*
cichor. ana ʒij.

Rhab.

Rhab. Monach. ℥iß.
elect. ℥j.
Flor. cichorei.
cryſt. ♀ *ana* ℥j.
Infund. in ſ. q. ▽ *roſ. & taraxaci,*
ſtent per ♀. *Manè bulliant ad diſſolv.*
♀ *Colat. adde Syrup. roſ. ſolut.* ℥ß.
M. S. Laxier-Tranck.
℞. *Conſ. flor. cichor.* ℥ij.
Pulv. rhabarb. ℈j.
Scammon. roſ. gr. vj.
Cum Syr. roſ. ſolut.
F. l. a. Bolus.
℞. *Pulv. rhab.* ℈j.
epat. rubr. ℈ß.
Scammon. roſ. gr. vj.
M. S. Pulver zu laxiren auf einmal.
℞. *Extract. cholalog. Querc.* ℈j.
Scammon. roſati gr. vj.
c. Eſſent. abſinthii.
F. Pilulæ N. 19. D.
℞. *MS. Rhabarb.* ℈j.
Scammon. ♀ *rat. gr. vj.*
c. ∽ *centaur. min.*
F. l. a. Pilulæ.
S. Laxier-Pulver auf einmal zu nehmen.
℞. *Extract. Rhabarb.* ℈ß.
Scammon. roſati gr. viij.
c. Eſſent. abſinth.
F. Pilulæ.

ALTERANTIA.

℞. ▽ *taraxaci.*
endiv.
Nymph.
roſ. ana ℥ij.
Syrup. acetoſellæ.
acetoſ. citri ana ℥i.
Tinct. roſar.
violar. ana ℥j.
M. S. Stärck und alterir-Träncklein auf etlichmal.

℞. *Decoct. hordei cum CC.* ℔j.
Syrup. acetoſellæ
Nymphææ ana ℥iß.
Tinctur. roſ.
violar. ana ℥iß.
∽ ⊕ *Philoſoph. q. ſ. pro grato acore.*
F. Julepus.
℞. *Tinctura roſarum.*
violarum ana ℥iß.
∽ ⊕ ♂ ℥ß.
M. S. Tinctur ins Bier oder Molcken 40 bis 50. Tropffen.
℞. *Sem. 4. frigida majora ana* ℥ij.
c. ſ. q. ▽ *taraxaci.*
cichorei.
roſarum.
F. Emulſio.
add. *Eboris ſine* △ ℥iß.
CC. ſine △ ℈ij.
antihect. Poterii ℈j.
Edulcor. c. Julep. roſ. vel man. Chriſti.
D. S. Alterirende Milch.
℞. *Conſerv. flor. cichor.*
rad. cichor. (vid. Horſt.
acetoſellæ ana ℥i. *(in obſ.*
Pulp. citri ℥ß.
Species diatrion ſantal. ℥iß.
Ebor. ſine △.
Epat. rubri ana ℥ß.
Cum Syrup. acetoſ.
F. Electuar.
S. Stärck-Latwerge.
℞. ▽ *Card. benedict.*
taraxaci ana ℥i.
CC. ſine △ *præpar.* ℥ß.
antihect. Poterii ℈j.
Julep. roſ. ℥iij.
S. Schwitztranck.
℞. *CC. ſine* △ ℈j.
♁ *diaphor.*

antibect. Poterii ana ℈ß.
M.S. Schwitz Pulver auf einmal.
℞. *Specif. febrile Crollii* ℈ij.
Flor. ⊖ ✱ *gr. iv.*
M.S. ut ante.
℞. *Tinctur. flor. cyani.*
calcatrippæ ana ʒj.
⁓ ⊖ *comp. ſ.* ʒß.
M.S. Harntreibende Tinctur ins Bier.
Epithema Epaticum:
℞. ∇ *cichor.*
Tarax.
roſ. ana ℥iß.
Spec. diatr. ſantal. ʒß.
Ebor. ʒj.

camph:r. gr. iij.
M.S. Euſſerlich aufzulegen.
℞. ∇ *borrag.*
bugloſſ.
roſ. ana ℥ij.
Spec. cord. temper. ʒi.
diamarg. frig. ℈j.
camph. gr. vj.
croc. orient. gr. v.
M. Pro Epithem. cordial. Camphora additur ob penetrationem, ut & crocus, qui ſimul refrigerat.
℞. *Ung. refrig. Gal.*
roſ. Meſ. ana ℥iß.
🝆 *roſ.* ℥i.
M.S. Kühlende Salb.

CAP. VIII.
De
FEBRE CONTINUA QUOTIDIANA.

Loco digeſtivi locum habet fæcula Aronis, Radix Aronis cum vino præpar. pulv. ſtomach. Quercet.

Purgat agaricus, mechoacanna, jalappa, ſemen carthami, extractum diacarthami phlegmagog. Q. Pil. de hiera cum agar. phlegmagog. Q.

Sudores cient ⊖ febrile Mynſichti ⊖ & flores ⊖ ✱ Extractum theriacale abſinthii, centaur. min. cardui benedicti.

Confortant pulvis compoſitus ex fæculâ Aronis, Epatic. rubrô & ebore. It. Eſſentia abſinthii vera (pro præſervatione à cachexiâ) quæ fit cum ſpiritu propriô ex fol. & floribus eliciendo & cruditates egregiè abſumit. ⁓ ⊕ ♂ & ♀ poſſunt inſtillari cereviſiæ. Prodeſt etiam hîc vinum abſinthiacum Eſſentificatum, vel eſſentia abſinthii cereviſiæ inſtilletur.

In *nothâ* conveniunt extractum catholicum Andernaci, panchymagogum Crollii.

Ad inciſionem prodeſt ⁓ ⊕, quem *Joël in Praxi* commendat. ∇ juniperi per deſcenſum, quia vomitum ciet absque moleſtia. Elixir febrile, quod ex febrifugis & ⁓ ⊕li conſtat.

Externè oleum ſtomach. Cratonis, oleum ſtillat. abſinthii.

Laxat conſerva roſarum mannata, ubi loco ſacchari ſumitur manna. Vid. Sennertus.

Corroborant Tinctura roſ. c. ⁓ cordial. ℞ flor. tunicæ, borrag. ∇ cordial. Saxon. Syrup. flor. tunicæ, borrag. bugloſſ. Balſamus cordialis ex 🝆 citri,

citri, △ meliſſ. carbunc. Sacculi item cordiales & Epithemata.

Pro *Diæta* vinum meliſſæ convenit mirum in modum, eſt enim ſimul cordiale per inciſionem & attenuationem in febre quotidianâ continuâ.

℞. *Elix. febril.* ʒß.

S. Sonderlich Elixir 20. oder 30. Tropffen 2. Stund vor dem Eſſen zu nehmen.

℞. ♀ ⊖*lati* ℈ij.
⊖ *abſinth.*
centaur. min. ana ℈j.

Divid. in 4 part. æquales.

S. Digeſtiv-Pulver.

℞. *Pulv. Mechoacann. albiſſ.* ʒi.
⊖ *abſinthii gr. iv.*
Flor. ⊖ ✱ *gr. iv.*

M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

Detur cum vino Rhenano vel abſinthiacô.

℞. *Pulv. mechoacan.* ʒß.
Scammon. ♀ *gr. vj.*
♀ ⊖*lat.* ℈ß.

M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. *Extract. diacarthami* ℈j.
Scammon. ♀*rati gr. vj.*
c. Eſſent. abſinth.
F. l. a. Pilulæ.

S. Purgier-Pillen.

℞. *Extract. Phlegmag. Querc.* ℈j.
trochiſc. alhand. gr. ij.
c. Eſſent. abſinth.
F. Pilulæ pro 1. doſi.

℞. *MP. de hiera. c. agarico* ℈j.
extract. agar. gr. viij.
c. ☿ ♀.
F. l. a. Pilulæ pro 1. doſi.

℞. *Herb. marrub. mß.*
Rad. ſ. aperient. ana ʒi.
agar. albiſſ. ʒij.
crem. ♀ ʒi.

Infund. in ſ. q. ▽ *marrubii, ſtent per* ♀ *in infuſione, mane bulliant ad diſſolut.* ♀, *Colaturæ adde*
Syrup. de cartham. ʒiij.
▽ *cinnamomi c. vino* ʒi.

M. S. Laxier-Träncklein auf einmal.

℞. *Extractum diacarthami* ʒß.
Diſſolv. in ſ. q. ▽ *Cinamomi.*
add. Syrup. diacarthami ʒiij.
♏ *aperit.* ℈ß.
M. S. ut antè.

℞. *Conſerva hyſſopi* ʒi.
extract. diacarthami ℈i. *ad* ʒi
Cum ſ. q. Syrup. de hyſſopo.
F. Bolus pro 1. doſi.

℞. *Electuar. diacarthami* ʒij.
c. ſ. q. ſacchari.
F. Bolus. S. ut prius.

Pro corroboratione valent eſſent. abſinth. elix. febrile &c. Hæc enim reſiſtunt cachexiæ, cujus ratione pulv. ſtomachicus Quercet. ut & ejuſdem pulvis cachecticus addi poterunt.

Pro corroboratione ventriculi fieri poteſt ſacculus e. g.

℞. *Comarum abſinthii.*
Folior. meliſſæ (quæ egregium eſt cord. & Stomachicum.)
menthæ.
Flor. roſ. rubr. ana Mj.
Rad. cal. arom. veri ʒi.
maſtich. ʒß.
Zedoar.
Galang. ana ʒij.

Inciſ. & contuſ. groſſo modô D. ad Chartam.

S. Species zum Magen-Säcklein.

 Appli-

Applicentur cum vino: Poſſunt duo ſacculi parari & interſtingui.

Ventriculus quoq; *inungi* ☍ Stom. Cratonis cum ☍ ſtillat. menthæ vel abſinthii.

Si ventriculus eſt valdè debilis, prodeſt eſſent. menthæ cum ♁ ⊕ ♂. It. Elixir ſtomachale D. Mich.

Confortantia addantur, ſi adſit febris ſyncopalis:

℞. ▽ *Cord. Saxon.* ℥iij.
meliſſæ cum vino.
cordial. compoſ. ana ℥i.
Syrup. acetoſ. citri ℥iß.
M. S. Kräfftiges Stärck-Waſſer. Doſ. 2. l. 3. cochl.

℞. ℞ *flor. tunic.*
borrag. ana ℥i.
D. S. Tinctur 30. bis 40. Tropffen in ein Nöſel Bier.

℞. ℞ *Corall. cum* ♁ *Cord. Cerv.* ℥ii
S. Köſtliche Tinctur. Doſ. 20. Tropffen.

Externè verò *ad pulſum* adhibeantur aquæ cordiales, & omnia, quæ in ſyncope ſolent adhiberi.

CAP. IX.

De FEBRE QUARTANA CONTINUA.

VIS in *Salvatellâ* equidem fieri hîc poteſt, licet meo judiciô citra rationem *vid. Sennertus.*

Melanagoga hîc proſunt, ut pulvis melanagogus Quercet. diaſennæ Montagnanæ & Sennert. Extractum helleb. nigri, melanagog. Quercet. Pilulæ ejusdem ☿*reæ*, de ammoniacô, de fumariâ, Syrup. pomor. laxativus, oxymel helleboratum, ♁ ſennæ.

Sudorifera: Eſſent. fumar. lignorum. C.B. ⊖ fumariæ, ⊖ & flor. ⊖ ✱.

Corroborantia: ℞ Bezoardica, ℞ florum quatuor cordialium.

℞. *Pulvis melanagogus Querc.* ℥ß *vel* ℈ij.
Croc. ♂ *ſaccharini gr. viij.*
M. S. Larier-Pulver auf einmal.

℞. *Extract. melanagog. Querc.* ℈j.
helleb. nigri gr. vj.
Cum Eſſent. fumar.
F. Pilulæ pro doſi.

℞. *Pulv. Sennæ Montagnanæ* ℈ij.
⊖ *fumariæ gr. vj.*
M. S. Larier-Pulver.

℞. *Pilul. Melanagog.* ℈. ℈i.
Extract. helleb. nigri gr. v.
♁ *per infer. purg. gr. iv.*
Cum Eſſent. fumar.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. *M. S.* ☿*rearum Quercet.* ℈i.
Extract. fol. ſennæ gr. vj.
♁ *per infer. purg. gr. iij.*
F. lege artis Pilulæ pro doſi.

℞. *Conſerv. fumar.* ℥ij.
Pulv. Sennæ Montagnanæ ℥j.
Cum Syr. de pom. laxat.
F. Bolus.

℞. *Pulv. diaſennæ Sennerti* ℈ij.
Conſerv. fumar. ℥ij.
♁ *per infer. purg. gr. iij.*
M. F. Bolus.

℞. *Extract. fol. ſennæ gr. xij.*
cum Syrup. pomor. laxat.

F. Po-

F. Potio pro 1. doſi, cui parum ♎ cinam. addi poteſt.
℞. Syrup. de pomis laxat. ʒi.
Eſſent. fol. Sennæ. ʒij.
▽ Cinamomi.
borrag. ana ʒi.
S. Purgier-Tranck.
℞. Syrup. pomor. laxat. ʒi.
oxymel helleb. ʒii.
♀ ℈ii.
M.S. Purgier-Säfftlein auf einmal.
℞. ♎ Sennæ ʒi.
Syrup. pomor. laxat. ʒvi.
S. ut ante.
℞. Herb. fumar. M i.
epithymi M ß.
Flor. borrag.
bugloſſ. ana p. ii.
Rad. filicis ʒi.
Elleb. nigri præp. ʒvi.
Fol. Sennæ ʒi.
cinamom. elect. ʒii.
caryophill.
macis ana ʒi.
cremor. ♀ ʒii.
paſſul. minor. ʒi.
F. l. a. Nodulus.
S. Purgier-Säcklein in ein Maß Wein zu legen.
Eſt hic nodulus ex ſpecificis, helleb. nigro in ſpecie, quem optimè corrigit ♎ ⊕. Paſſulæ adſunt ad humectationem & gratum ſaporem.
Sudorifera:
℞. ⊖ febrifug. Mynſ. gr. xv.
fumar. gr. viii.
S. Fieber-Saltz auf einmal.
℞. ▽ fumar. ʒi.
⊖ febrifug. ℈i.
fumar gr. viii.
Syrup. de fum. ʒiii.

F. Potio ſudorifera pro una doſi.
℞. Eſſent. fumar. ʒi.
Card. Bened. ℈i.
S. Fieber-Eſſenz auf einmal.
℞. Eſſent. fumar. ʒj.
▽ fumar. ʒj.
Eſſent. lignor. ʒß.
Syrup. fumar. ʒiij.
S. Fieber-Tranck auf einmal.
CONFORTANTIA:
℞. Conſerv. flor. bugloſſ.
borrag.
meliſſæ ana ʒij.
Pulp. citri. ʒvj.
Ebor. ſine △ præp. ʒij.
pulv. cachect. Querc. ʒiß
Conſ. alkermes ʒj.
c. Syr. flor. tunicæ
F. Elect.
S. Stärck-Lattwerg.
℞. Pulv. Cachect. Quercet. ʒij.
Eboris ſine △
fæcul. Aronis ana ʒj.
M.S. Kräfftig Pulver. Doſ. 2. Meſſerſpitz.
℞. Tinct. flor. tunic.
borrag. ana ʒij.
D. S. Tinctur 40. Tropffen ins Bier zu thun.
℞. Flor. borrag.
bugloſſ.
meliſſæ ana p. iij.
Rad. Scorzon.
filicis ana ʒß.
S. aperient. ana ʒij.
Cinamom. electi ʒiß.
Crem. ♀ ʒj. vel ʒij.
D.S. Species zur Hühnerbrüh.
Vel ſumi poteſt in alio juſculo, ſi febris præſertim eſt in declinatione. *Doſis* eſt, ſo viel ich der Specierum auf einmal mit 2. oder 3. Fingern faſſen kan.

Cap. X.

De FEBRIBUS CONTINUIS SYMPTOMATICIS.

Scilicet *febres ſingultuoſæ, vertiginoſæ, traumaticæ, puerperarum, catharrales* ſunt ex earum numerô. Sic etiam *Eryſipelas* â Sennertô huc refertur & curatur, ſi ſpecifica contra Eryſipelas adhibeantur, omnia nempe, quæ curant inflammationem, ut roſæ, violæ, ♄nus, ♐ ⊕ & omnia, quæ refrigerant.

Si â ſanguine congrumatô putridô, diſſipantibus tolluntur febres ſymptomaticæ, ut ℞ flor. bellid. quæ diſſipat grumos & ſimul tollit inflammationes: Eſſentia Chærefolii &c. Frictiones cum pannis aſperis conducunt quoq; & inunctiones per 🝆 chamomilæ, ⁓ ⊖ ut & 🝆 ⊕, quod poteſt miſceri cum aliis 🝆is, ut & ⁓ ⊕, ſed in parva doſi, aliàs exulcerat partes. ⁓ juniperi artheticus & ⁓ formicarum hîc quoque proſunt; qui poſterior extrahit in parva doſi, ſed in magnam exulcerat.

Si lentè oritur â putredine hepatis, hepatica uſurpanda. Sic etiam in cœteris.

In ulceribus pulmonum Decort. Rud. Chinæ conſolidat & reſiſtit putredini. Non minus & conſerva roſarum antiqua, hederæ terreſtris, decoctum ſantali rubri &c.

Si fluxus alvi diù duret, poteſt etiam febris ſymptomatica oriri. Confluunt enim tunc omnes humores, qui uterum exulcerant, ad quem cura tunc dirigenda, ut purgetur.

In fiſtulis proſunt traumatica ♋na in- & externè, videlicet decoctum ♋.

Si lac ſit corruptum, poteſt vel per Syrupum vel per clyſma educi.

Si à ſanguine extravaſato, tunc putredini reſiſtentia proſunt.

Hypochondriorum inflatio ſeu cardialgia, curatur uſû enematum carminativorum ex Decocto carmin. &c. Præter clyſteres tamen ad flatus diſcutiendos ▽ carminativa Dorncreilii prodeſt, vel ſemen aniſi groſſô modô inciſum, ut videre eſt apud *Heurnium Comment. in Aphor. Hippocr.* Externè emplaſtrum card. Schröderi c. 🝆 deſtill. Angelicæ. Poteſt etiam miſceri cum 🝆 chamomillæ, quod eſt ſingulare ſecretum. Mulieres unguentum rubrum commendant, ſed præfertur ei unguentum prædictum cardiacum. *Pro purgandis Pueris* non datur præſtantius medicamentum Mechoacannâ, quæ educit ſimul vermes, ſine odore & ſapore eſt, darique commodè poteſt in pulte.

Quod *alias febres ſymptomaticas* concernit, *Secundinæ retentæ* putreſcendo febrem pariunt periculoſam, quæ facilè enecat ob ſummam putredinem & ſimul malignitatem. Sed præſtantiſſimum hîc eſt remedium Elixir proprietatis Paracelſi bis in die uſurpatum.

Eryſipelas invadit, inſtar peſtis, adeò ut multi decipiantur, adeſt horror & graviſſima ſymptomata. Diaphoretica ſtatim proſunt; purgantia periculoſa, quia trahunt malignitatem ad centrum. Prægnantibus poteſt dari ebur ſine △ quod lenius ſudorem pellit.

Tandem ex *odontalgia, catharrô, Cephalalgia, inflammatione* teſtium, aliarumque partium tales febres oriri poſſunt.

CAP. XI.

De FEBRIBUS INTERMITTENTIBUS in genere.

IN febribus hiſce ſemper eſt *metus recidivæ*, ni Sudor ſubſequatur.

Scabies Quartanariis *ſupervenïens* ſignum eſt febris deſinentis. *Sin verò retrocedat*, metus eſt recidivæ.

Non quælibet *ſudorifera* conveniunt omni febri, ſed cuilibet *appropriata* eligenda.

Nec ſemper conveniunt ſudorifera: Nam aliquando Natura expellit per ⊡, aliquando per ſudorem, & tunc Medicus ſemper juvet Naturam, quorſum ea tendat v. g. Si per ⊡ natura evacuat materiam, tunc diuretica febrim ſimul reſpicientia dentur, qualia ſunt ⊖ia quædam id præſtantia.

Si in ullo morbo, certè in febribus putridis neceſſaria eſt ⊡ inſpectio.

Accedente paroxyſmo Medicus quoque inſpicere debet digitos, & præcipuè ungues, hi enim in paroxyſmô alterantur.

Pulvis è teſtis cochlearum Crollii meritò præfertur ſpecifico Strobelbergeri, quod fit ex matre perlarum calcinata.

Notandum enim, quòd pulveres ſeu medicamenta cruda melius præcipitent, quàm magiſteria, v. g. Ebur ſine △ calcinatum vel uſtum magis præcipitat, quàm magiſterium eboris: De hac controverſia videatur Glauberus. Magiſteria verò præſtantia magis & utiliora in corroboratione ſunt & ubi præcipitatione opus non eſt.

Externa Specifica multùm præſtant; notandum tamen, quòd nunquam applicari debeant, niſi præmiſſis unverſalibus. Hìc maximè prodeſt ☋ aranearum.

CAP. XII.

De FEBRE TERTIANA INTERMITTENTE.

CLyſteres hìc ſint non adeò frequentes, ut in continuis, cùm hìc tempus habeamus Vomitoriis atque purgantibus utendi, viresque inſuper adhuc conſtent.

Vomitoria hìc maximè locum habent, præcipuè ſi adſit nauſea & diſpoſitio ad vomitum. Hìc ergò prodeſt gratiola ſeu gratia Dei, crocus metallorum abſinth. ▽ Nicotianæ, aſarum vel extr. aſari.

Quæ-

Quæritur, *an in Tertianâ Febre ſemper ſit neceſſaria V. S?* N. Quoniam conſtat aliquot mille hominum ſic curata fuiſſe, præcipuè in hiſce regionibus. Si tamen vires conſtent & plethora adſit, poteſt aliquid concedi.

Inter *Specifica* prodeſt ⊖ cichor. cent. min. Extractum cent. min. radic. plantaginis, quæ ſpecificè etiam prodeſt, ſivè internè data, ſive collo appenſa. Commendatur etiam Tertianaria, quæ eſt ſpecies Gratiolæ, de quâ vid. Tabernæmontanus. Laudatur etiam ⊡ ſimplex. ⊖ febrifugum Myhſichti. Extractum abſinthii, Eſſent. abſinthii, centaur. min. Elix. febrile &c.

Inter *purgantia* convenit etiam ſcammonium roſatum, & dantur purgantia melius die intermiſſionis, quàm paroxyſmi.

NB. Omnia ⊖ia febrilia ceu roborantia, poſſunt ſolvi in ∼ ⊕ vel ⊖, iterum coagulari, & ſic cryſtalli erunt pulchriores & efficaciores.

Quæritur, *an laudanum & alia opiata ante paroxyſmum tutò poſſint exhiberi?* ℞. Quidam negant, ſed teſtatur experientia hiſce, ſi præſertim ſpecifica addantur, ſanari quartanam. In tertianis verò febribus horum uſus non tam neceſſarius & conſuetus eſt.

Tertiana exquiſita ultra 7. paroxyſmos non durat, præcipuè ſi rectè riteque tractetur.

In Tertianâ medicamenta conveniunt catholica & panchymagoga, ut pulvis catholicus cum ☿ per inferiora purgante, it. cum ☿atis vel extract. panchymagogo Crollii, vel cathol. Andernaci infuſa: It. Vina medicata meritò ſyrupis magiſtralibus & decoctis præferuntur.

Dantur etiam *Tertianæ Scorbuticæ*, quæ etiam ſunt illegitimæ, & cognoſcuntur ex ſignis ſcorbuticis: Ideoq; medicamentis febrifugis, tum aperientibus & purgantibus, tum ſudoriferis admiſcenda ſunt anti-ſcorbutica. Absque his enim nihil perficitur.

In *Tertianâ legitimâ* præmitte *digeſtiva:*

℞. *Cryſtall.* ♀.
⊖ *cichor.*
abſinth.
cent. min. ana gr. viii.
M. Div. in 2. p. æ.
S. Digeſtiv-Pülverlein.

℞. ♀ ⊕*lat.* ℈*ii.*
⊖ *abſinth. cryſtallit.* ℈*i.*
Div. in 2. p. æ.
S. ut antecedens.

℞. ▽ *Taraxaci*
cichor ana ℥*ii.*
Syr. endiv. ℥*ii.*
Tinct. flor. roſ.
violar. ana ʒ*i.*
M. S. Digeſtiv-Tranck.

℞. *Rad. cichor.*
tarax. ana ℥*i.*
Herb. tarax.
cichor. ana M i.
Flor. cichor.
hep. nob. ana p. ii.
Sant. rubri ℥*iß.*
crem. ♀. ℥*i.*
Coq. in S. q. ſeri lactis Colat. ℞. ℥*iv.*
Adde Syrup. conſerv. rad. cich. ℥*i.*
M. S. Digeſtiv-Tranck auf 2mal.

PURGANTIA:

℞. *Pulv. rhabarb.*
cryſt. ♀. ana ℈i.
Scammon. roſ. gr. vj.
⊖ cichor.
cent. min. ana gr. v.

S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. *Pulv. cholagog. Querc.*
Scam. ♀rat. gr. vj.
Epat. rubri ℈ß.

M. S. Laxier-Pulver.

℞. *Epat. rubri ℈i.*
Scam. ♀rati gr. x.

M. S. Purgier-Pulver.

℞. *Conſerv. flor. borrag. ʒß.*
Pulv. rhabarb. ℈i.
Scammon. roſ.
epat. rubri ana gr. vj.
F. l. a. Bolus.

S. Purgier-Zucker.

℞. *Vin. abſinth. q. ſ.*
Infunde per noctem
rhab. electi ʒii.
Spicæ
Squinanthi ana gr. vj.
Manè exprimatur, & Col.

S. Purgirender Wermuth-Wein auf einmal.

℞. *Flor. cent. min. p. iij.*
Summit. abſinth.
flor. cichor. ana p. ij.
Rad. tarax.
plantag. ana ʒii.
Rhabarb. ʒiß.
Spicæ gr. vi.
Infund. in ſ. q. Vini Rhenani Col.

D. S. Bitter Purgier-Wein.

℞. *Herb. Cichor.*
tarax.
tertianar. ana Mj.
Rad. plantag.
cichor.
tarax. ana ʒi.
Rhab. monach. ʒi.
elect. veri ʒiij.
Spicæ
Squinanth. ana ʒß.
abſinthii. q. ſ.

S. Species Zum bitter Kräuter-Wein.

℞. *Rhabarb. elect. ʒii.*
Rad. cichor.
tarax. ana ʒiß.
Flor. cichor.
epat. nob. ana p. iii.
roſ. rub. p. ii.
Infund. in ſ. q. ſeri lactis vel ▽. deſtill. ſeri lactis, ſtent in infuſione per ♀. Col. adde.
Syrup. roſ. ſolut. ʒvi.

M. S. Purgier-Tranck.

℞. *Extract. rhabarb. ℈ß.*
Scammon. roſat. gr. viij.
Diſſolv. in S. q. Seri lactis deſtillatit. adde
Syrup. roſ. ſolut. ʒß.

S. Purgier-Tranck.

℞. *Elect. roſat. ʒiß.*
Diſſolv. in ſ. q. ſeri lactis, adde
Syrup. roſ. ſol. ʒiij.
S. ut antecedens.

℞. *Species elect. roſat. ʒii.*
Scam. ♀rati gr. viii.
c. ſ. q. Sacch. in ▽ Cichor. & taraxaci ſoluti
F. Morſuli duo.

S. Laxier-Morſellen auf 2 mal.

℞. *Pulv. cholagog. ʒii.*
c. ſ. q. Sacchari in ▽ cichor. ſolut.
F. l. a. morſuli duo. S. ut ante.

Præſtat binos præſcribere: In unô

enim

enim morſulô facilè in præparatione fieri poteſt, ut vis purgandi uni parti morſuli agitando adveniat, & ſic non rarò excitatur hypercatharſis.

℞. *Extract. cholagog. Querc.* ℈i.
cent. min.
abſinthii ana gr. V.
Scammon. ♀rati gr. vj.
c. ſ. q. Eſſent. abſinth.
F. l. a. Pilulæ.

S. Laxier-Pillen.

℞. *M. P. Rhabarbari* ℈i.
Scammon. roſati gr. viij.
Extract. cent. min. gr. V.
c. ☍. Still. abſinth.
F. Pilulæ.
S. ut antecedens.

VOMITORIA:

℞. ⊖ ⊕ ℈i.

S. Brech-Pulver.

℞. *Conſerv. Gratiolæ* ℥ij.

S. Brech-Zucker auf einmal.

℞ ▽. *taraxaci* ℥i.
Infunde per ρ ☿ vitæ vel roſæ min.
A. Salæ gr. viij.
Stent in locô calido, poſt filtra per chartam emporeticam, adde
julepi roſati ℥iij.

S. Brech-Waſſer auf einmal.

SPECIFICA ante Paroxyſmum.

℞. ▽. *cent. minor.* ℥i.
⊖ *abſinth.*
centaur. min.
card. bened. ana gr. viij.
⏜ ⊕. *g. viij.*
card. benedict. ℥ß.

S. Fieber-Tranck auf etlichmal.

℞. ▽. *febrifug. uſitat.* ℥i.
⊖. *abſinth. cryſtalis.* ℈i.
centaur. min. ℈ß.
Julepi roſati ℥iij.

M. D. S. Fieber-Trâncklein auf einmal.

℞. ▽. *febrifug. uſitat.* ℥i.
Pulv. febril. Sennerti ℈ij.
♁ *diaphoret.* ℈ß.
Syrup. card. bened. ℥iij.

S. Fieber-Tranck auf einmal.

℞. ▽. *taraxaci*
cichor. ana ℥vj.
ſpecif. febrifug. Strobelb. ℈ii. *vel* ℥i.
Syrup. de ſucco card. bened. ℥ß.

S. Fieber-Tranck auf einmal.

℞. *Specif. febrile Strobelberg.* ℥i.

S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. ⊖ *abſinth. cryſtalliſat.*
centaur. min.
card. bened. ana gr. vi.

S. Fieber-Saltz auf etlichmal.

℞. *Magiſt.* ☉ *tincti Mynſ.* ℈i. *vel* ℥ß.

S. Fieber-Pulver.

Quidam formant etiam ☉ in pilulas. Specificum febrile Crollii conſtat ex pulv. teſt. cochlear. *Vid. Baſilicam Crollii*, Strobelbergeri autem ex Matre perlarum in ✝ bulo præcip. quare maximè hîc loci laudatur. *Mynſicht* etiam habet febrile in ſuo *Armamentariô p.* 129. & 130. ubi 2. pulveres.

℞. *Decoct. hordei cum CC.* ℔i.
▽. *taraxaci*
cichorei ana ℥ij.
Syrup. de ſucco citri ℥iij.
Tinct. roſ.
violar ana ℥i.

M. S. Kühl- und Stârckpulver.

℞. ▽. *taraxaci*
cichorei

endiviæ
roſarum ana ℥ii.
Syrup. acetos. citri. ℥ii.
Tinct. roſar.
violar. ana ʒi.
M. S. ut prius.
℞. *Cataplaſma febrile Mynſichti* ℥ii.
S. Euſſerlich auf den Puls zu binden.

Si febris intermittens tertiana eſt ſcorbutica tunc

℞. *Rhabarb. electi* ʒij.
Flor. cichor. p. ii.
Rad. taraxaci ʒiij.
crem. ♁. ℈ij.

Infunde in ſ. q. ▽. *antiſcorbut. Dorncr. ſtent per* ℞. *in infuſ. Vitro clauſô, manè bulliant, Col.*

adde
Syrup. cochl. vel
ſcelot. Foreſti ℥ß. *D.*

Semper enim ubi ſcorbutus adeſt, antiſcorbutica admiſcenda.

℞. *Pulv. cathol.* ℈i.
Magiſt. ſeu elæoſacch. cochl. gr. vj.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

Poſſunt etiam fieri *vina medicata* ex antiſcorbuticis & febrilibus purgantibus. Vel poſſunt ſpecies adſpergi cum ∽ antiſcorbut. Comp. & inde fieri nodulus. Succus naſturtii hîc loci egregium eſt medicamentum.

Si febris ſit mixta *ex bile* & *melancholiâ*, purgantia melanagoga cholagogis ſunt admiſcenda. Tunc optima ſunt vina medicata & catholica. Sic etiam in cœteris hæç obſervanda.

Si ſimul adſint malitiæ ſigna, admiſcentur alexiteria. Inter ſudorifera tunc poſſunt ſumi CC. ∽ CC. ℞ bezoardica, decoct. rad. ſcorzoneræ, quæ ſimul aperit & confortat.

In ſcorbuto elixir febrile cum ∽. antiſcorbut. & eſſent. abſinthii cum ∽ antiſcorb. miſceri poſſunt.

Si anguſtia præcordiorum adſit

℞. *Comar. abſinth.*
Flor. chamom. Rom.
cent. min.
menthæ
roſ. rubr. ana Mj.
Incis. D. S. Kräuter zum Säcklein.

Adſpergatur vino & applicetur calide.

CONFORTANTIA:

℞. *Conſerv. flor. cichor.*
rad. cich. ana ℥i.
roſ. vitriol.
Pulp. citri ana ℥ß.
Eboris ſine △. ʒiß.
Spec. diatrion. Santal. ʒi.
diarrhod. Abbatis ℈i.
cum Syrup. cichor.
F. Electuarium.
S. Stärck-Lattwerg einer Caſtanien groß davon auf einmal zu nehmen.

℞. *Pulv. Stomach. Quercet.* ʒij.
Eboris ſine △. ʒi.
epat. rubri ℈ii.
M. S. Stärck-Pulver.

Hepar & ventriculum confortant:

℞. *Eſſent. abſinthii* ʒij.
centaur. min. ʒi.
M. S. Eſſentz davon 40. Tropffen auf einmal in warmer Brüh zu nehmen.

CAP. XIII.

De

FEBRE QUOTIDIANA INTERMITTENTE.

PLaterus hanc febrem ferè negat; ſed *periculoſa eſt* & viſcera debilitat diuturnam afflictionem, hincque cachexiam facile inducit. Tertiana verò & Quartana hâc faciliores ſunt curatu, quia in illis datur tempus recollectionis. Quin & purgantia, alterantia & confortantia in illis proſunt, quæ in quotidianâ febre commodè applicari nequeunt.

Alterantia igitur & *febrifuga* ſunt miſcenda, ut centaurium minus & abſinthium: Decoct. Quercet. ad febrem, quod inter alia quoque habet aſarum. *vid. Quercet. T. 2. p. 300.* Obtinet autem aſarum vim aromaticam & laxativam. *D. Rulandus* in omnibus ferè febribus pro confortatione & purgatione adhibuit aſarum. Extractum eſulæ in *Rulando* quoque commendatur: Extractum autem eſulæ ritè præparatum vomitum non ciet, niſi cum coagulô extracto aſari miſceatur. Conſerva ebuli infunditur in vinô, & adhibetur, *vid. Quercet.* Tandem & radix cava *Strobelbergeri* pro ſpecifico habetur, & poteſt inter purgantia miſceri in vinô medicatô.

Sudorifera hîc proſunt *fortiora*, ut Eſſent. lignorum &c.

Ventriculus poteſt roborari internis & externis, quæ tamen non debent habere vim adſtringendi, (hinc emplaſtrum de cruſtâ panis hîc adhiberi nequit) alias pituita redditur tenacior: Neque proſunt nimis exſiccantia; *Prodeſt verò*, fœcula Aronis & ipſa radix. It. Epaticum rubrum, quod abſumit ratione ♎ ⊕ & corroborat hepar ratione ſantali: ♎ ⊕li cryſtalliſatus eſt epaticus ſtomachicus & febrilis, poteſt miſceri cum rad. aronis ut incidant & attenuent: Horſtius hæc in aſthmate commendat. Huc & ♀rea medicamenta ſpectant, ut ♀ ⊕latus. Loco ♎ ⊕ ♎ ⊕ ♂ ſumi poteſt, qui & ventriculum confortat. Præcipitantia quoque locum habent in febre à pituita acida, ut ocul. ♋ ſpecif. febrile. Radix cava poteſt exhiberi ante paroxyſmum.

Purgantia quod attinet, ſi vires adhuc conſtent, *poſſunt adhiberi ☿rialia*, ut ☿ vitæ, pilulæ ☿riales. Vel & alia ex agarico, carthamo, extract. diacarthami inſuſum ex ſem. carthami, flores ejus, qui etiam laxant: Poteſt addi mechoacanna & in infuſo flores cent. minoris abſinthii.

Si à pituita ſalsâ febris ſit, confert radix jalappæ: Interim cum non adſit tempus adhibendi purgantia, rectè propinantur vina medicata:

℞. *Comar. abſinthii.*
Flores centaur. min.
card. bened.
marrubii ana Mi.
Rad. ariſtol. rotund. ʒvj.
Fol. ſennæ ʒi.
ſem. carthami ʒvi.

agar,

agar. albiſſ. ℥iij.
rad. eſul. præp.
jalappæ ana ℥ii.
Cinamom. electi.
Zedoariæ.
galangæ ana ℥i.
crem. ♀ ℥iii.
F. Nodulus.
S. Büſchlein in Wein.

Species hæ poſſunt adſpergi ⏖ ⊕ ♂.
℞. *Extract. phlegmag. Querc.* ℈i.
eſulæ gr. vij. vel viij.
c. ☍ *ſtillat. abſinthii.*
F. Pilulæ N. 6.
S. Laxier-Pillen auf einmal.

Proſunt etiam hic *purgantia phlegmagoga* in pulvere, ſed vina medicata melius penetrant. Poſſunt iis addi rad. & fol. aſari, it. rad. cava ſeu ariſtol. rotund.

Si à pituitâ craſſa febris ſit:
℞. *Pilul.* ♀ ♀. ℈i.
Extractum eſulæ gr. vi.
c. ℞ ♀.
F. Pilulæ.
S. Purgier-Pillen auf einmal.

Fortiora Emetica hîc non proſunt, quia vires debilitantur valdè.

Pro ſudoriferô radix cava exhiberi poteſt ad ℈i. *vid. Strobelberg.* it. ⊖ abſinth. Eſſent. lignorum ante paroxyſmum.

Cap. XIV.

De
FEBRE QUARTANA INTERMITTENTE.

Medicus in Quartanâ ſemper debet hypochondria tangere, utrum durities adſit; an adſint etiam ſigna ſcorbuti, an flatus. *Ubi enim ſcorbutus* eſt familiaris, conjungitur ferè ſemper Quartana. *Examinare quoque debet*, an ſalva ſint viſcera, ut certiorem poſſit prognoſin inſtituere.

Splenetica ſunt rad. filicis, capparum, ſyrupus fumariæ, decoct. purgans ad quartanam Quercet. T. 2. p. 298.

Radix curationis Quartanæ conſiſtit in Vomitoriis. An verò vomitoria ante paroxyſmum adhibenda ſint ſecundùm alios, diſputant Authores. Strobelbergerus affirmat ante paroxyſmum adhibenda eſſe, ut pulvere aſari plurimos curavit, quod etiam experientia verificat; ſed hoc non eſt ipſius inventum, ſed ab aliis jam uſurpatum. *vid. Pedemontanus.*

Inter *Purgantia* proſunt etiam Pilulæ ♀reæ, de ✶cô melanagogæ Quercetan. Extractum hellebori nigri.

Sudorifera: ℞a Bezoardica, flor. ⊖ ✶, ⊖ fumar. tamariſci, fraxini, ⊖ febrile Mynſ. in ▽ febrifuga exhibitum.

Pro corroboratione lienis: Eſſent. ſplenet. fumar. abſinth. pulv. ſtomach. Cacheticus Quercet. Externè unguentum ſpleneticum de Nicotianâ, Emplaſtrum Helmontii contra Quartanam &c.

Si adſit ſcorbutus, prodeſt mirè ☍ cochl.

cochl. per decoct. paratum. Inunctiones dorſi ex balſamô polychreſto Mynſichti & ☍ balſ. ejusdem.

Appropriata ſunt ⊖ vol. & fixum ſerpentum, ∽ ant. quartan. præparatus ex ⊖ ♀ & ⊖ ✳. Magiſterium ſerpentum. Cor verò leporis an ſpecificè proſit, videtur Experientia negare. Oleum piperis hîc eſt arcanum, ut & roſmarin. Extractum rad. junip. gentian. abſinth. ſuccus naſt. ante paroxyſmum, præcipuè, ſi ſimul adſit ſcorbutus. Emplaſtrum contra Quartanam Helmontii multos ſanat.

In curatione Quartanæ *Acidulæ proſunt*, imprimis ubi febris eſt contumax. Vid. Gabelchoverus: Sed viſcera debent eſſe adhuc benè conſtituta, & tunc, ubi naturales non proſtant, adhibendæ ſunt artificiales Kyperi, quæ fiunt ex clyſſô. Kyperus etiam præparat ex ∽ ⊕ & ∽ ⊕. Artificium totum conſiſtit in mixturâ & ut recentes adhibeantur, aliàs non habent eandem efficaciam. It. ex ⊕ ♂ & extr. ♂.

Antiquartium Riverii, fortè præparatur ex ♂ & ☿ & in formam pilularum redigitur, quod etiam ex effectu patet: Vomitivum enim eſt, quô Quartanas ſæpè curavit. Vid. Obſerv. Et obiter hoc notandum, *ſi quis habeat vomitivum* ♂*le* optimè poterit curare quartanam. Wierus extollit cor leporis valdè, tentavi, ſed ſine effectu.

De ſalvatellæ ſectione *vid. Schenckius, Zacutus Luſitanus & Alii.*

An curatio Quartanæ debeat inſtitui per terrorem, *vid. Montium de febb.* Experientia ſæpè affirmativam confirmavit.

An, quæ avidè appetuntur, ſint concedenda? ℞. Diſtinguendo inter ætatem, ſexum, regionem & idioſyncraſiam.

Radix Chinæ ante Paroxyſmum adhibita eſt inſigne arcanum, *vid. Chiffletius.*

Experimentum ad pulſus Strobelbergeri ex 🜂 🜄 🜃 & 🜁 *vid.* cataplasma antifebrile Petri Hiſpani *in Schröderô lib. 2.*

DIGESTIVA:

℞. ♀ ⊕*lati* ℈*i.*
⊖ *fum.*
fraxini ana ʒ*i.*
Div. in p. æ. ʒ.

℞. *Pulv. cachect. Quercet.* ʒ*i.*
Fæc. aron. ʒ*i.*
Div. in 2. p. æ.
S. Digeſtiv-Pülverlein.

℞. 🜄 *fumariæ.*
antiſcorb. Dom. ana ℥*iß.*
Tinct. ♂ *Zvvelff.* ʒ*i.*
Syrup. fum. ℥*i.*
M. S. Digeſtiv-Tranck auf zweymal.

℞. 🜄 *fumar.* ℥*vi.*
Syrup. ſplenet. D. Sulzbergeri.
fumariæ ana ℥ß.
Eſſent. ♂ *liquid.* ʒ*ii.*
fumariæ ʒ*i.*
M. S. ut ante.

℞. *Eſſent. fumariæ.*
♂ *liquidæ ana* ʒ*ii.*
S. Digeſtiv-Eſſenz 50. bis 60. Tropffen auf einmal.

℞. *Eſſent. ſplenet. (in officinis præſcribi poteſt eſſent. ſplen. ſuis)*
♂ *liqui-*

♂ liquida ana ℥iii.
S. ut ante.
℞. ▽ *antiſcorb. Dorncreillii ℥iii.*
ſyrup. ſcelotyrb. Foreſti vel
cochleariæ ℥iß.
Eſſent. ♂ liquidæ
fumar.
ſplenet. ana ℥i.
M. S. Digeſtiv-Mixtur 2. Löffel voll auf einmal 2. horis ante cibum.
℞. *Radic. filicis.*
polypodii ana ℥i.
Cortic. cappar.
tamariſc.
fraxini ana ℥ß.
Herb. fumar.
cuſcut.
ſcolopendr. ana M i.
Flores borrag.
bugloſſ.
geniſtæ ana p. iii.
Paſſul. min. ℥i.
Coque in ſ. q. ſeri lactis in vitrô clausô.
Colat. ℞. ℔*i. Adde*
Syrup. ſplenet.
fumar. ana ℥ii.
Eſſent. fumar. ℥ii.
♂ liquidæ ℥iß.
Julep. canel. ℥ii. vel iij.
M. S. Digeſtiv-Tranck auf 4. mal.

Poſt etiam aromatiſari ſpeciebus lætific. Galeni, Rhaſis, diarrhod. Abbatis, cinamom. Vel ſpecies hæ poſſunt ſaltem infundi ſero lactis per 24. horas, poſteà leniter exprimi, optimè colari & ſyrupi addi. *Si adeſt metus ſcorbuti*, poteſt addi ⁓ antiſcorbut. vel ⁓ aperit. Penoti.

PURGANTIA.

℞. *Herb. fumar.*
cuſcut.
ſcolopendr.
ceterach.
epithym. ana M i.
Fol. filic.
polypod.
elleb. nigr. ana ℥i.
Fol. S. S. S. *℥i.*
Flores geniſtæ p. iij.
borrag.
bugloſſæ ana p. ij.
Cortic. cappar.
tamariſc. ana ℥ß.
Paſſul. min. ℥i.
crem. ♀ ℥iij.
cinamom. elect. ℥ij.
Inciſ. & Contuſ. groſſô modô.
M. F. Nodulus laxior, nam ſi nimis ſtrictus, non poteſt extrahi.
S. Laxier-Büſchlein in Wein.
℞. *Fol.* S. S. S. *℥i.*
Rad. helleb. nigri
Cortic. tamariſc.
cappar. ana ℥ß.
Flor. cord.
hypeni
geniſt. ana p. i.
cinamom. electi ℥ii.

Infund. in ſ. q. ſucc. fumar. tempore æſtivô rec. expreſſo, ſtent in infus per ♇. Manè exprim. & colentur, colatura coq. in vitrô clausô c. ſ. q. Sacch. ad conſiſtent. Syrup. liquid.

M. S. Laxier-Safft auf etlich mal.

Tempore autumnali poteſt ſumi ſuccus pomorum Borſtorffianorum. *Si adeſt metus ſcorbuti*, poteſt ſumi ſuccus

ſuccus herbarum antiſcorb. chelidon. min. beccapung. naſturt. nam ſucci depurati etiam extrahunt vim purgandi: Sic & infuſum ſeri lactis cum fumariæ, it. Succus borrag. bugloſſ. roſarum &c. loco menſtrui poſſunt uſurpari.

℞. *Oxymel helleborat. Geſn.* ℥ß. *vel* ℥*vi.*
Syrup. fumar. C. ℥ß.
Eſſent. fumar.
aperitiv. ana ʒ*i.*
M. S. Laxier-Träncklein auf einmal.

℞. *Eſſent. ♂ liquid.*
fumar. ana ʒ*ii.*
Fol. S. S. S. ℥*ij.*
Syrup. pom. laxativus ℥ß.
S. Laxier-Safft auf einmal.

℞. *Eſſent. aperitiv.*
fumariæ ana ʒ*i.*
Syrup. pom. laxativ. ℥ß.
▽. *cinnam. borrag.* ʒ*i.*
in quibus diſſolve
Extract. helleb. nigr. gr. XV.
ſcam. roſat. gr. iij.
M. S. Laxierende Mixtur wol umzurütteln auf einmal.

℞. *Eſſent aperit. vegetab.* ʒ*i.*
— *♂ liquidæ* ʒ*i.*
Extract. fol. ſennæ ℈*i.*
elleb. nigri gr. iij.
Syrup. pomor. laxat. ℥*vi.*
M. S. ut ante

℞. *Infus. ſeri lactis* ℥*iß.*
Pulv. ſennæ Montagnanæ ℈*ii.*
Syrup. pom. laxat. ℥ß.
S. ut ante.

℞. *Conſerv. fumar.* ʒ*ii.*
Pulv. Sennæ Montagn. ℈*i.*
c. S. q. Syr. pom. laxat.
F. Bolus.
S. Laxier-Zucker auf einmal.

℞. *Pulp. paſſular.* ℥*ij.*
Pulv. ſem. Montagn. ʒ*i.*
c. Syr. pom.
F. Electuarium.

Pro ditioribus poteſt addi una vel altera gutta olei cinamomi, caryophillorum vel macis, corrigunt enim purgantia, ſimulque gratum odorem conciliant.

℞. *Pulv. Sennæ Mont.* ℥ß.
☿ *per infer. purg. gr. iv.*
🝆 *ſtillat. macis gutt. ii.*
M. S. Purgier-Träncklein auf einmal.

℞. *Pulv. ſennæ* S. S. ℥ß.
cryſtall. 🜿. ʒ*i.*
🝆 *Still. caryophill. g. ij.*
M. S. ut antè.

Si adſit ſcorbutus, poteſt addi magiſterium cochleariæ.

℞. *Pil. de X. Quercet.*
🜿 *rear. Ejusdem ana* ℈*i.*
Extract. helleb. nigr. gr. Xii.
Scammon. 🜍 *gr. viij.*
c. S. q. Eſſent fumar.
F. Pilulæ. N. XXIV.
S. Pillen auf 2mal.

℞. *Extract. fol. ſennæ* ℈ß.
elleb. nigri gr. viij.
ſcam. 🜍*rati gr. v.*
♁ *per infer. purg. gr. iij.*
M. F. Pilulæ.

Adſperg. pulv. cachectico Quercet. (*ne enim diffluant extracta, ſemper pulvis conveniens poteſt adſpergi*)
S. Pillen auf einmal.

℞. ☿ *Vitæ gr. iii.*
Infund. in ▽. *fumar.* ʒ*i.*

ſtent

ſtent. per ℘.
Mane filtr. per chartam.
D.S. Brech-Tranck.
Poteſt etiam infundi in Vinô.
℞. *Roſ. min. Salæ gr. vi.*
Infund. in ſ. q. vini per ℘. & poſteà filtr. per chartam emporeticam.
S. Brech-Tranck.

SUDORIFERA:

℞. ▽. *fumar.* ℥i.
Syrup. fum.
de canella ana ℥ij.
⊖ *fumar.*
fraxini
card. bened. ana ℈ß.
M.S. Schwitz Tranck auf einmal.
℞. ▽. *fumar.*
febrifug. ana ℥ß.
Eſſent. fum.
card. bened. ana ℥ß.
Syrup. fum. ſimpl. ℥iij.
M.S. Schwitz-Tranck auf einmal.
℞. ▽. *febrifug. uſit.* ℥i.
⊖ *febrile Mynſ.* ℈i.
flor. ⊖ ✱ *gr. vi.*
Syr. card. bened. ℥iij.
de canella ij.
M.S. Schwitz-Tranck wohl umzurütteln.
℞. ▽. *febrifug.* ℥i.
Tinct. Bezoard. ℥i.
♎. *antiquart.* ℥ß.
Syr. de canella ℥iii.
M.S. ut ante.
℞. ℞ *Bezoard.* ℥ii.
♎. *antiquart.* ℈ß.
M.S. Fieber-Mixtur auf einmal.
℞. *Elix. febril.* ℥iii.
S. Elixir 50. biß 60. Tropffen pro doſi ante paroxyſmum.

℞. ⊖ *fumar. cryſtallis.*
card. bened. ana ℈ß.
flor. ⊖ ✱ *gr. vj.*
M.S. Fieber-Saltz auf einmal.
℞. *Extract. abſinthii.*
fumar.
cent. min.
gentian. ana ℈i.
☋ *ſtillat. camph. g. vi.*
F. Pilulæ.
S. Fieber-Pillen auf etlich mal.

Succus naſturtii aquatici cum vinô tanquam ſpecificum commendatur, imprimis *cùm quartanæ conjungitur ſcorbutus.* it ſuccus ſedi minoris, quod ſingulare eſt medicamentum ſcorbuticum & vomitum & ſudorem ciet.

De *laudanô opiato & opiatis* medicamentis aliis diſputârunt inter ſe medicinam facientes, *num habeant locum?*

℞. Per ſe nunquam exhiberi, ſed miſceri aliis, v. g. Extractis febrif. ſpecif. poſſunt.

Ante paroxyſmum & exhiberi poteſt ☋. piperis & roriſmarini. *Ferrara* in ſuis *Obſerv. Chirurg.* commendat oleum ſequens, quô inungi debet tota ſpina dorſi, â nuchâ incipiendo & ad os ſacrum procedendo, adhibitô prius ſpecifico vel hauſto juſculo bonô ex caryophill. cinam. Nuc. Moſch. &c. Oleum a. tale eſt.

℞. ☋ *laurin.*
vulpin.
Spicæ
Nuc. Moſch.
terebinthinæ
de euphorb. ana ℥ß. *M.*

Quantitas hæc etiam minui poteſt ad ℥i. vel ℥ij. quô umbilicus fricari debet.

Mynſichtus commendat balſamum polychreſtum & 🜔. balſami hujus pro inunctione.

Pro certô quoque *experimentô* quidam commendat Rad. plantag. min. quia in eâ eſt mira vis ſpecifica, ſed colligi debent ante Solis ortum: Non tamen opus eſt certâ cönſtellatione externâ.

Emplaſtrum ex alliô, croco & pipere digitis alligatum pellit etiam febrem extrahendo malignitatem. Interdum quoque puſtulas excitat: Fuit ſecretum Principis Anhaltini.

D. Michaelis ſuo emplaſtro antiquartio addit parum camphoræ.

Confortantia:

℞. *Conſerv. meliſſ.*
flor. borrag.
bugloſſ. ana ℥i.
Species diarrhodon Abbatis ℥iß
lætific. Galeni. & Rhas.
ana ℥i.
c. Syrup. meliſſ.
F. Electuarium.

S. Stärckende Lattwerg.

℞. *Eboris ſine* △. *præp.* ℥iß.
Pulv. cachect. Quercet. ℥ij.
c. ſ. q. ſacchari in ▽. *meliſſ. c. vino.*
F. l. a. Rotulæ, *adſpergantur aliquot gutulis* 🜔. cinamomi. D.

℞. *Conſerv. meliſſ.*
naſturt.
cochlear. ana ℥i.
Pulv. cachect. ♀ ℥ii.
c. ſ. q. Syrup. meliſſæ.
F. Electuarium.

Externè ad Lienem appplicari poteſt Emplaſtrum ſpecificum Helmontii, vel tale:

℞. *Emplaſtr. Splenet. uſitat.*
de cicut. ana q. ſ.
Addatur Extract. Nicot. ℥iß.
Malaxetur cum 🜔. *Nicot. q. ſ. indue ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô in formâ uſitata.*

S. Miltz-Pflaſter.

℞. 🜔 *Nicot.*
cochlear.
cappar. ana ℥ij.

S. Euſſerlich oder Miltz-Oel.

℞. *Flor. gentian. Mj. ſeu*
Herb. milzatellæ Mj.
cortic. tamariſc.
capparum ana p. iij
D. ad chartam. S. Species zum Miltz-Sack.

Diæta. *Prodeſt* hic vinum vel cereviſia abſinth. Poſſunt etiam ex Eſſent. abſinthii fieri vina medicata, de quibus *vid. Sennertus.*

Cap. XV.

De *FEB. COMPOSIT. & SEMI-TERTIANA.*

Abſtinendum hîc eſt *â fortioribus purgantibus*, ne materia moveatur.

Proſunt potius *clyſteres*, & ubi diverſi adſunt humores, catholica.

In tertianâ duplici proſunt, quæ aliàs

aliàs in tertianâ ſimplici, ſed non ita valida ſeu fortia.

NB. *Ex pulvere card. Bened.* intempeſtivè adhibitô ſæpè fuit excitata quartana dupla, uti & ex uſu validiorum purgantium intempeſtivè adhibitorum.

In ☿. *tota harum febrium cura conſiſtit*, quare ☿rata valdè proſunt, quia ſic ſanguis & humores reliqui mirè purgantur. Quidam ☿. diaphoretico curat febres epidemicas & pro magno ſecreto habet. Sic & ♀. album Philoſophicum Cnöfelius prodeſſe probat, quando regulis ☿. cum ⦶ detonatur, quod ⦶ deinde adhiberi poteſt pro refrigerante.

In Italiâ, *Febris Semi-Tertiana* ſæpè graſſatur, fitque interdum Epidemica. Ea, quando hîc (quod tamen rarò fit) occurrit refertur ad Malignas. Dicitur aliàs febris horrida & hemitritæa.

A Spigeliô valdè laudatur agaricus, & ubi metus eſt malignitatis, adhibeatur, habet enim in ſe (ut aliqui putant) vim alexiteriam, quemadmodum & rhabarbarum, de quô *Joel.* Quidam in ſatis magnâ quantitate agaricum ſine noxâ commendant, ut Spigelius ait: Sed diſt. hîc eſt, inter agaricum purum & impurum.

Si bilis & pituita peccant, miſceri poſſunt agaricus & rhabarbarum, it. Fol. Sennæ.

Datur quoque *ſemi-tertiana peſtilens*, quæ ex facie collapsâ aliisque ſignis eſt colligenda.

Cap. XVI.

De FEBRE HECTICA.

SI poſt cibum unâ alteraque horâ *in volâ manus reperiatur calor*, ſignum Hecticæ eſſe ſolet.

Ex illegitimâ curatione febris intermittentis poteſt Hectica oriri, ut & ex uſu nimiô & intempeſtivô balneorum & thermarum, quæ nimis exſiccant. Idem animi mœror nimius efficere poteſt.

Quoad curationem conferunt ſequentia: Scilicet ℞riolarum cum ▽ roris majalis, flor. borrag. bugloſſæ, quæ ℞æ poſſunt quoque cum rore majali efferv. fieri. Nuclei quoque pinei & piſtacei valdè hîc humectant & corroborant. Lac etiam perlarum, Butyrum margaritarum P. Fabri; liquor perlarum in cereviſ. inſtilletur, liquor & Syrupus cryſtallorum, ſyrupus reſumptivus de teſtud. i. e. teſtudines ſaccharô & farinâ optimâ per aliquot dies prius nutriri debent, poſtea coquantur in brodiô carnis vel gallinarum non ſalitô, & ſic optimè proſunt hecticis. Porrò electuarium reſumtivum, ▽ roris majalis, ▽ pulmon. vituli cum ſucco ♋. Item ▽ ex ſanguine porcelli & oſtreis, ſucc. ♋ & ranarum: In ranis enim vis ſpecifica contra Hecticam; Porrò

▽ rorellæ, (quæ ſingulare ſpecificum in hoc affectu eſt) antihecticum Poterii, Magiſt. ♄. eſt ſingulare ſecretum Mynſichti: Species dia-Saturni Mynſichti, morſuli refectivi de ♋. *Balneum aquæ dulcis* cum herbis appropriatis, humectantibus ſc. & refrigerantibus, uſurpari quoque poteſt. It. inunctio cum pinguedine humanâ, vel cum unguentô reſumptivô, refrig. Galeni, roſat. Meſues &c.

Lac humanum non ſemper prodeſt: Si enim mulier non ſit ſana, ſuctio erit inutilis, vid. Panſa. Commendatur quoque butyrum ex lacte humanô.

In *Diætâ* proſunt juſcula ♋. it. morſuli ex ♋. & paſſulæ, quæ non ſaltem nutriunt, ſed & corroborant.

Folia tabaci proſunt, quando adeſt exulceratio viſcerum.

℞. *Spec. diamarg. frigid. rec.* ℨvi.
antihect. Poterii ℨi.
M.S. Sonderlich Pulver gegen das Abnehmen. Doſ. eſt 2. Meſſerſpitzen voll.

℞. *Spec. dia-Saturni Mynſ.*
diamargar. frig. ana ℨiß.
M. S. Ut antecedens.

℞. *Magiſt. Perlarum* ℨi.
Pulv. antihect. Poterii ℨiß.
M. S. Pulver gegen das Abnehmen auf etlichmal.

℞. *Pulv. anod.*
antihect. Pot. ana ℨß.
M. D. in triplo.
S. Abend-Pulver auf einmal.

Hic pulvis impedit *diſſolutionem corporis per nimium ſudorem*, & ſic optima recollectio virium inſtituitur. Uſurpandus eſt diebus alternis, ne natura adſueſcat.

℞. *Syrup. papav.*
Nymph. ana ℥iij.
▽ *hypnot. Dorncrellii* ℥iß.
antihect. Poterii ℈ß.
M. S. Abend-Träncklein auf einmal.

℞. *Conſerv. roſar.*
violar.
borrag.
bugloſſ. ana ℥i.
flor. Nymph. ℥ß.
Species diamargar. frigid. ℨij.
antihect. Poterii ℨiß.
Cum Syrup. flor. Nymph.
F. Electuarium.
S. Lattwerg.

℞. *Conſerv. roſar. antiq.*
borrag.
bugloſſ.
Nymph. ana ℥i.
Spec. dia♄ni Mynſ. ℨii.
diamarg. frigid. ℨi.
c. ſ. q. Syrup. borrag.
F. Electuarium. S. ut prius.

℞. *Electuar. reſumptiv. uſit.* ℥iij.
antihect. Poterii ℨiß.
M. S. Lattwerg gegen das Abnehmen.
Doſ. quantit. caſtaneæ, horis matutinis, pomeridianis & veſpertinis.

℞. *Nucl. pini rec.*
piſtac. rec. ana ℥i.
ſem. 4. frigidæ maj. ana ℥i.
c. ſ. q. ▽ *roris majalis.*
F. Emulſio.
add. pulv. antihect. Poterii ℨiß.
Edulc. rotul. man. Chriſti perlat. vel julepo roſar. Pro ditioribus cum ſyrupô perlarum M. D.

Si ad-

Si adeſt agrypnia, poteſt addi aliquid ſem. papaveris albi.

℞. ▽ *Endiv.*
roſar.
lactuc.
ſymphiti ana ℥ii.
Syrup. Nymph. ℥iß.
antihect. Poterii ℥iß.

M. S. Kühl und Stärck Julep auf etlichmal.

Doſ. cochl. 2. vel 3.

℞. ▽ *Melonum.*
Sempervivi.
endiv. ana ℥ii.
℞ *roſarum.*
violarum.
borraginis ana ℥i.

M. S. Kräfftiger Stärck-Safft auf etlichmal.

℞. ℞ *roſar.*
violar.
borrag. ana ℥i.

M. S. Tinctur ins Bier.

℞. *Liquor. corall.* ℥ii.
perlarum ℥i.

M. S. Vermiſchtes Perlen-Oel 30. Tropffen in juſculô.

Vel etiam pro Ditioribus poteſt cereviſiæ inſtillari.

℞. *Spec. elect. reſumpt. rer. diſpenſ.* ℥vi.
antihect. Poterii ℥iij.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ *antiphthiſ. ſolut.*
F. l. a. Morſuli.

S. Kräfftige Stärck-Morſellen.

℞. *Morſul. refect. D. Mynſ.* ℥iv.
adſperg. ☍ *roſ.*

S. Sonderliche Morſellen des Tages 2. oder 3. zu eſſen.

℞. *Spec. diamarg. frigid.* ℥iii.
Antihect. Poterii ℥iß.
Margar. præp. ℥ß.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ *roſis maj. ſolut.*
F. l. a. Rotulæ.

S. Kräfftige Stärck-Küchlein.

EXTERNA:

℞. *Unguent. reſumpt. uſit.* ℥i.
refrig. Galeni.
roſ. Meſues ana ℥ß.
ſacch. ♄ ℈i.

M. S. Euſſerliche Salb gegen das Abnehmen.

℞. *Unguent. reſumptiv.* ℥i.
Pingued. humanæ ℥ß.

M. S. Euſſerliche Salb.

℞. ☍ *amygdal. dulc.* ℥vi.
pingued. hum. ℥vi. *M.*
S. Ut antè.

Ubi ſimul excernitur per fæces vel per ⊡ *pinguedo*, prodeſt eſſent. ♂ liquida, uti expertus eſt in muliere quadam D. Mich.

TABES DORSALIS.

Curatur per analeptica, ut ovis forbilibus, ambra, moſcho & inunctionibus dorſi. *vid. Zacutus Luſitanus. D. Rheſeld* habet pulv. vitæ & Antihectico propè accedit.

CAP. XVII.

De FEBRE MALIGNA.

FEbris *maligna* interdum unicô ſudoriferô curari poteſt.

Signum eſt cordis anxietas & ſymptomatum vehementia. *Signa verò ex pulſibus* & ⊡ in hâc febri ſunt fallaciſſima.

Princeps quidam vocabat has *febres Jeſuiticas.*

Quando cauſa ſitis adeſt, & æger non ſitit, eſt indicium peſſimum.

Quando Medicus ſentit *in volâ marinus* ægri *calorem prurientem*, ſtatim prædicere poteſt in hiſce febribus malignitatem.

Lingua quoque debet inſpici.

Vomitoria miſcenda ſunt cum alexipharmacis.

Quoad *Venæſectionem* in malignis febribus negant plerique educi poſſe malignitatem per V.S. quâ in opinione & ego ſum. *vid. Rhumelius de morb. Ungar. Caſtrenſ.*

De EVACUATIONE PER LENIA:

Hîc optimè proſunt præter clyſteres *alexipharmaca* & electuaria non nimis calida.

SUDORIFERA: CC. ſine △, ♁ diaphor.

Humores alterantur Decoct. CC. cum hordeo & rad. Scorzon. Decoct. citri Mynſ. ▽ Galeg. Scorzon. Ulmar. card. bened. præſertim ▽ cord. Saxon. quæ omnibus præfertur, *vid. de hâc peculiarem Tractatum.* Syrup. citri C. ℞ Bezoardica, Gelatina CC. Pulv. Bezoardicus D. Sennerti, Bezoardicum minerale, ⊙re, ☽re, 🜍 Philoſophorum album D. Cnöfelii; ♁ diaph. Mag. CC. Spinæ viperarum, ∽ ⊕ Philoſophicus, ∽ 🜍.

Purgatione vix interdum ante vigeſimum primum uti licet, ſi adhuc ferventia ſint ſymptomata.

Inter *Diuretica* proſtat ∽ ⊖, ℞ florum cyani, eſtque ſimul alexipharmaca, liquor ocul. ♋, qui etiam ſimul eſt cordiale.

TOPICA ſunt ☋ ſcorpionum Matthioli, ☋ deſtill. citri, ▽ meliſſ. carbunculi. It. Sacculi ad cor & pulſum.

Vinum Neccarinum non omninò nocet, ſi præſertim aliquid de ℞ a cordial. vel ſucco citri (qui una diureticus eſt) infundantur.

Valdè expellit julepus Sambuci ex floribus; Scordium reſiſtit ſimul putredini & malignitati. *vid. Tabernæmontanus* ut & ruta, cent. min. radix ſcorzon. ſyr. roſ. ſolutivus eſt ſimul cordialis. Decoct. Tamarind. loco julepi uſurpari poteſt.

CAP. XVIII.

De VARIOLIS.

CONTAGIUM hoc etiam *in diſtans* poteſt operari, ita ut Frater quidam in Germaniâ & alter in Italia eodem tempore correpti fuerint.

Viſui non ſtatim objiciuntur.

Signa etiam alia adſunt, ut convulſiones & *ſi variolæ erumpunt*, convulſiones ſtatim ceſſant. Interdum quoque Pruritus totius dorſ. adeſt, *vid.* imprimis *Sebizius peculiari Tr.*

Fortiora purgantia hîc non proſunt, impeditur enim ſic motus naturæ expulſionem meditantis Pilulæ roſatæ uſurpari poſſunt, ſed non fortiora.

An venæſectio hîc proſit, *vid. Lipſius*, qui optimè ſcripſit de variolis Germanicè. In Italia quidem adminiſtratur, non verò hîc, quia non tolerant V. S. infantes.

Radix Scorpion: (crocodil.) ſpecificè excitat hæmorrhagiam, *vid. Lipſius*. Eſt ſpecies ſphærocephali. *vid. Pinax Caſp. Bauhini*. Commendat eam Lipſius loco V. S.

Proſunt quoque *alterantia*, ut fermentatio nimia mitigetur, ſed meliora hîc ſunt, ut puto, præcipitantia.

Quando Natura eſt in expulſione, neque Clysma eſt præſcribendum, quia inverſum facit Naturæ motum; emollientia omninò ſunt omittenda, ut & abſtergentia.

Medicamenta ex citrô valdè proſunt, ut Decoct. citri, ſyrup. citri; ſemen naſturtii quoque valdè expellit, it. Decoct. laccæ *vid. Tr. Alexand.*

Decocto lentium ego præfero *Decoctum milii*, ſi præſertim milium coquatur cum ficubus. *vid. Hoffmannus & Helmontius*. Fœniculum expellit etiam, ſi corpus cum linteis △ fœniculi madefactis fricetur.

Expellentia ſunt: Rad. ſcorzoneræ contrayervæ, helen. It. card. bened. fumar. Galegæ, flor. aquilegiæ calendulæ, ulmar. Scabios. enulæ & ex his præparata varia, ſyrupus ſcabioſæ tuſſim tollit & ſimul juvat expulſionem: Sem. citri, card. bened. milii. *Ex animali regno* lap. Bezoar, ſpinæ viperarum, CC. *Ex minerali* ♁ diaphoreticum, bezoardicum minerale ſimplex & compoſitum ⊖re, pulv. Bez. Sennerti, gelatina CC. ℞ florum aquilegiæ, ▽ fumariæ, ſcabioſæ, Galegæ, Card. Bened. flor. ſambuci, perſicariæ, card. Herc. Saxoniæ, ſyrupus citri, flor. calendulæ, ſcabioſæ, cardui benedicti, D. Ambroſii, qui præparatur ex miliô, ℞ Bezoardica, Coralliorum.

Pro oculis præſervantia poſſunt uſurpari in primâ variolarum acceſſione: Sic enim humorum motus ad oculos impediri poteſt. In augmentô verò talia ſunt maximè proficua. Valet ▽ florum cyani, plantaginis, Smaragdus præparatus in & externè in ▽ exhib. parum Sacchari ♄ etiam admiſceri poteſt. *Ad oculos conglutinatos aperiendos* valet lac muliebre, caprillum. it. lactis cremor.

Ad præſervandas nares valet ☍. lil. alborum. amygdal. dulcium cum paucô ☍ irinô.

Ad præſervandum guttur in principio valet elect. nucum, ⊕ fixum lap. prunellæ. Poteſt fieri gargariſmus, vel deglutiantur, poteſt etiam addi ⊖✱ cum. Maturatio variolarum aptè fieri poteſt per oleum amygdalarum dulcium vel lil. alborum.

Ad delendos nævos & foveas valet ▽ fabariæ, ſigilli Salomonis, lil. alborum, pulvis probatus ad exiccationem & conſolidationem variolarum Mynſichti, unguentum Foreſti, unguent. Guainerii in ejus Conſiliis, ☍. piſtac. Horſtii. Limaces mundati in vas vitreum conjiciantur, cum Saccharô deinde deſtillentur, & exſtillabit liquor, quô cicatrices inungi poſſunt.

Veſti-

Veſtigia variolarum delet ▽ flor. omnium, Coſmeticum Cluvii, ut & fæc. Aronis. Pinguedinem aſchiæ quidam plurimum commendant.

In exulceratione partium internarum à variolis valdè convenit ſyrupus coralliorum, eſſ. traumatica, eſſ. florum hyperici, clyſteres ex lacte cum ſymphiti radice.

In læſo auditu convenit eſſentia cardui benedicti, caſtorei, eſſ. ad auditum D. Mich.

In oculorum inflammatione prodeſt ▽ florum cyani, calcatrippæ, cum granis aliquot ſacchari.

CAP. XIX.

De MORBILLIS.

Curatio harum haud valdè differt à *curatione violarum*, niſi quòd in morbillis non opus ſit partium præſervatione. Sic etiam *Febris Purpurata infantium* & alii tales affectus expellentibus & bezoardicis curantur.

FORMULÆ ad ambos affectus.

℞. *CC. ſine* △.
♁ *diaphoret. ana* ℥i.
S. Stärck Pulver auf etlichmal.

Si ſimul adſint convulſiones epilepticæ, ad ſpecif. cephal. gr. v. vel plura, vel

℞. *CC. ſine* △ ℨiii.
ſpecif. cephal. ℨi.
M. S. Ut antè.

℞. *Mag. CC.*
ſpin. viper. ana ℈i.
Bezoard. ☉ ℈ß.
M. S. Köſtliches Stärck-Pulver auf etlichmal.

℞. *Specif. cephal.* ℨi.
Bezoard. ☉*re* ℈ß.
Smaragd. præp. ℈i.
M. S. Ut antè.

℞. ▽ *fumar.*
ulmar.
ſcabioſ.
flor. ſamb. ana ℥i.
ſyr. flor. aquileg. ℥iß.
Tinct. flor. aquileg. ℨii.
M. S. Stärck-Safft auf etlichmal.

Si tuſſis adeſt vehemens ſimul:

℞. ▽ *ſcabioſæ* ℥iii.
card. bened. ℥i.
ſyr. de ſucco ſcabioſ. ℥i.
flor. aquilegiæ ℨß.
M. S. Huſtenſtillend- und austreibender Safft.

℞. *Decoct. ficuum* ℥vi.
Syrup. Scabios. ℥ii.
M. S. Bruſt- und austreibend Safft.

℞. *Sem. aquileg.*
napi ana ℨiß.
citri ℈ii.
c. ſ. q. ▽ *Card. bened. & fumar.*
F. l. a. Emulſio.
adde CC. ſine △ ℨi.
♁ *diaphor.* ℈ii.
Edulcor. man. Chriſti perlat. vel julep ſamb.
M. S. Stärckend austreibende Milch wol umzurütteln.

℞. *Decoct. hordei cum CC.* ℔i.
ſyr. flor. aquileg. ℥ii.
R flor. aquileg. ℨiii.
∼ ⊕ *Phil. ſ. q. ſ.*
M. S. Austreibender Julep.

Deco-

Decoctum quoque fieri poteſt pro potu quotidiè ex ficubus & laccâ. It. ex miliô decorticato. *vid. Formul. Morelli & Colleg. MSS. in easdem D. Mich.*

℞. *Tinct. flor. aquileg.*
flor. Pæoniæ ana ℥iß.
M. S. Tinctur ins Bier.
℞. ℞ *flor. aquileg. ℥iii.*
S. Ut antè.
℞. ℞ *Corall. ℥ii.*
S. Tinctur 20. gutt. auf einmal.
℞. *Gelatin. CC. ℥ß.*
S. Hirſchgallret. *Doſ. ℥i. vel ℥iii.*

Diſſolv. in juſculo carnis vel cereviſiæ.

Si plures in unâ domô ægrotent ſimul noduli, iique in majori doſi, præſcribantur.

℞. *Flor. aquileg.*
calend.
ſcabioſ. ana p. iij.
Rad. ſcorzon. ℥ß.
contrayervæ ℥ii.
Sem. aquileg.
napi.
cardui bened. ana ℥iß.
Raſur. CC. ℥i.
🜃 *ſigillat. ver. ℥ß.*
F. l. a. Nodulus.
S. Austreibendes Büſchlein ins Trincken zu legen.
℞. *Rad. ſcorzoner. ℥i.*
Ras. CC. ℥vi.
🜃 *ſigill. ℥iß.*
Flor. ulmar.
calendul.
fumar.
helen. ana p. ij.
aquileg. p. iij.
ſem. napi
aquileg. ana ℈iß.
card. bened. ℥ß. vel ℥i.
M. S. Austreibendes Püſchlein ins Bier.
℞. 🜄 *roſar,*
plantag. ana ℥i.
Smaragd. præpar. ℈ß. gr. ij.
margarit. præp. gr. vi.
camphor. gr. iij.
croci gr. iv.
M. S. Euſſerliches Augen-Waſſer.
℞. *Cort. granat. ℥iij.*
Infund. in ſ. q. 🜄 *roſ. & plantag. ſtent infus. in locô calidô, poſt filtrentur & addatur.*
Pulv. Smaragd.
margar. præp. ana gr. ij.
croci gr. iv.
M. Pro collyrio S. ut antè.

Præſervationis locô etiam poteſt applicari Amuletum ex Scabiosâ. *Vid. Lotich. lib. 1. Obs.* 10.

Ad præſervationem Narium:
℞. *Flor. roſ. rubr. p. ij.*
Pulv. ſantali citrini ℥iß.
camphoræ gr. iij.
M. S. Riech-Püſchlein.

Ad præſervationem Faucium:
℞. 🜄 *Plantag.*
Prunellæ
Scabios. ana ℥i.
Syrup de ſucco ſcabios.
granat. ana ℥ß.
Roob. dian.
diamorum ana ℥ii. vel ℥iij.
Lap. Prunell. ℈ii.
M. S. Gurgel-Waſſer.

 ℞. *Spe-*

℞. *Species diatrag. frig.*
diapenid. ana ℥i.
Mucilag. ſem. lini
fœnugr. c. ▽.
Prunellæ
Extract. ana ʒij.
Syrup. jubjub. q. ſ.
M. S. Dicker Safft zum Hals.
℞. *Spec. diatragac.*
diapenid. ana ʒi.
c. ſ. q. ▽. Prunellæ & cortic. nucum
F. l. a. Rotulæ.
S. Sonderliche Küchlein zum Hals.
℞. *Decoct. hordei ℥ix,*
mellis roſacei ℥i.
M. S. Gurgel-Waſſer.
℞. ☍ *amygdal. dulc. ℥ß.*
lil. alb. ʒii.
M. S. Euſſerlich Oel.
Ad exiccandas variolas:
℞. *Specif. Myrſ.*
S. Euſſerliches Pulver.
℞. *Unguent. Camphor.*
de lithargyrio ana ʒvi.
Pingued. aſchiæ piſcis ʒi.
M. S. Euſſerliche Salb.
℞. *Unguent. de ceruſſa ℥ß.*
ſpermat. ceti ʒi.
camphoræ ℈ß.
cum oleo lil. alb.
F. Linimentum.
M. S. Euſſerliches Sälblein.
℞. *Unguent. ad ſiccand. variol. ℥iß.*
de ceruſſâ ℥i.
Coſmet. Cluvii ʒß.
cum ☍ *lil. alb.*
F. Linimentum.
S. Euſſerliche Salb.
Deſcriptionem hujus coſmetici *vid. apud Beguinum.*
Ad rubedinem & maculas tollendas:
℞. ▽ *ſperm. ran.*
lil. alb.
flor. fabar.
Sigill. Salom. ana ℥i.
Fæcul. Aron. ʒi.
camphor. ℈ß.
coſmet. Cluvii ℈i.
M. S. Euſſerliches Waſſer.
℞. ▽ *ſperm. ran.*
roris majal. ana ℥iij.
Sacchar. ♄ ℈ß.
coſmet. Cluv. ℈i.
M. S. Euſſerl. Waſſer wol umzurütteln.
NB. *A ſanatis & exſiccatis variolis* & morbillis ſemper corpus eſt purgandum medicamentis Catholicis. Sanguis purificandus, & quærendum, an in parte aliquâ quid moleſtiæ ſentiatur, & tunc dentur confortantia, cuilibet dolenti parti appropriata.

CAP. XX.
De *FEBRE PETECHIALI.*

HUc *etiam* â quibusdam *refertur* PURPURA, de qua *vid. Paulus Neukranz.* Differunt quidem naturâ, ſed non curatione.

De *febre petechiali* optimè ſcripſit D. *Joachim Burſerus* & D. *Joh. Schrôderus* Germanicè. *Johannes Morellus, Ludovicus Mercatus & Rhumelius.*

Puſtulæ excedunt interdum magnitudinem oboli, ſed ego non vidi.

Quo

Quo rubicundiores illæ ſunt, eò meliores, & quò lividiores, eò deteriores.

Puſtulæ in hac febre non apparent in facie, neque ſemper adeſt pruritus.

In hac febre dorſum inſpici debet, *vid. Joh. Schröderus loc. cit.*

Malum eſt ſignum, *ſi ruptis maculis nulla ſequatur alleviatio.* It. ſi delitescant & introcedant.

An poſſint curari V. S. dubito, ſed vidi ſpeculationem peculiarem de V.S, in febribus petechialibus. *Joach.* » *Fab.* Venam ſecare in hôc morbô » lethiferum potiùs eſt, quàm ſalu- » tare, *Brunnerus in Conſil.* 45. Ad- » monitos volo quosvis, ne facilè ſibi » V. S. perſuaderi patiantur: Hâc » enim plures ſunt jugulati, attractô » ſcilicet veneno per V. S. ad cere- » brum. *Idem C. I. vid. quoque Joh. Conradus Rhumelius.*

Quæritur porrò *an Purgatio proſit?* ℞. Purgantia lenia conducunt, ut ſyrupus roſarum, manna, tamarindi & quæ ſimul alexiteriam vim habent. Fortia verò nullô modô. Commovent enim naturam & malignitatem.

Clyſteres quoq; *fortiores* non proſunt, impediunt enim motum naturæ, & revellunt id, quod natura ad exteriora protruſit. Laxare debent ſolùm & habere vim alexiteriam.

Camphora omnibus addatur propter penetrationem & vim alexiteriam.

Sudorifera ſtatim exhiberi debent, ut malignitas à centrô ad circumferentiam propellatur. Prodeſt emulſio ex ſeminibus frigid. maj. aquileg. C. B. cum ▽ ulmariæ, perſicariæ (habent enim ſignaturam) ▽ fumariæ, ſcabioſæ, galegæ, ſcorzon. cord. Herc. Saxon. ſyrup. citri C. flor. aquileg. calendul. card. bened.

Sanguinem purificant ⩪ ſang. cervi, cord. C. ⊖ vel CC. & Rhinocerotis: Magiſt. Spin. viperarum, liq. corall. perlar. conf. hyacinth.

Fluxus alvi hîc non debet ſtatim ſiſti, & ſi tandem ut ſiſtatur indicatio urget, tunc fieri id debet per alexiteria adſtringentia. Nux Medica hîc eſt principale remedium.

Locô *Potus* ſumatur Decoctum CC. cum rad. ſcorzon. & inſtill. ℞ aquileg. vel alia.

Pro corroboratione autem inſtillari debet liquor corallorum & perlarum.

LENIENTIA:

℞. *Decoct. flor. & fruct.* ℥vj.
in quibus diſſolve
Elect. lenit. ℨiß.
⊖ *cum* ♄ *fixati* ℨß.
vitell. ovor. N. 1.
F. l. a. Clyſma.

℞. *Decoct. cordial.* ℥vi.
in quo diſſolv.
Tryphera Perſica ℥i.
⦶ *cum* ♄ *fixati* ℈ij.
vitell. ovor. N. 1.
F. l. a. Clyſter.

℞. *Herb. Galeg.*
ſcord.
rutæ ana Mj.
Rad. ſcorzon. ℨiß.

Coq. in ſ. q. ▽. communis Col. ℞. ℥vj.
In quibus diſſolve tryphera Perſicæ ℥iß.
vitell. ovorum N. I.
F. l. a. Enema.

PURGANTIA:

℞. *Rhabarb. electi* ʒß. *vel* ʒi.
ſcammon. roſati gr. v.
cryſtall. ♀ ℈i.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

Agaricus etiam vim alexipharmacam habet.

℞. *Cryſtall.* ♀.
ſcammon. ros. gr. viij.
♎ *roſ. gutt. ij.*
M. S. ut ſupra.

℞. *Rad. ſcorzon.* ʒiij.
Flor. calend.
borrag.
bugloſſ. ana p. I.
Rhabarb. electi ʒiß. l. ʒij.
Infund. in ſ. q. ▽. *Galeg. & ſcorzon.*
Ebull. in vitro clauſulô ad diſſolv. ♀.
addendi ad ʒß.
Col. ℞. ℥iß.
Syrup. roſ. ſolut. ʒß.
♎ *ros. gutt. vj.*
M. S. Laxier-Tranck auf einmal.

℞. *Rad. ſcorzon.* ʒiij.
Flor. calend.
meliſſ. ana p. ij.
Agar. albiſſ. ʒiß.
Adſperg. ♎ ⊕ *gutt. xij. Affund.*
▽. *Galeg.*
ſcorzon. ana q. ſ.
Coque in vitrô clausô,
Col. ℞. ℥iß. *Adde*
Syrup. roſ. ſolut.
ſcammon. roſati gr. v.
M. S. Laxier-Träncklein auf einmal.

EXPULSIVA & CORDIALIA:

℞. *CC. ſine* △
Ebor. ſine △
Rad. contragerv. ana ʒi.
♁ *Diaphoret.* ℈ij.
M. S. Stärck-Pulver auf etlichmal.

℞. *Pulv. Pannon. rub.*
♁ *diaphor.*
CC. ſine △ *ana* ʒi.
S. Hertzſtärckendes Pülverlein auf etlichmal.
Doſ. ʒß. ℈ij.

℞. *Pulv. bezoard. Sennerti*
CC. ſine △.
♁ *diaphor. ana* ʒi.
S. ut præced.

℞. *Magiſt. CC.*
Spin. viperar. ana ℈i.
Bez. ☉*ris gr. xij.*
M. S. Köſtliches gülden Hertz-Pülverlein auf einmal.
cum △ *Galegæ.*

℞. *CC. ſine* △
♁ *diaphoret. an* ℈i.
⊖ *vol. viperar. gr. viij. M.*
S. Schweistreibendes Pülverlein auf einmal.

℞. ℞ *Bezoard.* ʒi.
S. Tinctur ins Bier auf einmal.

℞. ℞ *Bezoard.*
♎ *CC. ana* ℈i.
M. S. Schweistreibende Mixtur.

℞. ▽ *card. Saxon.* ʒi.
℞ *Bezoard.* ʒi.
♎ *CC.* ℈i.
Syrup. de toto citro ℥vj.
S. Hertz und Schweis-Tranck auf einmal.

℞. ▽ *cord. Saxon.* ʒi.
CC. ſine △
♁ *dia-*

♁ *diaphor. ana* ℈i.
Syrup. citri C. ℥iij.
Confect. alkerm. ℈i.
M. S. ut antecedens.

Singulis octo horis ejusmodi medicamenta exhibere oportet; aliàs malignitas incrementum capit. *Sed ſudor non nimis diu duret*, aliàs vires proſternuntur, nec tegumentis nimium onerentur; plurimi enim ſic ſuffocati & mortui fuerunt, *vid. obſ. Neukranz.* Poſt ſudorem linteaminibus calidis abſtergantur.

Confortantia:

℞. ▽ *ſcorzoner.*
card. bened.
galeg. ana ℥i.
CC. ſine △.
♁ *diaphor. ana* ℥i.
ſyr. acetoſ. citri ℥i.
Confect. alkerm. ℥i.
M. S. Stärcktranck wol umzurütteln auf etlichmal.

℞. ▽ *ſcorzoner.*
ulmariæ
galegæ
perſicariæ ana ℥i.
ſyr. rub. idæi.
acetoſ. citri ana ℥i.
℞ *flor. aquileg.*
borrag.
bugloſſ.
fumar. ana ℥i.
M. S. Stärckſafft auf etlichmal.

℞. *Decoct. hordei cum CC. & rad. ſcorz. lib. i.*
ſyrup. de ſucco citri ℥ii.
℞ *florum borrag.*
bugloſſ. ana ℥i.
⚗ ⊕ *Philoſ. q. ſ. pro grato acore.*
S. Julep vor den Durſt.

℞. *Decoct. hord. cum CC. lib. iß.*
ſyrup. flor. tunic.
acetoſ. citri ana ℥iß.
ceraſ. nigr. ℥i.
Tinct. flor. bugloſſ.
borrag.
tunic. ana ℥i.
M. S. Stärck-Julep.

℞. *Sem. napi.*
aquileg. ana ℥ii.
citri ℥ii, *c. ſ. q.*
▽ *Galegæ*
ſcorzoneræ
flor. calend.
F. l. a. Emulſio.
Adde CC. ſine △
♁ *diaphor. ana* ℥i.
Edulc. rot. man. Chriſti perlatis.
S. Austreibende Milch.

℞. *Sem. card. bened.*
citri ana ℥ii.
Cum ſ. q. ▽ *ulmar. & card. bened.*
F. Emulſio.
Adde ⚗ *roſ. gutt. vi.*
S. Stärck und austreibende Milch.

Potus ordinarius ſit cereviſia ſecundaria, cui infundi ſu inſtillari poteſt Tinct. aquileg. tunicæ &c. vel utatur julepis.

℞. *Tinctur. flor. aquileg.* ℥ß.
bugloſſ.
borrag.
flor. tun. ana ℥i.
S. Hertzſtärckend und austreibende Tinctur Doſ. 40. bis 50. guttas.

Poſſunt etiam inſtillari ſero lactis, hoc enim extinguit calorem & alvum reddit apertam. Poteſt etiam ſuccus citri expreſſus addi.

Si ſudor & maculæ nolunt prodire, fiat inunctio cum ☋ ſeq.

℞. ♁ *Chamomillæ*
rutæ
amygd. amar. ana ℥i.
Scorpion. ana ℥ß.
⊕ ℥iß.
▽ *chamom. ℥vi.*
Coque ſimul ad conſumptionem ▽.
S. Euſſerliches Oel.

CONFORTANTIA:

℞. *Conſerv. acetoſellæ*
pulp. citri ana ℥i.
Confect. alkerm. ℥ii.
eboris ſine △ *℥i.*
rosar. ℈ß.
c. ſ. q. ſyr. flor. tun.
F. Elect.
S. Stärck-Zucker.

Doſ. Inſtar nucis juglandis, ſitim quoque ſedat.

℞. ▽ *ſcorzoner.*
borrag.
bugloſſ.
roſarum
ſyr. flor. tun.
acet. ſ. citri ana ℥vi.
Tinct. flor. tun.
borrag. ana ℥i.
M. S. Kräfftiger Stärckſafft.

℞. ▽ *ſcorzon.*
borrag.
bugloſſ. ana ℥i.
CC. ſine △.
Eboris ſine △ *præp. ana ℥iß.*
Margar. præp. ℈*iß.*
Oſſ. de corde cervi ℈*ß.*
Julepi roſati ℥i.
M. S. Kräfftige Stärck-Mixtur auf zweymal.

℞. *Aq. roſ.*
borrag.
bugloſſ.
galeg. ana ℥i.
Conſ. alkerm. ℥iß.
magiſt. cord. ℈*i.*
ſyrup. flor. tunicæ ℥vi.
M. S. Stärcktranck.

℞. ♁ *Scorpion. C. Matth. ℥i.*
ſtillatit. meliſſ.
citri ana gr. viij.
carbunc. gr. vi.
c. ſ. q. corporis pro balſamo.
F. Balſ.
S. Hertz-und Puls-Balſam.

℞. *Unguent. roſ. ℥i.*
Balſam. Peruviani ℥i.
♁ *lign. Rhodini gr. vi.*
rutæ gr. xii.
M. S. ut antè.

Poſſunt quoque ▽ *ad pulſum* applicari, ſed non frigidæ & ex parte ſaltem calefactæ: Aliàs ſi nimis calefiant, optima earum vis evaneſcit.

℞. △ *Carfunculi ℥iij.*
meliſſæ cum vinô
cinamom. borragin.
roſarum ana ℥i.
M. S. Hertz/ Puls-und Anſtreich-Waſſer.

Pro Ditioribus addi poteſt confectio alkermes, lil. convallium, meliſſæ, roſarum.

℞. *Saccul. ad pulſus uſitat. N. 2.*
S. Puls-Säcklein.

Pro Ditioribus poſſunt adſpergi ♁ citri, meliſſæ, carbunculi.

℞. *Saccul. cord. uſit. N. 1.*
S. Hertz Säcklein zum Puls-Waſſer.

℞. *Flor. roſ. p. 1.*
raſ. ligni Rhodin. ℥i.
roſ. gutt. vi.
F. Nodulus cum Stylo S. Riech-Püſchlein.

CAP.

Cap. XXI.

De *MORBO UNGARICO.*

Videatur *Corbæus Tr. Peculiari* de hoc affectu, & *Rulandus in Obſ. Balthaſar Conradinus & Erneſtus Burggravius, Greg. Horſtius Matth. Martini, Lucas Pollio, D. Eyſenmenger & D. Brunner,* qui omnes hoc de morbô prolixè ſcripſerunt.

Si non *proſpiciatur in principiô linguæ,* graviſſima poſtmodum huic ſymptomata accidere poſſunt.

Vomitoria & *purgantia* ſtatim in principiô danda ſunt, & id præprimis, *ſi ab errore Diætæ* provenerit & materia circa primas vias hæreat, aliàs nocent. Imprimis prodeſt oxyſaccharum vomitivum Angeli Salæ, quia ſimul etiam malignitati reſiſtitur. Purgantia quoque ſimul debent eſſe alexipharmaca & talia ipſis poſſunt admiſceri.

Quoad V. S. locum poteſt habere illud, quod ſuprà in febribus malignis dictum fuit, nempe non convenire. Venam ſublingualem plurimi concedunt, ſed niſi ſtatim in principiô fiat, tunc nocet magis. Vires enim ſucceſſivè proſternuntur & cor â malignitate occupatur.

Neque vomitus neque *alvus ſtatim ſiſti debent*, ſi verò nimis durent, applicanda ſunt adſtringentia & ſimul alexipharmaca v. g. Tormentilla, plantago, terra ſigillata, ſuccinum, liquor ſtypticus Prævot. ex terra ſigill. & O. ♌ ⊕ præpar. eſt egregium medicamentum in Dyſenteriâ Epidemica & vomitu maligno. It. ſi alvus nimis fluat, proſunt medicamenta ex Smaragdo

⦶ cum ♁ vel ♄ fixatum calorem valdè extinguit & ſitim ſedat: Itaque in cereviſiam injici poteſt.

Linguæ maximè convenit ▽. ex ſempervivo, ſucco ♋. & ✳co: Eſt egregium medicamentum. Rob. Nucum ex corticè. virid. eſt arcanum ſingulare in Anginâ, aliiſque colli affectibus, reſiſtit enim ſimul malignitati.

PURGANTIA:

℞. *Rad. jalapp.* ℈i.
ſcammon. 🜍*rali gr. iv.*
🜿 ⊕*lati* ℈ß.
🝆 *deſt. macis g. ii.*
F. Pulv.

S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. *Mechoacannæ albiſſ.* ℈ii.
cryſtall. 🜿 ℈i.
ſcammon. 🜍 *gr. vi.*
🝆 *ſtill. citri gr. ii.*
M. F. Pulv. S. ut antè.

NB. *Tempore Peſtis* præferuntur poma citri & Eſſentia ex totô citrô, theriaca & mithridatio.

℞. *Agar. trochiſc.* ʒi.
Conſerv. roſar. ʒiii.
♌ *roſ. gutt. vi.*
cryſtall. 🜿 ℈i.
ſcammon. roſ. gr. v.
Cum Syrup. roſ.
F. Bolus.

S. Purgier-Zucker.

℞. Elect.

℞. *Elect. diacarthami ℥ii. aa ℥iii.*
c. ſ. q. ſacchari.
F. Bolus. S. ut antè.

℞. *Extract. diacarthami ℈i.*
ſcammon. ♀rati gr. vi.
c. 🝆 ſtillat. camphoræ.
F. Pilulæ.
S. Purgier-Pillen auf einmal.

℞. *Extract. phlegmag. ℈i.*
reſin. jalap. gr. vi.
c. 🝆 ſtill. citri.
F. Pilulæ. S. ut anteced.

℞. *M. de agaricó ℈i.*
reſin. jalappæ gr. vi.
c. 🝆 ſtillat. citri.
F. Pilulæ. S. ut antè.

℞. *Agar. albiſſ. ℥iij.*
Flor. cordial. p. i.
coſti arom. veri ℥i.
cort. flaved. citri rec. ℥ii.
Infunde in ſ. q. Vini Col. ℞. *& adde*
ſyrup. phlegmagog. Dorncr. ℥iii.
M. S. Purgier-Träncklein.

℞. *Extract. diacartham. ʒß.*
Diſſolv. in ſ. q. ▽ cinamom. Adde
ſyrup. de canellâ ℥ii.
M. S. Purgier-Träncklein.

VOMITORIA:

℞. *Pulv. aſari ℈i.*
⊖ ⊕*li* ℈*i.*
S. Brech-Pulver.

℞. *Croci metallor. abſinth. gr. ii.*
S. ut ante.

℞. ▽ *Bened. Rulandi ℥i.*
ſyrup. de canella. ℥ii.
M. S. Brechwaſſer auf einmal.

℞. *Oxyſaccharum Vomitivum A. Salæ ℥iij. vel ℥ß.*
S. Brech-Safft.

℞. *Croc. metallor. gr. viii.*
Infunde in ſ. q. ▽ *Colat.* ℞ *&*
S. Brechwein auf einmal.

Huc referenda ſunt illa medicamenta, quæ in febri petechiali tradita ſunt, modò illa caveantur, quæ anginam augere poſſunt.

℞. ▽. *Semperviv. C. (vel præpar. cum ſucc. ♋ & ⊖ ✳) ℥iv.*
Syrup. ſemperviv. ℥i.
⊖ ✳ *depur. ʒiß.*
M. S. ut antè

℞. *Mucilag. ſem. pſyllii cum* Δ. *ſemperviv. extract. ℥i.*
ſem. cydon. c. ▽. *Nuc. cort. extract. ʒß.*
ſacchari alb. ℥ij.
S. Sonderlicher Schleim zum Gurgeln oder zur Zung.

Vel poſſunt etiam cantharis rotulæ de Φ. injici & loco gargariſm. uſurpari.

CAP. XXII.
De
SUDORE ANGLICO.

EGo *unicum in totâ Praxi* hîc habui experimentum: (Hi enim ſudores nunquam in noſtris Regionibus graſſantur:) notatu tamen digniſſimum. Semper enim ab ægrotô fumus quidam, qui cadebat, ſub viſum prodiit. Curari autem propriè ſolet laudanô. Ea quæ reſiſtunt ſpasmo & malignitati ſimul, hîc addenda. Optimum eſt hîc loci ſpecificum cephalicum, D. Michaelis.

FEBRIS MALIGNA à CATHARRIS curari nequit, niſi additis alexipharmacis, qualia ſunt radix & flores enulæ, ſcabioſæ. Ita quoque in tuſſi, ubi conveniunt medicamenta ex ſuccinô, crocô &c.

Huc quoque *referenda* DYSENTERIA EPIDEMICA, ubi adhibenda ſunt adſtringentia, quæ ſimúl alexiteria. Ita quoque in PLEURITIDE EPIDEMICA faciendum eſt.

Cap. XXIII.

De
FEBRIBUS PESTILENTIALIBUS.

HIc interdum apparent *nigræ maculæ*, in malignis verò non. Item in malignis puſtulæ non ſunt tantæ magnitudinis. Facies ſtatim & vires ſunt collapſæ & anxietas cordis maxima eſt.

Hic proſunt *alexipharmaca* & putredini reſiſtentia. Exempli gratiâ Diaſcordium Fracaſtorii. *Vid. Tabernæmontanus*, qui ex Galeno ſcripſit in locis, ubi ſcordium copiosè provenit, ſæpius inventa eſſe cadavera non putrefacta. It. Medicamenta ex ♀, ⊖, aloë, myrrhâ viper. ▽ deſtill. cord. Herc. Saxon. è typhis CC. Sal. vol., viperar. quod quia nimis eſt volatile, figi debet, & fixatum potius præſcribitur. Figitur autem ♎ ⊕, & ſi ex fixô iterum volueris volatile, certâ re id fieri poteſt; huc & ♎ Cord. Cervi pertinet.

Clyſteres fiunt ex ſcordiô, abſinth. rut. centaur. min. Card. bened. Galegâ, Scorzonerâ, Angelicâ, rad. vincetox. flor. Calendulæ.

Vigiliæ anodynis arceantur, quibus tamen iterum alexipharmaca addi debent. Sic pulvis anodynus cum extractô theriacæ in formâ pilulari poteſt miſceri cum magiſteriô viperarum è ſpinis, vel ⊖ vol. viper.

Sitis inexhauſta extinguitur Julepo ex decocto hordei cum CC. & rad. Scorzoneræ vel contrayervæ. Vel exhibeatur Decoctum citri.

Caput XXIV.

De
PESTILENTIA.

AN certum & probatum contra Peſtem haberi poſſit medicamentum, *quæritur?* Plerique *negando* reſpondent: Quidam tamen affirmant. Helmontius gloriatur, ſe habere tumulum Peſtis. Quidam ſuſpendium pati voluit Norimbergæ, niſi hoc præſtaret oleum camphoræ. Sed *reſpondeo*, verum quidem eſſe 🜍 camphoræ in Peſte maximum eſſe medicamentum, propter quod omnibus antiloimicis ad penetrationem & vim alexiteriam debet addi, ingrediturus 🜍 peſtilentiale *D. Heiniſii*, cui

cui Veronæ erecta fuit ſtatua ob felicem peſtis profligationem; Præparat illud oleum ex 🜇 ſuccini, camphoræ, deſtillatoque citri, *vid. Ejus Loimicam Italiæ poſthumam:* Sed ego vix iſtud affirmarem, quia temerarius eſſem, quòd tam dirum morbum, qualis hic eſt, ita tollere queamus.

Ab abſentiâ carbunculi & bubonis ad abſentiam Peſtis nulla valet conſequentia. Sufficit, ſi maculæ nigræ adſint.

Quidam etiam moriuntur per *hæmorrhagiam* vel *diarrhœam ſanguinolentam*, & vocatur die flieſende Peſt.

Medicus *non debet patientibus ſemper ſignificare*, quòd Peſte laborent, donec bubones fuerint maturati & venenum à corde revulſum, aliàs ob metum & triſtitiam revocatur ad cor, *vid. Hornungi* Würg Engel/ qui optimè de Peſte ſcripſit.

In Peſte *Helmontius* & *Faber* laudant *Bufones* præparatos. Poſſunt etiam bubonibus applicari, ut venenum extrahant. Sic etiam in febribus petechialibus Hildanus de bubonibus exemplum habet.

Pilulæ Peſtilentiales Ruffi variè præparantur. Quidam ex Aloë, Myrrhâ & crocô. Quidam addunt ⊖ ✱. Aloë enim alvũ apertam ſervat, ſimulque putredini reſiſtit. Poſſunt hæ pilulæ formari cum 🜇 peſtilentiali, vel alio appropriatô.

Elixir Proprietatis poteſt vel per ſe vel cum ℞ Bezoardica uſurpari. Vel poteſt in principiô ſumi locô 🜇 ∽ theriacal. & tunc eſt elixir peſtilentiale. *Elixir proprietatis purgans* cum rhabarbaro, vel elixir Dresdenſium in majori doſi uſurpantur.

Elixir peſtilentiale Crollii præſervat & curat.

Cordi adhibetur 🜄 præſervativa cum & ſine 🜇.

Vina medicata parantur ex herbis bezoardicis.

Cibi condiantur cum ſuccô vel cortice citri, ✢ rubi idæi vel ✢ vulgari. Poſſunt etiam miſceri cum cibis ſalia ſpecifica loco communis & in cœnâ ſumi, ut ⊖ rutæ, ſalviæ, abſinthii, ſcordii.

Lignum fraxini, juniperi &c. habent vim alexipharmacam; Poſſunt inde fieri ſuffimigia.

Fumus ♀ quoque ut & fumus ex ⊕ poteſt loco ſuffimigii uſurpari.

🜇 Scorpionum C. Matthioli. It. Balſam. ex Arbore vitæ. Linimentum ſalutis ex Pharmacopœia Æthiopicâ quoque proſunt.

Xenexton Paracelſi loco amuleti de collô ſuſpendi poteſt.

Theriaca vel arcanum Theophraſti præparatum ex ciconiis præſtans eſt ad quævis venena.

Medicamenta ex ſanguine & ventriculô ciconiæ, quia veſcitur anguibus & viperis, virtutem habent alexipharmacam: Ita & ſanguis anatis, quia ex ejus carne poſſunt generari bufones. Huc pertinet antidotus ſanguinum, qui Veteribus magno in uſu fuit.

Soli lapidi bezoardico non ſemper fidendum, quia ſæpè adulteratur, propterea CC. ritè præparatum tutius

eſt.

eſt. Item ebur ſine △. ♁ diaphoreticum &c.

Amuletum ex Bufone, vel & bufones calcinati non amplius nocent, ideò intus poſſunt exhiberi & ſic ex illis fieri bezoardicum animale. *Vid. Faber.*

Millefolium etiam eſt planta alexiteria. Quidam radicem angelicæ prius in ✠ macerant.

Purgantia fortiora hîc non proſunt, ſed potius lenia vel clyſteres.

Sang. cervi & ⌒ Ejusdem : Corn. Rhinoc. &c. De cervô vid. Auger. Cluvian.

Myrrhata. ♀rata & camphorata Gravidis maximè nocent, quia cient menſes. Neque pueris nimis calida medicamenta danda ſunt, quia habent caput debile, ideò & â camphorâ abſtineant.

Poſt ſudorem ſtatim *confortantia* exhibeantur, v. g. Julepi, Emulſ. Electuaria, & quamvis revomant, tamen tam diu repetendum, donec retineantur.

A ſomno abſtinendum: Quidam tamen Author concedit certis conditionibus ſomnum, magisque proficuum cenſet, *vid. Mynſicht. ubi agit de ſuo Bezoardico.*

Refocillandus eſt æger cum Decocto citri, conſervâ pulp. citri, acetoſellæ &c.

Scrophularia in Bubonibus maximum eſt arcanum. Raphanus tamen etiam attrahit, ut & Fermentum. Unde maximè iu formâ cataplasmatis laudatur, ſi addatur uva inverſa vel baccæ ejusdem. Scabioſa quoque maturationem promovet.

Sunt autem *maturantia* : Rad. alth. lil. alb. ſem. lini fœnugræci, alth. quæ miſcenda cum attrahentibus. Ficus etiam vi maturandi pollet. Sapo niger, qui conſtat ſalibus corroſivis, juvat ruptionem & attractionem. Emplaſtrum ex cæpa prodeſt. It. Empl. ex magnete arſenicali Salæ, de bufone Hildani, quod maximè attrahit & maturat.

Defenſiva vel lenitiva vel alia etiam uſurpantur, ne venenum ulterius ſerpat. Quidam butyrum ♁ uſurpant, ſed hoc periculoſum eſt, quare alia in uſum vocanda ſunt.

Ad PRÆSERVATIONEM.

℞. *Elix. Peſtil. Crollii ℥i.*

S. Præſervativ-Elixir. Doſ. 3. 4. gutt.

℞. *☍ peſtil. Heiniſii ℥iij.*

S. Ut antecedens. Dos. gutt. 15. ad 20.

℞. *Elix. propriet. præſerv. ℥i. vel ℥ij.*

S. Præſervativ-Elixir 20. gutt. pro diverſitate ætatis.

℞. *Tinctur. bezoard. ℥ß.*

S. Curativ-und Præſervativ-Tinctur, pro præſervatione gutt. 20. & pro curat. ℈i. ad ℥i.

℞. *Eſſ. Theriacal. Noſtr. ℥ß.*

S. ut antea.

℞. *Elix. ſeu balſ. veget. D. Kerner. ℥ij.*

S. Præſervativ. Dos. à 5. ad 15. gutt.

℞. *▽. præſervat. uſit. c. vel ſ. ☍ ℥iv.*

Syrup. ſcordii ℥i.

S. Præſervativ-Waſſer Doſ. ein Löffel voll.

℞. *✠ Peſtilent. uſitat. ℥iij.*

 Syrup.

Syrup. ſcordii ℥i.
acetos. citri ℥ß. M.
S. Præſervativ-Eſſig.

Aceta talia uſurpantur vel externè, dum applicantur naribus, temporibus, pulſibus. Vel internè ein Löffel voll auf einmal.

℞. ✠ *Bezoard. ℥iij.*
Syrup. flor. calend. ℥i.
M. S. Præſervativ-Eſſig.

℞. *Conſerv. rutæ*
ſcordii
flor. callend. ana ℥i.
Rocb Juniperi ℥ii.
Spec. liber. ℨiß.
coſti aromat. veri ℨi.
Syrup. ſcordii q. ſ.
F. Electuarium.
S. Præſervativ-Lattwerg auf etlichmal.

℞. *Conſerv. ſcord.*
flor. calendul. ana ℥i.
Rad. ſcorzon. condit. ℨvi.
cortic. citri condit.
flaved. cort. citri ana ℨiij.
Spec. liber. ℨiß.
c. ſ. q. Syrup. calend.
F. Electuarium.

℞. *Conſerv. rut.*
ſcordii
Galegæ ana ℥ß.
Diaſcord. Fracaſt. ℨiij.
antidot. de ſanguin. ℨij.
c. ſ. q. Syrup. ſcord.
F. l. a. Electuarium.

℞. *Spec. liber. ſ. aloë ℨij.*
Flor. ♀
coſti aromat. veri ana ℨi.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ *præſerv. ſol.*
F. Rotulæ.
S. Præſervativ-Küchlein.

℞. *Extract. angelicæ*
enulæ
ſcordii ana ℈i.
c. ſ. q. Sachari in ▽ *præſervativa ſoluti*
F. l. a. Rotulæ.
S. Præſervativ-Küchlein.

Prô majori efficaciâ poſſunt adſpergi ℅ citri, rutæ, galegæ, angelicæ &c.

℞. *Spec. liberant. ℨiij.*
Conſerv. flor. calend.
ſalviæ
ſcord. ana ℨij.
Extr. junip. ℨiß.
theriacal. ℨi.
c. ſ. q. Sacchari in ▽ *præſervativa ſoluti*
F. Morſuli.
S. Præſervativ-Morſellen.

℞. *Morſul. de toto citro ℥iij.*
S. ut Supra.

℞. *Extract. angelic.*
theriacal.
rutæ ana ℈i.
℅ *ſtillat. rutæ*
angelicæ
zedoariæ ana g. iij.
Sacchari albiſſ. ℨij.
c. ſ. q. mucilag. tragacanth. & ▽ *præſerv.*
F. l. a. Trochiſci ſublinguales.

℞. *Pulv. liberant. ℨiß.*
extract. theriacal. ℨi.
Flor. ♀ *℈ij.*
c. ſ. q. Sacchari & mucilag. tragacanth. c. ▽ *præſervat. extr.*
F. Trochiſci ſublinguales.

℞. *Trochiſc. ſublingual. ℨiij.*

adſper-

adſperg. ☍ *Peſtilent. D. Heiniſii.*
S. Sonderliche Mundküchlein.
℞. *Aloës* ℥ij.
Myrrhæ ℥i.
croci ℈ß.
flor. ♀. ℈ij.
lact. ♀. ℈i.
camphor. ℈i.
Sacchari ad p. æ.

M. F. Pulvis præſervativus ſecretus. Vel etiam exinde pilulæ cum Elix. propriet. vel peſtilent. Crollii, vel etiam ☍ ſtill. Heiniſii formari poſſunt, vel cum ▽. præſervativâ & ſaccharo Rotulæ.

℞. *Pilul. Peſtilent. uſit.* ℥ij.
cum Elix. peſtilent.
F. l. a. Pilulæ.
Doſ. â ℈i. *ad* ℈iß. *pro ratione ætatis manè.*

℞. *Pilul. propriet. Mynſ.* ℥iij.
c. ☍ *peſtil. Mynſ.*
F. l. a. Pilulæ.
S. Præſervativ-Pillen.

℞. *Aloës roſat.* ℥iß.
extract. Rhabarb.
agar. ana ℥i.
myrrhæ ℈ij.
theriac. ℈i.
F. l. a. Pilulæ.

℞. *Herb. ſcord.*
rutæ
card. bened.
abſinthii ana Mj.
Rad. enulæ
ſcorzon.
angelic. ana ℥i.
anthor. ℥ij.
contrayerv. ℥ij.
Flaved. cortic. citri ℥ß.
Coſti aromatici veri ℥iß.
F. Nodulus.
S. Sonderlicher Præſervativ-Wein.

Huic addi poſſunt rhabarbarum & agaricus, ſi ſimul purgare volumus & evacuare corpus, ſunt enim ſimul alexipharmaca.

℞. *Specier. alexit. N.* ⊕ ℥iij.
S. Species zum Wein.

Si affundatur hiſce ſpeciebus ✠ optimum; inde fieri poteſt acetum curativum & præſervativum.

Vina medicata optima ſunt hoc tempore, quia ſimul ſunt alexipharmaca.

℞. ⊖ *Sarment. vitis* ℥iij.
abſinthii
ſcordii
angelicæ ana ℥i.
S. Præſervativ-Saltz.

Quod ſumi poteſt in ✠ cort. citri vel etiam ſucco citri.

SUFFIMIGIA:

℞. *Suffimig. de cornu capræ Mynſ.* ℥vj.
S. Sonderliches Rauch Pulver.

℞. *Suffiment. de* ⊕*lo* ℥iii.
Affunde ſ. q. ✠ ſtent in infuſ. De hoc ✠ affundatur guttatim lapidibus ignitis pro ſuffimigio, præſervationis causâ, vel etiam purificationis in Peſtis fine.

℞. *Trochiſc. pro fumô* ℥i.
S. Rauchkertzlein.

℞. *Pom. ambr. tempore Peſt. uſit. N.* I. ii. *vel* iij.
illin. ☍ *arbor. vitæ.*
S. Sonderlich Pomamber.

℞. *Balſ. arb. vitæ.*
citri ana ʒß.
S. Balſam.
℞. *Liniment. extern. pro plebejis* ʒiij.
🝆 *Peſtilent. Heiniſii g. vi.*
S. Hertz-Puls-und Naſen-Balſam oder Sälblein.
℞. *Xenexton Paracelſi N.* 1.
S. Euſſerlich anzuhängen.

Habetur etiam pro Ditioribus Xenexton in pyxide argenteâ & applicatur regioni cordis.

Poſſunt quoque fieri linimenta ex extract. & 🝆 deſtillat.

Ad CURATIONEM:

℞. *Elect. curat. D. Mich. q. ſ.*

Fit autem ita:

℞. *Spec. alexiter.* ʒiß.
Pulv. Saxon. ʒß.
Theriac. optim.
Mithridat.
Elect. de ovo.
diaſcord. ana ʒi.
Flor. 🜍 ʒß.
Camphoræ ʒiiiß.
🝆 *Peſt. Crollii* ʒiß.
Still. ſuccini
citri ana ℈ij.
c. ſ. q. Syrup. de ſcord.
F. Electuarium.
S. Sonderliche Gifftlattwerg.

Doſ. ʒi. in ▽ aliquâ præſervativâ ſudoriferâ.

℞. *CC. ſ.* △ ℈i.
♁ *diaphoret.* ℈ß.
bezoard. min. ſimpl. gr. vi.
M. S. Schwitz-Pulver auf einmal.
℞. *Pulv. D. Mich.* ℈i. *ad* ʒß.
S. ut ante.
℞. *Pulv. Bezoard. Sennerti.*
♁ *diaphoretici ana* ℈i.
M. S. ut ante.
℞. *Mag. ſpin. viper.* ℈ß.
Bez. ☉*re gr. viij.*
S. Köſtliches Schwitz-Pulver auf einmal.
℞. *CC. ſine* △ ℈i.
⊖ *volat. viper. gr. v.*
S. ut antè.

Salia hæc fixata in majori doſi poſſunt exhiberi.

℞. *CC. ſine* △.
♁ *diaphor.*
Ebor. ſine △ *ana* ʒi.
M. S. Schwitz-Pulver auf etlichmal.
℞. *Gelat. CC.* ʒi.
S. Hirſchgalret auf etlichmal.

Sumitur in juſculô pro confortatione ʒii, pro ſudore eliciendo ʒß.

℞. T *Bezoard.* ʒi.
S. Tinctur auf einmal.
℞. *Eſſent. theriacal.* ʒiß.
S. Schwitz-Eſſenz auf einmal.
℞. ▽ *ſcordii* ʒiß.
ſyrup. flor. calend. ʒß.
CC. ſine △ ʒß.
♁ *diaphoret.* ℈i.
M. S. ut antè.
℞. ▽ *Bezoard. vel alexit uſit.* ʒi.
ſyrup. flor. calend.
ſcordii ana ʒii.
Pulv. Bez. Sennerti.
♁ *diaphor. ana* ℈i.
▽ *vitæ Peſtil. Maximil.* ʒi.
M. S. Schwitztranck auf einmal.
℞. *Rob. Juniper.* ʒi.
Extract. theriac. ℈ß.
⊖ *vol. CC. ſeu ſerpent.* ℈ß.
M. S. Schweißtreibendes Pulver auf einmal.

NB. Sin-

NB. Singulis 3. horis medicamenta debent variari.

CONFORTANTIA Poſt ſudorem:

℞. ▽ *ſcorzoneræ*
pulp. citri
acetoſellæ ana ℥ii.
ſyrup. de rub. id.
acetoſ. citri ana ℥i.
♎ ⊖ *q.ſ. pro gratô acore.*

M.S. ſonderbarer Hertzſtärkender Safft.

℞. ▽ *flor. calend.*
borrag.
bugloſſ.
pulp. citri ana ℥i.
CC. ſine △.
Eboris ſine △ ana ʒi.
Man. Chriſti perlat. q.ſ. pro Emulſione.

S. Kräfftige ſtärckende Kühlmilch.

℞. *Decoct. hord. cum rad. ſcorzon.* ℔i.
Syrup. rub. idæi ℥ij.
♎ ⊖ *philos. q.ſ.*

S. Kühl-und ſtärckender Julep.

℞. *Conſerv. Roſ.* ⊕*lat.*
Pulp. citri ana ℥i.
flor. tunic.
bugloſſ.
borrag.
meliſſ. ana ℥ß.
Rob. ribium.
berberum ana ℥ß.
Conf. alkerm. ʒii.

M.S. Hertzſtärckende Lattwerg.

℞. *Conſerv. pulp. citri*
acetoſellæ ana ℥i.
roſ. ⊕*lat. ʒvi.*
Confect. alkermes
hyacinth. ana ʒi.
F.l.a. Electuarium.

S. Stärckende Lattwerg.

EXTERNE:

℞. *Emplaſt. diachyl. c. gum. l. ℥iv.*
Pulv. fol. uvæ in verſ. ſ. H. paridis ℥i.
Magnet. arſenic. ʒiij.
c. ☍ *ſcorpionum & aran.*
F.l.a. Emplaſtrum.

S. Sonderliches Pflaſter.

Meritò pro ſecretô habendum: Extrahit enim veneum & aperit.

℞. *Emplaſtr. attract. ad bubones Ang. Salæ ℥ij.*
Malaxetur cum ☍. *ſcorpion. & coagmentetur.*
S. Ut antè.

℞. *Emplaſtr. ex buſon. Fab. Hild. q.ſ. malexetur* ☍ *ſuperiori*

S. Pflaſter.

℞. *Pulv. buſon. exiccat. ʒi.*
ferment. acerrimi ℥iij.
Pulv. fol. H. parid. ʒi.
ficuum ping. ℥ß.
M. in Mortariô c. ſ. q. mellis.

S. Pflaſter.

Deinde emplaſtra emollientia, mundantia, atque conſolidantia adhibenda. *Vid. Hartmannus in Praxi* de bufone applicando.

Quodſi ⦶ ☿*atum injiciatur potui,* eſt medicamentum; refrigerat & reſiſtit malignitati: Participat enim de ſubtiliſſima eſſentia ☿ii: Alvum quoque apertam ſervat. Interdum etiam pellit per ⊡. Doſis ʒi. in cantharo cereviſiæ.

In *Agrypniâ* hypnoticis alexipharmaca debent admiſceri. Hinc laudanum opiatum poteſt miſceri cum ▽ cordial vel extracto theriacali: Sic pulveri anodyno poſſunt admiſceri alexipharmaca, ut magiſt Spin. viperarum & ſimilia. Tantum de febribus!

D. Jo-

D. JOHANNIS MICHAELIS PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS

PARTIS I. LIBER II.

De

MORBIS CAPITIS.

CAPUT I.

De

DOLORE CAPITIS.

SI *â Plethorâ* oritur cephalalgia, convenit V. S. in cubitô, & hinc, ſi hæmorrhoides vel menſes ſuppreſſæ in talô.

Vomitoria porrò & *purgantia*, quæ aperiunt quoque menſes & hæmorrhoides.

Venarum narium cum ſetis equinis irritatio *venæ frontis* & *arteriarum carotidum* apertio circa aures, modò deligatio cum plagulis per quatriduum relinquatur: In caſibus ſcilicet deſperatis.

Cucurbitæ item ſacrificatæ. It. *Errhina* & apophlegmatizantia.

Revulſio fiat per purgationem V.S. cucurbitas, clyſteres, ſuppoſitoria, cauteria, frictiones, ligaturas, lotiones & veſicatoria.

Repreſſio per medicamenta poteſtate frigida actu verò tepida vel calida.

Medicamenta acria ex ſynapi, fimo columbino, & thapſia applicari debent poſt aures, & ſi materia peccat calida, cervici & ſcapulis, inprimis ſi præmiſſa evacuatio & materia haud amplius fluat, aliaque nihil proficiant.

Prout dolor *vel* â pituita, *vel* â bile, *vel* melancholia, *vel* â flatibus, tum medicatio etiam eſt varianda.

Si â vermibus in capite, attrahatur per mares decoctum dictamni & ſuturæ coronali illinatur aloë, fel tauri cum ⋊.

Si â pure extra cranium, fiat incisio cutis. *Sin intra cranium*, terebratio.

Si â carie, fiat raſpatio.

Si â calculo, tunc æger prognoſtico relinquatur.

Diæta pro varietate humoris varianda.

Si do-

ſi dolor habeat rationem cauſæ, anodyna & narcotica conveniunt.

Cauteria quoque in parte laterali & *veſicæ* valdè proſunt, cæteris nil juvantibus. *Unguentum de alabaſtro* in quacunque materiâ convenit.

VOMITORIA & PURGANTIA.

℞. ⊖ ⊕*li* ʒß.

S. Brech-Saltz/vel ad ʒi. ad ſummum.

℞. *Idem* ⊖, *diſſolvatur in ſ. q. aquæ Betonicæ, add. Syrup. de beton.* ʒ*ii.*

S. Brechträncklein auf einmal.

Piper deglutitum abſumit cruditates ventriculi ab ebrietate, diſſectum in 2. partes groſsô modô.

℞. *Maſſ. Aloephang.* ℈*i.*
ſcammon. 🜍*rat. gr. iij. cum ſyrup. debit.*
F. l. a. Pilul. N. XXI.

S. Laxier-Pillen auf einmal.

Conveniunt quoque Pilulæ Cochiæ, Aureæ, ſine quibus eſſe nolo.

In dolore capitis à pituita in ventriculô conveniunt pilulæ hieræ cum agaricô e. g.

℞. *M. P. de hierâ cum agar.* ℈*i.*
ſcammon. 🜍*rati gr. vj.*
trochiſc. alhand. gr. i. cum Tinctur. Betonicæ.
F. Pilulæ XXI.

S. Haupt-Pillen auf einmal.

℞. *Flor. beton. pug. iij.*
Fol. S. S. S. ʒ*iij.*
Rhab. electi ʒ*i.*
Infunde in ſ. q. ▽ *Betonic. per ρ δ. Manè bulliant. Colat. Adde*
Syrup. de Betonica & aliquid ſcamm. 🜍*rati.*

S. Purgierträncklein auf einmal.

In affectibus capitis bilioſis:

℞. *Flor. betonic. p. iij.*
Fol. verben. p. ij.
Rad. ariſtoloch. rotund. ʒ*iij.*
agaric. albiſſ. ʒ*iiß.*
crem. 🜿 ʒ*i.*
Infund. per ρ in ſ. q. ▽ *Betonic. Manè bulliant ad diſſolutionem* 🜿*. Adde*
Syrup. de beton. ʒ*iij.*

S. Purgierendes Hauptträncklein auf einmal.

A Melancholiâ ſi proveniat:

℞. *Flor. meliſſ.*
beton.
anth. anap. iij.
Fol. ſennæ ʒ*iij. vel* ℥ß.
Infund. in ſ. q. ▽ *Beton. & Meliſſæ per ρ. Manè ebulliant parum. Col. Adde ſyr. de pom. laxat.* ʒ*ij.*
M. S. ut ante.

Poſſunt & ſpecies prius aſpergi ℟ 🜿 ut melius penetrent.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈*i.*
Cryſtall. min. ♄ *gr. iv.*
M. S. Purgierend Haupt-Pulver.

CONFORTANTIA ſunt ∽ ⊕ cephalicus & ∽ ⊕ Philoſophicus, ℟ flor. beton. Pæon. Eſſ. verbenæ, &c. Præmiſſis Univerſalibus.

℞. ∽ ⊕ *cephal.* ʒ*ij.*
℟ *flor. beton.* ℥ß.
M. S. Hauptſtärckende Tinctur.

Doſ. 30. ad 40. guttas, manè in juſculô, & veſperi in potu cerevisiæ.

℞. ℟ *Betonic.* ʒ*iij.*
∽ ⊕ *Philoſ.* ʒ*iß. Doſ. eſt eadem.*

Pertinet huc ſpecificum cephalicum, pulvis ſtomachicus Quercet. & alia.

EXTERNE.

℞. *Rad. & herb. Rhod. q. ſ.*

F. l. a. Cataplaſma. Vel

℞. *Herb. verben. rec. q. ſ. contund. in mortariô cum ſ. q. ▽ verbenæ & flor. Perſicorum ad conſiſtentiam cataplaſmatis.*

S. Euſſerlicher Aufſchlag: Cum linteis duplicatis.

℞. *Nucl. perſic. ℥ij.*
ſem. pap. alb. ℥ij.
hyoſcyami ℥i.
c. ſ. q. Verben.
F. l. a. Emulſio.

Addi poteſt pulv. rad. verben. ℥ij.

M. S. Euſſerlicher Umſchlag.

Vel ℞. *Sem. anethi ℥iij.*
Nucl. Perſic. ℥ij.
ſem. pap. alb. ℥iß.
hyoſcyami ℥i.
c. ſ. q. ▽ flor. Perſic. & verb.
F. Emulſio.

Add. Pulv. rad. verben ℥ij.

Applicetur linteô duplicato hæc emulſio.

Si à causâ calidâ oritur capitis dolor, præmiſſis alterantibus & evacuantibus ſequentia conveniunt:

℞. *Tinct. roſ. ℥i.*
Flor. ſambuc.
fœnicul. ana ℥ß.
album ovi N. i.
croci. ℈ß. M. & applica fronti & temporibus.

℞. 🜕 *roſar.*
✠ *roſar.*
▽ *roſar. q. ſ. M. Pro Epith.*

℞. *Unguent. alabaſtr.*
roſ.
popul. ana q. ſ.

Multis aliis, etiam veſicatoriis adhibitis in caſſum; *Fœminæ cuidam* profuit uſus M. P. de cynogloſſa:

℞. *M. P. de Cynogloſſ. gr. viij.*

F. Pil. N. 8. Sumantur ante ſomnum.

℞. *Laud. opiat. gr. i.*
▽ *flor. pap. errat. ℥ij. M. Benè.*
Adde ſyr. pap. ſimpl. ℥ß. M.

Semen nigellæ quoque capiti imponitur.

℞. *Unguent. roſ.*
popul.
alabaſtr. ana ℥ß.
🜕 *nuciſtæ ℈i. M. F. Linimentum pro fronte & temporibus.*

℞. *Sem. melon.*
papav. errat. ana ℥ij.
amygd. amar. ℥ß.
▽ *Nymph. ℥ij.*
verben. ℥ß.
roſ. ℥iij.

M. S. Haupt Uberſchlag.

Si à cauſa frigida, præmiſſis incidentibus & evacuantibus phlegmagogis adhib. flores anthos, chamomillæ, meliſſæ, ſtæchad. Arab. pro Decoct. in ▽ verbenæ. It. cum nucl. Perſic. & amygd. amar. F. Emulſio. Vel bacc. lauri pulveris, cum 🜕 chamom. & roſ. redigantur in liniment. &c.

In Dolore capitis ab uterô conveniunt uterina & menſes promoventia: Sic verbi gratia in cauſa frigida:

℞. ▽ *Theriac. cephalicæ ℥ij.*
hierund. cùm caſtoreô ℥i.
lil. convall. ℥ß.

M. & applic. cum linteis parti dolenti.

℞. ▽ *hyſtericæ ſeu Meliſſ. C. ℥iii. D.*

Sma-

Sumptis duobus aquæ hujus cochlearibus, omnis dolor evanuit.

Infra umbilicum applicetur ſequens emplaſtrum:

℞. *Gummi Galban.*
Tacamah. ana ℥ij.
Malax. cum ☍ rutæ. Extend. ſuper alutam in formâ ⊙ & applic.

Dolor capitis à causâ frigidâ in fœmina ſequentibus curatus fuit.

℞. *▽ roſ. melilot. Plantag. ana ℥ij.*
Nucl. Perſic.
ſem. pap. ana ʒß. Cum linteô tepefactô applicetur.

In dolore capitis à morbis eryſipelaceis, vel malignis proſunt alexipharmaca.

Si à catharris, conveniunt pilulæ de ſuccinô Cratonis. Externè.

℞. *Sacch. ♄ ʒi.*
Opii ʒß.
camph. ℈ß.
☍ Nuc. Moſch. expr. ʒß.
Perſic. ʒi.
ambr. & moſch. ana ℈ß.
M. F. Balſam.

℞. *Fol. malv.*
alth.
violariæ ana Mij.
Salicis
betonicæ
Nymphææ ana Mj.
Summit. anethi
Flor. chamomillæ ana p. iij.
Capit. pap. alb. c. ſemin. N. XII.
Inciſ. D. ad chartam.
S. Kräuter zum Fußbad.

Ubi metus Apoplexiæ, ▽ anhaltina & ceraſ. nigrorum continuentur per 14. dies, tenendo in ore. *Ubi ſcorbuti ſuſpicio.*

℞. *▽ Beton.*
antiſc. Dorncr. ana ℥ij.
Syrup. de Bet. ʒiß.
ſpecif. cephal. ʒi.
ſpir. antiſcorb. ℈iß.
M. S. Kräfftiger Safft auf etlichmal.

Experimentum in capitis dolore intolerabili:

℞. *Aq. anhalt.*
ſpir. lil. convall. ana ʒß.
▽ flor. ſamb. ʒi.
camphoræ gr. vij.
Opii gr. v. M.

Inungantur tempora, & ſi dolor ad aliam partem cedat, iterum inunge partem dolentem. ▽ antiſcorb. Dorncreilii ſumatur loco aliarum ▽ ſi vigiliæ adſint.

℞. *Aq. flor. Perſic.*
verben.
chamom. ana ʒi.
laud. opiat. gr. vj.
M. S. Umſchlag.

℞. *Pulv. rad. Rhod.*
verbenæ ʒi. vel ʒiß.
M. S. Euſſerlich Pulver.

Applicetur vel per ſe, vel cum ⊖ & pane, ubi metus eſt eryſipelatis, in quô non conveniunt oleoſa.

℞. *☍ papav. expreſſ. vel*
nucl. Perſic. expreſſ. ana ʒi.
hyoſciami expreſſ. ʒß.
ſucci inſpiſſ. verbenæ ʒiß. c. ſ. q. Ceræ F. l. a. Linimentum pro temporibus & vertice.

℞. *Unguentum de alabaſtrô ʒiij.*
☍ nucl. Perſic. expr. ʒi.

 hyo-

hyoſciami expr. ℈i.

M. S. Euſſerlich Sälblein.

In Febribus malignis, & aliis doloribus capitis, ubi metus eſt convulſionum & tractûs ad caput, convenit ſequens pulmentum.

℞. *Fol. rut. recent. M ij. vel iij.*
Rad. raphan. N. iij. vel ij.
⊖ *M i.*
Fermenti acerrimi M ij.
✠ *rut. q. ſ.*

F. l. a. Pulmentum, applicetur plantis pedum. Si exiccatum fuerit, recens applicetur.

℞. *Emplaſt. de beton.*
vigon. c. ☿ ana q. ſ.
Malax. c. ſ. q. ☍ *chamom.*

F. l. a. Emplaſtrum Cephalicum in formâ orbis medii, obducatur ſyndone rubro.

S. Euſſerliches Haupt-Pflaſter.

Hôc Emplaſtrô curata fuit Illuſtris quædam Perſona, quæ tali dolore capitis excruciata fuerat, ut ſonus propter futurarum diſtenſionem exaudiri potuerit, *vid. Obſ. Plateri.*

Umbra juglandis, cephalalgiam inducit. Qui laborat dolore capitis ex ſcorbutô, illi lac convenit.

Succus ♋ ſi tempore æſtivô miſceatur cum ſuccô verbenæ, prodeſt, non ſolùm in dolore capitis ſimplici, ſed etiam maligno, ut & in morbô Hungaricô.

Si Cephalalgia ſit ab externis cauſis, ac ſenſus inebrietati titubent ipſumq; caput, remedium optimum eſt, ſi teſtes in ▽ frigidam ✠ dilutam immergantur. Teſtes enim cum cerebrô conſpirant, ideò ſic revellendo capitis dolor diſſipatur.

Coriandrum præparatum ſiſtit dolorem capitis, *ſi fuerit ventriculô*, aliàs nocet & cephalalgiam parit.

Dolor capitis ex utero eſt inſtar glaciei & plerumque in poſtica, ideo curatio dirigenda ad uterum.

Dolor capitis à calculo in cerebrô exiſtente, eſt δυσίατος, difficillimæque curationis.

Dolor capitis à Lue ♀*reâ* tempore nocturnô ingraveſcit.

CAP. II.

De VIGILIIS NIMIIS.

Conveniunt hîc *hypnotica*, ut Mandragora, ſerum hircinum, ſi plantis pedum inungatur, ▽ hypnotica Dorncrellii, glomi cynosbati, qui etiam ſunt nephritici, pulvis anodynus confortativus, laudan. cum ſuccô cydon. paratum. *Opium corrigitur* cum fumô ♀, quod optimum. Muſcus in tectis & arboribus, ſi decoctum ejus externè applicetur. Medullæ animalium, fel leporinum; *cataplasm.* ex nucleis perſicorum, ſem. papev. albi cum lacte muliebri, hoc enim valdè humectat. *Pediluvium* poſt cœnam, ubi tamen pedes non debent detergi, ſed linteô contegi. ☍ Nymph. Unguent. ſomniferum uſitatum, alabaſtrinum &c.

Semen

Semen Strammonei, eſt narcoticum quoque & hilaritatem inducit. *Bartholetus.*

Notandum tamen, quod Narcotica impediant, criſin.

Ubi externè capiti ſunt applicanda, adhibeantur fronti, non ſuturis, facilius enim eorum vis penetrat & noxam infert.

℞. *Pulv. anod. noſt. confort.* ℈ß. *vel gr. xv.*

S. Abend-Pûlverlein auf einmal.

Infantibus tempore ſomni datur gr. i. Aliis gr. v.

℞. ▽ *hypnot. Dorncr.* ʒß.
Syrup. de papav. ʒij.
laud. opiat. gr. i. vel ij.
pulv. anod. N. confort. gr. x.

S. Abend-Trâncklein auf einmal.

℞. ▽ *hypnot. Dorncrell.* ʒij.
Syrup. de pap. rhœad. ʒi.

M. S. Abend-Säfftlein auf einmal.

Vel ℞. ▽ *hypnot. Dornc.* ʒij. *ad* ʒiv.

S. Schmertzſtillendes Waſſer.

℞. *Sem. pap. alb.* ʒiij.
4 frigid. maj. ana ʒi.
amygdal. dulc ambroſ. ʒß.
c. ſ. q. ▽ *lactucæ.*
pap. rhœad. ana F. l. a. Emulſio.
Edulc. c. ſyrup. de pap. ſimpl.

S. Milch auf zweymal.

Initio ſomni & poſt medium ſomni.

In febribus malignis addantur alexipharmaca: ♁ diaphoret. CC. & ebur ſ. △ calcinat.

℞. *Laud. opiat. gr. iij. vel iv.*
conſerva roſ. ʒß.
conſ. alkermes gr. vi.
F. l. a. Pilulæ N. IX.

S. Pillen des Abends auf einmal.

In Febri maligna:

℞. *Laud. opiat. gr. iij.*
Extract. Theriac. gr. v. c.
🜕 *camph.*
F. l. a. Pilulæ. N. v.

S. Abend-Pillen auf 1 mal einzunemen.

℞. *Laud. opiat. gr. iij.*
Diſſolv. in ▽ *Cord. Saxon.* ʒvi. *Adde*
Syrup. de citr. compoſ. ʒiij.
confect. alkerm. ℈ß.

M. S. Abendtrâncklein auf einmal wol umzurûtteln.

℞. ▽ *cord. Saxon.* ʒi.
ſyrup. de citro compoſ. ʒiij.
laud. opiat. gr. iv.
CC. ſine △
♁ *diaphoret. ana* ℈i.

S. Stärcktrâncklein auf einmal wohl umzurûtteln.

℞. ▽ *cord. Saxon.* ʒi.
℞ *bezoard.* ʒi.
ſyrup. citri compoſ. ʒiii.
Laudan. opiati gr. iii.

M. S. Bezoardiſches Abendtrâncklein auf einmal.

℞. *Nucl. Perſicorum.*
Sem. papav. ana ʒiii.
hyoſcyami albi ʒi.
c. ſ. q. ▽ *hypnot. Dorncr.*
F. l a. Emulſio.

S. Euſſerlicher Uberſchlag zum Schlaff.

℞. 🜕 *Nymph.*
papav. expreſſ. ana ʒi.
hyoſcyami ℈i.

M. S. Euſſerliches Oel zum Schlaff.

℞. 🜕 *Nuc. Moſch. expreſſ.* ʒi.
Extract. croci gr. vi.
laudan. opiati gr. v.
M. F. l. a. Linimentum.

S. Euſſerlicher Schlaff Balſam.

℞. *Unguent. alabaſtr.* ℥ii.
laudan. opiat. gr. vi.
M. S. Euſſerliche Abend-Salbe / ad tempora.
℞. *Fol. vitis.*
ſalicis
Nymph. ana M.i.
Summit. anethi
flor. chamomillæ
roſarum ana M.i.
Capit. papav. N. viii. vel x.
Incif. S. Species zum Fußbad.

CAP. III.

De VERTIGINE.

LOcum hic habent *revellentia* in dolore capitis enumerata.

Si fiat vitio ventriculi, vomitoria & reprimentia externa.

Si ex vaporibus calidis, reprimentia interna, ut vinum granatorum vel cydoniorum cum cephalicis. It. ſcarificatio.

Si ex corruptis humoribus, purgantia conveniunt, poſtea derivantia, ut ſectio venarum pone aures, errhina ſternutatoria, apophlegmatizantia, corroborantia pro parte mandante & recipiente. Fuga cæparum, allii, petroſelini & ſimilium caput replentium, de quibus *conf. Manuale D. Schönborn.* de capite nocivis.

Vertigo, ubi oritur à purgatione ob agitationem humorum, proſunt ▽ lil. convall. ▽ cephal. compoſ. ▽ lavendulæ; Balſam. apoplect. balſamus majoranæ, ▽ carbunculi & epileptica Langii pulſibus & navibus applicentur.

Semen cerefolii, & ipſum cerefolium cum cibis miſtum, ſpecificâ qualitate in vertigine prodeſt.

Succus granatorum comprimit vapores adſcendentes, adſtringit enim.

Stercus Pavonum maſculinum debet adhiberi in maſculis à novilunio ad plenilunium. Poſſunt & alia addi ſpecifica, ut pinguedo ciconiarum, cinnab. ♃ &c.

℞. ▽ *lil. convallium c. V.*
meliſſæ cum V. ana ℥iß.
lil. convall. ℈ii.
M. S. Euſſerlich Anſtreich-Waſſer.
℞. *Balſam. Majoran.* ℥i.
N. apoplectici ℈i.
S. Euſſerlicher Balſam.
Pro naribus & temporibus.
℞. ▽ *cerefol.*
lil. convall.
primul. veris ana ℥iij.
M. S. Waſſer.
℞. ▽ *flor. lil. convall.*
caprifol.
prim. veris ana ℥ii.
S. ut antè.
℞. *Flor. caprifol.*
lil. convall.
primul. veris ana p. iij.
Rad. ariſtoloch. rot.
Doronic. ana ℥ß.
Fol. SSS. el. ℥i.
Agar. albiſſ. ℥iii.
Rad. mechoacan.

ja-

jalap. ʒß.
cardamom.
cubebar. ana ʒi.
crem. ♀ *albiſſ.* ʒiii.
F. l. a. Nodulus.
S. Purgierendes Haupt-Büſchlein.
℞. *Pil. cochiar.*
aurear. ana ℈ß.
ſcam. ♀*rat. gr. vi. c.*
🝆 *ſtillat. majoran.*
F. l. a. Pilulæ N. XIX. Adſperg. pulv. cubeb.
S. Sonderliche Haupt-Pillen.
℞. *M. P. de ſuccino Crat.* ℈i.
Reſin. jalap.
ſcammon. ♀*rati ana gr. v.*
Cum Eſſent. Cereſol. vel
fl. anthoræ.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.
Vel Adſpergantur, ſi lubet, pulv. ſpec. diambr. S. poſteà.
Sondertiche Haupt-Pillen auf einmal.
℞. *Pulv. rad. Doron.* ʒii.
Specif. N. Cephalici ʒiß.
M. S. Sonderlich Schwindel-Pulver/ zwey Meſſerſpitz auf einmal.
℞. ∇ *cereſolii* ʒiii.
Eſſ. cereſol.
anth ſ. ana ʒii.
ſyrup. de beton. ʒi.
M. S. Sonderlicher Safft gegen den Schwindel 2. oder 3. Löffelvoll auf einmal des Tages dreymal zu gebrauchen.

℞. *Eſſent. cereſol.*
flor. anthos ana ʒiii.
S. Schwindel-Eſſentz 30. oder 40. Tropffen.
℞. *Eſſ. N. contra Vertig.* ʒß.
S. Sonderliche Schwindel-Eſſentz.
℞. *Spec. diambr.*
diamoſch. dulc. ana ʒi.
Pulv. rad. Doron. ʒii.
c. ſ. q. ſacch. in ∇ *cereſol. diſſolut.*
F. l. a. Rotulæ.
D. S. Schwindel-Küchlein.
℞. *Conſerv. fl. anthos*
beton.
lil. alb. ana ʒiii.
Pulv. rad. Doron. ʒiii.
cardamom.
cubeb. ana ʒi.
c. ſ. q. ſacch. in ∇ *cereſol. ſolut.*
F. l. a. Morſuli.
D. S. Sonderliche Morſellen gegen den Schwindel.
℞. *Pulv. rad. Doron.*
ariſtol. rot. veræ.
ireos Flor. ana ʒi.
Flor. anthos
lavendulæ ana p. i.
Raſur. ligni aloes ʒß.
~ *lil. convall.* ℈i.
F. l. a. Noduli cum ſtylo.
S. Riech-Büſchelein gegen den Schwindel.

Pro *præſervatione* etiam convenit Balſ. Apopl. ſi miſceatur cum balſamo Majoranæ.

CAP.

CAP. IV.

De
PHRENITIDE.

V*Enæ ſectioni* præmitattur laxans ſeu clyſter, & ſi renuant patientes, ligentur: *Si corpus ſit plethoricum*, ad libram unam ſanguis educi poteſt.

Purgantia ſint *fortiora*, ſi nimirum ferantur ad caput humores. Præſtat aliquot grana diagridii in ſerô caprillô vel juſculo diſſoluti inſcio ægro exhiberi. Aliàs præſtant leniora.

Diæta ſit frigida & humida.

Revellentia quoque ac *derivantia* in dolore capitis recenſita hîc conveniunt.

Repercutientia actu frigida hypnotica præſtant. *In ſtatu* repercutientia ſint tepida cum diſcutientibus mixta, ut columbini pulli per medium diſſecti & eviſcerati calidè ſuturæ coronali impoſiti. Item pulmones calentes agni.

Nota *Derivantia* & *diſcutientia* antequam affluxus repellentibus & repercutientibus impeditus ſit, non convenire.

Intercipientia interna, ut ſerum lactis, emulſio ex ſem. 4. frigidis majoribus, ſyrupi frigidi & cephalica hîc proſunt.

Vigiliis, ſiti ac *ſuppreſſioni* ☐. occurratur, ſi adſint; & *illis* quidem epithemate ex ▽ roſarum & opio v. g.

℞. *Aq. roſar.* ℥x.
Opii ʒß.
croci ℈i. *M. vel*

Frontale ex ſucco ♋. *Iſti* verò Emulſ. ex ſem. 4. frigid. maj. ſuccô citri &c.

Huic cataplaſmate ex parietariâ c. butyro frixa.

Si ad ſuppurationem tendat, eadem rite adjuvanda eſt, abſceſſusque hinc rumpendus ſternutatione.

℞. ▽. *Nymph.*
portulac.
anagallidis ana ℥iij.
Syrup. de Nymph.
pap. rhæad. ana ℥i.
Tinct. violar.
roſar.
papuo. rhæad. ʒiß.

M. S. Kühl-und Stärck-Tranck auf etlichmal

℞. *Seri lactis caprilli c.* ♎ ⊕ *acidul.* ℔i.
Flor. roſarum
violarum
borrag.
papav. ana p. ij.

Stent in loco calidô: Poſtea filtra & add. Syrup. de Nymph. q. ſ. pro aliquali edulcoratione.

℞. *Sem. 4. frig. maj. ana* ʒi.
pap. alb. ʒiij.
c. ſ. q. ▽. *Nymph.*
anagall. ana q. ſ.
F. l. a. Emulſio.

Edulcor. parum cum Syr. Nymph.

S. Kühl- und Stärck-Milch auf etlichmal.

℞. ▽

℞. ▽. *hypnot. Dorncrell.* ℥iij.
Syr. de Nymph. ℥i.
M.S. Kühl-Tranck auf einmal Abends und Mitternachts.

℞. *Eſſent. anagallid.*
Syrup. de Nymph. ana ʒij.
In quibus diſſolv. laud. opiat. gr. iij. vel iv.
S. Abend-Träncklein auf einmal.

℞. *Unguent. alabaſtr.* ʒiij.
🝆 *Nymph.* ʒi.
ſacch. ♄. *gr. vi.*
M.S. Euſſerlich Sälblein zum ſchlaffen.

℞. *Conſerv. flor. Nymph.* ʒi.
laudan. opiati gr. iij.
ol. ſtill. camphor. g. ij.
M.S. Abend-Zucker auf einmal.

℞. *Cryſtall. min.* ♄. *gr. iv.*
Magiſt. cran. hum. ℈ß.
M.S. Kühl- und ſtärckendes Pulver auf einmal. Detur in triplo.

℞. *Eſſent. anagallid.* ʒß.
S. Haupt-Eſſenz 50. Tropfen auf einmal in ein Nöſel-Bier.

Φ Etiam ♁atum inſcio ægro cereviſiæ indi poteſt.

Decoctum cynosbatis & muſci externè commendantur pro oxyrrhodino.

Cap. V.

De APOPLEXIA.

F*Rictiones* circa venas jugulares. Palato inungatur caſtoreum in ▽ appropriatâ ſolutum.

Conferunt & *revulſiones*.

Si adſit plethora, vena ſecatur, cum foramine amplô, quod ceratô ex aloës p. 1. thur. p. ij. & pilis leporinis uſtis agglutinari poteſt ac debet.

Purgantia & *Vomitoria* ſint in formâ liquida, ſaporis ingrati, c. 🝆 ſtillat. macis & ▽ appropriatis.

Diſcutientia in humore craſſiori debent eſſe mitiora. Conveniunt ∽ ⊕ apoplecticus, ⊖ apoplect. compoſ. Mynſichti, vel ⊖ ex ☠ ▽ apoplect. paratum, 🜊 rutaceum vel appropriatum. It. ✠ bened. ⊕latum.

Fortes Clyſteres ex revellentibus fortioribus ſpecificis ac pituitam educentibus. Glandes item fortes ex ſpecif. ſtimulantibus.

Lingua theriacâ, ſalibus appropriatis admixtis illinatur.

Appropriata ſunt ſemen ſinapi & erucæ, ▽ appropr. Mynſ. ▽ apoplecticæ variæ impr. Mynſichti. ▽. lil. convall. cum vinô, ▽ primulæ veris, Eſſ. flor. anthoſ. ſalviæ, lil. convall. c. ∽ propr. ∽ apopl. cerebri humani, ſang. hum. ∽ ⊕ volat. Balſam. apopl. Crollii, Eſſentia ligni ſancti &c.

Externè ſpecies diabalauſt. Mynſ. lixiv. ſapient. & cucuphæ exiccantes.

℞. *Herb. rut.*
ſalv.
cent. min.
origani ana Mi.
Flor. ſalv.
lil. convall.
prim. veris
Stœchad. Arab. ana p. i.
Rad. ariſtol. rotund.

cyclaminis ana ℥i.
Sem. cartham. in pet. lig. ʒvi.
Agarici ʒij.
Coq. in ſ. q. ▽. com. col. ℞. ℥vi. vel viij.
In quibus diſſolv. hieræ picræ c. agar. ℥i.
Fell. taurin. inſpiſſ. ʒiß.
⊖ apopl. vel rutæ. ʒi.
Mellis anthoſati ℥i.
F. l. a. Clysma.
℞. *Herb. rut.*
roriſmar.
origani.
fol. aſari ana Mi.
Flor. ſtœchad. Arab.
cent. min.
lil. conval. ana p. i.
Rad. ariſtol. rot. ʒi.
imperat.
pyrethri ana ʒß.
Sem. Cartham. in pet. lig. ʒvi.
agar. albiſſ. ʒiß.
pulp. coloc. in pet. lig. ℈i.
Coq. in ſ. q. ▽. Com. Col. ℞. ℥viij.
In quibus diſſolv. Elect. hier. picræ c. agar. bened. laxat. ana ℥ß.
ſucc. rut. inſpiſſ. ʒß.
Extr. caſtor. gr. vi.
M. F. l. a. Clysma.

Poſſunt quoque maſſæ pilulares diſſolvi in clyſteribus, diſſolvuntur ſc. â ʒi. ad ʒij. in decoctô. Poteſt etiam clyſteribus addi ol. Diacoloc. Quercet. Et *pro Ditioribus* ∞ deſtillata. E. g. ∞. Salv. rut. roriſmar. ac melioris penetrationis ergò Eſſ. ſalviæ, roriſmar. & lil. convall.

℞. *Spec. hier. picr. c. agar. ʒiij.*
pulv. elleb. alb. ℈ß.
⊖ apoplect. vel rutæ ℈i.
c. ſ. q. mellis anthoſati
F. l. a. Suppoſitoria N. ij.
Illinantur ∞ *diacoloc. Querc.*
S. Sonderlich Stuhl-Zäpflein.
℞. *Fell. Tauri inſpiſſ. ʒi.*
ſucci rut. inſpiſſ. ℈i.
cent. min. inſpiſſ. ℈ß.
⊖ rutæ ℈i.
c. ſ. q. mellis anthoſati
F. l. a. Suppoſitoria.
Inungantur unguento Clysmatico.
S. ut Suprà.

Caſtoreum vel ejus extractum quoque poteſt addi, vel inungi ſuppoſit. ∞ caſtorei.

℞. ▽. *Ceraſi nigr.*
lil. convall. c. V.
meliſſæ c. V. ana ℥i.
apoplecticæ ʒij.
Eſſ. flor. anth.
lil. convall. ana ʒi.
ſalviæ ℈ij.
Q. E. Matthioli ʒi.
Syrup. de Betonicâ ℥i.
M. S. Kräfftiges Stärck-Waſſer 1. oder 2. Löffel voll auf einmal.
℞. ▽. *apoplect. opt. ℥i.*
lil convall.
ceraſ. nigr. ana ℥iß.
∽ prim. ver. ʒß.
Syrup. flor. tunicæ ʒiß.
M. S. Kräfftiger Stärck-Tranck.
℞. ▽. *meliſſ. c. Vin.*
lil. convall. c. Vino ana ℥ii.
apopl. cum moſchô & amb râ ʒvi.
∽ lil. convall. ʒi.
acet. rutac.
apoplect. ana ʒß.
M. S. Anſtreich-waſſer.
℞. ▽. *meliſſ. c. V.*

lil.

lil. convall. c. V. ana ℥iß.
Specif. cephal. ʒiß.
Syrup. flor. tunic.
beton. ana ʒvi.

M. S. Sonderlicher Stärck-Tranck auf etlich mal wol umzurütteln.

℞. *Flor. anthos.*
meliſſæ
ſalviæ ana p. ij.
Cubebar.
Cardamom. ana ʒß.
Rad. ireos Florent. ʒi.
F. l. a. Nodulus. c. ſtylo.

S. Wohlriechendes Püſchlein zum Waſſer. (quæ immediatè præcedit) oder ſonderlichen Stärcktranck.

℞. *Balſam. majoran.*
rutæ
ſuccini ana ℈iß.
apoplect. Crollii ℈i.

M. S. Schlagbalſam.

℞. *Extract. ſalv.*
theriacal. ana ℈i.
♎ *lil. convall.*
ceras. nigr. ana ℈ß.

M. S. Mixtur zur Zungen.

℞. ♎ *ceras. nigr.*
erucæ ana ʒi.
Syrup. flor. tun. ʒij.

M. S. Mixtur zur Zungen.

℞. *Theriac. veter. ʒi.*
Confect. anacard. ℈ij.
Eſſent. ſalv. ℈i.

M. S. Lattwerg zur Zungen.

Externè applicantur medicamenta principio nervorum.

Extra paroxyſmum:

℞. ⊖ ⊕*li* ℈*ij. ſ.* ʒ*i.*
Diſſolv. in ſ. q. ▽*. ſalv. Adde*
Syrup. de beton. ʒiij.

M. S. Brechtranck auf einmal.

℞. *Fol. SSS. elect. ℥iij.*
agar. albiſſ. ʒij.
Flor. primul. veris
anthos ana p. ij.
cardamom.
cubebar. ana ʒß.
Infund. in ſ. q. ▽*. ſalviæ & ceraſ. nigr. ſtent in infus. per ☌ ♇. Col. add.*
Syrup. de beton. ℥iij.
ſcam. ♀rati gr. v.

M. S. Purgier-~~Pulver~~ Tränklein auf einmal.

℞. *Extract. diacarth. ℈i.*
Diſolv. in ſ. q. ▽*. primul. veris ve*
lil. convall. c. Vino
Adde Reſin. jalap. gr. v.
Syr. de ſtæchad. ʒiij.

M. S. Purgirend Haupt-Tränckleín auf einmal.

℞. *M. P. de ſuccino Crat.*
cochiar. ana ℈ß.
Extr. troch. alh. gr. ij. vel iij.
c. ſ. q. ☍ *ſtillat. majoran.*
F. l. a. Pil. N. XIX.

S. Sonderliche Purgirende Haupt-Pillen auf einmal zu nehmen.

℞. *Extract. diacarth. ℈i.*
troch. alhand. gr. ij.
caſtorei gr. iij.
c. ☍ *ſtillat. ſalv.*
F. l. a. Pil.

S. Sonderliche Pillen auf einmal.

℞. *Pulv. rad. jalappæ ℈i.*
ſcammon. ♀rati gr. v.
☍ *ſtill. majoran. g. ij.*

M. S. Purgirendes Haupt-Pulver.

℞. *Flor. prim. veris*
lil. convall.
tunic.
ſtæchad. Arab.
anthos

 beto-

betonicæ ana p. ij.
Rad. ariſtol. rot. ℥i.
pæoniæ ℥ß.
Fol. SSS. el. ℥i.
Sem. Carthami. ℥vi.
agar. albiſſ. ℥iij.
mechoacan. albiſs. ℥i.
jalapæ ℥ß.
Cubebarum
Cardamom. ana ℥ij.
raſpat. lign. ſaſſafr. ℥ß.
⊖ ☿. *albiſs.* ℥ii.
F. l. a. Nodulus.

S. Purgirendes Haupt-Püſchlein.

Quodſi, omiſſo ⊖ ☿ & cœteris ingrati ſaporis, ſpecies reliquæ infundantur in vinô, clarificenturque per manicam Hippocratis & ſive ſaccharo ſive ſyrupô aliquô edulcorentur, & aromatizentu, rerit Claretum.

℞. *Spir. ceras. nigr.*
lil. convall.
prim. veris ana ℥i.
Eſſent. flor. ſalv.
anthos
lil. convall. ana ℥ß.

S. Sonderliche Mixtur. Doſ. gutt. 30. vel 40.

℞. ♒ *apoplect.* ℥ß.

S. Sonderlicher Spiritus 20. oder 30. Tropffen auf einmal.

℞. *Conſerv. flor. anthos*
primul. veris
betonicæ
ſalviæ
tunicæ
lavendulæ ana ℥ß.
ſuccini præpar. ℥iß.
Spec. diambr.
diamoſch. d. ana ℥i.
c. ſ. q. Syrup. flor. tun.
F. l. a. Elect. liquid.

S. Sonderliche Stärcklattwerg.

Poteſt etiam addi ♒ apoplect. vel loco ♒ ☍ deſtillat. appropriata.

℞. *Succin. præp.* ℥ii.
ſpec. diamoſch. dulc.
diambr. ana ℥i.
Extract. ſalviæ ℥ß.
c. ſ. q. ▽. *apoplect. opt.*
F. l. a. Rotulæ.

S. Sonderliche Haupt- und Schlag-Küchlein.

℞. *Conſerv. flor. anthos*
lavend.
ſalviæ
calend.
tunic.
Cubebar. prim. veris ana ℥ii
Cardomom. ana ℈ii.
Nuc. Indic. condit. ℥iii.
c. ſ. q. Sacchari in ▽. *apoplect. ſol.*
F. l. a. Morſuli.

S. Haupt-Morſellen.

Pro ditioribus adſpergi poſſunt Eſſ. ambræ.

℞. *Spir. apoplect.* ℥ß.
Tinct. flor. tunicæ
Pæoniæ ana ℥i.

M. S. Sonderliche Tinctur 30 oder 40 Tropffen auf einmal.

Commendatur etiam ⊖ vol. Sanguin. hum. in ♒ appropr. diſſolutis. It. ♒ cerebri humani ſuccini & ſimil. affus. ♒ ⊕ deſtillat. & ſæpius ſuper cranio ♁ humano cohobatus, donec ⊖ vol. evehat.

Claretum corroborans.

℞. *Flor. anthos*
lavendul.

Salviæ

ſalviæ
primulæ veris
tunicæ
betonicæ
calendulæ ana p. ii.
Rad. ariſtoloch. rotund.
iridis Florent. ana ℥i.
Raſur. ligni ſaſſafr. ℥iß.
viſci quercini ℥ß.
NM. N. iij.
Cinamom.
Caſſiæ lign. ana ʒiii.
Cardamom.
Cubeb. ana ʒiß.

Infund. in ſ. q. Vini Rhenani opt. per biduum in locô calido, poſtea coletur per manicam Hippocratis & edulcor. Saccharô.

S. Hauptſtärckendes Claretum.

EXTERNA:

℞. *Flor. chamomillæ Rom. p. iii.*
Lavendulæ
meliſſæ
prim. veris
ſtæchad. Arab. ana p. ii.
Fol. lauri
meliſſ.
puleg. ana p. iii.
Succini ʒiii.
Gummi junip. ʒiiß.
Benz.
ſtyrac. calam. ana ʒi.
NM. ʒii.
raſ. ligni Rhodii ʒiii.

Inciſ. D. ad chartam.

S. Species zum Häublein.

Poſſunt ejusmodi ſpecies adſpergi ♒ lil. convall. roſar. vel 🜕 deſtill. appropr. & pro ditioribus Eſſent. ambræ.

℞. *Empl. Vigon.*
de tacamahac.
caranna ana q. ſ.
Malax. c. balſam. Peruv. Induc ſuper alutam, & obduc Syndone rubrô in formâ orbis medii.

S. Euſſerliches Pflaſter.

℞. *Unguent. nervin. Aug. ℥i.*
Balſam. Peruv. ʒii.
🜕 ſtillat. rorismar.
ſalviæ
rutæ ana gutt. vi.

M. S. Euſſerliche Salb. Pro principiô nervorum.

℞. 🜄 *artic. ad extr.*
♒ *lumbr. terreſtr.*
🜄 *apoplect. optim. ana ʒii.*

M. S. Euſſerlicher kräfftiger Spiritus.

℞. 🜕 *irin.*
Nicot. ana ʒi.
ſtillat. majoran. g. vi.

S. Euſſerliches Naſen-Oel / quod educit pituitam. It. turunda ex rad. iridis noſtratis.

℞. *Pulv. lil. convall. ʒiß. c. ſ. q.*
🜕 Nicot. &
N. M. expreſſ.
F. l. a. Linimentum.

S. Salb zur Naſen.

It. Succus betæ, rad. cyclam. ex quibus turundæ cum filô parari debent.

℞. *Succ. betæ*
anagallid.
majoran. ana ℥ß.

S. Safft zur Naſen. Ex volâ manus naribus attrahendus.

℞. *Herb. majoran.*
puleg.
anagallid. ana Mi.

Sem. nigellæ ℥ii.
Fol. S. S. S. elect. ℥iß.
agar. albiſſ. ℈ii.
Coq. ſ. q. ▽ *Com. Col.* ℞. *℥iv.*

S. Euſſerlich Waſſer. Adhibetur ut ſuccus præcedens.

℞. *Fermenti acerrimi ℥ii.*
Pulv. canthar id. ℈i.
euphorb. gr. vi.
M. F. l. a. Cataplasma.

S. Euſſerlich aufzulegen. Commendantur etiam fonticuli, frictiones & ſynapismi.

Eſſent. lign. *præmiſſis univerſalibus* ad ℥i. ſingulis diebus bis: Vel infuſum lignorum c. ▽. appropriatis: Infuſum præcipuè ligni ſaſſafras Mynſichti.

Pro exſiccatione quoque conveniunt ſpecies diabalauſt. ſi capiti adſpergantur. It. Pulveres peptici poſt cibum ſumti.

Veſicatoria ex ranunculo ardente maculis nigris, plantag. aquat. flammula Jovis, cantharidibus, fermento, ſinapi &c.

CAP. VI.

De *CATHARRO.*

EVacuantia, revellentia & derivantia. *Si ſit eſſentialis*, fiat fonticulus ſupra ſuturam coronalem, ſiſtit enim mirabiliter catharrum ad pulmones effluentem. Poteſt tamen prius experiri, an veſicis aliquid expurgari poſſit.

Vitentur ſternutatoria & attenuantia.

S. metus ſit ſuffocationis aut *exulcerationis pulmonum*, conveniunt incraſſantia, ut pilulæ de cynogloſſa, bolus Armena: Diacodium item Montani, ſyrupus papaveris rhœados, diatrag. frigidum &c.

Si adſit dolor dentium confert decoctum ſeminis hyoſcyami alb. in ✠, oleum buxi, ol. camphoræ, opium & ſimilia.

Præterea etiam proſunt pilulæ de ſuccinô rationis, pilulæ de hierâ cum agarico, mechoacanna.

Suffimenta ex tacamahaca, olibanô, carannâ. *Si ad Dentes catharrus dilabatur*, empl. de tacamahacâ mirè commendatur.

Caput humectetur & roboretur cum VS. appropriatô, inſpergendo pulv. ſuccini, thuris, maſtich. vel ſpecies diabalauſt.

Pro exiccatione adhibeatur lignum ſaſſafras, infuſ. in ▽ appropr. Ejuſdemque eſſentia cum ♎ ſerpilli præparata.

Spiritus autem ſerpilli fit cum Vino per 8. dies digerendo & deſtillando, poſtmodum ſpiritus deſtillatus recenti ſerpillo affunditur, deinde & deſtillatur.

Pro alteratione looch de ſquilla vel ſem. nigellæ in nodulo, camphora in oleô propriô diſſoluta & naribus illita.

Porrò

Porrò *conveniunt* ▽ benedicta ſerpilli Mynſ.& ✠ benedictum ⊕latum, quod in abſumendis omnibus catharris ſummum & ſingulare eſt remedium.

Purgantia hîc conveniunt adſtrictoria, ſeu adſtrictionem aliquam poſt ſe relinquentia, ut Myrobalani, Rhabarbarum &c.

Catharros ſuſpendunt theriaca recens, bol. Armena, oſſa microcosmi, laudan. opiatum, pulvis anodynus confortans N. antè ingreſſum in lectum. It Diacodium & alia ex papavere.

Revellentes Clyſteres, frictiones fortiores & veſicatoria.

Sperma ceti recens in catharrô ſuffocativô in lacte maternô vel pulte pro infantibus, pro adultis verò in ▽ appropriatâ ſolutum.

Cataplasma ex fermentô acerrimû & ſuccinô capiti applicatum valdè ſuſpendit catharrum. It. rad. verbaſci rheumat. dicta pro amuletô.

In catharrô tenui:

℞. ▽ *Papav. rhœad.* ℥iv.
Syrup. de jujub.
pap. rhœad. ana ℥vi.
R *pap. rhœad.* ℥iiß.
S. Safft auf etlichmal.

Doſ. Cochl. iij. manè, à meridie hora 4tâ & ante ſomnum. Vel

℞. *Tinct. papav. ad gutt.* 40. *in cerevisiâ.*

℞. *Syrup. de jujub.*
papav. ſimpl. ana ℥ij.
▽ *Beton.*
pap. rhœad. ana ℥iß.
M. S. Safft auf etlichmal.

℞. *Spec. diatrag. frig. rec.*
diapenid. rec.
Sacch. armon. præp. ana ℥i.
c. ſ. q. ▽ *flor. pap. rhœad. ſolut.*
F. l. a. Rotulæ.

℞. *Spec. diatrag.*
diapenid.
ſucci Glycirrhizæ ana ʒiß.
c. ſ. q. ſyrup. de jujub. F. l. a. pil. maj.
S. Sonderliche Pillen in den Mund zu nehmen.

℞. *Succin. præp.* ʒiß.
Spec. diatrag. frigid. ʒi.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ *beton. ſolut.*
F. l. a. Rotulæ.
S. Flußküchlein.

℞. *Pulv. mechoacannæ albiſſ.* ℈i.
ſcammon. roſati gr. vi.
ſpec. diaireos.
ſuccini præp. ana gr. v.
M. S. Purgierendes Pulver auf einmal einzunehmen.

℞. *Pil. de ſuccino Cratonis* ℈i.
ſcammon. roſati gr. vi.
c. ſ. q. ⚗ *ſuccini.*
F. l. a. Pilulæ.
S. Purgierende Fluß-Pillen auf einmal.

℞. *Conſerv. beton.* ʒi.
Pulv. mechoacan. albiſſ. ℈i.
ſcam. roſati gr. vi.
Magiſt. ſuccini gr. vii.
Syrup. de beton. q. ſ.
F. l. a. Bolus.
S. Purgierender Fluß-Zucker.

℞. *Empl. de betonica.*
pro bregmate uſit.
Tacamahac. ana q. ſ.
Malax. ⚗ *maſtich. Extendatur ſuper*

ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô in formâ orbis maj.
S. Fluß-Pflaſter.
℞. *Succin.*
maſtich.
thuris
tacamahac.
carann. ana ℥iß.
benzoini.
ſtyrac. calamit. ana ℥iß.
M. S. Rauch-Pulver gegen die Flüß.
℞. *Succini ℥ß.*
maſtich.
thuris ana ℥iii.
benzoini
ſtyracis calam. ana ℥i.
gummi junip. ℥ß.
flor. lavend.
fol. majoran. ana p. ii.
raſ. lign. Rhod. ℥ß.
M. F. Pulvis ſubtiliſſimus.
S. Euſſerlich Fluß-Pulver aufzuſtreuen.
℞. *Flor. anthos.*
lavendul.
chamomillæ ana p. iij.
Gummi junip. ℥iiiß.
ſuccini
maſtich. ana ℥iii.
benzoini.
ſtyracis calam. ana ℥iß.
Inciſ. & contuſ. groſſo modô D.
S. Species zum Haupt-Häublein.
℞. *Fol. majoran. p. iii.*
ſem. nigell. ℥ii. (parum contuſ.)
☋ ſtillat. major. g. iii.
F. l. a. Nodulus c. ſtylo.
S. Riech Büſchlein.
℞. *Herb. ſerpilli*
Fol. majoran. ana p. iii.
ſem. nigellæ Rom. ℥ii.
M. F. l. a. Nodulus cum ſtylo.
S. ut ſupra.
Pro inciſione materiæ viſcidioris:
℞. ▽ *hyſſopi*
betonicæ ana ℥ii.
oxymell. ſquillit. ℥iß.
Eſſent. flor. anth.
ſalviæ ana ℥i.
acet. bened. ⊕ lat. ℈ii.
M. S. Erweigender Safft auf etlichmal.
℞. *M. S. Cochiar.*
aurear. ana ℈ß.
Extract. troch. alband. gr. ii.
c. ☋ major.
F. l. a. Pilulæ inſtar piſorum min.
S. Pilulen auf einmal.
℞. *Flor. beton.*
anthos.
ſalviæ.
lil. alb. ana p. iii.
Fol. SSS. elect. ℥i.
agar. albiſſ. ℥iii.
ſem. carth. ℥ß.
mechoacannæ ℥i.
Rad. ariſtol. rot. ℥ß.
cardamom.
cubeb. ana ℥iß.
⊖ ☿ *albiſſimi ℥ii.*
F. l. a. Nodulus.
S. Species zum Wein.
℞. ▽ *ſerpill. ℥iii.*
ſyrup. de beton. ℥iß.
Eſſent. lign. ſaſſafras ℥iii.
S. Sonderlicher Fluß-Safft auf etlichmal.
℞. *Eſſent. lign. ſaſſafr. ℥ß.*
flor. anthos ℥ii.
M. S. Fluß-Eſſenz. Doſ. 30. bis 40. Tropffen. In catharro ſuffocativô præprimis optimum.

Proſunt qaoque ſequentia in CATHARRO SUFFOCATIVO:

℞. *Spermat. ceti.* ℥ß.
Diſſolv. in ſ. q. ▽ *hyſſopi, adde*
ſyrup. de hyſſopo
beton. ana q. ſ.

M. S. Sonderlicher Safft gegen den Steckfluß.

℞. *Herb. cent. min.*
rutæ
beton.
marrub. ana Mi.
Rad. ariſtol. rot. ℥ß.
ſem. carthami in pet. lig. ℥vi.
Coq. in ſ. q. ▽ *Colat.* ℞. ℥*vi.*
vel viii. in quibus diſſolv.
elect. picræ cum agar. ℥iß.
Fellis Taurini inſpiſſ. ℥i.
vitell. ovorum N. 1.
F. Clyſter.

Vel ſi mora non ſit:

℞. *Decoct. pectoral.* ℥*vi.*
In quibus diſſolv. elect. picr. c. agar. ℥iß.
mellis anthoſati ℥i.
fellis tauri ℥i.
⊕ *c.* ♁ *fixati* ℈*i. vel ii.*
vitell. ovor. N. 1.
F. l. a. Clyſma.

℞. *Suc. Decoct. pectoral.*
Herb. cent. min.
rutæ ana Mi.
Rad. ariſtol. rot. ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽ *com. Col.* ℞. ℥*vi. vel* ℥*viii.*
In quibus diſſolve Elect. hier. pic. c. agar. ℥i.
Syr. de Nicot. ℥iß.
vitell ovor. N. 1.
F. l. a. Clyſma.

Poteſt etiam adſumi colocynthis in petiâ ligat. It. addi poteſt ⊖ gemmæ ℥i.

℞. *Tacamahac.*
thuris
maſtichis ana q. ſ.

F. l. a. Emplaſtrum in mort. calido diſſolvendo, induc alut. & obduc ſyndone

S. Pflaſter.

℞. *Fermenti acerrimi* ℥i.
Succini præpar. ℥*iii.*
F. Cataplasma.

Poteſt quoque addi aliquid aceti rutacei vel ſquillitici.

℞. ▽ *aſthmat. Rudolphi* ℥*iii.*
Syrup. de ſucco ſcabioſ.
veron. ana ℥i.
oxymellis ſcillit. ℥*vi.*

S. Lufftwaſſer auf etlichmal.
Doſ. cochl. iij.

℞. ▽ *ſcabioſ.*
beton.
veron. ana ℥i.
Fæcul. Aron.
Succin. præp. ana ℈*ii.*
Magiſt. benzoin. ℈*i.*
Syrup. de ſucco ſcabioſæ
marrub. ana ℥*vi.*

M. S. Luffttranck wol umzurühren auf etlichmal.

℞. *aſthmat. Rudolphi* ℥*iii.*
ſyrup. conſerv. rad. helen. ℥i.
♎ ⊕ *c.* ♀ *præp.* ℥iß.

M. S. Lufft-Safft auf etlichmal.

℞. *Fæcul. Aron.* ℥iß.
ireos flor. ℥i.
flor. ♀ ℈*ii.*
magiſt. benz. ℥ß.

M. S. Lufft-Pulver auf etlichmal.

℞. ▽ *Scabioſ.* ℥iii.
Rob. Nucum ℥i.
Fæcul. Aronis ℥i.
M. S. Dicker Lufft-Safft.
It. Succus raphani cum ſaccharo.
▽ flor. raphani.
℞. *Empl. Filii Zacch. q. ſ.*
Malax. cum 🜍 *irinô, induc. ſuper alut. & obduc ſyndone rubrô in formâ transmiſſâ.*
S. Bruſt-Pflaſter.
℞. *Unguentum pectoral.* ℥i.
🜍 *irin.* ℥ii.
S. Euſſerliche Bruſtſalbe.

Huc pilul. deſanicula Mynſ. Pilulæ de ſuccinô Cratonis &c.
℞. *Pil. de ſuccinô Crat.* ℈i.
🜍 *roſ. ex multipl. infuſ.* ℈ii.
ſcammon. roſati ℈i. c.
Eſſent. flor. anthos
F. l. a. Pilulæ.
Inſtar aloëphanginarum.
S. Sonderliche Fluß-Pillen auf etlichmal.
Doſ. eſt ℈i. veſperi horâ unâ ante cœnam.

CAP. VII.

De MANIA.

Maniæ *conducunt hypnotica* ut & Eſſent. anagallidis & florum hyperici ▽ anagallid. & hyperici. Sanguis aſini poſt aures inciſ. collectus linteis in ▽. anagallidis & hyperici immerſis: Egregiè ſudorem ciet Eſſent. hypericonis Mynſ. Lapis item lazuli, præmiſſo tamen purgante. Opiata quoque cum Eſſent. anagallid. & flor. hypericonis vel oleô camphoræ poſſunt exhiberi, *vid. Freitagius.*

℞. *Extract. Melanagog. Quercet.* ℈i.
Diſſolv. in ſ. q. ▽. *anagalidis & flor. hyperici*
♁ *per infer. purg. gr. vi.*
Syrup. de pom. laxat. ℥iii.
M. S. Purgirendes Träncklein auf einmal zu nehmen.
℞. *Extract. helleb. nigri gr. xv.*
Diſſolv. in ſ. q. ▽. *anagallid. &*
Syrup. de pomis laxat.
Adde ♁ *per infer. purg. gr. vi.*
M. S. Purgier-Säfftlein auf einmal.
℞. *Fol. S. S. S. elect.* ℥iii.
Rad. helleb. nigr. præp. ℥iß. *vel* ℥ii.
Flor. hyperici p. ii.
borrag.
bugloſſ. ana p. i.
Infund. ſ. q. ▽. *anagallid. & hyperici. Stent in inf. per* ♀. *Manè F. expreſſio & colatura.*
adde Syrup. de pom. laxat. ℥ß.
♃ ♁ ℨß.
M. S Purgirend Träncklein auf einmal.
℞. *Eſſent. anagallid.*
hypericon. ana ℥iij.
Tinct. lap. lazuli ℥ii.
S. Mixtur auf etlichmal.
Doſ. 30. l. 20. g. Extrahitur autem lapis lazuli cum 🜋 ☐.

℞. ♃

℞. ♈ lapid. lazuli ℥iij.
S. Stärckende-Haupt-Tinctur. Dos. gutt. 20.
℞. Tinct. hyper. Mynſ. comp. ℥iv.
D. S. Eſſenz 2. oder 3. Löffel voll auf einmal.
℞. Panni linei juſto tempore (menſe ſcil. Julio) ſanguine aſini imbuti q. ſ.
Infunde in ſ. q. ▽. anagallid. & flor. hypericon. donec ▽. tingatur.
S. Schwitz-Tranck auf einmal.
Aliquoties iteretur.
Si ſomnus deeſt, poteſt exhiberi potio ſequens tempore ſomni:
℞. Laudani opiati gr. iij. vel iv.
Diſſolv. in ſ. q. Eſſent. anagallid. & flor. hypericon.
Edulcor. parum.
M. S. Abend-Safft auf einmal.
℞. ▽. anagallid.
hyperici ana ℥ii.
Confect. alkermes ℥iß.
lapid. bez. præpar. ℥i.
Syrupi flor. tunicæ ℥i.
M. S. Stärck-Träncklein auf einmahl wol umzurütteln. Doſ. Cochl. ij.
℞. ⊕ c. ♁ fixat. ℨii.
Man. Chriſti perlat. ℨiß.
M. S. Kühl- und Stärck-Pulver 2. gute Meſſerſpitz voll pro doſi, in ein Nöſel Bier.

Clyſteres ex humectantibus & ſpecificis. Helleborus niger, ⊕. cum ♁. fixat. & alia.

Caput VIII.

De *RABIE.*

Hic *conveniunt* ⌒ cancrorum (de quô *vid. Horſtius & Sennertus*) Tinctura item bezoardica &c. Sic. v. g.

℞. Tinct. Bezoard.
⌒ cancrorum ana ℨiß.
S. Tinctur zum Schweiß auf etlichmal. Doſ. 50. vel 60. Tropffen.

Julius Palmarius certisſimum, præſentiſſimum ac tutiſſimum alexipharmacum, quô nullum unquam viderit, qui non periculum evaſerit, deſcribit in *Tr. de Morbis Contagioſis* hunc in modum:

℞. Fol. rutæ
ſalviæ min.
verbenæ
plantag.
polypodii
abſinthii vulg.
menthæ
arthemiſ.
meliſſophylli
betonicæ
hypericon.
cent. min. ana q. ſ. v. g. â ℨi ad ℥ii.

Legantur ſingula, ubi ſunt efficaciſſima & ſiccentur in umbrâ. *Externè* poteſt ejus decoctum applicari cum hydromelite, pro vulneris deterſione: Internè verò quotidiè dari ℈i, cum Saccharo permiſtus in juſculo, vel ſolitariè cum hydromelite vel ſyrupô de ſuccô citri. *Vid. Horſtius* & Author cit. de Morb. contagioſis,

Radix pimpinellæ in acetariô vel aliô modô ſumpta valdè prodeſt. Item cineres ♋.

Johannes Stæckerus ſequens medicamentum tam in morſu canis rabidi, quàm cujuscunque animalis venenoſi nunquam decipiens proponit:

℞. Gentianæ pulver. ʒi. cum ℥i. theriacæ vel ſine eâ tribus diebus omni manè jejunè per 5. vel 6. horas, ſuſtineatque ſudorem, ſi natura provocat. Super locum verò morſus allium, ruta & ⊖ ſuperponatur in formâ emplaſtri. Paræus monet vulnus ſtatim ſine morâ ſcarificandum in circuitu ac ſanguinem copiosè detrahendum, appoſitâ poſtea theriaca vino generoſo diſſoluta & parti læſæ affricta, & poſtea cruore terſô, linimentis intinctis applicatâ, mox ſuperpoſitis alliis vel cæpis cum ⊖ & theriacâ, item terebinthina & illitis

Notandum imprimis, quod vulnus non ſtatim conglutinandum, ſed per multum temporis ſpatium apertum ſervandum ſit. *Vid. Horſtius & Sennertus d. l.*

CAP. IX.

De *PHILTRIS*.

Philtra curant ☉ vitæ & alia ex ♁ vomitoria ⏜ ſecundin. magiſt. cranii humani, præmiſſis univerſalibus.

Ex ſeminis abundantiâ ſi fiat, prodeſt eſſentia caſtit. aqua caſtitat. Mynſichti, electuarium ex ſuccô meliſſæ, hyperici, vincetoxici & magnet. præp. apud Hartmannum.

Melancholiæ errabundæ ſerum educentia conveniunt.

℞. *Aur. vitæ gr. i. vel gr. ii.*
Conſerv. roſ. ℈i.
S. Brechender Bolus.

℞. ♀. *Emet. Mynſ. gr. vi. vel viij*
S. Brech-Pulver auf einmal.

℞. *Oxyſaccharum emeticum* ʒß. *vel* ʒvi.
S. Brech-Säfftlein.

℞. ☿ *vitæ correct. gr. vi. vel viij*
Infund. in ſ. q. vini Rhenani per noctem. Filtra edulcora c. rotul. manus Chriſti perlatis.
M. S. Brech-Wein auf einmal.

℞. *Succin.* ♁ *gr. vi. vel viii.*
Infunde in ſ. q. vini Rhenani per noct. Filtra &c.

℞. *Tinct. Bezoard.* ʒi.
⏜ *ſecund.* ʒß.
M. S. Schweißtreibende Eſſenz auf einmal per iterationem.

℞. *Pulv. ſecund. præpar.* ʒß.
Magiſt. cran. hum. gr. viii.
M. D. In triplô. S. Sonderlich Pulver auf einmal.

℞. *Elect. contra Philtra D. Hart.* ʒi.
Diſſolv. in ſ. q. ▽. *flor. hypericon. Adde*
⏜ *ſecund.* ℈ii.

Syrup.

Syrup. de meliſſ. ℥iii.
M. S. Sonderlicher Tranck auf einmal.
℞. *Elect. contra Philtra D. Hart.* ℥i.
S. Lattwerg auf etlichmal. Doſis 2. gute Meſſerſpitzen voll.

Vomitoriis ſemper aliquid alexipharmacorum v. g. lap. bezoardici, terræ ſigillatæ, ▽. theriacalis addendum monet *Sennertus cap. de Amore inſano.*

A ſumpto vomitoriô ſtatim provocandus ſudor per ♒ theriacal. ſ. ▽. card. bened. &c. quibus poſſunt admiſceri elix. propriet. Parac. vel Magiſterium perlarum, ſuccini & alia.

℞. ▽. *acetos.*
card. bened. ana ℥i.
▽ ſigillatæ Siles. ℈i.
matris perlar. præp.
ſuccinum alb. præp. ana ℈ß
lapid. bezoard. Orient. gr. ij
mixtur. ſimul. ʒß.
▽ *theriacal.* ℥i.
Syrup. acetos. citri ℥ß. *M.*

Pro hauſtu. Poſteà per aliquot dies exhibeatur tale electuarium:

℞. *Succ. meliſſ. recent.*
hyperic. ana ℥ii.
Extract. rad. vincetox. ʒß.
lapid. magnet. optim. & ferrum trahentis ʒii.
Mellis deſpumati q. ſ.
F. Electuarium, cujus ʒiß. *jejunô ventriculô exhibenda, donec remittat malum.*

A meridie quotidiè aliquid de Tinctura corallorum exhiberi poteſt, à gutt. vi. ad x. vel hauſtus de emulſione cannabina ſeq.

℞. *Semin. cannab.* ℥i.
c. Vin. alb. generos. ℥ix.
F. Contundendo emulſio, cui add.
Margarit. præpar. ʒß.
pulv. ſem. hyper. ℈i.
lapid. chryſolit. ℈ß.
bezoar. gr. iii.
M. Pro 3. Doſ.

CAP. X.

MELANCHOLIA.

SI à vi imaginatoriâ, imaginatio debet tolli & exturbari.

Si à morſu canis rabidi, curanda ut ſupra de rabie dictum.

Si ex humore melancholicô, proſunt evacuantia, revellentia & derivantia ſæpius enumerata. Purgantia lenia ex epithymô & polypodiô cum carminativis. Caput irrigetur tepido lacte vel decoctô malvæ, altheæ, meliloti. *Victus* ſit calidus moderatè ac humidus. Vinum convenit ὀλιγόφορον.

Si ex hepatis caliditate, obſtructione Lienis ſeu *hæmorrhoidum ſuppreſſô fluxu*, ut & *ſanguinis menſtrui*, tunc ad iſta præcipuè erit reſpiciendum. Interdum ab omni medicamentô aliquandiu abſtinendum & naturæ quies concedenda eſt. Imprimis videndum, ut bonus, tenuis clarusque generetur ſanguis, qui omne cauſarum vitium corrigere poteſt, quo ſolô auxiliô & ▽. dulcis balneô ſine ullô fortiore remediô recentem melancholiam ſe curaſſe

teſtatur *Galenus l. 3. de loc. affect. c. 7.*

Abſtinendum â ſalſis, duris & acetô conditis & ⊖le vel fumô induratis, tam piſcibus, quàm carnibus. Acetum nullô aliô modô concedi poteſt, niſi ut vapores illos ſiccos ad cerebrum adſcendentes reprimat, ne ſomnum turbent, idque ſaltem in Melancholiâ ab hepatis affectu fieri poteſt, in aliis locum non habet.

Somnus vigilias ſuperet, qui melancholicis eſt remedium ſupra gemmas & lapides pretioſos æſtimandum; imprimis danda opera, ne æger multum vigilet, cum ex hâc unicâ causâ malum in habitum tranſeat, &, quod pejus eſt, in Maniam commutari poſſit.

Purgantia ſint *mitiora*: Et cum hîc humor moveatur circa veſperam, exhiberi poterunt horâ quartâ veſpertina; præparantia tamen præmittantur, quæ horis matutinis exhiberi debent. *Conveniunt itaque* hîc ſpecificum purgans Paracelſi, ☿. ⊕latus ♃. per inf. purg. flor. ♃. cryſtalli min. ♄, extract. helleb. nigri, infuſum hellebori nigri cum ♐, ⊕li pulv. fol. Sennæ, pulv. diaſennæ, ſyrup. de pom. laxat. Abhinc Eſſent. fumariæ, helenii, croci, eſſ. exhilarans Horſtii, ſpec. lætific. Galeni, Eſſ. lætit. Laurentii vel Rhaſis Tinct. lap. lazuli, Tinct. ☽ Zw. ℞ corall. & ſmaragd. elix. propriet. Paracelſi, è ſuccis D. Sennerti, Tinct. ☿. ♃ata, Tinct. lap. Bez.

Purgantia *in affectibus melancholicis*, imprimis, *ſi à ſplene ortum traxerint*, optimè infunduntur in ſerô lactis vel ejusdem aqua deſtillata, ▽. pomorum & Roris Majalis, Eſſent. fumariæ cum ſerô lactis per aliquot dies adſumi poteſt, vel Eſſent. ♂, crocus ♂ cum ⊖libus appropriatis, Tinct. ☿, magiſterium ☿. D. Sennerti acidulæ artificiales ex ♂ vel clyſſo Schröderi, quibus ventriculus tantoperè haud debilitatur, quemadmodum fit â naturalibus.

In melancholia cordis convenit Tinct. corallorum cum ∽ cord. cervi; eſſentia meliſſæ, ⊙ potabile cum ꝏ cinamomi, os de corde cervi &c. Sic:

℞. *Magiſt. corall.*
perlarum ana ʒi.
lapid. pretioſi præp. ana ℈iß.
CC. ſine △. calc.
Ebor. præpar. ana ℈i.
moſchi
ambræ ana gr. vi.
▽ *ſcordii*
meliſſ.
borrag.
bugloſſ.
roſarum
betonicæ ana ℥i.
cinamomi ʒii.
Extract. gran. chermes ℈iß.
Man. Chriſti perlat. ʒiiß. M. F.
Aqua perlata mirè corroborans. Doſ. ʒiß.

Cap. XI.

De LÆSIONE MEMORIÆ.

COnveniunt hic ℞ ☽ præp. cum ~ cephal. compoſ. ſic enim operatur felicius. Item omnia medicamenta ex [illegible]. Eſſent. meliſſ. flor. anthos, ∇. ſophorum Mynſichti & Dorncr. Eſſ. cerebri humanæ, ambr. balſam. memor. Mynſ. Lixivium ſapientum Ejusdem, unguentum Caroli Ducis Burgundiæ, ∇. Laurembergii ex formicis menſe Junio collectis. Formicæ roborant ~ animales & vitales. Globul. ex Nicot. rad. pyrethri, ZZ, maſtiche, melle. Semper tamen his præmitti debent univerſalia

℞. Eſſent. meliſſ.
anthos ana ʒii.
ambræ ʒi.

S. Hauptſtärckende Eſſenz. Doſ. 30. vel 40. gutt.

℞. Aq. Sophor. ℥iv.
cerebri hum. ℥ii.
Syrup. de beton.
conſerv. Nuc. Ind. ana ℥i.

M. S. Stärck-Tranck auf etlichmal

℞. ∇. Sophorum. ℥vi.
Eſſent. meliſſ.
anthos ana ʒii.
Syrup. de beton. ℥i

M. S. Hauptſtärckendes Waſſer etlichmal.

Doſis 2. vel 3. cochleria tempore matutino & ſomni.

℞. ∇ magnanim. ℥iii.
cerebri humani
lil. convall. c. Vino ana ℥i.
Syrup. conſerv. myrobalan. ℥i.

M. S. Hauptſtärckend Waſſer auf etlichmal.

℞. Conſerv. anthos.
meliſſæ
betonic.
lavend.
lil. convall. ana ℥ß.
Species diambr.
diamoſch. dulc. ana ʒii.
Nuc. Ind. condit. ℥iii.
Myrobalan. condit. ʒii.
~ lil. convall. ʒi.
Syrup. beton. q. ſ.

S. Hauptſtärckende Lattwerg / tempore matutinô, & veſpertinô quantitate nucis juglandis vel caſtaneæ.

℞. Conſerv. anthos
betonic.
lil. convall.
Lavend.
prim. veris
ſalviæ ana ℥iii.
Myrobal. condit.
Nuc. Ind. condit. ana ℥ii.
Spec. diamoſch. dulc.
diambræ ana ʒiß.
c. ſ. q. ſacchari in ∇ ſophorum ſolut.

F. Morſuli.

S. Hauptſtärckende Morſellen.

℞. Spec. diambr.
diamoſch. dulc. ana ʒi.
Pulv. analept. Minder. ℈ii.
c. ſ. q.

c.ſ.q. ſacchari in ▽ ſ. phor. ſolut.
F. Rotulæ.
S. Hauptſtärckende Küchlein.
℞. *Flor. ſalv.*
Lavendul.
anthos.
ſtœchad. Arab. ana p. iii.
roſar. p. ii.
Maſtich.
Thuris ana ʒiii.
Benzoini.
ſtyracis ana ʒii.
Gummi junip. ſeu Sandar. ʒiii.
Inciſ. & contus. D. ad Chartam.
S. Species zum Häublein.
Pro Ditioribus ſpeciebus adſpergi poſſunt 🝆 deſtillata cephalica.
℞. *Eſſent. ambr. ʒß.*
S. Amber-Eſſentz Doſ. 8. 9. gutt.
Datur etiam optimè Ambra cum ſaccharô pulveriſata. Ambra enim non poteſt pulveriſari niſi cum ſaccharô, aliàs ſtatim concreſcit. Datur in juſculô ſeu vinô generoſo. Ambra autem ſiccæ naturæ non convenit, quia exiccat. Medicamenta autem calida debent corrigi humidis.

PRO JUVANDA MEMORIA.

Laurembergius ſeqq. IV. adhibet
I. Eſt APOPHLEGMATISMUS.
℞. *Nicot. rec. ſuccolent. Mij.*
Rad. pyrethri ʒiii.
Zingib. ʒi.
Omnia in pulverem redacta formentur in globulos.

II. LOTIO CAPITIS:
℞. *Herb. meliſſ.*
majoran.
ſalviæ
roſmarin.
fol. lauri ana Mii.
Flores Lavendul.
lil. convall.
ſtœchad. Arab. ana p. i.
Decoque in vini Gallici Menſ. I. & lavetur caput.

III. ▽ MAGNANIMITATIS.
℞. *Spir. vini Malvat. q. ſ.*
In quo macera per XIV. dies
Herb. baſilic.
majoran.
meliſſ.
puleg. ana Mi.
Flor. borrag.
ſalviæ
primul. veris
roriſmarini ana p. i.
Poſtea iterum eliciatur ~ Menſe Julio circa ſolſtitium quære alicubi nidum formicarum, qui 1. manu percuſſus acidum de ſe ſpirat odorem. 2. Cujus formicæ ſunt nigræ & majuſculæ. Hunc acervum aperias, habeasque ad manus vas aliquod vitreum latioris orificii, cui infunde quartam partem menſuræ ~ antea deſcripti, videbis protinus formicas adſcendere & irrepere in vas illud, allectas fragrante odore. Ita in vas tuum allicies 4. vel 5. manipulos, poſtea bacillo aliquô ligneô eas probè commoveto, ut omnes ſuffocentur. Poſtmodum reliquum ~ huic affunde & expone radiis ſolaribus per 14. dies, hinc elice ~, eique adde
Confect. anacard.
cinamom. ana ʒi.
croci ʒß.
moſchi gr. xii. M.
Doſis eſt cochleare.

IV. LI-

IV. LINIMENTUM.
℞. *Nicotian. Mi.*
Baſilic.
meliſſ.
Primul. veris.
majoran. ana Mi.
Contundantur in mortariô & F. cum 🝆 Olivarum & butyro inſulſo maſſa quædam, cui adde vini Rhenani ℥iij. malvatici ℥iij.
▽ borrag.
bugloſſ.
majoran.
Pæoniæ ana ℥ß. M.
Ad craſſitud. Unguenti.

CAP. XII.

De LETHARGO.

Conveniunt *Clyſteres* revellentes & educentes pituitam cum caſtoreo: Olea verò non proſunt, quia lubricitant. *Ligaturæ* in brachiis & partibus inferioribus. *Hirudines* pone aures applicatæ. Pulpa colocynthidos in petiâ ligata vel M. P. Ej. diſſoluta in Clyſteribus, vel etiam ſoluta exhibita in potu Eſſent. caſtorei, magiſt. caſtor. ∼ ⊕li cephal. Eſſent. flor. anthos, lil. convall. ſalviæ &c. Externè prodeſt 🝆 rutæ, Nicot. Balſam. rutæ, ∼ ⊕, ♀ & ✠ benedict. naribus admotum.

PURGANTIA in Lethargo:
℞. *Pulv. caſtor. ℈i.*
Scam. ♀rati gr. vi.
M. S. Laxier-Pulver.

Exhibeatur cum oxymelite ſcillitico.

℞. *Extract. ♐magog. Qv. ℈i.*
Diſſolv. in ſ. q. ▽ rutæ, adde Syrup. de beton. ℥iij. Eſſent. caſtor. ℈i.
S. Purgier-Tränklein auf einmal.

℞. *Extr. phlegmagog. ℈i.*
Trochiſc. alhand. gr. iij.
caſtor. gr. vj.
c. Eſſent. caſtor.
F. l. a. Pilulæ.
S. Laxier-Pillen auf einmal.

℞. *MP. de agarico ℈i.*
Extract. caſtor. gr. iij.
c. 🝆 ſtill. rutæ.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. *Flor. cent. min.*
lil. conval.
ſtœchad. Arab.
Fol. rutæ ana Mi.
Rad. pyrethri ℥i.
agaric. ℥iij.
pulp. coloc. in pet. ℥iß.
ſem. rutæ ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ Com. Col. ℞. ℥viij.
In quibus diſſolve Elect. hierapicræ c. agar. ℥i.
Fell. Tauri inſp. ℥iß. l. ℥ii.
mellis anthoſ. ℥vi.
⊖ rutæ ℥i.
vitell. ovor. N. I.
F. Clysma.

℞. *Herb. rutæ*
origani
Fol. aſari ana Mj.

Flor. lil. convall.
ſtœch. Arab. anap. iij.
ſem. cartham. ʒvi.
Pulp. coloc. in pet. lig. ʒvi.
Coq. in ſ. q. ▽ *Com. Col.*
℞. *ʒvi. vel ʒviii.*
In quibus Diſſolv. Elect. hier. picr. c. agar. ʒi.
Extr. caſtor. ℈*i.*
Fellis tauri inſp. ʒii.
∞ *ſtillat. rut. g. vi.*
vitell. ovi N. 1.
F. l. a. Clyſter.
℞. *Spec. hieræ picræ ʒii.*
fellis tauri inſpiſſ. ʒiß.
⊖ *rutæ ʒi.*
c. ſ. q. mellis F. Suppoſitorium, illinatur ∞ *diacolocynth. Q.*
S. Stuhlzäpfflein.

CONFORTANTIA:

℞. *Spec. dia*☽ *Mynſ. ʒii.*
Magiſt. caſtor. ℈*ii.*
∞ *ſtillat. rutæ g. vi.*
M. Divid. in 6. partes æqual.
S. Stärck-Pulver.
℞. ▽ *rutæ ʒiii.*
cephal. ad intra ʒi.
Oxymel. ſquillit. ʒiß.
M. S. Waſſer zum Pulver.
℞. ▽ *rutæ ʒiij.*
Oxymel. ſquillit. ʒij.
✚ *bened.* ⊕*lat. ʒiij.*
eſſent. caſtor. ʒii.
M. S. Stärcktranck auf einmal. Doſ. cochl. ij.

STERNUTATORIA:

℞. *Pulv. fol. Nicot.*
majoran.
flor. lil. convall. ana ʒi.
(NB Radix fortius ciet)
Rad. Elleb. alb. ℈*i.*
∞ *ſtillat. majoran. g. iv.*
pulv. caſtor. ℈*i.*
M. S. Nies-Pulver.
℞. *Sem. apiip. iij.*
nigellæ
rutæ ana ʒi.
Caſtorei ʒiß.
F. l. a. Nodulus.
S. Büſchlein vor die Naſe zu halten.
℞. ✚ *rutacei ʒii.*
⊕*l.* ♀ *ʒii.*
S. Euſſerlich anzuſtreichen.
℞. ✚ *rutac. ʒiß.*
bened. ⊕*lat. ʒi.*
ſucc. rut. rec. expreſſ. ʒß.
Eſſent. caſtor. ʒii.
S. Euſſerlicher vermiſchter Eſſig zum Büſchel.
℞. ✚ *rutac. ʒi.*
ol. rutæ ʒii.
ciner. capill. ♀ *ʒii.*
M. S. Euſſerlicher Aufſchlag.
℞. *Pulv. cantharid.* ℈*i.*
Euphorb. gr. xii.
caſtor. ℈*i.*
Ferment. acerrrimi ʒß.
F. Cataplasma inſtar thaleri.
S. Blaſenziehendes Pflaſter pro cervice.

CAP.

Cap. XIII.
De TREMORE.

VAlent hic *ſudorifera Bezoardica* ℞ ☽ flor. anthos, ſalviæ, lil. convallium.

Tremor à mineralibus curatur per mineralia, ut ☿ dulc. cᵹatis & cinnab. ♁. *vid. Horſtius & Zac. Laſit.* Unguentum ex ☉ externè. Aurum enim attrahit ☿rium.

Porro *Nervina interna*: Flor. anth. lil. convall. Stœch. Arab. caſtor. & Externa: Unguent. nervinum, ℘ nervin. ℘ de caſtoreô.

℞. *MP. arthet.* ℈i.
☿ dulc. ritè præp. gr. xv.
ſcammon. ♀. gr. vi.
c. Eſſent. caſtor.
F. Pil. N. XX.
S. Pillen auf einmal

℞. *Extract. cathol. Andernaci.*
Crollii ana ℈ß.
☿ c. ☉ ⚗ tigr. iv.
Cum Eſſ. chamædr.
F. Pilulæ. S. Ut antecedens.

℞. *Specif. cephal.* ℈i.
oſſa microcoſmi ℈ß.
M. S. Schwitz-Pulver.

℞. *Oſſ. microcoſmi præp.* ʒi.
Cinnab. ♁ ℈i. M.
Divid. in p. æ. z.
S. Ut prius.

℞. *CC. ſine* △
Oſſ. microcoſm. præp. ana ℈i.
♀ aurat. ♁ *gr. vi.*
M. S. Schwitz-Pulver.

℞. *Rad. enul. campan. ſeu helenii* ʒii.
fœniculi ʒiß.
Coq. in lib. ij. Pond. Medic. ad conſumt. 3. part.
S. Sonderlicher Tranck auf viermal.

Hoc commendabatur mihi pro ſummô arcanô, ſed invenitur etiam in *obſervat. Höchſtetteri.*

In retentione Secundinarum valdè prodeſt ⚘ Secundinæ, ut & pulvis Secundinæ. Datur à ʒß ad ℈ij, ut & Elix. Propr. Paracelſi.

Si à ſpirituum inopiâ tremor provenerit.

℞. *Q. E. Matthioli* ʒij.
Eſſent. ambræ ʒß. M.
S. Köſtliche Stärck-Eſſenz.

℞. *Specif. cephal.* ʒij.
Pulv. analept. Mindereri ʒi.
M. S. Kräfftiges Hertz und Hauptſtärckendes Pulver 2. Meſſerſpitz voll auf einmal.

℞. *Eſſent. anthos*
meliſſ. ana ʒi.
Spirit. lil. convall.
primul. veris ana ʒß.
S. Sonderliche Gliederſtärckende Eſſenz.

℞. *Eſſent. chamædr.*
chamæpith.
anthos ana ʒi.
S. Ut ante. Doſ. 30. vel 40. guttas.

℞. ▽ *fraxini.*
urticæ min.
ſalviæ ana ʒiß.
artic. ad extra ʒi.
⚘ *lumbr. terreſtr.*

formic. ana ʒß.

S. Euſſerlich Gliederſtärckendes Waſſer.

℞. *Unguent. Nervin. Aug.*

Pingued. hum. ana ʒß.

axung. caſtor. ʒi.

M. S. Gliederſalb.

℞. *Herb. chamomillæ.*

chamæpith.

urtic. min. ana Mi.

Flor. ſalviæ.

primul. veris.

anthos ana p. iij.

Rad. helen. ʒi.

Baccar. junip. ʒij.

M. Incis. D. ad Chartam.

S. Species zum Gliederbad.

CAP. XIV.

De PARALYSI.

SIngulare ſpecificum eſt primula veris in paralyſi. It. ∽ 🜿 in & externè. Extractum & vinum helenii, ∽ compoſ. ex 🜿 & ⊕ & id genus alia

PRÆPARANTIA & PURGANTIA:

℞. ▽ *Primul. veris.*

ſalviæ ana ℥ij.

Syrup. Stœchad. Arab. ℥i.

Eſſent. arthet. ʒii.

M. S. Digeſtiv-Träncklein auf 2 mal.

℞. 🜿. ⊖ *lat.* ℈ *ii.*

Fœcul. bryon. gr. xii. M.

Divid. in 2. partes æquales

S. Digeſtiv-Pulver.

℞. *Pilul. arthet.* ℈ *i.*

Reſin. jalap. gr. iij.

Extract. trochiſc. alhand. gr. i.

c. 🝆 *ſtillat. fœnicul.*

F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *M. P. fœtidar.* ℈ *i.*

ſcammon. 🜍 *rati gr. viij.*

c. 🝆 *ſtillat. majoranæ*

F. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Flor. primul. veris p. iij.*

anthos

Salviæ ana p. ii.

Rad. imperial. ʒiß.

hermodact. ʒii.

agar. ʒi.

cubeb.

cardamom. ana ℈ *i.*

Infund. ſ. q. ▽ *primul. veris per noctem, manè ebulliant, Colat.* ℞. *℥iß.*

Adde ſyrup. ſtœchad. ʒiij.

ſpir. primul. veris ℈ *i.*

S. Purgierträncklein.

℞. *Herb. chamædr.*

chamæp. ana Mi.

Flor. primul. veris mß.

anthos.

ſalviæ ana p. ij.

Rad. imperat.

angelic.

irid. Florent. ana ʒiij.

Sem. carthami ʒvi.

Hermodactyl. ʒi.

Agarici ʒiij.

Cardamom.

Cubeb. ana ʒiß.

⊖ 🜿 ʒij.

F. Nodulus.

S. Büſchlein zum Purgierwein.

℞. *Con-*

℞. *Conſerv. prim. veris* ʒi.
Reſin. jalappæ gr. viij.
Scam. ♁*rati gr. iv.*
∽ *prim. veris g. vi.*
F. Bolus.
S. Laxier-Zucker auf einmal.

SUDORIFERA:

℞. ▽ *Primul. veris* ʒi.
ſyrup. ſtœchad. ʒ*vi.*
ſpecif. cephal. ℈*ii.*
Eſſent. arthet. ʒ*i.*
S. Schwitztranck wol umzurütteln auf einmal.

℞. ▽ *Primul. veris* ʒ*iß.*
Syrup. de beton. ʒ*vi.*
Eſſ. lign.
arthet. ana ʒ*i.*
S. Schwitzträncklein.

℞. *Magiſt. cran. hum.* ℈ß.
cinnab. ☿ *gr. iv.*
S. Schwitz-Pulver.

℞. *Oſſ. microcoſmi præp.* ℈*i. l.* ʒß.
Cinnab. ☿ *ritè parat. gr. v.*
M. S. ut antè

℞. *Magiſt. ſpir. viperar.* ℈ß.
Cinnab. ☿ *ritè præpar. gr. viij.*
bezoard. ☽ *gr. v.*
M. S. Schwitz-Pulver auf einmal.

NERVOS CONFORTANTIA:

℞. *Conſerv. prim. veris* ʒ*i.*
anthos.
flor. ſalv.
lavend. ana ʒß.
Nuc. Ind. condit. ʒ*ij.*
Spec. diambr.
diamoſch. dulc. ana ʒ*iß.*
∽ *prim. veris* ʒ*i.*
c. ſ. q. Syrup. de Beton.
F. Electuarium.
S. Gliederſtärckende Lattwerg.

℞. *Conſerv. flor. primul. veris* ʒß.
anthos.
ſalviæ.
lavend. ana ʒ*ii.*
Specier. diambr.
diamoſch. dulc. ana ʒ*ij*
Cran. hum. præp.
ſuccin. præp. ana ʒ*i.*
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *Primul. veris ſoluta. F. Morſuli, adſperg.* 🝆 *deſtill. majoranæ.*
S. Kräfftige Stärck-Morſellen.

℞. *Oſſ. microcoſm. præp.* ʒ*iij.*
ſpinar. viper. præp. ʒ*i.*
cinnab. ☿ ℈*iij.*
S. Kräfftig Gliederſtärckend Pulver / Doſ. 2 Meſſerſpitz voll.

℞. ▽ *artic. ad extra D. Kohlrent.* ʒ*iij.*
Spir. lumbr. 🜃*ſtrium* ʒ*i.*
formicarum ʒß.
M. S. Euſſerlich Glieder-Waſſer.

℞. ∽ *lumbr. terreſtr.* ʒ*iii.*
primul. veris ʒ*i.*
⊖ *rectif.* ℈*i.*
M. S. Euſſerlicher Glieder-Spiritus.

℞. *Balſami Paralyt. Mynſ.* ʒ*ii.*
Pingued. caſtor. ʒ*i.*
M. S. Euſſerlicher Glieder-Balſam.

℞. *Unguent. Paralyt.* ʒ*i.*
Pingued. human. ʒ*iß.*
M. S. Glieder-Salb.

℞. *Unguent. nervin. Aug.* ʒ*i.*
🝆 *lumbric. terreſtr.* ʒß.
M. S. Nerven-Salb.

℞. *Emplaſtr. Nervin.* ʒ*ij.*
Tacamahac. ʒ*i.*
malax. c. 🝆. *nervin.*
S. Glieder-Pflaſter.

℞. *Herb. majoran,*
chamædr.
chamæpyth.
Flor. primul. veris ana Miij.
rosmarin.
ſalviæ ana Mij.
lavendul.
primul. veris ana Mj.
Baccar. junip. mij.
♀ ℔ *iij.*
⊕ *lib.* I.
Incis. D. ad chartam.
S. Species zum Gliederbad.
℞. *Herb. ſerpilli.*
origan.
ſalviæ.
chamædr.
chamæpith.
Fol. lauri ana Miij.
roriſmarin. Mij.
Flor. chamomillæ Miß.
Baccar. junip. Mij.
Rad. imperat. ℥*iij.*
♀ *lib. iij.*
⊕ *lib. i.*
Incis. D. ad Chartam.
S. Species zum Fußbad.

Balnea quoque *ex formicis* cum herbis appropriatis mirum quantum conveniunt pro corroborandis nervis.

Clyſteres etiam *appropriati* cephalici ex nervinis cum phlegmagogis aliquoties exhiberi poſſunt. Revellunt enim atque materiam educunt.

CAP. XV.

De CONVULSIONE.

Hic proſunt *Medicamenta Nervina* antea notata: Specif. cephalicum, Magiſt. cranii humani, Epileptica, oſſa microcosmi præp. Eſſent. arthet. Externè ⏜ lumbr. terreſtr. S. & C. Balſamus ſpasmaticus Mynſichti, unguentum ſpasmaticum Ejusdem, unguent. Ejus nervinum & Auguſt. ☍ lumbricorum terreſtrium, caſtorei, euphorbii, ☍ ſtillat. rosmarini, ſalviæ, lavendulæ.

Carminativis ſemper admiſceri debent *nervina appropriata.* Internè poteſt exhiberi ▽ carminativa Dorncrellii c. ⏜ ⊕ Externè unguentum reſumtivum, pinguedo humana, ſerum hircinum, medullæ animalium, balnea & olea. ▽ pinguefaciens Ferdinandi in omnibus hecticis morbis eſt commendatiſſima.

Spasmo proſunt ungula alcis parata, hyacinthus, ▽ hirundinum, cui admiſceatur ſpecificum cephalicum *vid.* plura apud *Macaſium pag.* 287. 288.

REVELLENTIA materiam ſtimulantem:

℞. *Herb. malvæ.*
bismalvæ
parietariæ
betonicæ
origani
pulegii ana Mj.
Flor. chamomillæ.

laven-

lavendul. ana p. iij.
Sem. aniſi.
fœniculi
rutæ ana ℥ij.
Coq. ſ. q. 🜄 *Col.* ℞ *℥viij.*
In qua diſſolv. Elect. hier. c. agar. ℥i.
Extr. colocynt. ℈i.
🝆 *rutac.*
anethi ana ℥i. M.
F. ♠a. Clyſter.

PURGANTIA:

℞. *Pilul. fœtid.*
de ſagapenô ana ℈iß.
agar. trochiſc. ℈ß.
c. ſyrup. de beton.
F. Pilulæ.
S. Laxier-Pillen.

Purgantia non ſint vehementia, ſed mitiora. Fortiora enim materiam fundunt & Naturæ vim inferunt.

Pulvis convulſivus Horſtii:

℞. *Pulv. rad. vincetox.*
elenii
ſuccis.
caryophillat.
pœoniæ ana ℥iß.
Bacc. lauri ℥ß.
ſummit. ſerpilli
ſalviæ
flor. anthos ana ℥ii.
Spec. diamoſch. dulc.
pleres archont.
dianthos ana ℥i. M.
F. Pulvis.

CONFORTANTIA ALIA:

℞. *Conſerv. roſ. rubr.*
Flor. primul. veris
ſtœchad. Arab.
condit. berberum ana ℥i.
cort. citri ℥ß.
lactuc. Italic. ℥i.
NM. in India condit. N. ij.
Spec. dia-pleres archont. ℥i.
trochiſc. de viperis
fœcul. pœoniæ ana ℥ß.
bol. Armen. Oriental.
🜃 *ſigillat. in* 🜄 *Roſ. ana ℈i.*
c. Syrup. cydon. ℥ß. & vin. cyd. q. ſ.
F. Electuarium, quod cooperiat. Fol. ☉.
S. Köſtliche Lattwerg wider den Krampf.

Externa: ℞. 🝆 *Terebinth.*
lil. alb.
hyperici
laurin. ana ℥i.
Pingued. human.
Unguent. agripp. ana ℥ß.
Ceræ parum. M. F.

Linimentum, quô partes ſpasmô correptæ ad focum calidè fricentur.

℞. *Emplaſt. nervin.*
oxycroc. ana ℥iij.
c. 🝆 *terebinth. F. Empl.*

Poſt linimenti inunctionem partibus imponendum.

CAP. XVI.

De
INCUBO.

Proſunt hic partim *cephalica*, partim *cordialia* atque *Stomachalia* in ſpecie rad. & ſem. Pœoniæ, chryſolithus ☉ incluſus, lap. armen. 🝆 cha-

🜕 chamomillæ, elect. diacorum, extractum Pœoniæ, viſcus quercinus, magiſterium chryſolithi.

Aloes per aliquot dies cum cubebis & paſſulis certum habetur præſervativum contra incubum. Ex Semine Pœoniæ Mari fieri poſſunt tempore ſomni emulſiones, ut & ex Semine nigellæ

℞. *Sem. pæoniæ ℥iii*
c. ſ. q ▽ Flor. Pæon. F. Emulſio. edulcor. rot. man. Chriſt. perlatis, add. ſmaragdi præp. ℈ii.
S. Abendmilch.

℞. *▽ flor. pæoniæ ℥i.*
theriacæ ſmaragdin. ʒi.
Syrup. flor. pæoniæ ʒij.
Tinct. pæoniæ ʒi.
M. S. Abend-Tranck auf einmal.

℞. *Pulv. ſtomach. ʒij.*
coriandr. præparati ʒi.
fæcul. Pæoniæ ʒß.
ſmaragdi præp. ℈i.
M. S. Pulver auf etlichmal.
ſumatur tempore ſomni.

℞. *Conſerv. ſtæchad. Arab. ʒiß.*
betonicæ
meliſſæ
florum citri
Condit. rad. cichor.
helen.
N. Moſch. Ind. ana ʒv.
Specier. diaplereſarch.
lætit. Abas. ana ʒiß.
Magiſterium eboris
cranii humani ana ℈i.
Fæcul. Pæoniæ
corall. præpar. ana ℈i.
c. ſ. q. Syrup. de ſtæchad. Arab. & flor. Pæoniæ
F. l. a. Electuarium, cui inſtilletur.
R ☽ ℈i. M.

℞. *Magiſter. corall.*
ſuccin.
cranii hum. ana ℈i.
Confect. alkerm. ʒi.
Sacch. in ▽ epil. Lang. ſol. ʒviij
F. ſ. a. Rotulæ.
adſpergatur parum 🜕 citri.
S. Sonderliche Stärckküchlein.

EXTERNE:

℞. 🜕 *NM. expreſſ. ʒiß. vel ʒii.*
maſtich.
menth. ana ʒij. M.
Pro Unguento.
S. Magenſalb.

Proderit quoque empl. de cruſta panis.

CAP. XVII.

De EPILEPSIA.

P*Ræſervantia* optimè adhibentur ante mutationem ☽, quod etiam obſervandum eſt in omnibus capitis affectibus. Maximè verò nocet & ad epilepſiam diſponit ecclipſis.

Plurimi *Narcotica* commendant in Epilepſiâ ſpecificis mixta, ut figant ♎ feroces & convulſivos motus. Præſtant hîc laudanum opiatum & pulvis anodynus.

In Clyſtere convenit Stercus Pavonis, nam non ſolùm alvum ſtimulat, ſed etiam ſpecificè prodeſt. It. crocus metallorum loco ſcoriarum reguli

guli ʒii. Idem quoque præſtat ⊕. ♁tatum, ∼ lil. convallium, ceraſorum, cum aliquot guttis ∼ ⊕li cephalici.

Theriacâ *nares inungi* poſſunt.

Mirè quoque prodeſt umbilico illita pinguedo cati ſylveſtris in maribus, & in ſexu ſequiori catæ ſylveſtris.

Specifica ſunt: ▽. epilept. Langii & Mynſ. ∼ ceras. nigr. Ej. elix. Pœoniæ, Pulv. Epilept. mirab. Specificum Cephalicum, magiſt. & ℞ ☽ ſpecificè quoque prodeſt. Ros ſolis, ruta & omnia ex Pœonia, ▽ ſquamar. viſci quercini, ▽ corvorum, ciconiæ, cerebri humani, ∼ ⊕, ∼ ⊖ vol. & gelatin. cran. hum oſſa cranii hum. pulv. ſecundinæ fæminæ primiparæ, ſpinæ muſtelæ piſcis, cornua & ungulæ alcis, lapis carpionum & percarum. Magiſt. ungulæ alcis & cran. hum. Bezoard. ☉re, ☽re. Paracelſus mirè commendat helleb. nigr.

Proſunt quoque ſudorifera, ut ∼. viſci quercini, eſſentia lignorum, bezoardicum ☽re pro ſudore ciendo.

Vitetur vinum generoſum & ♀ nimia. *Amuletum* ex frutice ſambuci & ſalice. Cryſtalli præparati, imprimis *in Epilepſiâ à Bile*, locum habent.

Si Epilepſia eſt ab utero, præſtat Eſſentia caſtorei, Elix. uterin. Externè verò empl. matricale uſitatum cum ♂ caſtor. malaxatum, & ſemper epilepticis debent miſceri uterina, v. g. bezoard. ♃. fæcula bryoniæ &c. Quod etiam obſervandum in cæteris cauſis v. g. vermibus.

Recens natis adhibeatur vel ſpecificum cephalicum, vel ſyrupus de cichor. cum rhabarbaro: Empl. pro bregmate uſitatum.

In Paroxyſmo pro Adulto:

℞. ▽ *ceras. nigr.*
lil. convall. c. Vinô ana ℥i.
Epil. Langii ʒiij.
∼ *epilep.* ⊕ *comp.* ʒij.
Syrup. flor. Pœoniæ ℥i.

S. Stärck-Waſſer gegen die ſchwehre Noht.

℞. ▽. *Epilept. Langii* ℥iß.
ceras. nigror.
lil. convallium
Pœoniæ ana ℥i.
ſpecif. cephal. ʒij.
Syrup. flor. Pœon. ℥iß.
∼ *lil. convall.*
ceras. nigr. ana ℥i.

S. Köſtlicher Stärcktranck auf etlichmal wol umzurütteln.

℞. *Extract. theriac.* ℈i.
rutæ ℈ß.
caſtor. gr. vi.
∼ *lil. convall. q. ſ. pro Conſiſt. Elect.*

S. Lattwerg die Zung mit zu reiben.

℞. *Balſam. ſuccin.*
majoran.
rutæ ana ʒß.
♂ *deſt. rutæ g. vi.*

M. S. Euſſerlicher Balſam.

℞. ▽ *lil. convall. c. Vino* ʒiij.
Epil. Langii ʒii.
Eſſent. caſtor. ℈ß.

M. S. Euſſerlich Puls- und Anſtreich-Waſſer.

Applicetur pulſibus & naribus.

℞. *Herb. Galeg.*
rutæ
caprar. ana Mj.

Flor. tiliæ.
lil. convall.
primul. veris ana p. ij.
Rad. Pæon. ℥iß.
ſtercor. Pavon. ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ Com. Colat. ℞. ℥x.
In quibus diſſolv. fellis taurini inſpiſſ. ℥ij.
Elect. hier. picræ c. agar. ℥i.
vitell. over. N. 1.
F. Clyſter.
℞. *Elect. hier. picr.*
ſtercor. murin. ana ℥i.
fellis tauri inſpiſſati ℥iß.
c. ſ. q. mellis anthoſati F. Suppoſitoria N. ij. Illin. ☍ caſtor. & rutæ.
S. Stuhlzäpfflein.
℞. *Pulv. flor. lil. convall. ℥i.*
ſternut. uſitat. ℈ij.
lil. convall. g. vi.
M. S. Nies-Pülverlein.

EXTRA PAROXYSMUM præſervationis gratia proſunt ſequentia:
℞. *Flor. Pæoniæ.*
tiliæ.
lil. convall.
betonicæ ana p. ij.
Rad. Pæon.
ſquam. ana ℥vi.
Fol. S. S. S. ℥i.
Helleb. ritè præp. ℥vi.
ſem. carthami ℥vi. ad ℥i.
agar. albiſſ. ℥iii.
viſci quercini ℥ß.
cardamom.
cubeb. ana ℥iß.
⊖ ♀ ℥ij.
S. Purgierendes Haupt-Büſchlein.

Omiſsô etiam ⊖♀ poteſt ex hiſce ſpeciebus præparari claretum antiepilepticum laxativum ſeu ſyrup. laxativus pro aliq. doſ.
℞. *Pulv. rad. jalap. ℈i.*
fæcul. Pæon. gr. iv.
ſcam. ♀rat. gr. vi.
Cryſt. min. ♄ gr. ii.
M. F. Pulvis.
℞. *Pulv. Cathol. purg. ℈i.*
⊖ epilept. Mynſ. gr. iij.
ſcammon. ♀rati gr. iv.
ſpir. lil. convall. g. iv.
M. F. Pulvis.
℞. *Pulv. jalappæ ℈i.*
ſcam. ♀rati gr. vi.
ſyrup. Pæon. ℥ii.
lil. convall. g. iv.
M. F. Potiuncula.
S. Purgier-Säfftlein.

Addi poſſunt ▽ flor. tiliæ & alia appropriata:
℞. *Conſerv. flor. Pæon. ℥i.*
Pulv. cathol. purg. ℈i.
Extract. helleb. nigr. gr. vi.
lil. convall. g. iv.
M. F. Bolus.
S. Laxier-Zucker auf einmal.
℞. *Pilul. coch.*
aurear. ana ℈i.
Reſin. jalap.
ſcammon. ♀rat. ana gr. iiij.
c. ☍ ſtillat. rutæ F. Pilulæ adſperg. pulv. March.
S. Pillen auf 2 mal.
℞. *Conſerv. flor. Pæon. ℥vi.*
Pulv. cathol. purg. ℥i.
lil. convall. ℈i.
ſyrup. Pæon. q. ſ.
F. l. a. Electuarium.
S. Purgier-Lattwerg auf 3 mal.

℞. *Pulv.*

℞. *Pulv.* Marchion. *comp.* ℥iß.
ſpecif. cephal. ℥i.
M. *Divid. in p. æ. ſ.*
S. Sonderlich Pulver.

Exhibeantur in ▽ appropriat. præprimis ante mutationem ☽.

℞. *Specif. cephal.* ℥iß.
ſmaragd. præp. ℨß.
M. *Divid. in* 4. *p. æ.*
S. ut ſupra.

℞. ♎ ⊕ *epilept.* ℥ß.
℟ *flor. Pæon.* ℥ii.
M. S. Haupt-Tinctur. Doſ. gutt. 10. vel 40.

℞. ▽ *Epilept. Langii* ℥ij.
lil. convall. c. Vino
cerebri humani ana ℥ii.
ſyrup. flor. Pæon. ℥iß.
℟ *flor. Pæon.* ℥iij.
♎ ⊕ *Epilept.* ℥i.
M. S. Stärck-Safft 2. oder 3. Löffelvoll auf einmal.

℞. ▽ *Epilept. Langii* ℥iß.
Theriac. ſmaragd. ℥i.
ſpirit. lign. ℨß.
ſyrup. flor. Pæoniæ ℥iij.
M. S. Schwitz-Tranck auf einmal einzunehmen.

Hartmanni ♎ epilept. ex ⊕ & ⊡ mira præſtat, datus à gutt. 20. It. ⊖ vol. cranii hum. ⊖ ſuccini vol. ad gr. v. vel vj. cum medicamentis aliis. Spiritus viſci quercini (quo & extrahantur corallia) ſudorem movet egregiè ad præſervationem. Doſ. à gutt. 20. ad 30.

EXTERNE:

℞. *Pulv. pro ſuffim. Epil.* Myns. ℥iij.
Tacamah. ℥i.
M. S. Eusserlich Räucher-Pulver.

℞. *Flor. beton.*
Pæon.
ſalviæ.
lil. convall.
prim. veris ana p. ij.
Herb. Lunar. p. iij.
Viſci quercini ℥iij.
ſuccini ℥iiß.
cardamom.
cubeb. ana ℥ij.
Sem. Pæoniæ ℥iß.
M. S. Species zum Häublein.

℞. *Empl. pro bregmate uſit. q. ſ.*
Pulv. ariſtoloch. rot.
ſandarachæ ana ℥i.
viſci quercini ℨß.
Malax. cum ☋ *maſtich. Induc. ſuper alut. & obd. ſynd. in forma orbicul.*
S. Sonderlich Haupt-Pflaſter.

Pro PUERIS EPILEPTICIS verò conveniunt ſequentia:

℞. *ſpecif. ceph. gr. iv. vi. vel viij. D.*
Vel ℞. *ſpecif. cephal. gr. iv. vel vi.*
Bezoard. ☉*ris gr. v.*
S. Pülverlein auf einmal.

℞. ▽ *ceraſ. nigr.*
tiliæ ana ℥.
Pulv. Marchion. ℥i.
ſpecif. cephal. ℈i.
ſyrup. fl. Pæon. ℥vi.
M. S. Stärcktranck auf etlichmal.

℞. ▽ *ſquamar.*
ceras. nigr. ana ℥i.
Mag. cran. hum.
ung. alc. ana ℈i.
ſmaragd. præp.
oſſ. de cord. cervi ana ℈i.
M. *Edulc. rot. man. Chriſti perlat.*
S. Stärck-Milch wol umzurütteln auf etlichmal.

℞. ♒ *ceraſ. nigror.*
tiliæ
lil. convall. ana ℥i.
Tinct. flor. Pæon.
tunicæ ana ℥ß.
M. S. Sonderlich Tinctur ins Bier/ Doſ. 25. gutt.
℞. *Magiſt. cran. hum.*
ungul. alcis.
corall. rubr. ana ℈i.
ſmaragd. præp.
oſſ. de CC. ana ℈ß.
Bezoard. ☉re gr. viij.
M. S. Köſtliches Stärck Pulver auf etlichmal.
Clyſteres quoque conveniunt:
℞. *Flor. Pæon.*
tiliæ
lil. convall. ana p. iij.
Sem. rutæ ℥i.
Agar. in pet. lig. ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽ com. Col. ℞. ℥iij.
Elect. hier. c. agar. ℥ij.
fell. taur. inſpiſſat. ℥ß.
M. F. Clyſter.
℞. *Flor. Pæon.*
lil. convall.
tiliæ ana p. ij.
Rad. Pæoniæ ℥iii.
ſem. carthami ℥ii.
Agar. in petiâ ligat. ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ com. Col. ℞. ℥iiß.
Elect. hier. pic. c. agar. ℥iß.
vitell. ovi dimid.
F. l. a. Enema.
Si adſunt tormina, venter inungi poterit
℘ chamomill.
rutæ
menthæ q. ſ.
Cum aliquot guttis
℘ ſtillat. aurant.
anethi
rutæ
carui
cumini M.
Vel externè applicari poteſt emplaſtrum de baccis lauri, cum guttis aliquot rutæ malaxatum.
Internè pulveribus admiſceatur pulv. anodynus ad gr. i.
℞. *Sandarach. ℈i.*
Ariſtoloch. rotund.
rutæ.
viſci quercini ana ℥ß.
c. ſ. q. Cerot. pro bregm. uſit.
F. Emplaſtrum.
S. Haupt-Pflaſter.

CAPUT XVIII.

De
CARO ET CATALEPSI.

Medicamenta in reliquis affectibus ſoporoſis allegata hîc etiam proſunt, ut Clyſteres Revellentes & externas ♒ fixos ſolventia.

Si â vaporibus â febre emiſſis carus oriatur, plantis pedum adhibeatur cataplasma ex herb. rut. recent. ⊖. raphan. & fermentô acerrimô, valdè enim revellit â capite.

Prodeſt etiam V. S. imò & *Arteriotomia, vid. Marcus Aurelius Severi-*

ni

ni lib. de efficaci Medicinâ. It. Cucurbitulæ, ligaturæ & vellicationes.

℞. *Rad. alth.*
lil. alb.
angel. ana ℥ß.
Herb. rut.
helen.
☿rial. ana m. i.
Flor. lil. convall.
ſtœch. Arab.
lavend. ana p. iij.
Sem. artemis.
aniſi
fœniculi ana ℥iij.
Prun. Damaſcen. N. 7.

Coq. in ſ. q. ▽ *com. Col.* ℞. ℥x. *in quâ diſſolve Elect. hier. picræ. c. agar* ℥i.
🜇 rut. expreſſ.
chamomill. ana ℥i.
⊖ *com.* ℥ß.
F. Clyſter.

℞. *Rad. angel.*
zedoar. ana ℈ii.
Sem nigellæ ℥i.
Bacc. lauri ℥ß.
Caſtor.
Camphor. ana ℈ß.

Concis. & Contus. M. F. Nodulus ex ſyndone rubro.

S. Riech-Püſchlein.

℞. *Pulv. majoran. p. ii.*
lil. convall. p. iij.
Sem. nig. ℥iß.
Caſtor. gr. vi.
🜇 aniſi
ſuccini ana g. ij. M.

S. Nies-Pulver.

℞. *Decoct. emoll. lib. i.*
Elect. diaphœnic. ℥i.
▽ *bened. turbid.* ℥iv.
M. F. Clyſter.

℞. *🜇 NM.* ℥iij.
Balſami Peruviani ℥ii.
🜇 ligni Rhod.
caryophill. ana ℈ß.
cinamom. g. vi.
Zibethi
ambræ
moſchi ana gr. iij. M.
F. Balſamus.

S. Balſam die Schläf damit zu beſtreichen.

Specificè prodeſſe creditur ſuccus conſolidæ ad ℥ij. hauſtus.

Mercurialis ſeq. pulverem exſiccantem & calefacientem coronali commiſſuræ inſpergendum præſcribit:

℞. *Flor. ſtœchad. Arab.*
majoran.
ſerpill.
origani ana ℥iij.
Caſtorei ℈ii.
Flor. ros. rubr.
caryophill. arom. ana ℈i.

Pulveriſentur omnia & futuræ coronali inſpergantur.

Atque hactenus notata in ipſo paroxysmô adhibere conveniet.

Extra Paroxysmum verò de cauſarum remotione cogitandum erit. *vid. ſuprà de affect. ſoporoſis.*

CAP. XIX.

De

EXTERNIS CEREBRI LÆSIONIBUS.

I. MEATUUM CEREBRI ANGUSTIA *Si ab extemis cauſis proveniat*, prodeſt ▽. cephal. compos. ▽. lil. convall. ▽. & ∽. ceras. lil. convall. A. E. Matthioli.

Multa *cordi applicata* proſunt etiam capiti. Internè porrò ∽. cephal. ⊕, balſ. apoplect. & cord.

Vomitus excitatur cum ⊖. ⊕ in ▽. cephal. diſſolut.

Sternutatoria ex flor. lil. convallium fiant & ∽ ⊕ cephalicus naribus applicetur.

Cerebrum elevatur inſtrumentô elevatoriô, & antequam conſolidatio fiat, præcaveat Medicus, ne remaneant fruſtula læſi cranii. Conſulatur Fabritius Hildanus, Sebizius, Scultetus & alii.

Si â cauſis internis proveniat malum, proſunt cephalica diſcutientia, ſanguinem congrumatum reſolventia, eſſent. florum hyperic. Tinct. flor. Pœoniæ, chærefol. beton. vel potio ex ▽ beton. chærefol. ocul. ♋ ſyrup. beton. Præſtat enim betonica in omnibus affectibus & vulneribus capitis.

Si obſtructio adeſt oſſis cribriformis â pituita, prodeſt ∴ irid. Nicot. &c.

In COMMOTIONE CEREBRI conducunt cephalica & ſanguinem congrumatum diſcutientia. Nam propter 🜍 figuntur qſ. ∽ & proindè talis affectus eſt δυσίατος.

In omnibus VULNERIBUS CAPITIS alvus debet eſſe aperta, aliàs adſcendere conſueſcunt vapores, ad quorum revulſionem facient clyſteres revellentes ex cephalicis.

In CONTUSIONE CAPITIS confert Emplaſtrum de Betonicâ malaxatum cum balſamo Peruvianô. It. Clyſteres parentur ex rutâ, cent. min. beton. verbena & purgantibus appropriatis.

CAP. XX.

De

VULNERIBUS CUTIS ET PERICRANII.

TErebinthina debet lavari & parari cum ▽ cephalicis appropriatis, præſertim betonicæ, antequam ad Emplaſtrum maturativum adhibeatur.

In vulneribus cum magnô *dolore conjunctis* præſcribi debet laudanum opiatum & præſervationis gratiâ præſcribantur epileptica,

℞. ▽ *Beton.* ℥*i.*
Syrup. Beton. ℥ß.
Laudan. opiat. gr. ii. vel iij.
Specif. cephal. ℈*i.* M.

S. Abendträncklein wol umzurütteln.

Vid. Horſtius de uſu laud. opiati.

In vulneribus capitis *in principio* adhibeantur diſcutientia, ut Eſſ. chærefol. fl. hyper. *Deinde Proſunt* etiam potiones vulnerariæ, uti etiam Eſſent. vulner. D. Michaëlis & alia.

Cap. XXI.

De VULNERE SEU FRACTURA CRANII.

Vid. *Petræus* & *Hildanus*, quòd etiam particulæ cerebri abſciſſæ vulnus lethale haud inferant. Vulnera verò cordis ſunt per ſe & ſimpliciter lethalia: Cerebrum verò læſum pro immedicabili cenſet Horſtius per accidens, ſcil. ex incuriâ Chirurgi, *vid Fabricius Hildanus Cent. V. Obſerv. 14.*

In vulnere capitis caveri debet, ne ingrediatur aër: Admiſcenda quoque alexipharmaca externis medicamentis, ut & internis, imprimis decoctum ſcordii. Ante mutationem ☽ præſcribi debent anti-epileptica, quæ corroborant nervos; ceratum de mumia capit. hum. commendat *Bereng.*

Medicamenta *vulneraria ſpecifica* ſunt: *Herb.* beton. ſalviæ, verben. veronic. cerefol. iva arthet. *Flores* beton. ſalv. ſtœchad. Arab. lil. convall. Primul. veris. *Radices* ariſtol. rotund. cyper. rot. caryophillat. Valerianæ. *Eſſ.* chæref. flor. hypericon. ℞ flor. bellid. Beton. Eſſ. ocul. ♋. Eſſent Mumiæ.

In vulneribus capititis *ſi alvus non reſponderit*, Fiat Clyſter ſeq.

℞. *Herb. verben.*
rutæ
veron.
beton. ana Mj.
Flores beton.
ſtœch. Arab.
hypericon. ana pug. j.
Rad. ariſtoloch. rot.
Valerianæ ana ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽. *Com. Colat.* ℞. ℥vi. *in quibus diſſolv. Elect. hieræ picræ c. agar.* ℥iß.
vitell. ovor. N. j.
F. l. a. Clyſma.

Quod ſi opus fuerit revulſione, *conveniunt* ruta, cent. min. fel tauri. It. ⊖ cephalica, ⊕; ad majorem ſtimulum poſſunt etiam M. P. appropriatæ ſolvi in clyſteribus, in affectibus ſcilicet ſoporoſis.

Loco clyſterum poſſunt quoque adhiberi ſuppoſitoria:

℞. *Suppoſitor. acut.* N. ij.
illinantur ☋ *diacolocynth.* & *caſtor.* D.

Potiones Vulnerariæ.

℞. ▽. *beton.*
ceraſ. nigr.
lil. convall.
prim. veris
ceref.
flor. hyperic. ana ℥i.
Specif. cephal. ʒiß.
Syrup. de beton. ℥i.
S. Kräfftiger Hauptſtärcken der Tranck.

Poteſt

Poteſt uſurpari in principio, diſcutit enim ſanguinem. Dos. aliquot cochl.

℞. ▽. *flor. hyperic.*
beton.
chærefol.
ceras. nigr. ana ʒiß.
Eſſent. ocul. ♋
flor. hyper. ana ʒi.
M. S. Hauptſtärckender Tranck.

℞. ▽ *cerebri humani*
ceras. nigr.
flor. hyperici ana ʒiß.
Syrup. flor. Pæon.
beton. ana ʒi.
Spir. ceras. nigr.
lil. convall. ana ʒi.
ſpecif. cephal. ʒij.
M. S. ut antè.

℞. *Eſſent. hyper.*
chærefol. ana ʒiij.
M. S. Haupt-ſtärckende Eſſenz Dos. gutt. 30.

Detur tempore matutino, veſpertinô & pomeridano.

℞. *Eſſent. ocul.* ♋
flor. hyper.
chærefol. ana ʒij.
M. S. ut Prius.

℞. *Tinct. bellid.*
betonic. ana ʒii.
∽ ⊕ *cephal.* ʒiß.
M. S. Hauptſtärckende Tinctur. Dos. gutt. 30.

℞. *Fol. beton.*
verben.
chærefol.
Flor. hypericon. ana Mj.
betonic.
primul. veris
lil. convall. ana p. iij.
Pæon.
ſalviæ ana p. ij.
Rad. ariſtoloch. rot. ʒiß.
Coq. in ſ. q. ▽ *com. colat.* ℞. ℔i. *adde*
Syrup. de beton. ʒiij.
Eſſent. flor. hypericon.
ocul. ♋ *ana* ʒi.
S. Wundtranck auf etlichmal.
Dos. 30. cochl. tempore matut. pom. & veſpertino.

℞. ▽. *beton.*
flor. til.
cerefol.
verbenæ ana ʒiß.
Syrup. de beton. ʒii.
∽ ⊕ *cephal.* ʒi.
M. S. Hauptſtärckender Wundtranck.

Magis arridet palato, quàm potiones ex decoctis.

℞. *Specif. cephal.* ʒiß.
ocul. ♋ *præp.* ʒii.
S. Hauptſtärckend Pulver.

Si adſint *dolores ingentes*, poteſt uſurpari pulvis anodynus cum cephalicis.

℞. *Pulv. anodyni*
ſpecif. cephal. ana ℈ß.
M. S. Hauptſtärckend Pulver auf 1 mal.

℞. *Conſerv. flor. beton.* ʒi.
laud. opiat. gr. iij
∽ *lil. convall. g. iv.*
M. S. Hauptſtärckend- und Schmertz-ſtillender Bolus auf einmal.

Uſurpatur tempore ſomni, dum æger â paſtu abſtinet.

℞. ▽. *Epilept. Lang.* ʒii.
Syrup. de beton. ʒi.
Laudan. opiat. gr. iij.
M. S. Abendſchlaff-Säfftlein.

℞. ▽.

℞. ▽. *meliſſ.*
lil. convall. c. Vino ana ℥iß.
carbunculi ℥i.
cinamom. borrag. ℥ij.
M. S. Kräfftig euſſerlich Stärckwaſſer.

Poteſt applicari naribus, pulſui & cordi.

℞. *Flor. anthos*
roſarum ana p. ij.
Raſ. ligni Rhodii ℥i.
aloës ℈i.
ambræ
moſchi ana gr. ii.
F. Nodul.
S. Euſſerlich Büſchlein.

Poteſt applicari naribus ad confortandos ♒ animales.

Vulnerati ab ira & ♀. abſtineant. Vulnera capitis interdum ſunt ad centum dies periculoſa. *In cibis* aſſumantur ocul. ♋, juſcula cum cerefol. Viſcus querc. poteſt admiſceri decoctis, promovet enim agglutinationem.

CAP. XXII.

De MORBIS OCULORUM.

TIT. I. De PALPEBRARUM AFFECTIBUS.

HOS inter affectus præprimis conſideretur

TRACHOMA.

In quô conveniunt *purgantia* multa, ſerum educentia ſalſum & acre, & hiſce ſemper ſpecifica admiſcenda.

Poſteà adhibeantur *confortantia.* Abſtinendum verò à medicamentis mineralibus, quæ corroſiva ſunt: Utendum verò medicamentis acrimoniam tollentibus, ut mucilaginibus:

TUMOR AQUOSUS PALPEBRARUM.

Tollitur per rob ſambuci

COALITUS PALPEBRARUM

Si medicamenta non juvant, *ſectione* tollitur.

CONVULSIO PALPEBRÆ.

Hîc *externè* optimum eſt balſamum Peruvianum, quod & in omnibus paralyticis affectibus inſigne & ſpecioſum remedium eſt.

Sæpè *cachexia totius* Tumori palpebrarum occaſionem præbet illumque fovet, quare hæc prius curanda, *vid. Balth. Timæus* von Güldenklee *Lib. I. Caſ. XX. pag.* 47. 48.

De mirabili PALPEBRARUM PARALYSI *vid. Idem Lib. I. & Epiſt. Med. Lib. I.* ubi fusè & benè.

TIT. II. De CILIORUM VITIIS.

I. HORDEOLUM vel ſpontè iterum abit. Si tamen magnum ſit, maſticentur manè jejunè granula hordei. Externè poterit adhiberi emplaſtrum de ammoniacô.

II. GRANDO, quod tuberculum optimè curatur ſectione.

III. PHTIRIASIS curatur ut reliqui morbi à pediculis per ſem. ſtaphy-

ſagr. rad. helleb. alb. ☍ diacoloc. Vel cum unguentô poſſunt miſceri aliquot gr. ☿ ⏛ti.

℞. *Pulv. helleb. albi.*
ſem. ſtaphyſagr. ana ℥i.
Succ. Nicot. rec. expreſſ. ℥i.
☿ ⏛*tati* ℈i.
c. ſ. q. ceræ.
F. Linimentum.

S. Euſſerliche Salbe.

Quod etiam valet ad abigendos pediculos quoscunque, & expertum quoque eſt in pediculis, dictis die Filtzläuſe und Krätzläuſe.

TIT. III.
De
OPHTHALMIA.

TOpicæ nonniſi præmiſſis Univerſalibus debent applicari, & quidem calida, quæ ſpecificis ſemper permiſceantur. Proſunt in caſu deſperatô ♁ & crocus metallorum.

Ubi metus eſt cataractæ S. ſuffuſionis (Augen-Fell) optimô ſucceſſu uſus ſum ▽ ophthalmicâ ex vegetabilibus ſpecificis & crocô metallorum, hic enim lenem vim corrodendi habet. Optimè autem filtrari debent tales aquæ. Infuſum ſeu ▽ ophthalmica Rulandi magni æſtimatur, & fit ex ſpecificis vegetabilibus & crocô metallorum. Sic & omnia medicamenta ex fellibus animalium & hominis proſunt in affectibus oculorum. Quædam verò ſunt fortiora, *vid. Morellus pag. 115.* Sic & ▽ Maximiliani Imperatoris ex ſtercore anſeris Menſe Aprili collectô deſtillata prodeſt. Pars illa albuminis, quam Itali Gallatura, Germani verò das Köpfgen vocant, quæ ex pluribus ovis colligenda & renovanda eſt, multum confert in oculorum inflammatione & dolore. *Vid. Euſtachius Rudius Lib. I. Prax. c. 20.* Poſt univerſalia tamen, purgationem & V. S. talia adhibeantur.

℞. ▽ *album. ovor.*
euphrag.
veronic.
roſ. alb.
fœniculi.
plantag. ana ℥i.
ſacchari candi
ſuccini albi ana ʒiij.
Aloës.
Tutiæ.
Camphoræ ana ℈ß.
Laudan. opiat. gr. ij.
Magiſt. perlarum ℈ß.
Lapid. calamin. ʒi.

M. S. Sonderlich Augen-Waſſer.

Emplaſtrum de cantharidibus revulſionis gratiâ ad nucham adponatur, ubi ſanguinis affluxus adeſt.

℞. *Sang. Dracon.*
Boli Armeni
Pil. leporin. combuſt. ana ʒii.

F. Pulvis, qui diſſolv. cum alb. ovorum & antè ſomnum fronti & ſupra oculos apponatur, ſuperadditâ medullâ panis albi ▽ roſarum madefacta. *Vid. Horſtius de Tuendâ Sanit. ſtud. pag. 202.*

TIT. IV.
De
SUGGILLATIONE.

OPtime hic convenit ſanguis columbarum. Secretiſſima pariter eſt ▽ flo-

▽ florum cyani & cerefolii. It. Decoct. rad. ſymphiti & ſigilli Salomonis. *De his quatuor* aliquod tenendum eſt, & quaſi ad ſacram anchoram confugiendum, Idem facit in omni contuſione & ſanguine congrumatô chærefolium, mira enim præſtat. *Non debet plus ſumi* rad. ſigilli Salomonis, quàm ſymphiti, propter illius acrimoniam & corroſionem: Radicis autem ſigilli Salom. acrimonia optimè demitur ſymphitô, cujus aqua, ſi aliquantulum ſteterit, ſpontè abit in mucilaginem.

Porrò laudatur hepar columbæ recens & calidum oculo appoſitum. Item

℞. *Pulpæ pomorum dulc,*
paſſularum ana ℥i,
Mucilag. ſem. fœnugræci cum ▽ roſ. extract. q. ſ.
F. Cataplaſma.

TIT. V.
De
Leucomate.

S*Pecificè prodeſt* ▽ anagallidis c. ſuccô deſtillata. Item temporibus applicetur tacamahaca, ejusque emplaſtrum, ſive per ſe, ſive cum aliis, ut ceratô cephalicô, permixtum.

Albugo hæc, quæ à pituita ſit & humore craſsô ex ophthalmiâ relictô, ſatis facilè curatur, præſertim ſi non fuerit inveterata: *Quæ verò à cicatrice* relicta, difficillimè, quandoquidem in parte exquiſitô ſenſu prædita remedia acriora, conterendæ cicatrici idonea, vix tolerari poſſunt.

Si ab humore pituitoſo in corneâ concretô albugo ſit producta, præmiſſis univerſalibus revulſiones & derivationes proſunt: Deinde materia fotu ex decoctô fænugræci, fœniculi, meliloti, chelidonii &c. emollienda. Maximè autem diſcutientia adhiberda, ubi præſtat ▽ mellis deſtillata, ſaccharum candum in ▽ euphraſiæ ſeu fœniculi ſolutum.

Amatus Luſitanus nubeculas craſſas in puellâ 12. annorum ſe curaſſe refert, poſt decoctum ſarſaparillæ exhibendo per 20. dies ſeq. collyrium:

℞. *Mellis in ipsô favô lib. ij.*
ſummit. fænicul.
Flor. ſambuc.
euphragiæ ana p. ii.
Sacchari candi ℥iv.

Deſtillentur in M. B. & ▽ inſtilletur ocul.

Si â cicatrice, præmiſſis præmittendis conferunt fella piſcium, ut Lucii. It. ſuccus chelidonii majoris, centaurii, anagallidis, quorum mordacitas, ſi tolerari non poſſit, inſpiſſari poterunt mucilagine tragacanthi, pſyllii vel cydoniorum extractâ cum ▽ fœniculi, euphraſiæ &c.

℞. *Succus fænic.*
cent. min.
anagallid. ana ℥iij.
Mellis albi ℥ß.
M F. Linimentum.

Plura vid. apud *Riverium*.

TIT. VI.
De
Dolore oculi et vulnere corneæ tunicæ.

P*Rodeſt* ▽. album ovorum cum ſuccinô deſtillata. *Vid. Henricus ab Heer. obſ.* 12, de vuln. ocul. Mira quo-

que faciunt ♀ vel ſaccharum ♄. rubeum. Si deſtillatur ſaccharum ♄. prodit ⌒ ☍ flavum & rubrum, quod Chirurgorum ſecretum eſt.

In dolore oculorum arcaniſſimum eſt pulpa pomorum aſſata cum ſaccharô additâ camphora, & imprimis mica panis humectata lacte muliebri, cum paucô crocô. In crocô enim latitat vis narcotica, ut teſtantur quidam, qui domière ſuper croci copiam cum periculô vitæ. Ovum ad duritiem coctum calorem ex oculis ad miraculum educit, ſed albumen tantum apponitur. Huc ſymphitum, *vid. ſupra.*

Nota. *Si aliquando poſt V. S. brachium ſanguine congrumato afficitur*, applicetur tantùm decoctum ſymphiti & mira videbis.

℞. *Album. ovi Nj. agita & tantundem* ∇. *roſ. & lact. muliebris adde.*

℞. *Sem. fœnugræci* ʒß.
papav. albi ʒii.
Coque in ∇. *roſarum & Decocto album. ovi permiſce.*

℞. *Flor. Chamomill.*
meliloti ana p. j.
Semin. fœnugræci ℥i.
Coq. & in Colat. decoq. micæ panis ℥iij
vitell. ovorum N. ij.
croci ℈i.
lactis parum.
F. Cataplasma.

℞. *Succ. meliloti*
chamomillæ ana ʒß. *ad* ℥i
Lactis muliebris
album. ovor. ana ℥ij.
∇. *roſar.* ℥i.

Agitentur ſimul & panni madefacti oculo applicentur.

℞. *Medull. pan. albi* ℥ij.
Pulp. pom. dulc. ℥ii.
Lactis muliebris ℥i.
☍ *roſac. q. ſ. M. & Adde parum croci.*
F. Cataplasma.

℞. *Decoct. ſem. fœnugræci* ℥iß.
Mucilag. ſem. lini ℥i.
ſacchari candi ʒß.
croci ℈ß. M.

TIT. VII.
De
PROCIDENTIA UVEÆ.

Albumen ovi hîc pariter convenit.

In affectibus oculorum optimum medicamentum eſt applicatio hirudinum poſt aures.

Ubi opus eſt exſiccatione, prodeſt Eſſentia lignorum.

Si â flatibus oriuntur affectus, convenit ⌒ noſter anti-colicus permixtus cum eſſ. opthalmicâ. Vel poteſt fieri mixtura ex ⌒. ⊕. & Euphras. Eſſent. lignorum poteſt miſceri cum ⌒. rutæ. *Conf. Riverius Lib. 2. Prax. c.* 14. It. *Fab. ab Aquapendent.*

TIT. VIII.
De
SUFFUSIONE.

Suffuſio nigra eſt incurabilis.

∇. *D. Oſvvaldi* ſpecifica in ſuffuſione paratur ex ovis formicarum cum felle muſtelæ piſcis.

Collyrium in ſuffuſione præſtantiſſimum *Riolani cap. 2. de oculorum morbis.*

Radix gentianæ cum ✠ cocta & oculis inſtillata ſuffuſionem quoque tollere creditur, *vid. Lipſius de morbillis.*

▽. Fel & pinguedo muſtelæ piſcis ſit vobis commendatiſſima. Extrahitur autem & exponitur ☉ pinguedo: Hyeme deſtillari poteſt. Idem præſtat per ſe deſtillata aqua leucoji bulboſi, aqua ſtercoris humani â quibusdam etiam commendatur, ſed excitat inflammationem. Fel leporis etiam commendatur cum ſaccharô miſtum & appoſitum. Item anagallidis ſuccus expreſſus & oculis inſtillatus. Debet autem eſſe anagallis flore rubro. It. ▽ chelidon. cum perlis præparatis. Succus pariter agreſtæ permiſtus cum ☍ fœniculi.

℞. ▽. *chelidon.* ℥*i.*
⊕ *albi*
Tutiæ præparatæ ana ℈ß.
Sacchari candi ʒß.
Vitri ♁. *tenuiſſimi pulveris. gr. vi.*

M. S. Sonderlich Augenwaſſer.

℞. *Tut. præpar.* ʒ*ij.*

Ignatur cum cochleari chalybeatô & extinguitur in Malvatico decies. poſteà pulveriſetur ut alcôhol, adde ſacch. partem æqualem.

F. Pulvis inſpergendus.

℞. *Margarit. præpar.*
Sacchari candi ana q. v. F.

Pulv. ſubtilis, qui ſæpiùs inſpergatur. Ubi verò *confirmatus* eſt *affectus*, artificioſa manus operatio requiritur. *Vid. plura apud River. l. 2. Prax. c. 4. ubi fuſè.*

TIT. IX.
De
Debilitate visus et coecitate.

P*Roſunt* confectio Hamech, Meſ. ex ſucco fœniculi parata, ▽. ophthalmica Mynſichti interna Electuarium opticum Ejusdem, Eſſ. euphraſiæ & ⁓ ejusdem. Radix Valeriana: Ros in herbis ophthalmicis manè repertus & oculis illitus mirè juvat.

Radix caryophillatæ, ruta, chelidonium, verbena, flores cyani, calcatrippæ, anthos ſem. fœniculi, NM. Extr. Valerianæ, ▽. ſacchari fœniculatam mirè commendat Bartholetius. ▽. mellis, unguentum ophthalmicum Mynſichti.

Ubi abſtergendum, fel & axungia ſerpentum ſpecifica ſunt maxima. It. fel perdicis, fel lucii piſcis, axungia aſchiæ piſcis, (Aſchen/ degunt in Forellenwaſſer) unguentum nihili &c.

In oculorum affectibus mira etiam præſtant amuleta ex malvâ ſuccisâ, verbenâ juſtô tempore collecta. Radicem Thymalcæ. Quidam auri perforatæ indidit in omnibus defluxionibus capitis, idque pro ſecretô habuit maximô.

℞. *Eſſent. ophthalm.* ℈*ii.*
Pulv. cathol. purg. ℈*i.*
Syrup. beton. ℥*i.*

M. S. Purgierend Augen-Säfftlein.

℞. *Conſerv. flor. Euphrag.* ℥*i.*
pulv. cathol. ℈*i.*
☍ *ſtillat. fœniculi g. ij.*

S. Purgier-Pulver.

℞. *Flor. euphraſ.*
Herb. verben.

anagallid. ana Mi.
Rad. chelidon. maj.
Valerianæ ana ℥i.
ſem. fœnicul. ℥iij.
Sileris Montani ℥iß.
Fol. ſennæ ℥i.
Rad. elleb. nigri.
jalappæ ana ℨvi.
⊖ *rutæ.*
euphrag. ana ℈i.
S. Purgierend Augen-Büſchlein.
F. l. Nodulus.

Vel coquantur ſpecies in ſ. q. ▽ ſimplicis, vel appropriatæ, colaturæ coq. c. ſ. q. Sacchari ad conſiſtentiam ſyrupi liquidioris.

S. Purgierender Augen-Safft. Doſ. 1. 2. vel 3. cochlearia.
℞. *Pitul. lucis majores ℈i.*
ſcammon. ♀rat. gr. vi.
c. ♉ fœnicul.
F. Pilulæ.
S. Augen-Pillen auf einmal.
℞. MP. *aurearum*
ſine quibus ana ℈ß.
ſcammon. ♀rati gr. vi.
Cum Eſſent. Euphrag.
F. l. a. Pilulæ. S. ut antè.
℞. *Extract. cathol. Andernaci*
panchymag. Crollii ana ℈ß.
c. Eſſent. ophthalm.
F. Pilulæ.
S. Augen-Pillen.

Extracta quoque appropriata poſſunt miſceri purgantibus, & inde formari pilulæ pro diverſitate humoris purgantis.

℞. *Conſerv. flor. euphrag. ℥iß.*
beton.
anthos ana ℥ß.
Confect. Hamech. Meſ. ℥i.
Extract. Valerian. ℨi.
♉ *ſtillat. fœniculi ℈ß.*
c. ſ. q. ▽ vel ſyrup. beton.
F. Electuarium.
S. Augenſtärckende Lattwerg.
℞. *Eſſent. ophthalm. ℨvi.*
S. Stärck-Eſſenz, Doſ. 30. gutt.
℞. ♈ *compoſ. euphrag. Minder. ℨß*
S. ut antecedens.
℞. ▽ *ocularis interna Mynſ. vel Hartmanni ℨvi.*
Syrup. beton. ℥iß.
♈ *euphrag. ℥ij.*
Extract. Valerian. ℨi.
M. S. Augenſtärckung. Doſ. 1. vel 2. cochlearia.
℞. *Herb. verben.*
flor. euphrag. ana Mii.
Radic. Valerianæ
chelidon. maj. ana ℥iii.
ſem. fœniculi ℥ii.
rutæ
ſileris mont. ana ℥iß.
Sacch. vel confect. fœnic. ad pondus omnium.
F. Pulv.
S. Augenſtärckendes Pulver.

Poteſt ſumi in cibô vel poſt cibum ▽ ophthalmica D. Oſwaldi mira facit externè. Parantur aliàs formicæ ex melle additô pane, quæ poſtmodum deſtillantur. ▽ mellis etiam præſtat. Oleum ophthalmicum Rulandi, eſt oleum papyri. Es heiſſet trefflich ſehr. Paratur hoc optimè in fumô Glauberi.

℞. ▽ *ophthalmica de ♋ Crollii. vel Mynſichti ℥ii.*
S. Augen-Waſſer.

Convenit in omnibus oculorum vulneribus, ſi inſtilletur. Idem præſtat ▽ ovorum ad duritiem coctorum cum ſuccinô deſtillata. Ova formicarum indantur vitro, quod induitur pane, hic coquitur & prodit liquor. Eôdem modô fit liquor ophthalmicus ex flor. cichorei, ſed egô paro ▽ per deſtillationem.

℞. ▽ *ophthalm. Rulandi ℥iii.*
roſarum ℥iij.
vitri ♁ ritè præpar. ℈ß.

Macera per δ♀ in vitro clausô, manè filtretur.

S. Sonderlich Augen-Waſſer.

Manè & veſperi inſtillentur oculo aliquot guttulæ. ▽ ophthalmica polychreſta & ☍ formic. Rulandi præparatur in Plenilunio, aliàs opera luditur.

℞. *Vitr. ♁ pelluc. ℈ii.*
▽ *chelidon.*
euphrag.
fœnicul. ana ℥i.

Infund. in vitro clauso, manè ebulliant & filtrentur per chartam emporeticam.

S. Augen-Waſſer.

℞. *Croc. Metallorum ℥i.*
▽ *euphrag.*
chelidon.
rutæ ana ℥i.

Infunde clauſô vitrô per δ♀, poſtea fiat ebullitio & filtratio per chartam emporeticam.

S. Augen-Waſſer.

Ubi metus eſt cataractæ:

℞. ▽ *ophthalmica Mynſ. ℥iii.*
Trochiſc. ophthal. Ejusd. ℥i.

M. S. Augen-Waſſer.

℞. ▽ *majoran.*
euphrag.
chelidon.
fœniculi.
rutæ ana ℥i.
Tut. præpar. ℥i.
camphoræ gr. iii.
Margarit. præpar. gr. vi.

M. S. Augen-Waſſer.

℞. *Roris collecti in extrem. fœnic. ℥ii.*

S. Sonderlich Augen-Waſſer.

℞. ▽ *conſolid. Reg. vel calcatri p. florum cyani ana ℥i.*

S. Sonderlich Augenwaſſer in contuſionibus.

Peculiaris quoque ▽ ophthalmica paratur in deſtillatione ♎ epileptici cum ⊡, aſſumitur verò tantum phlegma.

℞. ▽ *ophthalm. Mynſ. ℥ii.*

S. Augen-Waſſer.

℞. *Pulv. ophthalm. Mynſ. ℥ii.*

S. Augen-Pulver.

Tempore matutinô & veſpertinô infletur parum.

℞. *Lapid. calaminar.*
Tutiæ præpar. ana ℥i.
Margar. præpar. ʒß.
Sacchari candi ℈ii.
⊕ *albi ℈i.*

M. S. Sonderlich Augen-Pulver.

Poteſt inde fieri unguentum cum pinguedine porci, vel unguentô roſaceô, vel butyrô Majali ▽ fœniculi & euphragiæ optimè lavato. Vel miſc. cum ▽ ophthalmicis.

℞. *Unguentum nihili ℥ii.*

S. Augen-Sälblein.

Exſiccatô hoc:

℞. *Pin-*

℞. *Pingued. muſtelæ piſcis*
aſchiæ ana ℥i.

M. S. Augen-Oel.

In *vulneribus oculorum* ſingulare ſpecificum eſt, quod præparatur ex exuviis ſerpentum. *vid. Cnöfelius.*

Experimentum *ad dolorem oculorum* & vulnera eorundem eſt ſequens.

℞. *Pomorum dulcium N. iij.*
Coque in ſ. q. ▽. *Euphraſiæ & roſar. ad mollitiem, trajiciantur per ſetaceum. Pulpæ trajectæ adde ſacchari albiſſimi ℥ij.*
camphoræ gr. xv.
croci gr. v. M.

Applicentur tepidè cum petiis.

Cap. XXIII.

De
Aurium Affectibus.

Tit. I.
De
Inflammatione Aurium.

Succus ſempervivi præſtantior eſt ſucco ranunculi, ob nimiam hujus acrimoniam.

In affectibus aurium *internè dentur* medicamenta ex betonicâ, eſſentiâ lignorum, Tinctura lign. Tinct. corallor. quibus miſceantur ſpecifica cephalica.

℞. *Succ. lactucæ*
Nymph.
roſarum ana ℥i. M.

S. Kühlſafft zum Ohr.

Ubi materia ad ſuppurationem tendit, prodeſt decoctum lactis cum ficubus. Ad rupturam apoſtematis.

℞. *Succi ſempervivi expreſſ. ℥ij.*
Lact. mulieb. ℥ß.

S. Mixtur zum Ohr.

Tit. II.
De
Ulceribus Aurium.

℞. *Flor. roſar.*
Fol. hederæ terreſtris.
Nicotianæ
betonicæ ana p. iij.
Coq. in ſ. q. ▽. *Col.* ℞. *& adde.*
mellis roſati
Syrupi de beton. ana ℥iij. M.

S. Euſſerlich zum Ohr zu gebrauchen.

Abluitur hôc ulcus. Syrup. abſinthii & lac caprinum ad ulcera aurium quoque ſunt præſtantiſſima. ♎. ⊡. phlegma in ulceribus aurium quoq; mirè prodeſt.

Tit. III.
De
Vermibus Aurium.

℞. ☍. *Diacolocynth.* ♌. *℥iß.*
Nucl. Perſicorum
Amygd. amar. ana ℈i.
ſtillat. ligni corylini g. iij.

M. S. Oel gegen die Würm.

Poteſt etiam applicari fel favi. item lac muliebre tepidè. Mira etiam præſtat ☍ Nicot. nucl. Perſic. &c.

Tit. IV.
De
Dolore Aurium.

Folium hyoſcyami vel tabaci prodeſt.

In-

Internè pulvis anodynus cum ſpecificô cephalicô. ♄. & globulus, quô fera eſt confoſſa laudantur* vulgo. Applicetur quoque ☍ Nuciſtæ cum moſchô. It. Pinguedo anſeris cum ſucco cæparum.

℞. *Cæpam ſub cineribus coctam*
Butyri recentis ℥ij.
☍ *chamælin.*
roſat. ℥i.
croci ʒß.
mucilag. ſem. cydon. cum ▽ *roſ. fact. q. ſ.*
F. Cataplasma.

Prodeſt etiam oleum roſarum, cui lumbrici terreſtres præpar. & loti incoquantur. It. ☍ roſarum ℥ij. cum acet optim. ʒß. coq. ad 4. p. conſumptionem, poſt adde laud. opiat. vel extract. opii c. ⁓ ⊕ vel ✢ facti gr. iij. M.

In *cauſâ frigidâ* expertum ſe ſcribit Horſtius ☍ camphoræ præſentiſſimum fuiſſe remedium. *Vid. Foreſtus l. 12. obſ.* 1.

TIT. V.
De
Surditate.

NOn eſt melius hic remedium, quàm ambra, imprimis, ubi eſt defectus ſpirituum animalium. Debet dari in magnâ copiâ, vel per ſe, vel eſſentia. *Item* ſpecies diambræ cum ▽. cardui bened. prodeſt quoque eſſentia caſtorei, abſinth. ⁓ otalgicus & acouſticus ambratus. In *Memorabilibus Camerarii* exſtat oleum, quod præparatur ex vermibus repertis in corticibus ligni quercini. *It.* Eſſentia fellis hominis, Lucii piſcis. Axungia ſerpentis, Caſtoris. ▽. picarum cum caſtoreo. *Conferunt etiam* ▽. cardui benedicti rectificata, manè & veſperi infuſa: *It.* ▽ ſalviæ rectificata & eôdem modô uſurpata. It. raphanus excavatus impleatur ▽. majoranæ, addatur momentum ſalis, ſubterretur & aqua collecta inſtilletur. *Item* panis recens cum cuminô ſufficienter coctus. *Item*

℞. *Pulp. colocynthidos* ℈i.
☍ *lil. albor.*
de caſtor. ana ʒß.
vini albi ℥vi.

Coque ad vini conſumptionem, & guttulatim in aures immittatur. Item propria ⊡ *frequenter exterius adhibita pro lavamentô.*

Aqua etiam ex ovis formicarum prodeſt.

℞. *Sem. carui* ℥ij.
Bacc. lauri N. ij.
Flor. Chamomill.
Fol. roriſmarin.
*Herb. ſalv. ana M*ij.

Coq. in ſ. q. v. & evaporet in aures aliquoties ſingulis diebus.

TIT. VI.
De
Tinnitu.

VApor abſinthii & verbenæ cum lapidibus coctis ſpecificè prodeſt. *Ubi adſunt ſordes*, & materia purulenta exit, utor ego ♐te ⊡ pueri per ſe: Vel Eſſent. lign. ſaſſafr. It. Eſſent. liquorum. Zibethum quoq; auribus cum bombace inditum mira præſtat. *Tinnitus* pariter *aurium*

ſæpiſſimè tollitur vapore panis calidi cum ſemine cumini aliisque parati.

℞. ▽ *Picarum cum caſtor.* ℥ij.
Eſſent. caſtor. ℥i.
M. S. Mixtur zum Ohr.

℞. *Fell. ſicc. piſc.* ʒij.
☍ *ſtillat. ſuccin. gutt. iij.*
cumin. gutt. ij.
M. ſ. ut antecedens.

℞. *Fellis perdicis* ʒij.
☍ *ſtillat. abſinthii g. iv.*
S. ut antè & indatur cum bombace.

℞. *Auxung. caſtor.* ℥i.
viperar. ℈i.
M. S. Sälblein zum Ohr.

℞. ☍ *otalg. Mindereri* ʒiß.
S. Euſſerlich Oel.

℞. ☍ *acuiſtic. ambratum Nynſ.* ℥i.
S. Sonderlich Oel.

℞. ☍ *caſtor.*
abſinthii ana ʒß.
ſtillat. abſinthii g. vi. M.

℞. ☍ *amygd. camar.*
abſinth.
formicar. ana ʒß.
ſtillat. chamom. g. vi.
M. S. Oel gegen das Brauſen der Ohren.

℞. ☍ *vermic. lign. querc. comp.* ℥i.
S. ut ſuprà.

℞. *Fol. aſari*
Com. abſinthii
Fol. lauri
Herb. origan.
ſerpill. ana p. iij.
Helleb. albi ʒij.
colocynthid. ʒi.
Incis. & contus. groſſò modò dentur.
S. Sonderliche Species,

quæ poſſunt vel in vinô vel lacte coqui & applicari per infundibulum. Poteſt etiam c. ♒ vini inde parari eſſentia: Aut & ſpecies hæ cum oleo coqui poſſunt, pro ☍ compoſito ad aures.

℞. *Herb. verben.*
Fol. lauri
Com. abſinth.
Flor. cham. Rom. ana p. iij.
Sem. cumini ʒij.
S. Species zum Kochen.

℞. *Eſſent. lign. ſaſſafras*
Flor. anthos ana ʒiij.
S. Eſſenz.

℞. *Eſſent. ligni compos.* ʒß.
♒ ⊕ *cephalici* ʒij.
S. Sonderliche Eſſenz.

Mira quoq; præſtat ♁ium diaphoreticum, exſiccat enim. Detur in ▽ appropriata, per aliquot dies continuetur, ſudorque cieatur. Addi poteſt bezoardicum ☽re vel ſpecificum cephalicum.

In ulcere aurium

℞. *Milii man. j.*
⊖ *mß.*
Flor. chamomillæ
Furfuris triticei
Sem. carui ana Mj. M.
Calefiant in lebete aſperſò vinô & in ſacculô applicentur.

℞. *Fellis Tauri* ℈i.
✚ *vini* ʒiß.
Coque & evapora in aurem.

℞. *Furfur. groſſi*
milii ana mß.

⊖ *pug.*

⊖ pug. j.
Flor. chamomill.
Herb. origan.
rosmarin. ana p. ij.
Sem. cumini ℥i.
F. Sacculus.

Qui irroratus calefiat & manè apponatur.

℞. *Rad. cyclam. rec. q. placet.*
Adde
℘ chamom.
amygdal. amar.
roſarum ana q. ſ.
Coque & exprime & ante ſomnum auribus immitte.

Caput XXIV.

De *MORBIS NARIUM.*

TIT. I. De Ulceribus narium.

IN *ulceribus à materiâ ⊖ſâ* oriundis optimè proſunt pilulæ de fumariâ, reſina ſcammonii, gialap. ☿ dulc. Semper tamen admiſceantur ſpecifica cephalica.

Præmiſſis univerſalibus convenit eſſentia lignorum florum anthos, cum eſſ. vulneraria.

Quodſi autem à ſcorbutô ulcera proveniant, ſemper admiſceantur medicamenta ex lignis & antiſcorbuticis.

Pro ſudore ciendo mirè prodeſt cinnabaris ʒii aliquoties adhibita. It. ſpecificum cephalicum. *Vid. Glandorpius de polypo narium.*

TIT. II. Polypo narium.

HEnricus *ab Heer. in obſ.* commendat ad polypum butyrum ʒii. Alii verò ☿. ut & arcanum corallium. *Riolanus de Morbis Narium* probatum habet remedium ad polypum. *Poterius in Obſ.* valdè commendat pulv. heliotropii naribus bis de die cum goſſypiô immiſſum, quod diſſolvat citra morſum. *Quidam commendant* ſuccum naſturtii. In applicatione verò corroſivorum Medicus debet eſſe cautus, ne degeneret in gangrænam.

TIT. III. De Hæmorrhagia narium.

SPerniola Crollii in- & externè hîc prodeſt Pulv. ranarum ſiſtit omnes hæmorrhagias. Crocus & eſſent. ♂ quoque laudantur.

Ubi omnia deſperata ſunt, confugiendum eſt ad laudanum opiatum, tanquam ad ſaccum anchoram, non tamen omnibus convenit. In ſtercore aſininô & ſuillô ſingulare latet medicamen contra hæmorrhagiam narium & uteri. Cichorei radix flore albo hîc quoque prodeſt: Hâc ipsâ wollen ſich etliche feſt machen. Quidam pro ſecretô habent, dum ſanguis naribus exſtillans ſtatim excipiatur & adhibeatur ægroto cum liquore conveniente. De pulvere

ſympathetico *vid. Pavinianum & Bever.vicium.* Bufo exſiccatus? mirè prodeſt, axillis alligatus: Prodeſt quoque, ſi in manibus idem detineatur. Sic & in febribus malignis mirè commendatur. Certiſſimum verò remedium eſt muſcus cranii humani violenter occiſi. Proſunt etiam ℟ ♀ ⊕, ℟ lap. hæmatit. ⦶ in ▽ diſſolutum appropr. In vulnerum hæmorrhagiis valet quoque mumiæ ℈*i*. It. Eſſentia mumiæ.

℞. ℟ ♀ ⊕*li* ʒ*ij*.

S. Tinctur gegen das Bluten 10. vel 20. gutt.

℞. ℟ ♀ ⊕*li*
lapid. hæmat. ana ʒ*i*.
S. ut ante.

℞. ▽. *burſæ paſtoris*
equiſeti ana ʒ*i*.
℟ ♀ ⊕*li* ʒß.
Syrup. corallior.
portulac. ana ℥*ii*.

M. S. Stärcktränklein gegen das Bluten.

℞. ▽. *burſ. Paſt.*
portulac.
equiſeti ana ʒß.
Sperniol. Grollii gr. viii.
Syrup. portulac. ℥*ij*.

M. S. Stärcktränklein gegen das Bluten/ wol umzurütteln auf einmal.

In *fortiſſimâ hæmorrhagiâ* poteſt addi laudani opiati granum 1. vel alterum.

℞. ▽ *burſ. Paſtor.*
equiſeti.
portulacæ ana ʒ*iß.*
Lapid. hæmat. præpar. ʒ*ij.*
Croc. ♂ *adſtring.* ʒß.
ſyrup. corall. ʒß.

M. S. Tranck gegen das Bluten auf etlichmal.

℞. ▽ *burſ. Paſtor.*
plantag.
equiſeti ana ʒß.
Lapid. hæmat. præp. ʒ*i.*
Muſci cran. hum. gr. ij.
ſyrup. portulac. ℥*vi.*

S. Tränklein auf einmal.

℞. ▽ *Portulacæ.*
burſæ Paſtoris ana ʒ*i.*
Lap. prunell. ʒ*i.*
ſyrup. corall.
M. S. Ut antecedens.

⦶ fixum vel etiam crudum ſiſtit quoque hæmorrhagias in aq. ſolutum, & eſt arcanum Felicis Wurzii.

℞. *Sperniol. Crollii gr. vi.*
Laudani opiati gr. iij.
F. Pilulæ N. 9.

S. Pilulen gegen das Bluten auf einmal.

℞. *Pulv. anodyn. gr. viij.*
Sperniol. Crollii gr. vi.

S. Pulver gegen das Bluten auf 1 mal.

℞. *Lapid. hæmat. præp.* ℈*i.*
Pulv. ranar. calcinat. gr. vi.
M. S. ut antecedens.

EXTERNA:

℞. ▽ *Plantag.*
equiſet.
fol. quercus ana ʒ*ii.*
Lap. hæmat.
terræ ſigillat. ana ʒ*i.*

M. S. Umſchlag ums Haupt.

℞. ▽ *plantag.*
burſ. paſt.
ſperm. ran. ana ʒ*ii.*
Trochiſc. de camph. ʒ*i.*

Sacch.

Sacch. ♄ *gr. v.*

M. S. Umſchlag zum Halß.

℞. ▽ *Burſ. Paſtor.*
plantag.
millefol. ana ℥iß.
Trochiſc. de camph. ʒi.
Sacch. ♄ *gr. vi.*

M. S. Aufſchlag auf die Leber.

TIT. IV.

De

OLFACTUS LÆSIONE.

RAdix ireos noſtr. 🝆 Nicot. irid. 🝆 ſtillat. majoran. Nodul. ex majoran. & nigellâ mira præſtant in olfactus læſione. It. conyza.

℞. *Pulv. fol. majoranæ.*
flor. lil. convall. ana ʒi.
🝆 *ſtillat. majoran. gutt. iii.*

M. S. Nies-Pulver.

℞. 🝆 *irin.*
Nicot. ana ʒi.
nigell. per expreſſ. ℈ß.
ſtillat. majôr. g. iij.

M. S. Oel zur Naſen.

℞. *Pulv. fol. majoran.*
ſem. nigel. ana ʒii.
🝆 *ſtillat. majoran. g. iij.*

F. Nodulus cum ſtylo, qui vel per ſe, vel madefactus cum ▽ majoranæ applicari poteſt.

TIT. V.

De

STERNUTATIONE NIMIA.

S*Ternutatio violenta*, ex catharrô ⊖sô, v. g. curatur attractione lactis tepidi. *Vid. Obſ. Horſtii & Annot. Noſtras in Morellum* p. 84. Item ſi immittatur manus in ▽ frigidam.

CAP. XXV.

De

AFFECTIBUS LINGUÆ.

LINGUÆ TUMOR ſæpiſſimè excitatur ab applicatione ☿rii minus ritè præparati, velut ab imperitis Chirurgis ad cosmetica adhibetur, & tunc proſunt medicamenta, quæ ſpeciatim reſiſtunt & contrariantur ☿rio, ut ♌ theriacalis, ▽ ſcabioſæ cum ✛ roſarum. In genere prodeſt ♐ ⊕, It. Tinct. roſarum vel violarum.

In RANULA commendantur fungi ſambuci in potu, 🝆 ⊕ cum melle roſ.

Ad NIGRITIEM cum SCABRITIE prodeſt ▽ ſempervivi, ♐ ⊕, ▽ prunell, mucilag. ſem. pſyllii cum ▽ ſemperviv. præp. ▽ ſemperviv. cum ſiccô ♋ & ⊖ ✱ deſtillata eſt optima.

℞. *Tinct. roſ.*
viol. ana q. ſ. D.

VAPOR STRANGULATORIUS & ſtipticus interdum *accidit hypochondriacis*, ita ut loqui non poſſint, donec diſcuſſus fuerit. Adhibentur hîc deobſtruentia & impedientia adſcenſum. Acidus humor eſt præcipitandus per ocul. ♋ corall. rubr. ♌ ⊕ & ſimilia.

℞. *Semperviv.* ℥iii.
Rob. diamoron. ʒiii.
♐ ⊕ ℈i.

M. S. Mund-Waſſer.

℞. ▽ ſemperviv.
Prunell. ana ℥iß.
ſyrup. ſemperviv. ℥i.
Lapid. Prunellæ ʒi.
M.S. ut prius.
℞. Mucilag. ſem. pſyllii
cydon. c. ▽ ſemperviv. extr. ana ℥iii.
Julep. roſati. ℥ij.
M.S. Mundſchleim.
Refrigerat, lenit. & conſolidat:
In Paralysi Linguæ:
℞. Q.E. Matthioli.
∾ ceras. nigror.
⊕ com. vel cephal.
anthos ana ℥i.
ſyrup. flor. tunicæ ℥iii.
M.S. Mixtur zur Zunge.
Doſ. cohleare ſemis, quod detineatur in ore.
℞. ▽ lil. convall.
lavenduli ana ℥i.
∾ prim. veris
ceras. nigr. ana ℥i.
ſyrup. flor. tunicæ ℥ß.
M.S. Kräfftig Stärck-Waſſer.
In Difficultate Loquelæ:
℞. Spir. theriacal.
cephal. compoſ. ana ʒii.
S. Spiritus zur Naſen.

Cap. XXVI.

De

Morbis Labiorum.

Fiſſura labiorum *ab affluxu humorum ſalſorum*, ſi diu duret, debet purgari nodulô ſerum ſalſum eluente.

Si verò ab uteri ſiccitate, ad illum cura dirigenda venit.

Ulcera labiorum ſunt plerumq; ſignum Luis ♀reæ, non tamen ſemper, neque ſoli huic eſt fidendum, ſed conſiderentur etiam alia ſigna ſimul.

℞. Mucilag. rad. ſymph. c. ▽.
ros. & plantag. præp. ʒiv.
☍ ſacchari ʒi.
M.S. Vermiſchter Schleim.

Valet in omnibus fiſſuris & eſt præſentaneum remedium.

℞. Pomati ℥i.
☍ momord. ʒß.
(quod egregium eſt vulnerarium)
M.S. Vermiſchter Pomade.

Mulieribus verò datur Eſſentia caſtitatis.

Cap. XXVII.

De

Morbis Faciei.

Ad oris torturam conveniunt omnia medicamenta ex caſtoreô in- & externè. ▽. hirundinum cum caſtoreo.

Ptyalismus ſæpè excitatur ☿riô applicatô & non ritè præparato.

In lue ♀reâ deſperatâ, ubi oſſa fiunt curioſa, optimum remedium eſt ptyalismus.

Si à catharrô ⊕ſô, proſunt pilulæ de ſuccinô Cratonis, rob nucum, ▽. plantag.

Si â

Si â ventriculo humidiore, elix. propr. Paracelſi.

Si â ſcorbutó elix. antiſcorb.

Ptyaliſmus *ſi accidat pueris*, tempore matutinó cum rubore malarum, ſignum eſt vermium in inteſtinis degentium.

Si pytaliſmus nimius ſit, ita curetur:

℞. ▽. *plantag.*
fol. querc. ana ℥iij.
Syrup. myrtill, ℥i.
O ℈i. M.
S. Gurgelwaſſer.

CAP. XXVIII.

De

AFFECTIBUS ORIS.

AD APHTHAS magis convenit decoctum ficuum, quàm paſſulatum, Tinct. bellidis, roſarum vel ♐ ⊕. ▽ viridis Hartmanni, ℞ laccæ, rob, diamoron, ▽. cort. nuceum.

Ad puerorum Aphthas optimum eſt remedium ſyrupus fumariæ, purificat enim ſanguinem.

℞. *Syr. de fumar. compos.* ℥iß.
pom. laxat. ℥ß.
Eſſent. fum. ʒiß.
M. S. Blutreinigender Safft auf etlich, mal.

In FOETORE ORIS convenit elixir proprietatis ſive ſimplex, ſive antiScorbuticum, interim ſemper reſpectus haberi debet ad cauſas. Benè olentibus non ſemper curatur; interdum cura ſolùm eſt palliativa.

℞. *Pulv. rad. ireos Florent.* ℥i.
Galliæ moſchatæ ℈i.
Ambræ
Moſchi ana gr. iv.
Sacchari & Amyli q. ſ. Cum mucilagine tragacanthi in ſ. q. ▽. *roſarum anrant. ſoluti.*

F. Globuli.
S. Wolriechende Mundkůchlein.

℞. *Pulv. rad. ireos Flor.* ℥i.
Ambræ.
Moſchi in ▽. *roſ. ſolut. ana gr. vi.*
c. ſ. q. ſacch. & mucilag. tragacanthi.
F. l. a. trochiſci. S. ut antè.

Pro ditioribus & Principibus poſſunt ex ſolô moſchô & ambra cum ♎ roſar. ſolut. præparari globuli elegantiſſimi & pretioſiſſimi.

℞. *Trochiſc. moſchardin.* ʒiij.
Adſperg. Eſſent. Ambræ c. ♎ *roſar. paratæ.*
S. Wolriechende Mundkůchlein.

℞. *Elæoſacch. citri* ʒi.
Cinnamom. ʒß.
M. S. Pulver zum Mund ein Meſſerſpitz voll auf einmal.

AD ULCERA ORIS:

℞. ▽. *Burſæ Paſtoris*
plantaginis
Fol. quercus ana ℥iß.
Syr. de ſymph. Femel. ℥iij.
M. S. Heil-und Mundwaſſer.

CAP.

CAP. XXIX.

De *MORBIS DENTIUM.*

TIT. I. De CORROSIONE DENTIUM.

SCalpella ex buxo commendantur, ♎ ⊕ gutt. ij. vel iij. bombaci inditæ & denti adhibitæ mirè contra corroſionem proſunt. Commendatur hîc quoq; ſuccus tithymali. *Vid. Strobelberg. de podagra dentium.*

℞. M. P. *Cochiar.*
aurearum ana ℈ß.
ſcammon. ♀*rati gr. vi.*
☍ *ſtillat. majoran. g. ij.*
F. Pilulæ pro 1. doſi.

℞. *Conſerv. beton.* ℥*i.*
Pulv. jalappæ ℈*i.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
♎ *lil. convall. g. vi. c. ſ. q.*
ſyr. de beton.
F. Bolus pro doſi 1.

℞. *Pulv. jalapp.* ℈*i.*
ſcammon. ♀*rati gr. vi.*
☍ *ſtillat. major. g. iii.*
F. Pulv. pro doſi.

Commendantur hæ purgationes in humore ⊖ ſô.

℞. *Tacamahac. q. ſ.*
Contundatur in mortariô calidô cum piſtillô, inducatur ſuper alutam in formâ imperialis.
S. Fluß-Pflaſter.

℞. *Balſam. Odontalg. Crollii* ℈*i.*
S. Zahn-Balſam auf etlichmal.

TIT. II. De MOBILITATE DENTIUM.

FRequentiſſimus eſt affectus quique *à ſcorbuto ut plurimum* inducitur. Convenit ⊙ uſtum ſuccus acaciæ, fol. quercus & omnia adſtringentia.

℞. *Rad. ireos Florent. &c.*
Eſſent. lign. & præprimis lign. ſaſſafras. Unguentum aquilegiæ, Tinctura laccæ, phlegma aluminis.

℞. *Rad. biſtort.*
tormentill. ana ℥ß. *vel* ℥*i.*
Flor. r. ſ. rubr. Mß.
Coq. in ſ. q. ▽ *com. Colat.* ℞. ℥*vi.*
ſyrup. r. ſ. ſicc. ℥*i.*
🜍 ⊡ ℥*iii.*
M. S. Gurgel-Waſſer.

℞. *Unguent. aquileg.* ℥*iii.*
S. Sonderliches Zahn-Sälblein.

℞. *Pulv. rad. biſtort.*
tormentill. ana ℥*i.*
roſ. rubr. ℈*i.*
ſucc. acac. ℥*i.*
ſyrup. de roſ. ſicc. q. ſ.
M. S. Zahn-Salb.

℞. *Gargariſm. de acac. Mynſ.* ℥*iv.*
ſyrup. roſ. ſicc. ℥*vi.*
M. S. Zahn-Waſſer.

℞. 🜍 ○ ℥*vi.*
Tinct. roſ. ℥*i.*
S. Zahn-Tinctur.

℞. *Tinctur. laccæ.* ℥*i.*
S. ut ſupra.

℞. ▽.

℞. ▽ contraputred. gingivar. ℥iij
♎ cochleariæ ℥i.
M. S. Euſſerlich Mundwaſſer.

TIT. III.
De
ODONTALGIA.

SAnguis criſtæ galli mirè prodeſt, ſed *in deſperatiſſimis* convenit pueris cerebrum leporis coctum.

Si dolor eſt nimius, confugiendum eſt ad extractum hyoſcyami, laud. opiat. theriac. recens, balſam. odontalg.

Transplantationes in avellanam nucem feliciſſimô ſucceſſu adhibitas ſæpius ſum expertus. De transplantatione in ſambucum *vid. Becker in Microc.*

℞. ☍ *ſtillat. camphor. â guttis iv. ad x.*
S. Sonderlich Zahn-Oel.

℞. ☍ *deſtill. ligni buxi ſancti ana g. v.*
S. ut antè.

℞. *Balſami Noſtri odontalgici.* ℥i.
S. Lattwerg gegen das Zahnweh.

℞. *Sotirellæ parvæ Aug.* ℥i.
S. Lattwerg gegen das Zahnweh.

℞. *Laud. op. gr. iii.*
c. ☍ *camphoræ*
F. Pilulæ ij.
S. Pillen gegen das Zahnweh.

℞. *Rad. lapathi acuti*
urtic. ana ℥i.
pyrethri ℥ß.
Herb. Perſicar.
ſerpilli ana Mi.
Raſur. ligni ſancti
buxi ana ℥ß.
ſem. hyoſc. albi ℥ij.
Coq. in ſ. q. ▽. *Colat.*
℞. ℥*vi. Adde*
Syrup. aromat. caryophill. ℥iß.
M. S. Tranck gegen das Zahnweh.

TIT. IV.
De
DENTIUM STUPORE, STRIDORE & NIGREDINE.

IN STUPORE DENTIUM non datur præſtantius remedium, quàm ſi dentes fricentur portulacâ recenti. vel caſeô recenti.

In STRIDORE optimum remedium eſt Balſamus Peruvianus verus.

In NIGREDINE verò prodeſt Tinctura laccæ, ♎ ex O & ⊖. Farina Virginea Mynſichti ex ſilicibus: Interim hic pulvis non eſt quotidiè ſumendus, aliàs gingivis nocet propter acredinem. Lapis pumicis in lacte extinctus, *vid. Mynſichtus.* Teſtæ ovorum calcinatæ, cinis tabaci, rorismarini, cruſtæ panis. Freitagius commendat radicem polypodii in acetô & ♎. ♀. maceratã, ℞ laccæ Mynſichti ſingulariſſimum eſt in FOETORE GINGIVARUM; fumus ♀ris, CC. uſtum &c.

℞. *Pulv. dentifr. Aug.* ℥iv.
S. Zahn-Pulver.

℞. *Farin. virgin. Mynſ.* ℥ß.
S. ut antè.

℞. *Pulv. ſilic. calcinat.* ℥ß.
Oſſ. ſepiæ
pumic. in lacte extinct. ana ℥ii
CC. uſt. ℥i.
☍ *ſtill. lign. Rhodii g. 6.*
M. S. Zahn-Pulver.
Valdè dealbat dentes.

℞. *Farin. virg. Myns. ʒii.*
ciner. tabaci ʒiß.
Sang. Dracon. ʒi.
🝆 *ligni rhod. g. vi.*
M. S. ut ſuprà.

℞. *Pulv. dentifr. ʒi.*
Ciner. Tabac. ʒiß.
🝆 *ſtillat. lign. rhod. g. iv.*
cum ſ. q. Gummi tragac. albiſſ. in Tinct. laccæ ſolut. F. ſtyli dentifricii, qui optimè exſiccentur.

℞. *Pulv. ſilic. ʒii.*
pumic. cum lacte præp. ʒß.
Rad. ireos Flor. pulv. ʒiß.
Ciner. Tabaci
roriſmar. ana ʒi.
c. ſ. q. tragacanth. in ∇. *roſ. ſolut.*
F. Styli dentifricii.

℞. ⌒ ⊖
O *compos. ana ʒii.*
Tinct. ros. ʒi.
S. Zahn-Tinctur.

℞. ∇. *Salviæ ʒiij.*
⌒ ⊖ *&* O *ana ʒi.*
M. S. Zahnwaſſer.

℞. *Tinctur. laccæ ʒiij.*
flor. aquileg. ʒi.
M. S. Zahn-Tinctur.

Hæc præprimis prodeſt, *ſi oriatur malum à ſcorbutô.*

Non ſemper accedendum eſt ad medicamenta fortiora hæc, ſed prius corpore optimè purgatô aliquamdiu uſurpanda ſunt medicamenta antiſcorbutica & ſanguinem purificantia.

CAP. XXX.

De AFFECTIBUS GINGIVARUM & GURGULIONIS.

AD GINGIVAS CORRUPTAS convenit gargariſmus Myns. de tormentilla. It. Balſamus medicamentoſus Ejusd. ⊖ armoniacum.

GINGIVARUM EXCRESCENTIA naſturtium in ∇. coctum pro gargariſmate prodeſt. A fortioribus verò hîc abſtinendum.

GURGULIONI LAXATÆ prodeſt, ſi fermentum cum ſuccino ſupremæ capitis parti applicetur. It. ⌒ vini.

In INFLAMMATIONE GURGULIONIS convenit ⦶ fixum, ſaccharum ♄, ∇. prunellæ.

℞. ∇. *Prunellæ ℥iv.*
⦶ *fixi ʒi.*
Syrup. ſempervivi ℥i.
M. S. Gurgelwaſſer.

D. JOH.

D. JOHANNIS MICHAELIS

PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS

PARTIS I. LIBER III.

De

AFFECTIBUS THORACIS.

CAPUT I.

De

ANGINA.

ANgina quædam eſt *maligna* ſeu epidemica, quæ bezoardicis refrigerantibus curatur. Huic malignæ non convenit V. S. ſi unâ die duraverit. *Anginæ verò non malignæ* prodeſt V. S. non tamen admodum larga & quidem in brachiô. *Si verò oritur ab obſtructione mentium*, in talô & quidem ſaphena incidenta.

Purgatio adhibeatur in principiô & ſit vehementiſſima, *vid. Zacut. Luſitan. in Hiſt. & Barthol. de anginâ puerorum.*

Repellentia cautè adhibeantur. Lapis prunellæ mira præſtat in omnibus inflammationibus cum ▽. ſempervivi.

In omnibus faucium morbis optimum eſt rob ſeu extr. corticum nucum, reſiſtit enim venenis. It. ▽. cort. nucum cum ⊖ ✱, vel ſuccus ♋ & ſempervivi cum ⊖ ammoniacô mixta. Cinis hirundinum internè adhibitus ad ʒß. pro certô habetur remediô. ▽. hirund. fung. ſambuc. De filô purpureô, quô ſerpens eſt ſtrangulatus, *vid. Barthol. Pulverinus & alii.*

Anginæ ab inflammatione medetur ▽ cordialis Saxoniæ, medic. ex ⦶, imprimis ⦶ cum ♁ fixatum, ▽. acetoſæ &c. -∼-. ⦶. in omnibus inflammationibus mira facit.

℞. ▽ *Semperviv.*
prunellæ ana ℥iij.
Syrup. ſemperviv. Aug. ℥i.
Rob dianucum ʒß.
S. Safft zum Hals.

℞. *Sedi major.* M*ij.*
♋ *fluviatil. N.* 6.
Contund. in mortariô lapid. & exprimatur ſuccus. Adde Rob dianuc. ℥*i.*
S. Ut antè.

℞. ▽. *Semperviv.*
cort. nuc. ana ℥ij.
Rob dianuc. ℥ß.
⊖ ✱ ℥ß.
M. S. Safft zum Hals.
℞. ▽. *prunellæ*
ſemperviv. ana ℥i.
⊕ ℈ß.
Syrup. acetos. citri ℥ß.
M. S. Schwitztranck auf einmal.
℞. ▽. *ſemperviv.*
prunell. ana ℥v.
Syrup. ſemperviv. ℥iß.
Lapid. prunellæ ℥i.
M. S. Kühltranck auf etlichmal.
℞. ▽. *Prunellæ iv.*
Pulv. hirund. combuſt. ℥i.
Magiſt. dent. apri ℈ß. *vel* ℈i.
Syrup. ſemperviv. ℥i.
M. S. Stärckſafft.
℞. *Nid. hirund. N. j.*
Alb. Græci (canes per aliquot dies oſſibus & paucâ ▽ nutriantur) ℥i
Rad. lil. alb.
alth. ana ℥i.
Ficum ping. N. iv.
Flor. chamom.
malvæ
melilot. ana Mi.
Semin. fœnugr.
lini
altheæ ana ℥ß.
Coq. in ſ. q. ▽. *Prunell. & ſempervivi ad putrilaginem, poſt trajiciantur per ſetaceum & adde pulv. noct. combuſt.* ℥iß. *(facit ad rupturam faciliorem)*
☋ *lil. alb. q. ſ. pro conſiſt. pultis.*
S. Euſſerlicher Brey zum Hals.
Applicentur tepidè.
℞. *Rad. alth.*
malv.
lil. alb. ana ℥i.
Herb. prunell.
Flor. malvæ ana Mi.
Cortic. Nuc. p. iij.
Ficuum Num v.
Sem. alth. ℥ij
Coq. in ſ. q. ▽. *com. Colat.* ℞. ℔iß.
Adde Syrup. ſemperviv. ℥iß.
Rob diamoron ℥ß.
M. S. Gurgelwaſſer.
℞. ▽. *Capon. deſtill.* ℥iv.
cordial. Saxon. ℥ij.
Syrup. cort. citri ℥iß.
M. S. Hertzſtärckendes Waſſer.

CAP. II.
De
STRUMIS.

Strumæ aliquando ſunt *affectus contagioſi*, ut ex curatione patet, præprimis ſi oriantur ab humore melancholico peculiariter corrupto. Scrophularia ſpecificè prodeſt ad hunc & alios tumores, habet enim figuram nodorum. Radix filipendul. cinis ſpongiarum, lapis ſpongiæ, pulv. contra ſtrumas Arnoldi de Villanovâ, Aug. Caro ſerpentum in cibô aſſumpta mira ad hunc facere affectum fertur â Zacutô Luſitanô.

Externè ſtrumis illita pinguedo ſerpentum idem præſtat. Eſſ. & Magiſt. viperarum. Hartmannus commen-

mendat potum ex craniô hominis demortui, quod probavi.

Medicamenta ad ſtrumas ☽ decreſcente melius operantur. *Videatur Andreas Laurentius.*

In *Bronchocele* conveniunt carminativa, præcipuè ex chamomillâ, ut ☍ ſmaragdinum chamomillæ. Externè emplaſtrum de baccis lauri cum ☍ chamomill. malaxatum.

℞. *Pulv. ad ſtrumas Aug.* ℨiij.
Arcan. dupl. Myns. ℨiß.
Magiſt. ſpin. viperæ ℨi.

S. Pulver. Dos. ℨi. Decreſcente ☽nâ.

Externè fieri poteſt inunctio cum pinguedine ſerpentum, præmiſtis purgantibus.

Cap. III.
De RAUCEDINE.

Tinctura & Syrupus flor. papav. rhæad. in affectibus pectoris mirè conveniunt. ▽. & ſyrup. Nymph. Tinct. violarum, extractum croci ſeu rhabarb. quod ut rectè anima hepatis dicitur ita crocus pulmonum, hermodactyli verò articulorum. Porrò ſyrupus Nicot. ritè præparatus, fæcula aronis, flores ♀. optimè adhibentur in affectibus pulmonum, humidis ſcil. & frigidis, ſed nimius eorum abuſus valdè nocet & hecticam inducit. Balſamus ♀. imprimis calefacit & exſiccat nimis & permultos hecticos trucidavit applicatus. Eſſent. lignorum, ſaſſafras præprimis; paſſulæ, quando opus eſt humectatione, mirè conveniunt. ▽. oſtrearum. De eſu oſtrearum *vid. Tulpium.*

In raucedine tamen ſemper præmitti debent *purgantia* & ratio habenda cauſarum, v. g. *Si oriatur à catharrò* conveniunt pilulæ de ſuccinô Cratonis.

℞. *Pilul. de ſuccino Cratonis* ℈i.
Reſin. jalappæ gr. vi.
c. ſ. q. ☍ *ſuccini vel majoranæ.*
F. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *A. P. aurearum*
cochiarum ana ℈ß.
Reſin. jalappæ gr. iij.
Magiſt. gummi de Peru gr. iij.
cum ☍ *ſuccini*
F. Pilulæ.

S. Haupt- und Fluß-Pillen auf einmal.

℞. *Conſerv. Beton.* ℈ij.
Pulv. cathol. purg. ℈i.
☌ lil. convall. g. vi.
Syrup. de beton. q. ſ.
F. Bolus.

℞. *Syrup. artheriac. ſeu*
de Eryſimo Lobelii ℥ij.
Looch. de caulibus ℥i.
▽. *malv.* ℥iß.

S. Safft gegen die Heiſerkeit.

℞. *Hord optimi non excort.*
Paſſul. maj. ſine nucl. ana ℥i.
Rad. liquirit. mund. & incis. ℥ij
Caricarum N. *vi.*
Herb. capillor. ♀
hyſſopi ana M ß.
Sem. braſſicæ ℨij.

Pinear. rec. ℥ß.
F. Omnium decoctio in ſ. q. ▽. *Fontanæ, Decoct. colat. adde*
Mellis deſpumati ℥i.
Sacchari candi ℥ß.
M. F. Potio.
Exhibeatur manè, â meridiè, & tempore ſomni hauſtus bonus.
℞. *Sem. braſſ. depur.* ℥ij.
Sacchari penidii ℥i.
Oxym. ſcillitici parum,
F. Electuarium lambitivum.
S. Dicker Safft gegen die Heiſerkeit.
Vid. Joh. Baptiſtæ Cadronchius de vitiis vocis.
℞. *Species diatrag. frigid.* ʒij.
Pulv. rad. alth. ʒiß.
c. ſ. q. Emulſ. amygd. dulc. *cum* ▽. *portul. & ſacch. parat.*
F. Rotulæ.
S. Haupt-Küchlein gegen die ſcharffe Flüſſe.
℞. *Emuls. ſem. papav. cum* ▽. *portul. præp.* ℥iij.
c. ſ. q. Sacch. penid.
F. Rotulæ.
S. Sonderliche Küchlein.
℞. *Extract. rad. glycirrh.* ℈i.
Specier. diapenid. ʒij.
c. ſ. q. Tragacanthi in ▽. *roſar. ſoluti.*
F. Pilulæ.
inſtar globuli minoris, in ore detinendæ.
S. Mund-Küchlein.
℞. *Mucilag. ſem. lini*
alth.
pſillii
cum ▽. *malv. extract.* ℥ß.
c. ſ. q. ſacch. penid.
F. l. a. Electuarium lambile.
S. Dicker Safft.
℞. ꝏ *amygd. dulc.* ℥i.
Sacchar. candi ʒiij.
S. Oel auf etlichmal.

Juvant quoque trochiſci becchici albi, ſemper præmittendo univerſalia. Rob paſſularum hic mirè prodeſt, præſertim ubi hepar unà laborat, eſt enim epaticum nobiliſſimum.

CAP. IV.

De
VULNERE PULMONUM.

Recip. ♀. ⊕, Syrup. de ſymph. Fernelii, heder. terreſtris Looch. ſymphit. Ante omnia verò vena ſecetur.

Si Sanguis remanet in cavitate, adhibeatur ▽. & Syrupus chærefol. & ſanguinem congrumatum reſolventia, ne in pus convertatur. *vid. Maccaſii Promptuarium Materiæ Medicæ pag.* 172.

Conveniunt quoq; *potiones vulnerariæ,* ſed debent miſceri cum pulmoniacis ſpecificis v. g. hederâ terreſtri, veronica &c. Optimè prodeſt Balſamus Peruvianus.

In pulmonis anguſtiâ *â Sanguine oriundâ* mirè convenit Syrup. ſucc. ſcabioſæ, ⁓ ⊕ cum Gummi ammoniaco.

In

In Peripneumonia conveniunt ea, quæ dicata ſunt pulmonibus, & inferius fuse recenſentur. *Conf. Maccaſius de Mat. Med. pap.* 310.

Cap. V.

De PHTHISI.

Poſt variolas aliquando infantes incidunt in phthiſin, quia non fuêre adhibita ſanguinem purificantia ſanatis variolis; quare poſt variolas corpus purgetur.

Interdum venit *à ſcorbuticis humoribus* & acribus, neceſſe igitur eſt, ut phthiſicis addantur antiſcorbutica.

Si verò à lue ♀reâ, uſurpentur quoque ſpecifica.

In curatione *præcedat purgatio* pro diverſitate humoris peccantis; non tamen eſſe debent fortiora, quia pulmonibus purgantia nocent.

Poſt convenit ſyrupus veronicæ, tuſſilaginis, conſerva hederæ terreſtris, botryos, veronicæ, tuſſilag, roſarum &c. De opio *vid. Freitagius.* Conveniunt autem opiata, quia humoribus ſalſedinem adimunt & ſomnum conciliant, cujus beneficiô vires recolligi poſſunt.

Medicamenta ex ♁ non ſemper proſunt in morbis pectoris & phthiſicis, quia valdè exſiccant & abſumunt. Inde eſt neceſſe, ut humectantibus corrigiantur. *In ulceribus putridis* balſamus ♁. mira præſtat, præſertim mixtus ſaccharo ♄ quia nimiam ejus caliditatem corrigit. Mulieris uteri gangrænam ſolo balſamò ♁ & Peruvianô curatam vidi.

Conveniunt etiam in Phthiſi Eſſ. cephalica anodyna ad gutt. 30. Pulvis anodynus & medicamenta ex papavere tempore ſomni adhibita.

Ad inhibitionem ſudoris nimii prodeſt decoctum ligni ebeni; decoctum ligni Guajaci convenit quidem, ſed debet corrigi lignô ſantalô, imprimis, ſi hepar ſit calidum.

Ad correctionem ſanguinis convenit helenium, eſt enim inſigne pectorale. Idem præſtat ſuccus fumariæ cum lactis ſerô permixtus. Lactis humani uſu continuatô multi phthiſici ſunt curati, teſte *Zacuto Luſitano Lib. II. Prax. Admirandæ Obſ.* 120. & alibi. Unguentum ex lacte humano. Porrò lac animalium, quæ fuerunt herbis appropriatis ſaginata, ut hedera terreſtri, tuſſilag. marrub. In lacte ſolvatur aliquid ſacchari vel conſerva roſarum ad coagulationem lactis inhibendam. Lac item ante cibum ſumatur. ▽. deſtillata ranarum viridium, oſtrearum, ſanguine porcellorum juvenculorum mira præſtant, quorum tamen decocta melius nutrire, quàm ▽as non ſine causâ ſtatuunt. Convenit præterea butyrum majale non ſalitum, butyrum ex ♋ & omnia ex ♋

Balnea lactis tepidi valdè proſunt, ſi febris abſit. It. balneum ex ☍ olivarum.

Electua-

Electuarium reſumptivum tempore ſomni prodeſt.

Ad ſudorem tollendum pulvis anodynus & unguentum ex lacte muliebri Zacuti pectori inungendum.

℞. *M. P. hieræ cum agarico (in hôc affectu appropriatæ ſunt)* ℈i.
Extract. agarici gr. iij.
c. Balſamô Peruvianô
F. Pilulæ.

S. Bruſt-Pillen.

℞. *Extract. diacarthami* ℈i.
Magiſt. jalapp. gr. iij.
c. ☍ *ſtillat. aniſi.*
F. Pilulæ.

℞. *Extract. phlegmag.* ℈i.
agar.
Reſin. jalappæ ana gr. iv. cum
Eſſent. veronicæ
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

Si phthiſis â defluxionibus oriatur.

℞. *M. P. de ſuccinô Crat.* ℈i.
Reſin jalap. gr. v.
Magiſt. gum. de Peru gr. iij.
c. Elix. Pector.
F. l. a. Pilulæ pro 1. dos.

℞. *Extr. pil. cochiar.*
aurear. ana gr. vi.
c. ☍ *deſt. ſuccini*
F. Pilulæ.

S. Sonderliche Haupt- und Fluß-Pillen.

℞. *Decoct. Pectoral.* ℥ß.
Extract. diacarthami ℥ß.
Syrup. de praſſio ℥iij.

S. Purgier Bruſt-Tranck.

℞. *Elect. lenitiv.* ℥ß.
Diſſolv. in Decoct. Pectorali q. ſ. adde
ſcammon. roſat. gr. iij.
M. S. ut antè.

℞. *Flor. beton.*
anthos
ſcabioſæ ana p. ij.
Rad. ariſtol. rotund. ℥iij.
Agaric. ℥ij.
Sem. carthami ℥iß.
Infund. ſ. q. ▽. *beton. & pulmonar. per* ℘ *Manè ebulliant, colat. Adde*
Syrup. ros. ſolut. ℥iij.
♎ aniſi g. vi.

S. Purgierender Haupt- und Bruſt-Tranck auf einmal.

℞. *Fol. SSS.* ℥ii.
Rhab.
cremor. ♀. *ana* ℥i.
△. *beton.*
ſcab. oſ. ana q. ſ.
Infund. per ℘. *Manè coque ad diſſolut.* ♀. *Col. adde*
Syrup. de beton. ℥iij.
M. S. ut antè.

℞. *Flor. beton.*
anthos
ſtœchad. Arab.
elen.
ſcabioſ. ana p. ij.
Rad. ariſtol. O
helen. ana ℥i.
Paſſul. min. ℥iiß.
Mechoac. ℥i.
Croci ℥i.
Crem. ♀. ℥iij.
Incis. & contus. D. ad Nodul.

S. Purgier Haupt- und Bruſtſäcklein.

Vel etiam poſſunt coqui ſpecies in aqua fontanâ & col. expreſſa poteſt coqui cum ſ. q. ſacchari ad conſiſtentiam ſ. q. rupi liquidioris: Vel cum hydro-

hydromelite coqui & per manicam Hippocr. colari aliquoties ut cum ſacch. inde fiat hydromel purgans.

℞. *Herb. tuſſilag.*
veron.
hyſſop.
pulmon.
hed. terreſtr.
piloſellæ
ſcabioſæ
capillor. ♀ *ana M i.*
Rad. ariſtol. rot.
helen.
tuſſilag. ana ℥ß.
Flor. ſcabios.
malvæ
ſalviæ
veron. ana p. i.
Sem. urtic.
aniſi
fœniculi ana ℥ij.
Paſſul. min. ℥i.
Jujub. ℥ß.
F. c. ping. N. vi.
Incis. & Contus. D. ad Chartam.

S. Species zum Bruſttranck.

Ex hiſce quoque fieri poteſt hydromel. vel

℞. *Decoct. Pectorale uſit. ℥vi.*
Syrup. tuſſilag.
heder. terreſtris ana ℥iß

S. Bruſt-Safft auf etlichmal.

℞. ▽. *Pulmon. vituli. ℥iv.*
antih. Poterii ℈ij.
Man. Chriſti ʒii. M.

℞. *Looch. ſani & expert. ʒi.*
Conſerv. ros. ʒvi.
Spec. diaireos ʒi.
Extract. elen. ℈ii.
c. Syrup. hed. terreſtr.

F. Looch.

S. Dicker Safft.

℞. *Conſerv. veron.*
hed. terreſtr.
tuſſilag. ana ʒi.
Pulv. Haly contra Phthiſin ʒiij.
Spec. diamarg. frig. ℈iß.
c. Syrup. hed. terreſtr.

F. Electuarium.

S. Bruſt-Lattwerg.

℞. *Pulv. antih. Poterii ʒi.*
anonym. rec. ʒiß.
Matr. perlar. præp. ʒii.
Lap. Lync. præp. ʒß.
Chocolat. pulveris. ʒvi.

M. Bene in mort. lapideô.

℞. *Lap. Lyncis pulveris. ʒß.*
Affund. ✠ ad eminent. 4. digit. ſtent indigeſtione per 24. horas, filtr. & edulcor. ▽. flor. borrag. pro uſu.

Proſunt quoque juſcula ex conchil. & cochleis.

℞. *Diacod. ʒi.*
Rotul. diaireos ʒiij.
Conſerv. tuſſilag.
hed. terreſtris
veronicæ ana ʒij.
Flor. ♀ *ʒi.*
Sacch. ♄ *℈ii.*
Extract. helen. ʒi.

D. in Scatulâ.

S. Bruſt-Stärckung.

℞. *Pulv. Haly contra Phthiſin recenter diſpenſat. ʒij.*
Spec. diaireos ʒi.
Extract. helen. ℈i.
c. ſ. q. Sacchari in ▽. *pulm. vituli ſolut.*

F. l. a. Morſuli.

S. Bruſt-Morſellen.

℞. *Extract. helen.* ℥i.
croci gr. viij.
Flor. ♀ ℈i.
c. ſ. q. Sacch. in ▽. *Pulm. ſolut.*
F. Rotulæ.
℞. *Conſerv. veron.*
tuſſilag.
ſalv. ana ℥iij.
Spec. diaireos
diamarg. frig.
diatrag. frigid. ana ℥i.
Lact. ♀ ℥ß.
c. ſ. q. Sacch. in ▽. *pulm. vit. ſolut.*
F. Morſuli.
S. Bruſt-Morſellen.
℞. *Conſerv. Beton.*
veron. ana ℥iij.
Succini præp.
Boli Armeni ana ℥ij.
Spec. diapenid.
diatrag. frig. ana ℥i.
c. ſ. q. Emulſ. ſem. pap. c. ▽. *portul. præp. & Sacch.*
F. Morſuli.
S. Morſellen gegen die ſtarcke Flůß.

EXTERNA:

℞. ☋ *irin.*
violar.
amygd. dulc. ana ℥ß.
pingued. hum. ℥iij.
M. S. Euſſerlich Bruſt-Oel.
℞. *Unguent. pectoral.*
reſumptiv. ana ℥i.
Pingued. hum. ℥ß.
M. F. Unguentum.

Unguentum Comitiſſæ impedit ſudorem nimium.

℞. *Emplaſtr. Filii Zacch. q. ſ.*
Malaxetur ☋ *vel unguent. pector. Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô, in forma Empl. pectoralis.*
S. Bruſt Pflaſter.
℞. *Ligni ſaſſafras in tal. incis.* ℥ii
Flor. papav. rhœad. p. iij.
beton. pug. ij.
Stent in infuso per horas 24. in vitrò clausô, & poſtea fiat ebullitio & expr. edulc. ſyrup. flor. papav. rhœad.
S. Sonderliches Waſſer.
℞. *Rad. Chin. in taleolas incicis.* ℥ij
Flor. papav. errat.
*ſcabioſæ ana m*ß.
Paſſul. maj. enucl.
min. ana ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽. *com. Col. edulcoretur ſyrup. papav. errat & trajiciatur aliquoties per manicam Hippocratis.*
S. Sonderlicher Bruſt-Tranck.
℞. *Conſerv. flor. pap. errat.* ℥i.
Flor. pap. errat. cum ♎. ♀.
irrorat. ℥ß.
Affunde q. ſ. ▽. *papav. errat. Pone in digeſt. donec extracta ſit Tinctura rubicunda, quæ poteſt filtrari & edulcorari Syrupo ejusdem vel ſaccharo cando*
S. Sonderliche Fluß-Tinctur / tempore ſomni adhibenda.
℞. *Pulv. anod. gr. xij.*
antihect. Poterii ℈ß.
S. Abend-Půlverlein.
℞. *Conſerv. beton.* ℈i.
Laudan. opiat. gr. iij.
Syrupi betonicæ q. ſ. pro Bolô
S. Ruhr Zucker.
℞. *Extract. Benz.*
Magiſt. ſandarachæ (eſt gummi junip.)
Laud. opiat. gr. iij.

☋ *ſtil-*

℘ ſtillat. ſalv.
ſuccini ana g. ij.
F. Pilulæ VII.
S. Abend-Pillen auf einmal.
℞. ▽. Serpilli ℥ii.
Syrup. Beton. ℥i.
Laud. opiati gr. iij.
M. F. Potio.
S. Abendtråncklein.
℞. Syrup. Jujub. ℥i.
▽. beton. ℥ii.
Laud. opiati gr. iij.
M. F. Potio.
S. Abend-Såfftlein.
℞. Diacodii ℥iij.
Syr. beton. ℥i.
▽. Pulm. vituli ℥iij. M.
S. Abendſafft auf etlichmal.
℞. ▽. ſarvaræ
portulacæ ana ℥iß.
Syrup. portul. S. ℥iß.
S. Abendſafft auf einmal.
Fluxum impedientia externa
℞. Herb. ſerpill.
origan.
majoran. ana Mj.
Flor. ſalviæ
anthos,
roſarum ana p. ij.
Rad. ireos Florent. ℥vi.
Gummi junip. ℥ß.
Thuris
Maſtich.
Succini ana ℥ii.
Benz.
Styrac. Calam. ana ℥i.
Ras. lign. rhod. ℥ii.
Incis. & Contus.
D. S. Species zum Håublein.
℞. Gum. Junip. ℥ß.
Succini
Thuris
Maſtich. ana ℥ii.
Benz.
Styrac. Calamit. ana ℥i.
Rad. ariſtol. rot.
cyperi rot.
caryophill. ana ℥i.
Flor. roſar.
balauſt. ana ℈ii.
NM. N. ij.
F. l. a. Pulvis ſubtiliſſimus, cui addi poſſunt aliquot guttulæ ℘ deſtillat. ligni Rhodii.
S. Euſſerlich Fluß-Pulver aufs Haupt zu ſtreuen.
℞. Emplaſtr. Beton. pro bregmate uſitat.
Tacamahac. an. q. ſ. malaxetur cum ℘ maſtich. induc ſuper alutam & obduc ſydone rubro, in forma orbis medii.
S. Sonderliches Fluß-Pflaſter.
Pulvis pro ſuffitu poteſt præparari ex ſandarachâ, ſuccinô, thure, maſtichie, benz. tacamahacâ, gummi animæ &c.

CAP. VI.
De
PLEURITIDE.

V. S. ſtatim *in principiô* quovis tempore, etiam nocturnô prodeſt. Curatur etiam ſine v. s. ſolis ſpecificis, illa tamen curatio tutior eſt, præſertim ſi adſit plethora:

Conveniunt porrò unguentum Pleu-

 riticum

riticum Mynſichti, ut & pingued. muris montani, 🜔 ſeſamin. jugland. ſem. lini, camphoræ. Certiſſimum experimentum eſt 🜔 lini recens expreſſum. Prodeſt quoque Tinct. flor. papav. errat. exque his omnia medicamenta 🜕 ♀ & Φ comp. tali leporini, pulvis Pleurit. Mynſ. ſuccus equinus. Recentiores ſumunt loco 🜔. lini 🜔. amygd. dulc. Decoctum priapi cervi præfertur Priapo tauri. Decoct. ſeu ſyrup. tabaci in fine morbi mira præſtat, egregiam obſervationem habet *Epiphanius in ſuis conſiliis Obſ.* 45. Syrup. de tabacô ritè præparandus eſt & depurandus, aliàs vomitus & graviſſima excitat ſymptomata: Digeratur per aliquot dies, ut omnes fœces deponantur.

In *Pleuritide malignâ* addenda ſunt alexipharmaca v. g. CC. Tinct. bezoardica, pulv. bezoardicus cum pleurit. permiſtus: Medicamenta ex papavere &c. Quin & externis quoque alexipharmaca admiſceantur & ſpecifica, ut 🜔 Scorpionum cum ſpecif. mixtum.

℞. ▽. *card. bened.*
card. Mariæ
flor. acaciæ
pap. rhæad.
Syrup. flor. pap. rhæad. ana ℥iij
℞ *flor. pap. rhæad.*
roſ. rubr. ana ℥ii.
🜕 Φ *q. ſ. pro gratô acore.*

S. Kühlender Stärckjulep gegen das Seitenſtechen.

℞. ▽. *flor. pap. rhæad.*
card. bened. ana ℥i.
Syrup. flor. pap. rhæad. ℥vi.
🜕 *antipleurit.* ℈ii.

M. S. Kühltranck auf einmal.

℞. ▽. *card. Mar.*
flor. acaciæ ana ℥i.
Tinct. bezoard. ℥i.
Syrup. flor. acac. vel
pap. rhæad. ℥ß.

M. S. ut ante.

℞. *Flor. papav. rhæad.* Mj.
▽. *card. bened.*
Mariæ
flor. papav. rhæad. ana q. ſ.
🜕 Φ *pro irroratione parum.*

Infund. per noctem in vitrô clausô, poſt exprimatur, filtr. & edulc. ſyrup. flor. papav. rhæados.

S. Sonderliche Tinctur gegen das Seitenſtechen.

℞. *Sem. card. bened.*
Mariæ ana ℥ii.
c. ſ. q. ▽. *flor. pap.*
card. Mariæ
acaciæ ana q. ſ.

F. Emulſio, Adde
Mandib. lucii piſcis
Dent. apri præp. ana ℥i.

Edulcoretur parum rotulis manus Chriſti perlatis

S. Sonderliche Stärckmilch auf etlichmal.

℞. ▽. *flor. acaciæ*
card. bened.
eryngii
card. Mariæ ana ℥i.
Pulv. anti-pleurit. Aug. ℥iß.
Julepi violar. ℥vi.

S. Stärcktranck gegen das Stechen 2. oder 3. Löffel-voll pro doſi.

℞. ▽. *flor. pap. rhœad.*
acaciæ

Cardui

Cardui Mariæ ana ℥iß.
Magiſt. *Pleurit.* ʒi.
Manus Chriſti perl. q.ſ. pro aliquali edulcoratione.
S. ut ante.
Magiſterium antipleuriticum eſt hoc.
℞. *Mandib. Lucii piſcis*
Dent. apri ana ʒi.
Lap. percar.
tal. leporin.
ocul. ♋ *ana ʒß.*
Solvantur in menſtruô notô, præcipitentur & edulcorentur.
℞. *Pulv. Pleurit. Aug. ʒii.*
flor. pap. errat. ʒi.
S. Pulver gegen das Seitenſtechen.
℞. ♎ *antipleurit. vel ʒii.*
Tinct. flor. pap. errat. ʒi.
M.S. Tinctur 30. Tropfen in ein Nöſel Bier
℞. *Tinct. flor. pap. rhœad. ʒß.*
S. ℞ 50. Tropfen ins Bier.
℞. *Sem. cucurb.*
melon. ana ʒß.
card. bened.
pap. albi ana ʒii.
▽ *papav. errat.*
card. bened. ana ℥iij.
ceras. nigr.
lil. alb. ana ℥ii.
F. Emulſio, edulc. ſaccharo cando Add.
CC. ſine △. ʒi.
ocul. ♋ *præp.*
mandib. lucii piſcis
ſuccini albi præp. ana ℈i.
M.S. Stärck- und Heilmilch wol umzurütteln in Pleuritide malignâ.
℞. *Unguent. popul. ℥vi.*
alabaſtr. ℥iij.
☍ *Nymph. ʒi.*
ſcorb. ℈ii.
Nuc. Moſch. expreſſ. ℈i.
F. Unguentum ad tempora in pleuritide maligna.
℞. *Unguent. dialth. ℥i.*
☍ *amygd. dulc. ℥iij.*
S. Euſſerliche Salbe gegen das Seitenſtechen.
℞. *Pingued. muris mont. ℥iij.*
☍ *amygdal. dulc.*
lil. alb.
chamom.
verbaſci
pap. per expreſſ. ana ℥iß.
hyoſcyami g. vi.
M.S. Euſſerlich Oel gegen das Stechen.
Quando pleuritis ad ſuppurationem pervenit, tum.
℞. *Syrup. Nicot. ritè par. ℥ii.*
▽. *ſcab.*
veron.
hed. terr. ana ℥i.
M.S. Sonderlicher Safft auf etlichmal.
Convenit quoque ſyrupus hederæ terreſtris & de ſymphito Fernelii; præ omnibus tamen decoct. ſeu ſyrup. Ferdinandi Epiphan. de Nicot. ritè præp. Oleum lucii ſi præſcribitur, intelligitur recens prius lavatum cum ▽. *appropriatis.*

CAP. VII.

De

EMPYEMATE.

CONVENIT Eſſentia & Decoctum lignorum, Eſſ. vulnerar. ſyrup. Nicot.

De ſectione in empyematicis *vid. Severinum & Scultelum in Obſerv. Chirurg.* Poſt ſectionem conferunt injectiones, præſertim ex Nicotiana.

Lactis aſinini potu empyicum planè curatum ſcribit *Zacutus Luſit. Lib. I. Prax. Admir. Obſ.* 119. Idem *Zacutus Lib. 2. Pr.* ſcribit, nullum eſſe præſtantius remedium, quàm teſtudinum nemoralium ſyrupum, & decoctum ebeni, quibus deſperatiſſimum empyicum reſtituit. Ebeno enim, teſte *Dioſcoride Lib. I.* ineſt vis mirificè detergendi & exiccandi.

Sectio, ut remedium anceps in deſperatô malô adhiberi poteſt & adminiſtrari, nam interdum feliciter, ſed pluries infeliciter eſt adhibita, ut refert. *Tulpius l. 2. Obſ. Med. c.* 4. *Uſtione* multos ab Ægyptiis Empyicos curatos ſe cum admiratione vidiſſe ſcribit *Proſper Alpinus.* Cauterium actuale penetrans adhibuit. *Hipp. in Progn p.* 43. admiſit quoque *Paræus lib.* 7. & *Aurelius Severinus Pyrotechn. l. 2. p. 1. cap.* 36. & *Rondeletius l. 2. c.* 16. qui timiditatem Medicorum quorundam & adſiſtentium hic accuſat; ſed rejicit cauterium. *Fienus T. V. c.* 8. *De præcipuis controverſiis Chirurgicis*, utpote crudele & corpori debili inidoneum, tum &, quod ignis attactu febris intendatur & pleura inflammetur, cujus ſententiæ & eſt *Paulus lib. 6. c.* 44. & *Albucaſis Lib.* 1. *Cap.* 3.

CAPUT VIII.

De

TABE DORSALI.

DE hac vid. *Solenander*, Dicitur etiam tabes Maritorum.

Conveniunt humectantia, reſtaurantia. Imprimis verò laudatur lac capræ nigræ, de quô vid. egregius diſcurſus in *Praxi Admirandâ Zacuti Luſitani Lib.* 1. *Obſ.* 122. *& ſeqq.* Proſunt etiam medicamenta ex nucleis pini, piſtach. amygd. dulc, Elect. reſumtiv. Pulv. analept. Morſuli nutrientes & confortantes. Emulſio pro confortandis ſpiritibus. Præſtantius ad reficiendos ♎. non datur, quàm ambra in ſubſtantiâ, vel eſſentia.

Externè conveniunt inunctiones dorſi ex unguent. reſumptivô, ☍. amygd. dulc. & piſtach. Internè quoque commendatur ☍ nucl. pini & piſtach. expreſſ. ſed eſt pretioſum.

℞. *Amygd. dulc. Ambroſ.* ℥i.
Nucl. piſt. rec. ana ℥ß.
c. ſ. q. ▽ *capon. deſtill. F. Emulſio Edulcor. parum c. man. Chriſti perlat. adde* *mar-*

margar. præp. ʒi.
M. S. Kräfftige Milch.
℞. *Spec. elect. reſumpt. rec. diſſ. ʒß.*
Amygd. cum ▽ roſ. lot. ℥vi.
Pulv. analept. temper. ʒi.
c. ſ. q. ▽ F. Emulſio, vel cum ſaccharo in ▽ capon. deſt. ſoluto
F. Morſuli.
S. Kräfftige Morſellen.

Caput IX.
De
CRINONIBUS ſeu VERMIBUS DORSI.

Non *ſolùm infantes, ſed adultos* quoque vexant crinones, quòd optimè curatur, ſi ducatur æger in balneum, friceturque ſpina dorſi, illinaturque melle & hinc allecti cruſtâ panis, vel novaculâ abſcindantur ſeu abradantur, id quod ter repetendum eſt.

Semen hyoſciami carbonibus injectum & parti dolenti fumus adhibitus enecat omnes vermes & dolorem dentium lenit ſedatque.

In Atrophia à Crinonibus oriundâ, prodeſt unguentum ex melle, farinâ & lacte, quô illinatur dorſum aliæque partes, deinde utatur æger ſeq. pulvere:

℞. *Pul. piloſellæ ſ. auric. mur.*
CC. ſ. △. præp.
ſem. aquileg. ana ʒß.
Confect. Cynæ ʒi.
Sacch. candi albiſſ. ʒi℥.
M. F. Pulvis.

Detur hujus parùm cum pulte & obſervetur ſimul ſuperioris linimenti uſus; vel ſolum lotura calida cum farinâ & lacte.

Signum Dracunculorum (der Miteſſer) eſt, quando tergum apparet piloſum, & tunc egrediuntur inſtar filorum, ut novaculâ deradi poſſint. *Vid. Horſtius T. 2. p. 154. & 248. Hæferus l. 7. Hercul. Med. pag. 354.*

Caput. X.
De
ASTHMATE.

De vitiis reſpirationis optimè ſcripſit *Bartholetus in Methodo ad dispnœam.*

Si ſcabies intropellitur, excitatur difficilis reſpiratio, tunc proſunt expellentia ſudorifera. Convenit verò Eſſentia Fumariæ, helenii & omnia ex heleniô, ut & ♄ diaphoreticum.

In difficili reſpiratione à frigidiori potu mirè prodeſt acetarium ex bellide. Idem præſtat ſuccus bellidis. *Vid. Mindererus in Medicinâ Militari.*

In aſthmate convenit aliâs ſyrupus aſthmaticus Mynſichti. Secretum Freitagii paratur ex helleborô albo ℥ß. & Vin. Hiſpan. Aliquot guttulæ ſumuntur in ſyrupo appropriato. Hu-

to. Hujus tamen Freitagius non eſt primus inventor, ſed Heumius. Prodeſt quoque ♎ gummi ♓ ij. D. Mich. Aſthmaticus ex ⊕ ♀ & gum. ♓ cô. Fæcula Aronis, irid: Flor. ▽. flor. rap. Vin. Aſellorum, cryſtall. ⊕ ♂, Eſſ. helen. lignor.

In Paroxyſmo, *ſi alvus non ſit aperta*, aperiatur per clyſterem. Dein.

℞. *Decoct. Pector.* ℥vi.
In quibus diſſolv. Elect. hier. cum agar. ʒiß.
vitell. ov. N. j.
M. F. Enema.

℞. *Herb. marrub.*
hyſſop.
capill. ♀ *ana* Mj.
Rad. ireos Flor. ʒi.
Sem. carthami in pet. ligat. ℥vi.
Agarici ʒii.
Coq. in ſ. q. ▽. *Col.* ℞. ℥iii. *in quibus diſſolve Elect. hier. picræ* ʒiij. *vitell. ov. Nj.*
F. Clyſma.

℞. ▽. *aſthmat. Rudolph. Imp.* ℥ii.
flor. vaporum ʒiß.
Oxymell. ſcillitici ʒii.
♎ *gummi ammon. c.* ⊕ ʒi.
S. Lufftſafft.

℞. *Looch ad aſthma uſit* ʒii.
Fæcul. Aron. ʒii.
Syrup. marrub.
c. q. ſ. ad conſiſt. looch.
S. Dicker Safft.

℞. *Pulv. rad. aron. præp.* ʒß.
Extract. elen. ʒi.
Syrupi aſthmat. Mynſ. q. ſ.
M. S. ut ante.

Præclariſſimum experimentum & nunquam fallens eſt potiuncula D. Brunneri.

℞. *Gummi ammon. opt.* ʒiß.
▽. *hyſſop.* ℥iv.
Vini Rhenani ℥iij.
F. Potio.
S. Lufftranck.

℞. *Vin. millep. ſeu Aſellorum* ℥viii
Syrup. marrub.
hyſſop. ana ℥ii.
Eſſent. helen. ʒii.
crocri ʒß.
M. S. Lufftranck auf etlichmal.

℞. *Zedoar.* ʒiß.
Gummi ammoniaci ʒii.
Flor. ♀ ʒiij.
Croci ℈i.
Coq. in hydromelite ℔i. *ad medias.*
D. S. Lufftranck wol herumzurütteln.
Doſ. 2. l. 3. cochl. vel

℞. *Gummi* ♓ *ci* ℈iv.
Oxym. ſcillit. ʒi.
Syrup. de marrub. ℥vi.
helen. ʒß.
M. S. Lufftſafft auf etlichmal.

℞. *Syr. Nicot. leg. parati* ʒiii.
▽. *flor. rap.* ʒiß.
Fæcul. Aron. ʒi.
Flor. ♀. ℈i.
Extr. helenii ℈ii.
M. S. Lufftranck.

℞. *Fæcul. Aron.* ʒiß.
Flor. ♀ ʒi.
Mag. Benz. ſeu reſin. ejusdem
Croci ana ʒi.
ſacchari ʒii.
☍ *ſtillat. aniſi* ℈ß.
M. S. Lufft und Bruſt-Pulver.

℞. *Mucilag. ſem. lini*
fœnugræci
rad. alth. c. ▽. hyſſopi
extract. ana ℥iß.
Gummi ♓ci in vino helen. ſolut. ℥ii.
c. ſ. q. ☍ irid.
amygd. dulc. & cera
F. l. a. Linimentum.
S. Bruſt-und Lufftranck.
℞. *Empl. oxycrocei*
Gummi ammon. ana q. ſ.
malax. cum ☍ irinô, induc ſuper alutam in formâ uſitatâ
S. Bruſt-Pflaſter.
EXTRA PAROXYSMUM:
℞. *Pulv. Mechoacannæ alb. ℈i.*
ſcam. ♀rati gr. vi.
Reſin. jalappæ gr. iv.
Fæcul. Aron. gr. vi.
☍ ſtillat. aniſi g. ij.
S. Purgirendes Lufft-und Bruſt-Pulver.
Hic pulvis poteſt miſceri cum ſyrupô marrubii & ▽. aſthmaticâ & inde parari purgans potio: Vel cum conſervâ helenii & hyſſopi formari Bolus.
℞. *MP. de ammon. ℈i.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
cum Balſ. ♀ terebinthinatô
F. Pilulæ XIX.
S. Bruſtpillen.
℞. *MP. hieræ c. agar. ℈i.*
Extract. rad. eſul. gr. vi.
c. Elix. pectoral.
F. Pilulæ
℞. *Extract. diacarthami ℈i.*
Reſin. jalap. gr. vi.
c. Eſſent. helen.
F. Pilulæ.

Extractum diacarthami poteſt etiam ſolvi in ▽. aſthmaticâ & ſyr. appropr. ut fiat potio.
℞. *Herb. marrub.*
hyſſopi
roris ☉
capill. ♀ ana p. iij.
Flores helenii p. ij.
croci
rad. helen.
iridis ana ℥vi.
polypod. ℥i.
Mechoacannæ albiſſ. ℥vi.
ſem. carthami ℥ß.
urtic. ℥ii.
agar. albiſſ. ℥iij.
crem. ♀ ℥ij.
paſſul. min. ℥iß.
F. l. a. Nodulus.
S. Laxierende Bruſt-Species zum Säcklein.
℞. *Fæc. Aronis ℥iß.*
Mag. Benz. ℥i.
Croci ℈i.
flor. ♀ ℥i.
ſacch. albiſſ. ℥ij.
S. Bruſt-und Lufftpulver.
℞. *Elix. pector. ℥ß.*
♎ Gummi ammon. ℥ii.
M. S. Lufft-Elixir.
℞. *Pulv. aron. cum vin. prap. ℥ß.*
Fæcul. aron. ℥ij.
Flor. ♀ ℥i.
extract. helen. ℥ß.
c. ſ. q. Syr. de Marrub.
F. Ecclegma.
S. Dicker Lufft-und Bruſtſafft.
℞. *Extract. helen. ℥i.*
glycirrhizæ ℈ii.
Magiſt. benz. ℥ß.

Extract. croci gr. vi.
F. Pilulæ in den Mund zu nehmen.
Eſſentia helenii in potu data mirè convenit; pueris infantibus omnium optimè convenit ſperma ceti.

CAPUT XI.
De
TUSSI.

FLores papaveris rhœad. ſyrupus ejusdem & ▽. conveniunt, præſertim ſi â catharrô ortum duxerit acri. Spiritus aniſi ad expectorationem valdè convenit. Tuſſis primò adhibitis medicamentis videtur augeri, ſi verò continuentur, remittit. Eſſentia helenii optima eſt in affectibus pectoris.

In tuſſi pituitosâ proſunt purgantia, vel poſſunt fieri noduli vel ſyrupi, qui ſimul expectorent & leviter purgent.

℞. ▽. *hyſſopi*
tuſſilag. ana ℥ii.
Syrup. hyſſop.
tuſſilag. ana ℥vi.
Oxym. ſquillitici ℥i.
▽. *aſthmaticæ* ℥ß.
S. Safft gegen den Huſten.

℞. ▽. *Pulm. vituli cum ſuccis herb. deſtill.* ℥iv.
Syrup. tuſſilag. ℥i.
Oxymellis ſcillit. ℥iv. *l.* ℥vi.
∽ ♀ *gutt. viij.*
M. S. ut antè.

℞. *Decoct. pectoral. uſitat.* ℥iv.
Syrup. marrub.
tuſſilag. ana ℥i.
Elix. pectoral. ℥iß. M. S.

℞. *Elix. pectoral. noſtr.* ℥ß.
∽ *gummi* ♓*ci* ℥ii.
D. gut. 30. vel 40. ter in die.

℞. *Pul. pectoral.* ℥iij.
S. Bruſt-Pulver. Doſ. ij. cuſpid. cultri.

℞. *Fæcul. aron.* ℥iß.
Magiſt. benz. ℥i.
Flor. ♀ ℈ii.
Spec. diaireos ℥i.
ſacch. candi ℥ii.
S. Pulver gegen den Huſten.

℞. *Fæcul. Aron.* ℥i.
Spec. diaireos ℈ii. *vel* ℈iv.
Extract. helen. ℈i.
croci gr. vi.
c. ſ. q. ſacch. in ▽. *tuſſilag. diſſolut.*
F. Rotulæ.
adſperg. ☋ *ſtill. aniſi.*
S. Huſtenküchlein.

℞. *Extract. helen.* ℈ii.
Flor. ♀ ℥ß.
Spec. diaireos ℥i.
c. ſ. q. ſacch. in ▽. *Pulm. vit. ſolut.*
F. Rotulæ.
adſperg. balſamo ♀ *aniſato.*

℞. *Looch. de farfara* ℥i.
Fæcula Aronis ℥ii.
Flor. ♀ ℥i. *vel*
Extract. helen. ℈ii.
Syrup. de farfarâ q. ſ.
F. Looch.
S. Dicker Safft gegen den Huſten.

℞. *Herb. marrub.*
veronicæ
tuſſilag.

hyſſopi

hyſſopi
hederæ terreſtris ana p. iij.
Flor. helen.
ſcabios. ana p. ij.
Rad. irid. Florent.
tuſſilag.
helenii ana ℥vi.
aristoloch. rotundæ ℥iij.
Mechoacannæ albæ ℥i.
Sem. carthami ℥vi.
Agarici albi ℥ß.
Paſſul. min. ℥i.
Crem. ♀ ℥iij.
Concis. & Contus. D. ad Chartam.
S. Bruſt-Species.

Poſſunt inde fieri vel noduli, vel poſſunt coqui ſpecies in ſ. q. aquæ tuſſilaginis & vini, & inde parari ſyrupus leniter purgans.

℞. *Decoct. Pector. q. ſ.*
Infund. per noctem agar. albiſſ. ℥iß
Sem. Carthami in petiâ lig. ℥ij
M*anè colaturæ adde Syrup. marrub. q. ſ.*
♎ *gummi ammon. ℈i.*
M. F. Potio.

℞. *MP. hier. cum agar. ℈i.*
Reſin. jalap. gr. vi.
c. ſ. q. Balſ. ♀ terebinth.
F. l. a. Pilulæ.
S. Purgierende Bruſtpillen auf 1 mal.

℞. *Conſervæ pulmon. ℈iß.*
Pulv. Mechoacannæ ℈i.
Reſin. jalappæ gr. vi.
☍ *ſtillat. aniſi g. ij.*
F. Bolus.

In Tuſſi â ſerô, ubi incraſſantia requiruntur, recipe:

℞. *Syrup. jujub.*
papav. ſimpl.
rhœados ana ℥ii.
S. Safft.

℞. *Pulv. anodyn. gr. 12.*
Spec. diatrag. frig. gr. vi.
S. Abendpulver auf einmal.

℞. *Pulv. pectoral. gr. 15.*
anodyn. gr. x.
M. S. ut antecedens.

℞. ▽. *Pulm. vit. ℥iij.*
Syrup. papav. ℥i.
laud. opiat. gr. iij.
M. S. Abendtranck auf einmal.

℞. *Conſerv. tuſſilag. ℈ii.*
laudan. opiat. gr. iij.
M. S. Abend Zucker.

℞. *Species diatrag. frig. diapenid. ana ℥ij.*
c. ſ. q. Emuls. ſem. pap. in ▽. Flor. pap. præp.
F. l. a. Rotulæ.
S. Sonderliche Bruſtküchlein.

℞. *Boli Armeni præp.*
Spec. diatrag. frigid. ana ℥ij.
c. ſ. q. Sacchari in ▽. portulac. ſolut.
F. Rotulæ.

℞. *Mucilag. rad. Altheæ*
diatrag. frig. c. ▽ flor. papav. errat. parat. ana ℥ij.
Syrup. Jujub. ℥i.
M. S. Safft gegen den ſcharffen Huſten.

℞. *Rad. alth. ſubtil. pulv. ℥iß.*
Sem. Fœnugr. ℥ß.
Sacchari (in lacte ex ſem. pap. alb. cum ▽. roſ. extract.) diſſolut. ℥ivß.
M. F. Confectio in Morſulis. *Vid. Horſtius de Tuend. San. Stud.*

NOTA:

Species diatragac. aliæque ſuperius adductæ, ſint recentes, aliàs plus nocent, quàm proſunt expectorationi, ob ſemina quædam vetuſtiora rancorem contrahentia, maximè nocent.

In tuſſi medicamenta optimè *tempore ſomni* exhibentur.

Sperma ceti cum ☍ amygdal. dulc. & ſaccharô vel ſimpl. vel Penid. *tuſſim puerorum* mirè juvat.

In tuſſi à catharrô notandum, quòd ſemper ſuccinata & alia contra catharrum admiſceri debeant.

℞. *Species diair.* ℥iß.
Flor. ♀ ℈ii.
Extract. helen. ℈i.
croci gr. iij.
ſuccini præp. ℥iß.
c. ſ. q. ſacch. in ▽. *aſthmat. ſolut.*
F. Rotulæ.
adſperg. ☍ *aniſi.*

S. Sonderliche Küchlein gegen den Huſten.

CAPUT XII.

De *HÆMOPTYSI.*

IN affectu hôc, *ſi ſanguis eſt ſpumoſus*, aliaque ſigna adſint, quòd veniat â pulmone, ſtatim accedendum eſt ad V. S. M*ulieribus*, quibus menſtrua non fluunt, ſecetur vena in talo. Centinodia axillis alligata ſtatim ſiſtit ſanguinem. Pulv. Heurnii quoque commendatur. Præſtat pulv. Scalig. quem habet Author. Semen hyoſcyami eſt arcanum Paduanum in ſputô ſanguinis, ſed ejus uſus non debet diu continuari, lædit enim caput. Muſcus cranii humani, ſperniola crollii, crocus ♂ adſtringens, ℞ ♀ ⊕, ℞ lap. hæmat. Syrup. ſimpl. portulac. Muſcus prunorum ſylveſtrium juſtô tempore collectus. Buſo juſtô tempore exſiccatus, & in manu detentus, certè ſiſtit ſanguinem.

In Paroxyſmo:

℞. ▽. *burs. Paſt.*
equiſeti ana ℥i.
Syrup. de ſymph. Fern. ℥ii.
Croc. ♂ *adſtr.* ℥i.
Sem hyoſc. albi ℈ii.

M. S. Safft wol umzurütteln auf etlichmal.

℞. ▽. *Plantag.*
Equiſeti
burſæ paſtoris ana ℥i.
Syrup. portulac.
de ſymphito Fernel. ana ℥i
℞ ♀ ⊕ ℥iß.

M. S. Safft gegen das Blutauswerffen. Doſ. 2. vel 3. cochl.

℞. *Tinct.* ♀ ⊕*li* ℥ii.

D. S. Sonderliche Tinctur. Dos. 20. vel 30. gutt.

℞. *Tinct. lapid. hæmat.*
♀ ⊕ *ana* ℥i.
M. S. ut antè.

℞. *Sem. pap. alb.* ℥ij.
portulac. ℥i.
hyoſc. albi ℈ß.
Lapid. hæmat. præpar. ℥i.
Croci ♂ *adſtring.* ℈ii.

cum

cum ſyrup. de ſymphito & portulacæ
F. Looch.

*S. Dicker Safft.
℞. *Conſerv. de ſymph.*
tormentill. ana ℥i.
Lapid. hæmat. præp. ʒiß.
Croci ♂ adſtring. ʒi.
Sem. hyoſc. albi ℈ii.
c. ſ. q. ſyrup. de ſymph. Fernel.
F. Elect.

S. Lattwerg
℞. *Lap. hæmat. præpar. ʒiß.*
Croci ♂ adſtr.
Boli Armeni ana ʒi.
c. ſ. q. Emulſ. ſem. papav. & portulac. ſaccharoq;.
F. Rotulæ.

℞. *Pulv. contra ſputum ſang. Heurnii ʒii.*
Muſc. cran. human. ℈ii.
M. F. Pulv.

Hic Pulvis deſcribitur in Aph. Hippocr. Heurnii.
℞. *Lapid. hum. præp. ʒiß.*
Croci ♂ adſtr. ʒi.
Pulveris anodyni ℈i. M. *Dos.* ℈ß

Paroxyſmô ſedato ſanguinis grumos diſſolventia adhibeantur.
℞. *Eſſent. traumaticæ ℥vi. Dos. g. 50. vel 60.*

Si adhuc aliquid ſanguinis exſpuat, miſceatur hoc cum ℞ ♀ ⊕li.
℞. *Eſſent. flor. hyperic. ʒii.*
Ocul. ♋ ʒiii.
M. S. Sonderliche Eſſenz. Dos. ʒß. ad ℈ij.

Proſtant & eſſent. flor. bellid. vel agrimon. Tinct. alkekengi, ▽. chæref. ✢ ejsdem, Unguent. rubrum potab. Pulvis contra caſum Aug. Plura *vid. in Macaſio.*

CAP. XIII.

De

PALPITAIONE CORDIS & SYNCOPE.

Convenit hîc omnium optimè ▽ de corde cervi, ℞ corall. ~ CC. Eſſent. & ~ meliſſæ cum vinô, ▽ cinamom. borrag. cord. Saxoniæ, vitæ. Externè verò ☍ meliſſ. carb. & citri: Ex his tribus fit balſamus optimus cardiacus. Confectio Hyacinth. os de corde cervi. Cor ſuillum valdè commendatur ab Autoribus, & in defectu cordis cervini ex eô poteſt aqua deſtillari. Liquor cordialis, perlarum, CC. ☉re, ℞a ☉ cum ☍ cinamomi.

Si adeſt ſimul malignitas, miſceatur balſamo cordiali alexiacus.

Si oritur palpitatio cordis *ex morbô virgineô* ſ. ex uterô, non conveniunt tunc cordialia tantùm, ſed & chalybeata & vina medicata c. lim. ♂

Si â vermibus, conveniunt medicamenta ex naſturtio aquatico & cordialibus miſcenda ſunt ſpecifica contra vermes.

Si â causâ malignâ, prodeſt theriaca Smaragdina, confectio de hyacintho.

Si â terrore, prodeſt V. S. ut ſcil. ſanguis ad cor retroceſſus, revocetur ad habitum corporis, nam quosdam â terrore ſuffocatos eſſe experientia docet.

In

In ANIMI DELIQUIO convenit balſamus citri apoplecticus & ☍ carbunc. ▽. cinamom. meliſſæ cum vinô vitæ, cord. Saxon.

Medicamentis ſuaveolentibus in Mulieribus miſceatur eſſentia caſtorei vel ▽. hirundinum cum caſtoreo, ne ex ſuaveolent bus illæ lædantur. Inunctio theriacæ, mithridat. ☍ meliſſæ; confect. alkermes etiam addi poteſt remediis aliis.

In lipothymiâ â nimiâ V. S. nihil magis convenit, quam ⊖ ori inditum linguaque eô fricetur Authore Horſtio.

Si quis incidat in deliquium animi ex hypercatharſi aliisque evacuationibus nimiis, optima ſunt reſtaurantia ex theriacâ & ▽. cinamomi: Vel theriaca externè emplaſtri modô ventriculo imponatur, *vid. Notas in Morellum p. 130. Hartmannus in Praxi pag. 176. Grülingius Cent. 1. Obſ. 4. B. Tim.* von Guldenklee & alii. Præſtat ▽. cinamomi Authore *Grülingio d. l.* [illegible]

Dolor cardiacus, colicus, nephriticus *ſi fuerit adeò vehemens*, ut medicamentis nil proficiamus, rectè ſpecificis talibus miſcentur narcotica.

℞. ▽. *cord. cervi*
meliſſ. c. vino ana ℥ii.
Syrup. flor. tunicæ ℥i.
Confect. alkerm. ʒi.
Oſſ. de corde cervi gr. xii.
M. S. Stärcktranck Dos. cochl. 2.

℞. ▽. *cinamom. borraginat.*
meliſſ. c. vino
cord. Saxon. ana ℥i.
Mag. *perlarum* ℈ii.
Oſſ. de cort. cervi gr. ii.
Syrup. acetos. citri ℥i.
M. S. ut antè.

℞. ▽. *cord. Herc. Saxon.* ℥iij.
Syrup. flor. borrag. ℥i.
Eſſent. meliſſ. ʒiß.
Tinct. corall. c. ▽. *cord. cerv.* ʒi.
M. S. Stärck Waſſer 2. Löffel voll auf einmal.

℞. *Tinct. corall. C.* ⁓. *cord. C.* ʒii.
S. Stärckende Tinctur. Doſ. g. 20. l. 30.

℞. *Eſſ. meliſſ.*
Tinct. ▽. ☉*ris ana* ʒiß.
S. Vermiſchte Tinctur. Doſ. 40. gutt.

℞. *Tinct. cor. C.* ☍ *cinam.* ʒi.
S. Tinctur 8. biß 10. Tropfen auf einmal.

℞. *Mag. cordial.* ʒii.
CC. ☉*lare* ʒi.
Oſſ de cord. cervi ℈i.
M. S. Sonderlich und köſtlich Hertz-Pulver auf etlichmal.

℞. *Liquor perlarum*
corall. ana ʒiß.
S. Hertz-Oel. Doſ. 20. biß 30. Tropfen.

℞. *Conſerv. meliſſ.*
flor. borrag.
bugloſſ.
tunicæ ana ℥i.
Pulp. citri ℥vi.
Confect. alkerm. ʒiß.
hyacinth. ʒi.
⁓ *roſarum* ℈i.
S. Hertzſtärckender Zucker.
Doſis magnitudo nucis caſtaneæ.

℞. *Conſerv. flor. meliſſ.*
tunic.
Roſar. ana ℥iij.

Con-

Confect. alkerm. ℥ii.
Margarit. præp. ℥i.
Eſſ. de cord. cervi ℈i.
flor. lil. conv. ℥iii.
cortic. citri ℥ii.
c. ſ. q. ſacchari in ▽. cinamom. borraginat. ſoluti.
F. Rotulæ.
S. Hertzſtärckende Küchlein.
℞. ▽. *cinamom.*
meliſſ. cum vino
borrag.
carbunc. ana ℥i.
Spec. cord. temper. ℥i.
∾ roſar. ℈i.
S. Euſſerlich Hertz und Pulswaſſer.
℞. ▽. *meliſſ. cum vino*
cinamom.
flor. aurant. vel citri
carbunculi ana ℥i.
∾ roſarum ℥i.
Confect. alkerm. ℥ß.
M. S. Köſtlich Puls- und Anſtreichwaſſer.
℞. *Flores meliſſæ*
bugloſſæ
borraginis
roſarum
tunicæ ana ℥iij.
Gran. chermes ℥ii.
Ras. ligni Rhodii ℥iß.
Flaved. cort. citri ℥iij.
F. Sacculus cordialis.
S. Säcklein auf die Puls und Hertz zu legen.

Poteſt adſpergi ▽. ſupradicta.
℞. *Flores Roſarum.*
meliſſæ
lavendulæ ana p. i.
Raſur. xylaloës ℥i.
Ambræ
Moſchi ana gr. ij.
∾ roſ. ℥ß.
F. l. a. Nodulus.
S. Riechpüſchlein.
Poteſt admoveri naribus ſæpè & ▽ carbunculi immergi.
℞. *Saccul. uſitat. N. ii.*
S. Säcklein zum Hertz und Pulswaſſer.
℞. ℰ *ſtillat. citri*
meliſſæ ana ℈ß.
carbunc. g. v.
ligni Rhod. g. iv.
c. ſ. q. Corp. pro balſamo
F. Balſamus.
S. Hertz und Puls-Balſam.
℞. ℰ *citri*
meliſſæ ana ℈ß.
Ambræ liquid. gr. viij.
corporis pro balſ. q. ſ.
M. S. ut antè.
℞. *Unguent. roſ. ℥iß.*
Confect. alkermes ℥i. vel ℥ii.
ℰ *ſtillat. meliſſ.*
carbunculi ana g. iij.
M. S. Kräfftig Hertz und Pulsſäcklein.
℞. *Unguent. cord. Weickardi ℥i.*
ℰ *ſtillat. citri ℈ß.*
M. S. ut antè.

D. Joh.

D. Johannis Michaelis
PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS
PARTIS I. LIBER IV.
De MORBIS INFIMI VENTRIS ſeu ABDOMINIS.

Caput I.
De AFFECTIBUS VENTRICULI.

IN Oesophagi Intemperie conveniunt ea, quæ lentorem & mucilaginem in ſe habent, ut aſperitatem tollant & vias æſophagi leniant.

Ad Tumorem Oesophagi inſtrumentum ſingulare ad meliorem deglutitionem deſcribit *Schenckius in Obſ.* Convenit hîc imprimus ⦶ præparatum, ſaccharum ♄, ▽ ſemperiori & ſimilia.

☿ *Improviſô ſumptus* & ulcus œſophagi cauſans in vi ſuâ malignâ obtunditur per 🝆 ♀, propter vim præcipitantem & agrimoniam dementem.

In Deglutitione Læsa conveniunt nervina & antiparalytica. Fiant inunctiones, non ſolùm in locô affectô, ſed etiam in principiô nervorum.

In Intemperie ventriculi ſine materiâ â cauſâ calidâ prodeſt Tinct. violarum, roſar. Decoct. citri Mynſichti, flor. ☉rant. ▽. accetos. Stomachal. Ejusdem.

In Intemperie ſine materiâ â cauſâ frigidâ conducit elixir ſtomachicum Mynſichti, Eſſent. abſinthii vera, emplaſtr. ſtomach. Mynſichti vel Cratonis, 🝆 ſtomach. Cratonis.

In Intemperie humidâ ſine materia convenit eſſentia lignorum, ∽ maſtichinus & alia.

In intemperie ſiccâ, ubi opus eſt humectatione, mira præſtat lac, ſed notandum, quòd ſemper â parvâ doſi ad majorem ſit procedendum.

In Intemperie ventriculi cum materiâ, omnia aloëtica proſunt ſtomacho & quò plus continent hieræ picræ, eò plus juvant.

Si materia in ſtomachô genita eſt, conveniunt pilulæ cum agaricô marocoſtinæ Mindereræ, de ſuccinô Cratonis.

Si â

Si â materiâ in ventriculi cavitate hærente oriatur morbus, proſunt vomitoria & impr. infus. juglandis, de quô *vid. Crato apud Scholzium p. 4. & S. Pauli in Quadripartitô Botanico pag. 97.*

In *Intemperie bilioſâ* conveniunt purgantia ex pil. de rhabarb. extract. rhabarb. Tinct. bellid. violar. conſerv. flor. cichor.

In *Intemperie pituitoſâ* cum materiâ prodeſt 🝬. 🜕. Philoſoph. Eſſ. abſinth. elix. ſtomach. Plurimis medicamentis præſtat 🝬 🜕 Philoſ. optimè rectif. Cerat. ex ladanô Cratonis; Pulv. ſtom. Quercet. ferè catholicus eſt in omnibus ventriculi affectibus, ſed notandum, quod ob nimiam ſacchari additi copiam aliquid fæcularum Aronis addendum, ut aperiat atque deobſtruat magis.

In Inflammatione Ventriculi convenit 🜕 cum ♄ præparat. ſeu 🜔 ♄ cum 🜕 & ſacch. ♄ datum à gr. iiij. ad gr. viij. Si hæc fit per abſceſſum mirè juvat ▽ & ſuccus ſcabioſæ v. g.

℞. ▽. *ſcabioſ. ℥ii.*
Syr. ſcabioſ. ℥iß.
🝬 ♀ *ʒi.*

S. Safft auf etlichmal.

In rumpendis ventriculi apoſtematibus

℞. ▽. *Plantag.*
roſarum ana ℥iß.
Sacch. ♄ *℈ß.*

M.S. Euſſerlicher Umſchlag zum Magen.

℞. *Unguent. roſ.*
refrig.
melil. ana ℥iß.
Sacch. ♄ *gr. x.*

M.S. Kühlend Magenſälblein.

℞. *Sacch.* ♄ *cum* 🜕 *præp. gr. viij.*

S. Kühlend Magen-Pulver.

In Ventriculi Inflatione conveniunt tali leporini; 🝆 cum carui aniſi cortic. aurant. citri, chamomillæ Rom. carminat. ℞ & Eſſent. chamomillæ Rom. v. g.

℞. *Eſſent. Cham. Rom. ʒiij.*

S. Eſſenz gegen das Blehen.

℞. *Eſſent. carminat.*
Spirit. anticol. ana ʒij.

S. Mixtur gegen die Blehung. Dos. Gutt. 30. vel 40.

℞. 🝆 *ſtillat. chamom.*
aurant. ana ℈ß.
carui
cumini ana g. vi.
corp. pro bals. q. ſ.

S. Magenbalſam.

℞. ▽. *carmin. Dorncr. ℥iij.*
Syrup. cort. aurant. ℥i.
Eſſent. chamom. ʒi.
Spir. CC. ℈ß.

M. S. Waſſer gegen die Blehung 2. biß 3 Löffelvoll auf einmal.

℞. MP. *de hier. cum agar. ℈i.*
Reſin. jalapp. gr. viij.
cum 🝆 *ſtillat. carui.*
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal:

In Distensione Flatuum

℞. *Flor. chamomillæ Rom.* Mj.
Sem. cumini
carui
fœniculi
aniſi ana ʒij.
Cortic. aurant. ʒß.

Incis. & Contus. groſſô modô

S. Species zum Magenſack.

De Vulneribus Ventriculi & cultrivoro *vid. Dan. Becker Microcoſm.* Externè prodeſt emplaſtrum magneticum & medicamenta ex ocul. ♋.

Si aliquis vitrum, aciculas vel alia *devoraverit*, aſſumat pultem ex frumentô vel farinâ ſaracenicâ coctam magnâ quantitate: Sed notandum, ut abſtineat æger â potu per xxiv. horas.

* In Dolore Ventriculi ſacculus, quem ad hunc affectum deſcribit Jonſtonus, eſt ſpecificum Foreſti, eodemque ego mira præſtiti. Prætereà convenit Eſſent. flor. chamomillæ Rom. â ʒß. ad ʒj. Eſſ. menth. 🝆 chamom. ſmaragd.

℞. ▽. *chamom. Romanæ* ℥i.
Laudani opiati gr. ij. vel iij.
Syrup. menthæ ℥iij.

M. S. Tranck gegen die Magenſchmerzen.

℞. 🝆 *chamomillæ* ʒii.
ſtillat. ejusd. ℈i.
cum paucâ quantit. ceræ
F. Linimentum.

S. Magenſälblein.

℞. *Herb. menth.*
abroton.
hyſſop.
chamomillæ Rom. vel in hujus defectu cham. com. ana mj.
Flor. cham. mß.

Incis. D. Pro ſacculô, qui irrorari poteſt ∽ menthæ.

Convenit quoque vinum abſinthites, eſſentia abſinthii, 🝆 ſtomach. Cratonis.

Si ab humoribus acrioribus proveniat, prodeſt lac in copiâ aſſumptum, quia impedit corroſionem.

Si ab humoribus internis oriatur:

℞. MP. *hier. cum agar.* ℈i.
Reſina ſcammon. gr. viii.
cum Eſſent. abſinth.
F. Pilulæ.

S. Purgier-Pillen auf einmal.

℞. *Emplaſtr. carminat. Mynſ. q. ſ.*
Illinatur corio.

S. Magen-Pflaſter.

Ejusdem quoque emplaſtrum mitigativum emolliens ſedans valdè prodeſt, vid. Armamentarium Mynſichti p. 512.

Si â flatibus, emplaſtr. de baccis lauri cum carminativô Mynſichti poteſt miſceri & malaxari 🝆 ſtillat. chamomillæ & applicari in dolore ventriculi.

Si oriatur â vermibus, inungatur ventriculus aut 🝆 diacolocynthidos, aut additis aliquot guttis 🝆 abſinthii.

In Ardore Ventriculi ſpecifica ſunt ebur uſtum & crudum, creta cum ▽. appropriatâ præparata, & omnia, quæ vim præcipitandi habent, v.g. Bolus Armena, 🜃 ſigillata, Nux moſchata, maſtix, ſuccinum, portulaca, mucilago ſeminis cydoniorum.

℞. *Cret. albiſſ.* ʒii.
Ocul. ♋ ʒi.
corall. ℈ii.
cryſtall. præp. ʒi.

M. S. Sonderlich Pulver gegen den Sood.

℞. *Spec.*

℞. *Spec. diacret. Myns. ʒiij.*
S. ut antè.
℞. *Cretæ albiſſimæ ʒiij.*
Ebor. uſti
Corall. præp.
Ocul. ♋ ana ʒi.
Nuc. moſch.
Mac. parum toſti ana ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽. portulac. ſoluti.
F. Morſuli.
S. Morſellen gegen den Sood.

Quidam parant etiam morſulos ex tegulis recenter uſtis.

℞. ▽. *Portulac. ℥iij.*
Syrup. de portulac. ℥ii.
Cryſtall. præp. ʒiß.
Ocul. ♋ ʒi.
M. S. Tranck.

CAP. II.
De
ANOREXIA.

IN Anorexiâ â *debilitate caloris*, non datur melius remedium, quàm ambra in ſubſtantiâ, vel ſaccharo mixta, ut & pulvis analepticus Mindereri.

℞. *Pulv. ſtom. Quercet. ʒiij.*
Fæcula aronis ʒi.
M. S. Magen-Pulver auf etlichmal.
Dos. 2. cuſp. cult.

℞. *Pulv. ſtomach. ʒii.*
epat. rub. ʒi.
M. S. ut antè.

℞. *Eſſent. menth. ʒij.*
~ ⊕ *rectif. ʒi.*
M. S. Magen-Eſſentz.

℞. *Elix. ſtomach. ℥ß. D.*

℞. *Spec. ad morſul. imper. ʒi.*
Pulv. ſtomach. Q. ʒiij.
c. ſ. q. ſacch. in ▽. menthæ ſolut.
F. Morſuli.

℞. ~ *maſtich. ʒii.*
⊕ *Philoſ. ʒi.*
M. S. Magen-Spiritus.

Myva cydoniorum ad abjectam appetentiam mirabilis eſt, teſte *Zacuto L. 2. Hiſt. 66.*

Aqua cinamomi cydoniata in frigidis ſtomachi affectibus valet. Optimè myva cydoniorum poteſt cum hâc vel ▽. menthæ miſceri. Eſſent. menthæ, ⊖ peregrinant. Ambra datur â gr. iv. ad v. cum ſaccharô, vel quod melius cum fæculâ aronis. Ex pulv. analepticô Mindereri, fæcula aronis & eb. ſine △. poſſunt fieri rotulæ.

CAP. III.
De
NIMIA APPETENTIA.

ZAcutus narrat vini generoſi potu plurimos caninâ appetentiâ laborantes curatos eſſe.

FAMES CANINA ob lumbricum 12. cubitorum concitata, beneficio hieræ picræ eſt ſanata teſte Eôdem. Succus naſturtii aquatici matutinô tempore per aliquot dies ſumptus cer-

tiſſimè ventriculi vermes enecat. Si ergò eſt à vermibus, conveniunt medicamenta præcipitantia & narcotica. Vinum ſalviæ ſpecificè prodeſt. It. eſſentia meliſſæ, pilulæ hieræ picræ. Externè valet aloë & fel tauri in pultis formâ. Eſſ. abſinthii.

CAPUT IV.
De
PICA ſive MALACIA.

PRoſunt hìc ſyrup. & conſerva roſarum. Syrup. rad. helenii, tortic. aurantiorum, citri, ſyrup. cydon. menthæ, ▽. pampin. vitis, magiſt. matris perlarum, ebur. ♐ ⊕, vid. *Mynſicht.*

℞. ▽. *Pampin. vitis*
Bryoniæ ana ℥i.
Syrup. cortic. aurant. ʒvi.
Magiſt. corall.
eboris ana ℈i.
M. S. Stärcktränklein auf etlichmal.

℞. *Mag. matris perlar.*
eboris ana ʒi.
☍ *ſtillat. cort. aurant. g. ij.*
M. S. Stärckpulver auf etlichmal.

CAPUT V.
De
SITI NIMIA.

REc. ▽. *Sempervivi*
Nymphææ ana ℥iij.
Julep. roſati ℥iß.
Lap. prunell. ℈ii.
M. S. Kühltranck auf einmal.

℞. *Lap. prunellæ ʒii.*
Man. Chriſti perlat. ʒi.
M. S. Kühlpulver gegen den Durſt 2. Meſſerſpitzē voll in das Bier zu thun.

℞. *Sem. pſillii*
cydon. ana ʒiij.
c. ſ. q. ▽. *ſempervivi &*
roſarum
F. Mucilago.
Adde Syrup. roſ. q. ſ.
S. Mundſchleim gegen den Durſt.

℞. ▽. *ſempervivi*
roſarum
Nymph. ana ℥iv.
Lap. prunellæ ʒi.
Syrup. ſempervivi ℥i.
S. Gurgelwaſſer gegen dem Durſt.

℞. *Tinct. violar.*
roſar. ana ʒij.
♎ ⊕ *rectif. ʒi.*
S. Kühl-Tinctur gegen den Durſt 30. guttas in ein Nöſel Bier.

Caput VI.

De
BRADYPEPSIA, DYSPEPSIA & APEPSIA.

Conveniunt hîc hiera picra cum agaricô. Pilulæ ſtomachales, eſſentia ambræ. Ambra tamen in ſubſtantiâ magis prodeſt. Magiſterium eboris, fæcula aronis, elix. proprietatis cum eſſent. abſinthii vel menthæ, eſſentia meliſſæ, pulegii cum ☊ maſtich. Elix. ſtomach. De cynosbatô vid. Cratonem. Elix. ſtomach. D. Mich. præp. ex ☊ ⊕ & menthæ: ⊖ abſinth. cryſt. ſtomach. Mynſichti, ⊖ ia cryſtallina jucundiora viſui ſunt. Cerot. ex ladanô Cratonis, electuarium ſtomach. Mynſichti, marmelada ſtom. Ejusdem &c.

℞. MP. *hier. cum agar.* ℈*i.*
Extract. agar. gr. vi.
c. ☍ *ſtillat. abs.*
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. *Pulv. jalapp.* ℈*i.*
Flor. ⊖ ✱ *gr. iv.*
Fæcul. aronis gr. vi.
M. S. Purgierendes Magenpulver.

℞. *Elix. propriet.* ʒ*ii.*
Eſſ. abſinth.
menth. ana ʒ*i.*
M. S. Vermiſchtes Elixier 30. vel 40. gutt.

℞. *Eſſent. menth.*
puleg.
zedoar. ana ʒ*i.*
☊ ⊕ *Philos.* ℈*ii.*
M. S. Magen-Eſſentz 30. biß 40. Tropfen.

℞. *Elix. ſtomach. D. Mich* ʒ*iij.*
S. Elixir 25. biß 30. Tropffen zu nehmen.

℞. *Elix. ſtomach. Schröd.* ʒß.
Syr. menth. ʒiß.
S. Magen-Elixir. Dos. ein Löffelvoll.

℞. *Conſerv. roſarum* ⊕ *lat.* ℥*ii.*
Diacor. ʒ*i.*
M. S. Magen-Lattwerg auf etlichmal. Dos. magnitudine caſtaneæ.

℞. *Pulv. ſtom. Quercet.* ʒ*iij.*
Fæcul. Aron. ʒ*i.*
Eb. ſine △. ℈*ii.*
M. S. Magenſtärckendes Pulver.

℞. *Fæcul. aron.*
Ebor. ſine △.
hepat. rubr. ana ʒ*i.*
⊖ *abſinth. cryſtall.* ℈*i.*
M. S. ut antè.

℞. ☍ *ſtom. Crat.* ʒ*ii.*
ſtillat. menth. g. vi.
caryophill.
Zedoariæ ana g. iiij.
corp. pro bals. q. ſ.
M. S. Magenbalſam.

℞. *Balſami Peruv.*
☍ *ſtom. Cratonis ana* ʒ*i.*
ſtillat. menth.
macis
maſtich. ana g. iv.
Nuc. Moſch. per expreſſ. q. ſ.
Pro Balſamo.
M. S. Magenbalſam.

℞. *Cerot. ſtomach. ex ladan. Crat.*
Tacamah. ana q. ſ. malax.

e. ⚗ *ſtomach. Crat. q.ſ.*
ſtillat. menth. gutt. vi.

Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô in formâ empl. ſtomachalis.

S. Magenpflaſter.

Ad roborandum ventriculum valdè etiam prodeſt ſuccolata, ſi in vinô infundatur, ſeu diſſolvatur. Vel cum conſervâ menthæ adhibeatur.

D. Volckammerus commendat vulturis ventriculum externè cum pennis adhibendum.

Pertinet huc arcanum ♀. *in inſtitut. Sennerti*, in cujus defectu ſubſtituatur terra fol. ♀, quæ datur â gr. iij. ad gr. vj.

Syrupus corall. rubr. ſucco acidô diſſolut. acetos, ⚗ ⊕ &c.

CAP. VII.
De
SINGULATU.

REc. *Conſerv. menth.* ℥i.
Laud. opiat. gr. iij.
⚗ *ſtill. menth. g. j.*
F. l. a. Bolus.

S. Gegen das Schlucken.

℞. *Syrup. menth.* ℥i.
Laud. opiat. gr. iij.
▽ *cinamom. cydon.* ℥ß.

M. S. Tränckleln auf einmal.

℞. *Extract. Theriacal. gr. iv.*
Laud. opiati gr. ij.
M. F. Pilulæ.

℞. *Theriac. optim. gr. xv.*
Laud. opiat. gr. iij.
M. Pro Doſi.

℞. ▽. *cord. Herc. Saxon.* ℥iij.
Syrup. citri comp. ℥i.
Laud. opiat. gr. iij.
M. F. Potio.

Si ab evacuatione nimiâ, prodeſt pulvis analepticus Mindereri. It. emulſio ex pineis, piſtac. amygd. dulc.

Si â cibis corruptis, pilulæ marocoſtinæ Mindereri, elix. proprietatis, aloë roſata.

Si â venenis, terra ſigillata, ⊙ris, magis in ſubſtantiâ, quàm tincturâ.

℞. ▽. *cord. Herc. Saxon.* ℥iij.
▽ *ſigillat. ver.* ℥i.
eboris ſine △
CC. ſine △ *ana* ℈i.
Syrup. citri comp. ℥ß.

M. S. Stärckträncklein Dos. 2. cochl.

Externè prodeſt ⚗ ſcorp. cum ⚗ ſtill. citri, theriaca ventriculo adhibita, ⚗ deſt. rutæ &c.

Si à flatibus ⚗ ſtillat. aniſi, eſſent. carmin. ⚗ carminat.

℞. *Eſſent. carminat.* ℥iij.
menthæ ℥iß.

M. S. Eſſenß. Dos. gutt. 30. vel 40.

℞. ⚗ *carminat.* ℥ii.
Eſſent. menth. ℈i.

M. S. Vermiſchter ⚗.

Sacculus externus poteſt fieri ex flor. cham. ſem. cumini, carui, ſummit. abſint. herb. calamint. & aliis.

℞. *Empl. de baccis lauri q.ſ.*
Malax. ⚗ *chamom. &c.*

Emplaſtrum contra ſingultum D. Michaelis ſingulare eſt experimentum.

℞. *Fer-*

℞. *Ferment. acerrimi ℥iij.*
Pulv. menth. ℥i.
Sem. cumini
carui
aniſi ana ℥ij.
Zedoar. ℥ß.
✠ *ros. q. ſ.*
F. Cataplasma.
S. Euſſerlich auf den Magen zu legen.

Pro ditioribus addi poteſt ☍ ſtillat. ſtomach.

℞. *Cataplas. contra ſingult. Mynſ. ℥vi.*
S. Euſſerlich aufzulegen.
℞. ☍ *chamom.*
menth.
aneti ana ℥i.
ſtillat. menth.
Zedoar.
aniſi ana g. vi.
cort. aurant. g. vi.
c. ſ. q. ceræ F. Linimentum.

Caput VIII.
De
RUCTU ACIDO.

Curatio peragenda eſt præcipitantibus, ut acidus ille humor præcipitetur, v. g. corall. crud. ocul. ♋ eb. uſt. CC. uſt. Si ✠ injiciantur, dulcescit & ♎tio fit.

Ructus moleſtiſſimus ambrâ optimè curatur, teſte *Luſitano Lib. II. Prax. admirandæ Obſ. 7. p. 137. & Cratone in Conſ.* Ambra verò miſcetur cum ſacchari ſextuplo, vel quadruplo.

Caput IX.
De
NAUSEA & VOMITU.

Extractum ligni aloes pro ditioribus, Syrup. cydon. rubri idæi, ▽. cinam. cydon. ♎ maſtich. liq. ▽ ſigill. ſeu liquor ſtipticus, ſyrupus canellæ, corall. portulacæ.

℞. *Summit. abſinth.*
Flor. cent. min.
Herb. menth. ana Mj.
Rad. acor. ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽. com. Col. ℞. *℥vi.*
Add. Elect. hieræ picræ c. agar. ℥iß.
vitell. ovor. N. j.
F. Clyſter revellens.
℞. *Suppos. acut. N. ij.*
illinantur ☍ diacolocynthidos Q. D.

℞. ♎ *maſtich. ℥ii.*
liquor. ſtiptici ℥i.
M. S. Spiritus gegen das Brechen.
Dos. gutt. 20. vel 30.

Liquor ſtipticus eſt inventum Prævotii.

℞. ▽. *cinamomi cydoniat. ℥iij.*
Syrup. corall. Q. ℥iß.
♎ *maſtich. ℥i.*
M. Doſ. 2. cochl.
℞. *Vin. cydon.*
rubi idæi ana ℥iß.
▽ *tormentillæ*
burſæ paſtoris
ros. fragantium ana ℥ii.
Syrup.

Syrup. myvæ cyd. ℥i.
S. Starcktranck.
℞. *Pulv. menth.*
roſ. rub. ana ℥i.
maſtich. ℥vi
Nuc. Moſch. N. iij.
caryophill.
macis
cinamomi ana ℥iij.
c. ſ. q. acet. roſ.
F. Cataplasma.
S. Euſſerlich aufzulegen.
℞. *Empl. de cruſtâ panis q. ſ.*
malax. ☍ *ſtill. chamomillæ*
Nuc. moſch.
Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô in formâ uſitatâ.
S. Magenpflaſter.
In *vomitu ſcorbuticô* & acria & calida haud conveniunt, quia exaſperant magis quàm proſunt. Conveniunt verò mitigantia calorem & acrimoniam ⊖ ſcorbutici, ut lac caprillum cum ſuccô naſturtii vel cochleariæ, eb. ſine △, corall. crud. ocul. ♋ & aliquot grana lap. pumicis.
Si fuerit ab emeticis & venenis.
℞. *Theriac.* ℥ii.
▽ *ſigill.* ℥i.
♎ *menth.* ℈i.
M. S. Euſſerlich aufzulegen.
℞. ♎ *theriacal.* ℥ii.
maſtich. ℥i.
S. Spiritus. Dos. 30. vel 40. guttas.
℞. *Extract. theriac.* ℈ß.
Diſſolv. in ſ. q. ▽ *cinamom. cydon.*
adde ſyrup. corall. ℥iii. *M. D.*
℞. ♎ *theriacal.*
maſtich. ana ℥ii.
▽ *cinamom. cydon.* ℥i.
Syrup. corall. ℥vi.
M. Dos. cochl. j.
℞. *Conſerv. menthæ* ℥i.
Theriacæ ℈ii.
M. S. Bolus auf einmal.
℞. *Extract. theriac. gr. vi.*
Laud. opiati gr. iij.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.
℞. ▽ *cinam. cydon.* ℥ii.
Laudan. opiat. gr. iij.
Syrup. menth. ℥iß.
S. Säfftlein auf einmal.
Hæc in caſibus deſperatis adhibenda, aliàs non ſtatim ad narcotica & cognata accedendum eſt.
A navigatione ſioriatur, prodeſt pulvis peregrinantium.
In caſu à veneno continuanda ſunt medicamenta, donec remaneant & quidem in formâ ſolida v. g. Pilul. bolus, conſervæ. Externè in venenis prodeſt ☍ ſcorpionum Matthioli, ſi miſceatur cum ☍ citri. It. adſtringentia, ut ♀ ⊕ ♂ adſtringens cum bezoardicus miſceantur.
In vaſorum apertione convenit ſyrupus ſtipticus Mynſichti, corallorum.
Si à bile, dentur pilulæ de rhabarbarô, extractum rhabarbari &c.

CAP.

Caput. X.

De *CHOLERA.*

Conveniunt hîc clyſteres adſtringentes, cum alexipharmacis.

In hoc affectu ſemper admiſcenda ſunt *alexipharmaca.*

Decoctum caryophillorum, ſuccus menthæ & alia ex menthâ peculiari proprietate hîc proſunt. ▽ maſtichina Mynſ. ⌒ maſtich. Syrupus ejusdem. Laudan. opiatum debet miſceri cum theriacâ ſmaragdina D. Petr. à Caſtrô.

Externè balſamus & emplaſtrum ſtipticum Mynſ. convenit.

Cryſtallus eſt proprium bilis æruginoſæ medicamentum, etiam in dyſenteriâ: Syrup. cryſtall. *vid. Horſtius Tom. 2. p. 216.* ſed melius exhibetur cryſtallus in ſubſtantiâ propriâ.

Porrò *huc pertinent* medicamenta ex menthâ, maſtiche, theriacâ ſmaragdinâ, præſertim ſi veniat à veneno, ut & Tinct. ſmaragdi, crocus ♂, ſpongia ſalicis; ✠ roſaceum *Faber* valdè commendat in febribus malignis. Ebur Philoſophicè præparatum, terra ſigillata, liquor ſtipticus, bolus Armena, ▽ ⊖ris, ſyrupus coralliorum.

Si adſunt convulſiones, medicamenta ex ſmaragdo ſpecificè proſunt. Decoct. carminat. cum elect. de baccis lauri, decoct. bacc. lauri cum vinô Malvaticô, eſſ. carminativa, ⌒ carminativus, ▽ Zedoariæ cum ⌒ & ſyrup. aurantiorum, ⌒ ⊕ &c.

Si à venenô, proſunt clyſteres ex lacte, & quæ corroſivitati reſiſtere valent.

℞. *Herb. ☿rialis*
malvæ
parietariæ
ſcordii ana Mj.
Flor. malvæ p. iij.
Rad. alth. ℥i.
Coq. inſ. q. ▽ *com. Col.*
℞. ℥vi. *in quibus diſſolve*
Tryphera Perſicæ ℥i.
M. F. l. a. Clysma.

℞. *Flor. chamom.*
verbaſci
malvæ ana mß.
Coq. inſ. q. Lactis Colat. ℞. ℥viii.
D. S. Linderungs-Clyſtier.

Si dolor ſit acutiſſimus in inteſtinis, laudani opiati gr. ij. vel iij. addi poſſunt.

℞. *Eboris ſine* △
cryſtall. præp.
magiſt. corall. c. ſucco citri ana ℨi.
ſmaragd. præp. ℈i.
S. Stärck-Pulver.

℞. *Mag. corall. c. ſucco citri*
Eboris ſine △ *ana* ℨi.
ſmaragd. præp.
croci ♂ *adſtring. ana* ℈ß.
Divid. in 2. part. æq.
S. Stärck und anhaltendes Pulver.

℞. ⌒ *maſtich.* ℨii.
Liq. ſtipt. ℨi.
M. Doſ. 50. gutt. in juſculô.

℞. ♎ *maſtich.*
⊕ ♂ *ana* ℥iß.
M. Dos. 20. vel 25. gutt.
℞. *Eſſent. menth.* ℥iiß.
♎ *maſtich.* ℥i.
⊕ ♂ ℈i.
S. Anhaltender Spiritus.
℞. ▽. *menth.*
cinamom. cydoniat. ana ℥ij
Eb. ſine △
mag. corall. citri ana ℈ii.
ſmaragd. præp. ℈i.
ſyrup. corall. ℥i.
S. Stärcktranck.
℞. ▽. *cinamomi cydon.* ℥ii.
Laud. opiat. gr. ij. vel iij.
Myv. cydon. ℥i.
M. S. Abendtranck præmiſſis univerſalibus.
℞. *Pulv. menth.* ℥i.
ros. rubr. ℥ß.
rad. torment.
biſtort. ana ℥vi.
maſtich. ℥iij.
Nuc. moſch. ℥ii.
Fermenti acerrimi ℥ij.
✠ Roſacei q. ſ. pro conſiſtentiâ cataplaſmatis: Vel ſpecies poſſunt pulveriſari & inſpergi pani toſto in vinô madefacto.

℞. *Empl. de cruſta panis q. ſ. malax.* ☍ *maſtich. &*
balſamo Peruviano, induc ſuper alutam, & obduc ſyndone rubro in formâ empl. ſtomachalis.
℞. ☍ *maſtich.*
menth.
cydon ana ℥i.
Bals. Peruv. ℈ii.
☍ *ſtill. menthæ g. vi.*
M. S. Euſſerliches Magen-Oel.
In CHOLERA SICCA.
℞. *Decoct. carmin. uſitat.* ℥iß.
in quibus diſſolve ☍ *de bacis lauri* ℥i.
ſtillat. lauri g. iij.
M. F. Clyſter.
Gegen die Blehung.
℞. ▽. *carmin. Dorncr.* ℥iij.
menthæ ℥iß.
Eſſent. menth. ℥ij.
♎ ⊕ ℈iß.
S. Sonderliche Mixtur gegen die Blehung.
Externè poteſt ☍ chamom. menthæ ☍ ſtillat. cinamomi. *Henricus* habet obſervationem, quod â lacte fuerit orta cholera.
Ol. amygd. dulc. ſed recens demulcet acrimoniam ortam â veneno, ubi etiam lac prodeſt.

CAP. XI.
De
VERMIBUS.

Commendantur hîc ſyrup. & omnia ex flor. Perſicorum vel mali Perſic. mirè enim proſunt contra vermes. Sem. Santonici laudat Jonſtonus & alii, ſed quidam nomine Rochas narrat, quòd hoc ex ſemine nati fuerint vermes. Medicamenta ex abſinthiô ſpecificè proſunt, item ex hyperico, tanacetô. *Ex animalibus* fel taurinum. Medicamenta ex ☿, ▽. ☿rialis Augenii: Pulvis ex ☿ & ſaccharô. ☿ dulcis, flor. ♀, ſpec. dia ☿

Mynſ.

Mynſ. Rotulæ contra vermes Ejusdem, ☍ deſtill. ligni corylini, unguentum contra vermes Aug. & Mynſ. ☍ diacoloc. ventri illitum vel cum clyſteribus injectum, adhibitis ſimul medicamentis internis vermes necantibus, vel poſteà ſtatim purgant, ne vermes in inteſtinis putreſcant.

LUMBRICUS LATUS, quem peculiari tractatu deſcribit *Spigelius* teſte experientiâ ſæpè in ſcorbuticô reperitur. In hôc

LUMBRICO LATO

mirè prodeſt ſuccus naſturtii aquatici recenter expreſſus & matutinô tempore adhibitus. It. ſyrupus fl. perſicorum, rad. bryoniæ.

ASCARIDES

Quidam enecat per ſuppoſitoria ex caſeô Hollandicô, vel lardô, & ſic vermes hiſce inhærent. Vel poſſunt elici lacte, ſi imponatur in latrinam.

Alia ſpecies vermium eſt, quæ dicitur,

VERMIS UMBILICALIS.

Der Hertzwurm/ & tollitur applicatô infantis umbilico piſce fundulo. *Signum ejus eſt* atrophia ſumma, quâ præſente fundulus piſcis d. l. applicetur. Si aliquid comederit vel inſuxerit, alterô die adhibeatur cortex nucis juglandis, impleт. cum melle vitro Veneto & pauco herb. Salv. Hæc applicentur umbilico, & ſic enecatur, qui poſtea purgantibus expellendus eſt.

℞. *MP. hier. c. agar.* ℈i.
Merc. dulc. ℈ß.
Extr. trochiſc. alhand. gr. i.
c. ☍ *ſtillat. abſinthii*
F. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Conſerv. flor. Perſic.* ℈ii. *vel* ʒi.
Pulv. jalap. ℈ß.
☿ *dulc. ritè par.* ℈ß.
c. ſ. q. ſyrup. flor. Perſic.
F. Bolus.

S. Laxirzucker auf einmal.

℞. *Syrup. flor. Perſic.* ʒiij. *vel* ℥ß.
Pulv. rad. jalap. ℈i.
☿ *dulc. ritè præp. gr. xii.*

M. S. Säfftlein auf einmal.

℞. *Syrup. flor. Perſic.*
Rad. ireos ana ʒi.

S. Safft gegen die Würm auf etlichmal.

℞. *Flor. hypericon.*
Perſic. ana p. iij.
centaur.
Summitat. abſinthii ana p. ii.
Rad. graminis
filicis ana ℥ß.
Mechoacannæ
Jalap.
Turbith. ana ʒiij.
Sem. naſturt.
portulac. ana ʒi.
F. Nodulus.

S. Laxirpüſchlein.

℞. *Rad. filic.*
Sem. ſanton. q. ſ.
Coq. in lacte & propinentur.
℞. *Pulv. dia*☿ *Mynſ.* ℈i. *ad* ʒi.

S. Pulver auf etlichmal.

D. in Lacte vel ſyrupô appropriatô. Vel & inde fiat Bolus, qui enecat & expellit vermes.

℞. ▽. *contra vermes Mynſ.* ʒiv.

 Syrup.

Syrup. flor. Perſic. ℥ß.
S. Safft. Dos. 2. vel 3. cochl.
℞. ▽. *Hermet. Augen.* ℥*iv,*
Syrup. flor. perſic. ℥*ii.*
M. S. Safft auf 2mal.
℞. ☿ *viv. optimè purgati* ℥*iv.*
▽. *flor. perſic.*
gramin.
portul. ana lib. i.

Ponantur in violâ optimè clauſâ in fimô equinô, balneô vaporoſô, poſt filtretur & ad uſum reponatur. Dos. ab ʒß. ad ʒ*i.* vel ʒ*ij.* *Si tempus non patiatur diuturnum digeſtionem,* poſſunt per aliquot horas diligenter agitari.

℞. *Pulv. contra vermes Aug.*
corallin. ana ʒ*j.*
S. Pulver auf etlichmal.
℞. *Sem. ſantonic.*
corallin. ana ʒ*i.*
CC. ſine △ ℈*ii.*
☿ *dulc. ritè præp.* ℈*i.* ʒß.
M. S. Pulver auf etlichmal.
℞. *Conf. ſem. Santon.* ℥ß.
S. Wurmzucker auf etlichmal.

Medicamenta ex ♃ etiam hîc proſunt, ſi extinguatur in aquâ tanaceti, Zedoariæ vel filicis aliquoties.

℞. *Pulv. contra vermes uſit.*
corallin. ana ʒ*i.*
☿ *dulc. ritè præp.* ʒß.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *gram. ſoluti.*
F. Rotulæ. vel
℞. *Eſſent. N. contra vermes* ʒß.
S. Wurm-Eſſenz.
℞. 🜍 *ligni corylini* ʒ*iij.*
S. Spiritus gegen die Würm. Dos. 20. vel 50. gutt.
℞. 🜍 *CC. eſſentif.* ʒ*iij.*
S. ut ſupra.

Fit autem hic 🜍 quando 🜍ui CC. rectificatio additur ⊖ appropriatum volatile depuratum. Optimo quoq; ſucceſſu huic 🜍ui additur 🜍 corallinæ.

℞. 🝆 *diacoloc. Quercet.* ʒ*iii.*
ſtillat. abſinth. ℈ß.
ligni coryl. g. vi.
M. S: Euſſerlich Oel.
℞. *Unguent. contra vermes uſit.* ʒß.
Fellis Tauri inſpiſſ. ʒ*i.*
🝆 *ſtillat. abſinth.* ℈ß.
M. S. Salb.
℞. 🝆 *amygd. amar.*
abſinth.
nucl. Perſic. ana ʒ*i.*
Extract. aloes
centaur. min.
fellis tauri inſpiſſati ana ʒ*i.*
c. ſ. q. ceræ
F. l. a. Linimentum.
℞. *Aloës*
Nymphææ ana ʒ*ii.*
Fellis taurini q. ſ. pro cataplaſmate & 🜊 *addito parum.*
S. Auf den Nabel.
℞. *Herb. perſicar.*
Flor. perſicor. ana Mj.
cent. min.
Comar. abſinth. ana p. iii.
Rad. filicis
graminis ana ʒ*i.*
gentianæ ʒ*iii.*
Colocynth. in petiâ ligat. ℈*ii.*
Coq. in ſ. q. ▽. *com. Col.* ℞. ℥*vi. in quibus diſſolve hieræ diacoloc. Q.* ʒ*ij.*
M. F. Enema.
℞. *Hieræ diacoloc.* ʒ*ii,*
c. ſ. q.

c. ſ. q. mellis F. Suppoſitorium, quod illinatur ☍ *diacolocynthidos* ♌.

℞ *Aloës*
Myrrhæ
fellis taur. inſpiſſ. ana ʒi.
ſucc. inſpiſſ. abſinth.
cent. min. ana ℈i.
c. ſ. q. mellis.
F. Suppoſitorium.

In *aſcaridibus* ſuppoſitoria ex caſeô illinantur melle eſt, ſic melius adhærebunt vermes.

Si convulſiones vel epilepſia *à vermibus oriantur*, eligantur vel miſceantur medicamenta, quæ ambabus indicationibus ſatisfaciant, E. g. ♁ CC. Unguent. de arthanita, quod ſimul vermes enecat & expurgat.

Quidam *pro ſecretó* habuit flores ⊕ ♀ris.

Cap. XII.

De HERNIA UMBILICALI.

Conveniunt emollientia ſæpius cum carminativis miſcenda ob fæcum duritiem & flatuum præſentiam, ut eò melius fiat repoſitio.

Proſunt deinde Eſſ. contra herniam, Eſſ. ſymphit. ſem. perfol. herniaria, itemque alia vulneraria, & quæ vim adſtringendi habent cum appropriatis miſta.

D. Sulzberger pro ſecretiſſimo habebat pinguedinem urſi regioni lumbari illitam.

Porrò proſunt omnia medicamenta ex ſymphitô: De ſanguine ſymphiti vid. Quercet. Decoctum usneæ, vel & usneæ quæ reperitur in acacia. Decoct. contra hernias Mynſ. Eſſent. contra herniam D. Mich. croc. ♂ adſtring. 🜄 ⊕ in & externè.

℞. *Flor. chamom.* Mij.
malvæ Mj.
Fol. lauri mß.
Bacc. lauri ʒij.
Sem. carui
cumini ana ʒß.
Inciſ. D. S. Kräuter zum Säcklein.

Si à flatibus oriatur hernia, ſpecies illæ maximè proſunt.

Quodſi verò *à fæcibus induratis*, tunc.

℞. *Herb. malv.*
parietar.
branc. urſin. ana Mj.
Rad. alth. ʒiij.
Sem. alth. ʒiij. *vel* ʒvj.
lini
fænugræci ana ʒi.
Incis. & Contus.
D. S. Species zum Säcklein.

℞. ☍ *lil. albor.*
amygd. dulc. ana ʒß.
M. S. Euſſerlich Oel.

℞. *Decoct. ſpec. emoll. uſit.* ʒvi.
Elect. lenit. ʒiß.
F. l. a. Clysma, quod etiam ex ſolô ☍ lini vel raporum ad ℔j. poteſt parari.

℞. *Decoct. carmin. uſit.* ʒvi.
Elect. de baccis lauri ʒi.
hieræ picræ ʒvi.
☍ *ſtillat. lauri g.* vi.
F. l. a. Clyſter.

Externè poteſt applicari omentum coctum, ſi ſit à fæcibus induratis.

℞. *Eſſent. contra herniam ʒii. l. ʒvi.*

S. Sonderliche Eſſenz 40. vel 50. Tropffen auf einmal.

℞. *Eſſent. hypericon.*
ſymphiti ana ʒiij.

M. S. Ut ante. Doſis eſt eadem.

℞. *Herb. perfol.*
herniar.
Flores hyperici ana Mj.
ſem. Perfol. ʒiii.
Rad. ſymphit. ʒiß.
Incis. & contus.

D. S. Species zum Säcklein.

℞. *Empl. de pelle ariet.*
contra hern. uſit. vel Mynſ. ana ʒii.
Croc. ♂ adſtring. ʒiii.
malax. cum 🝆 ovorum q. ſ. vel 🝆 perfol.

D. S. Sonderliches Pflaſter.

℞. *Unguent. contra rupturam ʒi.*
Croc. ♂ adſtr. ʒiii. vel ʒii.
🝆 hyper. q. ſ.

M. S. Salbe.

In OMPHALOCELE globulus eſt formandus, qui reprimat umbilicum. Laudatur in ſpecie globulus, quô cervus eſt occiſus.

Dantur & *Curæ Magneticæ* herniarum. Quidam pulv. ♂ intro dant &, exterius medicamenta ex magnete applicant.

CAP. XIII.

De
ANI PROCIDENTIA.

EMollientia utiliter hîc uſurpantur in lacte. Factâ verò repoſitione fiant ſuffimigia, vel ſacculi adſtringentes appropriati.

℞. *Aſphalti*
ſuccini
Maſtich.
Thuris
Myrrhæ ana ʒi.

M. S. Rauch-Pulver.

℞. *Gummi Opopon.*
tacamah. ana q. ſ.

Induc ſuper alutam & calidè natibus applicetur.

Externè optimè quoq; prodeſt 🝆 ovorum.

Si à TENESMO *oritur*, conveniunt flores verbaſci cocti in ▽ Ferrariorum.

Si oritur ab imbecillitate muſculorum, prodeſt unguentum nervinum & unguentum contra fiſſuras. Vel poteſt hiſce imponi emplaſtrum nervinum. Vid. plura apud *Sebizium in Speculo Medicinæ Tom. I.* It. *Macaſium de Mat. Medicâ.*

CAP.

CAP. XIV.
De
PASSIONE ILIACA.

IN *hôc affectu* primas obtinet ☿rius Vivus, de quô *vid. River.* qui indit hunc globulo cereo, Convenit itidem globulus ex Reg. ♁.

℞. *Flores malvæ*
parietariæ
chamomillæ ana Mj.
Rad: althææ ℥i.
Coloc. in petiâ ligat. ℈ii.
Coq. in ſ. q. ▽ *com. Col.* ℞. ℥vi.
🝆 *colocynth.* ℥. ʒß.
⦶ *cum* ♁ *fixati* ℈i.
F. l. a. Clyſma.

℞. 🝆 *rapar.*
lini ana ℔ß.
S. Oel zum Clyſtir.

Applicetur per ſe.

℞. *Stercor. muris* ʒij.
c. ſ. q. mellis F. l. a. Suppoſitorium illin. 🝆 *diacolocynth.*
S. Stuhlzäpfflein.

℞. *Unguent. arthanit.* ℥i.
🝆 *diacoloc.* ʒii.
S. Euſſerliche Salb.

Ad omnem *alvi duritiem* valet pinguedô inteſtinorum vituli.

Singularem methodum curandæ paſſionis Iliacæ proponit *Thomas Sydenham in method. curandi febres p. 65. & ſeqq.* Primò dat ⊖ abſinthii ℈j. ex cochleari ſucci limonum manè & ſerò ſumendum. Intermediis verò temporibus ▽ menth. ſtillatit. ſine ſaccharo alioque quovis additamentô, cochlearia aliquot bis quaque horâ propinat: Dumque hæc fiunt, catulum viventem nudo ventriculo indeſinenter accumbere jubet: Poſtquam verò dolor cum vomitu ſpatio diei unius vel alterius omninò ceſſavit, tum pilularum cochiarum maj. ʒj in ▽ menth. diſſolut. exhibet, quam etiam aquam (quò certius vomitus recurſum prævertat) totô catharſeos tempore ſæpius ſumendam injungit: Neque catulus removendus, antequam pilularum uſum æger aggrediatur. Intereà victum valdè tenuem præſcribit, *vid. cit. locum.*

CAPUT XV.
De
COLICA.

LUpi inteſtina & *internè* & *externè* amuleti loco proſunt applicata, ut & excrementa lupi. ▽. Zedoariæ cum vinô, ▽. eſſent. & 🝆 cort. aurant. decoct. veronicæ.

Ab opiatis hic planè eſt abſtinendum juxta Authorem: Interim tamen ſi cum appropriatis miſceantur, proſunt, præſertim in deſperatis.

Alvus ſemper debet eſſe aperta. Quinta Eſſentia Matthioli in clyſteribus contra flatus prodeſt.

De *applicatione cucurbitæ* dubito. *Externè* emplaſtrum de baccis lauri; cum

cum Zibetho ſi inteſtina inunguntur, valdè prodeſt, ſed melius ſi miſceatur aliis.

Sacculi omnium optimè coquuntur in lacte & calidè applicantur, quod etiam in omnibus medicamentis externis hujus loci eſt obſervandum.

☍ Laurinum, juniperitum, cort. aurant. ſtillatitium hîc in clyſteribus optimè conveniunt.

Rodericus à Fonſecâ T. 2. Conſil. teſticulos equinos præſtantiſſimum in Colicâ remedium propinat, idque in ſemet ipſo ſe expertum ſcribit.

℞. *Herb. calamenthi*
rutæ
flor. chamom. ana Mj.
Fol. lauri p. iij.
Rad. Angelic. ℥iß.
Baccar. lauri ℥i.
Sem. carui
cumini
fœniculi ana ℥ii.
Coq. in ſ. q. ▽. *com. Col.* ℔i. *in quâ diſſolve Elect. de baccis lauri* ℥iß.
☍ *ſtill. lauri*
carui
cumini ana g. ij.
Vitell. ovor. N. 1.
F. Clyſter.

NB. Tertia hujus pars unicâ vice exhibenda, ut flatus exeant & præparentur. Aliàs ſi totum clyſma exhibeatur, haud retinebitur & ſine fructu erit.

℞. *Flor. cham. Rom.*
Summit. anethi
Herb. ☿rialis ana Mj.
Baccarum lauri ℥i. ℥ij.
Zedoariæ ℥i.
Cort. aurant. ℥ß.
Sem. cumini
carui
anethi ana ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽. *com. vel vini, Col.* ℞. *lib. j. in quâ diſſolv.*
Elect. de bacc. lauri ℥iß.
caſtor. ℥iß.
☍ *ſtillat. rutæ*
chamom.
anethi ana g. iv.
F. Clyſma.

℞. *Vini Malvat. lib. i. in quibus diſſolve electuar. de baccis lauri* ℥iij. *vitelli ov. N. j.*
☍ *ſtillat. lauri gutt. iij.*
F. Clyſma.

Ubi alvus obſtructa eſt:

℞. *Herb. 4. emoll. ana* Mj.
*Flor. ſambuci m*ß.
Herb. ☿rial. mj.
Rad. alth. ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽. *com. Col.* ℞. ℥viij. *adde elect. lenit.* ℥iß.
⊖ *gemmæ* ℈ii.
vitell. ov. N. j.
F. Enema.

℞. *Herb. ☿rial.* Mij.
Flor. malvæ
ſambuci ana Mj.
Rad. alth. ℥iß.
ſem. lini
fœnugræci ana ℥ij.
Coq. in ſ. q. ſeri lactis. Col. ℞. ℥vi. *Adde Electuar. lenit.* ℥i.
vitell. over. N. j.
F. Clyſter.

Si â pituita.

℞. *Herb.*

℞. *Herb. calaminth.*
rutæ
ment.
cent. min. ana Mj.
Rad. Angel.
helen. ana ʒi.
imperat. ʒß.
Sem. carthami in pet. ʒvi.
Coq. in ſ. q. ▽. com. Col. ℞. ℔i.
Elect. hier. picræ ʒi.
Vitell. ovor. N. j.
F. Clyſter.
S. Clyſtier auf einmal zu appliciren.
Clysma anodynum.
℞. *Flor. malv.*
chamom. Rom. ana Mj.
verbaſci m iß.
Rad. lil. alb.
alth. ana ʒi.
Coq. in ſ. q. lactis, Col. ℞. lib. j. vitell. ovor. N. j.
S. Linderungs-Clyſtier.
Interne.
℞. *▽ carminat. Dorncrellii ʒi.*
Extract. ſpecif. contra Col. Mynſ. ʒi.
Syr. cort. aurant. ʒiij.
M. S. Träncklein auf einmal.
℞. *▽. carmin. Dorncrell. ʒiv.*
Syr. cort. aurant. ʒiij.
🝉 *anticol. ʒß.*
M. Dos. 2. cochl.
℞. *Eſſent. carmin. ʒiij.*
S. Eſſenz gegen das Reiſen. Dos. 30. vel 40. gutt.
℞. 🝉 *anticol. ʒij.*
S. Spiritus 20. vel 30. Tropfen auf einmal.
℞. *Eſſent. cort. aurant.*
flor. cham. Rom. ana ʒij
M. S. ut antè.
℞. 🝆 *ſtill. aurant.*
Zedoar.
carui
cumini
fœniculi ana g. vi.
M. S. Vermiſcht Oel gegen die Colic. Dos. gutt. vj.
℞. *Spec. diacum.*
di[illegible]s, ana ʒi.
c. ſ. q. ſacchar[illegible] ▽. carminat. ſol.
F. Rotulæ, adſperg. 🝆 *ſtill. cort. aurant.*
S. Sonderliche præſervativ- und curativ-Küchlein.
℞. *Spec. diacum. ʒiß.*
Extract. carminat. Mynſ. ℈ii.
c. ſ. q. ſacchari in ▽. carminat. ſolut. F. l. a. Rotulæ, adſperg. 🝆 *ſtill. cort. aurant.*
S. Sonderliche Küchlein gegen die Colic. Dos. 2. 3. vel plures.
℞. 🝆 *chamom.*
anethi ana ʒiij.
ſtillat. chamom.
anethi ana g. vi.
carui
cumini ana g. iij.
M. S. Sonderliches Oel gegen das Reiſſen. vel c. ſ. q. ceræ.
F. Linimentum.
℞. *Balſam. Zibethi Mynſ. ʒi.*
S. Balſam.
Quô inungatur umbilicus.
℞. *Empl. de bacc. lauri p. ij.*
tacamah. p. j.
malax. c. ſ. q. 🝆 *chamom.*
anethi ana g. vi.
& 🝆 horum cocto q. ſ. Induc ſuper

alutam & obduo ſyndone rubro in formâ transmiſsâ.

S. Sonderliches Pflaſter gegen das Reiſſen.

℞. *Flor. chamomill.*
ſambuci
ſummit. anethi ana Mj. *vel* Miß.
⊖ Miß.
ſem. anethi
carui
cumini ana ℥iij.
Baccar. lauri ℥i.
F. l. a. Sacculus interpaſſatus.

S. Säcklein.

℞. ▽. *carminat. Dorncreilii* ℥vi.
Syrup. cort. aurant. ℥ii.
Laud. opiati gr. i. vel iij. M.

Ubi dolor eſt vehementiſſimus.

℞. *Laudani op. gr. ij.*
Diſſolve in ſ. q. Eſſent. chamom.
carminat. vel
cort. aurant.
Adde Syrup. cort. aur. q. ſ.

S. Träncklein gegē das Reiſſen auf 1 mal.

℞. *Extract. carminat. gr. vi.*
Laud. opiat. gr. iij.
c. ☍ *ſtill. cort. aurant.*
F. Pilulæ N. vij.

S. Sonderliche Pillen auf einmal.

Præmiſſis ſc. univerſalibus, ne alia mala accidant ægro.

℞. *Extract. carmin. gr. vi.*
Laudan. opiat. gr. iij.
cum Saccharô. F. Bolus.

Balnea emollientia etiam proſunt in obſtructionibus alvi.

Si ab humoribus frigidis oriatur:

℞. MP. *Hieræ cum agar.* ℈i.
Extract. troch. alband. gr. ij.
c. ſ. q. ☍ *ſtill. cort. aurant.*
F. Pilulæ

S. Pillen auf einmal.

℞. ♎ *vit. aur. Rul.* ℥ß.
Eſſent. cort. aur. ℥i.

S. Purgier-Eſſenz auf einmal in einem Träncklein einzunehmen.

℞. *Extract. diacarth. gr. xv.*
Trochiſc. alband. gr. ij.
cum ☍ *ſtill. cumini*
F. Pilulæ pro doſi.

Si â bilioſis humoribus.

℞. MP. *de rhab.* ℈i.
ſcam. ♀*rati gr. vi.*
☍ *ſtill. cum. g. iij.*
F. Pilulæ.

S. Purgier-Pillen auf einmal.

℞. *Extract. rhabarb.* ℥ß.
Diſſolve in ſ. q. ▽. *carmin. Adde*
Syr. cort. aurant. ℥iij.
Tinct. ♀ ℈i.
Scam. roſ. gr. viij.

S. Purgier-Säfftlein auf einmal.

℞. *Herb. calam.*
menthæ ana Mj.
Flor. ſamb.
cham. Rom. ana p. iij.
Rad. elen. ℥i.
imper.
Zedoar.
Galang. ana ℥iij.
Mechoacannæ alb. ℥i.
Sem. carthami ℥vi.
Agarici ℥ß.
Cort. aurant. ℥iij.
Sem. aniſi
Cumini
fœniculi ana ℥ij.
⊖ ♀ ℥ii.
M. Pro Nodulo.

S. Purgier-Püſchlein in Wein zu legen.

℞. Gal-

℞. *Gallum rubrum ſeu nigrum annoſum, coque in ſ. q.* ▽. *donec contabeſcat & ab oſſibus abſcedat, poſteà adde*
Rad. mechoacannæ alb.
Sem. carthami in pet. lig. ana ℥i.
Fol. S. S. S.
agarici ana ℥ß.
cortic. aurant. ℥ii.
Zedoar.
Galang. ana ʒiß.

Coq. ſimul. Poſt refrigerationem pinguedo ſeparetur, juſculum coletur & edulcoretur ſaccharo q. ſ. Doſ. ℥iij *ſ. iv.*

Educit & purgat humores viſcidos & lentos.

℞. *Mechoacannæ albiſſ.*
ſem. carthami ab ℥ß *ad* ℥i.
Turbith.
Agar.
Rad. jalap. ana ℥ß.
Baccar. junip. ℥i.
Cort. aurant. ℥ß.
Zedoar.
Galang. ana ʒiii.
Zingib. ʒiß.
piperis ʒi.

Infunde ſ. q. Vin. Rhenani in locô calido, vitro benè clausô. Poſt clarificetur per manicam Hippocratis & edulcoretur ſ. q. ſacchari.

S. Laxierendes Claret auf etlichmal.

Valet etiam in pituitoſis humoribus. *In dolore ventoſitatum* & obſtructionem graviſſimarum.

℞. 🜖 *rutæ q. ſ.*

Coque in hoc capita allii N. v. contuſ. coletur & exhibeatur ut clyſter.

Valet etiam in gravi dolore calculi. Crato remedium habet cujusdam Medici Hiſpani.

℞. ▽ *flor. cham. Rom.*
theriac. ana ℥ß.
Syr. roſ. ℥i.
☿ ⊕ *lat.* ʒi.
♎ ⊕ ʒß.

M. S. Auf einmal.

℞. *Pulv. cort. aurant.* ℥ß.
Sem. aniſi.
fœniculi
carui
cumini ana ʒi.
ſpec. diacum.
dianiſi ana ʒii.
Rad menth. ʒß.
M. F. Pulvis.

S. Pulver 2. Meſſerſpitz voll auf einmal.

Caput XVI.

De RETENTIONE ALVI.

Arcanum egregium ex ☉ in hôc caſu propinat in formâ ſuppoſitorii Angelus Sala in fine operum. Valet etiam clysma ex croco metallorũ & 🜖 olivarum. It. S. V. cui per menſem ☿ eſt infuſus, etiam valet. Prius, quod notandum, croci metallorum decoctum debet filtrari, aliàs nocet.

℞. 🜖 *lini.*
raporum ana ℥iv.
diacoloc. ♃. ℥vi. *vel* ℥i.
F. l. a. Clysma.

℞. *Pulp. paſſular.* ℥iii.

Pulv. rad. jalapp. ʒß.
ſcammon. roſ. ℈ii.
Cryſtall. ♀ *alb.* ʒiii.
c. ſ. q. Syr. roſ.
F. Electuarium.
S. Gelinde Laxier-Lattwerg.

Rob paſſularum optimè prodeſt in ſiccioribus, præſertim, ubi hepar eſt nimis calidum.

In alvi obſtructionibus, præprimis à ſiccitale, minimè conveniunt aloëtica, neque rhabarbarum vel myrobalani &c. quia nimis exiccant, & poſt ſe adſtrictionem relinquunt. Optimè verò eô in caſu conveniunt potus largiores, ut & paſſulæ laxativæ ℥ß ad ℥i. Elect. de tamarindis cum fol. ſennæ ab ℥ß ad ʒvj. vel ℥i. Pruna item laxativa. N. iv. vel vj.

Cap. XVII.

De
LIENTERIA & COELIACA.

In lienteriâ *vomitus lenior* prodeſt, non verò danda ſunt vomitoria fortia, quæ ventriculum proſternunt.

Externè convenit ☍ ſtomach. Cratonis S. Empl. Ejus ut & bals. ſtipt. Mynſichti, emplaſtr. de tacamahaca, maſtich. & ☍ maſtichinum. Internè verò ~ maſtich. liquor ſtipt. ex 🜃 ſigill. Syrup. corall. decoct. ad lienter. Quercet. Syrup. maſtich. Nuc. moſch. It. cataplasmata ex traumat. & anticol. ſpeciebus cum fl. roſarum. Eſſent. abſinth. menth. &c.

Lienteria, quæ acutis vel *chronicis morbis ſupervenit*, difficilis eſt curatu ob virium dejectionem. Vid. tamen *Sennertus.*

Cœliacâ *ſi ab obſtructione meſenterii oriatur*, convenit eſſentia aperitiva, ♂ liquida, ℞ ♂ ♀*riſata*, & pro roboratione hepatis hepaticum rubrum, ebor ſine △, ſpecies diatrion ſantalon, Tinct. flor. bellid. ceratum ex ſantalô uſitatum, vel indè factum unguentum additis oleis.

Caput XVIII.

De
DIARRHOEA.

Commendatur hîc caput mortuum ſeu reſiduum ab extractione rhabarbari.

Si à bile oritur, optimè proſunt medicamenta ex cryſtallis v. g. liquor, mag. vel per ſe præparati.

Zacutus Luſitanus refert, ſe Diarrhœam catharralem â cerebro ortam ſolis curaſſe veſicatoriis.

Conveniunt porrò ſyrup. myrobal. tormentill. muſcus prun. ſylveſtr. lignum maſtich. Tinct. ♂ ☉ris, flores ♂, qui naturales reperiuntur in den Eiſenhütten / ſecretum Knöfelii, ♂ præp.

præp. cum ▽ appropriatis, ℞ ♂ adſtringens, pulv. ſtipt. laudan. opiat. præmiſſis tamen univerſalibus.

Si ex nimiâ purgatione, prodeſt ♎ theriacalis, extract. theriacale, præſertim ſi miſceatur cum laudanô opiatô. It. Si theriaca cum croco ♂ ventriculo applicetur.

Si à venenis, convenit Tinct. bezoardica. *Si ex ſeroſis humoribus*, ſudorifera adſtringentia, qualia ſunt 🜃 ſigillata, CC. uſtum.

Si ex calore alimentum colliquante, proſunt alimentoſa, amygdala & ſimilia.

Cœterum *diarrhœa* non ſtatim ſiſtenda. Dari poteſt in principiô rhabarb. toſt. ʒj. vel ℈iv, deinde ſtomachica interna & externa.

℞. ▽. *maſtich*
equiſeti
tormentill. ana ℥i.
cinam. cydon. ʒß.
♎ 🜃 *ſigill. cydon. ana* ʒi.
ſyrup. cydon. ℥i.
M.S. Träncklein 2. Löffel-voll auf einmal.

℞. *Hord. mund.* Mij.
Raſur. CC.
Priapi cervi ana ʒß.
Rad. acetos.
tormentill. ana ʒiij.
Baccar. myrtill. exiccat. ʒij.
Fruct. acac. ʒß.
Coque in ſ. q. ▽. *com. & vini Rhen. ana ad crepaturam hordei, colat. edulcor. parum cum ſyrup. corall. adde* ♎ ⊕ *q. ſ. ad gratum acorem. D. pro uſu.*

℞. 🜃 *ſigill.*
Eboris uſti præp. ana gr. viij.
marg. præp. gr. iv.
lap. bezoard. Orient. gr. iij.
M.S. Pulver auf einmal.

℞. ♎ *menth.* ʒi.
⊖ ℈ß.
M. Dos. gutt. 15.

℞. ▽. *Plantag.*
tormentillæ ana ℥vi.
cinamom. cydon.
roſar. ana ℥iij.
♎ *corall.* ʒß.
M.S. Träncklein auf einmal.

℞. *Conſerv. roſ.* ⊕ *lat.* ℥ii.
Spod. ebor. ℈ii.
Croc. ♂ *adſtring.* ℈ß.
Sperniol. Crolii gr. vii. M. *c. ſ. q. Syr. granat.*

℞. *Empl. de cruſta panis malax. cum* ☍ *maſtich. vel ſtomach. induc ſuper alutam in formâ debitâ.*

℞. *Fermenti acerrimi* ℥iß.
Pulv. menthæ
abſinthii ana ℈ii.
NM.
Roſ. rub. ana ʒiß.
Cortic. granat.
balauſt. ana ℈i.
cum ✢ roſac. M. Pro Cataplaſmate

℞. ☍ *maſtich.*
myrtill. ana ʒii. *ad* ʒß.
NM. expreſ. ʒi. *ad* ʒii.
cydon. ʒß. *vel* ʒi.
M.S. Oel den Magen und Leib damit zu ſchmiren.

Plura occurrunt in capite ſequenti.

CAPUT XIX.

De
DYSENTERIA.

VS. non ſemper opus eſt in hôc affectu, quia ſine eâ curari poteſt, vid. *Freitagius in Aurorâ Med.* ubi & quæſtio *an ſit purgandum?* Quod ſi purgatione opus, convenit ſyrupus myrobal. & Dyſentericus laxativus Mynſ. Infus. myrobalan. & rhabarb. extr. rhabarb. ſerum lactis, clyſteres ex ſaccharo Thom.

Lac uſtulatum ſeu calybeatum, thapſia, verbaſcum & omnia mucilaginoſa hîc proſunt, tollunt enim acrimoniam, unde & decoctum Priapi cervi convenit, cujus formul. vid. *in Morello.* Decoct. item ex Priap. tauri, liquor ſtipticus, Tinct. corall. 🜃 ⊙ris, ſpecies dia ♂ & diaplantag. Mynſ. Decoct. adſtr. ejusdem, ut & balſamus ſtipticus, Tinct. ſmaragd. &c.

Purgantia in principio morbi *adhibeantur*, in progreſſu verò *clyſteres*; à diagridiô tamen & Scammoneô hôc in affectu maximè cavendum.

In DYSENTERIA EPIDEMICA ſeu MALIGNA conferunt gelatina CC. ebor. liq. 🜃 ſigill. ſeu noſter ſtipticus, ℞ ♂ ⊙ris, ℞ ſmaragd. theriac. extr. dyſenter. epar ſerpentum eſt ſingulare ſpecificum, ut & priapus cervi & CC. vid. *Schröderus in Pharmacopœiâ.*

℞. *Syr. dyſenteric. laxat. Mynſ. ℥iß.*
▽ plantag. ℥ß.
Extr. rhab. ℈ß.
M. Pro Potione.
D. S. Laxiertränklein.

℞. *Syrup. myrobalan. ℥i.*
▽ plantag. ℥vi.
Extract. rhabarb. gr. xv.
M. S. Laxier Safft auf einmal.

℞. *Myrobalan. citrin. ℥vi.*
Rhabarb. elect. ℥ij.
ſpicæ
ſquinanth. ana ℥vi.
Infund. in ſ. q. ▽ plantag. vel ſeri lactis per ♀; Col. ℞. & adde
Syrup. myrobalan.
roſ. ſ. lut. ana ℥i.
M. S. Laxier-Safft auf zweymal.

℞. *Myrobalan. chebul. ʒß.*
Coq. in ſ. q. Decoct. hordei, col. adde
ſyr. de cich. cum rhab. ℥i.
Extract. rhab. gr. vi.
M. S. Laxier-Safft auf einmal.

℞. *Myrobalan. ʒiß.*
Rhab. electi ʒi.
Rad. plantag. ʒiii.
Flor. roſ. rubr. p. iii.
Infund. per noctem in ſ. q. ſeri lactis, colat. expreſſ. ℞. & adde
ſyrup. cich. c. rhab. ℥i.
M. S. ut ante.

℞. *Pulv. rhabarb. electi ʒi.*
▽ plantag. ℥i.
ſyrup. myrobalan. ℥ß.
M. S. Laxier-Tranck auf einmal.

℞. *Rhabarb. electi ʒii.*
Flor. roſ. rubr. p. iv.
Infund. ſ. q. ſeri lactis, col. adde
ſyr. roſ. ſicc. ℥vi.
M. S. Purgiertranck auf einmal.

℞. Con-

℞. *Conſerv. roſ.* ℥ii.
Pulv. rhabarb. ℥i.
ſyrup. roſ. ſicc. q. ſ.
F. Bolus.
S: Zucker auf einmal.
℞. *Extract. rhabarb. gr. xv.*
Conſerv. roſ. ℥i.
M. F Bolus.
℞. *Pulv. myrobalan.* ℥i.
rhabarb. electi ℈i.
Roſ. rubr. pulveris ℈ß.
ſyrup. roſ. q. ſ. pro Bolo.
℞. *Pulv. rhab. electi* ℥i.
eb. ſine ▽ *gr. vi*
M. S. Purgier-Pulver.
Clyſteres abſtergentes ſtatim in principio adhibeantur v. g.
℞. *Hord.*
Turfur. ana Mj.
Herb. pariet. Mij.
Coq. inſ. q. ▽ *com. Col.* ℞. ℥x.
adde mellis roſati ℥ii.
M. F. Clyſter.
S. Abſpühlendes Clyſtier.
℞. *Decoct. hord. lib. j.*
Mellis roſati ℥iß.
M. S. ut ante.
℞. *Herb. parietar.* Mij.
Flor. verbaſci Mj.
Furfur. Mß.
Coq. inſ q. ▽ *com. Col.* ℞. ℔j.
ſacchari Thomai ℥iß *vel* ℥ii.
M. F. Clyſma.
Loco ▽ *com. poteſt etiam ſerum lactis in uſum vocari.*
Clyſteres anodyni:
℞. *Flores verbaſci*
chamom.
malv. arbor.
pap. rhœad. ana Mj.
Rad. alth. ℥i.
ſem. lini
fœnugræci ana ℥ß *vel* ℥i.
Coq. inſ. q. lactis Col. D.
℞. *Flor. chamom.* Mij.
verbaſci mj.
ſem. alth. ℥iii.
Coq. inſ. q. ▽ *com. colat.* ℞. ℔j.
adde ſevi cervini ℥i.
M. F. Enema.
S. Linderungs-Clyſtier.
Ubi dolor ingens eſt, addi poteſt philonium Romanum ad ℥iß vel laudani opiati gr. iv. Poteſt etiam fieri clyſma ex ☍ hypericonis & ſevo cervino l. hircino.
℞. *Herb. plantag.*
ſanguiſorb.
equiſeti.
virg. aureæ ana Mj.
Rad. biſtort.
tormentill.
ſymph. ana ℥i.
ſem. plantag.
ſanguiſorbæ ana ℥iß.
Coq. inſ. q. lactis. Col. ℞. ℔i.
Vitell. ovor. N. 1.
F. Clyſter.
S. Heilendes Clyſtier.
℞. *Herb. equiſeti*
polygon.
millefol.
ſanguiſorb. ana Mj.
Rad. biſtort.
tormentill.
ſymphit.
filipend. ana ℥i.
Coq. inſ. q. juſculi vel vino.
Col. ℞. ℔j.
F. l. a. Enema ut ante.

Suppoſitoria:

℞. *Hypociſtid.*
acac. ana ℥ii.
cortic. granat. ℥iß.
ſang. Dracon. ℥i.
croc. ♂ adſtring. ℈ii.
c. ſ. q. album ovor. & ſucci millefol.
F. l. a. Suppoſitoria.

S. Heilende und anhaltende Stuhlzäpflein.

Poſſunt illiniri ☍ hypericonis.

℞. *Pulv. flor. verbaſc.*
pap. rhœad. ana ʒiß.
balauſt. ʒi.
Opii correcti gr. vi.
c. ſ. q. mellis.
F. l. a. Suppoſit.

S. Schmertzenſtillend Stuhlzäpfflein.

℞. *Pulv. ſtipt. Crollii ʒiß vel ʒiii.*
cryſtall. præp. ʒiß.
M. F. P.

S. Anhaltendes Pulver auf etlichmal.

℞. *Cryſtall. præp. ʒii.*
Lapid. hæmat. præp. ʒi.
Croc. ♂ adſtring. ℈i. vel ℈ii.

M. S. ut ante. Doſ. à ℈ß. ℈j. ad ʒß.

℞. *Gelat. CC.*
Ebor. ſine △ ana ʒii.
M. S. ut ante.

℞. *Decoct. Priapi cervini lib. j.*
ſyrup. corall. ʒii.
liq. ſtiptici ℈i.

M. S. Stärck und anhaltender Tranck.

In defectu Priapi cervi ſumatur Priapus tauri ſeu ceti. Vel & raſura priapi cervi miſceatur cum electuariis.

℞. *Liq. ſtiptici ʒii.*

S. Anhaltender Spiritus. Doſ. gutt. 30. in ein Nöſel Bier.

℞. *Eſſent. traumat. ℥ß.*
liq. ſtiptici ʒii.

M. S. Anhaltende mixtur. Doſ. g. 30. vel 40.

℞. ▽ *Plantag.*
tormentillæ
equiſeti
portulacæ ana ℥iii.
ſyr. de ſymph. Fernelii
corall. ana ℥ß vel ℥i.
cinam. cydon. ℥ß.

M. S. Anhaltender Tranck. Doſ. 2. vel 3. cochlearia.

℞. *Conſerv. roſ. rubr. antiq.*
ſymphit. ana ℥i.
acaciæ ʒii.
extract. tormentill. ℈ii.
ſyrup. corall. q. ſ.

M. S. Lattwerg.

℞. *Conſerv. ſymph. F.*
tormentill.
roſar. ana ℥ß.
Raſ. Priapi cervini l. ceti ʒiij
Pulv. ſtipt. Crollii ʒii.
c. ſ. q. ſyr. de ſymph.
F. Fiat Elect.

S. Anhaltende Lattwerg.

℞. *Amygd. dulc. ambros. ℥iii.*
ſem. plantag. ʒii.
portulac. ʒiß.
c. ſ. q. ▽. plantag. &
equiſeti
F. Emulſio.

adde Magiſt. corall. cum ſucco citri ʒiß.
cryſtall. præp. ʒij.

Edulcor. rot. manus Chriſti perlatis q. ſ. vel ſi acrimonia adeſt, addantur ʒii. vel ℥ß. Syr. pap. alb. D.

℞. Ex-

℞. *Extract. plantag.*
tormentill. ana ʒi.
Croci ♂ adſtr. ℈ii.
F. Pilulæ magnitud. piſorum.
S. Pillen auf etlichmal.
Si dolor eſt ingens, adde grana aliquot laudani opiati.
℞. *Extract. theriacal. gr. vi.*
torment. gr. viij.
Laudani opiati gr. iij.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf etlichmal.
℞. ▽. *dyſenter. Dorncrellii ℥ß.*
Syrup. corall. ʒii.
laud. opiati gr. ii. vel iii.
S. Abend-Träncklein auf einmal wol umzurütteln.
Addi poſſunt Smaragd. præp. gr. vj.
℞. *Conſerv. torment. ʒi.*
Laud. opiati gr. iij.
F. Bolus.
S. Abendzucker auf einmal.
℞. *Empl. diaphœnic.*
ſtiptic. Mynſ. ana q. ſ.
Malax. cum ☍ maſtich. & cydon. obduc ſyndone in forma transmiſſa.
℞. *Theriacæ ʒß.*
Croc. ♂ adſtring. ℈ii.
S. Euſſerlich aufzulegen.
℞. *Empl. ſtipticum ℥i.*
☍ cydon.
maſtich. & ceræ q. ſ.
F. Unguentum.
℞. *Unguentum Comitiſſæ ℥i.*
Croci ♂ adſtring. ʒii.
☍ cydon.
maſtich. ana q. ſ. M.
℞. *☍ cydon.*
maſtich. ana ʒvi.
ſtillat. maſt.
ceræ ana g. vi. M.
℞. *Herb. anſerin.*
equiſet.
centinod. ana Mij.
Flor. verbaſci
chamom.
ros. ana Mj.
Sem. plantag.
cydon. ana ʒii.
S. Species zum Sack auf den Leib.
℞. *Herb. millefol.*
burſæ paſtoris
equiſeti
anſerin.
centinod. ana ʒiß.
Flor. verb. mj.
Sem. plantag.
ſanguiſorb.
acetos. ana ʒiij.
Incis. & contus.
S. Kräuter zum Sack.
CURATIONES MAGNETICÆ non ſemper ſunt negligendæ v. g. Si excrementa dejiciantur ſuper ☉ ⊕li, quod eſt arcanum D. Knöfelii.
In DYSENTERIA EPIDEMICA:
℞. *▽ ſigill. ver. ʒiij.*
Eboris ſine △
CC. ſine △ ana ʒi.
Smaragd. præp. ʒß.
M. S. Sonderlich Pulver. Dos. â ℈i. ad ʒß. vel ʒi.
℞. *Eboris ſine △*
Magiſt. corall. cum ſucco citri
pulv. epat. ſerpent. ʒvi. ana ʒiß
M. S. Stärckpulver auf etlichmal.
℞. *▽. plantag.*
tormentillæ ana ℥i.
cinam. cydon. ʒvi.

Syrup. corall. ℥i.
M. Dos. 2. vel 3. cochlearia.
℞. 🜄. *plantag.*
tormentill.
biſtort. ana ℥ii.
cinam. cydon. ℥i.
Mag. corall. c. ſuccô citri
Eboris ſine 🜂 *ana* ʒi.
Smaragd. præp. ℈i.
Syrup. corall. ℥i.
M. S. Stärcktranck wol umzurütteln auf etlichmal.

Plantago eſt ſpecificum in omnibus affectibus hepatis: Hîc verò prodeſt ob vim alexiphamacam & adſtringentem.

Cap. XX.
De
ALVI FLUXU SANGUINEO & FLUXU EPATICO.

IN *fluxu hepatico* proſunt omnia hepatica. Prodeſt etiam caro cochlearum, Tinct. ♂ adſtring. corall. Syrup. corall. hepar lupi præparatum, ebur ſine 🜂, eſſentia hepatica noſtra, eſſentia agrimoniæ, tinct. ♀ ⊕ cum eſſent. epat. mixta in 🜄. deſtill. Specificum Luſitani & electuarium Ejusdem, rhaponticum cerev. ex agrim.

Externè ceratum ſantalinum, cum crocô ♂ adſtringente mixtum. It. unguentum ex ceratô ſantal. cum ☍ appropriatis.

℞. *Eboris ſine* 🜂 ʒii.
Epat. ſerpent. præp. ʒiß.
Spec. dia ♄ ʒi.
croci ♂ *adſtring.* ʒß.
M. S. Anhaltendes Leberpulver auf etlichmal.

℞. *Eſſent. epat.* ʒvi.
S. Leber-Eſſenz 40. Tropffen.

℞. *Tinct. corall.*
Eſſent. hepat. ana ʒiij.
M. S. ut antè.

℞. 🜄. *cichor.*
agrimôn. ana ℥iij.
Syrup. corall. ℥iß.
℞ *corall.*
♂ *adſtring. ana* ʒiß.
M. S. Leberſtärckende Mixtur 2. oder 3. Löffel-voll auf einmal.

℞. *Rob paſſular.* ℥i.
Eb. ſine 🜂
Ep. lupi præp. ana ʒiii.
Croc. ♂ *adſtring.* ʒi.
Spec. diatrion ſantal. ʒß.
Syrup. corall. q. ſ.
M. S. Leberſtärckende Lattwerg einer Caſtanien gros auf einmal.

Cap. XXI.
De
INTESTINI RECTI VITIIS.

I. INFLAMMATIO ejus *internè* curatur per diaphoretica v. g. ♁ diaphor. antiheċt. Poterii. *Externè* verò mucilag. ſem. althææ & pſyllii.

℞. *Sem. pſyllii* ʒiii.
cydon. ʒii.
c. ſ. q. 🜄. *ſempervivi*

F. Muci-

F. Mucilago.
S. Euſſerlich kühlender Schleim aufzugen.
NB. Poteſt etiam indè fieri linimentum. additô ☍ roſarum parumque ceræ.

II. In Verrucis & Condylomatibus *conveniunt medicamenta purgantia* humorem melancholicum v. g. pilulæ de fumariâ, de lap. lazuli: Extractum melanagogum, elleb. nig. ☿ perinſer. purgans, eſſ. fumar. Tinct. ♁ ♀. In Cristis verò, & aliis verrucis convenit decoctum croci metallorum & ſimilia.

III. In Rhagadibus ſeu Fissuris conveniunt infuſa, decocta, ſyrupi & ſimilia: Magis ſc. conveniunt liquida, quàm ſicca.

Externè unguentum de ſevo hircinô Mynſ. ☍ lil. alb. mucilag. ſem. pſyllii, cydon. ♃, lithargyrium cum ☍ roſ. & vit. ovor. q. ſ. unguentum redactum: Hoc pro arcano habetur.

IV. In Fistulis convenit Eſſ. agrimoniæ, lignor. Syrup ad fiſtulas ani Aug. qui exſtat in Diſpenſatorio Horſtii. Eſſ. fum. It. noduli purgantes & purif. ſanguinem ex fum. helen. rad. polypod. elleb. nigr.

Externè medicamenta ex ☿ ſublimatô hîc magis conducunt, quàm auripigmento.

V. Intertrigo curatur ſevo hircinô & cervinô.

℞. *Litharg.*
Ceruſſæ ana ℥iß.
c. ſ. q. ☍ *roſ. & vitell. ovor.*
F. Linimentum.
S. Sálbłein.

VI. In Pruritu inteſtini recti conveniunt medicamenta ex jalappa & ſupradicta de condylomatibus ani.

Caput XXII.

De
TENESMO.

Si oritur â nimiâ refrigeratione.

℞. *Flor. verbaſci*
meliloti
chamom. ana Mj.
Sem. lini
fænugræci ana ℥i.

Incis. & contus. D. pro Sacculo, qui coquatur in ▽: ferrariorum & alternatim applicetur.

℞. *Fol. quercus* Mij.
Flor. verbaſci
chamom.
ſiliqu. & roſarum ana Mj.

Incis. D. S. Kräuter zur Behung.
Herbæ incoquantur ▽. ferrariorum.

Clyſteres ex jure carnis vervenicæ & flor. verbaſci hic proſunt. It. ſuffimentum ex verbaſco Mynſ. verbaſcum enim hîc palmam obtinet.

CAP. XXIII.

De
FLUXU HÆMORRHOIDUM.

SI *nimius fuerit*, conveniunt ℞ ♀ ⊕, ℞ lap. hæmat. Eſſ. mumiæ, ℞ ♂ adſtringens, ſpecies dia ♂. Mynſ. ▽. Ferdinandi Epiphan. Syrup. contra fluxum nimium Zacuti. Opii gran. j. vel ij. in lacte diſſolutum. Laudanum opiatum, Syr. de ſtercore aſininô, pulv. ſtercoris aſinini.

℞. ▽ *ſemperviv.* ℥iii.
ſyrup. portulac.
corall. ana ℥i.
Tinct. ♀ ⊕ ℥i.
lap. hæmat. ℥i.

M. S. Anhaltender Safft auf etlichmal.

℞. *Tinct.* ♀ ⊕.
lap. hæmat. ana ℥ii.

D. S. Sonderliche Tinctur 30. bis 40. Tropffen auf einmal.

℞. *Conſerv. roſ. rubr. antiq.* ℥ii.
Lap. hæmat. ℥ij.
Croc. ♂ *adſtring.* ℥i.
ſyrup. corall. q. ſ.
F. Electuarium.

S. Anhaltende Lattwerg.

Quando eminent hæmorrhoides vel tument, ZACUTUS applicat cucurbitam.

Conveniunt porrò trochiſci de carabe ſeu ſuccinô, ſyr. portulacæ, *vid. Helmont.* Annulus ex dente equi marini & pulv. dentis ejuſdem.

In SUPPRESSIONE verò HÆMORRHOIDUM proſunt omnia ex linariâ, quæ etiam egregiè dolori medentur. Nim. Herb. linariæ, ☍ Linar. unguent. linar. pilulæ aloeticæ, elix. propriet. &c.

Externè folia ficus imponantur, vel ſuccus eorum ſæpius affricetur.

℞. ☍ *linar.*
verbaſci
millepedum ana ℥i.

M. S. Euſſerlich Oel.

℞. *Pulv. rad. ſcrophul.* ℥iß.
☍ *verbaſci & ceræ q. ſ.*
M. Pro Linimento.

℞. *Mucilag. ſem. pſyllii.*
cydon.
lini c. ▽ *verbaſci.*
extr. ana ℥ii.
c. ſ. q. ☍ *verbaſci & ceræ parum F. Linim. in mortario plumbeo. Adde vitell. ovor. N. 1.*
Philon. Rom. ℈i.

M. S. Lindetungs-Salbe.

℞. *Flor. verbaſci*
linariæ ana mß.
Cortic. intern. ſambuci p. iii.
ſem. pſillii.
lini
alth. ana ℥i.
Inciſ. & contus.

D. S. Species zum Säcklein.

Coq. in lacte & applica.

℞. *Pulv. de dente eq. marini q. v. D. Hic & ſomnia & terrorem nocturnum pellit.*

Specificè convenit ſcrophularia, quæ habet ſignaturam.

CAPUT XXIV.

De MESENTERII VITIIS.

I. MESSENTERII OBSTRUCTIO Clyſteres in omnibus affectibus meſenterii proſunt, quia via educens eſt proximior. An verò conveniant hypochondriacis & ſcorbuticis, vid. apud *Dorner. in Præfat. Pharmacop.*

Proſunt Tinct. ♀, arcan. ♀ terra foliata ♀, ♀ ⊕latus, ♎ aperit. Penoti & ob vim incidendi optimus ♎ ⊕ ♂ vinum chalybeatum Quercetani.

Nodulis addantur ſemper diſcutientia flatus, pil. ♀ Quercet. Pil. de ammon. extract. cathol.

Quomodo hîc proſint vomitoria, conſulatur *Matth. Martini de Morbis Meſenterii pag.* 33.

Si Diureticis hic opus, convenit ♎ ♀ magiſt. ♀ Sennerti, liq. nephrit.

Si hepar eſt roborandum, convenit crocus ♂ ſaccharinus, pulv. cachet. Q. ſyrup. chalyb. Fonſecæ, acidulæ artificiales ex ♂, extract. ♂ Mynſ. Tinct. ♂ liquida, ⊕ ♂ Zw. Medicamenta enim ex marte hic omnibus ſunt præferenda; Medicamenta tamen hîc ſæpius ſunt mutanda.

II. INFLAMMATIO MESENTERII. Caſſia hoc locô malè accidit ob flatulentiam, manna verò nullis diſplicet. Conveniunt ſc. purgantia leniora v.g. ſyrup. pom. laxat. ſenna &c.

III. De ABSCESSU MESENTERII *vid. Sebizius in obſerv.* Proſunt detergentia. Eſſ. ♂ liq. Claretum laxat. Mynſ. Vinum chalyb. extr. ♂. Deinde conſolidantia, pil. de Terebinthina, vel hæc ſolvatur in vitellô ovi vel juſculo carnis, vel brodio Gallinæ diſſolvatur in lac. Eſſ. perſicariæ eſt arcanum in malo hypoch. ſcorbuto & affectibus meſenterii. Datur vel cum ♎ aperit. vel cum Eſſ. traumaticâ, agrimonia vel flor. hyperici.

IV. DOLOR MESENTERII. Urina rubra non ſemper eſt à calore p. n. ſed etiam oriri poteſt à ſalſedine humorum, ut lixivium: Sic redditur lixivioſa ⊡, ſi diu retineatur.

℞. *Spec. decoct. emoll. M* ij.
Coq. in ſ. q. lactis caprilli, col. ℞. ℔ j.
Adde ℅ *violarum*
hypericon. ana ℥ ii.
Elect. hier. picr. ℥ iß.
mellis roſati ℥ i.
S. Cliſtier auf etlichmal.

Quia autem adſunt flatus & obſtructiones, primâ vice parum eſt applicandum.

℞. *Rad. ſcorzon.*
gramin.
ſ. aperient. ana ℥ iii.
Flor. cordial.
cichor.
bellid.
geniſtæ
epaticæ ana p. ii.
Incis. & contus. groſſo modô.
S. Species zur Hünerbrüh.
Coquuntur in brodio carnis vel gallinæ, vel bovis & manè uſurpatur.

Proſunt etiam *poſt acutum morbum* 🝆 chamomillæ, flor. hyper. eſſent. aperitiv. Butyrum potabile, unguentum viride, & ſi dolor eſt ingens, poteſt addi 🝆 hyoſciami per expreſſionem.

In PANCREATIS OBSTRUCTIONIBUS conveniunt acidulæ artificiales, clyſſus mineralis, ∽ ⊕ ♂ & id generis plura, de quibus vid. *Matth. Martini Tr. de affectibus Meſenterii.*

CAP. XXV.

De AFFECTIBUS HEPATIS.

INter quos I. CALIDA INTEMPERIES ejus eſt. Proſunt hîc radices cichorei, graminis, acetoſæ, 🝆 lactucæ, endiv. epat. rubr. ebur ſine △, ℞ flor. bellid. viol. roſ. ∽ ⊕ ♂, ▽ epat. Mynſ. Decoctum alterans, ſerum lactis, ⊖ abſinth. tarax. ⊕ ⊕-lat. Mynſ. Marmelada epatica Mynſ. unguent. roſ. Meſ. refrig. Galeni.

Evacuantia bilem hîc proſunt, ut ſyrupus cich. cum rhab. roſarum ſolut. extract. rhab.

In FRIGIDA verò INTEMPERIE conducunt rad. cich. rhab. monachorum, eſſ. abſinth. agrimon. cent. min. epat. D. Mich. quæ præparatur ex hepate lupi & aliis appropriatis, ▽ epatica calida Mynſ. crocus ♂, ebur ſine ▽, pulv. cachect. Q.

In CALIDA ergo

℞. *Spec. diatrion. Santal.*
eboris ſine ▽
epat. rubri ana ℥i.

M. S. Leber-Pulver. Doſ. ℈i ad ʒß vel ʒi in vehiculô convenienti.

℞. *Eboris ſine* △
epat. rubri ana ʒiß.
⊖ *abſ.* ℈i.
M. S. ut antè.

℞. *Tinct. viol.*
roſar.
bellid. ana ℥i.
∽ ⊕ ♂ ʒß.

M. S. Kühlende Leber-Tinctur.

Sumitur in Decocto cichorei vel ſero lactis, quod, ſi impurum eſt, ▽tur ∽ ⊕.

℞. *Decoct. hord. S.* ℔j.
alterant. ℥iv.
ſyr. de ſucco rib.
berb. ana ℥iß.
∽ ⊕ ♂ *q. ſ. pro grato acore.*

M. S. Leber-Julep.

℞. ▽ *cichor.*
tarax.
endiv.
lactuc. ana ℥iii.
Decoct. alter. ℥iv.
ſyrup. ceraſ. nigr.
berb. ana ℥iß.
∽ ⊕ *q. ſ. pro grato acore.*

M. S. Leber-Julep.

℞. *Conſ. flor. cichor.*
roſar.
viol. ⊕*lat. ana* ℥i.
rad. cichor. ℥vi.
lactuc. condit. ℥ii.
eboris ſine △ ℥i.
ſyr. ceras. nigr. q. ſ.
F. Electuarium.

S. Lattwerg.

℞. ▽

℞. ▽ *cichor.*
tarax.
endiv.
lactuc. ana ℥iv.
acet. roſac. ℨvi.
pulv. roſ. rubr.
ſant. rubri ana ℨi.
ſacch. ♄ ℈i.
camphora ℈ß.
M. S. Mixtur äuſſerlich auf die Leber zu legen.

Poteſt etiam addi ⊖ cichorei.

℞. *Conſ. flor. cich.*
roſ.
violar. ana ℥i.
Epat. rubr.
Eboris ſine △ ana ℨiß.
ſpecies diatrion ſantal. ℨi.
cum ſyr. frag.
F. Elect. D. pro uſu.

℞. *Unguent. roſ. Meſ.*
refrig. Galeni ana ℨiii.
Sacch. ♄ ℈i.
☍ roſar. ℨi.
S. Kühlende Leber-Salb.

℞. *Cerat. ſantal. ℈ß.*
ſacch. ♄ ℨß.
c. ſ. q. ☍ roſ. & ceræ q. ſ.
F. Linimentum.

℞. *Cerat. ſantal. uſit. q. ſ.*
ſacch. ♄ ℨß.
malax. Unguento roſ. Meſ. Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubro.
S. Leber-Pflaſter.

Si adeſt bilis, adhibenda ſunt bilem educentia, de quibus ſupra.

In Frigida Intemperie hepatis.

℞. *Eſſent. abſinth.*
agrimon.
cent. min. ana ℨiß.
⏝ ⊕ ♂ ℈ii.
S. Leber-Mixtur. Doſ. gutt. 25.

℞. *Pulv. cachect. ♎. ℨii.*
eb. ſ. △ ℨi.
⊖ *cichor.*
abſinth. cryſtall. ana ℈i.
M. Doſ. ℨß.

℞. *Conſerv. agrim. ℨiß.*
Rad. cich. ℨi.
ſpec. diarrhod. Abb. ℨii.
eb. ſine △ ℨiß.
c. ſyrup. beton.
F. l. a. Elect.

℞. *Spec. diatrion. ſantal. ℨiß.*
Ebor. ſine △.
pulv. cachect. ♎. ana ℈iv.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ agrim. ſolut.
F. l. a. Rotulæ.
S. Hertzſtärckende Küchlein.

II. Obstructio Epatis. Proſunt hic de obſtruentia: Extr. pilul. de ammon. ♎. pilul. ♀ reformationis Sennerti, pulv. cachect. ♎. crocus ♂ cum ⊖ibus epat. aperit. vel cum ⊖ epaticô Mynſ. præp. crocus ♂ ſaccharinus cum ⏝ ♀ præparatus (dum ſc. lamina chalybis illinitur ⏝ ♀ & ferrugini relinquitur, unde crocus fit) extract. chalyb. ♀ ♂ Ang. ſalæ; ℞ ♂ ♀ riſata, ℞ ♂ Z W.

Ex intempeſtivô topicorum uſu epar ſcirrhum poterit contrahere.

Aperientia aliquot horas ante cœnam ſunt ſumenda.

De eboris utilitate vid. Zacut. Luſit.

Quæ reſerant obſtructiones *vi Diuretica*, ſunt ℞ ♀, ℞ ♀ c. ♆, arcanum ♀, ⏝ ⊖.

Carmi-

Carminantia quoque conveniunt, ut Eſſent. carminativa, ♎ carminat. Dorncrellii, cum 🜄 appropriatis hepaticis.

℞. 🜿 *chalyb.* ʒi.
⊖ *cichor.*
abſinth. ana ℈ß.
Div. in 3. *p. æ.*
S. Digeſtiv auf einmal.

℞. *Croc.* ♂ *aperitiv.* ʒiii.
⊖ *cichor.*
abſinth. ana ℈i.
Divid. in 3. *p. æ. Vel poteſt etiam ſumi pulv. cachect.* ʒi.

℞. 🜿 ⊕*lat.* ℈ij.
⊖ *cichor.*
abſinth. ana ℈ß.
M. Div. in part. ij. æqual.
S. Digeſtiv auf einmal.

℞. 🜄 *agrimon.*
cichor. ana ℥iij.
R ♂
🜿 *ana* ℥ij.
ſyr. rad. cichor. ℥iß.
M. S. Digeſtiv-Mixtur 2. oder 3. Löffel voll 2. Stund vor dem Eſſen.

℞. *Eſſent. hepat.*
♂ *liquid. ana* ʒi.
S. Digeſtiv-Eſſenz auf einmal.

℞. *Lim.* ♂ ʒiii.
🜿 *alb.* ʒvi.
Infund. ſ. q. 🜄 *cichor.*
tarax.
endiv.
Stent in digeſtione in vitrô clausô, manè ebulliant ad diſſolut. 🜿. *Poſtea filtretur calidè & addatur ſyr. cich. q. ſ.*
S. Sonderlich Digeſtiv zur Leber. Doſ. 2. vel 3. cochl.

℞. *Tinct.* ♂ 🜿*riſat.* ʒß.
S. Eröffnende Leber R. Doſ. 30. bis 40. gutt.

℞. *MP. de ammon. Qu.* ℈i.
Extract. ♂
ſcammon. roſ. ana gr. vi.
c. Eſſentia agrimoniæ formentur pilulæ N. xx. Adſpergantur pulv. cachetico, ne diffluant propter extracta.
S. Sonderlich eröffnende Pillen.

℞. *Pil. de* ♓ *Quercet.* ℈i.
croc. ♂ *ſacchar.*
ſcammon. 🜿*rat. ana gr. vij.*
cum Eſſ. agrimoniæ
F. Pilulæ N. xix.
S. Leberpillen auf einmal.

℞. *Extract. rhabarb.*
♂ *ana gr. x.*
ſcammon. roſ. gr. viij.
F. Pilulæ, adſperg. ſpec. diatrion ſant.
S. Leberpillen auf einmal.

℞. *Conſerv. flor. cich.* ʒi.
pulv. jalappæ ℈i.
ſcammon. roſ. gr. viij.
croc. ♂ *ſacchar. gr. vij.*
c. ſ. q. ſyrup. roſ. ſol. F. Bolus.

℞. *Extract.* ♂
rhabarb.
ſcammon. roſ. ana gr. viij.
cum conſerva flor. cich. & ſaccharô. F. Bolus.

℞. *Herb. agrimon.*
eupator. ana Mj.
Flor. cichor.
hepat.
bellid. ana p. iij.
ſpicæ
ſquinanth. ana p. j.
rhab. mon. ʒiß.

Rad.

Rad. tarax.
cichor. ana ℥ß.
Santal. rubr. ℥ij.
⊖ *cich.* ℥i.

F. Nodulus. Vel ſpeciebus poteſt addi lim. ♂ ℥iij. crem. ♀ alb. ℥iij.
S. Eröffnendes Leberpüſchlein zum bitter-Wein.

℞. *Ebor. ſine* △
Spec. diatrion ſantal. ana ℥iß.
croc. ♂ *ſacch.* ℥i.
c. ſ. q. ſacch. in ▽. *epat. ſolut.*
F. Rotulæ.

℞. *Eboris ſine* △
diatr. ſantal. ana ℥iß.
diarrhod. Abbatis ℥i.
extr. ♂ ℈iv.
c. ſ. q. ſacch in ▽ *epat. ſolut.*
F. Rotulæ.

S. Leberküchlein.

III. Inflammatio Hepatis. *Si inflammatio vertitur in ſcirrhum,* degenerare poteſt in hydropem, & atrophia ſequitur, quia non poteſt fieri ſangvificatio & per conſequens neque nutritio. Raptô ad renes abſceſſu, ſem. 4. frig. conveniunt, ſed non debent eſſe excorticata.

IV. Scirrhus Hepatis.

℞. *Herb. agrim.*
eupat.
cuſcutæ ana Mj.
Flor. epat.
rubiæ
bellid.
cichor. ana Mj.
Rad. tarax.
cichor. ana ℥i.
Rhab. Mon. ℥iß.
crem. ♀ ℥iij.

S. Eröffnendes Leberpüſchlein.

℞. *MP. de ammmoni.* ☿. ℈ii.
c. Eſſent. agrimon. F. Pilulæ.

℞. *Eſſent. agrimon.* ℥ij.
♎ *gum.* ♓ ℈ii.

M. S. Vermiſchte Leber-Eſſenz. Dos. 2. Meſſerſpitz voll.

℞. *Rob paſſul.* ℥i.
♀ ⊕*lat.* ℥ii.
⊖ *cichor.* ℥iß.

S. Lattwerg. Dos. einer Caſtanien groß.

℞. *Eſſ. hepat.* ℥ß.
♎ *gum.* ♓ ℥iij.

M. Dos. 40. gutt.

℞. *Empl. de cicut. q. ſ. malax. cum* ☍ *ſtillat. ceræ q. ſ. induc ſuper alutam & obduc ſynd. rubro*

S. Leberpflaſter.

℞. *Unguent. de cicut. Fabr. Hild.* ℥i.
☍ *ſtillat. ceræ* ℈i.

M. S. Leberſalb.

V. Vulnera Hepatis.

Agrimonia hîc prodeſt & omnia ex eâ, ℞ bellid. (*vid. D. Sim. Pauli in* ☿. *B.*) Eſſ. chærefolii, quæ congrumatum ſanguinem ſolvit.

Ulcera hepatis per inciſionem curavit SEVERINUS.

VI. Hepatitis ſeu Imbecillitas hepatis, de qua ſcripſit. *Varandæus.* & putat hepar lupi ſolùm eſſe exhibendum, ſed ego falſum eſſe arbitror, quia & pulmo vulpis admiſcetur appropriatis. Datur verò hepar lupi ad ℥j. ▽. hepatum Luſitani. Tilemannus parat ex epati vituli cum appropriatis, ſc. agrimonia, eupatorio, cichori. &c. ▽. compoſitam. De

paſſulis res nota eſt. Paſſulæ ſeu cibebæ præferuntur rob paſſularum. Ebor ſine △ quoque valet. Poterius aliquem cum decoctô agrimoniæ curavit.

℞. *Conſerv. agrimon.*
flor. cich.
Rob paſſul. ana ℥i.
Eb. ſine △ ℈ii.
Ep. lupi præp. ʒiij
cum ſyrup. helen. F. Elect.
S. Lattwerg.

℞. *Eb. ſine* △ ʒii.
Epat. lupi præp. ʒiij.
Spec. diatrion ſant. ʒi.
M. S. Leberſtärckend Pulver. Doſ ʒß.

Sudor quando prodit, hîc eſt ſignum optimum. Sudorifera quoque laudantur. Geranium Robertianum plantis pedum applicatum extrahit pedum tumorem. Præſtat hîc quoq; eſſent. agrimoniæ, Eſſ. epat. & ſimilia.

CAP. XXVI.

De CACHEXIA.

PRæſtant hîc crocus ♂ aperit. cum ⊖ bus præparatus. It. Omnia medicamenta ex ♀, crocus ♂ ſaccharinus, ℞ ♂ Z W.

Eſſent. & Extr. ♂ Mynſ. ℞ ♂ ♀ riſata, ℞ ♂ ♃ ata.

Diaphoretica inter excellit Bezoard. minerale & ♂ le. *Conveniunt* etiam in fine exiccantia, ut eſſent. lignorum.

Acidulæ artificiales principatum tenent in tollenda cachexiâ; naturalibus etiam acidulis melioris & facilioris operationis causâ poteſt miſceri ⊕ ♂. It. Clyſſus, ſi miſceatur cum ▽ appropriatis.

Non debet ſtatim fieri purgatio, ſed digeſtiva præmitti debent. Vel ſi purgandum, miſceantur aperientia.

℞. *Croc. ♂ aperit. cum ⊖ bus* ʒi.
S. Digeſtiv-Pulver. D. in triplô.

℞. *Pulv. cach. Quercet.* ℈ii.
croc. ♂ ſaccharini gr. viii.
M. S. Digeſtiv-Pulver. D. in quadruplô.

℞. ♀ *chalyb.* ʒß.
ſuccul. aren. gr. vi.
S. ut antè.

℞. *Eſſent. aperit.*
♂ *liquid. ana* ʒiii.
S. Digeſtiv-Eſſenz 20. bis 30. Tropffen auf einmal

Singulis diebus manè & veſperi ſumend

℞. *Tinct. ♂ Z W.* ʒiii.
S. Digeſtiv-Eſſenz. Doſ. g. xxx.

℞. *Acid. artif.* ℔ß.
ſyrup. roſ. ℥ii.
M. S. Digeſtiv-Tränklein. Doſ. 2. vel 3. cochl.

℞. *Claretum chalyb. Mynſ.* ℥viii.
S. Digeſtiv-Claret. Doſ. 2. vel 3. cochl.

℞. ♎ *aperit. Penoti* ʒii.
S. Eröffnender ♎us. Doſ. 30. Tropf.

℞. *Herb. eupator.*
agrimon.
ſcolopendr.
cuſcut.

ceterach

ceterach ana p. iij.
Flores cich.
epat. rubr.
geniſtæ ana p. ij.
Rad. S. aperient. ana ℥iij.
eſul. præp.
jalapp. ana ℥i.
elleb. nigr. præp. ʒvi.
Agarici ℥iij.
ſantal. rub. ℥ii.
crem. ♀ ʒii.
F. Nodulus.
S. Laxier-und eröffnendes Leber-Büſch-lein.
Sumatur tempore matutino; ſic enim præparatur materia.

Si lien ſit in causâ, ſplenetica ſumantur.

℞. *Fol. agrimon.*
cichor.
Com. abſinthii.
Flor. cent. min. ana M j.
Flor. bellid.
cichor.
geniſtæ
epatic.
rubiæ ana p. ij.
Rad. gram.
filicis ana ℥ß.
helleb. nigr. præp.
jalapp. ana ℥i.
Zedoar.
Galang. ana ʒiij.
ſpicæ
ſquinanthi ana ℈i.
Incis. & contus. groſſo modo adſperg.
Eſſent. abſinth. & ℞ ♀.
F. Noduli laxativi.
S. Laxierende Wermuth-Büſchel.
℞. *Pulv. jalappæ ℈i.*
ſcam. ♀rat.
croc. ♂ ſacchariniana gr. vii.
☍ ſtillat. macis g. i.
S. Purgier-Pulver auf einmal.
℞. *Pulv. cathol. purg. ℈i.*
croci ♂ ſacchariní gr. viii. M.
℞. *MP. ♀ Quercet. ℈i.*
Extract. ♂
Reſin. gialappæ ana gr. vi.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.
℞. *Extract. cathol. Andernaci*
ſcammonii roſ. ana gr. x.
extract. ♂ gr. vi.
F. Pilulæ.
℞. *Eſſent. lign. ʒß.*
S. Schwitz-Eſſentz. Doſ. gutt. 60.
℞. *CC. ſine △ ℈i.*
Bezoard. ♂ gr. xv.
M. S. Schwitz-Pulver auf einmal.
℞. *CC. ſine △ ℈i.*
⊖ fumar. gr. viij.
♁ diaphor. gr. xv.
S. Schwitz-Pulver auf einmal.

Acidulæ quoniam debent interdum portari, multum ~uum deperditur, ideoque artificialibus poſſunt corrigi, cavendum tamen ne nimium ▽ infundatur. *Vid. Kyper. de acid. artif.*

CAP. XXVII.

De

HYDROPE.

EBur ſine △ ventriculum roborat, ut & epaticum rubrum.

Primò digeſtiva ſunt adhibenda & aperientia & ♂alia.

Aliàs purgantia decreſcente ☽ hydropicis ſunt propinanda.

ASCITES

Humores præparant ℞ ♀. & & ♂. crocus ♂, ♀ ⊕latus.

Inter *purgantia* jalappa eſt ſpecificum. Præterea flores acaciæ recentes & conveniunt. Ex floribus iridis elicitur ▽ per deſt. quæ ad ℥iv. ſerum inducit. Rad. eſulæ præparata inditur nodulis. Cryſtalli ☽ debent corrigi cum pilulis, alias ſunt cauſtici. *Quando ☽ eſt falcata & in ſignô aqueô,* talia debent exhiberi. ☿. vitæ debet per ☿ dulcem corrigi. D. Mich. ☿ cum ⊖ præparat. ☿rius vitæ non eſt emeticum in hydrope, ob ⊖ copiam in humore, per quam præcipitatur ☿ & ipſi vis adimitur.

Ad paracenteſin Sanctorius habet peculiare inſtrumentum. Unâ vice nimium evacuari non debet; aliàs moriuntur. Umbilicô apertô, non debet omnis copia ſimul emitti, ſed ſi ſpontè aperiatur umbilicus, debet obſtrui.

Diuretica ſunt ♎ ⊖, ♎ ☐ vol. ♎ ⊖ comp. pulv. bufon.

Sudorifera ſunt Tinct. corall. Bezoardicis verò omnibus ♂ale præfertur: ℞ & Eſſent. lign. ℞ corall. cum ♎ lign. Eſſent. vincetox. ⊖ vip. emplaſtrum hydrop. Eſſ. abſinth. ⊖ abſinth. Tinct. tell., epat. rubr. eb. ſine △ & uſtum.

Si adeſt exulceratio, conveniunt medicamenta ex terebinthina; quando eſt â vitio renum ☍ ſcorpionum.

Ante purgantia ergò præmittenda ſint

DIGERENTIA:

℞. ♀ ⊕*lat.* ℈*ii.*
⊖ *abſinth.*
cichor. ana ℈ß.

Div. in 2. part. æq. S. Digeſtiv-Pulver auf einmal.

℞. ♀ ⊕*lat.* ℈*ii.*
Fæcul. aron. ℈*i.*

Divid. in 2. p. æ. S. ut antè.

℞. *Cryſt.* ♀ *albiſſ.* ℨ*i.*
⊖ *cichor.*
abſinth. ana ℈ß.
M. S. ut antè.

℞. *Cryſt.* ♀ ℨ*i.*
ſpecif. purg. Paracelſi gr. viij.
M. S. ut antè.

℞. *Croc.* ♂ *aperit.* ℨ*iij.*
Fæcul, irid. noſtr. ℨ*i.*

Div. in 4. p. æ. S, Digeſtiv-Pulver.

℞. *hydrop. Mynſ.* ℥*iv.*
Syrp. rad. cich. ℥*i.*
Eſſent. ♂ *liquid.* ℨ*iß.*
Tinct. ♀ ℨ*i.*

S. Digeſtiv-Tranck auf 2mal.

℞. ▽ *hydrop.* ℥*iij.*
Syr. de ſ. rad. ℥*i.*
♎ *aperit. Penoti* ℨ*i.*

Eſſent.

Eſſent. agrimon. ℥ii.
M.S. ut antecedens.

PURGANTIA:

℞. *Pulv. jalappæ* ℈i.
Mag. gummi de Peru gr. vi.
Croc. ♂ ſaccharini gr. viij.
☍ ſtillat. cinamom. g. i. M.S.P.

℞. *Cryſt.* ♀ ℈i.
Specif. purg. Paracelſi (ex ♀ ⊕)
mag. gummi de Peru
reſin. jalappæ ana gr. vi.
M. F. Pulv. pro doſi j.

℞. ♀ ⊕*lat.* ℈i.
Reſin. jalap.
Mag. gummi de Peru ana g. vi
☍ ſtill. macis g. ij.
M. F. Pulv.

℞. *Rot. Man. Chriſti* ℈i.
Mag. gummi de Peru gr. v.
M. F. Pulv.

℞. *Conſerv. flor. Perſic.* ℥ii.
Magiſt. gummi de Peru
Reſin. jalap. ana gr. viij.
6. *Syr. flor. Perſic. F. Bolus.*

℞. *Conſerv. flor. cichor.* ℥i.
Pulv. jalap. ℈i.
Mag. gummi de Peru gr. vi.
☍ ſtill. aniſi g. iij.
M. F. Bolus.

℞. *Diacydon. ſimpl.* ℥i.
Reſin. jalap.
Mag. gummi de Peru ana g. vi
F. Gelatina.

S. Purgirende Quittenlattwerg.

℞. *Conſerv. flor. perſicor.* ℥i.
☿ dulc. ritè præp. ℈i.
reſin. jalap gr. v. F. Bolus.

Vel loco ☿ dulcis poteſt ſumi ☿ dulc. cum ☿ vitæ præpar. ℈ß.

℞. *Extract. hydragog. ſpecif. Mynſ.* ℈i.
trochiſc. alband. gr. iij.
F. Pilulæ.

℞. *Extract. elaterii gr. viij.*
Mag. gummi de Peru
Reſin. jalappæ ana gr. v.
☽ hydragog. gr. iij.
M. F. Pilulæ

℞. *Extract. hydragog. Mynſ.* ℈i.
☽ purg. gr. iv.
F. Pilulæ.

℞. *Pil. de rhabarb.* ℈i.
Extract. elaterii gr. vii.
mag. gummi de Peru gr. v.
cum Eſſent. agrimon.
F. Pilulæ.

℞. *Extract. eſulæ gr. xv.*
elat. gr. vi.
☿ dulc. cum ☿ vit. præp. ℈ß.
cum eſſent. abſinth.
F. Pilulæ.

℞. *Syrup. flor. perſicor. ex multiplici infus.* ℥i.
▽ cinamomi ℥ii.
Mag. Gummi de Peru gr. viij.

S. Purgierſafft auf einmal.

℞. *Succ. rad. ireos per reſidentiam depuratus* ℥vi,
Syr. roſ. ſolut. ℥i.
Spec. diatrion ſantal. ℥ß.
M. Pro doſi.

℞. *Succus rad. ireos depur.* ℥iij.
Rob. paſſularum ℥iij.

S. Laxierſafft auf einmal.

℞. *Rad. ireos noſtr.* ℥ij.
Rhab. electi ℥ii.
Infunde per noctem in ſ. q. Vin. vitrô clauſo, colatura manè edulcoretur.

S. Laxier-Wein auf 2mal.

Poteſt etiam radix ireos infundi cum cinamomô in vinô, quod matutinô tempore aſſumi debet. Vel poteſt infundi in jure gallinæ.

Mercator hujus loci Primarius ſeptuagenarius hydrope ſe liberabat ſolo rad. ireos & flor. bellid. infusô. Poteſt etiam radix ireos infundi cum ſerô lactis.

℞. ▽ *rad. ireos Noſt. ℥iv.*
ſyr. flor. Perſic. ex multiplici infuſione ℥i.
M. S. Laxier-Waſſer auf einmal.

℞. *Eſſent. elateri*
gummi de Peru ana ℈i.
ſyrup. roſ. ſol. ℥ß.
S. Laxier-Safft auf einmal.

Tempore æſtivô & vernali flores Perſicorum & acaciæ poſſunt infundi vino vel ſero lactis & egregiè educunt aquas.

℞. *Vitell. ovor. N. I.*
ſucci. rad. ireos depur. ℥vi.
Calefiat ad cineres & aſſumatur.

℞. *Herb. agrimon.*
cuſcut.
eupat.
Flor. bellid. ana mß.
epat. nob.
cichor.
geniſt. ana p. ij.
Rhabarb. Monach. ℥iß.
Elleb. nigr.
Eſul. præp.
jalappæ ana ℥ß.
ſant. rubr. ℥iii.
Crem. ♀ ℥ii.
F. Nodulus.
S. Büſchlein in Wein.

℞. *Comar. abſinth.*
Flor. cent. min. ana Mi.
Flor. cichor.
bellid.
epat. nob.
geniſtæ ana p. ij.
Cort. inter. frangulæ
ſambuci ana ℥i.
Rad. eſulæ
jalappæ ana ℥iß.
Sant. rubr. ℥ß.
⊖ *abſinthii*
geniſtæ
cichor. ana ℥i.
F. l. a. Nodulus.
S. Purgier-Büſchlein in Wein.

℞. *Flor. bellid.*
acac.
Herb. gratiolæ ana Mj.
Rad. eſulæ præp. ℥ij.
jalappæ ℥ß.
rhab. Mon. ℥i.
Paſſul. min. ℥i.
Incis. F. Nodulus, qui adſpergatur ℞ ♀.

Poſſunt etiam hiſce nodulis addi corrigentia, ut cortices aurantiorum.

CLYSMATA:

℞. *Herb. Gratiol.*
agrimon.
Flor. ſambuci
acaciæ ana Mi.
Rad. irid. Noſtr.
Bryoniæ ana ℥i.
Bacc. lauri ℥vi.
Coq. inſ. q. ▭ *pueri vel ſeri lactis.*
Col. ℞. *℥viii, in quibus diſſolve*
Elect. hieræ picræ
Bacc. lauri ana ℥i.
⊕ *cum ☿ fixat. ℈ii. vel ℥i.*
M. F. Enema.

℞. *Cort. inter. frangulæ*
ſambuci ana Mj.

Rad.

Rad. irid. n. ſtr.
bryon.
cyclam. ana ℥i.
Sem. cumini
carui ana ℥ij.
Coq. in ſ. q. ▢ pueri vel ſeri lactis
Col. ℞. ℥viii. in quibus diſſolve
Elect. hieræ picræ ℥ß.
℘ diacolocynth. ℥ß.
vitell. ovorum N. 1.
F. Clyſter.
℞. *Herb. gratiol.*
ſoldanellæ
Flor. geniſtæ
ſambuci ana Mi.
Cortic. inter. frang.
ebul.
ſambuci ana p. iij.
Coq. in ſ. q. ſeri lactis,
Col. ℞. ℥viii. in quibus diſſolve
elect. de baccis lauri ℥i.
extract. rad. eſulæ ℥ß.
⊕ cum ♁ fixat. ℥i.
vit. ovor N. 1.
F. l. a. Enema.

Clyſma ex ▢ pueri valdè prodeſt, quod expertus ſum ſæpiſſimè in mea Praxi.

ROBORANTIA:

℞. *Eſſent. abſinth. ℥ß.*
agrimon. ℥ii.
M. S. Vermiſcht Wermuth-Eſſenz 40 vel 50. gutt.
℞. *Eſſent. hydrop. D. Mich. ℥vi.*
♎ aperitiv. Penoti ℥ii.
M. S. Tinctur ins Bier.

DIURETICA:

℞. *Tinct. flor. cyani ℥vi.*
S. Harntreibender Tranck.
℞. *♎ ♀ & ⊕ compos. ℥ß.*
S. Harntreibender Spiritus 25. biß 30. Tropffen auf einmal.
℞. *⊖ geniſtæ*
abſinth.
fimi columb.
ſtip. fabar. ana ℥ß.
M. S. Harntreibendes Saltz.
℞. *⊖ ſtipit. fab.*
geniſtæ
ebuli
ſambuci ana ℈i.
M. S. Harntreibendes Saltz auf viermal.
℞. *Cineres geniſtæ*
ſtip. fabar.
fimi columb.
abſinth.
junip. ana ℥iß.
c. ſ. q. Vini. F. Lixivium, Col. Dos. ℥ii
S. Harntreibende Lauge auf einmal.
℞. *Cineres geniſtæ*
ſtipit. fab.
fraxini
fimi columb.
ebuli ana ℥iß.
Rad. vincetox. ℥iß.
Cinamom. ℥ß.
Includantur nodulo & infund. Vino.
S. Harntreibender Wein oder Laug.
℞. *♎ ▢ ℥ii.*
S. ▢ Treibender Spiritus Dos. 12. biß 18. Tropffen.

DIAPHORETICA:

℞. *♁ diaphor. ℥i.*
bezoard. Sale gr. viij.
S. Schwitzpulver auf 2. oder 3mal.
℞. *Eſſent. lign. ℥i.*
Rob ſamb. ℥iß. M.

℞. ♎ *lignorum* ℈ii.
ſambuci ʒi.
M.S. Schwitz-Spiritus auf einmal.

EXTERNA:

℞. *Empl. hydrop. A. q. ſ. malax. c. ſ. q.* ☍ *acin. ſambuc. expr. induc ſuper alutam, & obduc ſyndone rubro in formâ transmiſſâ.*
S. Pflaſter.

℞. *Fol. ebul.*
ſambuc. ana Mij.
ſtercoris caprilli ℔i.
rad. bryoniæ ʒii.
Coq. in ſ. q. ⊡ *pueri ad conſiſtentiam cataplasmatis.*
S. Euſſerlich aufzulegen.

Radix vincetoxici mirè prodeſt in hydrope. Vi enim bezoardicâ, ſicut & Bez. ♂ale ſudorem movet & hepar corroborat.

Ad partes roborandas, ne ▽ iterum augeantur, convenit Eſſent. & ⊖ abſinth. Tinct. bellid. Epat. rubr.

TYMPANITIS

Conveniunt hîc carminat. Eſſent. carminat. ♎ ⊕ & ♀ compos.

Inſtrumentum, quo flatus debeant abigi ſeu extrahi, habet LUSITANUS. Interim materia non ſolùm feroſa, ſed & pituitoſa debet extrahi.

℞. *Eſſent. carminat.* ʒvi.
S. Eſſenz gegen die Blehung. Doſ. ʒß. vel ʒj.

℞. ♎ *anticolici* ʒß.
S. Spiritus gegen die Blehung. Dos. ℈i. vel ʒi.

℞. *Empl. de baccis lauri q. ſ. malax.* ☍ *chamom. induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubro.*
S. Pflaſter.

℞. *Unguent. carminat. Mynſ.* ʒß.
☍ *ſtillat. carui*
cumini ana g. v.
M.S. Salb zum Leib.

Quidam hîc etiam ſuadent cantharides: Verùm uſus eorum eſt nimis periculoſus.

Specificum D. Tilemanni ex lapide ceraunia exuviis ſerpentum mira facit.

ANASARCA

Convenit gratiola & ⊖ gratiolæ, ſed vomitum ciet. De cœtero eandem cum aſcite curationem expoſcit.

CAPUT XXVIII.

De ICTERO.

ICtero laborantibus *ſi jecur durum fiat*, malum: Si enim obſtructiones fiant pertinaces & in ſcirrhum hepatis abeant, hydropis prænuncius icterus eſſe ſolet.

Specifica hîc ſunt marrubium, chelidonium majus, abrotanum, anſerina, rad. chelidon. maj. flores hyperici, crocus, calendula, eſſentia noſtra contra icterum, ♎ aperitivus Penoti, pulv. ſpecificus ex lapide ceraunio: Syrupus & Tinctura florum aquilegiæ valdè expellunt.

℞. *Pulv. epat.* ℈ii.
⊖ *epat. Mynſ.* ℈i.

Divid.

Divid. in 2. p. æ.
S. Digeſtiv-Pulver.
℞. *Cryſtall.* ♀ *albiſſ.* ℥ii.
⊖ *cent. min.*
abſinth. ana Oi.
Div. in 3. p. æ.
S. ut antè.
℞. ▽ *chelidon. maj.*
fragor.
agrimon. ana ℥i.
Syrup. marrubii ℥iß.
aperit. Penoti ℈ii.
M. S. Digeſtiv-Tränck lein auf 2mal.
℞. *MP. de rhabarb.* ℈i.
ſcam. ♀ *gr. vi.* M.
F. Pilulæ auf einmal.
℞. *Extract. rhabarb.*
chelid. maj. ana gr. vi.
ſcammon. roſ. g. x.
c. ſ. q. Eſſent. agrimon.
F. Pilulæ pro doſi.
℞. *Flor. marrub.*
chelid. maj.
Herb. abrot.
cuſcutæ ana Mj.
Rad. chelid. maj. ℥i.
curcum. ℥iij.
rhab. Mon. ℥ii.
Fol. SSS. ℥i.
Cryſtall. ♀ ℥iij.
F. Nodulus.
S. Laxier-Püſchlein.
℞. *Eſſent. contra icterum* ℥i.
ſcammon. ♀ *rati gr. x.*
ſyr. roſ. ſol. parum
M. S. Laxier-Safft auf einmal.

℞. *Eſſent. contra icterum* ℥ß.
aperit. Penoti ℥ii.
S. Sonderliche Mixtur. Dos. 40. biß 50. Tropffen.
℞. *Pulv. contra ict. ſpecif.* ℈i.
D. in dulpo. S. Auf einmal.
℞. *Sem. aquileg.* ℥iij.
c. ſ. q. ▽ *aquileg. F. Emulſio.*
adde Eboris ſine △ ℥ii.
Edulcoretur julepo roſato.
S. Sonderliche Milch auf etlichmal.
℞. *Tinct. flor. aquileg.* ℥ß.
S. Tinctur ins Bier.
℞. ▽ *chelidon. major.*
fragar.
agrimon. ana ℥ii.
ſyrupi myrobalan. ℥iiß.
aperit. Penoti ℥ii.
Tinct. flor. aquileg. ℥iij.
M. S. Sonderliche Mixtur 2. oder 3. Löffel voll.
℞. *Herb. ſaponar. (habet vim abſtergendi)*
Flor. chamom.
malvæ
Herb. pariet. (eſt planta ⊖ *ſa)*
ana Mij.
Flor. Nymphææ
Roſarum
liliorum alb. ana Mj.
Rad. bryoniæ ℥iv.
Sigilli Salomonis ℥iij.
ireos noſtr. ℥i.
fabar. ℥iij.
lupin. ℥ii.
⊖ ♀ *albiſſ.* ℥i.
M. S. Kräuter zum Bad.

CAP. XXIX.
De
ATROPHIA.

BAlneum ex decoctione pedum vervecis prodeſt ob mucilaginem, quam habent. *Si metus ſit veneficii*, corylus addatur. Semen lini humectat, ut & ſemen althææ, ex nuibus cum ſem. fœnugræci F. Emulſio. Quò & nuclei pini & piſtaciæ pertinent.

Quidam lacti caprillo præferre volunr Lac afininum, ſed lac humanum magis prodeſt interdum. Vid. Paulum, qui hôc modô convaluit.

Unguentum *Luſitani* deſcribitur in *Praxi Ejus admirandâ lib.* 1. *hiſt. p.* 107. & ita ſe habet.

℞. *Gummi tragacanth.*
arabici ana ℥i.

Infund. ✠ *roſar. per* ♂ *&* ♀ *Poſtea addatur* ♇ *violar.* ℥iß.
butyr. recent. ℥ß.
camph. ℥i.

M. in mortariô cum lacte muliebri, ut fiat unguentum. Convenit porrò ▽, *ſang. ſuilli, cochlear. teſtud. oſtrearum. Syrup. de teſtudinibus elect. reſumptivum &c.*

Externè in ARIDURA PARTICULARI convenit arcanum ○ Felicis Wurzii, ♎ lumbr. terreſtrium, formicarum, Spir. Vitriol. in quô rad. Aronis, raphani, armoraciæ & ſem. urticæ infuſa fuêre, unguent. Agrippæ, nervin. Aug. It. Pingued. humana, vulpina, lupina, urſina, canis, taxi, ♇ ſtillat. juniperi, taxi, ceræ, piperis. Quidam etiam addunt aliquid euphorbii.

Pueri hujusmodi atrophiâ laborantes è vermibus mittantur in balneum, illinantur melle & ſpina cruſtâ panis fricetur.

Si à ventriculô oriatur atrophia, corroborantia ventriculum proſunt, ut ♇ ſtomach. Cratonis. Non minus & Empl. Ejusdem & de tacamahacâ convenit.

Si ab hepate, dentur ▽ ex hepatibus, & ea, quæ hepar roborant.

Artrophia ſcorbutica ſingularem requirit curam, ſi enim vulgaria tantùm adhibeantur, affectum non attingunt. Cum enim adſit ſanguinis vitium, antiſcorbutica poſtulantur.

Datur quoque *atrophia ex nimiô fluxu mulierum* albô. It. ex Gonorrhœa, quæ ex aliô capite curanda.

In atrophiâ meſentericâ conveniunt ea, quæ proſunt in hypochondriaca. Radix graminis hîc bona eſt, quæ habet vim aperiendi.

Si humor cordialis abſumitur, areſit cor & atrophia oritur, ut obſervavit D. Michael in puello, cujus cor ut pyrum erat arefactum.

Prodeſt ergò electuarium reſumptivum cum rob paſſularum, ▽ caponis cum ſyrupo de teſtudinibus. Unguentum reſumptivum externè & pinguedo humana. Emulſiones præparari poſſunt cum ▽ deſtill. ex teſtud. & amygd. dulc nuc. pini & piſtac. ▽ Ferdinandi Epiphanii, aqua contra atrophiam, ▽ antihectica ex ♋ Schrö-

♋ Schröderi diligenter & recens deſtillata citra empyreuma. Decoctum & juſcula ex ſem. 4. refrig. piſtac. pin. amygd. clyſteres alterantes & nutrientes (*vid. Notas in Morellum*) & alia, quæ in febri hecticâ prodeſſe ſolent, locô hôc quoq; mutatis quidem mutandis commodè adhibentur.

CAPUT XXX.

De

AFFECTIBUS LIENIS.

IN OBSTRUCTIONE LIENIS *conveniunt purgantia* ex radice polypodii, elleb. nigr. pil. de ammoniacô Quercet. Pilulæ ♀ reæ Ejusdem.

Aperientia poſtmodum, ut rad. filicis cuſcutæ, ceterach, pilulæ ſplenet. (ex extract. chalyb. cum extr. ſplenet.) ℞ ♂, croc. ♂ aper. ℞ ♀, eſſent. ſplen. bovis, eſſ. ſplenet. D. Mich. ♎ gum. ammon. ſyrup. ſplenet.

℞. *Croc. ♂ aperit.* ℈*iv.*
⊖ *geniſt.*
tamariſci
fraxini ana gr. vi.
Div. in 2. p. æ.
S. Eröffnendes Miltz-Pulver.

℞. *Eſſent. ſplenet.*
♂ liquid. ana ʒi.
M. S. Digeſtiv-Eſſenz auf zweymal.

℞. *MP. de ammoniacô Querc.* ℈*i.*
Extract. helleb. nigr gr. vii.
ſcammon. roſ. gr. v.
M. F. Pilulæ pro 1. doſi.

℞. *MP ♀. Quercet.* ℈*i.*
Extr. helleb. nigri gr. vii.
ſcammon. roſ. gr. v.
Cum Eſſent. ſplenet.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. *Extract. chalyb.*
helleb. nigr. ana gr. viii.
Diſſolv. in ſ. q. ▽ ſcolopendr. adde
ſcammon. ♀rati gr. vii.
ſyrup. ſplenet. ʒi.
M. S. Laxier und eröffnend Miltz-Säfftlein auf einmal.

℞. *Herb. ſcolopendr.*
ceterach.
pulſatillæ
cuſcutæ ana Mi.
Flôres geniſtæ p. iij.
Cortic. tamariſci
capparum ana ʒiii.
Rad. filicis ʒiß.
polypod.
elleb. nigri ana ʒi.
Fol. SSS. ʒi.
Limat. chalyb. ʒiii.
Cinamom. ʒiii.
F. Nodulus.
S. Laxier- und Miltz-Büſchel.

℞. *Eſſentiæ ſpleneticæ ʒiß.*
♂ liquidæ ʒiii.
M. S. Eſſenz 40. Tropffen auf einmal.

℞. *♎ gummi ammon.*
Eſſent. ſplenis bovis ana ʒij.
S. ut antè.

℞. *Empl. ſplenet. uſitat.*
de cicuta ana q. ſ.
Malax. c. ☍ capparum. Induc ſuper

alutam & obduc. ſindone rubro in formâ emplaſtri ſplenet. uſitati.
S. Milk-Pflaſter.

℞. *Unguent. ſplenet. uſit,*
de cicuta ana ℥ß.
☍ capparum parum.
F. Linimentum.

℞. *Unguent. ſplen. uſit. ℥i.*
ſaccharo ♄ ʒi.
rum. ♓ in ✠ cappar. ſol. ʒiij.
M. F. Linimentum.

II. Inflatio Lienis. *Dietericus in Tr. de Planetis* habet egregia & notatu digna de ſilice &c. Conveniunt hîc carminativa mixta cum ſpleneticis.

III. Inflammatio Lienis. *Conveniunt* hîc medicamenta ex ♄, quia ſimul ſiſtunt inflammationem. Neque ſteriles fiunt mulieres ab hôc medicamento, ut quidam putant. Cryſtallus min. poteſt diſſolvi in ▽ filicis vel aliâ ſpleneticâ, & exhiberi. Externè valet emplaſtrum de cicuta cum ſacch. ♄.

IV. Lienis Scirrhus. *A nimio labore* humores craſſeſcunt. Oris ſiccitas oritur ab humore ⊖ sô.

Proſunt digerentia: Spiritus gummi ammoniaci, ♌ ⊖; ♀; ligni fraxini, decoct. ſplenet. Quercet. ſplenis bovis decoctum calidè applicatum. Poteſt quoque hîc fieri nodulus ex purgantibus melanagogis, ut ſuprà. It. omnia ♂alia.

Externè empl. de cicutâ.

V. Ulcera Lienis. Profeſſor quidam Helmſtadienſis vulnerabat Aurigam in liene, ſed illum ego reſtitui, dum intereà Profeſſor arreſtô detinebatur. Quando dolores erant vehementiſſimi, exhibebatur laudanum opiatum. Vid. Horſtius.

VI. De Lienis Dolore. Medicamenta ex ♄ reſiſtunt inflammationi. Hîc etiam prodeſt ſuccûs cicutæ & mandragoræ, ubi poteſt haberi. It. Unguentum cicutæ cum ſaccharô ♄.

Cap. XXXI.

De ICTERO NIGRO.

Hic facilè ex ⊡ cognoſci poteſt. *Prodeſt* crocus ♂ aperitivus cum ⊖libus; vel etiam crocus ♂ poteſt miſceri cum ⊖ fraxini, tamariſci, ♀ ♂ali, Tinct. ♂ ZW. ♀, ♁ Extract. ♂, infuſa ♂alia & ♀rea cum appropriatis.

Inter purgantia in icterô Nigrô proſunt pilulæ de ammoniacô Quercet. ♀reæ Ejusdem, pilulæ ex extractô ♂, elleb. nigro & ſcammon. roſ. Infuſum fieri poteſt ex radice filicis, chelidon. major. Herb. marrubii, ſcolopendr. cuſcut. ceterach, cortic. capparum, tamariſci, flor. geniſtæ &c. Chalybis limatura huic infuſo ſi addatur, melius operatur & penetrat. Alia medicamenta ſumantur cum ▽ ſcolopendr. & ſyrup. D. Sulzberg. Convenit quoque eſſent. vulner. Vel & noduli fieri poſſunt ex vulnerariis. Eſſentia vulneraria poteſt miſceri

cum

cum eſſentia ſplenetica, ut fiat appropriata. Ego radicem filicis puto eſſe vulnerariam, ut & herbam agrimoniæ. Cannabis in Lienis ictero pellit per ▣. Aqua omnium florum hîc in facie prodeſt, ut & ▽ rad. polygonati cum cosmetico Cluvii, quod eſt pulvis albus, & præparatur ex bismuthô. *Vid. Bequinum*, ubi occultam deſcriptionem invenies.

CAP. XXXII.

De

MALO HYPOCHONDRIACO.

SI in ullô locô vel affectu variant *ſymptomata*, certè hîc variant. Dicitur quoque ♀*Hypochondriorum*. Si diutius durat, degenerat in ſcorbutum. *Novi experimentum*, quod humor ab hypochondriacis per vomitum rejectus in pelvi in ⊕lum concreverit, imò lintea corroſerit.

Clyſmata ad alvum adſtrictam hîc commendantur, hæc enim imprimis debet eſſe aperta.

Vomitoria conveniunt non adeò fortia.

Proſunt rad. filicis polypodii, flores borrag. bugloſſæ, geniſtæ, ſuccus pomorum borſtorffianorum. In hiſce poſſunt infundi purgantia. Conveniunt hîc quoque ℞ ♀ ʒata, eſſ. fumar. aperitiva, Tinct. ⊕ ♂ Zw.

Acidulæ, quæ plus de ♂ participant, eò ſunt præſtantiores. De uſu verò acidularum *vid. Sebizium*. Si adſit ulcus in liene vel omento, vel ventriculus ſit admodum debilis, tunc acidularum uſus non convenit, niſi ventriculum roborantia ſimul adhibeantur.

Caſſia non prodeſt, quia flatulenta, neque myrobalani, quia poſt ſe adſtrictionem relinquunt.

Optimè in hoc affectu uſurpantur extracta catholica, Andernaci, Crollii,

Præprimis autem hîc valent *medicamenta* ♂*alia*. Multi Medico-Chymici Clariſſimi utuntur hîc feliciter ▽̶, quæ reperitur circa mineram ♂, cum participet de ♂ & multa præſtet in obſtructionibus menſium. Poteſt in marmore lævigari cum ▽ appropriatis.

Apprimè quoque hîc convenit elixir proprietatis. It. medicamenta ex ♀.

Si hæc affectio ſit per conſenſum à ventriculô, proſunt pilulæ hieræ c. agaricô. It. pulvis ſtomachicus Quercet. ⊖ abſinth. cryſtallinum, ⊖ ſtomachal. Mynſichti. Diaſpoliticon Galeni verò in malô hypochondriacô & melancholiâ hypochondriacâ cum cruditate ventriculi ſingulare arcanum eſt, quô plurimi hypochondriaci ad extremam maciem redacti feliciter curati ſunt, teſte *Fabro* & *Bartholeto*. Præcipuas autem vires hic pulvis obtinet ab ingrediente ⦶, quod in flatibus & ructibus ſiſtendis ſingulare eſt remedium.

Si oriatur ab hepate per conſenſum, ſerum lactis porrigi poteſt cum

~ ⊕ ♂, ~ ♀ ⊕, vel clyſſo, vel ſuccis herbarum ſpecificis.

Si ab uterô oriatur præparantibus medicamentis addatur fæcula ari vel bryoniæ. Purgantibus verò radix bryoniæ & ariſtolochiæ It. Fiant noduli ex herb. meliſſæ, matricariæ, pulegii, ☿rial.

Si oriatur ab obſtructionibus hæmorrhoidalis fluxus aliâs conſüeti, conveniunt pilulæ aloëticæ. It. frictio cum fol. ficus.

Digeſtiva E. & *Purgantia* dirigenda ſunt ad partem mittentem, ſive ad hepar, ſive lienem, ſive uterum. Vel poſſunt præſcribi medicamenta, quæ ſimul aperientia ſunt & purgantia; vel manè purgantia & veſperi aperientia proſunt. Quodſi enim digeſtiva nulla adhibeantur, creatur dolor colicus ob materiæ pertinacitatem.

Si malum eſt contumax, interdum per 3. vel 4. dies præmittantur digeſtiva & proſunt hôc locô ♂alia, ut crocus ♂ aperitivus cum ⊖. Salia enim laxant & valdè penetrant.

DIGESTIVA:

℞. ♀ *chalyb.* ʒiij.
Fæcula aron. ʒi.
Div. in 3. *p. æ.*

S. Digeſtiv-Pulver auf einmal.

Detur 2. horis ante cibum.

℞. *Croc.* ♂ *aperit. cum* ⊖ *libus* ʒvi.
Pulv. cach. Querc. ʒii.
D. in octuplo.

S. Digeſtiv-Pulver auf einmal pro ditioribus.

℞. ⊖ *hypochondr. gr. x.*
D. in quadruplo.

S. Eröffnendes Pulver auf einmal.

Præparatur hoc ⊖ hypochondriacum ex ⊖✳ & ⊖♀.

℞. *Claret. chalyb.* ℥viii.
ſyr. de ſ. rad. aper. ℥ii.

M. S. Eröffnender Tranck. Doſ. 3. vel 4. cochl.

℞. ∇ *filicis*
cuſcutæ
cichorei
agrimon. ana ℥ii.
ſyr. de ſ. rad. ℥iii.
Eſſent. ♂ *liq.* ʒiii.
Tinct. ♀ ʒii.

M. S. Eröffnende mixtur 2. biß 3. Löffel voll auf einmal.

Sumitur duabus horis ante cibum.

℞. ∇ *aperit. uſit.* ℥vi.
ſyr. de ſ. rad. ap. ℥ii.
~ *aperit. P.* ʒii.

M. S. Eröffnender Tranck auf etlichmal.

℞. ~ *pro acidulis artif.* ʒiii.

S. Eröffnender Spiritus.

Vocatur aliâs clyſſus. Doſ. 30. vel 40. gutt. in ſerô lactis. *Vid. Schröderus in Pharmacop.*

℞. *Acid. artif. lib. j.*
ſyr. roſ. multipl. infus. ℥iv.
⊕ ♂ ℈ii.

M. S. Sonderlich eröffnender Tranck 2. Löffel voll auf einmal.

PURGANTIA.

℞. *Rad. gran.*
filicis
aſparagi ana ℥ß.
Herb. cuſcut.
eupator.
fumar.
agrimon. ana Mi.
Flor. cichor.
bellid.

geniſtæ

geniſtæ ana p. iij.
Rhab. Mon. ℥iß.
Rad. polypod.
helleb. nigr. ana ℥i.
eſul. præp.
gialappæ ana ℥ß.
Zedoar.
Galang.
Cort. aurant. ana ℥ii. *vel* ℥iij.
ſem. aniſi ℥iß.
crem. ♀ ℥iij.
M. F. Nodulus.

S. Species in Wein zu legen.
℞. *Rad. 5. aperient.* ℥iii.
Flor. cich.
geniſt.
bellid. ana p. iij.
Lim. ♂ ℥iv.
paſſul. min. ℥ii.
Cinam. electi ℥iii.
Caryophill.
macis ana ℥i.
Fol. S. S. S. ℥i.
Rad. helleb. nigr. præp.
polypod.
gialappæ
eſul. præp. ana ℥ß.
F. Nodulus.

S. Büſchlein in Wein.
℞. *MP.* ♀ *Quercet.* ℈iß.
de ammon. Ejusd. ℈i.
Extract. elleb. nigr. ℈ß.
ſcammon. ♀*rati gr. viii.*
Cum ℞ ♀ *F. l. a. Pilulæ inſtar piſorum minorum.*

S. Laxier-Pillen auf zweymal.
℞. *MP.* ♀*rearum Querc.* ℈i.
Extr. helleb. nigr. gr. vi.
Reſin. jalappæ gr. v.
Cum eſſent. fum.

F. Pilulæ pro 1. doſi.
℞. *MP. de fumariâ* ℈i.
Extract. helleb. nigri gr. vi.
ſcammon. roſ. & ♀*rati ana gr. vj.*
M. F. Pilulæ pro doſi.

℞. *MP.* ♀ *Quercet. vel*
ammon. Ejusdem ana ℥i.
reſac. multipl. infus.
extract. ♂ *ana* ℈ii.
F. l. a. pilulæ cum eſſ. aperit. inſtar piſorum minorum.

S. Sonderliche Pillen. Doſ. 19. 20. vel 21. ante cœnam hora 2.
℞. *Pulv. cathol. purg.* ℥i.
Croc. ♂ *aperit. cum* ⊖ ℥iij.
M. S. Eröffnendes Purgier-Pulver. Doſ. à ℈j. ad ℈ij.
℞. *Syrup. laxat.*
fum. comp. ana ℥ii.
Extract. helleb. nigr. ℥ii. *in* ▽ *cinamom. vel borrag. diſſol.*
ſcam. reſ. ℈i.
Eſſ. ♂ *liq.* ℥ii.
℞ ♀ ℥iß.
▽ *aperit. uſit.* ℥i.
M. S. Laxierende Mixtur. Doſ. 1. vel 2. cochl. duabus horis ante cœnam vel prandium.

℞. *Fol. Sennæ S. S.* ℥iij.
Rad. helleb. nigri ℥i.
Flores cich.
geniſtæ
borrag.
bugloſſæ ana p. 1.
Rad. gram.
filicis ana ℥iii.
Crem. ♀ *albiſſ.* ℥i.
Infund. ſ. q. ▽ *fum. & cuſcutæ per noctem, manè ebulliant ad diſſolut.* ♀ *Col.*
adde

adde Syr. de pom. laxat. ℨ*vi.*
M. S. Laxier-Tranck pro 1. doſi.
℞. *Extract. helleb. nigr.*
ſcam. roſ. ana gr. viii.
ſyr. de pom. laxat. ℨ*i.*
🜄 *cinamom. borrag.* ℨ*ii.*
Eſſent. ♂ *liq.* ℨ*i.*
Tinct. ♀ ℈*i.*
M. S. Laxierend und eröffnendes Säfftlein auf einmal wol umzurütteln.

Clyſmata inhibent vaporum adſcenſum ad cor & caput, unde palpitationes cordis proveniunt.

℞. *Herb. fumar.*
cuſcut.
epithymi
Flor. cent. min. ana Mj.
chamom. Rom. p. iij.
cord. ana p. j.
Rad. filicis
rhab. Monach. ana ℨ*i.*
polypod. ℨ*vi.*
elleb. nigri ℨß.
Sem. carui
cumini ana ℨ*iß.*
Coq. inf. q. ſeri lactis,
Col. ℞. *lib. j. in qua diſſolve*
elect. cathol. ℨ*iß.*
de baccis lauri ℨß.
⊕ *cum* ♃ *fixati* ℈*ii.*
vitelli ovor. N. i.
F. l. a. Enema.
℞. *Decoct. emoll.*
carmin. ana ℔ß, *in quibus diſſolve*
elect. diacath. ℨ*iß.*
hieræ picræ ℨß.
Extract. helleb. nigr. ℈*i.*
vit. ovorum. N. 1.
M. F. Enema pro 2. doſibus.

℞. *Decoct. flor. & fruct. aperit. ana* ℔*iß.*
In quibus diſſolve Conf. Hamech ℨ*i.*
⊕ *cum* ♃ *fixati* ℨ*i.*
☍ *ſtill. lauri gutt. iv.*
F. Enema pro 2. doſibus.

CONFORTANTIA & APERIENTIA:

℞. *Elix. propr. D. Sennerti cum ſucco hed.* ℨ*vi.*
∽ *aperit. Penoti* ℨ*ii.*
M. Doſ. 30. biß 40. Tropffen.
℞. *Eſſent. fum. c.*
♂ *liquid. ana* ℨß.
M. Doſ. 30. 40. vel 50. gutt.
℞. ℞ ♂ *Zwelfferi*
de fum. comp. ana ℨ*iij.*
M. S. ut ante.
℞. ℞ ♀ ♂ ℨ*vi.*
Dos. 20. gutt.
℞. ℞ ♀ ♄*at.* ℨß.
S. ut antè.
℞. *Eſſent. carminat.*
aperitiv. ana ℨ*iij.*
S. Eſſenz gegen die Blehung. Dos. 30. ad 50. guttas.
℞. *Eboris ſine* △ ℨ*ii.*
Fæculæ aronis ℨ*i.*
pulv. cachect. ♃ ℨ*iij.*
Dos. ℨß. ad ℨ*i.*
℞. *Conſerv. fum.*
flor. cich.
meliſſæ ana ℨ*i.*
Eboris ſine △ ℨ*iß.*
Spec. diarrhodon
diatrion ſantal. ana ℨ*i*
croc. ♂ *aperitivi* ℨ*iij.*
confect. alkermes ℨ*i.*
Syr. meliſſ. q. ſ.
c. ſ. q. ſacchari in 🜄 *agrimon. ſol.*
F. Rô-

F. Rotulæ confortantes ventriculum & aper. hepar. Dos. 6. vel 9.

In malo hypochondriaco ſtomachico.

℞. *Pulv. ſtom. Quercet.* ℥iij.
⊖ *ſtom. Mynſ.* ʒi.

M. S. Magen-Pulver auf etlichmal.

℞. *Eboris ſine* △ ʒii.
Fæcula Aronis ʒiß.
Epat. rubrum ʒi.

M. S. ut ſuprà. Dos. ʒß. vel ℈ii.

℞. *Eboris ſine* △ ʒii.
Fæcula Aronis ʒi.
⊖ *abſinthii cryſtall.* ℈ii. M.

℞. ♎ *maſtich.* ʒiij.
aperitiv. ʒii.

M. S. Magen-Spiritus. Dos. ℈i. ad ʒß.

℞. *Eſſent. menthæ* ʒiij.
♎ *maſtich.* ʒiß.
⊕ ♂ ℈i.
M. S. ut antè.

Externè convenit emplaſtrum ſtomachicum Cratonis, quod, ſi ructus adſint, miſceri poteſt cum tertiâ parte empl. de baccis lauri & malaxari ☍ chamomillæ, Zedoariæ ☍ ſtillatitio rutæ, cham. abſinthii, anethi.

Poteſt etiam ex his aut aliis primùm fieri inunctio & deindè applicari emplaſtrum. It. poſunt fieri ſacculi ex diſcutientibus, ſi adſint ructus, & exhiberi.

In malo hypochondriaco hepatico

℞. *Conſerv. flor. cichor.* ℥iß.
rad. cich. ʒi.
Eboris ſine △ ʒii.
Spec. diatrion. ſantal. ʒiß.
croci ♂ *aperit.* ʒiij.
pulv. cachect. Quercet. ʒi.
cum ſ. q. ſyr. de cichor.
F. l. a. Electuarium.

℞. *Eboris ſine* △ ʒii.
Spec. diatrion Santalon. ʒiß.
⊖ *epat. Mynſ.* ℈ii.

M. Dos. â ℈j. ad ʒß.

℞. *Eboris ſine* △
ſpec. diarrhodon Abbatis
diatrion ſantal. ana ʒi.
pulv. cachect. ♎. ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *agrim. ſoluti.*
F. Rotulæ.

℞. ℞ *flor. bellid.* ℥ß.
♎ ⊕ ♂ ʒii.

M. S. Lebertranck. Dos. 30. biß 40. Tropffen.

℞. *Tinct. flor. bellid.*
♎ *pro arid. artif. ana* ʒß.

M. S. ut ſuprà. Dos. 50. gutt. in ſerô lactis vel cereviſia.

Succus pomorum borſtorffianorum cum ſerô lactis miſceri poteſt & exhiberi. Serum enim lactis laxat & abſtergit.

Si de ⊕ ♂ *aliquid injiciatur acidulas* naturales, majorem efficaciam acquirunt & in minore doſi poſſunt exhiberi; idem præſtat clyſſus, de quo *vid. Schröderus.*

Si ab uterô, hyſterica proſunt. It. crocus ♂ aperitivus Zw. qui poteſt miſceri cum fæculâ bryoniæ.

De hôc aliàs affectu *Paulus Zacchias* Italus ſcripſit. *Tr. in IV.*

CAPUT XXXIII.

De SCORBUTO.

SCorbutus *poteſt propagari per oſculum*, eſt enim contagioſus. Poteſt etiam eſſe ſine maculis.

In 🜔 *ſupernatat interdum* ⊖ *volatile* quod etiam ſublimatur interdum. Quidam dicunt etiam pinguedinem, ſed falsò.

Medicamenta antiſcorbutica vires non diu tenent, quoniam ⊖ vol. aufugit. Syrupi ergò non diu ſunt coquendi, ob eandem rationem.

Absque Diætâ morbus hic curari non poteſt & alimentis ſcorbutica ſunt miſcenda. Columbæ ſylveſtres vel domeſticæ junipero ſunt implenda. Lacticinia non refugienda, quia reclamat experientia. Lac enim demulcet acrimoniam ſalis ſcorbutici, humectat & valdè nutrit præcipitatq; humorem peccantem. Duabus autem horis ante cibum lac eſt ſumendum & ſucci cochleariæ naſturtii vel alia antiſcorbutica miſcenda ſunt. Embammata ex antiſcorb. proſunt.

V. S. etiam propter ventilationem locum habere poteſt.

♂ Præparetur cum antiſcorbuticis. Sunt autem ANTISCORBUTICA ſedum minimum ſeu vermiculare, piperitis, perſicaria, ruta muraria, fumaria, abſinthium, rad. helenii, polypodii, herba beccabungæ, cochleariæ, naſturtii, ▽. antiſcorb. Dorncreillii, Myns. Quercet. ℞ corall. antiſcorb. eſſent. pini: Nam ſolô decoctô pini curati ſunt multi; ⊖ vol. lumbricorum, viperarum, ♎ lumbricorum. ℞ ♂ Mynſ. & ♂ alia cum antiſcorbuticis.

Purgantia ſunt pilulæ de ammoniacô, de fumariâ, extract. melanagogum. Vina medicata & infuſa cum ſpecificis & purgantibus, ſimul & ſerum lactis purgans.

Sudorifera ſunt eſſentia fumariæ, lignorum, ſcorbutica compoſita.

Diuretica: ℞ ♀, liquor nephriticus. Eſſ. lumbricorum terreſtrium.

Pro corroboratione convenit ebur ſine △ cum magiſt. cochl. arcanum duplicatum Mynſ. Panacea Principis Holſatiæ ex capite mortuo 🜕, eſt febrifugum & pellit ſimul. 🜔.

Pro confortatione & *purificatione ſanguinis* convenit ℞ corall. antiſcorbut ♎ aperit. Penoti ☾. ♎ antiſcorb. mixtus.

Inter *ſymptomata* occurrit primo *difficilis reſpiratio*, quæ curatur fæcula aronis, irid. ♎ gum. ♓ cum virid. æris, eſſenti. helenii, croc. ♂, eſſ. croci, ▽. pulm. vituli cum ▽. antiſcorbuticis. ſyrupus marrubii aperitivus &c.

Gingivarum pruritus curatur ℞ laccæ, flor. aquilegiæ, unguentum flor. aquileg. ▽ Nicot. Sedi min. flor. aquileg. vel coq. lapis medicamentoſus in ▽. appropriatis, & tingatur gummi laccæ. Quodſi opus eſt adſtringentibus in gingivarum pruritu, adjicienda ſunt adſtringentia, ut rad.

biſtor-

biſtortæ, tormentillæ, cortic. granat. muſcus pruni ſylveſtris.

Ad *macularum expulſionem* confert eſſentia fumariæ, perſicariæ, enulæ, Tinct. florum aquilegiæ.

In crurum dolore fotus cum ▽ florum ſambuci, chamomillæ & lacte cum illis cocto. It. Pediluvium Mynſichti.

In ventris doloribus conveniunt clyſteres ex lacte cum herbis ſcorbuticis doloremque lenientibus. It. cataplasma ex iisdem Eſſent. carminat. cort. aurant. cum 🝆 antiſcorb.

In dolore pedum vel *crurum* flores chamom. & quæ ad eruptionem macularum faciunt, ut beccabunga.

Dolori hypochondriorum prodeſt 🝆 lumbr. terreſtrium.

Dolor capitis externè curatur 🜹 chamomillæ, hyoscyami, anethi, extract. verbenæ temporibus applicatum. Beccabunga eſt corrigens antiſcorbuticorum calidorum.

Arthritis ſcorbutica curatione differt ab arthritide verâ. Lumbrici hîc extrahunt materiam arthriticam. *Vid. Wierus & Foreſtus.* Huc Eſſ. contra arthritidem vagam. Externè verò 🝆 lumbric. terr. Sevum hircinum calidè inunctum lenit acrimoniam ⊖ ſcorbutici.

In Paralyſi proſunt purgantia carminativa cum antiſcorbuticis. Noduli purgantes, cataplasmata ex antiſcorb. aliisque emollientibus. Si medicamenta paralytica præſcribantur, debent miſceri cum antiſcorbuticis.

Convulſio curatur convulſivis & antiſcorbuticis unguentis. Vid. Valeriola in Obſerv. Inungitur, ſpina dorſi & reliquæ partes, ubi adſunt convulſiones. Internè eſſentia articularis, ſpecificum cephalicum cum magiſt. cochleariæ.

Sopor profundus curatur iis, quæ ſaporem pellunt, ut 🜊 rutaceo.

In *palpitatione cordis* proſunt ▽ CC. cord. Saxon. cinam. borraginat. cum ▽ antiſcorbuticis. It. ℞ corall. cum 🝆 cord. cerv. Si enim ſolùm uſurpentur cordialia, magis effervescit ſcorbutus.

Vomitus præcipitantibus curatur. Lac præcipitat humorem ſcorbuticum. It. ocul. ♋ ebur uſtum, Tinct. ♀, quæ prodeſt ratione ⊖ ♀, quod præcipitat.

Sputatio quoq; præcipitantia poſtulat. Proſunt eſſentia lignorum, quæ habet vim exſiccandi & ſimilia.

Alvi fluxus tollitur decocto & eſſ. lignorum. Cichoreum quoque, hepat. rubrum & vinum abſinthii prodeſt.

In hydrope ſcorbuticâ ſi fortiora purgantia adhibeantur, effervescit malum.

Eryſipelati confert rob ſambuci, perſicaria, 🝆 ſambuci, bezoardicum ♃ale, antihect. Poterii, ▽ flor. ſambuci, quæ miſceri poſſunt cum antiſcorbuticis pro ſudore.

Ulcera. His ⊖ cauſticum ſcorbuticum corrodit partes ſubjectas. Decoctum ♄ eſt divina medela. It. 🜍 ⊕li.

Tubercula: Coſolida in ſe habet muci-

mucilaginem, quæ hîc prodeſt. *Vid. Hartmanni Praxin.*

Atrophia. Quidam ſero lactis antiſcorbuticis mixto, vel lacte capræ herbis antiſcorb. nutritæ ſanati ſunt *Vid. Not. in Morellum.* Lac enim corrigit acrimoniam & optimè nutrit. *Vid. Speculum antiſcorbuticum Noribergenſe.*

Aperientia cum Antiſcorbuticis.

℞. *Pulv. dig. noſtr. antiſcorb.* ʒß. *vel* ʒi.

S. Digeſtiv auf einmal. Doſ. in quadruplo.

℞. *Croc. ♂ aperit. cum ⊖ bus* ʒiii.
Fæc. aronis ʒi.
magiſt. cochleariæ ℈i.
M. Divid. in 6. p. a.

℞. *Acidul. artif. lib.* 1.
ſyrup. ſcelotyrb. For. ʒiv.
∽ *aperit. Penoti* ʒij.

S. Sonderlicher Digeſtiv-Tranck auf etlichmal. Doſ. 2. cochl.

℞. *Acidul. artif. lib.* 1.
ſyrup. roſ. ʒiv.
⊕ ♂ *rite præp.* ʒi.

M. Digeſtiv auf etlichmal.

℞. *Eſſent. fum.*
♂ *liq. ana* ʒß.

S. Digeſtiv-Eſſenz 50. bis 60. Tropffen.

℞. Ʀ ♀ ♉*atæ* ʒiii.
Eſſent. fum. ʒß.

M. S. Ut ante. Doſ. 20. l. 40. gutt.

℞. ∽ *antiſcorbut.* ʒiii.
aperit. Penoti ʒii.

M. S. ut ante.

℞. *Elix. antiſcorb.* ʒß.

S. Ut antè.

PURGANTIA.

℞. *MP. ♀rearum de ammon. Q. ana* ℈ß.
Extr. helleb. nigr.
Reſin. jalap. ana gr. v.
c. Eſſent. fum.

F. Pilulæ auf einmal.

℞. *MP. de fumar.* ℈i.
Reſ. jalapp. gr. vi. vel viii.
Cum Elix. antiſcorb.

F. Pil. S. ut antè.

℞. *Extract. cathol. Andernaci. panchymag. Crollii ana gr. vi.*
Reſin. jalappæ
ſcammon. roſati ana gr. vi.
c. Eſſentia de fum.

F. Pilulæ.

S. Blutreinigende Pillen auf einmal.

℞. *Pulv. Cathol. purg.* ℈i.
Mag. cochl. gr. iv.

M. F. Pulvis.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
▽ *antiſcorb.* ʒiii.
ſyr. roſarum ʒiii.
Tinct. ♀ ♉*atæ* ℈i.

M. S. Blutreinigendes Purgier-Säfftlein wol umzurütteln auf einmal.

℞. *Conſerv. cochl.* ʒiß.
Pulv. cathol. purg. ℈i.
ſpir. cochl. gutt. iv.
cum ſyr. de fum.

F. Bolus.

S. Purgier-Zucker auf einmal.

℞. *Fol. Sennæ ſine ſtip.* ʒiii.
Rad. elleb. nigri ʒi.
Infund. in ſ. q. ▽ *antiſcorb. Q. adde Tinct.* ♀ ʒiß.
Stent per q. in dig. Colat. adde ſyrup.

ſyrup. cochl. eſſentiſ. vel ſcelot.	
Flor. ℥ß.	

S. Laxier-Tråncklein auf einmal.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip.*
Rad. elleb. nigri
polypod.
gialappæ ana ℥i.
Sem. erucæ
cochl.
naſturtii ana ℥i.
Cortici citri
tamariſci
fraxini
capparum ana ℥ß.
Adſperg. ℞ ♀.
F. Nodulus.

S. Laxier-Såcklein in Wein.

Poſſunt etiam ſpecies purgantes adſpergi ∼ antiſcorb.

Fortiora purgantia non proſunt in ſcorbuto, exagitatur enim malum ita, ut ſæpè vitam cum morte commutent. Fortiora igitur magis in infuſis & medicatis, quàm alibi uſurpanda ſunt, ut elleb. nig. Mag. gummi de Peru non ita fortiter purgat, uti crudum gummi.

Si abundat ſerum, confert extr. & eſſentia elaterii, ſi miſceatur cum aliis. Appropriatis debent roborantia admiſceri illius viſceris, quod magis peccat, uti etiam ſanguinem purificantia addi. Succi crudi aliquando proſunt, ſed non debent diu continuari, quia exhibent ſymptomata fermentando & purgando varia, imò faciunt hypercatharſin: Si verò addantur carminativa, haud nocent.

Herbæ exiccatæ antiſcorbuticæ non proſunt. Ex omnibus enim antiſcorbuticis ⊖ vol. & Eſſentia non tam ex ſiccis quàm crudis parantur.

Succus cochleariæ cum lacte ebutyrato (Buttermilch) vel cum ſero lactis prodeſt. Beccabunga corrigit antiſcorbutica medicamenta. Quidam ſcorbutica cum ſucco acetoſæ corrigunt, ſed melius eſt, ſic cum ſucco beccabungæ fiat.

Semen cochleariæ, naſturtii, ſinapi, erucæ, aquilegii in defectu herbarum prodeſt. Decoctum abietis valdè prodeſt. Succus pariter perſicariæ, quia habet ſignaturam ſcorbuti.

℞. *Herb. cochl.*
naſturt.
beccabungæ Mj.
Rad. raphani armorac. in taleolas incis. N. I. *Infund. Vino.*

S. Sonderlicher Wein. Poteſt edulcorari ſaccharô, vel pro ſe ſumi. Manè & veſperi ein gut Glåslein voll.

℞. *Succi cochlear.*
naſturt.
vermic. ana ℥iij.
Vini Rhenani lib. I. *Rad. raphan. armor. N.* I. *Infunde per noctem, manè coletur & edulcoretur parum.*

S. Sonderlicher Wein gegen den Scharbock.

℞. *Herb. cochlear.*
naſturt.
fumar. ana Mj.
Infund. ſ. q. ſeri lactis per ♀. in vitrô clauſo, manè exprim. & coletur.

S. Zugerichtete Molcken gegen den Scharbock. Doſ. ℥iij. vel ℥iv. auf einmal.

℞. *Succ. fumar.*
naſturt.
cochlear. ana ℥iij.
Seri lactis lib. ij. Coletur & aſſervetur pro uſu. Sumantur pro doſi ℥v. Poteſt edulcorari cum ſaccharo vel ſyrupo convenienti.

Melioris operationis & penetrationis gratiâ poteſt inſtillari pro ſingulis doſibus vel eſſent. ♂ liquid. vel fumariæ, vel ♎ aperit. Penoti. Tempore hyberno poſſunt ejusmodi vina præparari.

℞. *Herb. fumar.*
rut. mur.
Summit. abſinth. ana Mj.
Rad. filicis
helenii ana ℥iß.
Sem. erucæ ℥iij.
cochl.
naſturt. ana ℥iß.
Paſſul. min. ℥i.
Incis. & Cont. groſsô modô.
F. Nodulus.
S. Sonderlich Büſchlein in Wein.

Conſerva cochleariæ etiam poteſt diſſolvi in vinô vel ſerô lactis.

CONFORTANTIA:

℞. *Pulv. ſtomach. Q. ℥iii.*
Magiſt. cochl. ℥i.
S. Stärck-Pulver auf etlichmal.

℞. *Pulv. ſtom. Querc. ℥iii.*
Sem. cochl.
naſturtii ana ℥i.
M. S. Ut antè.

℞. *Aloës*
Myrrhæ ana ℥iß.
Croci ℥i.
ſem. cochl.
naſturt. ana ℥ii.
M. S. Sonderlich Pulver bis de die 2. Meſſerſpitz voll.

Joël hunc pulverem habet in Praxi, qui reſiſtit putredini ſcorbuticæ beneficio aloës.

℞ *Pulv. ſtom. Q. ℥ii.*
Eboris ſine △ ℥iß.
Fæcul. aronis ℥i.
mag. cochl. ℥ii.
M. S. Stärck-Pulver. Doſ. ℥ß. corroborat omnia viſcera.

℞. *Ebor. ſine △*
ſpec. diarrhodon Alb.
pulv. ſtom. Querc. ſ. cach. ana ℥i.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ antiſcorb. ſol.
F. l. a. Rotulæ.
S. Stärckküchlein. Doſ. 6. vel 7.

℞. *Conſerv. cochl.*
fumar. ana ℥i.
Succ. inſpiſſat. fumar. junip.
Croc. ♂ aper. ℥ß.
Eb. ſine △ ℥iß.
c. Syrupo ſcelot. For.
F. Electuarium.
S. Sonderliche ſtärck und blutreinigende Lattwerg. Manè & veſp. magnitud. nucis jugl. l. caſtan. dimid.

℞. *Acid. ſcorbut. lib. i.*
♎ aperit. Penoti ℥ii.
Syrup. eſſentif. cochl. ℥iv.
S. Sonderliche Mixtur. Dos. cochl. 2. vel 3.

Sudorifera:

℞. *Eſſent. fum. ℥i.*
lign. ℈ir
M. S. Eſſenz auf einmal.

Diaphoretica hîc valdè proſunt, ſerum enim pellitur per diaphoreſin.

℞. ♃ *dia-*

℞. ♁ diaphor. ℈i.
⊖ fumar. gr. viij.
M. F. Pulv.
S. Schwitzpulver.
℞. Bez. ♂ale gr. xii.
⊖ fumar. gr. ix.
S. Schwitzpulver auf einmal.
℞. ▽ antiſcorbut. ℥i.
Eſſent. helen.
fumar. ana ℥i.
Bezoard ♂ ℈ß.
Syrup. fum. ſimpl. ℥iij.
M. S. Schwitztranck wol umzurüttelm auf einmal.
℞. Herb. fumar.
beccabung.
malvæ
Flores chamomillæ ana Mj.
helenii mij.
malvæ
ſambuci ana Mj.
Bacc. juniperi Mij.
Rad. helen. ℥iv.
M. S. Kräuter zum Bad.

In Difficili Respiratione.

℞. ▽ flor. rapar. ℥iv.
antiſcorb. Dorncr. ℥ii.
Syr. conſerv. rad. helen. ℥iß.
Eſſ. croci
helen. ana ℥i.
∽ gum. ✕ ʒß.
S. Lufftſafft. Doſ. 2. vel 3. cochl.
℞. Eſſent. helen.
croci ana ℥ii.
∽ gummi ammon. ℥ii.
antiſcorb. ℥iß.
M. S. Sonderliche Lufft-Mixtur. Dos. 30. l. 40. gutt. ter de die.
℞. Fæcul. aronis ℥ii.
Mag. cochlear. ℥i.
Spec. diaireos ℈ii.
M. S. Krafft und Lufft-Pulver 2. Meſſerſpitzen voll auf einmal.

In Gingivarum Putredine & carnis abſumptione.

℞. Tinct. laccæ ℥i.
flor. aquileg. ℥iij.
M. S. Zahn-Tinctur gegen die Fäulung.
℞. Lap. medicament. ℥i.
▽ ſed. min.
cochl. ana q. ſ.
Coq. Colaturæ infund. Gummi laccæ ℥iß.
⊙ uſti ℥i.
Flor. aquileg. p. iij.
Stent. in infus. 24. hor. Poſtea filtrentur.
S. Zahn-Tinctur.
℞. Unguent. uſit pro dent. ℥i.
Pulv. irid. Flor. ℥iß.
Syr. flor. aquileg. q. s.
S. Sonderliches Zahnſälblein.
℞. ▽ vermic. ſeu ſedi min.
cochl.
naſturt. ana ℥iij.
ſyrup. ros. ſiccar.
aquileg. ana ℥vi.
∽ ⊙ q. s.
M. S. Sonderliches Zahn-Waſſer.
℞. Muſci prun. ſylveſtrium
Flor. malvæ ana p. iij.
aquileg. p. ij.
Rad. biſtortæ
tormentillæ ana ℥i.
Cortic. granat. ℥ii.
Coq. in s. q. ▽ com.
Col. ℞. ℔j.
ſyrup. Nicot. ℥i.

∽ ⊖

∽ ⊖ *parum.*
S. Sonderlicher Tranck in den Mund zu nehmen.
℞. *Pulv. foliorum ſalviæ*
flor. aquileg. ana ℥iß.
lin. Nicot. ʒii.
M. S. Zahnpulver.

Keslerus commendat ✠ cochleariæ & uſurpatum.

Si MACULÆ nolint prodire, inſtituantur frictiones fortes. Vel
℞. *Eſſent. fumar.*
perſicar. ana ℥iß.
∽ *antiſcorb.* ʒi.
M. S. Austreibende Mixtur.
℞. *Tinct. flor. aquileg.* ℥vi.
M. Dos. 40. vel 50. Tropffen ins Bier.
℞. *Eſſ. fumar.*
helen. ana ℥iij.
M. S. Austreibende Eſſenz. Dos. ʒß.
℞. *Herb. fumar.*
naſturt.
Flor. chamom.
helen. ana Miij.
Rad. elen. ℥vi.
S. Species zum Bad.

In DOLORE CRURUM.
℞. *Flor. cham.*
ſambuci.
Naſt. aquat. ana Mj.
Bacc. junip. m iß.
Coq. in s. q. lactis ad putrilaginem.
S. Eusserlicher Brey aufzulegen.

Convenit etiam pedilurium Mynſichti.

In DOLORE VENTRIS nihil magis convenit, quàm clyſteres, præſertim ſi cum lacte coquantur. *Vid. Notas in Morellum.*
℞. *Spec. decoct. carmin.*
flor. cham. Rom.
ſummit. abſinthii ana Mj.
Rad. helenii ℥ii.
Baccarum lauri ℥i.
Coq. in s. q. lactis.
Col. ℞. ℥iij.
Elect. lenit. de baccis lauri ℥i.
F. Clyſter.
℞. ▽ *carmin. Dorncr.*
antiſcorb. Ej. ana ℥ii.
ſyrup. cort. aurant.
ſcelotyrb. For. ana ℥i.
∽ *carmin.* ʒi.
M. S. Safft gegen das Reiſen auf etlichmal.
℞. *Eſſent. carmin.* ʒß.
∽ *antiſcorb.* ʒii.
M. S. Vermiſchte Eſſenz. Dos. 30. biß 40 Tropffen.

Singulariter etiam prodeſt eſſentia abſinth. cort. aurant. helen. ſi cereviſiæ inſtillentur. it. ▽ aurant. ex toto Dresdenſis.

In DOLORE HYPOCHONDRIORUM
℞. *Eſſent. carmin.* ʒß.
∽ *naſturt.*
cochl. ana ʒi.
M. S. Eſſenz gegen die Schmertzen.
℞. ▽ *antiſcorb.*
carmin. Dorncr. ana ℥ii.
ſyr. cochl.
cort. aur. ana ℥ii.
Eſſent. carmin. ʒii.
ſpir. carmin. ʒi.
antiſcorb. ℈iv.
M. S. Kräfftige Mixtur gegen das Reiſſen. Dos. 2. cochlearia.

Si eſt DOLOR SPLENIS, poteſt fieri inunctio cum ☍ cochleariæ, uti

etiam Nephritico. Aliàs de dolore nephriticô ſcorbutico vid. DRAWIZIUS.

℞. ℔ *Lumbr. terr.*
cochlear. ana ℥i.

M. S. Euſſerlich Oel.

In Dolore Capitis.

℞. ℔ *hyoſciami expreſſi*
papav. expr. ana ℥i.
ſtill. chamom.
anethi ana g. vi.

M. S. Oel zum Haupt.

℞. ▽ *beton.*
antiſcorb. ana ℥ii.
Syr. beton. ℥iß.
cephal. ℥i.
antiſcorbut. ℈i.

M. S. Träncklein auf etlichmal.

℞. *antiſcorb.*
cephal. ana ℥ii.

M. S. gegen die Hauptſchmertzen.

Arthritis Vaga:

℞. *Eſſent. pini*
contra arthrit. vagam
ana ℥iij.

S. Eſſenz auf etlichmal.

℞. *Eſſent. lumbr. terreſtr.*
pini ana ℥iij.

S. Eſſenz gegen die lauffende Gicht.

℞. *Eſſent. abſinth.*
arthet. ana ℥iij.

S. Sonderliche Wermuth-Eſſenz.

℞. *Mixtur. ſudorif.*
contra arthrid. vag.
ana ℥ii.

M. S. Schweißtreibende Eſſenz. Dos. 50. biß 60. gutt.

℞. *lumbr. terreſtr.*
formicar.
artic. ad extra ana ℥iij.

M. S. Euſſerlicher Spiritus anzuſtreichen.

℞. ▽ *artic. ad extra*
lumbricorum terreſtr.
formicarum ana ℥i.
cochl.
naſturt. ana ℥iii.

M. S. Euſſerlicher Glieder-Spiritus.

In Paralysi

℞. *Herb. rorismar.*
chamædr.
ſalviæ
chamæp. ana Mj.
Flor. ſamb. Mij.
Bacc. junip. ℥iii.

Incis. S. Species zur Behung.

℞. ℔ *lumbric. terreſtr.* ℥i.
cochlear. ℥ß.
ſtill rosmar.
ſalviæ ana g. iv.

M. S. Euſſerliches Oel.

In Convulsionibus internè proſunt ea, quæ faciunt ad convulſionem, ſi miſceantur cum antiſcorbuticis.

In Palpitatione Cordis atque Lipothymia.

℞. *Tinct. corall. antiſc.*
cord. cervi ana ℥ii.

M. S. Sonderliche Corallen-Tinctur.

℞. ▽ *cordial. Saxon.*
cinam. borrag.
cord. cervi ana ℥iß.
Syr. flor. borrag. ℥i.
conf. alkerm. ℥ii.

M. S. Köſtlicher Stärcktranck. Dos. 2. cochl.

℞. ℔ *ſtill. citri* ℈i.
carbunc. g. viij.

ung. roſ. & corp. pro bals. q. s.
F. Balſamus.
S. Hertz-und Puls-Balſam.
℞. ▽ *carbunc.* ℥i.
meliſſ. cum vino ℥iß.
cinam. borrag. ℥i.
M. S. Euſſerlich Anſtreichwaſſer auf die Puls und Hertz.

Quando prius facta inunctio cum balſamo.

Vomitus curatur lacte, ſed in aliis ventriculi affectibus noxius eſt lactis uſus.

Hîc verò clyſteres ex ſolò lacte ſiſtunt dolores. Lacte enim præcipitatur humor ſcorbuticus, & ſic & ipſa præcipitantia proſunt.

Ptyalismus:
℞. *Eſſent. lign.* ℥ß.
S. Eſſenz 30. Tropffen auf einmal.

Alvi fluxus. Prodeſt Eſſent. abſinth. vin. abſinth. ∾ maſtich.
℞. *Eſſent. abſinth.* ℥ß.
∾ *maſtich.* ℥ij.
M. S. Dos. gutt. 40.

Fluxus non debet ſtatim inhiberi. Proſunt & hepatica,

Febres Scorbuticæ.
In his diutius durat paroxyſmus & ſigna adſunt ſcorbuti. Febrifugis debent admiſceri antiſcorbutica.
℞. ▽ *antifebrifug.*
antiſcorb. Dorncr. ana ℥iij.
Syr. ſucc. citri ℥iß.
M. S. Fieberwaſſer auf etlichmal.
℞. *Elix. febril.* ℥ß.
∾ *antiſcorb.* ℥iij.
M. S. Fiebermixtur 30. biß 40. Tropffen.
℞. *Specif. Strobelberg.* ℥ß.
Mag. cochl. ℥iij.
M. S. Fieber-Pulver auf einmal.

Prodeſt etiam in Tertianâ.
℞. *Flor.* ⊖ *ammon. gr. viij.*
⊖ *cent. min.*
abſinth. ana gr. vi.
Mag. cochl. gr. v.
M. S. Fieberpulver auf einmal.

In febre quartana ante Paroxyſmum:
℞. ▽ *febrifug. uſit.*
carminat. Dorncr. ana ℥vi
Syrup. de ſucco citri
canellæ ana ℥i. M.
adde ∾ *contra quart. gr. xii.*
S. Fiebertranck auf einmal.

Erysipelas facilè poteſt degenerare in ulcus. Proſunt expellentia cum antiſcorbuticis:
℞. *Eſſent. rob. ſambuci*
fumar. ana ℥ii.
∾ *antiſcorb.* ℥iß.
M. S. Austreibende Mixtur 40. biß 50. Tropffen auf einmal.
℞. ▽ *flor. ſambuci*
antiſcorb. ana ℥ii.
Antihect. Poterii
CC. ſine △ *ana* ℥i.
Man. Chriſti perlat. ℥iij.
S. Stärckträncklein wol umzurütteln auf etlichmal.
℞. *Pulv. Eryſipelatod. Mynſ.* ℥iv.
S. Euſſerlich Pulver warm aufzulegen.

Ulcera. Tinct. corall. antiſcorb. Eſſ. fum. Eſſ. lignorum, vulneraria, ▽ antiſcorb. Dorncr. vel Quercet. Externè unguentum diapompholygos poteſt miſceri cum ſucco beccabungæ inſpiſato; ♐ ⊕, decoct. ♃ c. ▽ appropriatis. Non datur præſtantius

tius neque nobilius medicamentum in omnibus ulceribus antiquis â quacunque cauſâ, quàm herba recens beccabungæ decocta cum ▽ in vaſe optimè clauſo. De hôc decocto per 3 ſeptimanas mane & veſperi bibendus eſt bonus hauſtus. Pulvis verò beccabungæ ulceri inſpergatur.

Tubercula: Rad. cônſolidæ eſt mucilaginoſa & tollit acrimoniam. Poteſt quoque coqui cum diſcutientibus.

℞. *Flor. cham.* Mij.
Rad. ſymphit. ℥iv.
bryoniæ ℥ii.
Medulla panis albi Mj.
Coq. in ſ. q. lactis, adde ſucci beccabungæ parum.
F. l. a. Cataplasma.

℞. *Empl. diaph. Mynſ.* ℥i.
ſucci inſpiſſati beccabungæ
ſymphiti ana ℥i.
Malax. cum 🜍 *chamom.*
F. l. a. Empl.

Atrophia. Quidam ſolo lacte caprillô ſunt curati. Capræ poſſunt nutriri herbis chelidonii min. fumar. vel lacti poteſt inſtillari ⁓ antiſcorb. Tinct. corall. antiſcorb. vel ſucci ſcorbut.

Caput XXXIV.

De
Renum Angustia.

Si ab humoribus, proſunt abſterſiva medicamenta Terebinthina vel in formâ boli, vel pilularum aſſumatur cum ovô ſorbillo; vel fiant inde emulſiones. Prodeſt & caſſia cum aliis medicamentis. Vomitoria revellunt. Terebinthina incidit viſcidiorem materiam, unde commendatur in hypochondriacis. Habet vim diureticam: Patet hoc ex ⁓ terebinthinæ. Ex uſu terebinthinæ urina violaceum acquirit odorem & colorem. Balſamus econtra ♀ris reddit excrementa fœtida.

Medicamenta quæ proſunt in calculô, hîc quoque proſunt v. g. ſyrupus fragariæ, ⁓ ⊖ compoſ. ℞ ☿, ☿, ⊕latus cum ⊖ geniſtæ, ſtip. fabarum, ononidis, fimi columbini, ☿ ⊕latus diſſolutus in brodio carnis cum petroſelino præparato.

Poſt ſanguinis mictum ſemper debent adhiberi diſſipantia, aliàs congrumeſcit & putreſcit.

℞. *Pil. de Tereb. Venet.* ʒiii.
S. Pillen auf etlichmal. Doſ. 7. vel 9. in vehiculo convenienti.

℞. *Caſſ. extr. rec.* ℥ß.
Tereb. Venet. cum ▽ *pariet. ſæpius lotæ* ʒiß.
Sacch. q. ſ. pro bolis duobus.
S. Zucker zu den Nieren.

Itali ſumunt aliquot uncias ad bolos, ſed ſufficit in parvâ doſi, aliàs nimis magni fiunt. Ubi opus eſt purgatione:

℞. *Terebinth. Venetæ* ʒß.
ſcammon. roſ. gr. viii.
M. F. Pil. N. xxi.

Terebinthina etiam in brodiô vel in ovô ſorbili ſumi poteſt.

Abſtergentia:

℞. ▽ *ononid.*
hed. terr. ana ℥ii.
ſyr. frag.
hed. terr. ana ℥vi.
⊖ *comp. ℈i.*

M. S. Safft auf etlichmal.

℞. ▽ *ononid.*
flor. cyani ana ℥vi.
Syr. frag. ℥iii.
♀ ⊕ *lat. ℈i.*

M. S. Tränckleim wol umzurütteln auf einmal.

℞. ♀ ⊕ *lat.*
Mag. ocul. ♋ *ana ℈ß.*

M. S. Sonderlich Pulver auf einmal.

Si à grumo ſanguinis, prodeſt eſſentia cherefolii, folia hypericon. ocul. ♋, travmatica, mumia. Eſſentia hyperici ſanguinem purificat & grumos diſſolvit.

Non valet conſequentia: Ubi arenulæ, ibi calculus, ſed requiruntur alia ſigna ſimul. Nam in ſcorbuto & hypochondriacis tales arenulæ quoque excernuntur, neque tamen adeſt calculus, quod fit ex aduſtione humorum.

℞. ▽ *flor. hyperici.*
cheref. ana ℥ii.
Eſſ. flor. hyper.
ocul. ♋ *ana ʒiß.*
Syrup. frag. ℥i.

S. Safft 3. Löffel voll auf einmal.

℞. *Eſſ. hyperici*
traumat.
ocul. ♋ *ana ʒiß.*

S. Sonderliche Mixtur zu den Nieren. Dos. 40. Tropffen ter de die.

℞. 🜍 *hyperic. ℥iii.*
ſperm. ceti ʒiß.
c. ſ. q. cera.
F. Linimentum.

S. Euſſerliches zertheilendes Nieren-ſälblein.

Si à pure, primò terebinthina prodeſt, pro abſterſione. Secundo eſſ. flor. hyper. agrimon. Syr. de ſymphit. Fern. Eſſ. ejus, radicis ſyrupus & mucilag.

℞. *Eſſ. agrimon.*
flor. hyperici
ocul. ♋ *ana ʒiß.*

S. Vermiſchte Eſſenz. Dos. 30. biß 40 gutt.

℞. *Eſſ. traumat.*
agrimon. ana ʒiij.
S. ut antè.

Dos. 40. biß 50. Tropffen.

℞. ▽ *flor. hyperici*
hed. terreſtris ana ℥ii.
Syr. de ſymphito Fern.
hed. terreſtris ana ℥vi.
Eſſ. ocul. ♋ *ʒii.*

M. S. Tränckleim auf etlichmal. Dos. 2. biß 3. Löffel voll.

Si à ſiccitate nimiâ malum provenerit, corrigitur humectantibus.

CAP.

CAP. XXXV.

De

INFLAMMATIONE RENUM.

CLyſteres renum inflammationem haut ſecus alterant, quam colicum affectum.

Diuretica in principio non ſunt adhibenda, ne major fiat influxus.

Abſtergunt lapis prunellæ, 🜕 cum ♄ fixatum, flores 🜕 Mynſichti, enema Ejusdem, unguentum refrig. Galeni, roſatum Meſues cum ſacharô ♄, unguentum renale Mynſ. 🜊 camphoræ miris modis â recentioribus commendatur. Succus ♋ fluviatilium poteſt miſceri cum unguentis. Internè detur Tinctura roſarum, violarum, ſaccharum & ~ ♄ni.

℞. ∇ *flor. Nymph.* ℥iij.
lactucæ
ſempervivi ana ℥i.
Syrupus Nymphææ ʒiß.
Tinct. roſarum
violarum ana ʒiß.

M. S. Kůhlende Nieren-Tinctur Dos. 2. biß 3. Löffel voll.

℞. *Lap. prunellæ* ʒi.
ſacch. ♄ *gr. viij.*

M. S. Kůhlpulver auf 3mal.

℞. *Unguent. refrig. Galeni.*
roſ. Meſ. ana ʒiij.
ſacch. ♄ ℈i.
🜊 *Nymph. q. s.*

S. Kůhlendes Nierenſälblein.

℞. 🜊 *Nymphææ*
Roſarum ana ʒi.
Camph. ℈iß.
Sacch. ♄ ℈ß.

M. S. Euſſerliches kůhlendes Nieren-Oel.

CAP. XXXVI.

De

CALCULO RENUM.

QUando flatus ingrediuntur ⊡ vel ureteres, oritur der Harnwinde.

In *Diætâ* radices petroſelini & herba ejus, ſi exindè juſcula parentur, cavet, ne calculus augeatur. Crato pariter in his affectibus cynosbati fructus commendat. 🜊 amygd. dulcium recens dilatat ureteres. Conveniunt etiam grana juniperi in cibo.

Comminuentia ſunt lignum Nephriticum: Dicitur etiam ſantalum cœruleum, quia ∇ tingit colore cœruleô & flavô pro diverſitate diverſâ. Si ad lucem ponatur, videtur flavum, ſi verò in umbrâ, cœruleum, aliâs non poteſt diſtingui ab aliô ſantalô. Porrò ∇ fragorum eorundemque ſyrupus: Emulſio ex ſem. 4. frig. majoribus, ſemen violarum, ut & pediculi violarum, qui mira hîc præſtant cum aliâs abjiciantur.

Fortioribus pellentibus ſemper addenda ſunt *laxativa* in calculo uſitata, ut cathol. terebinthinatum Mynſichti, Ejusdem pil. terebinthinatæ, ſyrupus nephrocatharcticus.

Clyſteres ad curationem proſunt emollientes, additis carminativis & ſpecificis; V. S. Ego non adhibeo, nec aliquid juvare poſſe arbitror.

Laxant aliàs vias ſyrupus de althæa Fernelii, de mucilaginibus, ſyr. violarum ex floribus cum folliculis, ubi ſemen ineſt, quod purgat & pellit calculum.

Externè ☍ amygdalarum dulcium lubricat: Miſcetur cum ſuccô citri.

Magiſterium ♀ ⊕lati debet miſceri cum ſalibus appropriatis, vel diſſolvatur cum brodiô, in quô petroſelinum coctum fuerit, conterit enim frangitque calculum.

Lapis ſpongiæ, lyncis & judaicus huc pertinent, ex quibus ego habeo peculiarem liquorem. ▽ Nephritica porrò, cryſtallus, lap. percarum, ova ſtruthionis & ⊕ ex hiſce. Cortices ovorum excluſis pullis. De lapide Nephrit. vid. *Unzerus* & *Laurembergius.*

Si dolor eſt acutus, additur aliquid de laudanô opiatô, tam externè, quàm internè, v. g. unguent. anod. Mynſ. aliis ſpecificis additum.

Si adeſt ⊡ *ſuppreſſio* prodeſt cataplasma Cratonis, additur etiam aliquid de ☍ ſcorpionum vel nucl. meſpillorum.

Sanguis hirci ab *Helmontio* commendatur, ſi nutriatur per aliquod tempus herbis nephriticis & diureticis. It. lepus combuſtus menſe ♂ & ſanguis eôdem tempore collectus.

Semen urticæ, ſaxifragiæ, bardanæ, milii ſolis, geniſtæ, violarum. It. ⊖ geniſtæ, ſtip. fabrum, ononidis, ſtercoris columbini huc pertinent. It. Eſſentia nephritica ex vegetabilibus cum ⩩ glomorum cynosbati. It. cynosbati fructus; glomi ſimul ſiſtunt dolores: Infundantur vino & excitant ſomnum; eſt ingrediens Eſſentiæ meæ nephriticæ. Eſſ. ocul. ♋ & cineres eorum. It. Claretum juniperi, quod præparatur ex rob cum ⩩ juniperi, ſchmäckt wie ein Malvaſier: der Spiritus muß nicht zu ſcharff ſeyn.

Alvus in calculo ſemper *ſit aperta.*

In PAROXYSMO proſunt Clyſteres:

℞. *Herb. viol.*
parietariæ
malvæ ana Mj.
Rad. alth. ℥ii.
Flor. malv.
chamom. ana p. iii.
Coq. in s. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥*viii. in quibus diſſolve*
Caſſiæ pro clyſt. ℥*iß.*
☍ *lil. alb.* ℥*i.*
ſcorpion. ſimpl. ℥*ii.*
M. F. l. a. Enema.

℞. *Herb. ononidis*
hederæ terreſtris
parietariæ
virgæ aureæ ana Mj.
Rad. ononidis
bardanæ ana ℥*i.*
Sem. althææ ℥*iij.*
Flor. ſambuci
geniſtæ ana m ß.
Coq. s. q. ▽ *communis*
Col. ℞. ℥*vi.*
Unguent. clysmat.
Caſſ. pro clyſt. ℥*i.*

⊖ *geni-*

⊖ *geniſtæ* ℈*i.*
vitell. ovor. N. j.
♁ *cum* ⊕ *fixati* ℥*i.*
M. F. Clyſter.

Pro ditioribus addi poteſt 🜕 amygdalarum dulcium.

Purgantia:

℞. *Pil. de Terebinth.* ʒ*iij.*
D. Dos. ʒß. ad ʒ*i.*

℞. *Pil. de Terebinth. Myns.* ʒ*ii.*
M. S. Pillen auf etlichmal.

℞. *Terebinth. c.* ▽ *malv. & vitell. ovi in liquorem redactæ* ʒ*iij.*
S. Terpentin auf 1. oder 2mal.

℞. *Sem. viol. purpur.* ʒ*iij.*
c. s. q. ▽ *ſaxifrag. F. Emulſio. Edulcoretur Julepo roſato vel viol.*
S. Larierſtein-treibende Milch auf einmal.

Eſt *ſecretum Hartmanni* etiam in ⊡ retentione vel ſuppreſſione valens.

℞. ♀ ⊕*lati* ℈*i.*
⊖ *geniſt. gr. viij.*
ſcam. ros. gr. vij.
M. S. Purgier-Pülverlein auf einmal.

In Paroxysmo.

℞. *Unguent. dialth.* ℥*i.*
🜕 *amygd. dulc.*
perſicorum expreſſ. ʒß.
M. F. Unguent.

℞. 🜕 *lil. alb. amygd. chamomillæ ana* ʒß.
ſcorpionum ſimpl. ʒ*iß.* M.

Poteſt etiam addi 🜕 ſtillat. chamomillæ & ceræ.

℞. *Unguentum nephrit. Myns.* ʒß
🜕 *Nephrit.* ʒ*iß.* M.

℞. 🜕 *anethi* ʒ*iß.*
ſcorpionum. ʒ*iij.*
capparum ʒ*i.*
axung. caninæ vel porcinæ ℥*ii*
ſucci rad. bardanæ
urticæ ana ℥*ii.*

Coque lento △ *ad conſumptionem humorum. Valet etiam in ſuppreſſione urinæ.*

℞. *Herb. malvæ*
parietariæ
heder. terreſtris
ſaxifragiæ ana Mij.
Flores chamomillæ
ſambuci
virgæ aureæ ana Mj.
ſem. lini
fænugræci ℥*iij.*
Bacc. junip. Mj.
Incis. & contus. groſsô modô.
D. S. Species zum Bad.

Ex quibus fiant ſacculi, qui applicentur renibus usque ad pubem.

℞. *Herb. ſaxifrag.*
virg. aureæ ana Mj.
malvæ
veronicæ ana Mij.
Flores chamomillæ
hyperici
geniſtæ
ſambuci ana Mj.
Rad. ononid.
bardanæ
althææ ana ℥*ii.*
Sem. urticæ
geniſtæ ana ℥*i.*
Incis. & contus.
D. S. Species zum Bad.

℞. 🜕 *amygd. dulc. rec. expr.* ℥*i. D.*

Poteſt ſumi cum brodiô carnis, in quô radix petroſelini cocta fuerit.

℞. *Sem.*

℞. *Sem. 4. frigida maj. ana ℥iß.*
violar.
ſaxifrag. ana ℥ii.
Nucl. perſicorum ℥iij.
cum s. q. ▽ *anonid.*
ſaxifrag. ana
F. l. a. Emulſio,
Edulc. parum Julepo violato.
S. Milch auf etlichmal.
℞. ▽ *ononid.*
ſaxifrag.
malvæ ana ℥i.
Syr. Ferneli de alth. ℥ii.
M. S. Linderungsſafft auf etlichmal.
Ubi dolor accutiſſimus & vigiliæ.
℞. *Pulv. anod. gr. xii.*
Mag. nephrit. gr. x.
M. S. Linderungs-Pulver auf einmal.
℞. ▽ *malvæ ℥iij.*
Syr. dialth. Fernelii ℥ß.
Laud. opiati gr. iii.
S. Linderungsſafft auf einmal.
℞. *Extractum nephrit. gr. vi.*
Laud. opiati gr. iii.
M. F. Pilulæ
S. Linderende Nierenpillen auf einmal.
℞. *Conſerv. hed. terreſtris ℥i.*
Mag. ocul. ♋
lapid. nephrit. ana gr. iii.
Laud. opiati gr. iii.
cum Syr. dialth.
F. Bolus.
S. Schmertzenſtillender Zucker auf einmal.

EXTRA PAROXYSMUM.

℞. *Liq. nephritici ℥ß.*
S. Stärck-Oel, Dos. 20. biß 30. Troxffen.

℞. *Tinctur. contra calculum ℥ß.*
S. Stein-Tinctur. Dos. gutt. 30.
℞. *Eſſent. nephrit veget. ℥vi.*
S. Stein-Eſſenz. Dos. ℈*i.* ad ℥ß.
℞. *Vin. malvat. juniper. lib. j.*
Syr. de althæa ℥iii.
S. Wein gegen den Stein.
℞. *Rob juniperi*
cynosbatos ana ℥iii.
S. Lattwerg gegen den Stein einer welſchen Nuß groß auf einmal.
℞. *Mag. nephrit. ℥ii.*
M. S. Steinpulver.
℞. ♀ ⊖*lati ℥iß.*
⊖ *ſtip. fab.*
geniſtæ
ononidis
ſterc. columb. ana ℥ß.
M. S. Saltz gegen den Weinſtein.
℞. *Ligni nephritici ℥iij.*
Infund. ▽ *ononid.*
ſaxifrag.
contra calcul. uſit. ana ℥iii
Stent in loco calidô, poſteà filtrentur.
S. Waſſer gegen den Stein.
Tingitur hæc ▽ â lignô cœruleô colore, *vid. Hornungi ciſta Medica & Diſp. Renodæi.*
℞. *Tereb.* ▽ *pariet. ſæpius lotæ ℥ß*
⊖ *ovor. ſtruthi ℈i.*
pulv. liquiritiæ ℥ß.
cinamom. ℈ß.
c. s. q. ▽ *Nymph.*
F. Pilulæ.
inſtar piſorum.

Caput XXXVII.

De
ULCERE RENUM.

Si ex abceſſu, proſunt terebinthinata, eſſent. ocul. ♋, florum hyperici, agrimoniæ, decoct. ad ulcera Quercet.

℞. *Eſſent. flor. hyperic.*
agrimon.
ocul. ♋ *ana* ℥ii.

S. Heilend Eſſenz. Dos. 30. biß 40. Tropffen.

℞. *Herb. agrimon.*
Flor. hyperici ana Mj.
Rad. ſymphit. ℥ii.
Lign. maſtich. ʒiß.
ſem. hyperici ʒiij.
Incis. F. Nodulus.

S. Büſchel in Wein.

℞. ▽ *hed. terreſtris*
Syr. de ſymph. Fernelii ana ℥ii
Eſſent. ocul. ♋
flor. hypericon.
agrimoniæ ana ʒii.

M. S. Heilende Mixtur. Dos. 2. cochl.

℞. *Ol. hyperici* ℥iij.
momordicæ ℥iß.

M. S. Euſſerlich heilend Oel.

℞. *Rad. Chin.* ʒß.
Hord. integri pug. j.
Herb. piloſell.
veron. ana Mj.
Coq. cum Capone. Propinetur 14. δ.

℞. *Rad. tormentillæ*
conſolidæ ana ʒii.
Herb. alchimillæ
*equiſeti ana m*ß.
Flor. ros. rub. p. j.
Rad. Chinæ
Lign. ſaſſafras ana ʒß.
Rad. alth.
liquirit. ana ʒii.
*Flor. malvæ m*ß.
Coque eôdem modò & ſerva uſui.

In Dolore Renum locum habent 🝆 hyoſc. cum aliis mixtum, & unguentum anodynum Mynſichti.

℞. 🝆 *chamom.*
lil. alb. ana ℥ii.
hyoſc. per expr. ℥i.

M. S. Sonderlich Oel gegen die Schmertzen.

℞. *Mucilag. ſem lini*
fœnugr. cum
▽ *malvæ extr. ana* ʒiij.
🝆 *hyoſc.* ʒiß.
c. s. q. ceræ
F. Linimentum.

S. Sälblein gegen die Schmertzen.

In Seri verò Secretione Læsa prodeſt -÷- ⊖, liquor nephriticus, & alia diuretica. Externè verò 🝆 ſcorpionis & 🝆 ceræ renum regioni inunctum.

℞. *Herb. pariet.* Miij.
petroſelini Mij.
Cæparum N. iij.
Coq. in s. q. ▽ *com. & lactis caprilli ad conſiſtentiam cataplasmatis, adde* 🝆 *cham.* ʒiß. *ad* ʒiij.
ſcorp. S. ʒii.

M. S. Euſſerlicher Brey aufzulegen.

CAP. XXXVIII.
De
CALCULO VESICÆ.

*A*Uthor commendat ⊖ ♀ diſſolutum in ▽ petroſelini; ſed. melius diſſolvitur in ▽ quadam compoſita lithontripticâ. Millepedes, variis præparantur modis, ſed optimus eſt, qui fit per ⁓ ⊖.

Si calculus veſicæ obſtruat urethram, aliquando juvat, ſi æger pedibus tollatur, & ita fortiter commoveatur.

Conveniunt autem hîc medicamenta ſuperiùs in calculo renum laudata. Hîc verò fortiora non proſunt.

℞. *Aſell. præp. cum* ⁓ ⊖ ʒi.
⁓ *junip.* ʒii.
juris cicerum ʒß. M.

Eſt experimentum Laurembergii.

℞. *Terebinth. citrinæ cum ſucco citri lotæ* ʒß.
Spec. lithontript. ʒiß.
ſcammon. roſati ℈ii.
M. F. l. a. Pilulæ.

℞. *Terebinth. cum* ▽ *ſaxifrag. lot.* ʒii.
magiſt. Nephrit. ʒi.
M. S. Pulver auf etlichmal.

℞. *Herb. herniar.*
ſaxifrag. ana Mj
Glom. cynosb. Nº *iv.*
Rad. eryngii
ononid.
bardan. ana ʒii.
F. l. a. Nodulus.
S. Büſchel in Wein zu legen.

℞. ⊖ *fimi columb.*
ſtip. fabar. ana ʒii.
⁓ ⊖ ʒi.
M. S. Sonderliches Steinſaltz.

CAPUT XXXIX.
De
VESICÆ INFLAMMATIONE.

*C*Onveniunt hîc medicamenta, quæ proſunt renum inflammationi, niſi quòd noceant adſtringentia & repellentia. Convenit quoque unguent. roſ. Meſues, refrig. Galeni, 🝆 roſ. Nymph. Medicamenta ex ♄ hîc quoque particulariter proſunt, ut ſaccharum ♄ in- & externè.

℞. *Unguent. refrig. Galeni*
roſ. Meſues ana ʒii.
🝆 *hyoſc. expreſſi* ʒi.
ſacch. ♄ ℈ß.
M. S. Euſſerliche Kühlſalbe.

CAPUT XXXX.
De
SCABIE VESICÆ, ULCERE atq; FISTULA.

*I*N SCABIE conveniunt imprimis *noduli purgantes*, qui purificant ſanguinem & ſerum educunt, ut pilulæ de fumariâ comp, ſyrup, fumariæ

riæ, reſin. jalappæ, ſyr. & ſemen violarum, althææ, fragariæ.

℞. *MP. de fumariâ ℈i.*
☿ dulc. ritè præp. gr. xii.
ſcam. roſ. gr. vi.
c. ~ Terebinth.
F. Pilulæ pro 1. doſi.

℞. *Herb. fumar.*
ononid. ana Mj.
Flor. violar.
bellid. ana p. iij.
Rad. polypod.
rhabarb. Mon. ana ℥i.
Fol. Sennæ S. S. ʒvi.
Crem. ♀ ʒij.
S. Blutreinigendes Büſchlein in Wein.

℞. *Syr. fum. comp. ℥iij.*
Eſſ. fuin. ʒß.
ſcammon. roſ. ℈ii.
▽ fum. q. s.
M. S. Blutreinigender Purgierſafft 3. Löffel voll.

Ulcus Vesicæ ſi eſt â cantharidibus, lac prodeſt, ſi in eô decoquatur radix ſymphiti propter gratam mucilaginem. It. eſſentia traumatica, flor. hypericonis, agrimoniæ & alia vulneraria, *vid. Balth. Timæus* von Güldenklee *l. 7. Cas.* 20.

Si ab ⊡ acri & calidâ, prodeſt decoctum alkekengi, Tinct. roſar. epat. rubrum.

Si ab humoribus ſalſis & acribus, proſunt pilulæ de Terebinthinâ, Syrupus Nymph. ▽ Nymph. lactucæ, endiviæ. Per alvum purgandum eſt tamarindis.

℞. *▽ agrimon.*
flor. hypericon. ana ℥iij.
Syr. ſymph. Fernel. ℥ii.
Eſſent. flor. hyper.
ocul. ♋
agrimon. ana ʒii.
M. S. Sonderliche Mixtur.

℞. *Eſſent. flor. hyper.*
traumat.
agrimon. ana ʒii.
M. S. S. Eſſenz 60. Tropffen auf ein mal.

Decoctum ad ulcera Querc. hic optimè prodeſt. *Externè* ☍ hyper. cum unguent. Comitiſſæ.

In Fistula Vesicæ *conveniunt vulneraria* & *ſpecifica*, ut ſuccus ♋ inditus, vel per ſyphonem immiſſus: Eſt experimentum D. Mich. It. medicamenta de Nicotianâ.

Cap. XLI.
De
URETHRÆ ANGUSTIA.

Si â grumô ſanguinis, prodeſt eſſentia chærefolii, traumatica, florum hypericonis, ocul. ♋, Tinct. bellidis.

Si eſt â pituitâ craſſa & viſcidâ, prodeſt ~ gummi ammoniaci, ~ ⊖ cum pilul. ammon.

Si â conſtipatione, proſunt pilulæ ☿riales ex ☿ dulci, extractum catholicum, eſſentia lignorum, Tinct. corall. cum ~ lignor. Infuſum ligni ſaſſafras.

Si â compreſſione, prodeſt ☍ & unguentum nervinum.

Si â pene & collo veſicæ intumeſcentibus, mirè & ſpecificè prodeſt externè beccabunga cum floribus chamom. in lacte coctis.

CAPUT XLII.

De
URINÆ INCONTINENTIA & DIABETE.

SI â *muſculorum paralyſi* oriatur hîc affectus, fiat inunctio 🝆 & unguentô nervinô, additis adſtringentibus.

Si â ſphincteris laxitate & mollitie, convenit lignum maſtichinum, ſtomachi gallin. cineres erynaci combuſti, medulla lapidum (Steinmarch) piſcis in ventre lucii inventus, pudendum ſuis, quod in farcimine poteſt comedi.

Externè balnea & unguenta Lignum aloës etiam â multis commendatur, *vid. Henricus ab Heer in Obſ. p.* 144.

℞. *Ciner. erynac.*
pulv. ſtomach. Gallin. inter.
ſem. agrimon. ana ʒii.
M. S. Auf etlichmal.

℞. *Medull. lapid.*
Gran. maſtich. ana ʒii.
Lign. aloës ʒiß.
M. S. ut ante.

Dos. ʒß. ad ʒi.

℞. *Pulv. ves. capr. exiccat.*
eryn. combuſti ana ʒii.
Medul. lapid. ʒi.
M. S. ut ante.

℞. *Unguent. comitiſſæ ℥ß.*
Croci ♂ adſtring. ʒii.
🝆 maſtich. q.s.
M. S. Anhaltende Salbe.

℞. *Herb. tormentill.*
Fol. quercus ana Miij.
Rad. biſtort.
torment.
Symph. ana ℥iij.
Incis. D. S. Species zum Bad.

Vel poſſunt inde fieri ſacculi, coqui in ▽ ferrariorum & externè applicari.

In DIABETE conveniunt Tinct. corall. Tinct. ♀ ⊕, croc. ♂ adſtr. ſpec. diaplantag. Myns.

℞. *Spec. diaplantag. Myns. ʒiii.*
Croc. ♂ adſtr. ʒiß.
S. Dos. ʒß. vel ʒi. S. Anhaltendes Pulver.

℞. *Tinct. ♂ adſtr. Croll. ℥ß.*
S. Anhaltende Tinctur. Dos. 40. Tropffen.

℞. *Tinct. corall. ʒiii.*
Dos. g. 20. vel 25.

Profunt quoque balnea & unguenta in *Tit. de incontinentiâ* ▣ deſcripta.

CAP.

Cap. XLIII.

De
ISCHURIA.

CAndelæ ceræ immittendæ poſſunt inungi 🝆 amygd. dulc. lil. alb. addito paucô 🝆 ſcorpionum.

Conveniunt quoq; glandes ex ſtercore muris. Succus ♋ fluv. expreſſus, ⊖ fimi columbini, geniſtæ. Floribus tunicæ præſtant flores cham. calcatrippæ & cyani, quæ in vino debent coqui. ⊖ filicum. huc pertinet, emulſio ſem. viol. geniſtæ & nucl. perſicorum. Liq. nephriticus, mag. nephriticum, malvaticum juniperinum, quod imprimis convenit, ſi eſt ab intemperie frigidâ, hoc enim calefacit & incidit.

Si eſt à nimiâ extenſione, convenit cataplaſma ex cæpis & parietariâ. It. ex pariet. cum 🝆 Scorpionum.

In Ischuria Notha prodeſt ſpecificè eſſ. agrim. magiſterium ovorum ſtruthi, liquor ovorum Ejuſdem. Teſtæ ovorum excluſis pullis valdè m. commendatur. It. ~us ⊡ & magiſterium teſtarum ovorum.

℞. *Sem. violar.* ℥iij.
Nucl. Perſicor. ℥ii.
c. s. q. ▽ *flor. cyani &*
calcatrippæ.
F. Emulſio.
Edulcoretur Syr. fragor.
S. Harntreibende Milch auf 1. oder 2mal.

℞. ▽ *flor. cyani*
calcatrippæ ana ℥ii.
Mag. nephrit. ʒiß.
Syr. fragor. ℥i.
M. Dos. cochl. ij. vel iij.

℞. *Flor. cyani*
calcatrippæ ana m ß.
Affund. ▽ *flor. cyani &*
calcatr. ana q. s.
Adde ~ ⊕ *Philos. q. s. Stent in infuſſione, donec extracta ſit* ℞*a. Poſteà exprim. & filtretur. edulc. Syr. fragor. q. s.*
S. Harntreibender Tranck. Dos. cochl. 3.

Convenit hic etiam mirè eſſentia lumbric. terreſtrium, dum deſtillatur eorundem ~ & ſuperaffunditur ☉ ſuo, & extrahitur eſſentia. Idem ~ valdè reſerat obſtructiones. Porrò ⊖ cryſtall. magiſt. ovorum Struth. Succus ſtercoris equini in vinô datus operatur mirè ratione ⊕

Cap. XLIV.

De
STRANGURIA.

SI oritur ab ⊡ *acrimonia,* convenit 🝆 ſtillatitium aurantiorum, eſſ. & ſyrup. aurantiorum, ~ carminat. Malvaticum juniperi. Axungia hirci, ſi miſceatur cum 🝆 ſtillat. ceræ & aurantiorum, umbilico inungatur. Poſſunt ſpecificis hiſce miſceri, quæ ⊖ ſos & acres humores

 edu-

educunt; ſyrupus althææ item & emulſiones.

Urina promoveatur omnibus ſupradictis diureticis. ⊖ ſilicum convenit. It. ▽ in quâ ſilices aliquoties extincti, quæ experimentum eſt Hartmanni. Convenit etiam ſerum lactis cum flor. cyani & calcatrippæ infuſum. Decoctum cicerum.

Datur etia STRANGURIA VIRULENTA *in Lue* ♀*reâ*, in cujus curatione ſpecifica hujus admiſceri debent.

Si eſt â causâ externâ.

℞. *Spec. diacumini*
diagalang. ana ℥i.
ſacch. in ▽ *aurant. ſolut. q. s.*
F. Rotulæ.
Adſperg. ♁ *ſtill. aurant.*

S. Küchlein 5. biß 6.

℞. *Vin. Malvat. junip.* ℥iv.
Syr. cort. aurant. ℥iß.
♎ *carminat.* ℥i.

S. Safft gegen das Schneiden auf etlichmal.

℞. *Axung. Hircin.* ℥i.
♁ *ſtillat. ceræ*
cort. aurant. ana g. iv.
ceræ parum
M. F. Linimentum.

S. Sälblein zum Nabel.

Si ab acribus humoribus oriatur.

℞. *Terebinth. cypr.* ℥ii.
Gialapp. reſinoſæ gr. vi.
F. Pilulæ pro una doſi.

℞. *MP. de fumar* ℈i.
ſcammon. ♀*rati gr. vi.*
cum ♎ *Terebinth.*
F. Pilulæ.

S. Purgierpillen auf einmal.

℞. *Caſſ. extr.* ℥ij.
Pulv. jalappæ ℈i.
c. s. q. ſacchari.
F. Bolus.

℞. *Sem. 4. frig. maj. ana* ℥ii.
papav. alb. ℥iß.
cum s. q. Decocti hordei ſimpl. F. *Emulſio. Edulcoretur cum ſyrupô fragorum.*

S. Kühl und linderende Milch auf etlichmal.

℞. ▽ *flor. Nymph.*
portulac. ana ℥ii.
Syr. dialth. Fernel. ℥iß.

S. Sonderlicher Linderungs-Safft.

Convenit pariter balneum ▽ dulc. cum herb. malv. alth. fol. & flor. Nymph. viol. ros. malvæ.

Si eſt â refrigeratione proſunt calefacientia. It. ♎ carminativus.

℞. ♁ *rutæ* ℥iij.
ſtillat. rutæ gr. vi.
cum pauca quantitate ceræ.
F. l. a. Linimentum.

S. Sonderliches Sälblein.

℞. *Mithridat.* ℥i.
♁ *ſtillat. rutæ*
cort. aurant. ana g. ij.
c. s. q. ſacchari
F. Bolus.

Cap. XLV.
De
ARDORE URINÆ.

C*Onveniunt hic* quæ ſuprà notata ſunt & imprimis omnia medicamenta ex terebinthina: Species diaterebinthinæ Myns. Specificè hîc proſunt fructus alkekengi & medicamenta ex iis, extractum glycirrhizæ, ▽ contra ardorem ⊡ Myns. decoctum contra ardorem ⊡ Weckeri; Syr. corticum citri præfertur hîc Syrup. decoct. aurantiorum. Lac poteſt vel per ſe ſumi, vel in eôdem coqui herbæ appropriatæ.

In *cantharidibus aſſumptis* valdè prodeſt lac copiosè ſumptum cum aliis ſpecificis.

Si oritur ab acrimoniâ ⊡ proſunt medicamenta ex papavere, ſyrupus ▽ & emulſio ex ſeminibus ejusdem.

Si oritur â cantharidibus & Medicus ſtatim accerſatur, detur vomitorium, *juxta Timæum à* Guldenklee lib. 7. caſ. 20. *Si verò non amplius in primis viis hæreat*, ſed ad renes jam delati fuerint.

℞. *Trochiſcor. alkekengi* ʒii.
▽ *ſigill.* ʒiß.
M. F. Pulvis.

S. Sonderlich Pulver.

℞. *Sem. 4. frigid. maj. ana* ʒii.
papav. alb. ʒiij.
c. s. q. ▽ *puleg. & alkekengi.*
F. Emulſio.
Edulcor. ſyrup. dialthææ D.

℞. *Mucilag. ſem. alth.*
malv.
cydon.
cum ▽ *alkekengi extract. ana* ʒß.
Syr. dialth. Fern. ℥iß.

S. Safft auf etlichmal. Dos 2. cochl.

℞. ▽ *malv.*
parietar. ana ℥iß.
Syr. althææ
portulac. ana ℥i.
Extract. alkekengi ℈i.
M. Dos. cochl. j.

℞. *Herb. malvæ*
puleg.
pariet.
☿*rialis ana* Mj.
Rad. althææ ℥ii.
Coq. in s. q. ſeri lactis
Col. ℞. ℥vi. *in quibus diſſolv.*
caſſ. pro clyſt. ℥i.
🜍 *lil. alb.*
violar. ana ℥i.
M. F. Clyſter.

℞. *Mucilag. ſem. cydon.*
pſillii
alth.
cum ▽ *Nymph. extr. ana q. ſ.*
extr. alkekengi ℈i.
glycirrhizæ gr. xii.
laud. opiati gr. iij.
F. Pilulæ xxi.

S. Pillen auf einmal tempore ſomni.

Si oritur ab acrimoniâ ⊡ primò purgantia adhibeantur & imprimis ☿ dulcis, jalappa, pilul. de fumaria & omnia ſanguinis acrimoniam corrigentia & præcipitantia.

Si oritur â Materia alba & lactea, convenit pulvis ſtomachalis Quercetani, miſtus cum tun. interiore

riore

riore ſtomachi gallinarum, ut & alia ſtomachum confortantia.

Electuarium Fallopii, cujus Author meminit, hoc eſt.

℞. *Sem. lactuc.*
portulacæ ana ℈ii.
papav. albi ʒiß.
Condit. acetos.
endiv. ana ℥i.
Pulv. ſebeſten
prun. ana ʒii.
Amyli ʒiv.
Spodii ʒi.
Tragacanth.
gummi Arab.
liquirit. pulv. ana ʒii.
Mucil. ſebeſten lib. j.
Sacchari candi violati ℥viij.
Terantur, Miſc. & coq. in ſuffic. quantitate ſucci granatorum & ſacch. q. s.
F. Electuarium. Dos. cochl. j.

CAPUT XLVI.

De
MICTU CRUENTO PURULENTO & PILARI.

IN agrimoniâ hîc latet magnum arcanum. *Convenit* eſſentia agrimoniæ, vulneraria Myns. flor. hyperici. Poterius mirè commendat decoctum ivæ artheticæ Myns. in potu per aliquot dies. Confert quoque ſyrupus corallorum, althææ, Tinct. ♀ ⊕, trochiſci Gordonii, præcipuè ſi pus excernitur.

Si ab hepate oritur, dentur in-& externè epatica confortantia, ubi præcipuè confert ſyrupus coralliorum.

℞. *Spec. diaplantag. Myns. ʒii.*
Croci ♂ adſtring. ℈ii.
M. S. Pulver auf etlichmal.

℞. *Eſſ. ♂ adſtring. ʒß.*
(præp. cum ✠)
S. Anhaltende Eſſenz.

℞. *Eſſent. vulner. ʒß.*
Tinct. ♀ ⊕li ʒii.
M. S. Sonderliche Eſſenz 60. Tropffen auf 1mal.

℞. *Eſſent. mum.*
hyperici
agrimon. ana ʒi.
M. S. ut antè.

℞. ▽ *plantag. ℥iij.*
Syrup. corall.
ſymph. Fernel. ana ℥i.
Eſſent. ♂ adſtring. ʒii.
M. S. Anhaltender Safft auf etlichmal.

℞. ▽ *agrimon.*
burſæ paſt.
plantag. ana ℥i.
Syr. de ſymph. Fernelii ℥vi.
Eſſent. flor. hyper.
mumiæ
agrimon. ana ʒi.
M. S. ut antè.

℞. *Herb. agrimon.*
Flor. hyperici
millefol.
Muſc. prunor. ſylv. ana Mj.
Rad. ſymphiti ʒii.
Sem. hyperici ʒiij.

Incis.

Incis. D. ad Chartam.
S. Sonderliche anhaltende Species.
Poteſt indè fieri nodulus vel decoctum: Decocto poteſt addi Syr. de ſymph. F.

℞. *Unguent. Comitiſſæ* ℥i.
croc. ♂ *adſtring.* ʒii.
☍ *myrtill. q. s.* M.

℞. *Fol. quercus*
Muſc. prun. ſylv.
Herb. plantag.
burs. paſt. ana Mj.
Flor. ros. rubr. m ß.
Rad. tormentillæ
biſtortæ
plantag. ana ℥ii.

Inciſæ & contuſæ dentur ad chartam.

S. Species zu 2. Säcklein / qui coquantur in ▽ ferrariorum & applicentur renibus.

De Mictu Pilari *Vid. Greg. Horſtius T. 2. p.* 248. 249. Adhibentur hîc purgantia cum terebinthinâ.

Caput XLVII.
De
MORBIS TESTICULORUM.

In Calida Intemperie Testiculorum convenit ▽ Nymphææ, ⌒ & ſyrupus Nymph. portulacæ, ⌒ ♄, cryſtalli minerales ♄.

In Frigida ſemen urticæ. Renes quoq; inungi poſſunt ☍ formicarum.

In Tumore D. Michaelis ſecretum eſt hoc:

℞. *Flor. chamom.*
Herb. pariet. ana Mij.
Farin. fabar. ℥ß.
Stercoris caprilli ℥iij.
Pulv. teſtarum cochlearum ℥ii
Coq. in ▽ *chamom. & aceto ana q. s. ad conſiſtentiam cataplasmatis.*

Vel tale fiat ex partibus duabus farinæ fabarum & parte 1. ſeminis cumini, quod ſingulare eſt experimentum. Decoctum verò agrimoniæ eſt remedium Hartmanni. Herba parietariæ ſi non poteſt haberi viridis, ſumatur ſiccata.

In Scirrho Testium prodeſt empl. de cicutâ cum gummi ammoniacô, malaxatum cum ☍ ſtillat. chamomillæ.

In Inflammatione juvat ☍ hyoſciami expreſſum.

In Ulceribus Eſſ. traumatica.

Caput XLVIII.
De
MORBIS SCROTI.

In Excoriatione Scroti prodeſt unguentum diapompholygos, lapisque calaminaris inſpergitur.

Πνευματοκήλη curatur per ▽ carminativam Dorncreillii, eſſentiam carminativam & ⌒ carminativum. Externè conferunt flores chamomillæ; empl. de baccis lauri poteſt hîc quo-

quoque exhiberi, ſecretum in tumore teſtium ſuperius notatum.

In SARCOCELE balſ. ♀, ⊖ gemmæ ♎ ⊕ & omnia conveniunt, quæ exiccant & abſumunt, ut cataplaſma ex farinâ fabarum & aceto paratum.

HYDROCELE:

℞. *Eſſent. elat.* ℨi.
gummi de Peru ℈ß.
Syr. flor. Perſic. ℥ß.
M. S. Purgierſäfftlein.

℞. *Extractum elat. gr. viij.*
Mag. gummi de Peru gr. ii.
Reſin. jalappæ gr. iv.
M. F. Pulv. Auf einmal.

℞. *Empl. hydropic. Aug.* ℥iv.
Pulv. teſt. cochl. ℥i.
☍ *chamon. & ceræ q. s.*
F. Linimentum.

CAP. XLIX.

De MORBIS VIRGÆ.

Interdum & poſt mortem manet erectio virgæ.

In DISTORSIONE *proſunt ſemen abſumentia*, ut eſſentia caſtitatis.

Ubi ex medicamentis ♀reis erectio eſt orta, proſunt ſequentia: *Dederat Chirurgus* cuidam pilulas cum cantharidibus. Transmittebantur huic internè ſumenda ea, quæ ſemen abſumunt, ut eſſent. caſtitatis. Adhibebam quoque clyſteres refrigerantes & externè linimenta refrigerantia.

℞. *Eſſent. caſtitatis* ℥ß.
♎ ♄ ℨii.
M. S. Vermiſchte Eſſenz. Doſ. 60. Tropffen.

℞. ▽ *Nymph.*
Rutæ ana ℥iij.
Syr. de Nymph. ℥iij.
M. S. Kühltranck.

℞. *Unguent. refrig. Galeni*
roſat. Meſ. ana ℨii.
Sacch. ♄ ℈i.
camph. ℨß.
☍ *ſtill. rutæ g. viii.*
c. ſ. q. ceræ
F. Linimentum.

Prodeſt etiam potus ▽ frigidiſſimæ, cui quoque membrum immergi poteſt.

Erectiones hæ ſæpius fiunt à pilulis alcephanginis, quæ conſtant ex meris aromatibus. Prodeſt quoque V. S.

In INFLAMMATIONE conducunt ☍ ⊕ cum ▽ refrig. uſurpatum.

VERRUCÆ ☿rialibus abſumuntur. Radicalis verò curatio ad luem ♀ dirigatur.

ULCERA VIRGÆ ſi ſint virulenta, eodem modô curantur. Decoctum ♃ reſiſtit inflammationi, & exſiccat, ſi præprimis aliquid de ſaccharô ♄ addatur; reſiſtit quoque putredini, ſi tempeſtivè adhibetur. Internè anti-Gallica propinentur.

CAPUT L.

De
LÆSA SEMINIS GENERATIONE.

SEmen augent radices Satyrionis conditæ, ꝏ pini, & piſtac. expreſſa ſunt ejusdem effectus. It. ambra, morſuli viriles Mynſichti, rotulæ ſtimulantes ejusdem, confectio prolifica, ſuccolata vel chocolata, rad. eryngii condit. lapathi majoris, ſem. erucæ, urticæ, paſtinacæ, ſanguis & teſticuli ut & criſta Galli, priapus & boletus cervinus, cerebella paſſerum, ſtinca marina, borrax, dens hominis demortui valet ad incantationem.

Ad læſionem igitur ſeminis generationis & erectionis virgæ.

℞. *Eſſent. ſatyr.* ʒ*ii.*
ambræ ʒ*i.*
M. Doſis 60. gutt.

℞. *Eſſent. ſatyr.* ʒß.
ambræ ʒ*i.*
☉ *cum* ꝏ *cinam.* ℈*ii.*
M. S. Kräfftige Tinctur. Doſ. 40. gutt. pro ditioribus.

℞. *Conſerva magnanimit.*
ſatyrionis ana ʒ*iß.*
Eſſent. ſatyrii ʒ*iii.*
ambræ ʒß.
M. S. Kräfftige Lattwerg einer halben Caſtanien groß auf einmal zu nehmen.

Oleum formicarum & erucæ externè valent. ⌒ ſanguinis galli hic eſt arcaniſſimus. Farcimina ex criſtâ Galli & teſticulis ejus parata mirè proſunt adſumpta.

Quædam medicamenta tantum ſtimulant, *quædam* verò etiam augent ſemen, & hæc ſemper præ reliquis ſunt eligenda, præcipuè ſi ſimul ⌒ vitales confortent.

Impotentiam ab incantatione optimè proponit Keslerus. Raſura annuli conjugalis aſſumta prodeſt; externè verò fumus dentis maris demortui. Poteſt quoque ablui membrum decoctô florum aquilegiæ.

℞. *Elect. de ſuccolata Mynſ.* ʒ*ii.*
Eſſent. ambræ ʒ*iß.*
℟ ☉ ℈*ii.*

℞. *Rad. eryngii conditæ*
ſatyrionis conditæ ana ʒ*i.*
Zingib. condit.
Nuc. Indic. condit. ana ʒ*iii.*
Raſ. Priapi cervi ʒß.
Bolet. cervin. ʒ*ii. vel* ʒ*iii.*
ſem. urtic.
paſtinac.
eruc.
Ling. avis ana ʒ*ii.*
Syr. rad. helen. q. s.
F. Electuarium.

℞. *Succolat. Ind. opt.* ʒ*vi.*
Elect. diaſatr. gr. ʒ*iij.*
Rad. ſatyrii
Eryngii condit. ana ʒ*iß.*
Carn. ſtincor. piſc. ʒ*iij.*
Cubeb.
Cardamom. ana ʒ*i.*
Spec. diambræ
diamoſch. dulc. ana ℈*iv.*
Sem. cinaræ
paſtinac.

erucæ
urticæ
ling. avis ana ℥i.
Ambræ optim.
Moſchi ana gr. vi.
c. s. q. ſacchari in ▽ cinamomi diſſoluti.
F. l. a. Morſuli.
S. Magen-Morſellen 1. oder 2. auf einmal.
℞. *Amygd. dulc. excortic. ℥ij.*
Piſtac. virid.
Pinear. ana ʒß.
Nuc. Ind. condit. ʒiij.
Sang. galli ʒi.
Spec. diatrion. pip.
F. l. a. Morſuli.
Adſperg. Eſſent. ambræ
S. ut antè.
℞. *Spec. dia♀ris Myns. ℥i.*
diatrion piper. ʒij.
cum s. q. ſacchari in ▽ cinamom. diſſolut.

F. l. a. Rotulæ.
S. Kräff..ge Küchlein 6. biß 7.
℞. *Rot. ſtimul. Myns. ℥i.*
Adſperg. Eſſentia ambræ.
S. ut antè.
Externè ℞. ☍ *formicar. c. ℥ii.*
ſtillat. caryoph.
piper. ana g. vi
axung. caſtorei ʒß.
c. pauca quantitate ceræ & corp. pro bals.
F. Balſamus.
S. Euſſerlicher Balſam.
℞. *Balſam.* ♀ *Myns. ʒiß.*
☍ *formic. ʒß.*
S. Euſſerlicher Balſam.

Hic balſamus non tantùm facit ad erectionem muſculorum, ſed etiam ad voluptatem augendam.

De impotentia ab incantatione oriundâ, *vid. Carrichterus.*

CAPUT LI.
De SALACITATE & PRIAPISMO.

Convenit hic eſſentia caſtitatis, ▽ caſtitat. Myns. & Riverii, Mag. ♄, Eſſent. menthæ, abſinthii.

℞. *Eſſent. caſtitat. ʒvi.*
Dos. 40. gutt.
℞. ▽ *caſtit. Myns. ℥iv.*
Syrup. Nymph.
menthæ ana ʒvi.
M. S. Sonderlicher Safft. Dos. 2. vel. 3. cochl.
℞. ☍ *Nymph.*
rutæ
menthæ ana ʒij.
ſacch. ♄ *Ɔi.*
cum s. q. ceræ
F. l. a. Linimentum.
S. Sälblein.

In PRIAPISMO omnia illa proſunt, quæ ſuperius notata ſunt. Interim hîc tantum adhibenda carminativa, ut Eſſ. carmin. miſta cum eſſent. caſtitatis. Vel ▽ carminativa cum ▽ caſtitatis & ſyrupo menthæ. Ruta depellit flatus, & ſimul ſemen minuit.

℞. ☍

℞. ☍ *rutæ*
menthæ ana ℥ii.
ſtillat. menth.
rutæ ana g. vi.
M. S. Euſſerlich Oel.

Cataplaſma poteſt fieri ex herbâ rutæ, menthæ, ſem. cumini, fol. Nymph. & ſemin. agni caſti cum ✢ & ▽ Nymph.

De Satyriasi vid. exemplum in *Conſiliis Ferdinandi Epiphanii* & apud *Zacutum L. 3. p. Hiſt. 21. & ſeqq.*

▽ Æſculapii ad vomitum præparatur cum ✢ & ſimulque reſiſtit ♀, datur ab ℥*i.* ad ℥*ii.* Quidam deſtillant ✢ in vaſe ♄no per alembicum & pro ▽ habent Æſculapii.

Caput LII.
De
GONORRHOEA.

P*Oteſt ex hâc quoque oriri atrophia*, quia ſimul ⏜ exeunt, licet non tam copioſè ac ſi profuſio cum membri erectione fit.

Profluvium ſiſtunt magiſt. oſſis ſepiæ cum eſſent. caſtitatis, bezoardicum ♂ale. Internè & externè medicamenta renibus adhibenda ſunt. Pilulæ ex terebinthinâ cum rhabarbarô quoque adſtringunt.

A vitio ſeminis ſi oriatur, prodeſt vinum abſinthii copioſè ſumptum. Semen acre corrigunt ſpecifica refrigerantia, ut Nymphæa, portulaca, ℞ roſarum, violarum.

Si crudum fuerit, exiccantia proſunt, ut eſſentia caſtit. ut eſſent. lignorum.

Gonorrhoea Virulenta poteſt contrahi, *ſi quis cum ſcorto, cui menſtrua fluunt*, rem habuerit, ex nonnullorum ſententiâ.

Adſtringentia niſi unverſalia fuerint præmiſſa, cauſantur abſceſſus & mala incurabilia.

In poſteriori hâc *gonorrhœa* proſunt ea, quæ Lui ♀reæ conducunt, ut eſſent. lign. extr. lignorum, ⏜ lignorum.

Purgantia hîc optima ſunt extractum catholicum, ☿ ⚱ viridis, ☿ cum ☉ ⚱tus, pilulæ contra gonorrhæam Riverii, ☿ ⚱tus malum primò quaſi auget, quia fluit copioſius, ſed hoc fit cum euphoriâ, vid. Finckius.

In Gonorrhoea Simplici ergo.

℞. *MP. deſumar.* ℈*i.*
☿ *dulc.* ℈ß.
Reſin. jalappæ gr. iv.
cum ⏜ *Tereb.*
F. Pilulæ aufeinmal.

℞. *Terebinthinæ citrinæ* ℈*ii.*
ſcammon. ♁*rati*
reſin. jalappæ ana gr. v.
M. F. Pilulæ.
S. Pillen aufeinmal.

℞. *Spec. diaterebinth. Mynſ.* ℈*ii.*
S. Laxier-Pulver auf einmal.

A copiâ ſeminis ſi oriatur:

℞. *Pulv. fol. menthæ*
ſem. agni caſti
rutæ
ſuccini

oſſ. ſepiæ ana ʒi.
M. S. Sonderlich Pulver auf etlichmal.
Doſ. à ʒß ad ʒi.
℞. *Extract. caſtitat. ℈i,*
Terebinth. ʒii.
Mag. oſſis ſepiæ ℈ii.
croc. ♂ adſtring. ʒi.
F. Pilulæ.
S. Pillen auf etlichmal.
℞. *Conſerv. menthæ*
rutæ ana ʒi,
ſuccini præp.
Oſſ. ſep. præp. ana ʒi.
croci ♂ adſtring. ℈ii.
ſyr. menthæ q. ſ.
F. Electuarium.
S. Lattwerg.
℞. *∽ Terebinth. ʒii.*
camphoræ ℈i.
ſacch. ♄ ʒß. M.
Doſ. 14. bis 20. gutt.
℞. *Eſſent. mumiæ*
caſtitatis ana ʒi.
M. S. Eſſentz. Doſ. gutt. xxx.
℞. *Balſam. terebinth. Mynſ. ʒiß.*
S. Balſam. Doſ. 6. bis 10 Tropffen.
℞. *Sem. cannabin. ʒi.*
4 frig. maj. ana ʒi.
cum ſ. q. ▽ menth. &
Nymp. F. Emulſio, cui
adde ſuccini præparati
oſſis ſepiæ ana ʒi.
Edulcor. ſyr. Nymph.
M. S. Milch.
℞. *Unguent. refrig. Galeni*
Comitiſſæ ana ʒii.
☍ rutæ
menthæ ana ʒi.
camphoræ gr. x.
ſacchari ♄ gr. vi.

c. ſ. q. ceræ.
F. Unguentum.
S. Nierenſalb.
In Gonorrhoea Virulenta.
℞. *Extract. cathol. Andernaci*
Panchymag. Crollii
☿ dulc. ana ℈ß.
Extract. trochiſc. alhand. gr. ii.
F. Pilulæ N. xix.
S. Pillen auf einmal.
℞. *Extract. cathol. ℈i.*
☿ ⊽ virid. gr. vi.
extr. troch. alhand. gr. ii.
F. Pilulæ xix.
S. Pillen auf einmal.
℞. *Extract. cathol. gr. xv.*
troch. alhand. gr. iii.
☿ cum ☉ præcip. gr. iv.
F. Pilulæ.
℞. *Terebinthinæ ʒi.*
Extract. cathol.
panchymag. ana ʒß.
☿ dulc. ʒi.
Reſin. jalappæ ℈i.
M. F. Pilulæ.
Inſtar piſorum min.
S. Pillen 21. auf einmal.
℞. *Eſſent. lignor.*
caſtitat. ana ʒiii.
S. Eſſentz. Doſ. 60. Tropffen.
℞. *∽ lignor. ʒß.*
Doſ. 40. Tropffen.
℞. *Tinct. corall. cum ∽ lign. ʒß.*
S. Tinctur. Doſ. xxx. vel xl. Tropffen.
℞. *Extract. contra Gonorrhœam ʒiß.*
lignorum ʒß.
c. ſ. q. ∽ terebinth.
F. l. a. Pilulæ.
℞. *☿ diaphoret. ℈i.*

Mag.

Mag. bezoard. ♂
oſſis ſepiæ ana gr. vi.
M. S. Schwitzpulver auf einmal.
℞. *Sem. cannab.* ℥iß.
c. ſ. q. ▽ *lign.*
F. Emulſio.
Adde ♁ *diaphoretici* ℥i.
mag. oſſis ſepiæ ʒß.
ſyr. Nymph. q. ſ. pro edulcorat.

Si adeſt exulceratio, *proſunt injectiones in penem* ex lacte, in quo appropriata ſint decocta, ut ſemen cydoneorum (abſtergit enim & conſolidat) alth. acetos. Vel poteſt coqui radix ſymphiti in lacte: Immittatur a. decoctum per ſyringam.

Cap. LIII.

De

HERNIA UMBILICALI.

In HERNIA INTESTINALI apponuntur poſt reſtitutionem ſacculi emollientes in lacte coquendi, poſteà verò dentur adſtringentia.

Umbilico verò imponantur globuli ex empl. contra ruptur. malax. cum ☍ ovorum.

Internè prodeſt eſſentia contra herniam, ſymphit. &c. quibus reliqua externa jungantur, ut empl. ex opoponace cum pelle canina, pileolus è globulo plumbeô, qui in cervô transfoſsô reperitur, vid. Keslerum. It. cor talpæ. *vid. Hartmannus.*

In EPIPLOCELE adhibenda ſunt eadem, nam eadem proſunt.

In HERNIA AQUOSA dentur ſerum educentia ex elateriô, gummi de Peru, *vid. Tit. de hydrope.* Externè cataplasmata ex ſtercore caprillo cum pulv. teſtarum cochlearum, floribus chamomillæ & aliis.

In FLATULENTA dentur purgantia, quibus ſemper carminantia admiſcenda. Externè applicentur flores chamomillæ, ſem. carui & ſimilia in ſacculis.

In SARCOCELE omnia tentanda. Commendatur balſamus ⊖ gemmæ Hartmanni.

Magnetica curationes etiam hîc proſunt, v. g. Transplantatio in arborem conciſam: Inunctio dorſi cum pinguedine urſi. Item inunctio cum cochl. quæ poſtmodum ſuſpendenda. Mira etiam præſtat empl. herniale Schröderi.

Cap. LIV.

De

ARTHRITIDE.

Quemadmodum crocus *anima pulmonum*, rhabarbarum *anima hepatis*, ſic hermodactyli *anima* ſunt *articulorum*, hinc omnibus ferè purgantibus in arthritide admiſcentur.

Aliquoties *leniter purget.* Proſunt pilulæ arthriticæ, gummi de Peru pil.

ru pil. de ammon. Quercet. ☿ cum ☉ præcip. Arcan. corallinum, ſpecificum purgans Paracelſi, claretum anti-podagricum laxativum Mynſichti, ſpecies diajalappæ ejusdem. Pilulæ de aloe roſ.

In Principio arthritidis mirè proſunt vomitoria, præcipuè ex ♁ parata, certô tempore exhibita.

Pilulæ Francofurtenſes & aliæ ſingulis menſibus aſſumtæ, mirè præſervant à podagrâ & arthritide, vel ſi jam præſens ſit, paroxysmum mitigant.

Ad præſervationem quoque faciunt medicamenta ♀rea, ut ♀ ſolut. ♀ ♀riſatus.

Salivatio in quibusdam poteſt habere locum, præcipuè ſi ſit ſuſpicio luis ♀reæ. de quo vid. *Meyer.*

Pro Sudorifero quoque prodeſt cinnabaris ♁, eſſent. lignorum, ⏖ ♀, magiſterium viperarum, bezoardicum ♂ale & ☉re & pro præſervatione Tinct. ♀ ♁ata.

Ad *dolorem leniendum* prodeſt ▽ articularis ad extra Hartmanni, ⏖ lumbr. terreſtrium, ⏖ ⊖ ✱, balſamus podagricus Rulandi vel Rhumelii. Liquor nephriticus & camphoratus Mynſichti, empl. artheticum Ejusdem. ☊ ran. repellit; Ol. & ⏖ oſſium humanorum, quorum pulvis datur ad ℈j. & aliquoties laxat Empl. Filii Zachariæ, pilul. artheticæ Rhumelii, ⏖ ⦶ aut ⊖ parum additum externis mirificè prodeſt, valdè enim lenit dolores. Cataplasma ex pane & rad. althææ.

Ad præſervationem purgantia proſunt, ut pulv. arthet. Paracelſi & Ang. Salæ.

In DOLORE ISCHIATICO prodeſt ⏖ lumbr. terreſtrium, præcipuè verò ⏖ piperitidis applicatus. It. naſturtium.

℞. *Herb. chamædr.*
chamæp.
anagallid. ana Mj.
Flor. hyperic. m ß.
Rad. ariſtol. rot.
jalapp.
hermodact.
helleb. nigr. ana ℥i.
Coſti aromatici ʒiij.
⊖ ♀ *albi* ʒij.
F. l. a. Nodulus.

S. Laxierpůſchlein.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
Oſſ. microcoſm. præp. ℈ß. *vel* ℈i
M. S. Purgier-Pulver auf 1 mal.

℞. *Spec. diajal. Mynſch.* ℈ii. *vel* ℈iiß.
Oſſ. microcoſmi ℈ß.
M. S. Ut antè.

℞. MP. *de ammon.* ℈i.
ſcammon. roſat.
aloës ros. ana gr. vi.
c. *Tinct.* ♀ ♁*at.*
F. pil. pro 1. doſi.

℞. *Pil. arthet.* ℈i.
Extract. helleb. nigri
reſin. jalappæ ana gr. v.
mag. gummi de Peru gr. iv.
c. *Eſſent. chamædr.*
F. Pilulæ pro 1. Dos.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
Oſſ. microcoſmi ʒß.
Syrup. de ſpina cervina q. s.
Eſſent.

Eſſent. arthet. ʒii.

M. S. Laxier-Säfftlein auf einmal.

℞. ℞ ♀ ♁*atæ* ʒß.

S. Blutreinigende Tinctur 40. biß 50 Tropffen.

℞. *Eſſent. arthet.* ʒvi.

D. S. Præſervativ-Eſſenz 50. Tropffen zu nehmen.

℞. *Arcanum* ♀ *D. Senn. ad* ʒß.

S. Ut antè.

Dos. 20. vel 30. gutt.

℞. ▽ *Chamædr.*
chamæpyth. ana ʒi.
Eſſent. lignorum ʒiß.
Syrup. acetos. citri ʒß.

M. S. Schwitz-Tinctur auf einmal.

℞. ♁ *diaphoret.* ℈i.
oſſ. microcoſmi ℈ß.

M. S. Schwitz-Pulver auf einmal.

℞. *Eſſent. arthet.* ʒi.
ſyrup. de beton. ʒiij.
laud. opiati gr. iij.

M. S. Linderungsſafft auf einmal tempore ſomni.

℞. *Pulv. anod. gr.* xii.
oſſ. microcoſmi ℈ß.

M. S. Riechpulver auf einmal.

℞. ▽ *articul. ad extra*
⏜ *lumbr. terreſtr. ana* ʒii.
⏜ ⊖ ✱ ʒiß.

S. Euſſerlicher Glied-Spiritus.

℞. ▽ *arthet. ad extra*
⏜ *lumbricorum ana* ʒiiß.
antipod. Hartm. ʒii.

M. S. Euſſerlicher Glieder-Spiritus.

℞. *Bals. antipod. Rhumelii* ʒii.

S. Euſſerlicher Glieder-Balſam.

℞. *Emplaſtr. arthet. Myns.* ʒiv.
malax. cum ☍ *camphora vel*
oſſ. microcoſmi.

S. Glieder-Pflaſter.

℞. *Balſamus Podagricus Myns.* ʒii.

S. Glieder-Balſam.

Quo inungatur locus affectus, poſteà ſuperponatur emplaſtrum.

Albumen ovi cum alumine quidam commendant, ſed non ſemper eſt tutum, quoniam repellit.

CAP. LV.

De

LUE VENEREA.

Ex *ſolâ ſanguinis inſpectione* poteſt lues Gallica cognoſci: Sanguis enim colorem habet cœruleum & apparet materiam venenatam admiſtam eſſe.

Lue ♁reâ affecti *non poſſunt brachia elevare* ſuper caput, neque celeriter currere.

Conveniunt *ſanguinem purificantia*, neque dentur ſpecifica, niſi præmiſſis univerſalibus, non tamen omnia generalia hìc proſunt, ſed quæ habent vim ſpecificam contra luem ♁ream. Hinc *inter purgantia conveniunt* præcipuè extractum catholicum, trochiſci alhandal, ſcammonium 🜍ratum. Colocynthidem omnibus anteponunt ſpecificis, & quidem non immeritò. ☿rius cum ☉ 🝙tus inſigne arcanum eſt ad morbum hunc

Dd curan-

curandum, *vid. Hartmannus in Praxi Chymiatricâ* ♁ per inferiora purgans & alia.

Inter ſpecifica eminet extr. lignorum, ob lignum ſanctum.

Salivatio, quæ fit ☿ ♀tô aliquoties ſumtô, eſt cura periculoſa & moleſtiſſima, nam ſemper exſpuere coguntur ægri, ut vix cibum aſſumere poſſint: Interim eſt ultimum in hôc morbô refugium.

Decocta inter, optimæ notæ illa ſunt, quæ vitrô clausô fiunt vel appoſitô alembico & recipiente, ut, ſi ▽ ♒uoſa deſcenderit, iterum affundatur decocto.

Ad corrigendam vim ligni Guajaci exſiccantem & ad præcavendam hepatis noxam inde concipiendam, addantur huic pro correctione paſſulæ minores & radix glycirrhizæ.

Prodeſt etiam infuſum ligni querni, eſſent. viperar. & omnia ex viperis, Tinct. bezoard. cinnab. ♁, ☿ ſudoriferus, bezoard. ♃ale, antihect. Poterii, ♒ fulig. Guajaci rectif. Eſſent. lignorum, extr. lignorum Tinct. corall. cum ♒ lign.

Inter *ſudorifera* prævalet ♁, quod & ☿ è corpore pellit, de quô expellendô *vid. Hœchſtetterus.*

Inflammatio faucium optimè poteſt prohiberi & præſervari rob Nucum.

In *carie Gallicâ* omnibus præfertur ♐ ⊕ non admodum acre. It. decoctum ♆ præcipuè cum ▽ appropr. paratum. *In* decocto hôc poteſt diſſolvi parum ☿ dulcis vel ſacch. ♄. Pro ablutione valde quoque confert decoctum ſcordii & perſicariæ.

In *Bubonibus* commendatur empl. Vigonis cum ☿rio, ☍ ligni Guajaci. Hôc ☍ poteſt malaxari emplaſtrum diachylon cum gummatibus, vel Vigonis.

In *Defluviô capillorum* præmittenda ſunt univerſalia, deindè adhibenda externa ad crines.

In *Dolore capitis* medicamentis cephalicis addi debent ſudorifera vel diaphoretica, ut ſic morbô ſimul obviam eatur.

In *Doloribus articulorum* prodeſt empl. Vigonis cum ☿ empl. nervinum malaxatum cum balſamo Peruvianô. Fomentis & nervinis adde perſicariam, & ſic magis proderunt.

In *Puſtulis*, *Exanthematibus* & *Fiſſuris* proſunt unguenta exiccantia, unguentum etiam pomadæ, de helenio, de Nicotianâ cum arcanô corallinô.

In *Gonorrhœâ* maximè prodeſt ☿ ♀tus viridis *Hartmanni, vid. Ejusdem Pr. Chymiatricam.* Et licet in principiô gonorrhœam augere videatur, eandem tamen, ut poſtmodum eventus docet, reprimit. Miſcetur hic cum extract. lignorum vel terebinthina & F. Pilulæ.

In *Tinnitu aurium* prodeſt eſſentia ligni, ad auditum, caſtorei, ⊡ puerorum ♁ nondum expertorum. Poſſunt etiam fieri evaporationes ex herb. abſinthii, cardui bened. & ſimilibus.

In *Tophis* ſeu *nodoſitatibus* prodeſt

☿rius

☿rius malleabilis (figitur autem beneficio ♄) it. empl. Vigonis.

In *Tabe* convenit Decoctum radicis Chinæ cum paſſulis paratum.

℞. *Herb. fumar.*
perſicariæ ana Mj.
Rad. elen.
polypod. ana ℥i.
Helleb. nigr. præp. ʒvi.
Hermodact. ℥ß.
Fol. ſennæ mund. ℥i.
Lign. ſancti ℥iß.
ſaſſafras ℥i.
Paſſul. min. ℥i.
Crem. ♀ *albiſſ.* ʒiij.
F. l. a. Nodulus.

℞. *Conſervæ fumariæ* ʒiß.
pulv. cathol. purg. ℈i.
☿ *dulc. gr. xii.*
ſyr. de fumar. q. s.
F. Bolus.

℞. *Rob paſſularum* ℥i.
☿ *dulc. ritè parati gr. xv.*
ſcammon. ♀*rati gr. viij.*
F. l. a. Bolus.

S. Laxier-Zucker.
℞. *Elect. de ſuccô roſ.* ℥ii.
☿ *dulc. ritè præp. gr. xii.*
ſacch. q. s.
F. Bolus.

S. Blutreinigender Bolus.
℞. *Conſerv. roſarum* ℥i.
ſcammon. ♀*rati*
reſin. jalappæ ana gr. vi.
cum arcanô corall. gr. iv.
F. l. a. Bolus.

℞. *Extract. cathol. Andernaci*
panchymag. Crollii
ana ℈ß.
☿ ♎ *dulc. gr. xv.*
Extract. troch. alband. gr. i.
cum ☍ *ſtillat. lignorum & lign. Santal.*
F. Pilulæ.

S. Purgier-Pillen auf 1 mal.
℞. *Extract. cathol. Andern.*
☿ ♎ *dulc. ana gr. xv.*
ſcammon. ♀*rati gr. iij.*
c. s. q. eſſent. lign.
F. Pilulæ.

℞. *Extract. helleb. nigr.*
☿ *dulc. ana gr. xii.*
extract. Troch. alband. gr. ii.
cum Eſſent. lign.
F. Pilulæ.

℞. *Extract. cathol.* ℈i.
☿ *cum* ☉ ♁*tati gr. iii. vel iv.*
extract. lignorum gr. v.
F. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.
℞. *MP. de fumar.* ℈i.
arcan. corallini gr. iv.
reſin. jalappæ gr. v.
cum ☍ *lign. ſancti*
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.
℞. *Antihect. Poterii gr. xv.*
bezoard. ♃ *gr. vi.*

S. Auf einmal.
℞. *Mag. ſpin. viperar.* ℈ß.
Bezoard. ☉ *gr. vi.*
M. S. ut antè.

℞. ▽ *fumar.*
perſicariæ ana ℥i.
Tinct. bezoard.
Eſſent. lignor. ana ℈ii.
ſyrup. de fumar. ʒvi.
M. D. pro doſi:

℞. ▽ *fumar.* ℥iß.
Mag. ſpin. vip. gr. xv.
antihect. Poterii gr. xii.

ſyr. de fumar. ℥ß.
S. Schweistränklein auf einmal.
℞. ▽ *fumar.* ℥iß.
Tinct. corall. cum 🜄 *lign.* ℈ii.
🜄 *flor. ſambuci* ℥i.
ſyrup. de fumar. S. ℥iij. M.
S. Blutreinigender Schweiß-Tranck auf einmal.
℞. ▽ *lignor. deſtill.* ℥iv.
ſyr. de fumar ℥i.
Eſſent. lignorum ℥ii.
M. S. Schweißtranck auf 2mal.
℞. ▽ *lign. deſtill.* ℥iß.
mag. ſpinarum vip. gr. xii.
bezoard. 🜍*ale gr. xv.*
ſyr. de fumariæ ſimpl. ℥iij.
S. Schweißtränklein wol umzurüteln auf einmal.
℞. *Conſerv. fum.* ℥i.
extract. lignor. ℈i.
mag. ſpin. vip. ℈ß.
F. l. a. Bolus pro 1. doſi:
℞. *Conſerv. fumar.* ℥i.
bezoard. 🜍*alis gr. xv.*
F. Bolus pro dos. 1. *vid. Crollius*

Præmiſſis hiſce univerſalibus ſequantur alia, nempe decocta ex lignis, herbis & floribus, quam curam Itali DIÆTAM vocant, cum cogantur ægri ſe in lectô continere & vitare aërem.

Fiunt autem *Decocta* hæc propinanda *duplicia*, vel *primaria*, vel *ſecundaria*.

Primarium eſt ad eliciendum ſudorem, ubi notandum eſt in primo non addendos eſſe flores & herbas, propter putredinem, quæ exinde concipitur: Sed *ſecundo decocto* addi poſſunt, quia ſcilicet loco Potus Ordinarii uſurpatur. Taceam alia aliorum decoctorum ingredientia, quæ varia ſunt.

Si igitur volumus exiccare, ſumimus decoctum ligni Guajaci, quod vehementer admodum exſiccat. *Vehementiſſimè verò exiccat* decoctum corticum Guajaci, quod tantum humidiſſimis naturis propinandum.

Si verò adeſt materia ſicca & metus hecticæ, non debet Decoctum hoc propinari.

Poſt hoc ſequitur ſarſaparilla, quæ non ita adſtringit, exſiccat & calefacit, ut Guajacum. Lignum ſaſſafras quoque & fœniculum valdè proſunt; verùm ſi cum aliis hæc coquantur, & vas non ſit clauſum, evaneſcit virtus.

Poſt hæc radix Chinæ optimum eſt corrigens, ne adeò exſiccet. *An hæc autem conveniat*, diſputant Authores, quia humectat & pinguefacit: Verùm optimè adhibetur in naturis ſiccioribus & quæ ad hecticam inclinant, ubi nempè corpus valdè abſumptum eſt. Cum autem decoctum ſarſaparillæ & radicis Chinæ non adeò diuturnam coctionem ſuſtinent ac Guajacum, ideoque coquatur primum Guajacum ſolum, deinde ſuperfundatur radix Chinæ, & ſic nulla vis perditur. Plura videantur apud *Renodæum*.

An purgantia hiſce decoctis admiſceri debeant, diſputatur: Poteſt autem affirmari, quia ubi alvus adſtricta eſt, optimè adhibentur, teſte *Petr. Borellô cent. 2. curat.* ubi mirè commendat Decoctum ex lignis

nis & ♁ crudô; neque metuenda hypercatharſis, quia ♁ tum demum, quandô cum ⦶ tractatur, vim vomendi accipit. Simile *vid.* apud *Zvvelfferum* .Hæc duo decocta omnibus medicamentis præferenda.

℞. *Raſuram ligni ſancti reſinoſi & nigricantis lib. ß.*
Cortic. ejusdem ℥ii.
Lign. ſaſſafras ℥iß.
Rad. Chin. non curioſæ & recent.
ſarſaparillæ ana ℥i.

Infunde in ſ. q. ▽ fumar. & perſicariæ in vitro & alembicô cum recipiente probè clauſô per horas 24. Manè ebulliat & poſtea coletur, colaturæ addatur ▽ deſtillata prodiens in recipiens, edulcoretur ſ. q. ſyrupô de fumariâ ſimpl. & glycirrhizæ, coletur aliquoties & S. Blutreinigender Tranck des Tags 2mal zu gebrauchen.

℞. *Remanentiam decocti prioris,* affund. ſ. q. ▽ com. coq. ad 3 partis conſumptionem, adde in fine ebullitionis paſſularum majorum enucleatarum & minorum ana ℥i.
Rad. liquirit.
polypod. ana ℥ii.

Colentur per manicam Hippocratis & F. l. a. Potio.
S. Tiſchtranck auf etlichmal.

Bibatur ergò loco cerreviſiæ vel cujuscunque generis potus.

℞. *Raſur. ligni ſancti ℥iij.*
Cortic. Ejusd. ℥i.
Ligni ſaſſafr. ℥ii.
Rad. Chinæ ℥i.
ſarſapar. ℥iß.
Paſſul. maj. & min. ana ℥iß.
Rad. liquirit. ℥i.
polypod. ℥vi.

Infund. in ſ. q. ▽ Fum. & Perſicariæ, ſtent in infuſione in MB. poſtea decoquantur exprimantur fortiſſimè, & per manicam Hippocratis ſæpiſſimè colentur, deſtillatum autem decocto affundatur.
S. Sonderlicher Tranck des Tages 2. oder 3mal zu gebrauchen/ einen guten Trunck auf einmal.

Poſt ☿ inunctionem ſeu uſum *ſi dentes vacillent*, vel facies & gingivæ afficiantur.

℞. *Herb. prunell.*
plantag.
veron.
Flor. ros. ana Mj.
Coq. in s. q. Lactis. Col.
D. S. Gurgel- und Mundwaſſer.

℞. ▽ *plantag.*
veron.
prunell.
ſalviæ ana ℥ii.
Syr. de ros. ſiccis ℥i.
Rob diamoron ℥ß.
M. S. ut antè.

Si ☿ *in corpore ſymptomata excitet*, expellatur per anti-☿rialia, ubi præſtat ⊙. Huc pertinet ſpecif. cephal. decoctum rad. fœnic. & helen. unguentum diapomphol. *vid.* plura apud *Horſtium in Obſ. T. 2. pag.* 313. *& ſeqq.*

In Carie Pudendorum

℞. ▽ ♆ ℥iv.
plantag.
ſolani ana ℥i.
S. Euſſerlich Waſſer umzuſchlagen.

℞. ▽ *lignor.*

plantag. ana ℥iij.
S. Euſſerliches Waſſer.
℞. *Herb. ſcordii*
plantag.
perſicar. ana Miß.
Coq. in s. q. 🜄 *com.*
Colat. ℞. *℥viij.*
M. S. Euſſerlicher Umſchlag.

In CARIE VIRGÆ
℞. 🜄 *lignorum*
ſymphiti ana ℥ii.
M. S. Euſſerliches Waſſer.
℞. *Decoct.* ♆
lignorum ana ℥iß.
M. S. ut antè.

In TUMORE PRÆPUTII adhibeatur decoctum ♆ cum aliis

VERRUCÆ & EXCRESCENTIÆ tolluntur decoctô nigrô Mynſichti, vel liquore ☿ vivi.

In BUBONIBUS.
℞. *Empl. diachylon. ℥iß.*
malax. cum 🝆 *ligni Guajaci &* ♀
S. Euſſerlich Pflaſter.

In DEFLUVIO CAPILLORUM proſunt lixivia ex fol. querç. plantag. cum appropriatis, quæ capillos iterum progenerant. It. Lixivium Fallopii.

In DOLORE CAPITIS à Lue ♀reâ prodeſt ſpecificum cephalicum internè, cum pulvere anodynô.
℞. *ſpecif. cephal. ℈i.*
Pulv. anod. confort. ℈ß.
M. S. Abendpulver auf einmal.
℞. *Empl. de ranis cum ☿ Vig. ℥i.*
malax. balſamô Peruvianô & 🝆 *ran. induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô, in formâ uſitata cephalicâ.*

In DOLORIBUS ARTICULORUM.
℞. *Empl. de ran. Vigon. cum ☿ mercur. Aug. ana q. s.*
Malax. 🝆 *lumbr. tereſtrium & axungiâ ſerpentum.*
S. Euſſerliches Glieder-Pflaſter.
℞. *Unguent. nervin. ℥i.*
🝆 *lumbr. terr. ℥iß.*
ſtillat. lignor. ℥i. M.

In PUSTULIS.
℞. 🜄 *ſeu decoct. ☿rial. ℥i.*
S. Euſſerliches Waſſer.
℞. *Unguent. aurei officin. ℥i.*
☿🜔*ti ℥i.*
M. S. Sälbein.
℞. *Unguent. enul. ℥iij.*
arcan. corallini ℈i. M. S.

In GONORRHOEA poſſunt fieri pilulæ ex terebinthinâ & extr. lignorum. Poteſt etiam aliquid de ☿ dulci addi. It. prodeſt ☿🜔tus viridis.

In TINNITU AURIUM.
℞. *Eſſ. ad ad auditum N. D. ℥ij.*
lignorum ℥i.
caſtor. ℈i.
M. S. Euſſerliche Eſſenz.

Ad TOPHOS.
℞. *Empl. de ranis Vig. ℥ii.*
malax. cum 🝆 *ſtillat. lign. ſeu ligni Guajaci.*
S. Pflaſter.
℞. *Unguent aur. offic. ℥vi.*
🝆 *lig. rectif. ℥i.* M.

In TABE prodeſt decoctum ſarſapar. & Chinæ cum paſſulis majoribus.

D. JOH.

D. JOHANNIS MICHAELIS

PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS

PARTIS I. LIBER V.

De

MORBIS MULIERUM.

CAPUT I.

De

ORIFICII PUDENDI ANGUSTIA vel AMPLITUDINE.

PUDENDI ANGUSTIA *dum ferè à primâ conformatione* & origine eſt, Medici operâ vix tolli poteſt, verùm poſteà vel coitu vel partu dilatatur.

Interdum hoc eſſe *ab ulcere* accidit, ad quod curatio tum dirigenda eſt; quandoque verò ex medicamentorum adſtringentium incautâ adhibitione oritur, *vid. Hœchſtetterus Obſ. Med. Decad. III. Cas. V. in Scholiis.*

Sed inſuper *ex frequentiori coitu* atque partu nimis ampliatur hocce orificium, unde procidentiæ uteri atque ſterilitatis metus, quod vitium curatur purgatione poſt partum peractâ (non ante, ne eâ ſuppreſsâ aliquid incommodi vel periculi ſubſequatur) fomentis, balneis, linimentis & peſsis adſtringentibus. Nimirum fomenta & balnea ex ▽ aluminosâ, decoct. herbarum adſtringentium, præprimis radicis conſolidæ, ſem. oxylapathi cum gallis, exempli gratiâ.

℞. *Rad. conſolid. maj.*
Boli armeni
Sang. Draconis
Balauſt.
Aluminis
Maſtichis ana ℥ß.

Pulveriſentur atque miſta peſſario è goſſypio facto illinantur. vel

℞. *Sang. Dracon.*
Boli Armeni
Cort. malorum granat.
alum.
maſtichis
gallorum ana ℥ß.

Pulveriſata cum ▽ chalyb. permiſceantur eaque miſtura illinatur peſſarium.

℞. *Fol*

℞. *Fol. plantag.*
quercus ana Mß.
Rad. conſolid. ℥i.
Cortic. granat.
balauſt.
ſumach. ana ℥ß.
Aluminis ℥i.

Coq. in ▽ *& Decoctô pudenda foveantur. vel*

℞. *Rad. conſol. maj.* ℥ii.
Herb. verbaſc. m. j.

Coq. ad mollitiem & contundantur, F. l. a. Cataplasma. vel

℞. *Pulv. rad. conſolid.* ℥i.
cumini ʒß.

Cum ſyndone rubro fiat ſacculus aut peſſus, qui coquatur in vinô rubrô & pudendo indatur. Nonnulli fruſtum oblongum aluminis crudi pudendo induunt.

De PERINÆI (ſpatii inter vulvam & anum) RUPTURA, *vid. infrà.*

CAPUT II.
De
CLITORIDE.

IN *curatione mentulæ* tutius eſt non ſtatim ad ſectionem accedere, quam plerique nimis temerè ſuadent, ſed potius aliis rem tentare remediis; ſc. *primò* corpus convenienter evacuetur: *Secundò* victus tenuis præſcribatur & refrigerans, de quô *vid. Tilemannus in Aphor. Hippocr. Tertiò* ſemen exſtinguentia & caſtitatem inducentia, diſcutientia & augmentum partis ſiccando inhibentia, uti ſol. olivæ, lentiſc. eſſentia caſtitatis Mynſ. &c. adhibeantur. *Quartò* V. S. in brachio adminiſtretur. *Quintò* ſi hæc non ſufficiant, cathæretica atque cauſtica mitiora, & quæ dolorem haud excitant, adhibeantur, ut O uſtum. Vel

℞. *Unguent. Ægyptiaci*
🜔 *lentiſci*
roſarum
Ceræ ana ℥ß. M.

Prodeſt quoque lixivium, ex quô confici poteſt ſapo cum ⊕ Romanô: Decoctioni adjiciatur in fine pauxillum opii, formentur exinde trochiſci, quorum pulvere caro adſpergi debet.

Tandem ſi nec hôc modo tolli poſſit, reſecandum eſt malum, quod vel ligatura fit, ſi ſcilicet filo ſerico vel capillo equinô circa radicem ligetur & quotidiè conſtringatur, donec tandem emortuum decidat: Vel ſectione, cujus modum deſcribit *Ætius* & ex eôdem *Sennertus in Praxi*, cavendo ubique inflammationem, conſulatur *Tulpius lib. 3. obſervat. cap. 35. & 36. & Platerus lib. 3. obſervat. p. 603.*

Interdum verò & aliæ CARNEÆ EXCRESCENTIÆ è pudendo muliebri enaſcuntur, ubi hôc morbô affectæ fœminæ contrà, quàm fit in clitoride laborantibus, horrent coitum, eumque præ dolore tolerare nequeunt, quæ caro commodiſſimè & longè tutius, quàm in clitoride ſectione tollitur. *Sectionis modum* quod attinet, idem eſt, qui ſuprà. Vel enim crine equino, vel filô ſericô in ▽ ſublimat. intinctô, vel ferrô perficitur.

Cap. III.

De
ATRETIS, CLAUSURA & ANGUSTIA CERVICIS & ORIS UTERI.

TRiplex Atretarum *genus* eſt, vel enim hæc clauſura eſt *in orificiô*, ſeu alis pudendi: *Vel in cervice* ſeu intermediô loco: *Vel in ipsô uteri orificiô.*

Ante curationem perpendendum, *an vitium ſit à primô ortu* & conformatione, *an verò poſteà* ex aliô morbo id originem traxerit. *Si illud*, videndum, an in pudendi orificio & membranâ annatâ pudendum claudat, & facilè factâ ejus ſectione meatus aperitur. *Si verò in collô ſeu cervice uteri*, & quidem à membranâ, ſive integra illa ſit, ſive in mediô perforata, inſtituatur ruptio vel ſectio: Dein adhibeatur peſſarium ex ☽ per 3. dies, ne coaleſcat: Hinc peſſarium ex linteis cum unguentô digeſtivô & maturante, imprimis Felicis Würzii. Poſteà peſſarium ex ♄ in formâ penis, quod debet illiniri cicatrizantibus. *Vid. Guillemeau de uterô imperforatô.* Conferatur & *Foreſtus lib. 28. Obſ. 55.*

Sectio itidem locum habet, ubi poſt ulcus vulvæ labia ſaltem coaluerint. *Sin verò profundiores partes coaluerint*, curatio difficilior & non ſine periculô eſt.

Si à tumore durô, emollientibus curatur.

Si à carne ex ulcere, niſi totus oppleatur meatus, non ſtatim ſecandum, ſed evacuatô prius corpore carnis augmentum exſiccantibus & diſcùtientibus prohibendum: Imò imminutio tentanda carnis medicamentis ex thure, ariſtolochiâ, roſis, balauſticis, myrrha, aloë, maſtiche; vel exedentibus, ut alumine uſto, unguento Ægyptiaco. Si verò nec hoc modo removeri poſſit, quod ſuperfluum eſt carnis, in gyrum præcidatur, inſtrumentô illô, quô polypi tolluntur.

Si verò totus meatus coaluerit, ulcus eſt novandum &, ſi fieri poteſt, exſiccantibus, exedentibus & diſcutientibus medicamentis caro illa tollenda. Si verò medicamenta ad abſumendam illam carnem & meatum aperiendum non ſufficiunt, ſectio inſtituenda.

De muliere imperforatâ *vid. Borellus Cent. 1. Obſ. 78.* It. *Ulmus de uterô muliebri cap. 7. Marcus Aurelius Severini de Efficaci Medicinâ part. 2. cap. 46.*

De Cristis Vulvæ confer *Eundem p. 2. c. 87. de efficaci Medicina.* Solenander curavit quandam fœminam criſtas in vulvâ habentem, ut coire non poſſet, abſtinentiâ cibi & potus, præmiſſis debitis purgantibus. *vid. Ejus Conſilia.* Matricis ſpeculum & inſtrumentum dilatatorium primò adhibendum.

De collo matricis curato *vid. etiam Aurelius Severinus.*

De fungi inciſione *conferatur Tulpius Obſ. 35. & 34. lib. 3.*

De colli matricis clauſi apertione cum ſtyli excavati delineatione *vid. Fabritius Hildanus Fol. 254.*

De carunculâ vulvæ adnatâ *vid. Severinus Fol. 121.*

De adſtrictâ vulvâ in defloratis virginibus aperiendâ *Rodericus â Caſtro in Medico Politicô.*

In NIMIA AMPLITUDINE adſtringentia, fomentatio & balneum ex alumine.

In NIMIA PINGUEDINE pilulæ de ſandarachâ Mynſ. Eſſent. lignorum, aliaque exſiccantia. Adſtringentia ſunt eſſent. ♁ ⊕, pulv. adſtrictorius Felicis Wurzii, croc. ♂ adſtringens, rad. ſymphiti &c.

CAPUT IV.

De *PUSTULIS & SCABRITIE PUDENDI.*

D*Iæta* ſit talis, ut bonô alimentô humores vitioſi temperentur & corpus reficiatur atque in ſtatum priſtinum reducatur. Vitentur acida ſalſa acria. Poſtea *puſtulis conveniunt* ſanguinem purificantia, pilulæ de fumariâ, noduli ex ſpecificis uterinis ſanguinemque purificantibus & ſimul evacuautibus.

℞. *Pulv. jalappæ ℈i.*
ſcam. ♁rati gr. vi.
Fæcul. bryoniæ gr. v.
Antophyll. gr. iij.

M. S. Pulver zu purgieren auf 1 mal.

℞. *Pilul. de fumar. ℈i.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
Mag. gummi de Peru gr. iv.
c. Elix. uterinô Crollii

F. l. a. Pilulæ: Vel & cum Eſſent. artemiſiæ.

℞. *Eſſent. fumar. ʒii.*
Pulv. rad. jalappæ ℈i.
ſcammon. ♁rati gr. vi.
Syr. de artemis. ℥iij.

S. Purgierſafft auf einmal.

℞. *Herb. fumar.*
meliſſæ
pulegii ana Mj.
Rad. bryoniæ
eſul. præp.
helleb. nig. præp. ana ℥i.
jalappæ ʒvi.
Anthophyll. ʒii.
Caſſ. ligneæ veræ ʒiß.
⊖ ♀ *albi ʒii.*
F. l. a. Nodulus.

S. Blutreinigendes Püſchlein.

℞. ▽ *fumar. ℥i.*
♎ *flor. ſamb. ℥i.*
Bezoard. ♃al. gr. ij.
Man. Chriſti ʒiß.

S. Schweißtreibendes Tücklein vor dem Bad.

℞. *Herb. ſcabios.*
fumar.
Fol. helen.
ſaponar. ana Miij.
Rad. lapathi maj.
helenii
bryoniæ ana ℥iij.
⊕ *℥iv.*

S. Species zum Bade.

℞. *Decoct.* ♃ *lib. i.*
Sacch. ♃ ℈*i.*
M. S. Waſſer euſſerlich aufzulegen.

Si verò, quod plerumque fieri ſolet, *à lue* ♀*reâ* ortum habeat malum, appropriata huic morbo remedia uſurpanda, aliàs, licet illæ puſtulæ ablutæ videantur, repullulant & prava diſpoſitio recrudeſcit.

Puſtulas itaque *malignas*, eradicatâ prius lue ſequenti modô exſtirpabis.

℞. *MP. de fumar.* ℈*i.*
☿ *ritè præp. gr. xxv.*
Mag. gummi de Peru gr. v. vel vi.
Eſſent. artemis. q. s. pro formandis pilulis.

℞. *Extract. helleb. nigr.*
eſulæ præp. ana gr. viij.
Reſin. jalappæ gr. v.
☿ *dulc. gr. x.*
cum Eſſent. artemiſiæ
F. l. a. Pil. N. xx.
S. Sonderliche Pillen.

℞. *MP. de fumar.* ℈*i.*
Extract. trochiſcorum alband. gr. iij.
☿ *dulcis ritè par. gr. xv.*
cum Elix. uterin.
F. l. a. Pilulæ.

℞. *Eſſent. lignor.* ℥*vi.*
S. Blutreinigende Eſſentz.

℞. *Tinct. corall. cum* ♎ *lign.* ℥ß.
S. Sonderliche Corallen-Tinctur 30. biß 40. guttas pro doſi.

EXTERNE decoctum ♃ convenit v. g.

℞. *Decoct.* ♃ *lib. i. diſſolve in eô*
☿ *dulc. ad extr.* ℨ*i.*
M. S. Euſſerlich Waſſer aufzulegen.

CAPUT V.
De
UTERI CERVICIS CONDYLOMATIBUS.

C*Ondylomata*, ἀπὸ τῶν κονδύλων dicta à ſimilitudine, accidunt, quoties plicæ illæ aut rugæ in cervice uteri inſtar nodorum eminent, quibus ſi conjungatur inflammatio, dura ſunt: Sinminus, mollia.

Cauſam agnoſcunt humorem acrem & malignum, qui ferè perniciei venenoſæ expers non eſt, hinc eorum curatio ſatis difficilis.

In *pudendo & podice* interdum, præcipuè Lue ♀reâ laborantium conaſcuntur.

Curatio hæc eſt: Præmiſſis evacuantibus univerſalibus & lui ♀reæ appropriatis topica adhibendâ conveniunt.

Si inflammatio & dolor urgeant, anodyna proſunt: *Sin minus* malumque ſit recens, repellentia & exſiccantia.

Si verò condyloma eſt durum & antiquum, emolliendum per cataplasmata bis vel ter impoſita: Poſt digerendum & exſiccandum. Præſtat igitur primum fotus cum emollientibus, verbaſcum imprimis. Pro exſiccatione pulvis teſtarum cochlearum.

℞. Pom. inſan. N. j. in minutas par-

tes conciſo adde ℅ cappar. Coque & ad exſiccationem, adde ⊕ ℥i.

Cum ſ. q. ceræ F. l. a. Unguentum. Ad dolorem & inflammationem adde ℅ hyoſcyami expr. ℅ verbaſci & gr. aliquot opii.

Si medicamentis non cedat, Antiqui ad *ſectionem* & *uſtionem* accedebant, de quâ vid. *Aëtium Tetrat. IV. Serm. I. Cap. 3. & Serm. III. Cap. 13. Paulus Ægineta lib. 3. cap. 75.*

CAP. VI.

De PUDENDI & CERVICIS UTERI VERRUCIS.

TUbercula hæc ſeu *Verrucæ* ferè omnes, ſive *thymi* ſive *myrmeciæ* à figurâ dicantur, ab humore craſsô, fæculentô & plerunque malignô in cutem effusô originem habent viſuique & tactui patent difficilisque ſunt curationis, quæ hôc modô inſtituenda:

Univerſalibus præmiſſis & rectâ victus ratione inſtitutâ primò tentanda medicamenta, quæ potenter exſiccant & diſcutiunt, v. g. ſalvia ſicca cum caricis mixta, origanum, ruta, ſabinæ ſicc. pulv. thuris cortex cum vino & acetô, ſoleæ veteramentariæ uſtæ ac vinô exceptæ, exuviæ ſerpentis cum caricis.

Dein accedendum ad erodentia, exedentia & adurentia v. g. ſuccus cucumeris, agreſtæ. It. Pruna quæ non matureſcunt cum farinâ vino excepta: Stercus ovillum & fel hircinum cum ⊕. Vel fortiora, ut 🜄 aurifabrorum, ⏝ ⊕, ♀, butyrum ♄. *Defendendæ tamen ſemper vicinæ partes* bolô Armenô vel terrâ ſigillata cum ▽ roſaceâ vel acetô roſaceô, nec diu in parte relinquenda hæc fortia medicamenta, ſed bis vel ter de die renovanda, priusque abſtergente decoctô abluenda. *His nil proficientibus*, verrucæ volſellâ vel forcipe prehenſæ exſcindantur & poſtmodum pulvis ſanguinem ſiſtens inſpergendus vulnusque debitô modô curandum ac cicatrice claudendum: Vel ſi verruca eminentior ſit & radix ejus longior, pilô equinô eſt liganda, & ſingulis diebus conſtringenda, ut deficiente tandem alimentô decidat.

Si verò exſcindere, haud libeat, rorismarini vel origani caulis accendendus, & verrucæ admovendus, vel ſarmentô ignitô verruca tangenda, idque ſingulis diebus ter vel quater faciendum eſt.

Quodſi nec hoc proſit, tandem ad ferrum candens accedendum eôdemque verrucæ urendæ ſunt, partibus vicinis ferreâ laminâ vel aliô modô tectis & munitis, ne vi ignis illæ lædi poſſint.

CAP.

CAP. VII.
De
HÆMORRHOIDIBUS UTERI.

SUnt *tubercula* è fœculenti ſanguinis extra menſtruæ purgationis tempus confluxu orta, nunc *cæca*, nunc *fluentia*, nunc cum, nunc ſine dolore.

Deprehenduntur tactu, & ſi ſpeculum matricis adhibetur, viſu; ſæpe ſe produnt dolore & inordinatô ſanguinis fluxu. Fœminæ autem pallidiores fiunt & de laſſitudine conqueruntur.

Cura: Præmiſſa *rectâ victus ratione* & *univerſali*, ſi opus, *purgatione*, V. S. etiam in brachiô ad revellendum, vel in taló ad derivandum inſtitutâ prodeſt.

Præſenti dolori ſequentia ſuccurrunt:

℞. ☍ *Nymph.*
chamomillæ ana ℥i.
Succ. lactucæ ℥ii.
Farin. hordei ℥i. Ebulliant,
Adde croci ʒi.
vitell. ovorum N. iij.
F. Cataplasma.

℞. ☍ *linariæ*
verbaſci ana ℥i.
M.S. Euſſerlich Oel gegen den Schmertzen.

℞. ☍ *7 florum Mynſ. ℥ii.*
M. S. ut ſuprà.

Mitigato dolore tutiſſimum eſt cœcis ſaltem exſiccantia medicamenta imponere ex bolo Armeno, terra Lemniâ, acac. ceruſſâ, ſpuma argenti, plumbô uſto, ariſtol. longa, One. Prodeſt quoque ☍ Momordicæ.

Turgentibus autem multô ſanguine adhibeantur emollientia & diſcutientia, v. g. evaporationes vel fomenta ex foliis malvæ altheæ, parietariâ, ebulo, floribus chamomillæ, verbaſci, meliloti: Sem. lini, fœnugræci &c. His nihil proficientibus, fricanda hæc ſunt tubercula foliis ficus, aut parietariæ, aut hirudines apponendæ, de quibus vid. *cap. de hæmorrhoidibus ani*, ubi plura huc pertinentia.

Si fluant moderatè, Naturæ negotium eſt committendum.

In nimiô autem fluxu revulſio per ſectam in brachiô venam partitis vicibus inſtituenda, vel ligaturis, frictionibus & cucurbitulis ſuccurrendum.

℞. *Tinct.* ♀ ⊕ *q. v. D.*

It. Croc. ♂ adſtring. pulv. ſtipticus Crollii, It. Annulus ex dente equino confectus geratur. Prodeſt quoque ſcrophulariæ pulvis ejusque radix femori alligata. Reliqua pariter, quæ in nimiô menſium fluxu uſurpari ſolent, hîc in uſum vocentur.

Caput VIII.

De

ULCERIBUS CERVICIS UTERI.

HÆc præcipuè in collo & cervice rarius in ipsô uterô accidunt.

Producuntur ab humoribus, Lue ♀nereâ, vel externis medicamentis erodentibus, partu difficili aliisque cauſis.

Diagnoſis : Primò adeſt dolor & perpetua mordicatio. 2. Viſu, adhibito præcipuè ſpecillô matricis, deprehenduntur hæc ulcera. 3. Effluit pus varii odoris & coloris. Si ulcus verſus veſicæ orificium ſerpat, frequens ardensque urget mictio: Caput dolet, præcipuè ſynciput: Adeſt interdum animi deliquium, febricula &c.

Differentiæ ulcerum ex puris effluentis varietate dignoſcuntur.

Cauſæ externæ ex relationibus ægri, internæ ex illarum abſentia dignoſcuntur propriisque ſignis patent.

Locus ex viſu, tactu & doloris poſitu deprehenditur, *vid. Hippocrates lib.* 1. *de morbis mulierum.*

Prognoſis : Nullum ulcus uteri contemnendum, licet exiguum. Sordida, antiqua & quæ in profundô latent, curatu reliquis ſunt difficiliora.

Indicationes: I. *Dolor anodynis eſt ſedandus* infuſo lacte chalybeato vel album. ovor. iij. vel iv. Vel cum mucilagine ſeminis pſyllii, cum emulſione ſem. papaveris miſta, vel 4. ſem. frigid. maj. cum ſero lactis & lacte caprino. *Si dolor adſit major.* ▽ hordei c. Succo hyoſciami, vel etiam ipſum opium aliis admiſceri & uſurpari poteſt. *vid. plura cap. de dolore uteri.*

II. Ulcus parum leniter adſtringentia & exſiccantia requirit, v. g. Decoctum roſarum, lentium, plantag. polygoni aut horum ſuccos depoſcit.

Ubi, quod infuſum, excretum fuerit in ſordidô ulcere detergentia indicante, tunc pars decoctô malvæ abluatur, & deindè indatur peſſarium de farinâ ervi, lentium, rad. iridis cum melle. Proſunt etiam ſuffitus ex gummi hederæ, juniperi, thure, maſtiche, myrrhâ, ladanô, quibus, ſi â lue ♀reâ ulcus ſit, parum cinnabaris addi poteſt.

Si ulcus ſerpens erodens & depaſcens fuerit, cum abſtergentibus frigida proſunt, exſiccantia & adſtringentia, v.g. aqua aluminoſa, plantaginis &c.

Ubi ulcus mundatum fuit, carne implendum & tandem cicatrice claudendum. Thermæ etiam ſiccantes ♀reæ, tam naturales, quàm artificiales utiliſſimæ hîc ſolent eſſe. Poterunt & emplaſtra convenientia epigaſtrio applicari.

Quoad *medicamenta interna*, vulneraria, quæ ſimul ſint hyſterica, conveniunt. Rhapontici & centaurii minoris radices bibitas uteri dolores & eroſiones ſanare ſcribit Dioſcorides.

des. In ſecundinâ putreſcente elixir proprietatis Paracelſi prodeſt. Convenit etiam in eroſionibus & doloribus uteri terebinthina, imprimis cum ſaccharô deglutita, uti & pilulæ de bdellio â ℈i. ad ʒß. ſæpius exhibitæ, præſertim ſi ſanguis fluat.

Si corpus incipiat tabeſcere & ſuſpicio hecticæ febris adſit, lac, præſertim aſininum vel humanum cum conſervâ roſarum per integrum menſem exhibeatur, item ea, quæ *cap. de hectica febre ſunt propoſita.*

Cap. IX.

De
UTERI CERVICIS RHAGADIBUS.

Rhagades ſunt ulcuſcula longa & alveolis ſimilia, quæ tempore hybernô in manibus & pedibus â frigore oriri ſolent: Caro expeditur & ſunt interdum ſuperficiaria ſine callo, interdum verò profunda calloſaque habentia labra, quod accidit, ubi diuturna fuerint.

Cauſæ ſunt continui ſolutio à laborioſô partu vel coitu violentô, vel humorum acrium fluxus & affluxus: Sequuntur quoq; hæc ulcera prægreſſas inflammationes & condylomata.

Diagnoſis fit manifeſtior, ſi accedat uteri per ſpecillum conſpectio. In coitu dolor & affluens cruor ea prodit. Cauſæ ex relatione, prægreſſâ inflammatione & condylomatibus innoteſcunt, quibus omnibus abſentibus cauſa in humorum affluxum rejicienda.

Prognoſis: Moleſtia hæc ſi recens fuerit, facilius tollitur: Antiqua verò & calloſa ulcera curatu utplurimum difficiliora.

Curatio: Si à partu laborioſô vel coitu violentô fiſſuræ hæ excitatæ fuerint, clyſtere utendum ex decocto roſarum, ariſtolochiæ, plantaginis cum bolo Armeno, ſanguine Draconis, thure. Ex iiſdem cum albumine ovi conficiatur peſſarium.

Humorum acrium affluxus evacuationem corporis univerſalem requirit.

Condyloma & *inflammatio* peculiaria remedia poſtulat.

Univerſalibus præmiſſis *Topica* citra mordicationem adſtringentia (ſi modò rimæ calloſæ non fuerint) adhibeantur, v. g.

℞. ☍ *olivarum vel ovorum*
lini
roſarum ana ℥i.
Sevi hircini
Terebinthinæ ana ℥iij.
Thuris
Maſtichis ana ʒß.
Reſinæ pinæ ʒß *vel* ℥i.
ſucc. verbaſci
equiſeti
plantag. ana ℥iß.
Coq. ad ſuccorum conſumptionem,
Adde Lithargyrii aurei ℥ß.
ceruſſæ ℥i.
plumbi uſti
tutiæ ana ʒß.

Terantur diu in mortariô plumbeô ad coloris mutationem.

Fiſſura verò *calloſa* unguento ex ☍ lil.

☍ lil. alb. medulla cervina, terebinthina, & cera curatur.

Si malignitas adfuerit, ea quæ capite ſequenti de fiſtulis uteri occurrent, adhibenda erunt.

Pruritum vel *dolorem conjunctum* unguentum ex mucilag. ſem. pſyllii, cydon. malvæ cum butyro ſine ⊖ & ☍ roſaceum tollit. Vel ſequens:

℞. *Unguent. diapompbol.*
populeonis ana ℥i.
ſacch. ♄.
camphoræ ana ℈i. *M.*

Victus ratio ſit humectans & boni ſucci. Ab acribus ⊖ſis abſtinendum. Motus quoque nimius, uti & ♀ vitanda.

CAPUT X.

De

FISTULA COLLI UTERI.

P*Rotracta* aut *neglecta ulcera* non rarò in fiſtulas degenerant ob partis mollitiem & humiditatem, unde etiam ſanationis difficultas.

Cauſa eſt pus carnem erodens ob intempeſtivam moram, quæ etiam partium coalitum, licet poſtea pus evocetur, prohibet.

Diagnoſis: Malum ex ulceris figurâ in formam fiſtulæ protensâ, cognoſcitur; habet fiſtula conjunctum callum & tenuem pravamque fundit ſaniem, præcipuè ſi prematur. Si procul abſit nervus, & dolor abeſt. Imprimis notandum hîc fiſtulam aliquando ad veſicam usque penetrare, aliquando ad anum & tunc excrementa ibi prodeunt.

Prognoſis: Miſeras reddunt mulieres & ærumnoſas, idque eò magis, quò fiſtulæ ſunt antiquiores & anfractuoſæ magis corpusque cacochymicum & ſenile offendunt.

Curatio: Præmiſſis univerſalibus recta quoque vivendi ratio inſtituenda. Re verò deſperatâ curæ palliativæ ſaltem locus eſt: Adeoque frequenter corpus purgetur & ſingulis annis ſudorifera adhibeantur bis vel ter, atque in partem injectiones fiant detergentes & roborantes. Imponatur inſimul emplaſtrum diapalmæ vel aliud conveniens.

Ubi verò ſanatio ſperari poteſt, præmiſſis univerſalibus potiones exſiccantes ex vulnerariis uſurpentur: Deinde topica applicentur immiſsâ prius radice gentianæ, ut orificium dilatetur. Secundò emolliendus callus & deinde abſumendus vel medicamentis, vel ſectione, vel uſtione, de quibus vid. ſuô locô, ubi de fiſtulis in genere. *Conf. Johannes de Vigo.*

CAP.

Cap. XI.
De
CANCRO UTERI.

Rarò *cancer uteri ſubſtantiam*, frequenter verò *uteri cervicem* invadit, utut nunc cum, nunc ſine ulcere.

Oritur à ſanguine menſtruô aduſtô, atrisque illic confluentibus humoribus, quorum mora ſcirrhoſos tumores, hi verò cancrum & quidem ſi corruptio magna ſit, exulceratum producunt.

Cognoſcitur ex tumore dolente & pungente cum duritie & dolore lividô & rubicundô, quæ graviora accidunt, ubi exulceratur, *vid. plura de cancro.*

Malum eſt plerunque *incurabile* ob ſui materiam locumque affectum, præſertim ſi cancer ſit exulceratus.

Cum igitur plena curationis ſpes vix ſuperſit, *in id ſaltem incumbendum Medico*, ut non exulcerati exulcerationem, exulcerati verò incrementum prohibeat.

Præmiſſis ergò *univerſalibus melanagogis* victusque ratione rectâ inſtituta commendatur pulvis ex ſmaragdô, ſapphirô & lapide bezoar ana cum ▽ fum. card. bened. vel ſcabioſæ.

Topica à principiô ſint moderatè adſtringentia & refrigerantia, v. g. Unguentum diapompholygos, vel ſequens.

℞. *Succi ſolani purificati* ℥vi.
Tut. præpar.
Plumbi uſti ana ℥ii.
Camphoræ ℥ß.

Agita diu in mortariô plumbeô. Hâc quoque ratione quædam fœmina eſt curata: Pullos illa gallinaceos in partes tenues concidebat & latas, quas ſæpiuſculè commutando interdiu admovebat parti affectæ, vid. *Henricus ab Heer Obſ. 14.*

Caput XII.
De
GANGRÆNA UTERI.

Frequentius hoc malum pudenda ob humiditatem & excrementorum copiam, quàm ipſum uterum corripit.

Oritur ex inflammatione, cancrô & ulceribus in hiſce locis malè curatis. Interdum ex uterô prolapsô hoc malum adfertur, conf. *Wierus in Obſ.*

Cognoſcitur ex inſolitô ibi calore, quem febris & horror excipiunt in universô corpore; poſtea color mutatur, parsque fit livida, mollis ac cadaveroſa: Nec pulſus nec ſenſus ullus adeſt: Imò pars ſine ſenſu ſecari & pungi poteſt, adeſtque fœtor maximus. Accedunt virium dejectio, cordis anxietas & alia ſymptomata ex halitibus ad partes ſuperiores adſcendentibus.

Prognoſis: Ingens malum eſt, ubi maxi-

maximum in morâ periculum, præſertim, ſi verſus uterum putredo ſerpat, tunc enim plerumque lethale: Quamvis interdum uterum corruptum, vel ſponte excidiſſe, vel ſectione ſublatum fuiſſe, fœmellis ſupervi-ventibus Authores varii obſervârint.

Curatio: Putredo ſiſtenda & corrupta jam pars tollenda. Igitur ſi fieri poteſt, ſcarificetur pars 1. poſtea abluatur decocto abſinthii, myrrhæ &c. Imponaturque emplaſtrum ſeu unguentum Ægyptiacum. Omnibus vero imponatur emplaſtrum de tribus farinis dictum, quod

℞. *Farin. hordei,*
Fabarum
fœnugr. ana ℥ii.
Oxymell. lib. i.

Coq. ad conſiſt. cataplasmatis, quod efficacius fit, ſi addatur farina lupinorum, abſinthium, aloes & myrrha. Prodeſt quoque balſamus ♀ admixtô principiô ſaccharô ♄.

Quod corruptum, amputandum, ne pars ſincera trahatur, idque vel ſectione, vel uſtione, vel ligaturâ.

Interne partes corroborandæ ſunt cardiacis refrigerantibus, v. g. pulv. bezoardico cum 🜄 cordial. Ultimò balſamus Peruvianus cum balſamo miſcetur & exhibentur vulneraria.

CAP. XIII.

De

INTEMPERIE UTERI CALIDA.

VEl *â primô ortu*, uti in viraginibus, vel *ab accidentibus* quibusvis hic p. n. calor contrahitur, imprimis *â nimiâ* ♀, aut de eâ cogitatione: Item medicamentis, alimentis, aromatibus, exercitio nimio &c.

Diagnoſis: Sunt pronæ in ♀, menſtrua pauca adſunt, acria, inordinata ac difficilia: Pubes matura, rubicunda facies, frequens cephalalgia, bilis abundantis indicia adſunt, labia ſicca.

Prognoſis: Author eſt multorum malorum. Fiunt progreſſu ætatis hypochondriacæ, interdum & furor uterinus accedit.

Curatio: Moderatè refrigerandum, tam internè, quàm externè. Proſunt cichoracea; acetoſa; ſantalum, ⊕ hermaphroditicum (fit ex minera ♂ & ♀) & ex hoc flores, ſi ⊕ in 🜄 ſolvatur & ☍ ♀ præcipitetur: Habent vim laxandi. It. Syrupus de cichoreô cum rhabarbarô cum uterinis.

Externè unguentum roſatum, ceratum ſantalinum cum ☍ roſarum, Nymphææ. It. cataplasmata ex farinâ hordei & pulvere roſarum &c. Proſunt & balnea, fomentationes & inſeſſus ex fol. violarum, vitis, malvæ cydon. ſalicis, flor. viol. Nymph. Sedeat ibi mulier umbilicotenus.

Diæta ſit refrigerans, abſtineat vino, ♀ &c.

CAP.

Cap. XIV.

De INTEMPERIE UTERI FRIGIDA.

FRequentior eſt priori, & oritur à cauſis contrariis, aëre frigidô, otiô, quiete, cibis ac medicamentis frigidis.

Cognoſcitur ex ♀ languidiore & voluptate minori. Pubes pauca, menſes minus rectè fluunt, ſuntque craſſi ac mucoſi: Semen crudum, effluens ſine voluptate ſeu gonorrhœa, facies pallida. Præceſſerunt cauſæ refrigerantes.

Prognoſis: Intemperies hæc multorum malorum, obſtructionis menſium, ſterilitatis &c. cauſſa eſt, curationis non rarò difficilioris.

Curatio: Hyſtericis calidis alterandum eſt. Proſunt rad. leviſtici, angelici, ☿alis & exindè parata mella & extracta: Eſſentia pulegii, meliſſæ, rorismarini, artemiſiæ; flores matricariæ, nux moſchata, fœniculum, caſſia lignea, antophylli, ☍ ſalviæ rorismarini, eſſent. & ☍ zedoar. ▽ vitæ mulierum, balſam. embryonum. It. vina medicata ex herbis hyſtericis calidis, galanga, zedoariâ, crocô, macere.

Externè balnea, fomenta, ſacculi inunctiones ex ☍ lil. alb. irino, rutæ, ſuccini macis, nucis moſchatæ, bals. hyſtericô, empl. de galbanô. It. Suffitus ex flor. cheyri, roris marini nuce moſchatâ.

Diæta ſit talis: Aer calidior, cibi faciles, qui condiantur thymo, aniſo, fœniculo, aromatibus. Vitentur piſces, legumina, lacticinia, fructus crudi aliaque humores crudos generantia.

Caput XV.

De INTEMPERIE UTERI HUMIDA.

HÆc *frigidæ ut plurimum conjungitur*, easdemque agnoſcit cauſas, quas inter vita ſedentaria ac otium ferè agmen ducunt.

Habent menſtrua copioſa, ſed aquoſa, pudenda plerumque madent. Venere non delectantur, nec ſemen retinent, vel ſi conceperint ad abortum fœtu grandiori factô pronæ ſunt.

Difficulter curatur, ſi diu duraverit malum, & ad congreſſum reddantur minus aptæ.

Curatio purgantia poſcit, quæ cum illis coincidunt, quæ frigidam intemperiem tollunt; prodeſt imprimis ebur ſine △ aliaque medicamenta ex aloë, præſertim in abortu. Eſſentia ſalviæ cum ♎ propriô parata. Thermæ & naturales & artificiales ſulphureæ, quæ & potu & inſeſſu uſurpandæ. Eſſentia lignorum. It.

lign. ſaſſafras. In injectionibus ab adſtringentibus eſt abſtinendum.

Diæta ſit exſiccans.

In INTEMPERIE FRIGIDA & HUMIDA ſimul, proſunt noduli ex purgantibus uterinis appropriatis: Rad. bryoniæ, pilulæ cum elix. uterino Crollii, decoctum ſaſſafras, Ejusdem eſſentia, bezoardicum ♃ale.

CAPUT XVI.

De *INTEMPERIE UTERI SICCA.*

HAc interdum *laborans uterus* quaſi induratur, unde ad conceptum redditur ineptus.

Accidit hoc interdum *ab ipſo ortu*, & *poſt hunc* in ſenio. *Si ante hoc*, ab inflammationibus & medicamentis accidit. Sæpè etiam exſiccatus uterus, quod ſanguis menſtruus effluens per cervicem ejus, ad fundum non perveniat, ob vaſorum vel anguſtiam, vel obſtructionem, quod in virginibus & aliis diu â viris abſtinentibus accidere conſuevit. Cauſſæ etiam illæ, quæ in aliis partibus intemperiem ſuam producunt, locum hîc habent.

Diagnoſis hæc eſt: Semen paucum excernitur, ad ♀ tardæ ſunt menſes pauci, uteri os ſiccum eſt. Aliàs etiam tales fœminæ conſtitutione corporis ſunt ſiccâ & gracili. Plerumq; inſuper in fœminis, quæ uterum calidum & ſiccum habent, labium inferius perpetuas ferè fiſſuras habet, coloremque è rubrô nigricantem.

Prognoſis: ſterilitatem indicat & curatu difficilis eſt hæc uteri intemperies, præcipuè ſi ſit diuturnior & quaſi hectica evaſerit.

Curatio abſolvitur humectantibus, ubi præſtant ℞ flor. borrag. viol. Unguentum reſumptivum & mucilagines.

Interna ſimplicia præcipuè hæc ſunt: Borrago, bugloſſa, ☿alis, malva, althæa, violaria, amygdala dulcia, piſtacia, pineæ nuces, jujubæ, dactyli, ficus, paſſulæ, radices eryngii, ſtatyrii &c.

Externa verò varia ex iisdem parantur additis ſeminibus lini, fœnugræci, lil. alb. parietar, branca urſina &c. Balnea quoque & inſeſſus cum ▽ dulc. tepidâ, vel fomentationes, quæ commodiſſimè cum lacte parantur. Poſt balneum & fomentationes uteri regio, imò totus venter verſus pudenda inungatur ℔ amygd. dulc. lil. alb. but. recenti ſine ⊖le, pingued. gallin. anſerinâ, medullâ crurum vituli, mucilag. ſem. malvæ, alth. lini, cydoniorum &c.

Diæta vim humectandi habeat. Potus ſit cereviſia triticea: Vel vinum, ſed quies maximè conducit. Somnus ſit paulò longior. Nocent labores nimii. Vigiliæ, ira, mœror, inedia.

CAP.

CAPUT XVII.

De
INTEMPERIE FRIGIDA & HUMIDA CUM MATERIA.

R*Arior eſt* intemperies ſimplex: *Frequentior* compoſita: *Frequentiſſima* autem frigida & humida, quæ etiam ejusdem generis excrementa cumulat.

Quicquid humores pituitoſos & frigidos tam in totô corpore, quàm uterô evacuare ſolet, hîc *cauſæ* rationem induit:

Signa ex ſupra recenſitis facilè colliguntur: Corporis habitus cachecticus eſt, fluor uteri albus conjungitur ſæpè, & alia, quæ menſes inordinatos ſequi ſolent, ſymptomata.

Prognoſis tales fœminas vel ſteriles pronunciat, vel ſi concipiant, fœtu grandiore factô abortire. Cœterum difficulter curantur ob uteri totiusque calorem nativum à frigidâ & pituitoſa materia nimis obrutum fractumque.

Curatio abſolvitur præparantibus humorem pituitoſum & evacuantibus: Ubi conveniunt noduli ex purgantibus appropriatis uterinis. Radix bryoniæ, pilulæ de hierâ cum agarico. Extractum phlegmagogum, pilulæ cum elix. uterinô Crollii, decoctum ſaſſafras, eſſentia ejusdem, bezoardicum Joviale. Utilia hîc quoque ſunt medicamenta ex ♂. Decoctis tamen calefacientia & ſiccantia addi poſſunt. Commodiſſimus etiam eſt thermarum uſus, ſive in potu adhibeantur, ſive æger illis inſideat.

Diæta ſit calefaciens atque exſiccans. Potus vinum generoſum antiquum, ſed paucum. Maximè neceſſaria eſt corporis exercitatio: Noxium eſt otium & quies.

Atque ſic in aliis quoque procedendum eſt intemperiebus uteri compoſitis cum materiâ.

Equidem Bilis, ſi vel in totô vel uterô colligatur, præparanda & cholagogis evacuanda, uterus verò ſubindè eſt corroborandus. *Præparant verò bilem* rad. cichorei, polypod. borrag. fol. violar. malvæ, flores violarum, borraginis, ſem. 4. frigida majora & minora, paſſulæ & ex his præparata. *Evacuant* autem ſyrupus roſarum, violarum ſolut. manna, tamarindi, rhabarbarum, folia ſennæ, quibus, ſi opus ſit, ſcammonium addi poterit.

CAPUT XVIII.

De
VASORUM UTERI ANGUSTIA.

I*Ntemperiem uteri ſequitur *vitioſa conformatio*, ubi primò ſe ſiſtit anguſtia vaſorum uteri, morbus ſatis frequens.

Cauſam agnoſcit. 1. *Obſtructionem* ex humoribus craſſis & viſcidis oriundam. 2. *Inflammationem*, ſcirrhum

rhum aut alium quemcunque tumorem. 3. *Medicamenta*, & balnea intempeſtivè adſtringentia. 4. *Compreſſionem* vel à tumore vel etiam pinguedine nimiâ partium vicinarum productam, ſeu cicatricem aut carnem vel membranam orificiis vaſorum annatam, vel coalitum orificiorum venarum, quod interdum poſt violentam ſecundinarum extractionem, vel ulcera accidere conſuevit.

Diagnoſis: Adeſt ſuppreſſio menſium. *Cauſas verò quod attinet*, obſtructio cognoſcitur ex copiâ craſſorum humorum & crudorum: Interdum quoque pituita craſſa muco ſimilis ex uterô fluit. Cicatrix cognoſcitur ex abſentia reliquorum ſignorum: Secundinæ violenter ſunt extractæ, vel ulcus aliquod in uterô præceſſit.

Prognoſis. Ob menſium retentionem multorum malorum cauſa eſt.

Curatio differt pro cauſarum diverſitate. *Si à cicatrice* proveniat, cujus exemplum habet *Severinus*, ſectio juvat.

Si ab obſtructione, mirè convenit extractum troch. alhandal, ſi gr. iij, vel ij. permiſceantur purgantibus, pro reſerandis uteri obſtructionibus & ciendis menſibus, propter amaritudinem. Sed cavendum, ne detur hoc gravidis & ſuſpectis. Eſſentia ♂ liquida cum eſſentia artemiſiæ & meliſſæ. Tinctura ♂ Zwelfferi, crocus ♂ aperitivus, cum fæculâ bryoniæ, ⊖ uterinum Mynſ. ⊖ florum cheiri, ⊖ pulegii. In contumaciſſimâ obſtructione proſunt pilulæ de ſabinâ Mynſichti, ſed non dandæ ſunt ſuſpectis. Item medicamenta ex ♂.

CAPUT XIX.

De
UTERI INFLATIONE.

C*Auſa* eſt materia flatuoſa, aquoſa, craſſa, pituitoſa, in uteri venis contenta ibidemque vel generata vel aliundè transmiſſa.

Signa: Adeſt tumor in abdomine & regione uteri, ſæpè ad umbilicum & diaphragma ſe extendens, nunquam tamen ad tantam, ſicuti hydrops, magnitudinem perveniens; neque ſitis urget. Tumor per vices quandoque decreſcit, nec acerbiſſimi adſunt dolores, ut in inflammatione inteſtinorum; alvus ferè ſupprimitur & menſes. Quomodo autem à conceptione diſcernenda uteri inflammatio ſit, vid. apud *Sennertum Lib. IV. pag. 61. & ſequentibus*.

Curatio: Faciliimè inflammationem incurrunt mulieres, ſi à partu vel fluxu ſanguinis menſtrui ſeſe exponunt aëri frigido, qui ſe vaſis inſinuans & ad uterum delatus morbum hunc producit. *Conveniunt autem purgantia*, ut pil. hieræ cum agarico, eſſentia phlegmagoga cum eſſentia carminativa: Pulvis catholicus purgans cum aliquot granis caſtorei: Carminativa, ut ▽ carminat. Dorncreilii, eſſent. carminativa, eſſentia caſtorei, vina medicata ex carminantibus

bus & hyſtericis. Hinc per aliquod tempus abſtinendum à medicamentis & natura ſui juri relinquenda, monente *Zacuto* Luſitanô. Pro flatuum eductione deſcribit inſtrumentum *Rhumelius jatr. Chym. pag. 465.* quod in hydrope aliisque uteri affectibus materiam ex uterô educit: Paratur ex lignô Guajacô cum aliquot fiſtulis.

Externè ⚇ chamomillæ, ⚇ ſtillat. rutæ, chamom. lauri, cumini, carui, fœniculi. It. Sacculi ex miliô cum herbis carminativis & hyſtericis.

Cum autem *inflatio uteri rariſſimè fiat ſine ſerô*, ideò hydragoga medicamenta miſcenda ſunt purgantibus hunc in modum:

℞. *MP. hieræ cum agar.* ℈i.
Reſin. jalappæ
ſcammon. ♀*rati ana gr. v.*
Extr. elaterii gr. ij.
Cum Eſſent. caſt.
F. l. a. Pilulæ.

Vel ℞. *Extract. phlegmagog.*
hydragog.
ſcam. ♀*rati ana gr. vi.*
Mag. gummi de Peru gr. iij.
Extr. caſtor. gr. ij.
Cum ⚇ *ſtill. bacc. lauri.*
F. l. a. Pilulæ.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
⊕ *hermaphrod. gr. iij.*
Fæcul. bryon. gr. iij. vel v.

M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. *Herb. puleg.*
Flor. chamom. ana Mi.
Rad. bryoniæ
leviſtici ana ℥i.
mechoacan. alb.
eſul. præp. ℥ß.
Cortic. aurant. ℥ij.
ſem. aniſi
fœniculi ana ℥iß.
Caſſiæ ligneæ veræ ℥ii.
F. l. a. Nodulus.

℞. *Fæcul. bryoniæ ℥i.*

S. Sonderlich Pulver gegen die Mutterblähung. Doſ. 2. Meſſerſpitz vel ℥ß.

℞. *Eſſent. carminat. ℥ß.*
caſtorei ℥iß.

M. S. Sonderlich Eſſentz 40. bis 50. Tropffen.

℞. ▽ *carmin. Dorncreillii ℥iij.*
Eſſent. puleg.
meliſſ.
flor. cheyri vel chamom.
Rom. ana ℥ß.
Syrup. cort. aurant. ℥iß.

M. S. Sonderliche Mixtur auf etlichmal.

℞. *Herb. puleg.*
rutæ
Flor. chamomillæ
ſambuci ana Mij.
Milii M. j.
Bacc. lauri ℥iß.
ſem. carui
cumini
leviſtici ana ℥iij.
Inciſ. & Contuſ. groſſô modô D. ad chartam.

S. Species zu 2. Säcklein.

℞. *Empl. de baccis lauri q. ſ. malax.* ⚇ *chamom. deſtillatô, induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô in formâ uſitatâ empl. uterini.*

S. Euſſerlich Mutter-Pflaſter.

℞. ⚇

℞. ♁ *chamom,*
rutæ ana ℥iij.
ſtillat. bacc. laur. gr. vi.
cumini
carui ana q. iij.
Cum pauca quantitate ceræ
F. l. a. Linimentum.
S. Euſſerlich Sälblein.

CAP. XX.
De
UTERI INFLAMMATIONE.

Cauſa proxima eſt ſanguis p. n. affluens, vel purus, vel impurus.

Signa: Actiones uteri & partes cum illô conſenſum habentes afficiuntur, apparet circa uteri regionem tumor, cum ardore, diſtenſione & gravitate locorum muliebrium. Adeſt continua febris, lingua ſicca & inflammata, vid. *Hippocrates de morbis mulierum lib. 2.* Si ſanguis purus affluat, omnia ſymptomata ſunt mitiora: Sin verò bilis admiſta ſit, vehementiora.

Progn. Malum periculoſum eſt, & facilè in gangrænam uteri mutatur, vid. *Hippocrates Aphor. 40. ſect. v.*

Cura: Proſunt remedia ex ſerpillo & hyoſcyamo, qui dolorem ſiſtit. Sedatô autem dolore non amplius tam fortiter attrahit ſanguinem uterus. Conveniunt pariter omnia remedia alterantia, reſpectus tamen debet haberi ad uterum: Decoct. alterans, aqua Nymphææ, ſempervivi, lactucæ: Syr. de Nymph. Spec. diatrion ſantalon, antihecticum Poterii, cryſtalli minerales ♄.

Externè convenit cerotum ſantalinum, roſaceum, ſaccharum Saturni.

℞. ▽ *Nymph.*
ſempervivi
lactucæ ana ℥ii.
Syr. de Nymph.
Tinct. roſ.
viol. ana ℥i.
M. S. Sonderlicher Kühltranck.

℞. *Decoct. alter.* ℥iv.
Syr. de Nymph. ℥iß.
⁂ ⊕ *Philoſ. gutt. vi.*
M. S. Kühltranck auf 2mal.

℞. *Sem. 4. frig. maj. ana* ℥iij.
c. ſ. q. ▽ *ſemperviv.*
F. l. a. Emulſio.
Adde antihect. Poter. ℥i.
Syr. de Nymph. q. ſ. Pro edulcoratione.
S. Kühl-Milch.

℞. *Tinct. roſ.*
violar. ana ℥iß.
⁂ ⊕ ♀ ℈i.
M. S. Kühlende Tinctur ins Bier.

℞. *Herb. ſerpill.*
Fol. hyoſcyam.
umbil. ♀.
Flor. roſ. ana Miß.
S. Kräuter zum Säcklein in Milch zu kochen.

℞. ♁ *roſac.*
Nymph. ana ℥ij.
hyoſc. expr. ℈i.
M. S. Euſſerliches Oel.

℞. *Cerat. ſantal. q. ſ.*
Malax. c. ♁ *roſ. & hyoſc. Induc ſuper alutam*

alutam & obducatur ſyndone rubro in formâ uſitatâ empl. uterini.
S. Euſſerlich Mutter-Pflaſter.
℞. *Herb. lactuc.*
Nymph. umbilic. ♀ *ana Mi.*
Flor. Nymph. ℥iij.
Coq. inſ. q. lactis & coletur.
S. Milch einzuſprützen.

Caput XXI.

De SCIRRHO UTERI.

COnveniunt humorem melancholicum educentia, noduli imprimis ex aperientibus internis ſpecificis, præcipuè ex helleborô nigrô præparatô, It. pilul. de ⊖ ✱.

Externè empl. & unguentum de cicuta. *Internè* quoque prodeſt ♎ gummi ♓.

℞. *MP. de* ♓ *Querc.* ℈i.
Extract. helleb. nigri gr. vi.
Reſin. jalappæ gr. v.
cum Eſſent. artemis.
F. l. a. Pilulæ.
adſperg. fæculâ bryoniæ
S. Sonderliche Pillen auf einmal.

℞. *Herb. meliſſæ Mi.*
Flor. matricariæ
Summit. artemis. ana p. iij.
Rad. bryon.
helleb. nigri ana ℥i.
polypod. ℥iß.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥vi.
Rad. jalappæ ℥ß.
Caſſ. veræ ligneæ ℥ii.
anthophyll. ℥iß.
⊖ ♀ *alb.* ℥ii.
F. l. a. Nodulus.
S. Püſchlein in den Wein zu legen.

℞. *Empl. de cicuta Fabr. Hild. q. s.*
Malaxetur ☍ *hyoſcyami. Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô in formâ uſitatâ emplaſtri uterini.*

℞. *Unguent. de cicuta* ℥ß.
☍ *hyoſciami* ℥i.
M. S. Euſſerliche Salb.

Caput XXII.

De HYDROPE UTERI.

VIdeatur *Sebizii memorabilis hiſtoria* de Fœminâ Argentoratenſi, quæ ventrem tumidum & diſtenſum ultra decennium geſtabat, & tum hydrope, tum 70. molis uterinis vexabatur.

Conveniunt hydragoga uterum corroborantia, eſſentia & extractum elaterii, eſſentia & magiſterium gummi de Peru, ☽ purgans ſeu hydragoga, ſyrupus hydragogus Myns. extractum hydragogum. *Convenit quoque inſtrumentum Rhumelii*, quô ▽ ex uterô educi poteſt.

℞. *Extract. hydragog. gr. xv.*
Magiſt. gummi de Peru gr. viii
☽ *hydragogæ gr. iii.*
cum eſſentia artemiſiæ.
F. l. a. Pilulæ.

℞. *Extract. elaterii gr. x.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
Mag. gummi de Peru gr. iij.
☽ *hydragog. gr. iii.*
Cum elix. uterino.
F. l. a. Pilulæ.

S. Purgierpillen auf einmal.

℞. *Extract. rad. eſulæ gr. xv.*
Mag. gummi de Peru gr. vi.
☽ *purgantis gr. iii.*
cum elix. uterino.
F. l. a. Pilulæ. S. ut Supra.

℞. *Eſſent. elaterii ʒi.*
gummi de Peru ℈ii.

S. Purgier-Eſſenz auf einmal.

℞. *Syrup. hydragog. Myns. ʒi.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
▽ *vitæ mulierum ʒii.*

S. Purgierſafft auf einmal umzurütteln.

℞. *Herb. meliſſ.*
artemiſiæ
pulegii ana p. iij.
ſoldanellæ
Gratiolæ ana m ß.
Flor. geniſtæ p. ii.
Rad. bryoniæ
eſulæ præp. ana ʒi.
Cucum. aſin.
jalappæ ana ʒß.
irid. Noſtr. recent. ʒiß.
Caſſiæ ligneæ veræ ʒii.
antophyll. ʒiß.
⊖ ♀ *ʒii.*
M. F. Nodulus.

M. S. Laxier-Püſchlein in Wein zu legen.

Sumatur manè & veſperi cum doſi pulv. ſequentis.

℞. *Fæcul. Bryoniæ ℈ß.*
⊕ *hermaphrod. gr. iij. D. in 6plô*

S. Sonderlich Pulver Abends zu nehmen.

Porrò infus. florum acaciæ vel etiam rad. irid. noſtratis ſuccus recens: Succus rad. bryoniæ.

Externè empl. hydropicum Mynſ. vel Auguſt. vel cataplasma ex ſtercore caprillo cum pulvere cochleariæ, inunctum cum ⁂ ſambuci per expreſſionem.

Hiſce *univerſalibus præmiſſis* dentur *roborantia uterum*, eſſentia meliſſæ, pulv. uterinus &c.

CAP. XXIII.
De
PROCIDENTIA UTERI.

AD *uteri repoſitionem* hîc proſunt omnia emollientia & lubricantia medicamenta. Mira hîc præſtat omnibusque præferendum eſt ſuffimigium pellis anguillæ ſalitæ.

Adſtringentia tum demum ſunt adhibenda, quando uterus in ſuum locum eſt reſtitutus. Convenit hîc ſuffimentum de hypociſtide Mynſichti: Decoctum O, decoctum & rob muſci prunorum ſylveſtrium ſeu acaciæ. Globulus ex filo cannabinô cum cerâ & aliis, *vid. Rhumelinus Jatr. Chym. pag.* 648. 699. & ſeqq.

Externè unguentum Comitiſſæ, empl. ſtipticum Crolli, ſuffimigium ex

ex ſtercore vaccinô ſiccô. Ante repoſitionem etiam alvus eſt laxanda: Proſunt poſteà balnea adſtringentia.

℞. *Flor. malvæ*
meliloti
chamom.
alth. ana Mi.
Rad. alth. ℥ii.
Sem. lini
fœnugræci ana ℥i.

Incis. D.S. Species zum Säcklein.

Cum autem plerumq; adſint flatus, & alvus ſit obſtructa, tale præmittatur clyſma.

℞. *Spec. decoct. emoll.*
carminat. ana Mi.
Fol. lauri m ß.
Sem. cumini
carvi ana ℥ii.
Coq. in s. q. aquæ communis.
Col. ℞. ℥*vi. in quibus diſſolve*
elect. lenitivi
de baccis lauri ana
℥*vi.*
vitell. ovor. N. 1.
M. F. Clyſter.

℞. *Fol. plantag.*
Muſici prun. ſylv. ana Mii.
Meſpilor. Mi.
Rad. ſymphit.
tormentill.
biſtortæ ana ℥iß.
O ℥*i. vel* ℥*ß.*

Incis. D. S. Species zum Bad.

Hæ ſpecies indantur ſacculo, qui applicetur regioni debitæ.

℞. *Herb. plantag.*
piloſellæ
herniariæ ana Mij.
Rad. ſymphiti
biſtortæ
tormentillæ ana ℥i.

Incis. & Contus. groſsô modô.
F. Nodulus.

S. Anhaltendes heilendes Püſchlein in Wein zu legen.

Externè ℞. *Emplaſtr. matric. magnet.*
Rhumelii q. s.
malax. cum pingued. urſi, obduc alutâ.

S. Euſſerlich Pflaſter.

℞. *Emplaſtr. contra rupturam*
uſit. q. s. croc. ♂ adſtr. ℥iij.
malax. pingued. urſi,
F. l. a. Emplaſtrum.

℞. *Unguent. Comitiſſæ ℥vi.*
croc. ♂ adſtring. ℥ii.
🝆 *maſtich. q. s. pro linimento.*

Unguentum magneticum egregium vide apud Roſenkreutzer.

Si oriatur â ligamentorum laxitate, mirè prodeſt èmpl. *Stæckeri in Empirica.* It. Tacamahaca laudatur â pluribus. De globulis uterinis *vid. Fabritius Hildanus Cent. IV: Obſ.* 61. Quidam etiam ſingulares annulos ad hoc commendant, vid. *Gabriel Ferrara in Obſ.*

Cap. XXIV.

De *IMBECILLITATE UTERI.*

Recip. *Pulv. nucis moſch. fœm.*
antophyll. ana ℥ii.
Matris perlarum ℥iß.

M. S. Stärckendes Mutter-Pulver.

℞. *Mag. eboris*
matris perlar. ana ℨß.
antophyll. ℨii.
Bezoard. ♃*al.* ℈ii.
M. S. ut ſuprà.

℞. *Conſerv. meliſſ.* ℨiß.
flor. anthos
ſalviæ ana ℨß.
Pulv. Nuc. moſch. ſæm. ℨii.
antophyll. ℨiß.
matr. perlarum præp. ℈iv.
ebor. ſine △ ℨiß.
♎ *meliſſæ* ℨiß.
Syr. de meliſſæ q. s.
F. Electuarium.

℞. ▽ *vit. mul. albæ* ℥iii.
artemis.
ſalviæ
meliſſæ ana ℥i.
Mat. perlar. præp. ℨiß.
Ebor. ſine △ ℨi.
Edulcoretur parùm rotulis manus Chriſti perlatis.
M. Dos. 2. cochl.

℞. *Empl. uter. Stöckeri traum q. s. malax.* ☍ *maſtich. Induc ſuper alutam, & obduc ſyndone rubrò in formâ uſitatâ empl. uterini.*

Si adſit debilitas tendinum s. ligamentorum, tunc ita formatur emplaſtrum, ut ſimul tendinum locum ſeu ſitum juſtè operiat.

CAP. XXV.

De *DOLORE UTERI.*

CUratio *primùm ad dolorem*, ſi is urgeat: *Deinde ad cauſas doloris* dirigenda. *Illi* ſi anodyna haud ſufficiant, ad narcotica deveniendum. *Cauſas* quod attinet, *ſi à nimis craſsò & grumoſè ſanguine menſtruo* dolor proveniat, Præparantia, diſſolventia & evacuantia ſimul adhiberi poſſunt. Et cum ferè ſemper flatus adſint, carminativa debent miſceri: Unde medicamenta ferè omnia hîc locum habent, quæ in Colicâ à pituitâ & flatibus uſurpari ſolent, niſi quod medicamenta utero accommodata hîc eligenda ſint.

Si ob vaſa uteri non ſatis patentia ſanguineq; exitum quærente dolor oritur, ſanguine, ſi opus ſit, evacuatô corporeque purgatô partes laxandæ & dilatandæ ſunt medicamentis capite ſequenti propoſitis. Nimirum inſeſſiones, fomenta & inunctiones uſurpandá è rad. malvæ, alth. lil. alb. & ſimilibus.

℞. *Herb. meliſſæ*
puleg.
calaminth. ana Mj.
Rad. bryoniæ
leviſtici ana ℥ß.
ſem. carth. ℥i.
Mechoacannæ albiſs. ℨvi.
Rad. jalappæ ℨß.
Agar. albiſſ. ℨiij.
antophyll. ℨii.
♀ *albiſſimi* ℨiß.
F. l. a. Nodulus.
S. Büſchlein in Wein.

℞. *Agar. albiſſ.* ℨiß.
Mechoacannæ albiſſ. ℨii.
Rad. bryon. ℨiß.
antophyll. ℨi.

In-

Infund. ſ. q. ▽ meliſſæ c. Vino
puleg. ana Col. expr. ℞.
Adde ſyr. de artemis. ℥iii.
canellâ ℥ii.
M. S. Laxiertranck auf einmal.

℞. *MP. hier. cum agar. ℈i.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
ſcam. ♀rati gr. iv.
Cum Elix. uter.
F. l. a. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. *Pulv. cathol. purg. ℈i.*
Fæcul. bryon.
antiophyll. ana gr. v.
S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. *▽ artemiſ.*
vitæ mulier. alb. ana ℥iii.
Syr. meliſſ. ℥ii.
Pulv. cathol. purg. ℈i.
S. D. Purgier-Säfftlein auf einmal wol umzurütteln.

℞. *Herb. puleg.*
matricar.
artemis.
Flor. chamomillæ ana Mi.
Rad. leviſtici ℥ß.
Bacc. lauri ℥i.
Inciſ. D. ad chartam.
S. Species zum Sack.

℞. *🜔 chamom. ℥iii.*
cheyri ℥ii.
deſtill. chamom. ℈ß.
bacc. lauri g. iiij.
M. S. Eusserlich Oel.

℞. *Empl. matrical. uſit.*
Malax. 🜔 deſtill. chamomillæ, induc ſuper alutam & obdue ſyndone rubro in formâ empl. matric. uſitati.
S. Mutter-Pflaſter.

In ipſó paroxyſmô ſi dolor ſit acutiſſimus.

℞. *▽ artemis.*
vitæ mulier. alb. ana ℥ß.
Pulv. anod. ℈ß. gr. xv.
Syr. de meliſſ. ℥iii.
M. S. Muttertranck gegen die Schmertzen wol umzurütteln auf einmal.

℞. *▽ vitæ mulierum albæ ℥iij.*
In quibus diſſolve laud. opiati gr. iij.
Mag. matr. perlarum gr. vi.
Syr. de canellâ ℥iß.
M. S. Tränklein wol umzurütteln auf einmal.

℞. *Conſerv. meliſſæ ℥i.*
Laud. opiati gr. ij. vel iij.
M. Pro Bolô.
S. Zucker gegen die Mutter-Schmertzen auf einmal einzunehmen.

CAPUT XXVI.

De SUPPRESIONE MENSIUM.

C*Uratio* feſtinanda; requirit autem 1. *V. S.* in talô, poſt purgationes, diebus 3. 4. vel 5. ante tempus conſuetæ evacuationis: Hujus vicariæ ſunt *cucurbitulæ*, prius locis remotioribus, cruribus nimirum, poſt propioribus coxis ſcilicet, applicandæ.

Huc pertinent *ligaturæ* atque *frictiones* inſtante menſium tempore, præmiſſâ totius evacuatione per epicraſin.

Secundò materia præparanda.

Tertiò evacuanda.

Quartò requiritur deobſtructio per menſes cientia.

Quintò reliquiarum diſcuſſio per diaphoretica: Quæ omnia pro varietate cauſarum varianda.

Quando menſes inſtant, vel jam profluunt, balnea debent vitari: Per ſudorem enim tenuiorem abſumunt ſubſtantiam, quâ ratione quoque menſium ſuppreſſionem facilè producere poſſunt. De Thermis mineralibus vid. *Zacutus Luſitanus*. Poſſunt autem ulterius ea parari cum ▽ menſes cientibus.

Balſamus ♀ quoque ciet menſes, quare gravidis ob metum abortus minus convenit.

Ex uſu panis calidi virgines & mulieres tempore fluxus menſtrui graviſſimas obſtructiones & ſuppreſſiones menſium ſibi cauſare poſſunt.

1. Præparantia, laxantia & ſimul menſes evacuantia:

℞. *Croc. ♂ aperit. uterini ℥iij.*
Fæcul. bryoniæ ℥i.
M. Divid. in 4. p. æ.
S. Digeſtiv-Pulver auf einmal.

℞. ▽ *artemiſ. compoſ. ℥iv.*
ſyr. flor. calend. ℥iß.
Eſſ. ♂ liq. ʒij.
meliſſæ.
artem. ana ʒi.
M. S. Digeſtiv-Tranck auf zweymal. Mane & veſperi.

℞. *Eſſent. ad menſes*
♂ liquid. ana ʒii.
D. ad Vitrum.
S. Digeſtiv-Eſſenz zu 60. Tropffen.

℞. *MP. hier. cum agar. ℈i.*
ſcammon. ♀rati gr. vi.
extr. troch. alhand. gr. iij.
Cum eſſent. artemiſ.
F. l. a. Pil. N. xx.
S. Pillen auf einmal.

℞. *MP. fœtidar. ℈i.*
Extr. helleb. nigri gr. vi.
troch. alh. gr. iij. vel iv.
c. Eſſ. caſtor.
F. l. a. Pilulæ.

℞. *Extract. cathol.*
helleb. nigri ana ℈ß.
troch. allhand. gr. iij.
Cum Eſſent. caſtor. F. l. a. Pilulæ adſperg. fæc. bryon.

℞. *Extract. cathol.*
chalyb. ana ℈ß.
helleb. nigr.
reſin. jalappæ ana gr. v.
Cum eſſent. croci F. l. a. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. *Pulv. cathol. purg. ℈i.*
Fæcul. bryoniæ
croci ♂ aperitivi
ſaccharini ana gr. vi.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

Crocus ♂ ſaccharinus præparatur cum ⩲ ♀.

℞. *Pulv. rad. jalappæ ℈i.*
ſcam. ♀r. gr. vi.
Fæc. bryoniæ gr. v.
⊖ uter. Mynſ gr. iv. (in cujus defectu poteſt ſumi ⊖ artemis. vel aliud ſpecificum)
M. S. Purgier-Pülverlein auf einmal.

℞. *Pulv. rad. jalappæ ℈i.*
croc. ♂ aperit.
ſaccharini ana gr. viii. vel vii.
ſcam-

ſcammon. ♀rati gr. vi.
♉ſtillat. cinamomi g. i.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. ▽ *artemiſ. compoſ.* ℥*i. in qua diſſolv. extract. helleb. nigr.*
chalyb. ana ℈ß.
ſcammon. roſati g. vii. vel viii.
Adde ſyr. de canellâ ℥*iii.*
M. S. Purgiertrăncklein wol umzurůtteln auf einmal.

℞. *Agarici albiſſimi* ℥*ii.*
Rad. helleb. nigri præp. ℥iß.
⊖ *arthemiſiæ vel*
uterin. ℈ß.
Flor. calend.
cheyri
anthos ana p. 1.
Caſſiæ lign. veræ ℥iß.
Infunde ſ. q. ▽ *artemis. & meliſſæ, manè ebulliant,*
Colat. adde ſyrup. de canellâ ℥*iii.*
M. S. Purgiertrăncklein auf einmal.

℞. *Herb. puleg.*
meliſſ.
*artemis. ana M*ß.
Fol. calend.
leucoii (valdè cient menſes)
borrag. ana p. iij.
Rad. bryon.
ariſtoloch. rotund.
rub. tinct. ana ℥*ij.*
belleb. nigr. præp. ℥*iß.*
eſul. præp.
jalappæ ana ℥*ij.*
Agarici albiſſimi
Cinamomi ana ℥*ij.*
Caſſiæ ligneæ veræ ℥*ii.*
Croci orientalis ℥*i.*
⊖ ♀ *albiſſimi* ℥*iß.*

F. l. a. Nodulus.
S. Bůſchlein in Wein zu legen.

℞. *Herb. meliſſ.*
mercurialis
artemiſ.
matric.
pulegii ana Mß.
Flores calendulæ
leucoji
lil. convall. ana p. iij.
Rad. bryoniæ ℥*iß.*
ariſtol. rot. ℥*vi. (habet vim laxandi)*
Limat. chalyb. ℥*iii.*
Rad. elleb. nigr. ℥*i.*
eſul. præp. ℥*vi.*
Agar. albiſſ. ℥*ij.*
Cinamom. electi ℥*ij.*
Caſſiæ ligneæ veræ ℥*ii.*
antophyll. ℥*iß.*
Croci ℥*i.*
F. l. a. Nodulus.
S. Laxierpůſchlein in Wein.

II. Menſes propriè cientia.

℞. *Spec. dialaur. Myns.* ℥*iii.*
Borracis Venetæ ℥*i.*
M. S. Pulver auf etlichmal. Dos. ℨß. ad ℨi.

℞. *Croc.* ♂ *aperit. uterini* ℨ*ij.*
Caſſiæ ligneæ veræ ℨß.
borrac. ℨ*i.*
M. F. Pulvis Dos. à ℨß. ad ℨi.

℞. *Pil. cum eſſ. caſtor.*
S. Pillen auf etlichmal

℞. *Trochiſ. de myrrhâ* ℨiß.
Extract. ſplenis bovis
♂ *ana* ℨß *vel* ℨ*i.*
F. l. a. Pilulæ inſtar piſorum minorum.
S. Pillen auf etlichmal. 1. Dos. 15, vel 19.

Medi-

Medicamenta ex ſplene bovis, ut eſſentia & decoctum, pro ſecretô in ciendis menſibus habenda.

℞. *Vini malvat.* ♂ *Hartm. lib.ii.*
Syr. flor. calend.
de canellâ ana ℥iß.
filtr. detur. ad vitrum.

S. Sonderlich præparirter Malvaſier. Dos. ℥ij. vel. iij.

Vel præparetur ex vinô meliſſæ & extractô ♂ claretum, ad imitationem clareti Myns.

℞. ▽ *artemis. compos.* ℥iv.
Syrup. de artemis. comp. ℥vi.
de canellâ ℥i.
Eſſent. meliſſæ
♂ *liquid.*
artemis.
Splen. bovis ana ℨiß.
croci ℨi.

M. S. Sonderliche Mixtur auf etlichmal Dos. 1. vel 2. cochlearia bis de die.

℞. *Eſſent. ſplenis bovis*
artemiſiæ
meliſſæ
♂ *liquid ana* ℨii.
ſabinæ ℨiß.
croci ℨi.

M. S. Sonderliche vermiſchte Eſſenz. Dos. gutt. 50.

℞. *Eſſent. ad menſes*
♂ *liquid. ana* ℨiij.

M. S. Sonderliche Eſſenz. Doſ. gutt. 50. vel 60.

Externè:

℞. *Scor. reguli* ♁ ℥iv.
Coq. inſ. q. lixivii ex cineribus artemiſiæ vel alterius ſpecif. præp. ad extractionem rubedinis,

Col. ℞. ℥vi.
Vini Malvatici ℥ii.

D. S. Sonderliche Mixtur äuſſerlich zu gebrauchen.

Ferro vel ſilicibus ignitis affundantur cochlearia duo: Eſt certiſſimum in deſperatiſſimis caſibus.

℞. *Suffiment. Mynſ. de Sabinâ* ℥ß.
pulv. colocynth. ℨi.

M. S. Rauch-Pulver.

℞. *Herb. meliſſæ*
puleg.
matricar.
mercurial. ana Mij.
roriſmarini Mj.
Flor. malvæ Mj.
Rad. bryoniæ ℥ii.
ariſtol. rotundæ
rubiæ tinct. ana ℥ij.
Incis. groſſô modô M. *D. ad chartam.*

S. Species zum Bad.

Vel ex dimidiâ parte poteſt fieri fomentatio. Poſſunt quoque addi baccæ lauri.

℞. ☋ *lil. alb.*
flor. cheyri ana ℥iij.
diacolocynth. ℥iß.

S. Euſſerlich Oel.

℞. *Helleb. nigri* ℈i.
Cum ſerico F. l. a. Globuli.

S. Knöpfflein.

Non autem diutius juſtô retineri debent, ut & ſuppoſitoria ſeu peſſi uterini v. g.

℞. *Peſſor. uterin. Mynſ. N. ij.*
D. cum filo ſerico & illinantur ☋ *lil. alb.*

S. Mutterzäpfflein.

Quidam etiam præparant ex radicibus gentianæ, ſed optimè fieri ſolent

lent ex radicibus helleb. nigri peſſi, qui tamen non diu retineri debent, aliâs fit exulceratio uteri, *vid. Angel. Sala in Anatom. Eſſent. vegetabilium Sect. IV. Cap. V.*

℞. *Pulv. fol. perſicariæ maculat.*
☉ *in Leone exiſtente collectæ & in umbra ſiccatæ* ℥ß.
Rad. helleb. nigr. ℈ß *vel* ℈i.
Cum ſ. q. mucilag. gummi tragacanth. c. vinô alb. paratæ.
F. l. a. Peſſus.
S. Mutterzäpfflein.

Eſt experimentum certiſſimum. Vel etiam ex extractô helleb. nigri & melle fieri poſſunt peſſi: *vid. Angelus Sala l. c.*

℞. *Trochiſc. de myrrhâ* ʒi.
Caſtorei ℈ß.
Cum ſuccô artemiſiæ F. l. a. Pilula parva.

℞. *Cinamomi*
Succini ana ℈i.
Croci ℈ß.
M. F. Pulvis ſumendus aliquoties manè.

Caput XXVII.

De DECOLORATIONE MENSIUM.

Curatio pro diverſitate cauſarum dividitur dupliciter. I. enim *Alia eſt, quando ſanguis vitium contrahit*, vel propter totius corporis, vel propter præcipuæ alicujus partis intemperiem; quare ratio in curatione habenda eſt cauſarum. Aliquando enim ſanguis laborat vel quia ſuppreſſus eſt, & tunc menſium ſuppreſſio præceſſit, dolor pectinis & pulſatio fortis femorum. Vel quia ab utero excrementis ſcatente inquinatur, & tunc uteri inquinati ſigna adſunt. Aliquando ſanguis â permiſtione excrementitiorum humorũ inquinatur, & tunc curationem ſi ſpectes, præparandum eſt, ſed ita, ut, dum humores craſſi attenuationem exigunt, nimis verò attenuantia ſeroſos humores colliquant & ad uterum movent, validioribus abſtineamus & acetum fugiamus. Poſtmodum evacuandum.

II. Alia *menſium decoloratio eſt, quando declinant ad albedinem*, â pituitâ & imbecillitate ventriculi, cujus & ſigna adſunt. Vel idem contingere poteſt â pure, & tum ulcera in uterô latent, unde pus ſequitur.

III. Alia porrò eſt, *quando menſes flavedinem induunt* vel *viriditatem*, quæ â bile procedit.

Alia IV. *quæ ad livorem abit*, quod â melancholiâ oritur. Conferatur *caput de fluore albô*, ubi plura.

Convenit hic ☿ dulcis appropriatis pilul. admixtus, qui egregiè operatur.

℞. *Pil. roſac. multipl. infus.* ℈i.
☿ *dulcis ritè præpar. gr. xv.*
Cum elix. uterinô Crollii.
F. l. a. Pilulæ N. xxi.
S. Sonderliche Pillen.

℞. *Eſſent. meliſſæ* ʒiij.
Elix. propriet. Paracelſi ʒß.
S. Vermiſchtes Elixir Proprietatis.
Dos. 40. vel 50. Tropffen.

℞. *Herb. ſcord.* (*putredini valdè reſiſtit, & menſes ciet.*) *meliſſ.*
Flor. cent. min. ana Mj.
Rad. bryoniæ ℥i.
Helleb. nigri præp. ℥iß.
Fol. ſennæ ſine ſtip. el. ℥i.
antophyll. ʒiij.
⊖ *uterini vel artemis.* ℥i.
F. l. a. Nodulus.

S. Laxier- und Blutreinigendes Püſchlein in Wein.

Præmiſſis univerſalibus poteſt etiam excitari ſudor:

℞. *CC. ſine* △ ℈i.
Bezoard. ♃ ℈ß.

S. Schwitzpulver.

℞. *Antihect. Poterii gr. xv.*
CC. ſine △ *præp.* ℈i.
Fæcul. bryon. gr. iv.
M. F. Pulv.

S. Schwitzpulver auf einmal.

Omnibus incaſſum adhibitis ſuadet *Rodericus à Caſtro* excitationem fonticuli in unô vel utroq; brachio: Præcipuè homines (inquit) qui à » pharmacô læduntur, ab hôc ſalu- » berrimô præſidiô anxilium ſen- » tiunt longè maximum, *vid. Lib.* 1. *Part.* 2. *de Morb. Mulierum Cap. X, pag.* 71.

CAPUT XXVIII.

De *INORDINATO FLUXU MENSIUM.*

I. Anticipatio menſium, *ſi à ſanguinis copiâ* expultricem uteri irritante proveniat, curatur venæſectione, ſi ſanguinis copia ſit major: Sin minor, Diætâ & exercitiô frequentiori.

Si verò à ſanguinis acrimoniâ ac tenuitate, evacuantibus, rhabarbarô præſertim & temperantibus curatur.

Quæ *à retentrice uteri languidâ* provenit anticipatio menſium, in eâ à nimiô adſtringentium uſu cavendum. Acidulæ & thermæ vim ferri habentes hîc commendantur.

II. *Menſium ultra conſuetum tempus ſubſiſtentia*, ſi ab expultricis fruſtratione, ob ſanguinis paucitatem proveniat, non adeô urget. Si verò ob ſanguinis craſſitiem oriatur, tunc purgandum, antequam multum ſanguinis colligatur. Deindè menſtruâ purgatione finitâ attenuandum, aliquot autem ante menſtruam purgationem diebus aperiendum eſt. Scarificatio talorum hîc locum habet.

Quodſi verò proveniat ob expultricis imbecilitatem & frigidam uteri intemperiem, calefaciendum pariter.

Curatio igitur ad morbum & cauſas juxta methodum medendi reſpiciat.

Conveniunt purificantia ex helleb. item fumariâ & rhabarbarô Monachorum.

Ubi acrimonia adeſt, lac prodeſt: It. emulſiones & præcipitantia. Succus fumariæ cum lacte.

De acidulis artificialibus vid. *Schröderus.*

℞. *Acid. artif.* ℥iv.

Syr.

ſyr. de meliſſ. ℥iß.
M. S. Blutreinigende Mixtur. Doſ. 1. vel 2. cochl.

Vel in aquis uterinis diſſolvi poteſt ⊕lum hermaphroditicum in debitâ quantitate, & inde fieri acidulæ, in cujus defectu ſumi poteſt ⊕ ♂.

Thermæ poſſunt fieri ex ♂ vel per ſe, vel additis aliis.

Ubi craſſities adeſt ſanguinis, Quercetanus hic ut & in omnibus uteri affectibus Mercurialem valdè commendat; habet autem in ſe magnam ⊕ copiam.

Semen hyoſciami cum ſyrupô roſarum quidam Patavinus in arcanô habuit.

Cap. XXIX.
De
NIMIO FLUXU MENSIUM.

CUratio expoſcit primò cohibitionem per revulſionem, interceptionem, ſanguinis incraſſationem, & vaſorum per adſtringentia & alia occluſionem. Siſtendum tamen pedetentim, ſi magna ſanguinis copia adſit & per modum criſis accidat, quod tamen rarò evenit.

Si ſanguis ſit copioſior, reſpiciendum 1. *ad V. S.* quæ, ſi evacuationis gratiâ inſtituitur, venam in cubitô hepaticam præprimis concernit. Sin vires ſint debiliores, in ſalvatellâ utriusque manus inſtituitur: Si revulſionis gratiâ fit: quia repetita potentius revellit, partienda eſt. 2. *Ad cucurbitulas*, quæ ad evacuationem cuivis parti (inferiores ſi exceperis) ut dorſo, ſcapulis & quidem cum ſcarificatione applicari poſſunt. Ad revulſionem mammis ſine ſacrificatione imponi debent, & difficultate reſpirationis obortâ removeri. 3. *Ad ligaturas, frictiones* brachiorum &c.

Si à ſanguine acri, convenit purgatio per ſyrupum roſarum ſolutivum & alia. Adminiſtrentur deinde incraſſantia.

Si à ſanguine aquoſó & ſeroſô, tunc hepatis vel rerum conſtitutio attendenda & curatio ad illorum affectus dirigenda.

Si ab anaſtomoſi, calida admiſceto frigidis, ne venæ obſtruantur, vel febris inducatur. Si apertio eſt in vaſis cervicis, peſſis locus eſt. Balnea nonniſi frigidiora, aut in quibus vis adſtringendi caliditatem vincit, uſurpanda.

Si à diapedeſi, quæ tamen rariſſimè contingere conſuevit, ſtatim topica adſtringentia adhibeantur.

Si à ruptione, quæ vel à plethorâ, vel à cauſis ſanguinem agitantibus, partu præſertim laborioſô accidit, tunc præmiſſâ, ubi opus fuerit, venæſectione, conglutinantibus medicamentis utendum.

Si ab eroſione, quæ pauco ſe purulentô & ſeroſô prodit ſanguine, acrior & corruptus ſanguis temperandus atque admixtô adſtringentium uſu educendus. Stercus ſuillum & aſininum plurimum laudatur, quemadmodum etiam ſyrupum ex ſtercore aſini-

aſininô miris modis extollit Prævotius.

Sanguinem ſiſtentibus *ſemper præmittenda ſunt purgantia*, ubi convenit ſcammonium roſatum.

℞. *Pulv. dia♂ Mynſ. ℥i.*
ſem. hyoſc. albi ℈i.
M. *Div. in 3. p. æ.*
S. Pulver auf einmal.
℞. *Spec. dia♂*
diaplantag. ana ℥iß.
Croci ♂ adſtring. ℈ij.
ſem. hyoſ. albi ℈i.
M. S. Pulver auf etlichmal.
℞. *Croci ♂ adſtring. ℈i.*
ſperniol. Crollii gr. viii.
M. S. Pulver auf einmal.
℞. *Usneæ cranii hum. gr. vi.*
croci ♂ adſtring. gr. xv.
S. Anhaltendes Pulver auf 1 mal.
℞. *Eſſent. ſeu* ℞ *♂ adſtring. ʒß.*
S. Anhaltende Eſſenz. Doſ. gutt. xxx. xl.
℞. *Tinctur. lap. hæmat. ʒij.*
♀ ⊕ *ʒi.*
D. S. Anhaltende Tinctur 30. bis 40. Tropffen.
℞. ▽ *plantag.*
burſæ paſt.
equiſeti ana ℥i. ad ℥ii.
ſyrup. corall.
de ſymph. Fern. ana ℥i.
lap. hæmat. præp.
corall. rubr. præp. ana ℥i.
croci ♂ adſtr. ℈i.
M. S. Anhaltender Tranck wol umzuzurütteln 2. oder 3. Löffelvoll auf einmal.
℞. ▽ *plantag.*
burſæ paſt. ana ℥i.
ſyrup. de portulaca
ſymph. Fernel. ana ℥i.
Eſſent. ♂ adſtring. ʒii.
Tinct. lap. hæmat. ʒi.
♀ ⊕ ℈ij.
M. S. Anhaltender Safft auf etlichmal. Doſ. 1. vel 2. cochl.

Anodyna & inſimul adſtringentia:

℞. *Pulv. anodyn. gr. xii.*
croc. ♂ adſtr. gr. vi.
ſperniol. Crollii gr. v.
M. S. Anhaltendes Pulver.
℞. *Sperniol. Crollii gr. vi.*
laud. opiati gr. iij.
F. l. a. Pilulæ N. IX.
S. Anhaltende Pillen auf 1 mal.
℞. *Conſerv. roſ. vel ſymph. ʒi.*
laud. opiati gr. ij. vel iij.
ſperniol. Crollii gr. v. vel vi.
F. l. a. Bolus.
S. Anhaltender Zucker auf 1 mal.
℞. ▽ *burſ. paſtoris ℥iii.*
ſyrup. corall. ℥ii.
laudani opiati gr. iij.
usneæ cranii hum. gr. vi.
M. S. Anhaltendes Träncklein auf einmal.
℞. ▽ *burſ. paſtoris ℥iv.*
ſyrup. de ſymph. Fernel. ℥iii.
laudani opiati gr. iij.
usneæ cran. hum. gr. vi.
M. S. Anhaltendes Tränck lein auf etlichmal.
℞. *Herb. burs. paſtoris*
equiſeti
muſci prun. ſylv. ana Mj.
Fol. quercus
Herb. millefol. ana m ß.
Rad. ſymphiti
torment.

plan-

plantag.
O *lib.j. biſtortæ ana ℥iij.*
Incis. D.S. Species zum Bad.
Poſſunt coqui in ▽ ferrariorum.
R. Muſci prun. ſylv.
Rad. tormentillæ
biſtortæ ana ℥i.
Gallorum ℈ii.
Croci ♂ adſtring. ℈i.
c. ſ. q. rob acaciarum & alb. ovi
F.l.a. Peſſus. Obducatur ſyndone cum filo.
S. Euſſerlich anhaltender peſſus.
℞. *Unguent. ſtipt. ℥i.*
D.S. Euſſerlich anhaltende Salb.
℞. *Unguent. Comitiſſæ ℥i.*
Croci ♂ adſtring. ℥iß.
♋ *maſtich. q. s.*
M. Pro unguentô. S. ut Suprà.
℞. ▽ *ſpermat. ran. ℥iv.*
acet. roſarum ℥iß.
Sperniol. Crollii ℈i.
M.S. Euſſerlich aufzulegen.
Adhibe externè tepidè vel frigidè.

In defectu helleboraſtri cingulum fieri poteſt ex burſâ paſtoris & millefolii.

Aqua ſpermatis ranarum, ut & pulvis ranarum multum pollent in omnibus hæmorrhagiis.

℞. *Rad. filipend.*
Cort. granat. ana ℥i. M.

Cum liquore idoneo valdè confert.

CAPUT XXX.
De
FLUXU MULIERUM ALBO & GONORRHOEA.

CUratio fluoris muliebris feſtinanda, nam plerumque fœminas ſteriles reddit.

Si igitur proveniat à totô 1. Fugienda V. S. propter cacochymiam. 2. Diſcuſſio optimè eſt per decocta, v. g. ligni lentiſc. Chinæ inſtituitur. 3. ad exſiccationem reſpiciendum. 4. adſtringentia & partem roborantia adhibenda ſunt: 5. Somnus ſupinus fugiendus & 6. frictiones partium ſuperiorum ad averſionem proficuæ eſſe ſolent.

Si à parte aliquâ propter uterum oriatur, curatio ad illam partem dirigenda venit.

Si ab uterô malum promanat, intemperiei tanquam fomitis ratio habenda in curatione, unde ſuffumigationes ex thure &c. cum fructu adhibentur.

A quacunque verò causâ oriatur, *uſus thermarum* valdè conducit.

De *Gonorrhœâ*, ſi quæ ſciri debent, ex iis, quæ de Gonorrhœâ virili dicta ſunt, petantur.

Univerſalia & *purgantia* ſemper in hôc affectu debent præmitti adſtringentibus.

Flor. meliloti albi ſunt experimentum fœminæ cujusdam, quod magnifaciendum exiſtimo.

℞. *Fol. ſclareæ*
roſ. alb.
Flor. meliloti albi ana Mj.
Rad. helleb. nigri

eſulæ præp. ana ʒi.
Sem. carthami ʒvi.
Rad. jalappæ ʒß.
bryoniæ ʒiij.
Antophyll.
⊖ ♀ *albiſſ. ana* ʒii.
F. l. a. Nodulus.

S. Püſchlein in Wein zu legen.

℞. MP. *de hierâ cum agar.* ℈i.
⊕ *hermaphroditici gr. iv.*
Extr. trochiſc. alhand. gr. ij.
cum Eſſent. artemis.
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
⊕ *hermaphrod.*
Fæcul. bryoniæ ana gr. iv.

S. Purgierpulver auf einmal.

Hiſce præmiſſis poſſunt in uſum venire ſpecifica, v. g.

℞. *Fol. ros. alb.*
melilot. albi
ſclareæ ana Mj.
Rad. filipendul.
Nymphææ ana ʒi.
Lign. lentiſc. ʒiß.
Viſci quercini ʒß.
F. l. a. Nodulus.

S. Säcklein in Wein zu legen.

℞. *Succini albi præpar.*
Cryſtall. præp.
Corall. alb. præp.
oſteocoll. ana ʒi. M.
F. Pulvis.

S. Zwey Meſſerſpitz voll. vel ʒß. ad ℈*ii.*

℞. *Pulv. contra fluxum album N.* ʒß *ad* ℈*ij.*
Detur in ſextuplô.

S. Pulver auf einmal.

℞. *Pulv. putam. ovorum calcinat.*
ſuccini albi
oſteocollæ
matris perlarum præp.
O *plumos. ana* ʒi.

M. S. Pulver auf etlichmal.

℞. *Eſſent. noſtræ contra fluxum alb.* ʒiij.

S. Sonderliche Eſſenz.

℞. *Eſſent. contra fluxum alb.*
lignorum ana ʒiij.

S. Vermiſchte Eſſenz 40. bis 50. Tropf.

℞. *Tinctur. coral. cum* ~ *lign.* ʒiij.

S. Corallen-Tinctur. Doſ. 30. Tropf.

℞. *Unguent. Comitiſſ.*
roſat. ana ʒß.

M. S. Salb.

℞. *Fol. plantag.*
Herb. melilot. alb.
Fol. ſclareæ ana Mij.
Roſ. alb. Mij.
Rad. biſtort.
filipend. ana ʒiij.
🜍
O *ana lib.* ß.

S. Species zum Bad.

℞. *Thuris*
maſtichis ana ʒij.
ladan.
gummi junip. ana ʒij.
M. F. Pulv.

S. Rauch-Pulver.

Inter *roborantia* hîc confert pulvis viperinus ad gr. xii. ſingulis diebus ante prandium cum ſcob. eboris gr. iij. per 40. dies *vid. Petrus à Caſtrô.* Adſtringunt quoque pulv. oſſ. human. ciner. ſtercoris caponum in ▽ pluviali. Empl. *Zacuti Lib. IX. Cap. XI. Hiſtor.* renibus quod applicat.

Mulier

Mulier fluxione albâ laborans à balneô & vehementiori motu penitus abſtineat.

Joël in Praxi pag. 250. ▽ deſtill. ex antheris & herbis polygonorum ſimul mixtis deſtillatisque hauſtulum mane ſumptum ad colluviem albam mirificè ſiſtendam laudat.

CAP. XXXI.

De MORBO VIRGINEO.

Curatio abſolvitur *primò* V.S. præcipuè in talo, ſi malum recens eſt, nec ſanguis in alium humorem degeneravit, imprimis ſi à ſanguinis evacuatione ſuppreſſa oriatur.

2. *Purgatione*, præmiſſis præparantibus.

3. *Deobſtructione*, in quâ omnium viſcerum habenda eſt ratio. Menſium imprimis ſuppreſſio maximè attendenda venit.

In *Diæta* acetum fugiendum, *vid. Franciſcus Ranchini Prof. Monſpelienſis de Morbis Virginum*, qui inſtar omnium eſſe poteſt: Exſtat item *Diſputatio inter Baſilienſes de hôc affectu* lectu digna.

Purgantibus ſemper digeſtiva & aperientia præmitti debent.

Digeſtiva & Aperientia ſimul ſequentia ſunt:

℞. *Croci ♂ aperit.* ʒß.
⊖ cichor.
fraxini ana ʒi.
Facul. bryoniæ ℈ij.
M. S. Digeſtiv-und eröffnend Pulver auf etlichmal. Datur à ℈i. ad ʒß.

℞. *Croc. ♂ aperitivi* ʒß.
Facul. bryoniæ ʒi.
⊖ aperitiv. ℈ij.
M. S. Digeſtiv-Pulver auf einmal.

℞. ☿ *⊕ lat.* ʒi.
⊖ cichor.
fraxini
uterini ana ℈i.
M. D. in 6. p. æ.
S. Digeſtiv-Pulver.

℞. *Eſſent. ♂ liquid.*
aperit.
ſplenet. bovis (ſi lien ſimul laborat) ana ʒii.
S. Digeſtiv-Eſſenz. Doſ. gutt. 50. vel 60.

Vel ℞. *Eſſent. aperitiv.*
♂ liquid. ana ʒß. M.
S. ut ſupra.

℞. ▽ *Aperit. compoſ.* ʒiv.
ſyr. aperit. Minder. ʒj.
Eſſent. aperit.
♂ liquid. ana ʒij.
M. S. Digeſtiv-Safft. Doſ. cochl. j. vel ij.

℞. *Elix. propriet.*
aperitiv.
ad menſes ana ʒij.
M. S. Vermiſchtes Elixir.

Purgantia (vomitoria etiam ſi vires ferant) adhiberi debent & poſſunt.

℞. *Pulv. diajalap.* Mynſ. ℈i.
Agar. trochiſc.
Croci ♂ ſacch. ana gr. viij.
D. & S. Purgierpulver auf einmal.

℞. *Pulv. rad. jalappæ* ℈i.

croci

croci ♂ ſaccharini
fæculi, bryon, ana gr. vi.
ſcam. ♀rati gr. ij.
M. D. & S. ut antè.
℞. *Pulv. phlegmagog. ℈i.*
ſcammon. ♀rati
reſin. jalapp. ana gr. v.
⊕ ♂ ♄*ati gr. iij. (fit ex regulo ♂ & ♄)*
M. S. Purgierpulver auf einmal.
℞. *Agar. trochiſc.* ʒß.
Pulv. rad. jalapp. ℈ß.
ſcammon. ♀rati gr. iv.
☿ ⊕*lati* ℈ß.
conſerv. & ſyr. roſ. q. ſ. pro efformando Bolo.
S. Laxier-Zucker auf einmal.
℞. *Extract. diacarthami* ʒß.
ſcammon. ♀rati gr. iv.
conſerv. meliſſ. q. ſ.
S. Laxier-Zucker auf einmal.
℞. MP. *de ammon. Quercet.*
☿ *Ejusdem ana* ʒß.
ſcammon. ♀rati gr. xij.
Extr. troch. alhand. gr. v.
F. l. a. Pilulæ N. XXIV.
S. Pillen auf 2mal.
℞. MP. *de ſagapeno* ℈i.
reſin. jalapp. gr. vi.
Extr. troch. alhandal. gr. ii.
c. ſ. q. Eſſent. ♂ liquid.
F. l. a. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.
℞. *Extract. diacartham.* ℈i.
troch. alhand. gr. iii.
Croci ♂ aperit. gr. vi.
F. l. a. Pilulæ N. XXI.
S. Pillen auf einmal.
℞. *Extr. diacartham.* ℈i.
ſcammon. ♀rati gr. vi.
extr. troch. alhandal. gr. ij.
F. l. a. Pilulæ.
S. Pillen auf 1 mal.
℞. *Extract. ♂.*
reſin. jalappæ
ſcammon. roſ.
♀rati ana gr. vij.
F. l. a. Pilulæ. Adſperg. fæculâ bryoniæ.
S. Pillen auf einmal
℞. *Extract. diacartham.* ʒß.
Diſſolve in ſ. q. ▽ *aperitivæ, adde*
ſcammon. roſati gr. v.
Eſſent. ♂ liquid.
aperit. ana ʒi.
ſyr. aperit. Mindereri q. ſ.
F. Potiuncula.
S. Eröffnendes Purgiertränklein auf einmal.
℞. *Eſſent. ♂ liquid.*
aperitivæ ana ʒi.
Extract. diacartham. ℈ii.
ſyr. de pom. laxat. q. ſ.
F. l. a. Potiuncula.
S. Eröffnendes Purgiertränklein auf einmal.
℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
Eſſent. aperit.
♂ liquid. ana ʒi.
ſyr. de pomis laxat.
F. l. a. Hauſtulus.
S. Laxier-Säfftlein auf einmal.
℞. *Herb. agrimon.*
cuſcut.
marrub. ana Mj.
Flores. borrag.
bugloſſ.
cichor.
geniſt.
epat. nob. ana Pug. ij.
Rhabarb.

Rhabarb. Monach. ℥iß.
Rad. helleb. nigri
filicis ana ℥i.
v. aperient. ana ℥ij.
Sem. carthami ℥vi.
Agar. albiſſ. ℥iij.
cinamomi elect.
caſſiæ ligneæ veræ ana ℥ii.
caryophill. ℥iß.
ſpic. ℥i.
⊖ ♀ *albiſſ.* ℥iß.
F. l. a. Nodulus.

S. Büſchlein zum eröffnenden Laxier-Wein.

℞. *Agarici albiſſimi* ℥ii.
Rad. jalap. ℈iv.
Adſperg. ♀ ℞*a, infunde per noctem inſ. q. aquæ aperitivæ compoſ. Col.* ℞. *adde ſyr. de pom. laxat.* ℥ß.
Eſſent. ♂ *liquid.* ℥i.

M. S. Eröffnend- und laxirendes Tränklein auf einmal.

Hiſce præmiſſis ſequuntur *Confortantia.*

℞. *Pulv. cachect.* ℚ. ℥ij.
ebor. ſine △
ſpec. diarrhod. Abbatis ana ℥i.
Cum ſ. q. ſacch. ▽ *ſcorzoner. diſſol.*
F. l. a. Rotulæ.

S. Stärckende Küchlein/deren 5 oder 6. auf einmal zu nehmen.

℞. *Eboris ſine* △ *calcin.*
Fæcul. bryoniæ ana ℥i.
Pulv. cachect. ℚ. ℥iij.
Spec. diarrhod. Abbatis ℈iv.

M. S. Stärckend Pulver 2. Meſſerſpitz voll auf einmal.

Cap. XXXII.

De SUFFOCATIONE UTERI.

Curatio reſpicit primò *tempus Paroxyſmi*, ubi ratio habenda eſt. I. *Interceptionis* per ventris circa umbilicum cingulum ex coriô humano vel cervi in ipſo coitu necati confectum atque ligaturam. II. *Excitationis* per ligaturas & frictiones dolorificas, pilorum, in pudendis præſertim, vellicationem, ſuffimigia ex pennis perdicum, callis equorum, corio anguillæ &c. factæ It. per aſſæ fœtidæ & ☍ ♀ fœtu ad nares applicationem. III. *Revulſionis* per partium inferiorum ligaturas & frictiones, clyſteres flatus diſcutientes, cucurbitulas ſine ſcarificatione cum multâ flammâ, primò in ſuris & femoribus, deindè ipſis inguinibus appoſitas: Suaveolentia pudendis intruſa, ut ſunt Zibeth. ℈ß. cum ☍ nucis moſch. expreſſ. ℈j. IV. *Diſcuſſionis*, & quidem internè per oleum ſuccini album cum pulv. flor. nuc. jugl. caſtor. extract. & eſſent. chamæactes Hartmanni in ▽ pulegii, theriacali aliisque: Internè hæc.

Externè verò per applicationem emplaſtri ex adipe vaccæ nigræ, herb. matricaria, ſclareâ in butyro cocta, addito gummi Tacamahaca & carannâ facti.

Quoad *Tempus extra paroxysmum* in hoc *primò evacuandum* per ex-

tractum bryoniæ Grülingii. II. *Uterus roborandus* per interna & externa malignitati etiam reſiſtentia, per fœcul. bryoniæ, caſtoreum &c. III In *Diætâ* odorata & dulcia, quæ uterum movere ſolent, vitanda.

Ad præſervationem vid. Pilul. hyſtericas *Zacuti Prax. hiſt. l. 9. c. 12.*

Cœterum quoad *differentias cauſarum*, *ſi proveniat à ſemine*, præmiſſis univerſalibus ſeminis per clyſtères uterinos & peſſos evacuatione, ejusdemque per medicamenta ſemen imminuentia & victum tenuem prohibitione curatur.

Si â ſanguine menſtruo ſuppreſſô ad affectum proprium curatio dirigenda.

Sin verò ab humoribus vitioſis accidat, uteri intemperies reſpicienda & curanda venit, quâ de ſuô locô.

Tempore paroxysmi fumus ♀. naribus adhibitus excitat hyſtericas. Egregium quoque medicamentum eſt cingulum ex coriô humanô fœminæ confectum.

Extra paroxysmum proſunt purgantia ſenſim evacuantia, quod optime fit per nodulos, quibus mixta ſint ſpecifica ſeu hyſterica.

℞. ▽ *Hirund. cum caſt.* ℥ii.
matricariæ
meliſſæ ana ℥i.
Fæcula bryoniæ ℥i.
Mag. matris perl. ℈vi.
♃*al.* ℈i.

M. D. S. Stärcktranck auf etlichmal wol umzurütteln.

℞. ▽ *hyſter. Myns.* ℥iv.
Spec. dia ♃ ℥ii.

M. S. Stärcktranck auf etlichmal.

℞. ▽ *hirund. cum caſtor.* ℥iv.
Extract. ſpecif. uterin. ℥i.

M. D. S. ut ſuprà. Doſ. cochl. ij.

℞. *Tinct. uter. ſpecif. Myns.* ℥ii.
Syrup. de meliſſ. ℥i.

M. S. Vermiſchte Tinctur. Dos. cochl. j.

℞. *Tinct. uterinæ Noſt. vel Crollii* ℥iij.

S. Mutter-Elixir 40. biß 50. Tropffen.

℞. *Spec. dia* ♃ *Myns.* ℥ii.
Fæcul. bryoniæ ℥i.
Mag. caſtor. ℈ß.

M. S. Pulver auf etlichmal.

℞. *Pulv. hyſter. Aug.* ℥ii.
Fæc. bryon. ℈ii.
Bez. ♃*al.* ℈i.
Mag. caſtor. gr. vi.

M. S. Pulver auf etlichmal.

℞. *Pulv. hyſter. Noſtr.* ℈i. *vel* ℥ß.
D. in 6tuplo.

S. Mutterpulver auf einmal.

℞. *Pulv. julor. jugl.* ℥ß. *vel* ℈ii.
(*â Muvetô Anglo valdè commendatur*)
fæcul. bryon.
magiſt. ♃ *ana gr. vi.*

M. S. Sonderliches Mutterpulver auf einmal.

℞. ☍ ♃ ℥iß.

S. Mutter-Oel.

℞. *Aq. hirund. cum caſtor.*
carbunculi ana ℥ii.
Eſſent. caſtor. ℥i.

M. S. Anſtreichwaſſer, quâ naves, tempora & pulſus illinantur.

℞. *Herb. Mercurial.*
matricariæ

rutæ

rutæ
meliſſæ ana Mj.
Rad. bryon.
ariſtol. rotund.
leviſtici ana ℥i.
Agar. in petia lig. ℥iij.
Baccar. lauri ℥ß.
Coq. in ſ. q. aquæ communis.
Col. ℞ ℥vi. *in quibus Diſſolve*
hieræ picræ cum agar. ℥i.
caſtorei ℈i.
vitell. ovor. N. j.
S. Clyſtier.
℞. *Bals. ſuccin* ℥i.
℈ *ſtillat. aurant. g. iij.*
S. Euſſerlicher Balſam.
℞. ℈ ♀ *fœtid.* ℈i.
ſuccini
ligni ſancti ana g. vi.
nuc. moſch. per expr. q. ſ.
S. Euſſerlicher Balſam.
℞. *Aſæ fœtidæ*
Galbani ana ℥i.
Pulv. callor. equin.
corn. capræ ana ℥ß.
M. S. Rauchpulver.
℞. *Empl. Auguſt. Uterin. q. s.*
Malaxetur cum ℈ *caſtor. Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrâ in formâ uſitatâ.*
S. Mutter-Pflaſter.
℞. *Balſami Uterini Myns.* ℥ii.
Pingued. caſtor. ℈i.
M. S. Euſſerlicher Balſam / quô illinatur umbilicus.
℞. *Peſſ. uterini Myns. N. j.*
Illinantur in ſummitate balſamo apoplecticô & Zibetho. D. cum filo.
S. Mutter-Zäpfflein.

Applicatur tempore nocturnô & alligatur cruri, ut iterum extrahi queat. Vel
℞. *Bals. apopl.* ℈i.
Zibethi gr. vi.
M. S. Balſam.
Applicatur cum linteô vel bombace pudendis Mariti poſſunt inungere hiſce glandem & affectus tolletur.
Extra paroxyſmum:
℞. *Pulv. cathol.* ℈i.
Fæcul. bryon. gr. vi.
⊕ *Hermaphrod. gr. iv.*
Extr. caſtor. gr. iij.
M. S. Purgier-Pulver.
℞. *Pil. fœtid.* ℈i.
ſcammon. ♀*rat.*
reſin. jalappæ ana gr. v.
c. eſſent. fum.
F. l. a. Pilulæ.
adſperg. fæcul. bryon.
S. Mutter Purgierpillen auf einmal einzuſchlucken.
℞. *Pulv. rad. jalappæ* ℈i.
ſcam. ♀*rat. gr. vi.*
Fæcul. bryon. gr. v.
⊕ *hermaphrod. gr. iij.*
M. F. Pulv.
S. Purgierend Mutter-Pulver auf einmal.
℞. MP. *hieræ cum agar.* ℈i.
ſcammon. ſulphur. gr. viij.
cum Elix. uterin.
F. l. a. Pilulæ.
S. Purgierende Mutterpillen auf einmal.
℞. *Herb. meliſſæ*
matricariæ
pulegii ana Mj.

Rad. bryoniæ
ariſtol. rot. ana ℥i.
mechoacannæ
jalappæ
eſulæ præp.
helleb. nigr. præp. ana ʒvi
Agar. albiſſ. ʒiij.
Sem. carthami ʒß.
Caſſiæ ligneæ veræ ʒiij.
Antophyllorum ʒii.
⊖ ♀ *albiſſ. ʒiß.*
F. l. a. Nodulus.

S. Laxier- und Mutterreinigendes Püſchlein in Wein zu legen.

In *caſu deſperatô* ſternutatoria locum habent, quæ debent præparari ex helleb. albo flor. lil. convall. aut granis aliquot caſtorei.

Elix. uter. præſervationis gratiâ datur ad gutt. xv. Curationis verò cauſa, xx. ad L.

Si maxima adeſt uteri impuritas, poteſt fieri peſſus ex herb. Mercuriali, quæ ſi recens habetur ex contuſa herbâ dat peſſarium.

In defectu aliorum medicamentorum in Paroxyſmo prodeſt fuligo ſplendens, aut ♁ crudum.

℞. ∇ *cinamomi ʒß.*
naphthæ ʒiv.
caſtor. gr. iv.
F. l. a. Potio.

℞. ∴ *ſuccini g. iii. vel iv.*
∇ *fl. aurant. P. â caſtro q. ſ.* M.

℞. ∇ *naphthæ ʒiij. vel iv.*
Moſchi
Sang. Dracon. ana gr. xij.
D. pro potu.

Juli juglandis in pulv. ad ℈ij. it. ſecund. primi partus ad ℈iß. cum ∴ ſuccini g. iij. proſunt valdè.

℞. ♁ ℈ij.
Nuc. moſch. ℈i.
M. F. Pulv.

Pulvis gagat. à ʒß. ad ʒj. vel pulv. gr. ſamb. ʒj. cum vinô valet ad Epilepsiam Uterinam. it. fuligo camini in ovo ſorbili ad ʒj.

℞. *Decoct. flor. chamom. ℥iij.*
Mellis roſ. ℥iß.
Mithridat. ʒi.
M. Pro Potiuncula.

Vid. Petrus à Caſtrô Inter ſpecifica quoque refertur decoctum rad. bryoniæ it. hepar lupi ter vel quater exhibitum.

℞. *Pil. de ſagapenô*
fœtid. ana ℈iß.
caſtorei ℈i.
cum ſyrup. de artemis. q. ſ.
F. l. a. Pilulæ. N. ix.

S. Pillen auf einmal. Vel
℞. *Lap. bez. Orient. ℈ß. D.*

Cap. XXXIII.

De FURORE UTERINO & MELANCHOLIA MULIERUM.

Curatio Furoris Uterini abſolvitur I. V. S. *Si ſanguis abundet.* II. Purgatione, *ſi humores aduſti* & calidi permiſceantur, ubi imprimis proſunt alterantia quæ vim habent ſerum ſimul educendi.

℞. MP.

℞. MP. *de fumariâ* ℈i.
ſcammon. ♀*rati gr. v.*
ſacch. ♄ *gr. iv.*
M. F. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.
℞. ▽ *Nymph.* ℥iß.
Syr. de Nymph. ℥iij.
Pul. cathol. purg. ℈i.
D. S. Purgiertranck auf einmal.
℞. *Syr. cichor. c. Rhab.* ℥i.
▽ *Nymph.* ℥ß.
ſcammon. ♀*rati ros. gr. viij.*
M. S. Laxierſafft auf einmal.

III. *Alterantia refrigerantia*, ut ſunt lactuc, portulaca, & occultâ qualitate agentia, ut ſunt vitex, ruta, cannabis, camphora, cicuta, quæ in Monialibus potius uſurpanda.

℞. ▽ *caſtit.* ℥iv.
ſyr. de Nymph. ℥iß.
ſacch. ♄ *cryſt.* ℈i.
M. S. Safft auf etlichmal. Doſ. 2. vel 3. cochlearia.
℞. *Sem. cannab.* ℥ii.
lactuc.
portul. ana ℥ij.
Cum ſ. q. ▽ *Nymph. F. l. a. Emulſio, edulcoretur cum ſyr. de Nymph.*
S. Stärckmilch auf etlichmal.
℞. *Eſſent. caſtitat.* ℥iij.
D. S. Sonderliche Eſſentz 50. bis 60. Tropffen des Tags 2mal.
℞. ⚯ *Nymph.* ℥i.
rutæ ℥ij.
ſacch. ♄ ℈i.
S. Euſſerlich Oel.

Quô inungantur renes & partes genitales.

℞. *Empl. de cicutâ q. ſ.*
Malaxetur cum ⚯ *de Nymph. induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrâ in formâ uſitatâ emplaſtri uterini.*

MELANCHOLIA verò MULIERUM pro *curatione* exigit I. V. S. quæ inſtituenda in principio, ſanguine calidiore urgente admittenda ſæpius in cubitô.

Si menſes ſint ſuppreſſi, diebus aliquot ante fluxum in talô: Sin ſecus urgenda V. S. parcius eſt, eoque magis ſi malum ſit in progreſſu.

II. *Præparationem* per illa, quæ humorem melancholicum alterant, & cor exhilarant, e. g.

℞. *Tinct. flor. borrag.* ℥ß.
S. Stärckende Tinctur. Doſ. 40. bis 50. Tropffen.
℞. *Eſſent. meliſſæ* ℥vi.
S. Hertzſtärckende Eſſentz. Doſ. 40, bis 50. Tropffen.

Meliſſa enim non ſolùm roborat uterum valdè, verùm etiam cor reſpicit.

℞. *Spec. lætif. Galeni*
Rhaſis ana ℥iß.
Cum ſ. q. ſacchari in ▽ *meliſſæ & borrag. ſoluti.*
F. l. a. Rotulæ.
S. Stärckende Küchlein.
℞. *Conſerv. meliſſæ* ℥iß.
borrag.
bugloſſæ ana ℥vi.
calend. ℥ß.
ſpec. lætif. Galeni
Rhaſ. ana ℥i.
Cum ſ. q. ſyr. de meliſſâ.
F. l. a. Electuarium.
S. Hertzſtärckende Lattwerg.

Poteſt etiam addi elect. huic conſ. de hyacintho ℈iv. vel v.

 III. *Eva-*

III. *Evacuationem per melanagoga*, quibus utero appropriata ſemper admiſcenda ſunt, exempli gratiâ.

℞. *Extract. melanagog.* ℈i.
helleb. nigri gr. vi.
♁per infer. purg. gr. iv.
Cum Eſſent. fum.
F. l. a. Pilulæ pro 1. Doſi
℞. *Extract. helleb. nigri gr. xv.*
ſcammon. 🜍r. gr. viij.
▽ cinamomi
borraginis ana ʒß.
ſyr. de pomis laxat. ʒv.
M. S. Laxier-Safft auf einmal wol umzurütteln.
℞. *Extract. helleb. nigr.* ℈ß.
ſcammon. 🜍rati roſati gr. viij.
Eſſent. ♂ liquid.
aperitiv. ana ʒi.
ſyr. de pomis laxativ. ʒi.
M. S. Laxier-Safft wol umzurütteln auf einmal.
℞. *Herb. meliſſ. Mi.*
Flor. borrag.
bugl.
calendulæ ana p. iij.
Rad. filicis ʒiß.
helleb. nig. ʒi.
Fol. ſennæ ſine ſtip. elect. ʒi.
caſſiæ ligneæ veræ ʒiij.
antophyll. ʒiß.
⊖ ♀ *albiſſimi* ʒi.
meliſſ. ℈i.
F. l. a. Nodulus.
S. Laxier-B chlein in Wein zu legen.

CAPUT XXXIV.
De
STERILITATE.

AD ſupprimendam ♀ menthâ in caſtris utuntur milites.

Nonnulli autumant *medicamenta chalybeata* inducere ſterilitatem: Verùm per ſe hoc non agunt, ſed tantùm per accidens, quatenus menſes cient.

Medicamenta quoque *Saturnina*, ſi tantùm unâ vel alterâ vice exhibeantur, tantam noxam inducere nequeunt.

Si quis ſterilis reddatur, qui antea cum aliquâ rem habuit, tunc vomitoria ipſi quoque danda ſunt.

In mulieribus ſterilibus, *ſi poſt coitum adhuc per aliquod tempus ſemen retineatur*, licet poſteà rejiciatur, adhuc ſpes reſtitutionis ſubeſt. Quando autem eôdem momentô ex uterô decidit, quando eſt ejaculatum, tunc ferè nulla curationis ſpes ſupereſt.

In curatione ſterilitatis debent præmitti univerſalia, & præprimis phlegmagoga, quoniam ab intemperie uteri nimis humidâ ea plerunque ortum habet, ubi imprimis commendatur herba Mercurialis viridis contuſa & linteo indita & utero poſtmodùm in formâ peſsûs adhibita.

Si ab incantationibus proveniat, laudatur in curatione hauſtus aquæ frigidæ ex ore equi maſculi non caſtrati in præterfluente potantis elapſæ & ſubditô vaſculô collectæ.

Si à denſitate uteri, curatio requirit extenuationem per victum tenuem,

nuem, exercitium, purgationes, ſudores & alia.

Si ab uteri lubricitate, â fluore muliebri vel gonorrhœâ ſterilitas inducatur, ex propriis locis curatio petenda eſt.

Si ab uteri orificiô hiatuq; ejus, in curatione inter adſtringentia fotus ex foliis lentiſci, myrt. &c. locum habent.

Hartmannus eſſentiam teſticulorum apri in ſterilitate pro ſummô habet arcanô.

Paverius in ſuis Obſerv. valdè commendat vulvam cervæ.

Purgantia ſint Phlegmagoga:

℞. *Extract. phlegmagog.* ʒi.
Reſin. gialapp. gr. vi.
Cum Eſſ. florum anthos.
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Herb. Mercurial.* Mj.
Rad. eryng. ʒi.
Flor. anthos,
ſalviæ ana ʒi.
ſem. carthami ʒi.
Agar. albiſſimi ʒiij.
ſem. ſeſeli
ammi ana ʒi.
antophyll. ʒij.
Caſſiæ ligneæ veræ ʒiß.
crem. ♀ *albiſſ.* ʒii.
M. F. l. a. Noduli.

S. Laxierwein auf etlichmal.

℞. *Agar. albiſſ.* ʒii.
Mechoacannæ ʒiij.
Flor. anthos,
ſalviæ ana p. ij. vel iij.
antophyll. ʒiß.
crem. ♀ ʒi.

Infund. in ſ. q. Vini, ſtent in infuſione per noctem, manè coletur, adde ſyr. diaſereos ʒß.

S. Laxiertranck auf etlichmal.

℞. *Conſerv. flor. anthos,*
ſalviæ ana ʒß.
Pulv. cathol. purg. ℈i.
Reſin. jalapp. gr. iii.
c. ſ. q. ſyrupi de canellâ.
F. l. a. Bolus.

S. Laxier-Zucker auf 1 mal.

Confortantia.

℞. *Herb. Mercurial.* Mi.
rorismar. p. iii.
Rad. eryngii ʒiß.
ſem. aniſi
ſeſeli ana ʒiij.
cinamom. ʒii.
antophyll. ʒii.
nucis moſch. Nj.
caſſiæ ligneæ veræ ʒiß.

Inciſ. & contuſa groſſo modô D. ad chartam, vel poſſunt indi nodulo pro vinô medicato: Vel poteſt ex ſpeciebus, vino & ſaccharô fieri Claretum uterinum confortans, cujus doſis ein halb oder gantz Glaß voll.

℞. *Decoct. ſpecif. ad juvandam concept.*
ſyrup. corall. ℥ʒiii. ℥ʒvi.
Tinct. corall.
ſaſiafr. ana ℈iß.

M. S. Sonderlicher Stärcktranck 2. oder 3. Löffelvoll auf einmal.

℞. *Conſerv. flor. ſalviæ*
anthos ana ʒi.
Rad. bryon. condit. ʒi.
Nuc. moſch. condit. ʒiii.
Pulv. antophyll.
ſem. ſeſeli

ammi

ammi
☿rialis ana ℥iß.
Cum ſ. q. ſyrup. conſerv. nuc. Ind.
F. l. a. Electuarium.
℞. *Conſerv. meliſſ.*
majoran. ana ℥i.
flor. anthos
ſalviæ ana ℥ß.
Pulv. nucis moſch. fœm. ℨiij.
antophyll. ℨiß.
eboris ſine △ ℨii.
ſyr. conſ. nuc. Ind. q. s.
F. l. a. Electuarium.
S. Mutterſtärckende Lattwerg. Doſ. Manè & veſperi quantitate nucis juglandis vel caſtaneæ.
℞. *Conſerv. florum anthos*
ſalv. ana ℥i.
Vulvæ cervæ vel leporis præp. ℨß.
Pulv. nucis moſch. fœm. ℨiij.
antophyl. ℨii.
Extr. ſeu ſuccus inſpiſſ. herb. ☿rial. ℨii.
c. s. q. ſyr. de canella
F. Electuarium. S. Ut ante.
℞. *Antophyll. ℨiii.*
Nuc. M. condit. fœmin. Ni.
Pulv. vulvæ cervinæ ℨiii.
ſem. ſeſeli
ammi ana ℨß.
M. S. Pulver auf etlichmal. Doſ. ℨß. ad ℈ij.
℞. *Eſſent. contra ſterilitatem*
Tinct. corall.
ſaſſafr. ana ℨiij.
M. S. Sonderliche Stärck-Eſſentz 40. bis 50. Tropffen.
℞. *Eſſent. contra ſterilit. ℨß.*
S. Eſſentz. Doſ. 40. bis 50. Tropffen.
Species prô balneo:

℞. *Herb. Mercurial.* Miij.
majoranæ
ſalviæ
artemiſiæ
meliſſæ ana Mij.
roriſmar.
pulegii.
matricariæ ana Mj.
Rad. biſtort. ℥iv.
Bacc. lauri
juniperi ana Mß.
Incis. & Contus. groſsò modô.
D. S. Species zum Bad.

Addi poſſunt ſpecies contra ſterilitatem Mynſichti, quæ valdè proſunt.

NB. *Balnea* ejusmodi ſtatim fieri debent poſt fluxum menſium, quando viæ adhuc ſunt laxæ & apertæ, vid. *Myns.*

Si à nimiâ pinguedine, inſtituantur primò fortiores purgationes, poſtea.

℞. *Maſſ. pil. contra obeſit. Myns.*
cum eſſ. lign. vel ♋ deſt. ℨiii. lign.
F. l. a. Pilulæ.
inſtar piſorum min.
D. S. Sonderliche Pillen. Dos. xv. vel xix.
℞. *Eſſent. lign.*
ſaſſafras ana ℨß.
S. Sonderliche Eſſentz 50. biß 60. Tropfen auf einmal.
℞. *Peſſi ſpecif. Myns. N. ij.*
D. ad chartam.

Ex ſpeciebus pro balneô poſſunt formari duo ſacculi, quorum unus applicetur in balneô pudendis, alter verò circa os ſacrum.

Mulier ſalviæ hortenſis ſuccum ad heminam cum modicô ſale potet, quarto

quarto menſtruæ purgationis die: Deinde poſt horæ quadrantem ſe viro commiſceat. Expertum Aëtius teſtatur Ægyptias fœminas poſt peſtem ad multam ſobolem hôc remediô perveniſſe.

Ammi & erucæ quoque ſemen excitant in ♀ laſſos comeſta Maritos.

℞. *Sem. erucæ*
ſileris montani ana ℥i.
moſchi gr. iij.
ſantali albi ʒiij.
M. F. Pulv. D. cum vino generoſô.

℞. *Secund.* ℥i.
Pulv. ex epate & teſtic. porcell. ʒß. M.

Caput XXXV.

De
MOLA.

IN *curatione Molæ* palmam obtinet V. S. ut molæ nutrimentum ſubtrahatur, & quidem largior, ſi mulier plethorica, ſed parcior ſi non idem, in poplite vel talo.

II. *Si vires adhuc conſtent*, præſcribi poſſunt. Purgantia & quidem fortiora, v. g.

℞. MP. *fœtid.* ℈i.
Extr. troch. alhandal. gr. iv.
cum Eſſent. ſabinæ
F. l. a. Pilulæ.
S. Pillen auf einmal.

℞. MP. *hier. vel diacol.* ℈i.
extr. troch. alhandal. gr. ij.
cum 🜄 *ſtill. ſabinæ*
F. l. a. Pilulæ.

Poteſt etiam fieri infuſum ex Sabinâ, colocynthide, aliisque fortiter menſes expellentibus.

III. *Menſium apertio* per ea, quæ fœtum expellendi & abortum ciendi vim habent.

℞. *Pulv. ſabinæ* ʒii.
borracis ʒiß.
D. S. Pulver auf etlichmal. Dos. ℈ij. vel ʒß.

℞. 🜄 *artemis. compos.* ℥iij.
Syr. de artemis. comp. ℥ii.
eſſent. ſabinæ ʒii.
borracis ʒi.
M. S. Treibender Tranck 2. biß 3. Löffel voll.

℞. *Eſſent. ad mentes*
ſabinæ ana ʒiij.
S. Eſſenz. Dos. gutt. 40. vel 30.

℞. *Pulv. ſem. anethi*
cumini ana ʒiij.
ſabin. ʒii.
M. S. Rauchpulver.

Præcautio repoſcit 1. *ne coitus nimis frequens ſit*, præſertim in corporibus non ſatis robuſtis, propter debilis ſeminis generationem. 2. *Ne inſtantibus* vel *fluentibus menſibus*, aut uterô intemperie quadam laborante illud accidat.

Sequuntur jam SYMPTOMATA GRAVIDARUM.

CAPUT XXXVI.

De *SYMPTOMATIBUS GRAVIDARUM.*

TIT. I. De SPASMO GRAVIDARUM

INter ea *ſymptomata*, quibus Gravidæ *primis geſtationis temporibus* infeſtantur, occurrit SPASMUS SURÆ, imprimis affligens, qui inunctione 🜔 laurini ad △ injectis & poſt calidis faciis tollendi. Vel

℞. *Ungul. aliis præp.* ℥iß.
ſpecif. cephal. ℥i.
M. F. Pulvis.

S. Krampffpulver. Probatum.

Quidam etiam commendant annulos ex dente equi marini. Proſunt etiam armillæ ex ungulâ alcis.

℞. *Unguent. ſpaſm. Myns.* ℥i.
🜔 *lumbr. terreſtr.* ℥ß.
M. S. Euſſerlich Krampff-Salb.

℞. ▽ *articul. ad extra* ℥iß.
🝆 *lumb. terreſtr.* ℥i.
M. S. Euſſerlich Anſtreichwaſſer.

Fiat *fomentatio* cum fol. & floribus tiliæ in vinô decoctis:

℞. 🜔 *chamom.* ℥i.
lumbric. ℥ß.
Pulv. lumbric.
caſtor. ana ℥ß. M.

Item Theriaca cum 🜔 ſcorp. & de caſtoreo ſoluta in cauſa frigidâ. Anſer item vel vulpes calidis aromatibus gummi, thure, maſtiche &c. farciatur, in veru aſſetur, pinguedo deſtillans optima eſt ad concluſionem, ſpaſmum, paralyſin & alios ejusmodi affectus, ſi partes inungantur.

TIT. II. De DOLORE SCIATICO.

HUnc 🜔 Tereb. Venetæ inunctum pellit. *Conveniunt quoque omnia ea, quæ in* arthritide, ſed fortiora. It Balſamus podagr. Hartmanni. Vel flores verbaſci coquantur in cereviſiâ & applicentur cum cataplasmate ex pane & albumine ovi & herbis naſturtii, puleg. coct. & contus. radic. bryoniæ contuſæ & appoſitæ. Globuli ſtercoris caprarum coq. in 🝆 vini, additis baccis juniperi pulveriſatis. F. Cataplasma.

It. Pinguedo leporis coq. cum S. V. ad conſumptionem ſpiritus & inungatur. *Conveniunt pariter* 🜔 com. 🜔 laurinum, junip. Pinguedo canis & taxi, butyr. recens ana q. s. pro unguentô. Decoctum 🝆 vini cum ſalvia, majorana, rutâ, thymo &c. Sacculi ex tanaceto cocto. It. 🝆 Guajaci, roriſmarini.

℞. ⊖ ♀
⦶ *ana q. ſ. ſolve*

lentô △ in crucibulô, adde S. V. pro epithemate. Balneum ex acervô formicarum cum ovis in ſacculo aliquoties reiteratum. *vid. Velſchii* Heb-Ammenbuch.

TIT. III. De CIBI FASTIDIO.

IN *hâc affectione* multis medicamentis opus non eſt, quia ipſa creſcente

cente fœtu ſponte deſinit. *Si tamen ob nimiam moleſtiam curationem requirat*, potiſſimum cauſa, unde venit, attendenda eſt.

Notandum autem à purgatione abſtinendum & urgente neceſſitate vomitum potius leniter ciendum eſſe. Conveniunt cibi acidi: Mala cydonia, it. ♎ ⊕ ♂, ♎ maſtich. elixir ſtomachale, ♋ ſtomachale Cratonis, elixir proprietatis Paracelſi, confectio diarrhodon Abbatis: Rotula una manè ventre jejuno ſummatur, aut, ſi frigida ſit ventriculi intemperies, confectio aromat. roſata cum coch. j. vel ij. vini generoſi, imò vinum ipſum generoſum, cum juſculô carnis ſumendum potius aut exterius applicandum, quàm ut bibatur in prandiô vel cœnâ, *vid. la Cominare del Scipione Mercurio Germanicè verſa â D. D. Welſchio Part.* 1. *cap.* 22. *pag.* 229. Vitentur liquida, pinguia. Aſſa proſunt cum ſucco granatorum. Juſcula caponis cum vitell. ovorum. Vinum ſit rubrum ſtipticum, cydonia rubra in vinô cocta.

℞. *Sem. apii* ʒiij.
Corall. rubr. ℈i.
Spic. Nardi
Piperis longi ana gr. ij.
Mellis anthoſati q. s.
F. Electuarium.

It. cappares & fœniculum cum paucô ✚ & multô ſaccharô. Externis inungatur ventriculus ♋ de menthâ, abſinth. cydoniorum, myrrhæ, maſtichino; quibus adſpergatur pulvis ros. rub. diarrhodon, corall. rubrorum.

TIT. IV.
De
Pica ſeu Malacia.

Curatur tribus remediorum generibus 1. *Victus ratione* contrâriâ, pro ratione humoris diverſi abundantis. Prodeſt panis ſuccô cydoniorum & granatorum maceratus. Ante cibum comeſtio amygd. amararum: Poſt cibum uvæ paſſæ, mala Punica, pyra, avellanæ &c. Vitentur pinguia & dulcia.

II. *Purgatione*, ubi tamen ad fortiora non eſt deveniendum Sufficit pulvis rhabarbari cum conſervâ roſarum, ſi affectus urget. Prodeſt etiam mirificè vomitus, qui aquâ tepidâ vel oxymel excitari poteſt.

III. *Humoris in ventriculô imbibiti diſcuſſione*, ubi conveniunt medicamenta ex corticibus aurantiorum, citri condit. It. Tabulæ Roderici à Caſtrô, quæ

℞. *Pulv. utriusque corallii*
CC.
Raſ. ebor.
Margar. ana ℈i.
F. l. a. cum ſ. q. ſacch. in ▽ *roſarum ſoluti Rotulæ ad* ʒii.

quæ capiantur ante paſtum. It. Nux moſch. pulveris. Fabæ ſaccharo obductæ appetitum hunc depravatum mirè corrigunt. *Vid. la commare del Scip.*

IV. Denique *forinſecus adhibenda* ea, quæ languidum ventriculum roborent, quarum facta mentio capite præcedenti e. g.

℞. *Olei Nardi*
abſinth.

mentha
Aceti ana ℥i.
ſem. ammi
cumini
Pulv. cardamom.
rad. cappar. ana ℥i.

Ferveant ad ✠ conſumptionem & cum cerâ. F. Linimentum. Mirum etiam in modum ventriculum roborat cataplasma ſic confectum:

℞. *Cortic. citri*
meliſſæ
calami aromat. odor. ana ℥i.
Coq. in vino: Contundantur & adde
℈ Nardin.
maſtich. ana q. s. cum
Pane toſtô.
F. Cataplasma.

Laudatur conſerva de ſcoriâ ferri, ſi per multos dies ſumatur ℨi. vel ℨiß. *Sennertus* utilem hîc eſſe ſcribit ſuccū è tenellis vitis foliis expreſſum, vel ſolum vel cum myvâ cydoniorum: Vel & ▽ Menſe Majô è foliis vitis deſtillatam, quæ non ſolum iſtum appetitum ſiſtit, verùm etiam, ſi gravidæ appetitui ſatisfieri & ejus, quod appetit, particeps fieri haud poſſet, aliquoties adhibita præcavet, ne fœtus aliquid damni patiatur.

TIT. V.
De
NAUSEA & VOMITU.

V*Omitus hîc haud facilè ſiſti poteſt* nec debet. Spontè enim poſt unum aut alterum menſem ceſſat. *Quodſi verò nimius* ſit & contra tolerantiam, leni vomitoriô ex hordeô vel ſimili eſt adjuvandus; vel evacuandus ventriculus rhabarbarô, ſennâ, aloë, pro naturâ peccantis humoris, idque leniter faciendum. Poſtea ventriculus roborandus internis, ut ∽ maſtichino. It. ſpecif. ſtomach. ſyrup. de agreſta, qui magnum hîc uſum habet abortum etiam præcavet, *Vid. Diſpenſatorium Auguſtanum.* Pulveres item peptici poſt cibum proſunt. Vitentur graveolentia tum in medicamentis, tum in cibis; ventriculum enim ſubvertunt. Cave etiam à myrrhâ, quia menſes & abortum provocat.

Prodeſt interdum maſticare parum rhabarbari & uti conſervâ cydoniorum, myrobalanis conditis, nuce myriſticâ, vel pulvere confectô ex coral. cortic. citri ſiccis & cruſtâ panis torrefactâ cunctis mixtis. Juvat vinum rubrum, cibus & potus parcus, εὔχυμος καὶ εὔπεπτος ſæpiuſculè aſſumptus.

Externè conveniunt empl. ſtomach. Crat. cum Tacamahacâ, de cruſtâ panis, empl. ex fermentô & ſequens:

℞. *Succ. cydon. ℥ij.*
pyrorum
uvar. acerb. ana ℥i.
acet. alb. roſ. ℥iß.

Agitentur ſimul & cum paucâ farinâ excipiantur ac admoveantur ſupra os ventriculi anterius & poſterius. Affectione tamen diutius & gravius perſeverante, cucurbitâ ad os ventriculi cum multâ flammâ affigatur tantiſper, dum cibus præbetur.

Denique *ſi à vermibus cum ventriculi dolore* fiat, cardiacis miſceantur occidentia.

Præter ſupra enumerata medicamenta

menta proſunt etiam ſyrup. de portulacâ, de acetoſa, conſerva roſarum & rhabarb. frequenter maſticatum.

Externè:

℞. *Pulv. roſ. rubr.*
abſinth. ana ℥ij.
corall. ℥iß.
ligni aloes
diarrhod. abbatis ana ℥i
Furf. q. s.

F. Cataplasma cum vino rubrô. Vel

℞. *Mic. panis toſt. madefactæ in vinô rubrô, cum ſuccô gran. & cydon. Vel ſi ardor ſit magnus, in ſuccô plantaginis ana, cum*
▽ *ferrat.* ℥iv.
☍ *abſinth.*

Roſis & tacamahaca F. Cataplasma.

Verùm *ſi neque hiſce ſedetur*, Rodericus à Caſtrô ſuadet cum Varandæo miſſionem ſanguinis ex communi venâ, quam non ſolum ſecurè, ſed etiam cum maximô ægri emolumento adminiſtrari poſſe multis experimentis ſibi probatam ſcribit citatus *Rodericus à Caſtro Lib. 3. Part. 2. De Morbis Mulierum cap. II. pag. 418.* Avicennas valdè laudat ☍ maſtich. inunctum calidè admodum, tam anterius in orificiô ſtomachi, quàm poſterius &c. *Vid. la Commare del Scipione Mercurio pag. 230.*

TIT. VI.
De
Dolore Ventris.

Tormina *Ventris* iisdem ferè curantur Remediis, quibus uteri inflatio.

Specialiter *Victus convenit calidus & ſiccus.* Utile quoque eſt maſticare cinamomum, aniſum, cortices citri & aurantiorum, quorum pulvis etiam accipiatur cum vinô, vel cum aquis ſtillatitiis cinam. aniſi citrique potus ut & vina aromatica laudantur. Semen fœniculi ſaccharô obductum valdè pellit diſcutitque flatus & alia incommoda, quæ etiam præſtat ☍ ſtillat. fœniculi, cujus guttæ aliquot ſaccharo permixtæ umbilico illinantur. *Sacculus* umbilico adhibendus ex ſem. fœniculi, aniſi, anethii, milii vinô aromaticô vel aquâ vitæ irroratus, ex quibus etiam in vino decoctis, *clyſter* paretur in paucâ quantitate cum pauciſſimô ☍ anethi & bacc. lauri, vel & cum cerâ & prædictis ☍ fiat *unguentum.* Aut hoc *cataplasma:*

℞. *Vitell. ovor. N. vi,*
Fortiter agitentur & adde
pulv. aniſi
cumini
fœnic. ana ℥i.

Cum ☍ laurinô F. ad △ placentâ, quæ umbilico applicetur.

Vitandæ plures inunctiones & humida fomenta, quia dum flatus dilatant priusque abſolvant, abortum provocant, uterum & ejus vaſa dilatando, ideoque dum reliqua applicantur, ventriculo apponendum pomum aſſum cum vinô aromaticô & aromatibus perſperſum, ut fœtus corroboretur, *vid. cap. præced. & cap. de Dolore Colico* pecul ubi plura.

TIT. VII.
De
ALVI FLUXU.

A*Lvi fluxus Gravidarum* pericu-loſus ob abortus metum eſt teſte *Hippocrate Aphor.* 34. *Sect.* 5. Ideò citiſſimè ſiſtendus, præſertim ſi lientericus, aut dyſentericus, aut alius ſit. Nam in Diarrhœâ, quæ à pravorum humorum abundantiâ tempore gravidationis cumulatâ & aggregatâ fit, cavendum ab adſtringentibus. Quamvis enim abortus periculum ob alimenti embryoni debiti defectum & ſubtractionem ut & ligamentorum laxationem immineat, certius tamen id erit ob ſucci pravi abundantiam: Ideoque optimâ & contemperante victus ratione potius agendum eſt iisq; quæ habitum mutent in melius.

Conferunt aliâs 🝆 maſtichinus, tinctura & magiſterium coralliorum.

DYSENTERIA verò curabitur. 1. *legitimô victu*, cibis nempe optimis, & levis digeſtionis, aſſis potiſſimum. Potus ſit vinum rubicundum ▽ portulacæ vel chalyb. dilutum. 2. *Humoris peccantis evacuatione* per lene abſtergens ſimulque corroborans medicamentum ex ſyrupô roſarum lenitivô, prunis laxativis, myrobalanis, rhabarbarô &c. 3. *Si ſanguis redundet*, venâ communis incidi debet: *Sin minus*, humor peccans contemperandus & compeſcendus eſt ſyr. acetoſæ portulacæ, violarum, bugloſſæ & præparatô ita humore dein commodè ℈j. ad ʒß. vel ʒj. rhabarbari cum ℥j. conſerv. roſ. adſumi & maſticari poterit: Interim tamen, dum hæc fiunt, haud negligendus eſt fœtus, unde ejus roborandi ergò pomum odoriferum aſſum cum theriacâ, cinamomô, caryophillis, maſtiche, vel, *ſi Calor adſit*, cum pulv. roſ. rubrarum, corall. diarrhod. Abbatis & myrtill. & fruſtum carnis ſemiaſſatæ cum taleolâ panis toſti vinô irrorata ac prædictis pulveribus reſperſa. At *ſi dolor magnus adſit*, ea adhibeantur, quæ capite de ventriculi dolore dicta fuêre, idq; ocysſimè.

Clyſterum nimius uſus vitandus eſt, & leniter ſaltem lubricantibus & anodynis clysmatibus, quales ex juſculis aut decocto malvæ meliloti alth. in aquâ ferrariorum & 🝆 roſ. myrtillor. butyr. ſacch. vitello ovorum conficiuntur, uti ſecurè poſſumus.

Quodſi verò alvi fluxus ſit Dyſentericus vel Cœliacus eôdem ferè curabitur modô ac *Prægnantium Vomitus*, de quô ſuprà dictum fuit, cui addi poteſt rhabarbarum maſticatum cum conſervâ roſarum, ut ſc. redundans in ventriculô humor evacuetur. Deindè corroborantia adhibenda ſunt, e. g. Electuarium de gemmis, tabulæ diarrhodon Abbatis aut diamargarit. Magiſter. coralliorum &c. *Rodericus â Caſtro* laudat ſequens, tanquam frequenti uſu comprobatum.

℞. *Conſerv. roſ. antiq.* ℥iß.
Pulv. Boli Arm.
Corall. rub. præp.
Troch. de carabe

Maſtich.

Maſtich. ana ʒß.

(NB. Maſtichen in delicatioribus, quod odorem ejus ægrè ferant, omittit)

cum Syrup. myrtill.

F. Opiata Dos. cochlear, ſuperbibendo ℥ij. ▽ ſymphiti, portulacæ, extinctionis auri &c. umbilico imponendo cataplasma ex cydoniis coctis cum Nuc. Moſchatâ, maſtiche, macere, caryophillis, aliisque.

TIT. VIII.
De
DOLORE DENTIUM.

ODontalgia Gravidarum, quâ nullum ſæpe conceptionis certius ſignum eſt, ſi nimium urgeat, curatur vel *fluxus inhibitione*, applicatô temporibus emplaſtrô ex maſtiche & tacamahacâ, vel ad rupturam, vel alio adſtringente &c. cum paucô opiô.

2. *Doloris mitigatione*, cum pilulis anodynis, quæ ſimul humorem educunt. *vid. de Dolore dentium.* Prodeſt item vinum in ore detentum, in quô incoxerint ſalvia, cortex mori, origanum, majorana, coriandrum præparatum & Gallæ. Aut decoctum rad. filicis, pentaphyll. biſtort. ros. rubr. ſalviæ &c. Vel vapor iſtiusmodi decoctorum per os hauriatur &c.

In frigidâ causâ proſunt olea caryophillorum, ſalviæ, camphoræ, buxi, origani Cretici, quorum gutta j. inſtilletur in dentem cavum: Vel dens fricetur theriacâ aut mithridatio, aut parum cavitati illorum dentium indatur: Vel granum piperis aut caryophilli.

In cauſa verò *calida* nullo auxilio dolor citius removetur, quàm ſi ▽ frigidiſſima in ore detineatur, quâ ſtatim ac calefacta parum fuerit, rejectâ alia denuo capiatur, ſic aliquamdiu repetendo, ſubinde imponendo denti tantillum Philonii Romani, quod hiſce & aliis dentium doloribus prodeſſe mirum in modum ſe edoctum experientiâ ſcribit *Rodericus à Caſtrô*, ita ut pro optimô ſecretô meritò habendum cenſeat.

Si ab acribus atque ſcorbuticis humoribus dolor proveniat, tunc medicamenta odontalgica in lacte debent coqui: Lac enim acrimoniam lenit.

Montagnana ad omnem dentium dolorem hoc εὐπόριστον â ſe expertum ſæpius commendat.

℞. *Camphoræ q. s.*

Permitte ut in acetô parum ebulliat, deinde teneat æger tepidum, & certè liberabitur.

TIT. IX.
De
DOLORE CAPITIS & VERTIGINE.

CEphalalgia Gravidarum licet grandeſcente fœtu tandem ſpontè ceſſet, tamen cum graviori moleſtiâ ac cruciatu affligat, repellentia & dolorem lenientia capiti applicanda veniunt, de quibus conſule *Cap. I. de dolore capitis Part. II.* ubi fusè. Sic etiam VERTIGO dum nimis urget, repellentia temporibus imponenda, vaporis verò diſcutientia & interna cerebrum corroborantia (de quibus

quibus *Cap. de Vertigine*) nunquam omittenda.

Si verò à ventriculô hi vapores eleventur, pulveres peptici poſt cibum ſunt ſumendi.

℞. *Coriandri præp.* ℥i.
cinamom. ʒß.
macis ʒij.
ſacch. tab. roſ. ℥iij.

F. Pulvis. Vel poſt paſtum poma cydonia, vel myva cydoniorum aſſumatur.

Sequuntur *ſymptomata*, quæ Gravidis *mediô geſtationis tempore* contingunt.

TIT. X.
De
Tussi.

Cùm ob abortum metuendum *Tuſſis in Prægnantibus* ſit valdè *periculoſa*, omni ſtudio & maturè curanda eſt.

Quapropter, *quantum quidem fœminæ conditio patitur*, vitioſi humores, qui à capite ad thoracem fluunt aut vapores ſunt evacuandi, leniter tamen (rarò enim ut aliâs, ita & hic adhibenda purgatio) pulv. rhabarbari aut agarici cum prunis laxativis &c. Deinde caput, ne affluentes humores recipiat, corroborandum ſacculis impoſitis, quales ſuperius *capite de Catharrô* deſcriptos reperies. Aut *ſi quid in capite hæreat*, per nares evacuandum. Ubi tamen propter abortum à ſternutatoriis bene cavendum.

Confert 🝆 amygdal. dulcium, ſuccus malvæ &c. It. vapor ex decoctô Majoranæ, pulegii, rorismarini, ſalviæ, quò per os recipiatur. Maſticetur piperis aut maſtiches parùm.

Tandem *Thoracica medicamenta* vel linctus, vel rotularum, vel trochiſcorum formâ exhibenda, prout materia vel calidior, vel frigidior, vel tenuior, vel craſſior fuerit. Abſtinendum tamen à nimis dulcibus; Nam utero inimica ſunt. *Conveniunt* itaque ſpecies diaireos, diatragacant. frigid. rec. It. diapenid. & rotulæ exindè factæ, cum appropriatis ▽ & Syr. ut aſthm. veron. ſcabioſæ &c. poſtmodum adſpergi poſſunt cum 🝆 deſt. fœniculi, quod gravidis valdè gratum eſt & proficuum.

Cæterum vitet Solis Lunæque radios; *Cœna ſit parcior*, nec ſtatim poſt eam lectum ingrediatur. Poterit & cubitum itura parum theriacæ deglutire: Vel ſumat Syrup. papav. ſimpl. & viol. ut & diacodium. Pectus inungatur unguento pectorali Aug. vel 🝆 viol. aut amygdal. dulcium &c.

Quodſi verò à ſanguine aut fluore albo tuſſis proveniat, ſanguinis miſſionem ex communi vena ultiſſimam eſſe cenſet *Rodericus à Caſtrô dictô locô*, aut cucurbitulas cum ſacrificatione applicatas, dein rhabarbarum maſticare, & ſi fluxio calidior, diatragacanthum frigidum &c.

Sin verò (ut plerumque ex fluxu albo menſtruô eſt) *cauſa frigidior ſit*, tum

℞. *Succ. glycirrhizæ* ʒv.
hyſſopi ſicc.
ſem. urtic.
rad. irid.

ariſtol.

ariſtol.
carthami
piperis
amygdal. amar.
ſem. naſturtii ana ℥ii.
Cum melle deſpumato aut ſaccharô clarificato.

F. Electuarium.

Aut & alia becchica ſumantur, de quibus conſule caput de Tuſſi, ubi plura.

TIT. XI.
De
Cordis Palpitatione.

SI *â ſanguinis copiâ* Palpitatio cordis aut lipothymia mediis geſtationis menſibus proveniat, quæ ſæpè futuri abortus in Plethoricis ſunt indicium, certiſſimum & tutiſſimum eſt venam aperire & ſanguinem moderatè emittere, quô modô prægnantes & ab hôc & ab aliis ſymptomatibus inſtanteq; abortus periculô liberatas fuiſſe ſæpius obſervatum eſt. Aliàs uſu rhabarbari cum conſervâ roſarum humores leniter expurgare conducit.

Quodſi verò â flatibus aut *vaporibus* ſyncope vel cordis palpitatio oritur, aſſumenda medicamenta, cordialia tetroſosq; vapores pellentia, ubi proſunt bezoardica cum conſervâ roſarum, rad. ſcorzon. condit. flor. lil. convall. ſcord. ▽ cinamomi, borrag. meliſſæ cum vino, ſicut & balſamus ex ☋ meliſſæ & carbunculi. Confectio alkermes, (in iis ſc. quæ eandem ferre poſſunt) confectio de hyacinthô.

Externe prodeſt inunctio ☋ ſcorpionum Matthioli, cinamom. cum theriaca, ☋ meliſſæ, citri. Sacculi cordiales repleti pulv. ſem. allii, CC. carlin. ſantali, ſpec. diambræ, diamoſchu, angelicæ & flor. cordial. &c. It. Epithema ex Micâ panis cum Malvatico vel ▽ borrag. meliſſ. Succ. citri, pauco ✠ rutæ lavend. rubi idæi, bezoard. &c. Vel ex crocô cum pannô ſcarlatino adhibitum calidè *vid. ſuprà de lipothymiâ & cordis palpit.*

TIT XII.
De
Lumborum & Coxendicis Doloribus.

QUodſi *plethora ſanguinis adſit*, miſſio moderatè inſtitui poteſt.

Si verò tantùm â pondere fœtûs, quod uterus & ligamenta vix ſuſtinere poſſint, dolores hi excitentur, commodiſſimum eſt, faſciis collo appenſis ſarcinam abdominis geſtare, & pondus uteri ſuſtinere, quieti & ſomno indulgere, unguentis anodynis, ut ☋ chamomillæ, lumbricorum, aquâ articulari aliisque, quorum *cap. de arthritide* fit mentio, partes iſtas dolentes inungere, it. ☋ lil. alb. amygd. dulc. violarum, ex quibus ☋ & Clyſteres utiliter parari poſſunt.

TIT. XIII.
De
Hæmorrhagia.

SYmptoma hoc non ſine periculo, teſte *Coo V. aphor. 60*; ubi tamen exceptionem patiuntur Plethoricarum (quibus ad 5. vel 6. Menſem

menſtrua fluxère ſine damno) hiſtoriæ & obſervationes, quales vid. apud *Horſtium, Rod. â Caſtro* & *Sennertum*.

Si igitur â copiâ ſanguinis fluxus oriatur, commodè, cautè tamen V. S. debet inſtitui & ſimul adſtringentia, quæ aliàs hæmorrhagiis competunt, uſurpanda ſunt, e. g. Syrupus corallorum, cydon. Ferdinandi, de portulaca, aq. maſtich. tormentillæ, plantag. ſymphiti &c.

Externè verò, *ſi fortè hepatis intemperies quid contribuat*: Dextræ regioni empl. de ſantalô, malaxatum cum ☋ Nymphææ imponi cum uſu poterit. Utiles etiam ſunt frictiones ac ligaturæ & cucurbitulæ brachiis adhibitæ. Prodeſt etiam pulv. corall. margaritarum, terræ ſigillatæ, conſ. de hyacinthô, conſ. alkermes ſine moſcho & ambrâ. Cœterùm quod interdum copia ſanguinis nocere poſſit, atque ſola V. S. præſervari & curari, præter Authores ſuprà allegatos ex aſſe & accuratè demonſtrat Zacutus.

Si â ſeroſô & acri humore atque cacochymiâ malum oriatur, quantum licet, humores ſunt evacuandi & contemperandi. Commodum ergò erit maſticare rhabarbarum per ſe, vel cum conſervâ roſarum, atque prunis uti laxativis, vel decoctô fol. Sennæ cum paſſulis & ſem. fœniculi &c. Vel

℞. *Rad. liquirit.*
cichor. ana ℥i.
Herb. acetos.
agrimon.
endiv. ana M℔.
Flor. cordial. ana p. j.
Sem. aniſi vel fœniculi
4. frig. maj. ana ℥℔.
Paſſul. min. ℥℔.
Fol. ſennæ ℥ii. *vel* ℥iij.
Coq. in ſ. q. ▽ *meliſſæ & cichorei, manè ebuliant,*
Col. ℞. ℥ii℔. *vel* ℥iij. *adde*
Mannæ elect. ℥i
Crem. ♁ ℥℔.
▽ *meliſſ. & cichor. q. ſ.*
M. F. Hauſtus.

S. Laxier-Träncklein auf einmal.

Notandum autem, quod juxta placitum *Hippocr. S. V. aphor. 39.* purgantibus â 4. duntaxat ad 6. vel 7. menſem, idq; parcè admodùm utendum ſit. Contemperari autem poſſunt humores acres ſupradictis ſantalô rubrô ſcil. bolo Armenô, terrâ ſigillatâ, radice tormentillæ, conſervâ roſarum, bugloſſæ, borraginis, ▽ tormentillæ, borrag. bugloſſæ Syrup. corall. portul. &c.

De adſtringentium uſu notandum, quod, ſi grumoſus ſit ſanguis, qui nullâ virium debilitate adjunctâ aut ſequente â naturâ expellatur ſpontè, non ſtatim eſſe ſiſtendum fluxum nimis adſtringentibus, ſed naturæ parùm connivendum. Nimium verò urgente fluxu poſtea adſtringentibus occurrendum, ubi quidem Tinct. ♀ ⊕ valdè convenit. It. Nux Moſchata cum vino rubrô, Syrupus de portulaca, trochiſci de carabe & maſtiche, Syr. myrtill. præſertim ſi â rupturâ vaſorum malum oriatur. *Amuleta quoque, quæ aliàs in hæmorrhagiis uſurpari ſolent* in manibus vel ore

ore teneri, aut de collo ſuſpendi poſſunt. Præſtant hic lapis hæmatites, it. Lap. jaſpis, præſertim undiq; ſanguinis inſtar rubicundus, nec ullô modô maculis albis conſperſus, de quo vid. *Fabr. Hildanum in Epiſt. ad Greg. Horſt.* quæ exſtat *Cent.* 3. *Obſ.* 2. *pag.* 347. *Conf. & caput de hæmorrhagiâ narium.*

Si HÆMORRHOIDUM FLUXUS *adſit*, ne dolor accedat, ſanguinis contemperatione cavendum, aut ſi adſit, mitigandus, ne uterum in conſenſum trahat & abortum cauſet. *Præſtant* hîc 🝆 & unguentum de linariâ, momordica, CC. uſto pulv. &c. de quibus ſuo locô. Gravida bibat vinum rubrum in quô Nux Moſchata toſta calens adhuc injecta fuerit. Melitomata quoque in hæmorrhagiæ ſymptomate cum pulvere caryophill. D. Schulzius magni habuit; poſſunt autem prius madefieri melitomata cum ▽ vitæ mulierum vel aliâ ſpecificâ & poſtmodùm adſpergi pulvere caryophillorum.

Ubique tamen & ſemper *corroborantia fœtum* ejusq; imbecillitas attendenda, quæ *ſi proveniat ab alimenti defectu*, conducunt paſſulæ majores, quæ tamen in majori copiâ non ſunt devorandæ, ne fœtus grandior fiat & difficilem partum cauſet. *Confortat etiam egregiè embryonem* balſamus embryonum, internè & externè adhibitus. It. mica panis recenter cocti in vino odoratiſſimô cum pulv. nucis moſch. corall. caryophill. ana adſperſa & umbilico adhibita. Plura vid. *Cap. de fœtus imbecillitate.*

Sequuntur *ſymptomata, quæ gravidis ultimis menſibus* accidunt.

TIT. XIV.

De SUPPRESSIONE ⊡ & ALVI.

U*Rinæ ſuppreſſio* fœminæ utplurimùm erectè ſtanti accidit, ideoq; ut ea provocetur, jacere debet fœmina ac regio illa foveri fomentô vel ſacculô, vel cataplaſmate, vel balneô paratis ex parietaria, malvâ, althæa, rad. petroſelini, ſem. lini & ſimilibus.

ALVI verò SUPPRESSIO *ac duritiës* vel *tarditas curatur* cibis liquidis & humectantibus, ut juſculis purgantibus, butyrô, malv. borragine &c. alteratis. It. Prima menſâ ſumantur pruna dulcia vel mel roſatum ad 3. vel 4. cochl. quæ ſi gravida reſpuat, clyſteres humectantes & emollientes ſine omnibus purgantibus in minori quantitate ſine periculô injici poſſunt. Cave tamen ab herbâ Mercuriali, quia menſes ciet, exempli gratia:

℞. *Decoct. hord. & juſc. carnis*
vel pulli ana q. ſ.
Flor. borrag.
Herb. pariet. ana Mß.
Col. ℞. ℥vi. *adde*
Mellis ros. vel ſacchari Thomæ
℥v. *vel* ℥i.
vitelli ovor. N. 1.
M. F. Clyſter.

Quem Obſtetrix prudenter & cautè, fiſtulâ ſcilicet non supernè verſus uterum, ſed inferne verſus os iſchiaticum directâ applicare debet.

Suppoſitoria hîc minus tutè adhibentur. Cœterum ſi calor adſit, hepar refrigerandum, de quô ſuô locô.

Quodſi ☐ *ſupradictis remediis haud eliciatur*, & periculum ex retentione imminet, catheter immittendus ut eôdem ☐ eliciatur & provocetur.

Clyſteribus admiſceri etiam poteſt ☍ amygd. dulc. violarum, roſarum &c. amygd. dulcium etiam per os commodè aſſumitur.

TIT. XV.

De

Venarum In Coxis & Cruribus Distensione.

V*Enæ in coxis & cruribus* & præcipuè *circa poplitem diſtenduntur & intumeſcunt*, ut quaſi varicoſæ fiant, ob hepatis imbecillitatem, de quâ ſuô locô, vel ſanguinis ſeroſi ſuppreſſionem ac menſtruorum retentionem. Cum verò tumor ille nihil periculi adferat, ſed poſt partum ſanguine & lochiis evacuatis evacuatis evaneſcat ſpontè, venæque ad priſtinum habitum redeant, medicamentis multis opus non eſt, ſed ſaltem monendæ gravidæ, ne multum ambulent, ſed potius crura elevata in ſedili aut lectô teneant, ne ſanguis ita ad pedes decumbere poſſit. *Vid.* etiam, quæ *ſequenti capite de* malo huic affini agente dicuntur, cujus curatio & cauſæ non multum differunt, & hinc certâ ratione & modô hîc quoque locum habere poſſunt.

TIT. XVI.

De

Crurum Pedumque Inflatione & Tumore.

O*Edema pedum in Gravidis* per ſe quidem nil habet periculi, niſi quod inceſſum difficiliorem reddat, & ſpontè poſt partum humore aquosô cum lochiis evacuato evaneſcit; idcircò medicamentis ferè abſtinendum & Naturæ omne opus committendum eſt, ne humor ad ſuperiora regurgitans ad viſcera nobiliora ruat. *Quodſi verò magnus ſit tumor* & neque noctu neque poſt partum detumeſcant crura, atque adeò ambulatio impediatur, lenis curatio per optimam victus rationem, parcam ſc. & ad ſiccam tendentem inſtituatur, heparque, ſi robuſta ſit gravida, primùm aſſumptâ mannâ ab ℥i ad ℥iß à pituitâ liberetur. Deinde ejusdem imbecillitas alimentis ac medicamentis idoneis, quæ *cap. de cachexiâ & hepatis debilitate* ſuo locô dicta ſunt, corroboretur, habitâ ſimul ratione ventriculi. Deinde diſcutientia & digerentia externè applicentur, & crura foveantur lixiviô ex ſarmentis vitis cum vinô paratô & decoctô origani, pulegii, chamomillæ, calaminthæ &c. Vel

℞. *Farin. fabar.*
lupinor. ana ℥ij.
♀ ℥i.
ſtercoris columbini ℥ß.
Cum ▽ *chalyb. & ſucco caul.*
F. Cataplasma.

Vel

Vel tumentibus pedibus poſt frictionem cum calidis linteolis proderit inungere linimentum, quod

℞. 🝆 *anethi*
chamom.
hypericonis ana ℥ß.
vitrioli ℥i.

F. Pro Linimentô.

At ſi pars rubeat, cavendum, ne exulceretur aut in aliquam corruptionem degeneret, potius applicetur farina fabarum, orobi, cicerum &c.

Vel ℞. 🝆 *roſ.* q. s. quô diſſolve & contere terram ſigillatam, adde parum ceræ & fiat unguentum, quô illinatur tumor. Pedes etiam laventur & fricentur 🜄 ſalsâ, in quâ chamomilla, origanum, anethum &c. cocta ſunt.

Si lividi tumores appareant, ſanguinis miſſionem cum felici ſucceſſu inter 4. vel 7. menſem exerceri ſæpius comprobatum eſt, ſi ſcilicet plenitudo magna ſit, aliàs aut abortus ſequitur, ſi ſanguis mittatur, aut fœtus debilior in lucem venit. Si quid verò reſiduum, illud omne poſt partum diſcutitur ac evaneſcit.

Balnea minus tuta ſunt.

Potus ac cœna parciori manu ſumantur.

TIT. XVII.
De
Fissuris Cutis Abdominis.

Cutis abdominis, præcipuè in primô partu & in quibus frequentiori conceptione nondum extenſa eſt, valdè extenditur, ut quaſi findi videatur. Ne verò vel dolor excitetur, vel deformitas poſt partum relinquatur, poſt quintum menſem laxantibus linimentis & unguentis utendum eſt, ut medullâ crurum vituli, arietis, 🝆 amygd. dulc. pingued. Gallin. 🜄 ros. abluta, unguentô pomato, pelle canina 🝆 amygd. dulc. illitâ, quæ toti abdomini imponenda; experimentum *D. Mich.* eſt ſequens:

℞. *Mucilag. ſem. lini*
fœnugræci
rad. alth. cum 🜄
lil. alb. extract. ana ℥vi.

Ceræ q. ſ. pro efformandô linimentô. Poteſt etiam tingi crocô vel aliô colore pro lubitu.

Præcaventur etiam *Rhagades* 🝆 lini, ſeſam. violarum &c. Succi item hermaniæ, alchymillæ, fragariæ, centinod. burs. paſt. fol. quercus ros. rubr. milleſ. conſolid. maj. eorumque decocta, ut & ea, quæ ſuperius ad fiſſuras allata ſunt. Sic & unguent. de Tutiâ, de Lytharg. diapomphol. de plumbô, empl. alb. coctum cum ♄. additô linimentô ex 🝆 hypericonis, maſtiche & cerâ. Addi poteſt etiam ſevum cervinum.

℞. 🝆 *amygd. dulc.* ℥i.
Sev. hircini ʒß.
Camph. ʒß. M.

TIT. XVIII.
De
Aquæ Effusione Ex Utero.

Hæc affectio haud aliter curanda, quàm bonâ victus ratione ex cibis ſolitariis, ut carnibus aſſis, amyg-

 dalis,

dalis, paſſulis atque in ultimâ menſâ myvæ cydoniorum parùm capiat.

Laudat *Rodericus â Caſtrô* ſeq. ſyrupum per aliquot dies ſumptum;

℞. *Rad. Chinæ* ℥ß.
ſarſaparillæ ℥i.
Coq. in lib. viij. ▽ *borrag. & lupuli ad medias, in fine adde pulv. corall, rubrorum.*
ros. rubr. ana ℥i. *Facta colaturâ cum ſaccharô.*
F. l. a. Syrupus.

Quodſi ſeroſum aliquid in corpore redundet, non erit abs re Rhabarb. ℈j. maſticando præbere, aut cum conſerv. ros. ℥j, aut tabellas diarrhodon. Abbatis cum duplô rhabarbari.

Si verò ex ſuppreſsâ aliquâ evacuatione fiat, annitendum, ut humores præexiſtentes corrigiantur & temperentur. Præterea tam internis, quàm externis remediis, (de quibus cap. ſeq.) corroborandus fœtus eſt.

TIT. XIX.
De
FOETUS DEBILITATE.

HIc *primò cauſa*, ob quam debilitatur fœtus, *removenda* eſt, ut, ſi Mater morbô quôdam, aut ſymptomate prædictô quodam infeſtetur, illa prius removenda ſunt. *Deindè fœtus roborandus* venit. Mater quomodo curanda, ex ſuperioribus patet.

Fœtus autem *corroborationem quod attinet*, perficitur ea optima Matris victus ratione. Deinde internis & externis medicamentis fœtum corroborantibus, quorum aliqua mentio facta *cap. de palpitatione cordis* Gravidarum, quibus hæc adjungimus. Interna inter præſtat Balſam. Embryonum coch. j. vel ij interdum ſumptis. Vel

℞. *Amygd. dulc. excortic.* & fundum vaſis vitrei vel fictilis mundati orificii latioris reple, his inſperge *Pulv. caryoph. cinamom. Nucis moſch. ac ſem. fœniculi*, impone amygd. dulc. atque ita F. S. S. S. tantem omnibus affunde *ſaccharum cum aqua* vel *ſimplici*, vel *borraginis*, vel *roſarum clarificatum*, ut ſaccharô tegantur. Hujus *conditi* frequenter Gravida parùm ſumat. Conferunt etiam ſequentes rotulæ:

℞. *Corall. rub.* ℥i.
Marg. præp. ʒß.
Sapphyri
Smaragd.
granat.
hyacinth.
rubin. ana ℈i.
cinamom. ʒi.
zedoariæ
cardamom.
ligni aloes
cubebar.
ras. ebor. ana ʒß.
galliæ moſch. ℈i.
Cum ſaccharô in ▽ *ros. & meliſſæ ſolut. q. s.*
F. l. a. Rotulæ.

S. Runde ſtärckende Küchlein. Vel

℞. *Nuc. moſch.* ʒß.
Galang. ʒii.
cinamomi ʒi.
cardamom. ʒß.
oſſis de CC. N. ij.

Con-

Conſperg. S. V. vel Malvaticô & affunde mellis deſpumati calidi q. s. De hâc mixturâ Gravida ſæpe fabæ magnitudine aſſumat.

Externè verò umbilico, imo toti ventri applicanda ſunt fomenta humida ex vino generoſo, Hiſpanicô, Creticô, Hippocraticô, Ungaricô vel Malvatico, eaq; cum linteaminibus, ſpongiâ, lanâ, panno ſcarlato &c. imò ventri admovenda. Fomenta item ſicca vel ſacculi repleti foliis roſmarini, ocymi, meliſſæ, pulegii, flor. citri, aurant. limonium, lavendulæ, ros. viol. croci, rad. angelic. carlinæ, caryoph. cinamom. cardam. macere. Nuc. Moſch. lign. rhod. xylaloë, ſantalo, cortic. citri, limon. aurant. rad. contrayervâ &c. It. unguentum Comitiſſæ dorſo & ventri illinatur. Vel

℞. Pomum, præcipuè cydon. repleatur theriacâ, maſtiche, caryophillis, aut, ſi calor adſit, pulv. corall. myrtill. roſ. rubr. ſpec. diarrhodon Abbatis, aſſetur & umbilico apponatur. Confert etiam placenta illa piperata, quæ dulciaria mellita & placenta vitæ vulgò nominatur, trita & cum vinô generoſô vel Creticô in pultem aptatæ, vel

℞. *Floccorum panni coccyn.* ℥iv.
Galangæ
cinamomi
macis ana ʒij.
maſtichis ʒij.
ſang. Drac. ʒi.
mellis q. s.
F. Cataplaſma.

℞. *Vin. Malvat. lib. iij. calefac & in illis diſſolve*
🝆 *Nuc. moſch. expr.* ʒß.
majoranæ
menthæ
nardin. ana ℈ij.
adde Pulv. caryoph.
rutæ
puleg.
meliſſæ ana ʒß.
Aq. roſarum
meliſſæ
majoranæ
pulegii ana lib. j.
Balſ. embryon.
& 🜄 vitæ ana ʒiß.

M. & hinc ſpongiæ majores & minores, ut variis ſint aptæ locis, partes concidantur & liquore hoc imbuantur & ſub mammam ſiniſtram, ſub axillas, poplites, umbilico, pulſibus, in carpo plantiſque pedum imponantur, atq; ubi reſiccatæ fuerint, iterum iterumque madefiant. Poſſunt etiam illini 🝆 ſtillat. nardino, angel. cortic. citri, aurantiorum, cinamomi, roris-marini &c.

Sequuntur *Parturientium affectus.*

CAP.

CAPUT XXXVII.

De

MORBIS PUERPERARUM.

TIT. I.

De

ABORTU.

Ante partum *Abortus præcaveri* debet V. S. ſi mulier ſit plethorica, vid. *Zacutus Luſitanus*: Purgatione, ſi cacochymia adſit.

Matricis frigiditas, lubricitas & humiditas eſt corrigenda, ſi ea in caudâ fuerit, & quidem thermis, ſudoribus aliisque.

Affectus uteri, ſi qui adfuerint, removendi. *Graviditatis* verò *tempore* ea omnia fugienda, quæ vincula fœtus vel laxant, vel rumpunt, vel uterum debilitant, vel expultricem ad expellendum irritant, vel fœtui alimoniam ſubtrahunt, vel vitioſè alunt, vel prorſus enecant, vel aliâ quacunque ratione matrem vel fœtum offendunt. *Bona* è contra conveniensque *Diæta* præſcribenda matri, eique foris ac intus medicamenta appropriata ordinanda v. g.

℞. *Pulv. contra abort. Aug.* ℨij.
Mag. corall. cum ſuccô citri,
eboris ſine △ parati
gran. maſtichis ana ℈ij.

M. S. Pulver auf etlichmal. Doſ. ℈ß. ad ℈i. cum vinô rubrô aut ovô ſorbili.

℞. *Mag. corall. c. ſucco citri*
ebrris ſine △
gran. maſtich. ana ℈i.
pellic. ventr. gallin. ℈iv.

M. F. Pulv.

S. Anhaltendes Pulver 2. Meſſerſpitz auf 1mal / des Tags 3mal.

Manè ſc. in juſculô carnis, hora 3. vel 4. & ante ſomnum.

℞. *Aq. verbenæ*
plantag. ana ℥i.
ſyr. corall. ℥iß.
Tinct. corall. ℈ij.

S. Anhaltender Safft auf etlichmal 2. oder 3. Löffelvoll.

℞. *Tinct. corall.* ℨiij.

S. Anhaltende Tinctur. Doſ. 20. vel 30. gutt.

℞. *Balſam embryon.* ℨiij.

S. Kinder-Balſam. Doſ. ℨß. ad ℨi.

Poteſt etiam hic balſamus embryonum ſeu Puerorum optimè applicari cum vinô Malvaticô ex pane toſto. It. pulv. nuc. moſch. mac. & caryophillorum cruſtæ panis aquâ appropriata quâdam madefactæ aſpergitur. Prodeſt etiam pulvis perlarum & corall. ſæpius cum aqua lil. alb. vel vitæ mulierum ſumptus.

Externè:

℞. *Unguent. Comit.* ℥iß.
☊ *maſt.*
cydon. an. ℨiß.

M. S. Euſſerliche Salb:

℞. *Unguent. Comit.* ℥i.
☊ *omphac.* ℨij.

M. S. ut antè.

Poteſt etiam emplaſtrum contra herniam regioni lumborum & hypogaſtrio imponi.

Si à nimio frigore, internè prodeſt ▽ vitæ mul. & balſamus embr.

Externè verò poteſt fieri inunctio:

℞. ℅ *maſt.* ℥ß.
deſt. nuc. moſch. g. iij.
macis g. iv.
caryoph. g. iij.
Cum ℅ *Nuc. Moſch. expr.*
F. Linimentum.

S. Eröffnendes und anhaltendes Sälblein.

Si à terrore:

℞. ▽ *ceras. nigr.*
flor. tiliæ
epilept. L. ana ℥i.
ſyr. corall.
Pæon. ana ℥vi.
℞ corall. ℥i.

M. S. Stärckſafft auf einmal.

℞. ▽ *borrag.*
bugloſſ.
Balſam. emb. ana ℥i.
coralliorum rubr. præp.
margar. præp. ana ℈ß.

M. S. Stärck-Mixtur auf etlichmal.

Vel ℞. ▽ *epil. Langii* ℥iß.
ceras. nigr.
flor. tiliæ ana ℥ij.
Pulv. March. ℥iß.
ſmar. præp. ʒß.
oſſ. de CC. gr. xii.
ſyr. corall.
Pæon. ana ℥iii.

M. S. ut antè.

Ajunt pelliculas ex ventriculis Gallinarum extractas pulveriſatas, & diebus aliquot manè aurei pondere cum vino jejunô ſtomacho aſſumptas certò abortum præcavere. Idem facere perhibent radices eryngii veri emplaſtri modô hypogaſtrio impoſitam.

Cum rudimenta futuri abortus apparent, per aliquot guttulas ſanguinis ab uterô ſtillantes, mulier deglutiat cor pulli ex vivô extractum & adhuc palpitans. Ætites de collô ſuſpenſa geſtatur, magnes umbilico admoveatur & applicetur, tanacetum manu calefactum tenendo.

Cœterum *Gravidæ abortum paſſæ* per omnia ut Puerperæ tractandæ, viresque illarum convenienti victus ratione corroborandæ. Sæpè enim magis debilitantur abortientes, quàm tempeſtivè parientes & gravioribus affliguntur ſymptomatibus.

TIT. II.
De
DOLORE ANTE PARTUM.

Doloribus qui *vani & falſi non ſunt*, quos partus brevi ſequitur, mederi non poſſumus, neque debemus. Poſſumus autem *vanos & irritos* commovere, ut eos ſubſequatur partus, excitare dolores veros ante non perceptos, tum remediis illis, quæ infra de difficultate partus proponentur, tum ſequentibus, quorum quædam interna ſunt, quædam verò externa.

Internè dari poteſt pulvis ex crocô, caſſia lign. cinnamom. borrace, ſuccino albo, antheris lil. alborum, cum ▽ puleg. meliſſæ, artemiſiæ, ſabinæ, chamædrios, ariſtol. rotundæ, v. g.

℞. *Borracis*
Caſſiæ lign. ana ℈ß.

Croci gr. v.
⚭ *cinamom. g. j.*

M. Pro doſi. S. Schmertzen-machend-Pulver.

℞. *Raſſur. eboris ℥ii.*
Caſſiæ lign.
Cinam. acuti
Croci ana ℈i.

M. Dos. ʒß. bis vel ter quaque hora cum ▽ puleg, verben. cinamomi ſumendus.

Item pulv. nigellaſtri ſeu pſeudo-melanthii cum vinô, vel cerevisiâ calefactâ. Vel exhibeantur aliquot guttulæ ⚭ deſt. ſuccini vel ⚭ cinamomi cum ▽ prædictis.

Externè poſſunt applicari ſacculi hypogaſtricæ abdominis regioni ex malvâ alth. matricariâ, meliſsâ, puleg. artemiſiâ, rosmar. ſabinâ, hyſſopô, betonicâ, flor. matricariæ, chamomillæ, meliloti, ſem. lini, fœnugræci &c. Coq. in ▽ & vinô. Sacculus antecedens exprimatur & ubi refrixerit, denuò decoctum immittatur. Hôc decoctô etiam imbuatur ſpongia, & hypogaſtrio admoveatur. Plura vide *cap. ſupradictô de dificultate partûs.*

TIT. III.
De
AQUARUM EFFUSIONE.

HOc *accidens* cohiberi nequit, ideò opera danda ſolummodò, eſt, ut puerpera facilius pariat, uſurpatis aliis remediis, quæ ex cordialium & corroborantium albô petuntur, de quibus ſuô loco. Poteſt etiam matricis lubricitas conciliari ⚭ lil. alborum, amygd. dulc. ſeſaminô communi. ⚭ viol. It. adipe gallina, anſerinâ, ſuillâ, anatinâ, cuniculi, butyrô recenti, quibus inungatur hypogaſtrium ipſeque uterus tam intus, quàm foris.

TIT. IV.
De
SANGUINIS PROFUSIONE.

QUæ *ſanguinis fluorem compeſcunt*, partim ſunt *emplaſtica*, partim *adſtringentia*, acerba, auſtera & acida intus foriſq; uſurpanda, de quibus *cap. de nimiô menſium fluxu.* Cardiaca verò propoſita vid. *cap. de cordis palpitatione.* Externè hîc inſuper adhibentur ligaturæ dolorificæ digitorum & brachiorum. Amuleta ex hæmatite, corall. rubr. jaſpid. &c. Vid. *cap. de hæmorrhagiâ.* Fomenta ex decoctô ſimpl. adſtringenti, v. g. rad. tormentillæ, biſtortæ, pentaphylli, herb. plantag. hippuridis, burſæ paſtoris, centinodii, fol. quercus rubi, ſalicis, baccis myrthi, prunorum ſylv. nucis cupreſſi, gall. multicorii, roſ. rubr. balauſt. cum vino rubro decoct. cui addi poteſt aliquid aceti.

Profuſio hæc quandoque adeò eſt inſignis, ut etiam arterioſus interdum ſanguis emanet, cum ſubſequente ſyncope &c.

TIT. IV.
De
PARTU DIFFICILI.

PLurimæ *diſtociæ cauſæ* ſunt, tum ex parte Matris, tum ex parte fœtus, ideoque pro cauſarum varietate varianda quoque auxilia.

Si ob Matris virium debilitatem,
vires

vires roborandæ, ſpiritus reficiendi & facultas expultrix ſtimulanda. *Ante partum* tamen convenit uti ſequenti balneo:

℞. *Herb. malvæ*
artemiſiæ
brancæ urſinæ
Flor. cham. ana Mij.
lil. alb.
malv. ana Mj.
Rad. alth. ℥ii.
lil. ℥ii.
Incis. D. S. Kräuter zum Bad.

Quodſi alvus non ſit aperta, ſuppoſitorio, vel potius clysmate, quo ſolô ſæpè partus facilior redditur, cieatur:

℞. *Herb. Mercurial.*
artemis.
Flor. malvæ
chamomillæ ana Mj.
lil. alb. p. iij.
Rad. lil. alb.
alth. ana ℥i.
bryoniæ
ariſt. ana ℥ß.
Coq. in ſ. q. aquæ communis,
Col. ℞. ℥vi. *in quibus diſſolve*
Electuarii lenitivi ℥iß.
borracis ℈ii.
☍ *lil. alborum*
amygd. dulc. ana ℥ß.
vitelli ovorum N. 1.
F. Clyſter.

Deinde ℞. *Pulv. ad partum Aug.* ℥ß.
borracis gr. xii.
Detur in duplô. S. Sonderlich Pulver.

℞. *Eſſent. noſtræ ad partum* ℈ii.
D. S. Eſſenz auf 2mal.

℞. *Pulv. N. ad partum* ℈ii.
D. in duplô. S. Pulver gegen die ſchwere Geburt auf einmal.

℞. *Pulv. ad partum Aug.* ℈i.
⊖ *vol. ſuccini gr. v.*
D. S. Pulver auf einmal.

℞. ▽ *lil. alb.*
artem. comp. ana ℥iß.
Eſſ. ad partum ℥ii.
Syr. de canella ℥ß.
S. Tranck auf zweymal.

℞. ▽ *artemis. C.* ℥iij.
Eſſent. artem.
meliſſæ ana ℥i.
Croci ℈ii.
Syr. de artem. C.
canellâ ana ℥iij.
S. Safft auf zweymal.

℞. ▽ *lil. alb.*
puleg.
cinamom.
borrag. ana ℥ii.
ſuccini præp. ℥iß.
ocul. ♋
lap. percar. ana ℈i.
borracis ℥i.
Syr. de canella ℥i.
M. D. S. Stärcktranck wol umzurütteln auf etlichmal.

℞. ☍ *aniſi vel*
fœnic. aut ſuccini
vel hyper. g. iij.
D. cum ▽ *verben. aut pulegii, vel ex* ☍ *aniſi & fœniculi.*
F. Elæoſaccharum.

℞. *Borracis* ℈iß.
Croci ℈i.
Cinamomi
Caſſiæ lign. ana gr. xii.
D. cum ▽ *lil. alb.*

℞. *Borracis* ℈*i.*
Croci
ſuccini albi præp.
anth. lil. alb. ana ℈ß.
M. D. cum ▽ verbenæ aut pulegii.
Eſt experimentum Kyperi.

℞. *Teſticul. equi* ℈*i.*
D. cum ▽ verb. & cinam.

℞. *Hep. anguillæ* ℥*i. D.*

Hoc valdè commendat Helmontius, ut & hepar ſerpentum, quorum axungia quoque multum operatur, ſi eâ umbilicus inungatur. Nimis autem fortiter pellit, quapropter ſtatim poſt partum eſt abluenda, aliàs ſanguinem violenter expellit. Trochiſci quoque de myrrhâ exhiberi poſſunt, minus autem delicatulis ob ingratum ſaporem. De ☿ vitæ *vid. Angelus Sala*, qui aliquot habet exempla, quod aliis omnibus in vanum adhibitis hoc ſolô Mulieres feliciter pepererint, adde Billichii Obſ. lib. 2. & Paradoxa Chymica (quæ ἔνδοξα potius, quàm ἄδοξα Cloſſæus eſſe pronunciavit) cap. 14. pag. 169. *Alia quoq; hîc locum habent vomitoria*, ut juli. jugland. it. ſuccus inſpiſſatus Nicotianæ, qui tamen vehementiſſimè operatur, ideoque magna opus eſt cautione. Item ſternutatoria, ut pulvis ſternutatorius Aug. Confortantia & pellentia ſimul:

℞. ⁓ *fulig. rectif.*
ſecund. ana ℥*iß.*
D. S. Sonderlicher ⁓. Dos. gutt. 40. vel 50.

℞. *Conſ. alkerm. incompl.* ℈*ii.*
Troch. de myrrhâ ℥ß.
Caſtorei ℈*i.*

Sumatur cum ▽ artemis. vel vino albô. Fortiſſimum erit, ſi addideris borracis mineralis ℈ij.

℞. ▽ *lil. alb.* ℥*iß.*
cord. cervi ℥*i.*
⁓ *ſecund.* ℥*iß.*
M. Pro 1. doſi.

℞. ☍ *cinam. g. ij. vel iij.*
D. cum ▽ cord. &c. Plura vide Cap. de debilitate fœtus.

Externè umbilico inungi poſſunt olea ſuccini & croci, vel lil. alb. axung. ſerpentum. Fomenta ventri admoveantur ex decoctô artemiſiæ, pulegii, ſabinæ, matricariæ, marrubii, calaminthæ, meliſſæ, Decoctum raparum &c.

Si viæ ſint minus lubricæ, laxandæ ſunt oleis & decoctis emollientibus.

Si via ſit anguſtior, itidem emollientibus laxanda, ut ſunt ☍ amygdal. dulcium: Pinguedo anatis, gallinæ, anſeris, quibus mucilago ſem. lini, cydoniorum, althææ &c. addenda, licet iiſdem oleis & linimentis uti poſſimus, ubi pinguedo nimia partum difficilem reddit, aut tumor adeſt, ubi etiam conveniens ſitus multum præſtat, præſertim ſi oſſium figura peccet. *Cingatur* parturiens ſpolio ſerpentis vel cingulo ex coriô humanô â coriariô vel alutariô præparatô. *Alligetur* ejus cruribus jaſpis, lapis Samius, Ætites, Smaragdus *collo appendatur* & Crocus; teneatur in manu magnes. Parentur etiam *inſeſſiones* ex decoctô raparum cum parietariâ, malvæ, violarum, althææ, melilot. It. *Pediluvia* ex prædictis decoctis herbarum.

Si me-

Si medicamenta non ſufficiant, interdum ad manus opera deveniendum. Itaque *ſi membrana ſolidior fœtum retineat*, eam digitis ℥ amygdal. dulc. inunctis rumpere debet vel diſcindere obſtetrix.

Si verò membrana rupta quidem ſit, fœtus tamen haud prodeat, obſtetrix omni modo laborare debet, ut fœtum vivum ſine damnô, quantum fieri poteſt, extrahat.

Coronidis loco, *quomodo fœtus ſemianimis in lucem prodiens tractandus ſit*, addemus: Cum itaque in partu difficili interdum fœtus tandem quaſi ſemianimis in lucem prodeat, diligens Ejus cura habenda, ne planè emoriatur: Ideoque diligentes obſtetrices ſpiritum ipſi per utrumque os, ore & pennâ inflare debent; aromata mandere & inſpirare halitum. Os inungatur melle, linguæ inſtilletur gutta j. ▽ vitæ, eademque pulſus & nares inungantur. Lavetur fœtus vinô, lacte vel cereviſiâ. Capiti imponatur ſacculus ex nuce moſchatâ, caryoph. macere, cinamomô, vinô Malvaticô madidus. Funiculus umbilici foveatur Malvatico vel Vino, ▽ & cereviſiâ calidâ. Poſt ſectum umbilicum.

℞. *Malvat. & ▽ vitæ ana p. æ.*
Calefiant & in illis diſſolve ℥ Nuc. Moſch; Deinde pannus lineus iis imbuatur, eoque umbilicus involvatur. Pauperiores ſemen cymini coquere poſſunt in cereviſiâ & eôdem modô pannum lineum imbuere atque umbilico imponere.

Quoad *Diætam*, ubi *partum inſtare* fœminæ ſenſerint, verſentur in aëre temperato, cibis abſtineant adſtringentibus: Utantur verò cibis εὐπέπτοις καὶ εὐχύμοις iisque in pauca quantitate, ſed frequenter exhibitis juſculis gallinarum ac conſummatis dictis, caricis, dactylis, uvis paſſis &c. Moderatè moveantur, non multum vigilent, balneis laxantibus initiô hujus capitis deſcriptis utantur, & genitalia loco ℥ lil. alb. amygd. dulc. inungant. Affectus animi nimios vitent. *In ipſo partu* aër in cubiculô parturientis ſit temperatus. Fœtor omnis amoveatur. Et *ſi partus diutius protrahatur*, ova ſorbilia & panis vinô madidus exhibendus. Nuces item conditæ, caro & cortices citri &c.

TIT. V.
De
Foetu Mortuo.

PRæter ea, quæ *cap. præced.* de δυστοκίᾳ enumeravimus, fœtum mortuum quoque expellunt pelliculæ interiores cortic. arboris juglandis pulveriſatæ & quantitate ʒj. exhibitæ. Vid. Petrus à Caſtrô.

℞. *Gran. uvarum* ℥iv. (uvas putridas quascunque ex iis, quæ ſervantur ſuſpenſæ) projice in ▽ ferventem per horæ dimidium, easque ſuper prunas ardentes projice: Excipiat mulier per vulvam fumum. Idem cranii quoque caponis pars, quæ circa verticem eſt, efficit. De ☿ vitæ *vid. alibi*.

℞. *Dict. Cretici*
caſtorei
borracis ana ℈ß.
croci gr. v.

teſt. equi gr. vi.
aq. lil. alb.
verbenæ ana ℈vi.
cinamomi ℥ß.
M. Pro doſi. Vel

℞. *Pulv. teſt. equin. ℈i.*
▽ *puleg.*
ſabin. ana ℥i.
cinam. ℥ß. M.

NB. Sabinæ fœtum vivum enecat, mortuum autem potenter expellit.

Hiſce nihil proficientibus ἐγχείρησις Chirurgica requiritur, de quâ conf. *Sennertus* & *Aut. Chirurgici.* Intereà vires corroborandæ per juſculos Gallinarum, ova ſorbilia, vinum odoratum, cum pane vel juſculis ex cereviſia, modò febris abſit. Exhiberi inſuper poſſunt ſpec. diamargar. frigida, diambræ, electuarium de gemmis cum vino & ▽ borrag.

Ut verò dolor mitigetur partesque roborentur, fovendæ ſunt decocto artemiſiæ, malvæ, roſmarini, abſinthii, hypericonis, myrthi, & poſtea illinendæ unguentô Comitiſſæ vel ſequenti, quod

℞. *Olei myrt.*
amygd. dulc.
hypericonis ana ℥ß.
ſperm. ceti ℥ii.
ſevi hircini vel cervini ℥i.
ceræ q. s.
F. Unguent.

Vel ℞. *Ceræ ℥vi.*
ſperm. ceti ℥ß ad ℥i.

Liquefiant ſuper △ & ubi ab △ fuerint remota, tela cannabina ventri magnitudine reſpondens ei immergatur & ventri imponatur.

Sequuntur *affectus*, qui mulieribus *poſt partum*, ipſis nimirum Puerperis contingere ſolent.

TIT. VI.
De
RETENTIONE SECUNDINÆ.

UT *ſecundinæ retentæ ex uterô quamprimum tollatur*, danda opera. Quapropter manibus obſtetricis trahenda, ſed non recta, ne ſimul uterus ſuâ ſede moveatur & excidat, ſed in orbem quaſi agendo & circumducendo. Et ut conatus accedat ſternutatoria ex flor. lil. convallium, majoranæ, pulv. ſternut. Aug. uſurpanda & ſternutatio promovenda. Deindè graveolentia ex plumis perdicum, ungula capri accenſis & ſimilibus (de quibus *cap. de ſuffoc. uteri* dictum) naribus admovenda, quæ ſpiritus quaſi deorſum in uterum fugant. *Quodſi nec hoc modo* τοῦ χορίου εἰς ὑστέρα ἐγκλείπεσι promoveatur, medicamenta ſecundinas pellentia uſurpanda, quæ eadem ferè ſunt cum medicamentis fœtum mortuum expellentibus, inter quæ diptamnus excellit, ut & ſecundinæ præparat. & pulveriſatæ. It. Pulvis hyſtericus Aug. cum teſticulis equinis, vel

℞. *Artemis. rubræ* Mj.

Coque in vino Rhenanô & cum hauſtu ejus propinetur illud flavum liliorum alborum, quod antheræ nomine venit.

℞. *Majoran.*
Chæref.
puleg. ana Mj.
ſabinæ mß.

ſem.

Sem. aniſi
fœniculi ana ʒß.
Rad. petroſelini
leviſtici ana ʒiij.
Coque in ▽ *pro duobus hauſtibus.*

Prodeſt etiam caſtoreum cum ▽ vel vinô propinatum. Vel

℞. *Rad. ariſtol. rotundæ* ℈ii.
Myrrhæ ℈i.
M. S. Pulver auf einmal.

Sumatur cum vinô. Suffitus fiant ex Caſſiâ, nardô, ſabinâ, artemiſiâ, pulegiô, dictamnô. Vel decoctô modò dictarum plantarum foveatur venter. Solus leviſtici ſuccus cum vinô exhibitus valdè δευ'τέρια expellit. It. Peſſaria ex rad. cydon. fol. ſabinæ, herb. Mercurali, artemiſiâ, ſalviâ, irid. cum ♈ cheyrino permiſtis. Ventriculus muſtelæ fluviatilis unà cum appendiculis ſuis ſiccatus & in pulverem redactus mirificè pellit ſecundinas. Item nervus in halece cum jure ſumptus piſorum.

Sin tenacius hæret δευ'τέρια & adhuc vaſa umbilicalia tenentur ligata in coxis, aperiatur una ex venis umbilicalibus, ſive arteria, ſive vena, ſcalpellô, haud aliter ac in communi V. S. fieri ſolet, vid. *Riverii Conſilia.*

Quodſi nec hôc modo ſecundinæ exeant, clyſter uterinus injiciatur ex decoctô ſalviæ, artemiſiæ, Mercurialis, calaminthæ, pulegii &c.

℞. *Fol. malvæ*
parietar.
artemis.
mercurialis
pulegii
calaminthæ
ſalviæ ana m ß.
Flor. cham.
melilot. ana p. j.
ſem. aniſi
fœnic. ana ʒß.
Coq. in juſculi capitis vitulis ℥x. *in quibus diſſolve*
Syrup. viol.
Sacch. rubri ana ℥i.
M. F. Clyſter.

Conferatur imprimis *Greg. Horſtius Lib. V. de morbis mulierum Obſ.* 23.

TIT. VII.
De
Lochiis Suppressis.

C*Uratio maturanda. Si ſanguinis copia adſit*, isq; ad alia loca ruat, ad uterum frictionibus, ligaturis, cucurbitulis, ſcarificatione in inferioribus partibus adhibitis revellatur; quæ *ſi non ſufficiant*, vena in pede aperienda. Imò *ſi iſta evacuatio planè ſupprimatur*, neceſſarium eſt, ut ſtatim V. S. inſtituatur. non neglectis reliquis medicamentis revulſoriis, & poſtea vias laxantia & aperientia adhibenda, tam interna, quàm externa. Inungatur regio uteri imò totus venter ♈ amygd. dulc. ſeſamin. unguent. dialth. pinguedine Gallinæ, quibus addi poſſunt crocus, ♈ angel. ſpicæ cinamomi. Vel foveatur decocto plantarum *Cap. de ſuppreſſione menſium* propoſitarum. Aqua & decoctum rad. petroſelini diligenter adhibenda, nec non decoctum cicerum rothe Kichern / quæ valdè proſunt, niſi ſanguis affluat. Sanguinem inſuper fundunt ſuccus petroſelini cum

vino,

vino, vel decoctum rad. graminis cum hôc ſuccô. Confert etiam ſequens Clyſter:

℞. *Rad. lil. alb.*
alth. ana ℥ß.
ariſtol. utriusq. ana ℥ii.
Fol. parietar.
malvæ
mercurialis
alth. ana Mj.
Flor. chamom.
ſambuci
meliloti ana p. ij.
Sem. lini
fœnugræci ana ℥ii. *vel* ℥ß
Coq. in ſ. q. aquæ com. Col. ℥ß. *in quibus diſſolve*
🜍 *lil. alb.*
anethi ana ℥i.
Ungv. de arthan. ℥i.
F. l. a. Clyſter.

Et ſi jam dies aliquot â partu præterierint, purgationem ex rhabarbaro, fol. ſennæ & agarico exhibere licebit, cum radicibus aperientibus paratam & cum mannæ ℥iß in juſculô diſſolutâ.

Per os exhibeatur Decoctum ſequens:

℞. *Rad. aperitiv. ana* ℥ii.
Fol. beton.
endiv
capill. ♀ *ana* Mj.
Schœnanti pug. i.
Sem. fœniculi
aniſi ana ℈i.
cicer. rub. cochl. j.
Coq. ad lib. iß.
adde 🜄 *cinamomi* ℥ii.
Syr. de 5. rad. ℥iij. *M.*

Dentur ℥iij. vel iv. bis de die.

Antequam febris augeatur, adhibere aliquando licet trochiſcos de myrrha ad ℥j. cum vinô albô vel 🜄 fœniculi. Foreſtus, etiam febre præſente, ſequenti utitur decocto.

℞. *Hordei mundati Mi.*
Glycirrhizæ raſæ ℥ß.
Schœnanthi ℥iß.

Coq. ad lib. 1. pro 3 doſibus. Debilioribus verò ſchœnanthi ℥j. in jure pulli bullire jubet & exhibet.

Si ſanguis totus ad mammam ruat, conſiderandum, *an ipſa Mater* infantem ſit lactatura, *vel Nutrici* illum traditura. *Si prius*, non ſtatim ſanguinis motus inhibendus eſt, ſed impetus naturæ prius perpendendus, & videndum, an repletis mammis ſanguis ad uterum ſit reverſurus, quod ſi non fiat, auxilia neceſſaria uſurpanda: *Sin ad aliam partem ſanguis ruat*, revulſionibus ſupradictis inſiſtendum eſt. *Sin poſterius*, ſuperius regurgitantis impetus illicò impediendus.

TIT. VIII.
De
NIMIO EFFLUXU SANGUINIS POST PARTUM.

FLuxus hic non ſtatim nimis ſubitò ſiſtendus eſt, ſed perpendendum, quid ferre recuſent. *Sufficiant* ergò primò *Victus ratio* legitima & *auxilia leviora*, præcipuè revulſoria. Tum laxiores viæ firmandæ ſunt & roborandæ. *Prodeſt* itaque caro Gallinarum aſſa, adſpersâque vino Granatorum. It. amygd. cydon. oryza, conſerva

ſerva roſarum, amylum, vinum rubrum ▽ ferratâ dilutum, vel

℞. *Maſtich.* ℥i.

Coq. in vini Menſ. I. D. It. infund. raſuram cranii humani in potu; manus & digiti ſericô rubrô ligentur & fricentur. Venter inungatur 🜍 myrti & roſarum. Cucurbitulæ ſub mammis & utrique hypochondrio ſine ſcarificatione applicentur. Vid. Hipp. V. Aph. 50. Hepatis regione cataplasmata ex roſis rubris, Bolo Armenô & ▽ Roſarum admoveantur. It. ceratum ſantalinum, malaxatum 🜍 Nymph.

Si fluxus ſit nimius, viresque valdè dejiciat, plenior victus prodeſt, partitis tamen vicibus exhibitus. Vitelli ovorum huic rei inſerviunt, ſunt enim εὐπεπτοι & calorem ventriculi confortant. Simul exhibenda remedia fortius adſtringentia, fluxumque ſanguinis ſiſtentia, inter quæ potio ſequens utplurimum optimè ceſſit.

℞. ▽ *plantag.*
napht.
roſar. ana ℥i.
Syrup. corall. (*vel in ejus defectu*)
roſ. ſicc. ℥i.
⊖ *prunellæ* ℨi.
Sang. Draconis ℈ß.
M. F. Potio.

S. Blutreinigendes Träncklein auf einmal.

Si diutius duret fluxio, opiata ad plures doſes præſcribi poſſunt; vel in formâ pulv. hunc in modum:

℞. *Lap. hæmat.* ℈iv.
Pulv. boli Armeni
corall. rubr.
marg. præp. ana ℈i.
ſem. plantag.
coriand. præp.
Gran. ſumach ana ℈ii.

M. F. Pulvis ſubtiliſſimus, de quô capiat ℨj. cum decoctô centauri & ſyrup. cydon.

S. Pulver zum Blut-ſtillen.

℞. *Conſerv. roſ. rub. ant.* ℥ii.
torment. ℥i.
Diacydon. S. ſpec. ℥ß.
Boli Armeni
Corall. rubr. præp. ana ℨii.
Cum Syr. quodam adſtringente.
F. Electuarium.

S. Blutſtillende Lattwerg. Dos. Magnitudine caſtaneæ.

℞. *Mag. Corall.* ℨi.
Rad. torment.
Boli armeni
CC. ſine △ *ana* ℈i.
M. F. Pulvis.

S. Pulver gegen den Blutfluß auf etlichmal.

℞. *Conſerv. roſ.*
rad. ſymph. ana ℨi.
Boli Armeni
Troch. de rhab.
corall. rubr. præp. ana ℨi.
Cum Syr. corall.
de portul. ana F.

Opiata, de quâ capiat magnitudinem nucis juglandis ſuperbibendo parum potûs ordinarii, qui poterit etiam eſſe talis:

℞. *Rad. torment.*
biſtortæ
aur. muris

conſolid. maj. ana ℥ii.
Flor. roſ. rubr. Mi.
balauſt. ℥ii.
Cort. citri
granat.
aurant. ana ℥i.
Raſ. CC. crud. ℥ii.
cran. hum. ℥iß.
ſantalor. ana ℥i.
N Moſch. N. j. vel ij.
Incis. & Contus. M. D. ad ſacculum.
S. Sachen in ein Mas Wein zu legen.

Sumatur manè, meridiè & veſperi hauſtus, ordinariò enim ſitiunt fœminæ.

Externè verò venter vel uterus unguento Comitiſſæ vel adſtringentibus aliis, ut ☍ myrtillorum illinatur e. g.

℞. *Ung. Comitiſſæ ℥ii.*
Succi plantag. ℥i.
M. Pro Linimentô, quod applicetur poſt *fotum* hunc.

℞. *Summit. lentiſci rub.*
plantag.
cupreſſ.
olivar.
polygon. ana Mi.
Roſ. rub. p. ij.
Gran. myrtill. ℥iß.
Nuc. cypreſſ. N. iij.
Cort. gran. p. iij.
Coque in ▽ *chalyb. vel* ▽ Fabrorum adſtringente, & colaturâ foveantur partes muliebres valdè tepidè & ferè ſubfrigidè. Prodeſt pariter etiam *fomentum ex* ▽ *ſperm. ranarum* & ✠ roſarum. *Suffitus* utero excipiatur ex roſ. rubris, maſtiche, thure, tragac. ungulâ Equi.

Reliquis remediis nil Conferentibus V. S. in cubitô adminiſtrata præſentaneum eſt auxilium, ſi ſcil. paulatim & per quædam intervalla ſanguis educatur. Sic multas deploratas convaluiſſe experientia docuit. Plura *vid. cap. de nimiô menſium fluxu*, quæ hic convenire ritè adhibita poſſunt.

Peculiariter *hîc notandum*, dum ſanguis copioſè effluit, eum eſſe protinus arcendum. Multæ enim è medio tolluntur propterea, quod calor ad interiora retractus majorem fluxum efficit. Et ſi is concedendus ſit, aliquis ex miniſtris ſemper adeſſe debet, qui ægro tanget pulſum & reſpirationem obſervet. Conf. *Riverius Cent. 1. Obſ. 96.*

TIT. IX.
De
DOLORIBUS POST PARTUM.

Dolores poſt Partum ventrisq; tormina anodynis curantur, ſi prius illorum cauſa ſublata fuerit.

Proſunt hîc ſpecies diagalangi, diacymini, cum diamargaritô frigidô, præmiſſo haſtu juſculi cum
☍ *amygd. dulc. ℥i.*
ſtill. mac.
carui ana g. i.

Item ▽ flor. chamomillæ Romanæ, cum eſſentia cham. Rom. Pulvis quoque ſecundin. præp. egregium eſt ſpecificum ſtatimque ſedat dolorem μετὰ δυστοκίαν, ſi exhibeatur cum ▽ chamom. Rom. vel vulgaris. *Conferunt etiam* cinamomum, ZZ. macis, crocus, caryophilli, cort. aurantiorum.

℞. Spec.

℞. *Spec. diacumin.* ʒi.
diamarg. frig.
Cort. aurant.
Zedoariæ ana ʒß.
M. F. Pulvis.

S. Pulver gegen die Nachwehe.

Sequens pulvis ſtatim poſt partum ſumptus â torminibus mirè præſervat, ita ut, ſi primiparæ exhibeatur, ſequentibus partubus nunquam ad dictis doloribus torqueri credatur.

℞. *Rad. conſolid. maj. exicc.* ʒi.
Nucl. Perſic.
Nuc. moſch. ana ℈ii.
Succini ʒß.
ambræ gryſeæ ʒß.

F. Pulvis, de quo capiat ʒj. cum vino albo, vel ſi febris adfuerit cum juſculo.

S. Pulver.

Pro *Potu Ordinario* utatur ægra decoctô artemiſiæ & cinamomi.

Si â bilioſis & acribus humoribus tormina generentur, eôdem ferè modô curantur, ut Dolor Colicus â bile, v. g.

℞. 🝆 *amygd. dulc.* ℥ii.
Syr. viol. ℥i.
∇ *borrag.* ʒß.

M. S. Tränklein gegen die Nachwehen auf einmal.

Externa quoq; Medicamenta vias laxantia & emollientia adhibeantur, quæ eâdem operâ dolores ſiſtunt. Ergò inungantur partes 🝆 anethi, cheiri chamom. &c. Cum guttis aliquot 🝆 ſtill. chamomillæ. Vel poteſt applicari ſacculus ex flor. chamom. cheiri, fl. artemiſ. ſummit. anethi, meliſſ. matricar. puleg. fol. lauri, calaminth. ſem. carui, cumini. Applicari quoque poteſt empl. matricale, malaxatum cum 🝆 chamom. per infuſionem. Vel imponatur ventri ſparadrap. ex 🝆 anodyno, chamom. cheirino, verbaſci, lil. alb. cum ſ. q. ceræ. Præſtat imprimis ſequens.

℞. *Terebinth.* ℥ii.
Ung. anod. ℥i.
🝆 *coct. menth.*
cheirin.
rutæ ana ʒß.
Ceræ ʒß.
🝆 *ſtill. artemis.*
rutæ
ſabinæ
menthæ
meliſſæ ana g. iij.
Sperm. ceti ℥i.

M. F. l. a. Sparadrapa ad totum ventrem.

S. Uberſchlag auf den Leib.

Enixas poſt partum ſæpe dolor exercet in inguine ex uterô, in illo conglobato, quô in caſu *Riverius in Obſ. Commun. II.* extollit ſequens:

℞. *Galbani*
aſſæ fœtid. ana ʒi.

F. l. a. Empl. rotundum cum gr. iv. Moſchi in medio. Admoveatur paulò infra umbilicum.

TIT. X.
De
UTERI, VENTRIS & PEDUM TUMORE.

Διόγκωσις τῆς γαστέρος καὶ τῶν ποδῶν μετὰ τὴν δυστοκίαν ſi ortum habeat ab utero, fomentis uteri cavo faventibus curatur.

Quodſi verò à vitioſis humoribus proveniat, bona diæta ac pauciore potu, ac poſtquam lochia fluere ceſſârunt, conveniente corporis evacuatione, & tandem fomentis, humores & flatus diſcutientibus curatur. Itaque initiò propinetur leve purgans, *ſi vires ferant.* v. g.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip.* ℥ii.
ſem. fœnic. ʒß.
dauci Cret. ℈i.
aniſi ℈ß.
cryſt. ♀ ʒß.

Infunde in ſ. q. ▽ Com. vel potius carminativæ, vel vini per noctem. Manè ebulliant.

D. S. Laxier-Tränckfein auf einmal.

Vel ſumantur pilulæ de hierâ cum agaricô, quæ acui poſſunt aliquot granis diagridii. *Poſthæc* præſtat ſingulis diebus ante prandium & cœnam ſumere 2. vel 3. rotulas diagalangæ, aut diacymini, aut gutt. vij. ☍ cymini vel macis, vel carui, quòtidiè cum cochl. 3. Vini ebibere. Aut utatur Puerpera ſeq. in juſculô cerevíſiæ mixtô.

℞. *Cymini præp.*
Zedoar. ana ℥i.
croci ʒß.
puleg.
origani
ſcordii ana ℈ß.

M. F. Pulvis, cujus doſis ʒj. pro una vice exhibeatur.

Foris autem utile erit ventrem inflatum quotidiè bis cum ☍ anethi, cui parum ☍ cymini ſit admixtum, inungere, & ſequentem ſacculum in vinô coctum & expreſſum ventri imponere:

℞. *Fol. ebul.*
Flor. lupuli
Herb. rutæ
puleg.
artemiſ.
calaminth.
ſcordii.
cent. min. ana Mij.
Baccar. lauri ℥ii.
Cont. F. Sacculus.

Ex iisdem herbis & ſpeciebus lavacra inſeſſiones commodè parari poſſunt. Vel

℞. *Farin. fabarum.*
hordei ana ℥ij.
Pulv. flor. cham.
balſam. ana Mij.

Coq. pro Fomentô Pedum.

Plura remediorum genera ex curatione Hydropis huc transferri poſſunt.

TIT. XI.
De
RUGIS IMI VENTRIS & MAMMARUM.

QUomodo *præcaveantur* ventris ſciſſuræ & curentur factæ in Prægnantibus ſupradictum eſt. Nunc *quâ ratione Ventris Imi rugæ curentur* (nam iisdem remediis eadem etiam, ut ſupra de fiſſuris dictum, præcaventur) mammarumque durities conſervetur, paucis addemus. *Primò igitur*, ſi puerperis nondum tempus ſit præterlapſum, ventri admoveatur ſequens unguentum.

℞. *Sperm. ceti* ℥ii.

ol. amygd. dulc.
hyperici ana ℥iß.
ſevi hircini ℥i.
Ceræ novæ q. s.
F. Unguentum. Vel
℞. *Ceræ novæ ℥iij.*
ſperm. ceti ℥iß.
Tereb. Venetæ ▽ roſ. lotæ ℥ij.
🜕 *amygd. dulc.*
hyperici ana ℥i.
axung. cervinæ ℥iß.

Liqueſcant ſimul & remotis ab △ immerge telam cannabinam ad ventris magnitudinem, quibus (ſi lochia jam ſubſtiterint) addere poſſumus
🜕 *myrtin.*
maſt. ana ℥i.
Applicentur bis de die.
℞. *Succ. rad. lil. alb.*
mellis &
ceræ ana p. æ.
F. Unguentum.
S. Salb den Leib zu ſchmieren.

Valet quoque ▽ ex albumine ovorum deſtillata, aut ſolus adeps vel cinis teſtudinum, cum album. ovi & lacte, quibus venter bis de die inungatur.

Secundò ſi Puerperia jam deſierint, addenda etiam ea, quæ leviter adſtringunt, conſolidant atque planam reddunt cutem, in quem uſum imprimis utilis hic ſtillatitius liquor.
℞. ▽ *deſt. ex flor. alth. malv.*
ana lib. ij.
roſ. lib. iß.
Limon. N. ij.
(Remotâ cuticula exteriori minutim ſciſſorum)
Prun. ſylv. lib. ij.

Omnia ſimul infunde, deinde lento △ ex vitreô alembicô deſtillentur ac venter poſtmodum inungatur. Maxime etiam ſolidat hoc:
℞. *Ficuum lib. j.*
Farin. hordei.
fabarum ana ℥ß.
oryzæ ℥ij.
Gallar.
Nuc. cypreſ. ana ℥i.
maſt.
myrrhæ ana ℥iß.
ſem. fœnic. ℥i.

Bulliant cuncta in ▽ Ferrariorum, vel chalyb. donec parum inſpiſſentur, tuncque ventri adhibeantur. Vel paretur balneum ex decoctô prædictarum rerum. Ventri item hæ pultes applicentur:
℞. *Farin. fab.*
oryzæ
gland.
amygd. ana ℥ij.
⊖ *armon. ℥iß.*
Sang. Dracon. ℥i.
Nuc. cypreſſ. ℥ß.
ol. myrtin. ℥iij.
▽ *prun. ſylv.*
meſp. ana lib. j.
roſar. lib. ß.
Coq. ad Craſſitudinem pultis & ventri applicetur. Mammas etiam ſolidant ac firmant.

Contra amplitudinem poſt Partum prodeſt etiam ſequens:
℞. *Rad. conſolid. maj.*
Boli Armeni
Sang. Dracon.
Balauſt.
O

Maſtich. anap. a.
M. F. Pulvis ad peſſarium cum Goſſypio.
Vel ℞. *Fol. plantag.*
*quercus ana M*ß.
Rad. conſol. maj. ℥i.
Cort. granat.
balauſt.
ſumach. ana ℥ß.
O ℥i.

Coque in ▽ pro Fomentô. Ne autem frigiditate & adſtrictione offendatur pectus & viſcera, addantur ſubinde

maſtich. ℥i. *vel* ℥ii.
Nuc. Moſch. ℨij. *vel iij.*
Rad. irid. Flor. ℨiij. *vel* ℥ß.

Myrrha etiam hiſce admixta vel decoctum ejus & alio quovis tempore illæſis viſceribus ventrem plenum & firmum reddit, mammas etiam conſolidat compactasque reddit ac minores illæsô pectore, pudendum coactius circa uteri noxam, idque pro maximô in hiſce rebus ſecretô habendum.

Maſtix etiam utiliſſima hîc eſt: Verum hæc cosmaticam potius artem, quàm curativam attingere videntur. Plura autem, qui de virginali poſt partum adſtrictione comparandâ deſiderat, *vid. Rodericum à Caſtro lib. 4. de morb. mul. cap. 21.* aliosque. Ubi tamen obſervandum, Medicum cordatum ab hiſce abſtinere debere, niſi in honeſtos uſus à Mulierculis bonæ famæ & minimè ſerpentis petantur.

TIT. XII.
De
FEBRIBUS PUERPERARUM.

Πυρετὸν τῆς χυρῦ μετὰ τὴν δυστοκίαν, *quæ ad lactis generationem* oritur, ferè circa diem quartum invadit, mammis lacte repleri incipientibus, lochiis ritè fluentibus; perceptâ interim dorſi ac ſcapularum gravitate ſe prodit, periculo vacat & ſponte circa nonum partûs diem per ſudores (qui promovendi, regimine ſimul Diætæ habito) & diaphoreſin largiorem evaneſcit & reſolvitur.

Quæ verò *ex ſuppreſſione* τῶν χερίων provenit, 1. V. S. 2. Purgatione, 3. lochiorum provocatione & 4. alteratione ac putredinis inhibitione curatur. *Poterit itaque commodiſſimè vena hîc incidi* in talo, vel ſi vires recuſant, cucurbitulæ cum ſcarificatione in femoribus ac cruribus apponi. A tempore fluxus præterlapſo & febri urgente venam quoque in cubitô ſecare licebit.

Quoad purgationem, quam vitioſorum humorum præſentia requirit, cautione imprimis opus eſt juxta monitum *Coi Aph. 24. ſect. 1.* Purgantia ſiquidem medicamenta lochiorum fluxum impediunt, quod non fit ſine damnô, cum nulla ferè evacuatio, præter eam, quæ ex uterô fit, puerperis ſit utilis. *Quodſi tamen jam ſanguinis fluxus ceſſârit* & aliquid humoris vitioſi Natura per uterum expurgare conatur, id tamen non ſufficiens indicium eſt naturam vitioſos

vitioſos humores à bonis ſeparare, eorumque evacuationem moliri: Itaque, dum febris id permittit, lenibus purgantibus adjuvemus eam & medicamenta lenia ex caſſiâ, mannâ, ſyrupo roſarum ſolutivô, rhabarbarô, foliis ſennæ &c. exhibere fas eſt. Commodè itaque hîc ſumuntur pruna laxativa N. ij. vel iij. aut Caſſ. pulp. ℥i. vel ʒx, aut Mannæ Calab. ℥iß.

℞. *Fol. Sennæ ʒiß.*
Rhabarb. ℈ß.
Mac. gr. iij.

Infund. in decoct. prunor. exoſſat. Manè parùm ebulliant & Colat. bibatur.

Alterantia verò *medicamenta* tutò adhiberi poſſunt, modò talia ſint, quæ Puerperiorum fluxum non impediant, qualia ſunt, quæ componuntur ex cichoriô, borragine, endiviâ, capillis ♀. ▽ hordei, ſucc. granat. & ſimilia: Quin omninò ac in reliquis corporibus reliqua curatio inſtituenda, ſaltem ut nimis frigidorum ac acidorum, utpote quæ utero inimica ſunt, uſus omni curâ vitetur.

Cœterum *victus* ſit tenuis, præprimis Puerperii diebus, ex ptiſanâ hordeaceâ, jure pulli ac ſimilibus conſtans, actu ſemper calidis ac corroborantibus. Vinum etſi febris adſit, non planè interdici debet: Alvus quotidiè reſpondeat: Sin minus, ſollicitetur eſu prunorum. Poſt quatuordecim dies Balneô uti commodè poterit.

Invadunt præterea Puerperas *Febres*, ut vocantur, *concomitantes*, quales ſunt *Pleuritis*, aliæque Inflammationes alicujus partis ſubſequentes, de quibus breviter notanda veniunt ſequentia 1. In PLEURITIDE vena incidenda, non in cubitô, ſed poplite, talo, ut natura ſanguinem & peccantes humores per uterum evacuet: Quo factô, ſi nihilominus ſymptomata urgere perſeverant, etiam in brachiô ſecari vena poterit, & ſi quis metuatur ad ſuperiora ſanguinis raptus, qui tamen inciſâ in talô vel poplite venâ ſatis jam fractus videtur, frictionibus præviis inſtitutis ac cucurbitulis cruribus admotis commodè removebitur, atque hoc etiam in ANGINA & HEPATIS INFLAMMATIONE quoad V. S. tenendum eſt. 2. Poſſunt etiam clyſteres in Pleuritide injici, qui motum humorum verſus ſuperiora revocent ad inferiora, ſimulque uteri vias laxent, ut ſanguis per eas facilius evacuetur.

℞. *Herb. Mercur.*
Parietar.
Ma*lvæ*
Alth.
Fol. caul. rubr. ana Mi.
Flor. chamom. mß.
Sem. lini
fænugr. ana ℥ß.

Coq. in ſ. q. ▽ com. ad ʒas.
Col. ℞. *lib. j. in qua diſſolve*
elect. lenit. ℥i.
diacathol. vel
Flor. caſſ. ℥ß.
🝆 *viol. ℥ii.*
M. F. Clyſter.

Si febris nonnihil remittat, & tempus fluxus puerperii ferè præterierit,

rit, lene etiam purgans exhiberi poterit, quod etiam alibi obſervandum.

Reliqua verò curandi ratio eodem modô peragenda, ut ſuperius de Pleuritide, Anginâ, Hepatis inflammtione ſuo quovis locô annotavimus.

Cæterum præter jam enumeratos affectus alii quoque puerperis accidere ſolent, ut RUPTIO VULVÆ AD ANUM, de quâ vid. Fabr. Hildanus, qui habet exemplum rupti, interſtitii inter vulvam & anum, inſimulque ſingularia apponit medicamenta. Item UTERI ULCUS, PROCIDENTIA, INFLAMMATIO, SUFFOCATIO, ANI PROCIDENTIA, VIGILIÆ, DELIRIA *varia*, EPILEPSIA, VOMITUS, DIARRHOEA, ⊡ INCONTINENTIA &c. Quorum tamen curatio facilè ex ſupradictis habetur, ubi ſingulorum cura fusè propoſita eſſe cernitur. *Hoc ſaltem notandum*, ut ubique ac ſemper lochiorum fluxus habeatur ratio, ne, dum lochia adhuc fluunt, natura aliquo medicamenti genere in opere ſuô perturbetur, ejusque fluxus impediatur vel ſiſtatur.

CAP. XXXVIII.

De *AFFECTIBUS MAMMARUM.*

TIT. I.
De MAMMILLAUM TUMORIBUS.

In *Tumoribus Mammillarum* conveniunt omnia, quæ alterant & refrigerant, nempe *in inflammatione* empl. de ſperm. ceti, ☋ hyoſcyami & ſimilia ſunt apta remedia. It. ♐ ⊕li.

In Scirrhô adhiberi debent purificantia ſanguinem, aperientia, ſplenetica & quæ proſunt in affectibus melancholicis. Empl. de ranis Vigonis convenit.

In Tumore flatulento convenit ☋ chamomillæ ſmaragdinum & ſimilia.

Mulieres *ſi incidant in inflammationem mammarum*, certiſſimum eſt experimentum, dum internè adhibetur ſpeculum Pavonis conciſum. De mammarum verò, ex arctiori ſtrictura thoracis, inflammatione *vid. Timæum à* Gůldenklee *Lib. IV. Caſ. 27. p. 238.*

In Mammarum nimia excreſcentia prodeſt ▽ pini viridis.

In Tumore mammarum *à lactis retentione* oriundô, nullum æquè præſentaneum & efficax remedium eſt ac emplaſtrum, quod de ſpermate ceti paratur à *Mynſ. in Armament. Sect. 36.* ſub finem: Hujus namque ſolius uſu plures fœminas â tumore mammarum ſe perfectè liberaſſe ſcribit. *B. Tim. â* Gůldenklee *l. c.*

TIT. II.
De MAGNITUDINE MAMMARUM.

PRæter *ea*, quæ jam de tumoribus notata ſunt, lege præſertim *Sennertum Lib. IV. Prax. P. 4. Sect. 1. Cap. 1.* Facilius autem incrementum mam̃arum in Virginibus, quàm præſens jam magnitudo nimia emendatur.

Perſi-

Perficitur autem *bona Diæta*, it. medicamentis topicis, quæ partim nutrimentum copioſius affluens refrigerando & adſtringendo repellunt, viasq; per quas ſanguis affluit, adſtringunt, partim quoque abſumunt & exiccant.

℞. *Fol. myrthi*
equiſeti
plantag.
menthæ
Flor. roſar. rubrar. ana Mi.
balauſt. p. ij.

Coq. in Vino vel ▽ & ✢ & in decocto ſpongia vel linteum madefiat mammisque apponatur & appoſitum, donec ſiccetur, relinquatur. Cicuta, hyoſcyamus & ſimilia cautè adhibenda ſunt. Neq; illis utendum eſt in fœmellis, quæ olim liberos ſuos nutriunt, calorem enim debilitant & vim γαλακτοποιητικὴν extinguunt. Adſtringentia quoque commodius in juvenculis uſurpantur.

In Mulieribus verò, quibus *propter ablactationem* nimis increverunt mammæ, exiccantia & diſcutientia ſunt commodiora, quibus excrementitia humiditas, quæ relicta eſt, abſumitur & diſcutitur.

TIT. III.
De
Gracilitate Nimia Mammarum.

E*Mendatur hac*, aut, ſiquidem ſufficiens ſanguinis copia in corpore deſit, cibis boni ſucci copioſius paulo exhibendis & vinum album propinando. 2. *Cauſæ omnes* intercipientes ſunt removendæ, & contra ut venæ in mammis aperiantur, calorque in mammis excitetur, ſtudendum, ut ſanguis ab iis commodius attrahatur.

Conveniunt igitur fomenta ex ▽ tepidâ, in quâ herbæ emollientes coctæ ſunt; poſtea illinantur mammæ ♋ amygdal. dulcium. Frictiones etiam frequentes ſunt utiles, quæ ſi non ſufficiant, lenes Dropaces imponendæ ſunt.

TIT. IV.
De
Cancro Mammarum.

C*Onveniunt hic* extract. helleb. nigri, pilulæ de fumaria, ℞ ♀ ♁ata, ♁ per inferiora purgans. Noduli item ex purificantibus ſanguinem & purgantibus melancholicis, additis appropriatis, eſſent. perſicariæ, ſpecificum purgans Paracelſi.

Externè ▽ ♆, ⊖ ♆, ⊖ fulig. ▽ ſpermat. ranar. ▽ pomorum putrid. ♐ ⊕, empl. ad ♋ Penoti & Fabr. Hildani, ſuccus virgæ aureæ, ocul. ♋ eorumque ſuccus, ſolan. plantag. it. ▽ ſperm. ran. per vas plumbeum deſtillata, pulv. ranarum calcinatarum & bufonum, emplaſtris tanquam ſpecificum admiſcendus.

℞. *MP. de fumariâ*
Extr. helleb. ana ℈ß.
♁ per infer. purg. gr. iv.
cum Eſſent. fum.
F. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Herb. fumar.*
artemis.
meliſſæ ana p. iij.

Rad. helleb. nigr.
polypod. ana ℥i.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Caſſiæ ligneæ veræ ℥iij.
limat. ♂ ℥ii.
♀ *albiſſ.* ℥iß.
M. Pro Nodulo.

S. Sachen in Wein.

℞. *Tinct.* ♀ *tatæ* ℥ii.

S. Blutreinigende Tinctur 25. Tropffen auf einmal.

℞. *Eſſent. ad Menſes* ℥ß.
Tinct. ♀ *tat.* ℥iij.

M. S. Blutreinigende Eſſenz 50. Tropfen auf einmal.

℞. *Eſſent. perſicar.*
fumar. ana ℥iij.
S. ut ſupra.

℞. *Empl. Saturnini Myns.*
ſeu N. D. ℥i.

S. Pflaſter auf die Bruſt.

De cancro mammarum *vid. Schinterum in Epiſt.* de ♋ mammarum occulto. *it. Tim. à* Guldenklee *lib.* 4. *cas.* 39. De ♋ mammarum exulceratô vid. *Eundem d. l. Cas.* 40. Ubi inter Topica nihil æquè profuiſſe ſcribit, ac emplaſtrum ſupra citatum.

TIT. V.
De
FISSURIS PAPILLARUM.

PRæſervantur hæ, ſi ultimis tribus menſibus geſtationis è cerâ purâ calices duo inſtar capularum glandium aut digitalium formentur, tantæ quidem capacitatis, ut papillas tegere poſſint. In ſingulos verò calices reſina abietis infundatur & calices ita papillis imponantur & ne decidant thorace, linteô ad id paratô retineantur. Interdum tamen per unum ſaltem menſem calices hoſce geſtare ſufficit.

℞. *Mucilag. ſem. cydon.* ▽
roſ. extractæ
⚯ *amygd. dulc. ana* ℥ß.
ovorum ℥ii.
Vitell. ovorum coct. N. j.
crem. lactis q. s.
F. Linimentum.

Plura remedia uſu probata vid. apud *Sebizium in Speculo Pract. Part. II.*

Notandum tamen hîc eſt, ne infans lactandus mammis adhibeatur, niſi prius ungenta oleaque illita abſterſa ſint atque papillæ vinô albô aut ▽ roſarum ablutæ. Poſtquam autem lactavit infans, inungatur mel roſatum vel ſyrupus de roſis ſiccis, & apponatur ceratum ſimplex, ne induſium adhæreat, aut pileoli plumbei perforati admoveantur.

CAPUT XXXIX.
De
MORBIS LACTANTIUM.

COnveniunt *hic* Lac ☽, carduus Mariæ, nigella, lactuca, borrago, caro mammillarum vaccæ juvenis, confectio fœniculi, ⚯ deſt. fœniculi, ſpecies diacryſtalli Mynſ. Rotulæ ejusdem lac augentes, ſyrupus

pus perlarum, frictio mammillarum pannô aſperô finitâ vel abſoluta coctione, conſul. de hoc imprimis *Foreſtus Lib. xvii. Obſ. 17. 18. 21.*

Ubi ſuſpicio *lac in grumos commutatum* eſſe, ob nudatam tempore frigidô mammillam, inungi jubet *Foreſtus* ☍ lil. alborum amygd. dulc. cum butyro recenti ſimul commixtis & addita adipe Gallinacea, ſic durities mitigatur atque dolor, atque affluere denuò poteſt lac.

Si proveniat ab habitu corporis graciliore & exangue, confert victus εὔτροφος & poſtea lac generantia, quæ vide apud *Sebizium T. 2. pag. 1708.*

Si ex lacte vitiato, optimum eſt exugere mammas & exprimere; quin & pro diverſitate humoris peccantis inſtituatur purgatio moderata. Confer. etiam de lactis defectu elegans reſponſum *Greg. Horſtii*, quod exſtat *T. 2. p. 277.*

Flores ſambuci ad Mj in lacte cocti & exhib. defectui lactis tantoperè mederi creduntur *D. Lang. in Miſcell. Curioſis Med.*

℞. *Cryſt. præp.* ℨij.
Sem. card. Mar.
fœnic.
nigellæ ana ℨi.

M. S. Milchmachendes Pulver.

℞. *Lactis* ☽
cryſt. præp. ana ℨiß.
ſem. card. Mar.
nigellæ ana ℨi.
☍ *ſtill. fœn. g. vi.*
M. S. ut ſuprà.

℞. *Cryſt. præp.*
lact. ☽ *ana* ℨiß.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *fœn. vel card. Mariæ ſolut.*
F. l. a. Rotulæ, adſperg. ☍ ſtillat. fœniculi.

S. Küchlein zu Vermehrung der Milch.

TIT. XII.
De
LACTIS REDUNDANTIA.

ANte omnia Lac exſugendum, poſtea diſſipandum & exiccandum eſt reliquum ſemine cumini, coriandri, herb. & rad. apii, menthæ. ſpecif. Morelli expertiſſimum eſt ſequens:

℞. *Rad. apii* ℨi.
Sem. cumini
coriandr. ana ℨß.
Coq. in ſ. q. ▽ *menthæ &* ✠, *Col.*

S. Euſſerlicher Umſchlag.

℞. ▽ *menthæ*
apii ana ℨiij.

S. Umſchlag auf die Bruſt.

Lapis cryſtallus in dorſo è regione mammillarum applicatus redundantiam certo tollit.

Ubi LACTIS COAGULATIO, fermè eadem, quæ in lactis redundantiâ, conveniunt, imprimis empl. Mynſ. de ſpermate ceti. It. coag. leporis accretionem lactis arcet. Mentha ſicca vel tuſa mammis cum linteolis impoſita idem facit, ut & ejus ſuccus & aqua. Lac coagulatum quoque diſſolvit ▽ apii; apium non minus viride impoſitum. Tandem & matricaria hoc præſtat in lacte caprillo elixa & cataplasmatis inſtar mammis impoſita.

D. JOHANNIS MICHAELIS

PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS

PARTIS I. LIBER VI.

De

MORBIS PUERORUM.

CAPUT I.

De

CRUSTA LACTEA, FAVIS & ACHORIBUS.

P*Rodeſt hic* ſyrupus de fumariâ ſimplex, non verò compoſitus, hic enim purgat. It. Eſſentia fumariæ.

Antimonium diaphoreticum tutò poteſt dari infantibus: Poteſt miſceri cum CC. uſtô. Aqua betulæ valdè expellit. Item ſyrupus & conſerva rad. helenii.

℞. ∇ *fumar.*
ſcabios. ana ℥ß.
Syr. de fum. ℥*i.*
eſſent. fum. ʒß.

S. Austreibender und blutreinigender Safft auf etlichmal.

℞. ∇ *fumar.* ℥*iß.*
CC. ſine △ *præp.* ℈*i.*
♁ *diaph.* ℈ß.
∽ *flor. ſamb.* ʒß.
Edulc. rot. man. Chriſt. perl. q. ſ.

S. Starck-ranck wol umzurütteln.

Vel infundì poteſt in cerevisiâ CC. raſura cum flor. aquileg. fumariæ, ſcabioſæ &c.

Si oriatur vitio Matris, dentur illi, vel nutrici pilulæ de fumariâ, ſyr. de fumariâ compoſitus, extractum catholicum, ſerum lactis cum ſuccô vel eſſentiâ fumariæ.

Lotiones non ſtatim adhibeantur, neque inunctiones, ſed præmiſſis expellentibus talia externa uſurpare demùm licet.

Continuatô igitur uſu expellentium internè, inunctiones fieri poſſunt ex unguento diapompholygos, lacte ♀, ♋ Nic. Balſ. Peruviano &c. Aliàs addi quoque poſſunt folia ſcordii, Nicotianæ, rad. lap. acuti.

℞. *Fol. beton.*
ſcordii
helen. ana mß.
Nicot. exſic. p. ij.
Rad. beton.
lapathi maj. ana ʒ*iij.*
Incis.

Inciſ. & Contus. groſsô modô.
D. S. Species zu kochen.
℞. *Unguent. de helen.*
diapomphol, ana ℥iß.
Flor. ♀ ℈ij.
lac ♀ ℈i.
c. ſ. q. ☍ Nuc.
F. l. a. Linimentum.
S. Salbe.

Ad promovendam conſolidationem autem in fine curationis poteſt exhiberi eſſentia vulneraria cum eſſ. lignorum. It. pulv. cranii hum. præpar. cum ocul. ♋ præp.

Caput II.
De
SIRIASI.

Iriaſis ſeu *Inflammatio cerebri* & membranarum curanda venit ſaccharô ♄ cum ▽ flor. tiliæ. Conveniunt quoque flores ſambuci. It. flores ſolani in pauca quantitate.

Caput III.
De
EPILEPSIA.

SI hæc per conſenſum, tunc ſemper ſpecifica epilepticis permiſcenda ſunt.

Si à terrore convenit ſmaragdus, quia duabus indicationibus ſatisfacit.

Si à lacte corruptô, convenit vomitus lenior, qui optime excitatur in infantibus ☍ amygd. dulcium recenter expr.

Si à vermibus, medicamenta contra vermes & epilepſiam ſunt miſcenda. Vel fiant clyſteres additis antepilepticis. Inter medicamenta interna optimum eſt ♃, quia ſimul eſt ☿riale & ſic contra vermes.

Si à variolis eligenda ſunt epileptica, quæ ſimul expellunt, v. g. ſpecif. cephalicum, ℞ bezoartica. Noduli ad præſervationem fiant ex expellentibus, rad. ſcorzon. v. g. & epilepticis ut rad. & ſem. Pœoniæ maris ritè collectis, *vid. ſis Hartmannum.*

Si à cerebrô, prodeſt magiſterium alcis, Tinct. Smaragdi, (quæ prodeſt etiam ratione ♎ ⊡) nodulus ex ras. cran. hum. flor. Pœoniæ, filic. ſem. Pœon. viſc. querc. cryſt. præpar. balſam. ſuccini &c.

℞. *Specif. ceph. ℥iß.*
S. Sonderlich Pulver auf etlichmal. Doſ. 1. Meſſerſpitz voll pro ratione ætatis.

℞. *Magiſt. Epilept. ℥i.*
Bezoard. ☉ ℈ß.
S. Gülden Magiſterium gegen die böſe Kranckheit.

℞. *Tinct. Pœoniæ*
♎ ⊖ epil. ℥ß.
M. S. Tinctur ins Bier. Dos. gutt. 15 20. 25.

℞. ▽ ceraſ. nigr.
tiliæ
Pæon. ana ℥i.
Specif. cephal. ʒß.
Syr. flor. cephal. ℥i.
Pæon. ℥vi.
M.S. Stärckträuklein wol umzurütteln.
℞. ▽ flor. tiliæ
lil. conval.
ceras. nigr. ana ℥i.
epilept. Langii ʒß.
Mag. cran. hum.
Smaragdi præp. ana ℈i.
cryſtall. præp. ʒi.
(præprimis ſi à bile oriatur) edulcoretur man. Chriſti perlatis.
F. l. a. Potio.
℞. Flor. Pæon.
tiliæ ana p. iij.
Rad. Pæon. vel Squam.
vel utriusque ana ʒiij.
ariſt. rot. ʒiß.
Ras. cran. hum.
ung. alcis ana ʒi.
Viſci quercini ʒii.
F. l. a. Nodulus.
S. Püſchlein ins Bier.
℞. Flor. tiliæ
lil. convall. ana p. iij.
Rad. Pæon. ʒiij.
Fol. ſennæ ſ. ſ. el. ʒii.
Coq. in ſ. q. ▽ com. Col.
℞. ℥ii. vel ratione ætatis ℥iij.
in quibus diſſolv.
Elect. hieræ picræ ʒi. ii. iij.
adde extracti caſtor. gr. iv. vel v.
F. Clysma.
℞. Rad. Pæon.
ariſtol. rot. ana ʒiij.
Herb. rub. mß. vel mj.
Agar. albiſſ. in petia lig. ʒi. vel plures
diſſolv. elect. hieræ picræ cum agar. ʒi. ad iij
pro diverſitate ætatis.
F. Enema.

Poſſunt etiam clyſteribus aliquot guttulæ ☋ ſtill. ſuccini vel rutæ addi, it. radix ellebori nigri.

℞. Cerat. pro bregmate uſit. q. s.
malax. ☋ deſt. ſuccini
rutæ
Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubra.
S. Euſſerliches Pflaſter. F. in formâ transmiſsâ.
℞. Bals. ſuccini
rutæ ana ʒß.
Ping. caſtor. ℈i.
M. S. Euſſerlicher Balſam.
℞. Succini albi
Maſtich. ana ʒiß.
Galbani
Opopan. ana ℈ß.
viſci quercini ʒii.
ambræ gr. vi.
moſchi gr. iij.
ſem. pæon. maris ʒß.
ladan. ʒiß.
☋ Nuciſtæ q. s.
M. F. Emplaſtrum.

Quod extendatur ſuper alutam in formâ ſemilunari, adſperge pulv. cubeb. & imponatur capiti, ita, ut formæ lunaris extremum utrumque capitis tangant, probatum dicitur in infantibus & adultioribus. *Vid Craton.* Mirè etiam & ſpecificè commendatur pulvis hirundinum, ſi illæ cum nidô calcinentur. It. Spinæ piſcis muſtelæ,

ſtelæ, oſſa de corde cervi, cerebrum & epar pullorum corvi, pulvis ſecundinarum, præcipuè primiparæ, bezoart. ☉re, ♐ ⊕ ♀tum. ♐ cran. hum. C. D. Rhefeldii, dum cranium humanum ſuperfunditur ♐ ⊕ aliquoties, iterumque abſtrahitur: Hic labor repetitur, donec cranium ad ℨ. part. unà ferè in recipientem eat. ♐ fl. tiliæ, ceraſorum nigr. Pœoniæ, ⊡ comp. ℞ flor. Pœon. Eſſent. herbæ ☽riæ, amuletum Hartmanni de ſambucô, ſmaragd. ſalic. collo ſupenſum, fœcul. pœoniæ, mag. ung. alcis, gelatin. cran. hum, ▽ epil. Langii.

Proſunt & *amuleta*, v. g. Radix Pœoniæ juſtô tempore collecta de collo ſuſpenſa, de collectione ejus *vid. Schröderus* & *Hartmanus*.

Caput IV.
De
PAVORE.

Ubi infantes in ſomnô pavoribus corripiuntur, proſunt fœcula Pœoniæ, ſmaragdus præpar. *Vid. Balt. Tim. â* Güldenklee/ p. 244. Mag. ung. alcis, ſpecif. cephal. theriaca ſmaragdina Petri â Caſtrô.

Externè ♃ ſtom. Craton. ♃ nucis moſch. expreſſum. Amuleti locô oculus dexter urſi vel lupi, ſmaragdus, radix Pœoniæ. Saeculus ex aniſo contuſo capiti impoſitus *Strobelbergeri* experimentum eſt.

Si â lacte corruptô vel *vermibus* oritur pavor hic, vel epilepſia, vel alius morbus, detur in pulte mechoacanna cum fœculâ Pœoniæ mixta,

℞. *Specif. cephal.* ℨi.
Smaragdi præp.
fœcul. Pœoniæ ana ℈i.
D. S. Stärckpulver auf einmal.

℞. ♃ *ſtom. Crat.*
maſt. ana ℨi.
nuc. moſch. per expr. q. s.
S. Magenſälblein.

℞. ♃ *Nuc. Moſch. per expreſſ.* ℨi.
ſtillat. menthæ g. iij.
S. Euſſerlich Magenſälblein.

℞. *Empl. de cruſta panis*
ſtom. ex lad. Crat. ana q. s.
malax. cum ♃ *ſtom. Crat.* & *obduc ſyndone rubro.*

℞. ▽ *Pæon.*
menthæ ana ℨß.
Syrup. de mentha
pæon. ana ℥iij.
M. S. Sonderlich Säfftlein.

℞. *Ol. nucis moſchi* ℨi.
ſtillat. aniſi g. iv.
M. S. Euſſerlicher Balſam zu den Schläfen und Würbel.

℞. *Rad. Pæon.* ℥ß.
Sem. anis.
Pæon. ana ℨiß.
F. l. a. Sacculi Duo.
S. Euſſerliches Säcklein eines um das ander auf das Haupt zu legen.

Conf. de hôc affectu *Foreſtus lib. X. Obſ. L. in Scholiis pag.* 3. 7. 8.]

CAP.

CAPUT V.

De
VIGILIIS NIMIIS.

CAutus hîc debet eſſe Medicus cum opiatis ſeu narcoticis, ne facilè lædatur infans.

Externè prodeſt lac muliebre cum paucâ quantitate croci temporibus illitum 🝆 nuc. moſch. per expr. unguent. populeonis.

Internè verò pulvis anodynus confortativus. Pulmenta ex lacte, in quo cortices cap. papaveris decoct. fuerint: Syrupus de papav. erratico &c.

℞. *Sem. papav. alb. ℥i.*
Nucl. perſic. N. ij.
c. ſ. q. lactis muliebris.
F. l. a. Cataplasma.
S. Euſſerlich aufzulegen.

℞. 🝆 *papav. expr. ℥i.*
ſtillat. anethi g. v.
nuc. moſch. expr. ℈i.
M. S. Euſſerlicher Balſam / quô inungantur tempora.

℞. *Syr. de papav. ſimpl. ℥ß.*
▽ *hypnot. Dorncr. ℥ii.*
M. S. Ruhſäfftlein auf einmal.

℞. 🝆 *papav. expr. ℥i.*
nucl. Perſic. per expr. ℥ß.
ſtill. anethi g. iij.
M. S. Euſſerlich Oel.

℞. *Unguent. popul. ℥i.*
🝆 *ſtillat. anethi g. iv.*
M. S. Euſſerliches Sälblein.

Medullâ ex pedibus cervorum vel Boum poſſunt inungi tempora & egregiè prodeſt.

CAP. VI.

De
STRABISMO.

Vid. Prax. Hartmanni.

CAP. VII.

De
AURIUM HUMIDITATE.

PRodeſt *externè* eſſentia abſinthhii, ∽ ⊡ non adeò acris neq; ſæpè rectificatus, 🝆 amygdal. amararum, 🝆 ſtill. abſinthii, ⊡ puerorum non deſtillata &c.

Sequuntur jam *Affect. medii Ventris.*

CAP.

CAPUT VIII.

De DENTITIONE.

ALvi fluxus hic non ſtatim debet ſiſti, ne epilepſia fiat; gingivæ tumentes optimè inungantur ſanguine ex criſtâ Galli, vel adipe Gallinarum vel ☍ chamom. lil. alb. unguent. dialthææ & ſimilibus.

℞. *Mucilag. ſem. pſyllii.*
lini
alth. c. ▽ *roſ.*
extract. ℥ß.

M. S. Sälblein/ das Zahnfleiſch offt damit zu beſtreichen.

Loco julepi roſarum additur ſaccharum penidii ad conſiſtentiam linimenti.

Hiſce non juvantibus, demum detur cerebrum & pinguedo leporis. Nimis enim fortiter attrahunt. Potus frigidus valdè convenit.

CAPUT IX.

De TUSSI.

SI à capite deſcendit materia, & catharrus adeſt, optimum eſt ſperma ceti recens, non rancidum. Datur per ſe. It. ſuccinum catharrhale, fæcula aronis, iridis, Pæoniæ, cranium humanum præparatum.

℞. *Olei amygd. dulc. rec.* ʒß.
ſacch. penid. q. ſ.

M. Pro pulticula, adde
pulv. ſpec. diatrag. frig. ʒß.
ſperm. ceti rec. ℈i.

M. S. Breylein gegen den Huſten.

℞. *Cerat. pro bregm. uſit.*
Tacamah. ana q. ſ.

Malax. ☍ *maſt. Induc ſuper alutam, & obduc ſynd. rubra in formâ uſit.*

S. Puls-Pflåſterlein.

℞. *Gummi junip.* ℥ii.
ſuccini
thuris
maſtichis
Tacamah.
benz. ana ʒß.

M. S. Rauchpulver gegen die Flüſſe.

Fumus hic poteſt bombace excipi & imponi.

Si à materiâ pituitoſa, prodeſt pulvis Mechoacannæ cum fœcula aronis.

In ſicca conveniunt ſpecies diatragacanthi frigidii, diapenid. Pulvis excellens contra tuſſim infantum *Mynſichti pag.* 109. Herb. beton. verben. major. anethi.

Externè unguentum pectorale, emplaſtrum Filii Zaccharíæ ☍ amygd. dulc.

Internè porrò ▽ pulm. vituli cum ſucco, herbâ & ſyrupo de hyſſopo, de ſcabioſâ, ol. amygd. dulc. recens cum ſaccharo penidio.

℞. *Unguent. pector. us.* ℥ii.
♁ *amygd. dulc.* ℥ß.
M. S. Euſſerliche Bruſtſalbe.
℞. ♁ *lil. alb.* ℥ii.
S. Euſſerliches Bruſt-Oel
℞. *Spec. diatrag. frig.*
diapenid. ana ℥i.
Fæcul. aron. ℈i.
M. S. Bruſtpulver.
Si materia eſt viſcida:
℞. *Spec. diaireos.*
fæc. aronis ana ℥i.
M. S. Bruſtpulver.
℞. *Succin. Catharr.* ℥.
Cran. hum. præp. ℥ß.
fæcul. aronis
Spec. diaireos ana ℈i.
M. S. Fluß- und Bruſtpulver auf 1mal.
℞. *Mechoacannæ albiſſ.* ℥iß.
Fæcul. aronis ℈ii.
Succini catharr. ℈ß. *vel* ℈i.
M. S. Laxierendes Fluß- und Bruſtpulver auf etlichmal.
D. in pulticula lactis.
℞. ▽ *ſcabios.*
veronicæ
tuſſilag. ana ℥ß.
Syr. ſcabios.
de hiſpid.
tuſſilag. ana ℥iij.
M. S. Bruſt- und Lufftſäfftlein offt einen Löffel-voll.
℞. ▽ *Pulm. vituli* ℥iß.
Fæcul. aronis ℈ii.
ſuccini catharr. ℈ß *ad* ℈i.
Man. Chriſti perl. q. s.
Pro edulcoratione.
M. S. Bruſtträncklein auf 2mal.
℞. *Ol. amygd. dulc. rec.* ℥i.
Mannæ electæ ℥vi.
Extract. liquirit. ℈ii.
Lactis ♀ ℈i.
cum ▽ *ſcabios.* ℥v.
F. l. a. Lambitivum. Dos. cochl. parvum
℞. *Extr. ſcabios.*
enulæ ana ℥ß.
Spec. diapenid. ℈ii.
Sacch. cand. in ▽ *hyſſopi ſolut. q. s.*
♁ *aniſi g. iij.*
F. Rotulæ.
℞. *Syrup. flor. acac. ſolut.*
mellis ros. ſol. ana ℥vi.
mechoacannæ alb. ℈ß.
jalappæ reſinoſæ gr. v.
▽ *fl. acac.* ℥iij.
fænicul. ℥i.
M. Dos. Cochl. ij Bis vel ſemel in die pro infante anni j.
℞. *Pulv. contra Tuſſim infant. Myns.* ℈ii.
Rad. irid. Florent.
Pulv. ſtom. Birckmanni ana gr. vi.
Confect. alkerm.
Camph. ana gr. vii.
ſacch. candi viol. ℥ß.
♁ *ſtill. fæn. vel aniſi g. j.*
M. F. Pulv. dos. ℈ß. aliquoties de die.
Vel ℞. *Summit. anethi*
Flor. chamom.
*ſambuci ana m*ß.
Sem. fænic. ℥ii.
Coq. ex brod. inteſt. vituli vel agni q. ſ.
Col. ℞. ℥vi.
Mellis ros. col. ℥i.
M. F. l. a. Enema pro Puello, 18. menſium.

Sequuntur nunc morbi infimi ventris.

CAP.

CAP. X.
De
VOMITU.

NOn ſemper ſtatim ſiſtendus eſt, ſed interdum pro diverſitate cauſarum excitandus, quòd fit dato 🝆 amygdal. dulcium in quâdam copiâ: Vel revulſionis gratiâ applicentur Clyſteres. *Proſunt* quoque empl. de cruſtâ panis, cum 🝆 maſtichinô malaxatum. It. cataplasma ex fermento acerrimô pulv. menthæ, ros. rubr. thure, maſtiche, nuc. moſch. cum ✠ ros. præp. vel ſacculis ex herbis appropriatis. It. 🝆 maſtich. nuc. moſch. expreſſ.

Internè prodeſt mag. corall. nux moſch. &c.

CAPUT XI.
De
TORMINIBUS VENTRIS.

HIc *Clyſteres* ex ſpecificis, carminativis, vel ex floribus chamomillæ, foliis lauri, menthæ, abrotani & baccis lauri conveniunt.

℞. *Spec. decoct. carmin. Mß.*
Bacc. lauri ℥ii.
Coq. in ſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥i. *ad* ℥iij.
pro ratione ætatis, diſſolv.
Elect. de baccis lauri ℥ii.
adde 🝆 *ſtill. lauri g. ii.*
Vit. ovorum N. 1. *vel q. s.*
M. F. Enema.

℞. 🝆 *chamom.*
rutæ
anethi ana ℥i.
ſtill. chamom. g. vi.
cumini
carui
aurant. ana g. iv.

M. S. Euſſerlich Oel gegen das Reiſen.

Si metus Epilepſiæ adſit, addendum 🝆 rutæ omnibus Clyſteribus & externis.

℞. ▽ *carmin. Dorncr.* ℥i.
Syr. de cort. aurant. ʒvi.

M. S. Safft gegen das Grimmen.

℞. *Empl. de baccis lauri q. s.*
Malax. ol. ſtill. chamom. induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubra in forma transmiſſâ.

M. S. Euſſerlicher Pflaſter gegen das Reiſen.

In omnibus Torminibus ventris ſingulare eſt medicamentum ſemen aniſi groſſô modô contuſum, non ſolùm enim flatus pellit, ſed etiam leniter laxat. *vid. Heurnius in Aphor. Hippocr.*

Si tormina ventris ſunt contumaciſſima, prodeſt balneum ex floribus chamomillæ, ſummitatibus anethi, herbâ rutæ & foliis lauri. Theriaca unius vel alterius piſi vel grani pondere exhiberi quoque infantibus poteſt.

CAP. XII.
De
PASSIONE CARDIACA.

IN *Hypochondriorum inflatione* prodeſt quoque ſemen aniſi, aqua botryos, ▽ carminativa, ſpec. diacumini, rad. angelicæ. *Externè* unguentum cardiacum Francofurtenſe, quod Schröderus deſcribit. it. extractum & ol. angelicæ.

℞. *Pulv. rad. ireos*
ſem. aniſi ana ℥i.
Fæcul. Pæoniæ ℈i.
M. S. Stärckpulver auf etlichmal.

℞. ▽ *botryos*
carmin. Dorner. ana ℥ß.
— de cort. aurant. ℥vi.
M. S. Säfftlein auf etlichmal.

℞. *Spec. diacum.*
ſem. aniſi ana ℥i.
M. S. Pulver auf etlichmal.

℞. *Unguent. cardiac. ℥iij.*
☍ ſtillat. angel. g. iiij.
M. S. Euſſerliche Salbe.

℞. ☍ *irin.*
chamom. ana ℥ii.
ſtill. angel.
anethi ana g. ij.
M. S. Euſſerlich Oel.

CAP. XIII.
De
ALVI ADSTRICTIONE.

SI *oritur à causâ frigidâ* & ſiccâ, poſt purgationem humectantia proſunt. Manna caſſia, paſſulæ laxativæ, poma laxativa, rob. paſſul. brod. prun. laxat. minimè verò proſunt validè purgantia, cum exſiccent & adſtringant.

Si oritur à pituita viſcida, convenit mechoacanna vel ſuppoſitoria officinalia pro infantibus. Poſſunt illiniri ol. diacolocynthidos. Pomum Borsdorffianum putridum cum pinguedine anſerum inteſtinis illitum. It. Pinguedo anſerum & gallinarum cum juglande umbilico impoſita. It. Unguentum de arthanita cum unguento dialthææ.

℞. *Unguent. de arthanitâ ℥ii.*
Fellis tauri inſpiſſ. ℥i.
Cum ol. diacolocynth.
F. l. a. Linimentum.

℞. *Decoct. emoll. ℥i. vi. vel plures.*
Unguent. clysmat. ℥ii. vel iij.
F. l. a. Clysma.

℞. *Ol. raparum*
lini ana ℥ß.
Ung. clysmat. q. s.
F. l. a. Clyſter.

Caput XIV.

De
Alvi Fluxu.

C*Lyſteres* ad abſtergendum fiant ex decoct. ſcord. ſimpl. & ſyr. roſ. ſolutiva.

Inter adſtringentia præcipuè valet unguentum corall. cum ſuccô citri, ebur ſine △, pulv. nucis moſchatæ, maſtich. aq. cinamomi cydoniata, ſyrupus corallinus, maſtichinus.

Externe ol. cydon. maſtich. myrtill. nucis moſch. per expreſſ. unguent. comitiſſæ &c.

℞. *Mag. corall. cum ſuccô citri* ʒi.
Pulv. ſtipt. Crollii ʒß.
M. S. Stärck und anhaltendes Pulver.

℞. *Mag. corall. c. ſucco citri*
eboris ſine △ ana ʒi.
Pulv. granat.
maſt. ana ℈i.
M. S. ut antecedens.

℞. *Ol. maſtich.*
cydon.
myrtill. ana ʒi.
nuc. moſch. per expr. ℈ß.
M. S. Euſſerliches Oel.

℞. *Unguent. Comitiſſæ* ʒiij.
Ol. nuc. moſch. expr. ʒi.
maſtich. q. ſ.
M. S. Euſſerlich anhaltendes Sälblein.

℞. *Empl. diaphœnic. q. ſ.*
Malax. ol. maſtichinô. Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrâ in formâ uſit.
M. S. Anhaltendes Pflaſter auf den Leib zu legen.

Caput XV.

De
Lumbricis.

RAſura CC. poteſt injici cereviſiæ.

Inter educentia medicamenta convenit gialappa ſimplex, flores perſicorum, elix. proprietatis, ſymph. rad. irid. & bryoniæ: Pulv. contra vermes, qui deſcribitur in Diſpenſatorio Auguſtano, ol. nucl. perſic per expreſſ. ol. abſinth. ol. diacoloc.

℞. *Mechoacannæ albiſſ.*
Pulv. corall. ana ʒi.
jalappæ ℈i.
M. S. Laxier und Wurm-Pulver auf etlichmal.

℞. *Pulv. corallin.* ʒi.
contra Vermes Aug.
Rad. jalappæ ana ʒß.
M. S. Ut antè.

℞. *Pulv. Mechoacannæ albiſſimæ* ʒi.
Flor. ⊕ ♀ *gr. iv.*
(præparantur per præcipitationem)
Pulv. corallin. ʒß.
M. S. Purgierendes Wurm-Pulver auf etlichmal.

℞. *Syr. flor. Perſic.*
aq. hypericon.
portulacæ ana ʒß.

Pulv. corallin. ℈ii.
M.S. Laxierendes Säfftlein auf etlichmal wol umzurütteln.

℞. *Unguent. de arthanita* ℨii.
Fellis tauri inſpiſſ. ℨi.
ol. diacolocynth. g. vi.
F. l. a. Linimentum.
M.S. Euſſerlich laxierende Salbe.

℞. *Fellis tauri inſpiſſati* ℨiß.
aloës
myrrhæ ana ℨi.
Cum ol. diacolocynth. Q. *parùm.*
F. l. a. Linimentum.
S. Euſſerliche Salbe.

Poteſt etiam inde fieri cataplasma.

℞. *Unguent. contra vermes Aug.* ℨii.
Fellis tauri inſpiſſati ℨi.
ol. ſtillat. tanaceti
abſinth. ana g. vi.
M.S. Euſſerliche Salb.

℞. *Ol. diacol.* Q. ℨiij.
ſtillat. abſinthii g. viij.
M.S. Euſſerlich Oel gegen die Würme.

℞. *Pulv. contra vermes Aug.*
corallina ana ℨi.
Sem. ſanton ſeu contra vermes ℈i.
M.S. Wurmpulver auf etlichmal. Doſ. 1. oder 2. Meſſerſpitz voll.

℞. *Pulv. el.* ☿ *D. Schröd.* ℨi.
S. Pulver auf etlichmal.

Debet exhiberi in cochleari ligneô vel in pulte.

VERMIS IN UMBILICO maciem excitans, de quô ſuprà, infantibus eſt familiariſſimus & convenit hîc farina lupinorum in ✠ cocta & applicata. *Vid. Platerus Tr. 3. de vitiis in curat. excret. animal. c. 13.*

CAP. XVI.
De
HERNIA.

C*Onveniunt hîc* omnia ſuprà de Herniis notata.

Si à flatibus oritur, maximè convenit empl. de baccis lauri q. ſ. malaxatum cum ol. chamom. It. Sacculus ex chamomillâ, ſambucô, fol. lauri, cum ſemine carui & cumini.

Si oritur ab humoribus ſeroſis, prodeſt cataplasma ex ſtercore caprillô.

Si tumor adeſt ſcroti commendatur emplaſtrum noſtrum de herniâ.

CAPUT XVII.
De
PROMINENTIA UMBILICI.

P*Rodeſt* rob acaciæ ſeu pruni ſylveſtris impoſitum. It. Omnia medicamenta in herniâ uſitatâ. *Joël* commendat ſacculum è ſpica Celticâ in vinô rubrô coctâ expreſſa & appoſita.

Cap. XVIII.
De
INFLAMMATIONE UMBILICI.

S*Tatim in principiô* prodeſt oleum roſaceum cum cerâ. Empl. de ſperm. ranarum: Empl. album coctum, Gryſeum &c.

Caput XIX.
De
CALCULO VESICÆ.

C*Onvenit hic* Magiſterium Nephriticum, Aqua contra calculum uſit. Ol. ſcorpionum ſimplex.

℞. Mag. *Nephrit.* ʒß.

S. Stein-Magiſterium in lacte vel pulte ſumendum.

℞. *Ocul.* ♋ *præp.*
ſuccin. præp.
Lap. nephrit. præp. ana ʒß.

M. S. Steinpulver auf etlichmal.

℞. ∇ *ononid.*
ſaxifrag. ana ℥i.
Syr. de alth. Fernel.
ſuccô fragorum ana ʒvi.

M. S. Steinſäfftlein auf etlichmal.

℞. *Herb. malv.*
parietariæ
ſaxifrag.
virg. aur. ana Mj.
Flor. malv.
ononid. ana mß.
Rad. alth. ʒij.

Inciſ. D. S. Kräuter zum Bad.

℞. *Ol. ſcorp. S.* ʒi.
ſtill. ceræ g. iij.

M. S. Euſſerlich Oel/ quô inungantur inguina & penis glans.

Si ⊡ obſtructio ſit contumax, applicetur emplaſtrum de pariet. ad pultem cocta, & poſtmodùm addatur parum ol. ſcorp. M.

Caput XX.
De
INCONTINENTIA URINÆ.

O*Ptimum hic eſt* pulv. erynacei combuſti. Sic & internè.

℞. *Maſtich.*
medull. lapid.
ciner. erinac. comb. ana ℈i.

M. S. Anhaltendes Pulver.

℞. *Spec. diaplantag.*
dia ♂ *Mynſ.*
Pulv. erinac. combuſt. ana ʒi.

M. S. Anhaltendes Pulver. D. Veſperi cubitum ituro.

℞. *Tunic. inter. ventric. gallin.*
ciner. erinac. combuſt. ana ʒi.
Croc. ♂ *adſtring.* ℈i.
M. S. ut ſuprà.

℞. *Unguent. Comitiſſæ* ʒii.
ol. maſtich. ʒi.

M. S. Anhaltend Sälblein.

CAPUT XXI.

De INTERTRIGINE.

Mira hic præſtat lapis calaminaris. It. ceruſa, unguentum diapompholygos.

℞. *Lap. calamin.* ℥iij.
ceruſſ. ℥iß. M.
S. Pulver einzuſtreuen.

℞. *Ung. diapomph.*
de ceruſſa ana ℥i.
M. S. Euſſerlich einzuſtreuen.

CAPUT XXII

De MACIE.

Si â vermibus orta, qui Germanis die Miteſſer dicuntur, dorſum inungatur melle, infansque ponatur in balneum, ſic prodibunt vermiculi, qui abradantur cruſtâ panis vel novaculâ.

2. *Si â lacte vitioſô*, Nutrici dentur ſanguinem purificantia.

3. *Si â Faſcinatione*, optima eſt Tinct. corallorum eſſent. hypericonis, & fl. uvæ inverſæ. It. Suffitus ex herb. contra veneficia, ex conyza, fl. hyperici, anthyrrino, dentibus hominis demortui & ſimilibus. De Faſcino autem vid. *Tobias Tandlerus Johann Colle & Johann Lazarus Geilfuſius.*

Tantum de Morbis,
Puerorum.

D. JOHANNIS MICHAELIS PRAXEOS CLINICÆ GENERALIS

PARS ALTERA CHIRURGICA

CAPUT I.

De

TUMORIBUS IN GENERE.

SI tumor poſt aliquem morbum oritur, dentur Hepatica & Ventriculum roborantia.

Si oritur vel relinquitur *â ſcorbuto*, dentur antiſcorbutica, præcipuè radix raphani marini & naſturtium.

Purgantia ſpecifica dirigantur ad humorem peccantem, v. g. Si â ſerô ſcorbuticô, proſunt appropriata, ſi ab aliis humoribus, noduli purgantes.

In Tumoribus Pedum mira facit Geranium Rupertianum contuſum & applicatum. It. beccabunga, ſtercus caprillum, equinum, ſulphur.

In Tumore Pedum Scorbuticô peculiare emplaſtrum habet *Mynſicht. p.* 511.

In Tumore Pudendi poſt partum mira facit beccabunga contuſa in forma cataplasmatis cum floribus chamomillæ impoſitum.

In Tumore Scroti optimè applicatur herba Paris pro cataplasmate. It. cataplasma ex teſtis cochlearum. Chirurgi pro Secretô habent axungiam leporis in attrahendâ materiâ & abſceſſu ſeu tumore rumpendo.

Crurum Tumorem ſanat pellis canis laqueo ſuffocati cruri advoluta & diutius geſtata, quæ ſi maduerit, alia applicetur, donec exſiccata ſit, tunc iterum poteſt applicari.

CAP. II.

De

ABSCESSU.

QUando *pus conficitur* mirè etiam commendatur ℞ chamomillæ & ℞ lumbricorum. Author Noſter anodyna laudat, ut ℞ hyoſcyami parcè

 aliis

aliis admixtum, quod multum quoque facit. It. cataplasma ex lumbricis; non ſolùm enim dolorem lenit, ſed etiam abſceſſum rumpit. Sic etiam proſunt folia hyoſcyami parcè adhibita & aliis admixta.

Inter maturantia, convenit unguentum maturativum Felicis Wurzii 🜔 chamomillæ & lil. alborum.

Cum pus fieri incipit, acumini abſceſſus illinatur pinguedo leporis: Deinde imponitur emplaſtrum diachylon ſive cataplasma ex mucilaginibus, additis rad. althææ, flor. malvæ &c.

Ad mundificationem proſunt præcipuè medicamenta ex Nicotiana v. g. oleum ejus ſuccus & unguentum, quæ etiam ſimul conſolidant. Item apium. Ubi verò opus eſt efficaciori, prodeſt unguentum diapompholygos.

Inter Sarcotica & Epulotica mirè prodeſt ⊕ & medicamenta ex eô parata. It. Emplaſtrum ſtipticum Crollii vel Paracelſi, empl. diapalma cum cum 🜔 Nic. malaxatum.

CAPUT III.
De
SINU.

Mundificans ſummum hîc eſt Decoctum ex foliis Nicotianæ ſiccis, hoc ſemel in aqua coctum novis foliis ſuperfundatur & iterum coquatur, ut fiat virtutis validioris, & tunc aliquoties ſinui inſpergatur. Summum quoque arcanum hîc eſt, uti quoq; in omnibus fiſtulis ſuccus Nicotianæ cum ſuccis ſerpentum. It. Succus cancrorum.

CAPUT IV.
De
LUXATIONE.

HÆc ad *Chirurgicas Operationes*, quæ manu perficiendæ ſunt, pertinet. In genere verò externè applicetur decoctum florum hypericonis, chamomillæ, verbaſci, decoctum rad. ſymphiti. It. 🜔 hypericonis, verbaſci, lil. alb. Item ſuccus inſpiſſatus & extractum Symphiti. It. Extractum naſturtii aquatici cum vinô (quod etiam in ſanguine coagulatô optimum eſt.

Internè convenit Eſſent. florum hypericonis, eſſentia & ſanguis ſymphiti &c.

CAPUT V.
De
ULCERIBUS.

SI *vitio Lienis* ſeu *ſcorbuti*, proſunt humorem melancholicum *purgantia*, cum antiſcorbuticis, ut medicamenta ex helleborô, pil. de fuma-

fumariâ, ☿ dulcis, extractum, melanagogum, eſſent. fumariæ, helenii, Tinct. ♀ ♁ata & omnia ex ♁ parata: Purificantia admiſcentur vulnerariis, præcipuè in fine.

Proſunt quoque *Sudorifera*, ⊖ fumariæ, ♁ diaphor. eſſent. lignorum & alia ex lignis parata. Eſſentia fumariæ permiſceatur cum ∽ antiſcorbutico.

Præmiſſis ſudoriferis dentur *anticachectica*, v. g. Pulv. cachect. Quercet. &c.

Si ulcus eſt *ab intemperie frigidâ* prodeſt balſamus 🜍, Peruvianus, ☍ Nicotianæ.

Si ab intemperie ſiccâ, detur aqua vulneraria tepida.

Si ab humida, arcaniſſimum eſt decoctum ſcoriarum Reguli ♁ ſtellati: Decoctum ♃ cum ▽ vulnerariis paratum. Emplaſtris admiſcetur empl. dia 🜍 Rulandi.

Si oritur ab humorem affluxu, pro repulſione optimè proſunt Fonticuli.

In ulceribus ſordidis optimum eſt emplaſtrum Saturni Myns. It. alia exſiccantia: Lapis calamin. ceruſſa, empl. de carne bubulâ Myns. Nil melius etiam eſt in deſperatis vulneribus, quàm cinis talparum combuſtarum empl. Saturnino additus.

Si eſt ab humorum affluxu ulcus ſordidum, conveniunt medicamenta ex helleb. & fumariâ ☿ dulc. cum ⊙ præcip. Externè decoctum pro ulceribus ſordidis *Poterii pag.* 314. Decoctum ♃ cum ☿ dulc. Decoctum Tabaci, calcinat. magnum Poterii pag. 22. Arcanum Crollii.

Si oritur ex medicamentis unctuoſis, dentur medicamenta ex ariſtolochiâ rotundâ & aliis abſtergentibus. Stercus caninum ſolis oſſibus nutritum vim exſiccandi admirandam habet.

Si ulcus calloſum, proſunt medicamenta ex O. Notetur enim, quod ſemper â lenioribus hîc ſit incipiendum.

Si ulcus eſt vermibus ſcatens, dentur medicamenta, quæ ſimul vermibus & putredini reſiſtunt, v. g. ☿rialia, decoctum ☿ dulcis, aloes, myrrha. Externè fel lucii piſcis, tauri caſtrati.

Si ulcus cum fiſtulâ, proſunt medicamenta ex Nicotianâ, pulv. ♋, exuv. ſerpentum, ▽ ♃, decoctum Nicotianæ, ſuccus ♋. Medicamenta ſint ſimul ſanguinem purificantia v. g. ☿rialia, pilulæ ☿riales, ☿ cum ⊙ ≖tus. In Fiſtulis quoque proſunt internè eſſent. lignorum, traumat. ♁ diaph.

CAP. VI.
De *VULNERIBUS.*

De his optimè ſcripſerunt *Sebizius*, *Valeriola*, *Sporichius*, *Suevius*,

Lingua vulpis certô tempore evulſa & exſiccata ſi imponatur vulneri, *extrahit*, *globos plumbeos*, oſſicula & alia

alia omnia ex ipſis, id quod Dictamnus & leporis pinguedo quoque faciunt, quod multis Medicis, ut Caſtro, Tilemanno &c. eſt arcaniſſimum.

Si vulnus rubrum & citò pus evomit, eſt optimum ſignum: Sin verò hoc non fiat, ſtatim applicentur maturantia & pus generantia. Præcipuum inter hæc eſt unguentum maturativum Felicis Würzii. It. Balſamus Peruvianus.

Ex ♋ optima parantur medicamenta Vulneraria, ut ▽ ♋, liquor & pulv. ♋ &c.

Tinctura florum bellidos; eſſentia mumiæ; ocul. ♋ hypericon, chærefolium, ſperma ceti, quæ ſanguinem congrumatum diſcutiunt.

Millefolium optimum eſt vulnerarium. It. Ros ☉, vinca pervinca, rad. ſymph. hed. terreſtris, ol. hypericon. unguent. rubrum potabile, mumia. It. Unguentum viride pro Pauperibus: Eſſent. ſymphiti vulneraria, hypericonis, chærefol. mumiæ, ocul. ♋, ſyrup. de ſymph. Fernelii, de hed. terreſtri, de ſucco ſcab. de Nicot.

Ad *Potiones Vulnerarias* egregium eſt ingrediens album Græcum. Potionibus his ſemper quoque addenda ſunt ſpecifica.

Partis læſæ, v. g. ſi vulnus eſt in capite, addantur betonica, ariſtolochia rotunda &c.

In principiô vulneribus adhibeantur ſanguinem congrumatum diſſolventia: Poſtmodùm conſolidantia.

Si in V. S. arteria lædatur, quod patet ex ſubitâ in altum eruptione ſanguinis, imponatur vulneri fruſtum plumbi & ſanguinem revellendi gratiâ vena ſecetur in brachiô oppoſitô ſeu alterô. Adhibeantur quoque crocus ♂ adſtringens, ſperniola Crollii, pulv. ſympatheticus ex ⊕ ♀, *vid. Beverovicius in quæſt. epiſtolicis pag.* 143

In vulneribus tendinum & nervorum nervina proſunt. Alvus ſemper aperta teneatur: Quodſi non ſit, clyſteres applicentur. Inter anodyna verò præſtat ol. verbaſci; ol. 7. florum Mynſichi &c.

Sectio omnis, quod benè notandum eſt, inſtituatur ſecundùm longitudinem ſeu ductum fibrarum.

Si autem vulnus ſit cum contuſione, nihil melius radice ſymphiti. It. rad. ſigilli Salomonis v. g.

℞. *Rad. ſymphiti p. iij.*
ſig. Salom. p. I.

Coq. in Vinô. Infallibile hoc eſt in omnibus contuſionibus.

In vulneribus ſclopetorum ſi globi ſint venenati, internè dantur vulneraria & alexipharmaca v. g. ℞ bezoardica, ▽ theriacalis &c. Externè conveniunt, quæ extrahunt.

In morſu lupi vel *canis* nihil melius eſt, quàm internè Tinct. Bezoardica cum ♎ ♋: Externè verò pulvis adſperſus de ♒.

POTIONES VULNERARIÆ.

℞. *Herb. chamomillæ*
veronicæ
ſaniculæ
pyrolæ ana Mj.
Flor. bellid. min.
hypericon.
virg. aur.
conſolid. reg. ana mß.

Rad.

Rad. ſymphiti ℥ij.
rub. tinct. ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ *ſimpl. Col.*
℞. *lib. ij, adde*
Syr. de ſymph. ℥ij.
Eſſent. bellid.
Tinct. flor. hyper. ana ℥ii.
M. S. Wundtranck auf etlichmal.
℞. ▽ *chærefol.*
flor. hyperic.
plantag. ana ℥iß.
Syr. de ſymph. Fernel. ℥ij.
Eſſent. vuln. ℥ij.
M. S. Sonderlicher Wundtranck auf etlichmal.

Adhiberi quoque poſſunt per ſe remedia ſupradicta v. g.

℞. *Aq. chæref.*
plantag.
hyper. ana ℥ii.
Ocul. ♋ *præp.* ℥ij.
Edulcor. Rot. Manus Chriſti perlatis.
S. Wundtranck.

In Principio ubi effluit ſanguis, parum conſolidantia adhibeantur, v. g. chærefol. plantag. hypericon, conſolida maj. millefol. ſperma ceti, eſſent. mumiæ, ocul. ♋. Vel adſtringentia hæc diſcutientibus admiſceantur, poſtea verò dentur coagulatum ſanguinem diſſolventia, v. g. chærefol. flor. bellid.

℞. *Pulv. contra caſum* ℥ij.
ocul. ♋ *præp.* ℥iß.
M. S. Pulver auf einmal.

In vulneribus capitis,

℞. ▽ *beton.*
flor. hypericon.
lil. convall.
verb. ana ℥i.
ſpecif. cephal.
ocul. ♋ *præp. ana* ℥i.
ſyr. de beton. ℥iß.
M. S. Hauptſtärckender Wundtranck wol umzurütteln auf etlichmal.
℞. ▽ *beton.*
hyperici
verben. ana ℥ß.
Eſſent. flor. hyper.
chærefol. ana ℥ij.
ſyr. de beton. ℥ii.
M. S. Kräfftiger Hauptſtärckender Wundtranck. Doſ. 2. vel 3. cochlearia.

Si metus eſt epilepſiæ, Potionibus Vulnerariis addantur ♎ lil. convallium, ceraſ. nigr. flor. tiliæ, ♎ ⊕ cephal. ▽ epilept. Cephal. ad intra. It, Pulv. epil. Marchionis.

Si dolor adſit:

℞. ▽ *beton.* ℥vi.
lil. convall. ℥ij.
ſyr. de beton. ℥ij.
ſpecif. cephal. ℈i.
M S. Kräfftigſtärckender Tranck Abends auf einmal.
℞. ▽ *beton.*
verbenæ ana ℥ß.
ſyr. de beton. ℥ij.
Pulv. anod. gr. xv.
S. Hauptſtärckendes Abendträncklein auf einmal.
℞. *Pulv. anod. gr. xij.*
ſpecif. cephal. ℈ß.
M. S. Abendpulver auf einmal.

Si in aliis partibus vulnera ſunt cum dolore, admiſceantur vulneraria ſpecifica, &, ſi opus eſt, anodyna.

Si ſimul oſſa lædantur in vulneri-

bus, in fine ad conſolidationem admiſceatur oſteocolla & ſymphitum. *Keslerus Redivivus de fracturâ oſſium* ſingulare experimentum habet, nempe rad. ophioglofſi (Natterwurtz) pulveriſatæ & externè appoſitæ. Mirè quoque proſunt eſſent. & ſanguis ſymphiti & oſteocolla, quæ internè danda præparatur ▽ vulnerariis ſeu ▽ geranii. Externè verò nihil melius eſt, quàm cataplasma ex extracto ſymphiti & pulv. oſteocollæ.

Si ſimul nervi ſint læſi, addantur ſpecifica nervina & convulſionibus reſiſtentia. Præcipuè valet hîc ol. lumbr. terreſtrium ocul. ♋ admixtum.

In ſordidis vulneribus & aliis, ubi V.S. laudatur, prævalent ♎ appropriati.

In vulneribus putridis addantur eſſentia myrrhæ & aloës. Purgantia hîc optime fiunt in modulis.

In vulneribus articulorum præcipuè dantur purgantia ad intercipiendum fluxum. Ad revulſionem V.S. prodeſt, & ne inflammatio ſuccedat fortis & febris. Purgantia proſunt in principio & fine, ſi vires permittant.

In vulneribus venenatis addatur aqua galegæ, ſcorzoneræ, theriacâ, eſſent. theriacalis, Tinct. bezoardica, eſſentia citri, aqua cordialis Saxoniæ, ſyrupus de citrô compoſitus cum ol. deſtill. citri, meliſſæ Theriaca c. ▽ ſeu ♎ appropriatô v. g. ſcordii, theriac. Decocta ſingularia vid. apud Quercet. de vulneribus venenatis. Externe ol. ſcorpionum comp. cum ol. citri, meliſſæ. Alia quoque medicamenta interna ſanguinem grumatum ſolventia ita præſcribi poterunt:

℞. *Ocul. ♋ præp.*
▽ ſigillat. ana ℈ii.
ſang. Draconis præpar. ℈i.
M. D. in 2. p. æ.
S. Pulver auf einmal.

℞. *Theriac. Vet. ʒß.*
ſperm ceti ℈i.
M. S. Vermiſchter Theriac auf einmal. Sudet in lecto.

℞. ▽ *chærefol.*
hypericon.
ſcabios. ana ℥iß.
ſyr. de ſucco ſcab. ℥i.
Ocul. ♋ præp.
CC. ſine △ ana ʒi.
S. Wundtranck wol umzurütteln auf einmal.

℞. ▽ *hypericon.*
alchimillæ
chærefol. ana ℥iß.
ſyr. hed. terreſtris ℥i.
Eſſent. ocul. ♋
hypericonis ana ʒi.
M. S. Wundtranck wol umzurütteln auf einmal.

℞. ▽ *cort. nuc. virid.*
ſcabios.
cheref. ana ℥ii.
ſyr. de ſcabios.
heder. terreſt. ana ℥i.
Eſſent. ocul. ♋
mumiæ ana ʒii.
M. S. Sonderlicher Wundtranck auf 2mal.

℞. *Eſſent. ocul. ♋*
mumiæ ana ʒii.
hyperici ʒi.

M. S.

M. S. Vermiſchte Wund-Eſſentz. Doſ. gutt. 60.

℞. *Eſſent. chæref.*
ocul. ♋
bellid. ana ℥ii.
M. S. Ut ſuprà.

℞. *Eſſent. traumat.*
ocul. ♋ ana ℥iij.

M. S. Eſſentz ins Bier.

℞. *Unguent. rubr. Pot. ℥iij.*
ſpermat. ceti ℈i.

M. S. & exhib. in cereviſiâ calidâ.

℞. *Herb. alchimillæ*
chærefol.
agrimon.
ſcordii ana Mij.
Flor. hyper.
bellid.
acac. ana Mj.

Coq. inſ. q. cereviſiæ ad conſumtionem 3. part. Col. refrigeratæ adde
Eſſent. hypericon.
ocul. ♋
mum. ana ℥ii.

M. S. Wund-Bier.

Externa:

℞. *Herb. chæref.*
agrimon. ana Mij.
Flor. hyperic.
ſcabioſ. ana Mj.
Albi Græci ℥iß.
ſem. hypericonis ℥i.
milii Mij.

F. l. a. Sacculi duo, coquantur in vino & applicentur calidè.

℞. ▽ *ſcabioſæ*
hypericonis
chærefolii ana ℥iij.
🜕 *roſ. ℥ij.*

M. S. Euſſerlich aufzulegen.

Alvus ſemper ſit aperta: Quodſi verò ſiccior exiſtat, emolliatur ſequenti clyſtere:

℞. *Herb. chærefol.*
Cort. nuc. virid. ana Mj.
Flor. acac.
hyperic.
cent. min. ana p. iij.

Coq. in ſ. q. ▽ ſimpl. Col. adde
elect. lenitiv. ℥iß.
vitell. ovorum N. j.

M. S. Eröffnendes Clyſtier.

Conſolidantia:

℞. ▽ *chamom.*
plantag.
burſ. paſt. ana ℥ij.
Eſſent. Nymph.
millefol. ana ℥ii.
ſyr. de ſymph. Fernel.
ſuccô ſcab. ana ℥i.

M. S. Wundtranck auf etlichmal.

℞. ▽ *hypericon.*
millefol.
veronic. ana ℥iß.
ſyr. de ſymph. Fernel.
hed. terreſt. ana ℥vi.
Tinct. bellid.
aquileg. ana ℥ii.

M. S. Wundtranck auf 2 mal.

℞. *Eſſent. ſymphit.*
hypericon. ana ℥ij.
traumat. ℥i.

S. Eſſentz in das Bier.

℞. ▽ *hyperic.*
conſolid. maj.
millefol. ana ℥ij.
ſyr. de ſymph. F. ℥iß.
Nicot. ℥vi.

M. S. Wundtranck auf 2 mal.

IN VULNERIBUS CAPITIS.

℞. *Herb. perſicar.*
conſolid. maj.
vincæ pervincæ
verbenæ ana Mj.
Flor. beton.
lil. conval.
tiliæ
anagallid. ana p. ij.
Rad. ariſtol. rot.
ſymphiti ana ℥ß.
Infunde in ſ. q. cerevisiæ tenuis; Coq. ad conſumptionem tertiæ partis, colaturæ adde:
Eſſent. flor. hyper.
ſymph. ana ℥ß.
M. S. Wundbier.

℞. *Eſſent. vulnerar.* ℥ß.
Tinct. flor. Pæon.
beton. ana ℈ii.
M. S. Vermiſchte Wund-Eſſenz ins Bier.

IN VULNERIBUS PECTORIS.

℞. ▽ *veron.*
abſinth.
millefol. ana ℥ii.
Syr. de hed. terreſtri
ſuccô ſcab. ana ℥i.
Eſſent. flor. hypericon.
ocul. ♋ *ana* ℥i.
M. S. Wundtranck auf etlichmal.

IN VULNERIBUS VENENATIS.

℞. *Tinct. bezoart.* ℥ß.
Eſſent. traumat. ℥i.
M. S. Vermiſchte Bezoar-Tinctur. Dos. 60. Tropfen.

℞. *Eſſent. Theriacal.*
hyper.
ocul. ♋ *ana* ℥ii.
M. S. Wund-Eſſenz.

℞. ▽ *card. bened.*
ſcorzoneræ
ſcordii ana ℥ii.
Syrup. de ſucco ſcab.
citro comp. ana ℥i.
Eſſent. ocul. ♋
hyperic. ana ℥ij.
M. S. Wundtranck auf etlichmal.

INTERNA in HÆMORRHAGIA NIMIA.

℞. *Croc.* ♂ *adſtr.* ℥i.
usneæ cranii hum. pulv. ℥ß.
M. Div. in 2. part. æq.
S. Blutſtellung auf einmal.

℞. *Tinct.* ♀ ⊕ ℥iij.
S. Blutſtillende Tinctur. Dos. gutt. 30. vel 40.

℞. *Eſſent. vulnerar.* ℥ij.
Tinct. ♀ ⊕*li* ℥i.
S. Wund- und Blutſtillende Eſſenz. Dos. eadem.

℞. *Eſſent. ther. anod.* ℥ii.
S. Sonderliche Eſſenz. Dos. 40. gutt.

℞. ▽ *burs. paſt.*
tormentillæ ana ℥i.
ſperniol. Crollii ℈i.
ſyr. de ſymph. Fern. ℥vi.
M. S. Stärcktranck auf einmal.

℞. *Herb. plantag.*
ſymph.
muſci prun. ſylv.
ana Mj.
Rad. torment.
biſtort. ana ℥i.
Flor. bellid.
hyperici ana p. iij.
Coq. in ſ. q. Vini auſteri, Col. adde Eſſent. traum. ℥ii.

Tinct.

Tinct. ♀ ⊕ ℥i.
M. S. Blutſtillender Tranck auf etlichmal.

EXTERNA:

℞. *Pulv. cort. granat.*
aloës ſuccotrinæ ʒii.
uſneæ cran. hum. ʒi.
M. S. Blutſtillendes Pulver einzuſtreuē.

℞. *Pulv. muſc. prun. ſylv.* ℥iij.
ſperm. Crollii ʒi.
M. Applicetur cum linteô.

℞. ▽ *ſperm. ran.* ℥ii.
in quibus diſſolv. camphor. ʒi.
croci ʒß.

Imbuantur lintea ita & ſiccentur parum admoveanturque in omnibus vulneribus, præcipuè ubi ſimul ſunt fracturæ. Summè notandum eſt, ne nimis arctè ligetur pars affecta, poteſt enim hîc haud fieri affluxus nutrimenti.

CAP. VII.
De
FRACTURIS.

IN genere convenit hîc arcanum ſeu magiſterium oſteocollæ. Vel oſteocolla cum ▽ ſymph. vel vulnerariâ præparata. It. eſſent. ſymph. vulneraria.

Externè ol. Terebinthinæ, ol. tacamah. ol. flor. hypericonis.

CAPUT VIII.
De
DOLORE IN SPECIE VULNERUM.

PRodeſt hîc oleum anethi, papav. per expreſſ. ol. 7. flor. ſive anodynum Myns. (quod ſiſtit quoq; inflammationes & in clyſteribus etiam præſcribi poteſt) balſamus hypnot. Myns. Unguentum anodynum Myns. emplaſtrum hypnot. Ejusdem temporibus impoſitum, quod contra acres fluxiones quoq; prodeſt.

Dolorem quoque lenit lac humanum, mucilago ſem. & rad. alth. ſem. hyoſc. ▽ ſplenet. Dorncr. Syrup. de papav. S. & C. extractum ſem. ſtramonii, quod in *Bartholeti Encyclopædiâ pag.* 205. deſcriptum invenitur, theriaca recens internè & externè ratione opii.

℞. *Sem. papav. alb.* ℥iij.
nucl. Perſic. ʒii.
c. ſ. q. ▽ *lactuc.*
endiv.
papav. rhœad.
ana
F. l. a. Emulſio, edulcoretur parum Syrup. de papav. ſimpl.
M. S. Milch auf etlichmal.
Sumat cubitum iturus & poſt mediam noctem.

℞. *Amygd. dulc. Ambros.* ℥i.
Sem. papav. alb. ʒß.
c. ſ. q. decoct. cap. cap. alb.
F. l. a. Emulſio, edulcor. rot. man. Chriſti perlatis, vel julepô roſaceô, vel violarum.

℞. *Sem. pap. alb.* ℥iij.
c. ſ. q. ▽ *hypnot. Dorncreillii.*
F. l. a. Emulſio, edulcor.
Syr. de papav. ſimpl.
M. S. Ruhbringend oder ſchmertzſtillende Milch auf 2mal.
℞. *Aq. hypnot. Dorncr.* ℥iß.
Syr. de papav. ſimpl. ℥i.
M. S. Stärckſafft auf einmal.
℞. *Laudani opiati gr. iij.*
F. l. a. Pilulæ.
S. Sonderliche Pillen auf einmal.
℞. *Conſerv. violarum* ʒß.
Laud. opiati gr. iij.
F. Bolus.
S. Zucker auf einmal.

EXTERNA:

℞. *Unguent. hypnot. uſit.* ℥ii.
☍ *nucis moſch. expr.* ℈i.
F. l. a Linimentum pro temporibus.
℞. ☍ *papav. expreſſ.*
anethi ana ℥i.
hyoſc. per expr. ℈ii.
M. S. Euſſerlich Oel die Schläfe damit zu beſchmieren.

Si à flatibus oritur dolor, proſunt ☍ carminativa, cumini, fœniculi, aurantiorum, chamomillæ.

℞. ▽ *carminat. Dorncr.*
Eſſent. carmin.
cham. ana q. ſ.

It. ☍ de bacc. lauri, quod inditur ſaltem clyſteribus ſacculi ex floribus chamomillæ, anethi, lauro, hyoſc. (hoc enim in dolore ventris ſcorbutico nil melius, vid. Drawiz.)

Si dolor eſt terebrans à pituitoſis inteſtinorum excrementis, proſunt clyſteres, quibus indantur in petiâ ligata colocynth. vel agaricus. it. ſem. carthami.

CAPUT IX.
De
TUMORIBUS ORTIS À SANGUINE:

Quos inter agmen ducit

I. CORPULENTIA NIMIA.

Borellus Lib. 2. Obſ. 2. ſolâ maſticatione foliorum tabaci viridium hominem enormiter pinguem priſtino reſtitutum eſſe ſtatim ſcribit. Folia lauri linguæ impoſita aquas multas educunt.

Conveniunt autem maximè purgantia, quæ habent vim exſiccandi, v. g. aloëtica, myrrha, polypodium, *vid. Zacutum Luſitanum Lib. 3. Obſ. 102. Prax. Admir. Epiphanius Ferdinandus Hiſt. Med. pag. 273.*

Inciſionem abdominis ad educendam pinguedinem non ſuadeo, cum ſit modus periculoſiſſimus.

Proſunt herba abſinthii, cent. min. naſturtii, menthæ, ſarſaparilla, gentian. biſtort. ariſtol. rotund. polypod. lign. ſanct. lentiſcin. allium, ☍ amygd. amar. fructus anacard. aloes, myrrha, ſandaraca, ⊕, O de quô *vid. Foreſt.* ♀, ⏜ ⊕ coagul. ⊖ ♀ It. medicamenta ex viperis, balnea naturalia & artificialia cum ⊕ & ♀, acetum ſquilliticum, rutaceum. It. Cuminum ſæpius ſumtum, elix. proprietatis, eſſent. abſinth. myrrha, crem. & cryſtalli ♀, ſpecies dialaccæ, diacumini, diaſpo-

diaſpoliticum Galeni; (hoc D. Langius pro arcaniſſimô habet propter ⦶) pilulæ de hiera, de ſandar. Myns. p. 154. (quas in arcanis habet D. Oswaldus) it. elect. antipod. majus & minus Epiph. Hiſtor. 81. p. 254.

Externè decoctum nucis cypreſſi Mynſichti.

℞. *M. P. de Sandar. Myns.* ʒii.
⊖ *vol. viper.* ℈ii.
elix. propr. q. s. pro formâ
Pilularum inſtar piſorum minorum.

S. Sonderliche Pillen Dos. ℈j. vel ʒj.

℞. *Sandarach.* ʒii.
Extract. aloes
myrrhæ
abſinthii
ligni ſancti ana ℈i.
~ ⊕ *coagul.* ʒß.

F. l. a. Pilulæ. Dos. ℈j.

℞. *Spec. diaſpolit. Galen.* ʒiij.
Flor. ♀ ʒi.

M. S. Sonderlich Pulver. Dos. ʒß. ad ʒj.

℞. *Loch. de ſquillâ* ℥iv.
Syr. de s. rad.
acetoſæ S. ana ℥i.

M. S. Safft auf etlichmal. Dos. 2. Löffel voll.

℞. *Eſſent. abſinth.*
lignor. ana ʒß.

S. Sonderliche Eſſenz. Dos. 40. Tropffen.

Ex foliis rutæ, ⦶, pipere &c. poteſt fieri pulvis in menſâ uſurpandus: poteſt quoque addi ⊖ abſinthii.

Corpulentiæ huic ſubjungimus.

II. INFLAMMATIONEM.

Purgantia hic conveniunt catholica, præprimis verò cholagoga, v. g. rhabarbarum, & omnia cum eô mixta. Extr. cathol. cum ſcammoniô roſatô vel ♀ratô. Optimè quoque additur ⦶ vel ⦶ ♉atum ob ſtimulum.

Pro refrigeratione flor. bellidos violarum, roſarum, ~ ⊕, ♀, ⊕ ♂ ⊕ Philos. Decoctum citri, aqua lactucæ. Nymphææ, endiviæ, decoct. hordei, troch. de ⦶ Myns. Cap. prunellæ ſeu ⦶ tabulatum.

In repellentibus Medicus debet eſſe cautus, cum materiâ è corpore reducatur: Quin ſemper diſcutientia ſeu diaphoretica admiſceantur. Inter repellentia autem proſunt ▽ portul. plantag. ſempervivi, ſucciſæ, pervincæ; pro diſcuſſione quoq; valdè prodeſt contra omnes inflammationes ☍ ⊕. Decoctum ♆, empl. de ſpermate ranarum & ♄ Myns. *Poterius* mirè commendat decoctum & infuſum ♀ in omnibus inflammationibus. It ſaccharum ♄. Prodeſt quoque ☍ ranarum, lac. virg. alb. ovi. Nitrum quoque externè applicari poteſt.

III. BUBO.

Convenit emplaſtrum diachylon cum gummat. & mucilag. ſeminis lini.

Si ſuppurationem volumus maturare, addatur aliquid ſaponis Veneti. Empl. diachylon malax. cum ☍ lumbricorum, chamomillæ, lini. Cataplasmatibus, addantur lumbrici, it. gummata, v. g. Tacamahaca, ammoniacum.

Ad attractionem quoque faciunt ficus, fimus columbinus, parum de magnete arſenicali.

Internè dentur diaphoretica & expel-

expellentia communia, ♁ diaphoreticum, ℞a bezoardica, pulv. bezoardicus, medicamenta omnia ♁ata, quæ valdè expellunt.

℞. *Herb. uvæ inverſæ*
Flor. chamomillæ
meliloti
malvæ ana M. j.
Rad. alth.
lil. alb. ana ℥i.
Sem. alkekengi ℥iij.
lini
fœnugræci ana ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ *ſimpl. ad putrilaginem.*
F. l. a. Cataplasma.
adde 🝆 *ſcorpion.*
buſonum ana ℥ij.

S. Euſſerliche Behung aufzulegen.

℞. *Empl. diachylon c. gum. ℥ii.*
malaxetur cum 🝆 *ſcorpionum.*
bufonum ana q. s.

S. Euſſerlich Pflaſter.

Poteſt imponi cataplasma ex ſolâ uvâ inverſâ: Vel ſi recens haberi poteſt, contundatur, & ſuccus expresſus applicetur. Convenit etiam unguentum dialthææ. Item fuligo, ſi miſceatur cataplasmatibus & emplaſtris.

In *Bubone maligna* ſeu peſtilentiali ſecretum conſiſtit in eô, ut bubo maturetur, quò venenata materia expellatur. Ut autem bubones expellantur, internè proſunt omnia bezoardica, in ſpecie ℞ ♁ & omnia ex ♁ parata, ſyrupus de ſcabiosâ, vel flor. calendulæ. Sequitur.

IV. PHYGETHLON & FURUNCULUS.

Præſtant hic ut in aliis Tumoribus maturantia, diachylon cum gummatibus. It. purgantia ex cholagogis.

V. PAROTIS.

Si malignitas adeſt & Parotis ſine maturatione evaneſcit, tunc malum ſignum eſt & recidivæ metus. Hic E. uſurpanda ſunt malignitati reſiſtentia, præcipuè expellentia, v. g. CC. ſine △ ac ♁ diaphor. Externè verò 🝆 ſcorpionum.

Aliàs eſt *dolor manifeſtiſſimus*, der Ohrzwang. Prodeſt hîc 🝆 *chamomillæ deſtillat.* ℈i. cum 🝆 *hyoſciami expr.* ℥i. M. certiſſimum eſt in inflammatione.

In Parotide omni cum & ſine malignitate mirè prodeſt ſpecificum cephalicum.

VI. PARONYCHIA.

In *Paronychia ſeu ulceribus digitorum ſerpentibus*, (Rinds-Nägeln) proſunt purgantia, ſi materia magis affluat ad partem, *vid. Glandorpius de Paronych.* Magiſt. cranii humani cum cerâ mixtum & applicatum valdè conducit.

Poſſunt hiſce paronychiis imponi ob partes nervoſas lumbrici vel vivi, vel, quod melius contuſi & in formâ cataplasmatis adhibiti.

VII. PERNIONES.

Erfrieren der Glieder. Optimum hîc eſt Decoctum ex rapis ſiccatis (welcke Rüben) ſub cineribus coctis vel cum ▽ ſimpl. Item Unguentum de rapis *A ynſ. p. 494.* Vel decocto illi aut cataplasmati addi poterit ☿ vivum. Calore extractô poſtmodum conveniunt nervos roborantia externa. Prodeſt item in principiô cataplasma

plasma ex fermentô acerrimô, ♀ vivô & ♃, quod certiſſimum & probatum eſt.

VIII. Ecchymoma.

Ad digeſtionem optimum hîc eſt unguentum Mynſichti ad livorem.

Non opus eſt, ut cucurbitulæ applicentur faciei, cùm medicamentis cedat malum.

Ad ſanguinem congrumatum certiſſimum eſt & expertiſſimum eſſ. rad. ſymphiti & ſigilli Salomonis in vinô cocta & formâ cataplasmatis applicata: Probatum hoc eſt in facie, da vom Fallen der Mund gantz blau unterloffen.

Pulvis quoque contra caſum Auguſt. prodeſt. It. Magiſt. & Eſſent. ocul. ♋. Eſſent. hypericonis, chærefolii, mumiæ, Tinct. bellid. corall. Mynſ. ſpecies diamumiæ Mynſ. Aq. ſcabioſæ, card. bened. ſigilli Salomonis, lap. percarum: Herb. chærefol. bellidis, hyſſopi, rad. rubiæ Tinctoriæ. ariſtolochiæ rotundæ, ſem. hyperici, chærefol. Flores bellidis, ſcabioſæ. Internè quoque unguentum viride potabile, ol. hypericonis, ▽ & ſyrupus ſcabioſæ, acetos. ſimpl.

Ex purgantibus mirè prodeſt rhabarbarum, cum ſimul vim habeat congrumatum ſanguinem diſſolvendi.

In livore oculorum mirum eſt & certiſſimum experimentum ▽ flor. cyani atque hyſſopi.

IX. Carbunculus ſeu Anthrax.

Pro potu convenit Decoctum hordei cum rad. ſcorzon. pulp. citri, ℞ florum aquileg. Gelatina CC. acida ut & omnia medicamenta ex CC. atque citrô. Calendula quoque valdè expellit.

V. S. eſt nimis periculoſa, cum impediat motum Naturæ, & magis ad alexipharmaca confugiendum ſit, niſi fortè in principiô, quod tamen nulli facilè eſt ſuadendum.

Clyſteres ex appropriatis alexipharmacis & expellentibus, v. g. Ruta, galega, ſcorzonerâ, flor. centaurii min. Pro ſtimulô ſecuriſſima eſt Tryphera Perſica, cum lenis operationis & ſimul alexipharmaca ſit.

Prodeſt autem præcipuè Tinctura bezoardica, theriacalis, bezoardicum minerale ſimplex, ☉re ☿ ♀ præcipitatus.

Externè quoque imponatur radix ſcabioſæ, morſus Diaboli, lil. alb. conſolid. maj. & in fine adhibeantur flores uvæ inverſæ, ſanic. in vino cocta & applicata.

In curatione nihil melius eſt ol. & unguentô de Nicotianâ. Poteſt aliquid de ☿ ♁tatô vel arcano corallinô addi. Inunctio circa regionem carbunculi fieri poteſt cum ol. ſcorpionum & aranearum.

Ad maturationem mira præſtant ficus & folia ficus impoſita.

Ad ruptionem prodeſt butyrum ♉ nur darauf geſtrichen.

In bubonibus internè mirè commendatur aqua corticum nucum viridium. *vid. Hafenrefferus.*

Cap. X.

De
TUMORIBUS à BILE ORTIS & QUIDEM,

I. De Eryſipelate.

MAlignitate hoc non caret, ferè invadit uti febris peſtilens.

Periculo quoque non caret, in capite ubi oritur, præcipuè ſi retrocedit, facilè enim exindè epilepſia oritur.

Sola ira poteſt affectum hunc excitare. Epar tamen calidum præcipua hujus cauſa eſt.

V. S. eſt inutilis, cum ſolis expellentibus poſſit curari, dum V. S. è contra naturæ motus impeditur.

Ad præſervationem verò prodeſſe poteſt V. S. uti & purgatio, & hæc quoque prodeſt ſanatô jam eryſipelate.

Internè proſunt ▽ florum ſambuci, ~ flor. ſambuci, rob ſambuci, eſſentia ex ~ & rob. ſambuci cum paucô melle & ~ ⊖ lis Langii & Hartmanni, qui eum in omnibus quoque febribus dat.

Prodeſt quoque pannus lineus crocatus Mynſichti, unguentum ſeu butyrum ♄ in ✢ florum ſambuci, quod ſuperfundatur lythargyriô.

Externè quoque pulvis eryſipelatodes. *Vid. Mynſ. p. 136.* qui experientiâ meâ certiſſimus eſt. Unguent item de liquiritiâ Aug. Ung. *D. Sebizii Tr. de acidul. p. 713.*

℞. *Lap. calamin.*
Terræ ſig. ana ℥i.
camphor. gr. x.
ol. roſ. ℥iij.
lythargyrii aurei.
ceruſſæ ana in ▽ plantag. ſolutæ ana ℥i.
ceræ albiſſimæ q. ſ.
F. l. a. Linimentum.
S. Sälblein.

It. O cum albumine ovi impoſitum inſtar linimenti eſt probatum in eryſipelate exulceratô, ubi eſt arcaniſſimum. Succus verò naſturtii inſpiſſatus à Rulando commendatur. ▽ Ψ cum linteolô duplicato impoſita quoque conducit & præparari poteſt cum apicibus flor. ſambuci, aut aliâ appropriatâ.

In *Eryſipelate exulceratô* proſunt etiam empl. diaſulphuris Rulandi.

II. Herpes.

Conveniunt hîc medicamenta ſanguinem purificantia: Noduli purgantes ex fumariâ, heleniô, ſcabioſâ, Rhabarbarô Monachorum cum ⊖ fumar. ſantal. rubr. citr. helleb. nig. Poſſunt quoque addi ſerum educentia, rad. jalappæ, ☿ dulcis, & ☿ vitæ ad ℈ß. Item medicamenta ex ♁, Tinct. ♀ ♁atâ, lignorum, fumariæ. Univerſalia autem omninò præmittantur & non ſolùm ad bilem, ſed & ſanguinem purificandum reſpiciendum.

Danda quoque ſunt *ſudorifera*, præcipuè ♁ diaphoreticum, Tinct. corall. cum ~ lignorum, Tinct. ♁ ſudorifera, ▽ ſcabioſæ.

Externè ▽ & cremor Ψ vivæ convenit ad exſiccationem. Item unguen-

guentum de lapide calaminari, ♀ vivum & ceruſſa.

℞. *Flor.* ♀
Lap. calamin. ana ℥i.
ſacch. ♄ ℈i.
unguent. de ceruſſa ℥i.
ol. ceræ
Nicot. ana q. ſ. M.

Poteſt quoq; addi aliquid de ☿ ♀tô. Conveniunt quoque ol. ſeu balſamus ♀, ol. croc. ♂; mirè autem in herpete prodeſt pinguedo ſerpentum, ut & ol. papyri, quod paratur in fornace peculiari, quæ impletur papyro & illud accenditur, hinc prodit ol. & ſpiritus. Prodeſt quoque valdè emplaſtrum de ranis Vigonis cum ☿ Experimentum ex lanâ ſuccidâ commendat Sennertus. *Vid. Poterius Cent. 3. Obſ. 251. pag. 29.* ubi mumiam ſuam mineralem mirè commendat.

In hoc aliâs affectu certiſſimum eſt vel ſolum ſufficiens decoctum ♃, & ſi non deſinat affectus, addatur parum ☿rii, cum unguento roſaceo ſed prius abluatur pars affecta ▽ Nicotianæ vel alia appropriatâ, *vid. D. Tabernæmontan. in herbario de Nicot.*

CAPUT XI.

De

TUMORIBUS à PITUITA ORIUNDIS & IN SPECIE

De OEDEMATE.

P*Lerunque hoc fit ab hydrope*, in febribus diuturnis & in morte vicinis.

Proſunt hic Medicamenta phlegmagoga, præcipuè in nodulis, ut agaricus, ſemen carthami, mechoacanna, jalappa. It. medicamenta ex ☿. Poſtea dentur incidentia & exſiccantia, ubi vim maximam habet ♒ ⊕.

Prodeſt item ſuffitus aceti ſuper lapidem molarem vel ſilicem ad diſcuſſionem. It. empl. hydropicum Auguſtanorum. Cataplasma ex columb. ſtercore caprillô & ♀ vivô. Omnia enim ſtercora habent vim reſolvendi. It ▽ ♃ & lixivium Hartmanni.

CAP. XII.

De

TUMORIBUS AB HUMORE MELANCHOLICO INTER QUOS

I. SCIRRHUS.

P*Roſunt hic* medicamenta ex ♀ & præcipuè ex gummi ammoniaco, v. g. Pil. de ♓, empl. de ♓cô; hæc aliis omnibus præferantur.

Ex diſſolventibus & præparantibus proſunt medicamenta ex ♂ & ♀ in principio: & poſtremò detur ℞ ⊕ cum ⊖libus.

Externè diſſolventia & emollientia proſunt empl. de mucilaginibus & de gummi ♓cô conjungantur. Empl. & ung. de cicutâ in omnibus humoribus cunctis aliis præfertur. Prodeſt etiam emplaſtrum dia♀ Rulandi ☍ ♀ rectificatum valdè reſolvit.

II. CAN-

II. CANCER.

Si parvus eſt ♋ & non vult cedere, non dentur corroſiva fortiora, ſed inhibentia tantùm, ne ulterius ſerpat. v. g. è Saturnô, nam ♄nis medicamentis omnium optimè hic curatur affectus. Spiritus & ☍ fuliginis mirè quoque hic proſunt.

Dentur primò *purgantia* & ſanguinem purificantia, v. g. Eſſent. & Extr. hellebori nigri, medicamenta ex ♁iô ♀ſat. eſſent. & ⁓ ♄, Tinct. ☉ris cum ⁓ ♄, eſſent. ⊖ ✱, eſſent. ⊖ fum.

Inter *ſpecifica* convenit perſicaria, ſolanum, virga aurea, plantago, herba cancr. rad. ſerpentariæ, aronis ⊖ ♆, decoct. ♆ (medicamenta enim ex ♆ & fuligine omnium ſunt optima) ▽ pomorum putridorum, ⁓ ☍ & ⊖ fulig. ranæ calcinatæ, bufones calcin. ſtercus vaccinum recens. Emplaſtrum ſingulare *Penoti*, empl. de ♋. *Fabritii Hildani*, quod miſceatur in mortariô plumbeô, quò aliquid ♄ adhæreat. *Scherzerus in Epiſt.* pulchra tradit de pulv. benedictô. Arſenicum præpar. cum ☍ arſen. proſunt. Unguent. nob. *Mynſichti*, empl. ♄num ejusdem, empl. de carne bubulâ Ejusdem.

In ♋ *exulcerato* mirè commendat *Barthpoletus in Encyclopædiâ*, aquam latrabilem, quæ paratur ex cane lacte matris adhuc utente in M B, deſtillatô.

CAP. XIII.

De TUMORIBUS SEROSIS, SALSIS, BILIOSIS & MELANCHOLICIS INTERMIXTIS.

Et quidem I. De SCABIE.

IN *ſcabie humidâ* prodeſt Tinctura lignorum, Tinctura coralliorum cum ⁓ ligni ſaſſafras vel ⁓ lignorum.

Proſunt item medicamenta pituitam educentia & ſanguinem purificantia. Serum lactis miſtum cum ſucco & eſſentiâ fumariæ, Tinct. ♀ ♁atâ.

Sudorifera proſunt & in ſpecie ♁ diaphoret. ♀ auratum ♁ii, eſſentia & ⁓ lignorum. Eſſentia, ſal. & ſpiritus fumariæ.

In ſcabie ſiccâ magis humectantia proſunt, & quidem magis in formâ liquidâ, quàm ſiccâ, quod in ſcabie volatili præcipuè obſervandum. Hîc ergò prodeſt fumaria, ſerum lactis &c.

Purgantia optimè dantur in infuſô v. g. in ſerô lactis. Si verò bolus vel pilulæ placeant, poſt eorum aſſumptionem hora una vel altera ſuperbibatur hauſtus juſculi piſorum vel ſeri lactis.

In illâ ſcabie, quæ MALUM MORTUUM dicitur, proſunt optimè medicamenta ex mineralibus & ♁, purgantia & purificantia ſanguinem: Omnia medicamenta ex viperis, trochiſci de viperis, qui tamen non ſunt adeò commendandi: Magis enim proſunt eſſentia, magiſterium vel ſpinæ viperarum pulveriſatæ. *D. Oſwvaldus*

vvaldus medicamenta habet ex ſanguine humanô, cervinô, viperis.

Proſunt quoque hepatica, eſſentia lignorum, eſſentia ſudorifera, bezoardicum ♂ale. It. bezoardicum ♃ale uti & alia ſupra citata.

In genere *in utraque ſcabie* proſunt extractum catholicum Andernaci, panchymagogum crollii, extractum hellebori nigri, reſina catholica, jalap. gummi de Peru, extract. eſulæ.

In ſcabie humida pilulæ de fumariâ, ☿ dulcis ſimpl. & compoſitus, ☿ vitæ, arcanum corallinum, ☿ cum ☉ ♀tus.

In *ſcabie humidâ* & *contumaciſſimâ* prodeſt decoctum contra ſcabiem Mynſichti, ſyrupus de fumariâ compoſitus. &c.

Externe circa gulam ☿ non ſemper prodeſt, & ſæpè gravia ſecuta ſunt ſymptomata ▽ & decoctum ☿. Si in ▽ ♄ ſolvatur aliquid de ☿ dulci, bonum eſt remedium externum. Balneum fieri poteſt ex herbis saponariæ, ſcabioſæ, fumariæ, Nicotianæ, malvæ, radicibus lapathi majoris, helenii, bryoniæ. It. ex ♀, ⊕, furfure tritici, ſilig. farinâ fabarum. *Prodeſt quoque* externè ▽, viridiuſcula aurifabrorum. quæ poſt præcipitationem ☽ remanet. ▽ Nicotianæ, ☍ Nic. ☍ ♀ per deliquium, unguentum medicamentoſum Mynſichti, unguentum de Lythargyriô & ceruſſa, roſatum cum arcano corallino ſeu alio ☿ ritè præparato vel ♀tô.

Nota tamen, quod, ſi unguenta adhibeantur, tamen adhuc benè dentur interna, præcipuè ♄ diaph. eſſentia fumariæ, helenii &c. aliàs retropellitur materia.

℞. *Crem.* ♀ ʒii.
⊖ *fumar. gr. viij.*
M. D. in duplô.
S. Digeſtivpulver auf 2mal.

℞. *Croc.* ♂ *aperit.* ʒi.
⊖ *fumar.* ℈ß.
M. D. in duplô. S. ut ſuprà.

℞. ▽ *fumar.* ℥iv.
Eſſent. fumar.
♂ *liq. ana* ℈i.
Syr. de fumar. ℥iß.
S. Digeſtiv auf 2mal.

℞. *Herb. fumar.* Mij.
Flor. cichor.
epat. ana p. iij.
Sem. carthami ʒi. *vel ſi â pituita* ⊖*ſa) Agar. alb.* ℥vi.
mechoacannæ albiſſ.
rad. jalappæ ana ʒi.
ſantali rubri
citrini ana ʒii.
crem. ♀ *albiſſ.* ʒiij.
F. l. a. Nodulus.
S. Laxierpüſchlein in Wein. Prodeſt, ſi malum eſt â pituita.

Si ab humore melancholico:

℞. *Herb. fumar.*
epithymi ana Mij.
Flor. borrag.
bugloſſæ
geniſtæ ana p. ij.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Rad. helleb. nigri præp.
polypodii
eſulæ præp.
rhab. Mon. ana ℥i.
Gialappæ ℥vi.

Cinamomi ʒiij.
caryoph.
macis ana ʒiß.
crem. 🜿 albiſſ. ʒi.
⊖ fumar. ℈i.
F. l. a. Nodulus.

S. Laxierpüſchlein in Wein.
Si oriatur â pituita hæc proſunt:
℞. *Mechoacannæ albiſſ.*
Agar. albiſſ. ana ʒiß.
Rad. jalappæ ʒi.
🜿 albiſſimi ʒß. vel ʒi.
Infunde in ſ. q. 🜄 fumar. in vitrô clausô per noctem, manè coq. ad diſſolutionem 🜿, in colaturâ diſſolve
Syr. de fum. ʒvi.
Scammon. ♁ ros. gr. v.
🜄 cinamomi borrag. ʒiß.

M. S. Laxiertränklein auf einmal.
Si ab humore melancholico.
℞. *Fol. ſennæ S S. ʒiij.*
Rad. helleb. nigr. præp. ʒi.
Flor. borrag.
buglοſſæ ana p. iij.
Crem. 🜿 albiſſ. ʒi.
Infunde in ſ. q. 🜄 fumariæ vel ſeri lactis, ſtent in infuſione per noctem. Manè coq. ad diſſolut. 🜿. Col.
℞. *ʒiij.*
adde Eſſent. fum. ʒi.
℞ 🜿 ʒatæ g. xx.
Syr. fum. comp. ʒß. M.
℞. *Conſerv. fumar. ʒi.*
Pulv. cathol. purg. ℈i.
♁ per infer. purg. gr. x.
c. ſ. q. ſyrupi de fumar.
F. l. a. Bolus.

S. Purgier-Zucker auf einmal.
℞. *Extract. cathol. Andernaci*
Panchym. Crollii ana ℈i.
☿ dulc. ritè par. gr. xv.
extract. troch. alhand. gr. ij.
cum eſſentiâ fumariæ
F. Pilulæ.

S. Purgier-Pillen auf 1mal.
℞. *Extract. ☿ magog. ℈i.*
troch. alhandal. gr. ij.
c. Eſſent. fumar.
F. l. a. Pilulæ.

S. Purgierpillen auf einmal.
℞. *Extr. melanagog.*
helleb. nigri ana ℈ß.
ſcammon. ros. gr. vi.
♁ per infer. purg. gr. x.
cum eſſent. fumar. F. Pil.
S. ut antè.
℞. *Eſſent. fumar.*
♂ liquid. ana ʒiij.

M. S. Blutreinigende Eſſenz, Dos. gutt. 50. vel 60.
℞. *Eſſent. fumar.*
Tinct. 🜿 ʒatæ ana ʒiij.
S. ut Prius.
℞. *Eſſent. lignor.*
fumar. ana ʒiij.
M. S. ut ſuprà.
℞. *Tinct. corall. c. ∽ lign. ʒß.*

S. Blutreinigende Tinctur ins Bier.

SUDORIFERA:

℞. *♁ diaphor. ℈i.*
⊖ fumar. gr. vi.

M. S. Schwitzpulver auf einmal.
℞. *Eſſent. fumar. ʒi.*
lignor. ʒß.

M. S. Schwitz-Eſſenz auf einmal.
℞. *🜄 fumar. S. ʒi.*
Syr. de fum. S. ʒß.
Eſſent. fumar. ʒi.
♁ diaphor. ℈i.

∽ flor.

⏝ *flor. ſamb.* ℈ß.
M.S. Schwitztranck auf einmal.
In ſcabie ſicca.
℞. ▽ *fumar.* ℥i.
flor. ſamb. ℥ß.
Eſſent. fumar.
lignor. ana ℥ß.
☊ ♁ *g. vi.*
M.S. Schwitztranck auf einmal.
Balnea:
℞. *Herb. fumar.*
ſapon.
ſcabioſæ
Flor. helen. ana Mij.
Rad. helen.
lapathi maj. ana ℥iv.
♀ *crudi lib.* ¼.
⊕ *lib.* ß.
baccarum lauri ℥i.
Inciſ. D. S. Species zum Bad.

Poteſt quoque addi radix bryoniæ, lap. medicamentoſus, ⊖, ⊕ & alia.

In ſcabie contumaciſſima eadem proſunt, ſi addantur folia Nicotianæ.
℞. *Unguent. diapomphol. enulat. ana* ℥ß.
Flor. ♀ ℥ii.
☍ *Nicot. q. ſ.*
F. l. a. Unguentum.
S. Euſſerliche Salbe.
℞. *Unguenti enulati* ℥i.
Flor. ♀ ℥i.
⊖ ♀ ℥i.
☍ *Nicot. q. ſ.*
M. S. ut ſupra.
℞. *Decoct.* ♃ *lib. j.*
☿ *dulc. ad extra* ℥ß.
aq. roſarum ℥i.
M. S. Euſſerlich Waſſer.

NB. Poteſt quoque aliquid addi de ſaccharo Saturni, ſi adſit inflammatio.

In omnibus ſpeciebus, etiam deſperatiſſima, nil melius, quàm medicamenta ex viperis.

Si oriatur ex ſcorbuto, antiſcorbutica miſceantur, v. g. Tinct. corall. antiſcorbutica, ☊ corall. cum ⏝ lignorum, eſſent. fumariæ, lign. It medicamenta ex viperis.

II. Phlyctenæ, Sudamina, Sirones ac Vari.

De phlyctenis (hitzige Blattern) vid. *Hafenrefferus de affectibus cutis p. 93.*

Primariò inſtituatur *purgatio*, ut affluxus cohibeatur.

Proſunt quoque *ſudorifera*.

Externè lixivium è cineribus pini confert, it. ſuccus plantaginis expreſſus & ſimul, ſi adſit inflammatio, ſuccus ſolani. Exſiccantia pariter, ut empl. de lapide calaminari, unguentum diapompholygos.

In Sudaminibus (Griebelſucht, Schwülen) convenit decoctum calcis vivæ, unguentum de lythargyriô.

In Sironibus confert unguentum ex ſapone Venetô ſeu Batavicô cum ⊖. Item muria halecis, unguentum ex aloë, ♀ & lacte ♀ cum ☍ Nicotianæ.

In Varis (Finnen *vid. Hafenrefferum* de affect. cutis Lib. II. pag. 293.) prodeſt ſanguinis purificatio. It. ▽ ſigilli Salomonis, lil. alborum, roſarum, cosmeticum Cluvii ex marcaſita, lac ♀, ſaccharum ♄, camphora, ☍ ♀ per deliquium, ☿ dulcis, lac virginis, decoctum ♀ unguentum è flor. & lacte ♀.

Interne verò confert hepaticum

 rubrum

rubrum, Tinctura florum bellidis cum ♎ ⊕ ♂ manè & veſperi.

Facies quoque abluitur & inungitur ▽ florum fabarum & ſerô lactis.

℞. ▽ *flor. fabar.*
lil. alb.
ſigilli Salomonis
roſarum ana ℥*i.*
Coſmet. Cluvii ℈*i.*
☿ *dulc. gr. xv.*
camphoræ gr. vij.

M. S. Euſſerliches Waſſer umzurütteln.

℞. *Unguent. roſati* ℥*ii.*
Flor. 🜍 ℈*ij.*
lactis 🜍 ℈*i.*
ſacch. ♄ ℈ß.
🝆 *roſac. q. ſ.*
F. Linimentum.

S. Euſſerliches Sälblein.

℞. ▽ *omnium florum*
ſpermat. ranarum
lil. alb.
flor. fabarum
pulpæ citri
ſigilli Salomon. ana ʒß.
🝆 ♀ *per del.* ʒ*ij.*
ſacch. ♄ ℈*i.*
ceruſſæ
borracis Venetæ ana ʒß.
camphoræ ℈ß.
♎ ☿ *dulcis gr. viij.*

M. S. Euſſerliches Waſſer wol umzurütteln. Eſt expertiſſimum.

III. EPINYCTIDES, LEUCA & ALPHUS.

In EPINYCTIDIBUS ſanguis purificetur: Deinde purgandum: Denique ad Topica deveniendum eſt. *Riverius* ſpecificè 🝆 juniperi commendat.

In ALPHO ſeu MORPHEA (unnatürliche Flecken der Haut / ſo weiß ſind / *vid. Hafenrefferus de affect. cutis p. 24.*) ſi à ſanguine melancholico, poſt digeſtiva purgantia etiam omnia quæ ſuprà de ſcabie notata ſunt, interna & externa balnea ſerum educentia proſunt v. g. Fumaria. It. medicamenta hepatica. Prodeſt quoque 🝆 ♀ cum 🝆 amygdal. dulcium & lil. alborum &c.

NB. Radix lapathi, ſi parti affectæ affricetur, omnes tollit maculas. It. Lac Virginis. Unguentum ex ♆ & 🜍 vivô, ▽ ſpermatis ranarum, ▽ ſalſa.

In LEUCE (*vid. Hafenrefferus lib. cit. c. 3. pag. 32.*) conveniunt Noduli purgantes, ſanguinem purificantes & pituitam educentes &c.

Sudorifera hìc quoque proſunt & hepar roborantia, v. g. hepaticum rubrum, ebur ſine △, ſpecies diarrhodon Abbatis, diatrion ſantalon.

Deinde *Topica*, v. g.

℞. *Flor.* 🜍
camphoræ ana ℥*i.*

Sublimentur artificiosè, dein ſolvantur in ▽ ſcrophul. & ſigilli Salomonis. Hoc pro arcaniſſimô poteſt adhiberi quoque in varis.

Balnea item fiant ex rad. lapathi, 🜍 vivo, ⊕ cum aliis appropriatis.

IV. IMPETIGO & GUTTA ROSACEA.

Impetigo ſeu Lichen (Flechten/ Zittermahl) ſpecies eſt ſeu primus gradus herpetis.

Proſunt hìc medicamenta ſerum educentia & ſanguinem purificantia. It. quæ in ſcabie commendantur, e. g. fuma-

fumaria, ♃ &c. Item ſerum lactis, ſi in eô reliqua medicamenta aſſumantur. Noduli ex purificantibus ſanguinem & ſerum educentibus.

Topica poſt univerſalia applicentur. Proſunt hîc omnia in præcedentibus annotata, ▽ ſpermatis ranarum, ▽ omnium florum, lac ♀, 🝆 ovorum. Prodeſt quoque decoctum ♃, liquor ☿rii ſaccharatus Mynſichti, item ejusdem liquor ☿rii acetoſus, unguentum medicamentoſum & nobile Ejusdem unguentum è ♄, ex 🝆 camph. & ceruſſæ. Empl. ex ſaccharo ♄ & balſ. ♀ ol. lil. alborum, ol. ♀ per deliquium. Unguentum ſecretum Riverii, quô ille ſæpius utitur, hoc eſt:

℞. *Unguenti roſat.* ℥iij.
☿ ♎*ti* ʒiij. *M.*

☿rialia enim quàm maximè proſunt.

Ubi dolores in impetigine adſunt, ſequens adhibeatur:

℞. *Pomor. putridorum N. vi.*
Adde ol. roſati ℥*ii.*
Lactis muliebris parum F. Cataplasma, & applicetur parti dolenti: Riverius in ſuis Obſervationibus hoc valdè commendat.

Non minus tamen prodeſt ▽ ſpermatis ranarum, decoctum & infuſum ♀, *vid. Poterius.*

In Gutta Rosacea proſunt Purgantia ex Rhabarbarô & aliis hepaticis purgantibus: Semper enim purgantibus admiſceantur hepatica, v.g. ⊖ & conſerva cichorei. Fiat nodulus ex purgantibus & hepaticis: Prodeſt Tinctura roſarum, violarum, bellidis, epat. rubrum S. & C. Conſerva flor. & rad. cichor. ſyrupus fragorum cum eſſent. hepaticâ.

Sunt qui commendant menſtruum virginis in ▽ appropriata ſolutum & externè applicatum.

Scarificationem auriculæ ſingulis menſibus commendat Hartmannus & Alii.

Optima interim hîc ſunt *medicamenta ex* ♃, ☿, flor. ♀ & camphora eaque, quæ aliàs de variis commendata ſunt.

Caput XIV.

De *TUMORIBUS, IN QUIBUS HUMOR PECULIARI INCLUDITUR MEMBRANA, IN SPECIE*

De Strumis ſeu Scrophulis.

Præcipuè *familiares* ſunt in locis Montanis & ubi multum ▽ nivalis bibitur, uti in Auſtriâ, Styriâ &c.

Proſunt hîc radices ſcrophulariæ, agaricus, globi cynosbatos, ſpongiæ, lapis pumicis, CC. uſtum, arcanum duplicatum Mynſichti ſeu Panacea Holſteinenſium, ſpinæ viperarum, pulvis ad ſtrumas D. Michaelis ex agarico, oſſibus ſepiæ, lapide pumicis. Pulvis ad ſtrumas Arnoldi Villanovani, vel Quercet. Exrremum eſt 🝆 rubeatarum, de quô *vid. Keslerus pag.* 481.

Medicamenta aſſumantur in ultimâ ☽ quadra.

Ex eſu ſanguinum curatas fuiſſe ſtrumas habentes refert *Zacutus Luſitanus Lib.* 1. *P. A. Hiſt.* 45. *pag.* 148.

Convenit item empl. de ranis cum ☿, Vig. it. cranium humanum internè & externè 🜿, ſuffimigia ex lapide pyrite 🜊 extincto. *Riverius Lib.* 1. *Obſ.* 36. *pag.* 72. commendat ▽ 🜿 cum ſpongiâ per dies x. applicatam. It. Empl. de galbanô crocatum Mynſichti empl. magneticum, ex magnete arſenicali, certiſſimum aliàs experimentum in

GANGLIO.

Germ. Oberbein/ in quô admoveatur pariter lamina ☿ vivô illita ſuperpoſitô empl. figente (Hefftpflaſter) aliquamdiu relinquitur ſuper gangliô, *vid. Severinus & Riverius in Obſerv. communicatis Obſ.* 16. *pag.* 71.

De MELICERIDE.

Vid. P. I. Faber inſign. curat. pag. 448. *Obſ.* 97.

CAPUT XV.

De TUMORIBUS à SUBSTANTIA SOLIDA.

I. De VERRUCIS.

Von den Wartzen.

Conveniunt hic vim corrodendi, habentia, ut ſempervivum, lac eſulæ, ⊖ fimi columbini, ⊖ & cremor 🜿, ſtercus caprillum limaces rubri, *vid. Franciſcus Sanchez in Obſerv. pag.* 378. de Agrimonia in omphacio cum ⊖, ſi hoc liquore ſæpiùs abluatur locus affectus, novacula prius vel ſcalpellô apertus, ▽ certiſſimè quoque tollit verrucas ut & butyrum ♁, verum defendendus eſt locus emplaſtrô, uti fit in fonticulis, *vid. Keslerus Redivivus p.* 486. Limaces rubræ (die rothe Schnecken) illitæ verrucis, & dein ſuſpenſæ ſi contabeſcant, verrucæ quoq; decidunt; *Curam* hanc *magneticam* habet *D. Langius.* Sic pari ratione pomum Borsdorffianum in mediô diſſecatur ambabus partibus: De in affectus eô fricatur pomumque connexum ſuſpenditur: Quodſi poſtmodum computreſcat pomum, verrucæ quoque evaneſcunt. Sanguinem menſtruum Quidam etiam commendant. Sequuntur

II. CLAVI

Die Hühneraugen.

Prodeſt hic optimè empl. Vigonis cum ☿. It. emplaſtrum diachylon cum ⊖ fimi columbini: Empl. de galbanô Myns. Lapis corroſivus, ☍ ⊕, butyrum ♁, loco prius munitô. Gummi amoniacum: Serapium cum ariſtolochiâ rotundâ. *Riverius* commendat flores hederæ terreſtris contuſos *in Obſ. communicatis.* ♀ quoque prodeſt. Oxycroceum cum arſenicô, de quô *vid. Keslerus Redivivus pag.* 487.

III. CALLI

Hic optimum eſt remedium Nicotiana. It. ſempervivum, quæ eosdem emolliunt, ut poſtmodum abſcindi queant.

CAP.

Cap. XVI.

De
ANEURISMATE, VARICE & ELEPHANTIASI ARABUM.

I. ANeuriſimma quod attinet, *notetur* quòd ſtatim debeat ſecari vena in latere oppoſitö: Hoc eſt egregium experimentum atque certum D. Mich. dein ſuperligetur parti affectæ particula plumbi, *vid. Gregorius Horſtius Part. II. Lib. IV. Obſ.* 319.

Convenit quoque ſperniola Crollii, *vid. Hildanus Cent.* 3. *Obſ.* 42. 45. It. empl. pro aneurismate ex pulv. ſang. Draconis, alöes, thure, ſumach. hypociſtide, acacia, album ovi q. s. pro cataplasmate.

Statim *in principiô* quoque convenit empl. contra rupturam Aug. quod Sylvaticus quoq; commendat. Ceratum è ſcoriâ ferri Montagnanæ. Fol. braſſicæ & plantag. ⊖ prunellæ &c.

II. Varices
Die groſſe überlauffende Adern.

Accidunt plerumq; ſcorbuticis, *vid. Severinus de abſceſſuum abſcondita naturâ.*

Varix autem cum acu aureâ vel argentea pungatur, poſt ſanguinis detractionem reprimentia adhibeantur, & extrinſecus lamina plumbea imponatur.

III. De Elephantiasi ſeu Lepra

Vid. *Gregorius Horſtius Part. II. Lib. I. Obſerv.* 17. 18. 152. 156. Item *Part.* 1. *Epiſt.* 54. *p.* 382. Item *Hafenrefferus de Affect. cutis Lib. I. Cap.* 15. *p.* 104.

Proſunt hîc omnia medicamenta ex viperis, de quibus vid. *M. Geigerus Tr. de Malo hypochondriacô.*

Proſunt quoque rad. filicis, helleb. nigri, fumariæ &c.

Si elephantiaſis eſt à contagiô, vel incipiens, tunc V. S. convenit. Dein prodeſt ☿ cum ☉ 🝞tatus, ☿ dulcis & ☿ vitæ, butyrum ♁, ♁ per inferiora purgans, pilulæ ex ♁ purg. Hartmanni, ♀ ⊕latus ♁atus Ejusdem, arcanum corallinum ſimplex & auratum, Tinct. ♁, 🜍 auratum ♁, ol. ♁ cum ſaccharo, ⊖ viper. Arſenicum ritè fixatum, Tinct. ☉, Tinct. Coralliorum, Pulv. vitæ D. Rhefeldii ex Reg. ♁ & ☉, qui ita paratur:

℞. ♁ *regul.* ℥ß.
☉ *puriſſimi* ℥iij.

Infunde pulveriſata & extrahe cum ~ ⊖, dein abſtrahe ad oleoſitatem, quam inſtilla in ⊖ margaritarum ℥i. M. in mortariô marmoreo & exſicca lento igne, & ſic gradatim reverbera ad colorem purpureum usque, doſ. à gr. v. ad x. Uſus eſt matutinus in juſculô inſtaurante aut liquore conveniente.

Proſunt porrò decocta ſerpentum vel viperarum, quæ commendat Zacutus Luſitanus. Theriaca viper. benedicta Q. Mixtura compoſ. ad lepram

pram Graſeri. *vid. Mylius in Pharmacopæia Spagyricâ Lib. 2. cap. 14.*

D. Rhefeld ita reſtituit leproſum:

℞. *Fæcul. aron. gr. xv.*
Gummigutt. gr. ix. vel xi.
Conſerv. roſ. ⊕lat. q. ſ.
M. F. Bolus.

S. Purgier-Zucker.

℞. *Arſenici præp. Rhefeld. doſ. gr. viij.*

Exhibeatur 8. diebus ſe continuò ſequentibus, incipiendo à gr. iij. ſingula aurorâ gr. i. addenda & usque ad x. aſcendendo. Poteſt ſumi è Theriacâ in formâ pilularum, ſeu cum ȝ diaph. & ſaccharô paucô in juſculô vel cereviſiâ calidâ bono ſequente ſudore. Hinc poſt balneum & ſcarificationem inſimul repetitam ſquammæ deciderunt & ægrotus reſtitutus fuit.

Præparat autem *D. Rhefeld* arſenicum ſuum hôc modo:

℞. Recrementorum uvarum (Weinſtreſter) q. v. redige in cineres, è quibus F. l. a. Lixivium, incoque ad dimidium, dein.

℞. *hujus lixivi menſuram,*
arſenici albiſſimi lib. 1.

Coq. in ollâ per horam unam vel alteram ſemper ſpatulâ ligneâ movendo, donec fermè conſumptum ſit lixivium, ſic fiet maſſa ſpongioſa, Tunc novum lixivium affunde, & coctionem repete: Mox arſenicum erit ſolutum, quam ſolutionem in aliud vas decanta, in quô ſolutionem adde ſequentem:

℞. *Ceruſſæ lib. j.*
✕ *q. s. ad ſolutionem.*

Filtretur deindè, cum hâc ſolutione præcipita, quantum poſſibile, edulcora & ſicca.

℞. *Extract. helleb. nigr.*
cathol. Andern. ana ℈ß.
☿ *cum* ⊙ *ti gr. iij. vel iv.*
cum ℞ ♁ ȝ*ata*
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Extr. helleb. nigri gr. xv.*
☿ *dulc. c.* ☿ *vitæ mixti gr. xii.*
cum Tinct. ♁ ȝ.
F. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *MP. de fumar.* ℈*i.*
arcani corallini gr. v.
cum Tinct. ♁ ȝ*ata*
F. l. a. Pilulæ. S. ut ſuprà.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈*i.*
ȝ *per infer. purg. gr. v. vel vi.*

M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈*i.*
Eſſent. fum. ʒ*iß.*
Tinct. ♁ ȝ*atæ* ℈ß.
Syr. roſ. q. s.

M. S. Laxierend und Bruſtreinigendes Tränklein auf 2mal zu nehmen.

℞. *Conſerv. fumar.* ʒ*i.*
Pulv. cathol. purg. ℈*i.*
ȝ *per infer. purg. gr. v.*
Syr. de fumar. q. s.
F. Bolus.

℞. *Conſerv. fumar.* ʒ*iß.*
Extr. helleb. nigri gr. iv.
☿ *dulc. cum* ☿ *vitæ* ℈ß.

S. Laxier und Bruſtreinigender Zucker auf einmal.

℞. *Conſerv. fum.* ʒ*i.*
extr. helleb. nigri gr. xv.
☿ *cum* ⊙ *tati gr. v.*

Sacchari

Sacchari q. s.
F. Bolus.
℞. *Herb. fumar.* Mij.
Rad. helleb. nigr. præp. ℥iß.
Rhabab. Mon. ℥iß.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Flor. borrag.
bugloſſæ
epat. nob. ana p. j.
♀ ⊕*lati* ☿*ati* ℥ii.
F. l. a. Nodulus.
S. Büſchlein in Wein.
℞. *Tinct.* ♀ ☿*atæ* ℥ij.
S. Blutreinigende Tinctur. Dos. gutt. 40.
℞. *Eſſent. fumar.*
Tinct. ♀ ☿*atæ ana* ℥ij.
M. S. Blutreinigende Tinctur oder Mixtur 50. 60. Tropffen.
℞. ♀ ⊕*ti*
☿*ti ana* ℈i.
D. in quadruplô.
S. Digeſtiv- und Blutreinigendes Pulver.
℞. *Mag. ſpinar. viper. gr. xv.*
Bezoard. Anls ℈ß.
M. S. Schweißtreibendes Pulver auf einmal.
℞. *Mag. ſpin. viper* ℈iß.
⊖ *vol. vip. gr. iv.*
M. S. Schweißpulver auf einmal.
℞. *Mag. ſpinarum viperæ*
ſudorif. ☿*ale ana* ℈ß.
M. S. Sonderlich Schwitzpulver auf einmal.
℞. *Eſſent. fumar.* ℥i.
Tinct. ☿ *ſudorif.* ℈ß.
S. Schwitz-Mixtur pro ij. Dos.
℞. *Tinctur corall.* ℥ii.
☿ ℥i.
M. S. Blutreinigende Tinctur.
℞. *Pulv. ſpin. viperar.*
præp. ℈i.
♀ *auratum* ☿ *rite*
præpar. gr. vi.
M. S. Blutreinigendes Pulver.

Externè hîc proſunt medicamenta in ſcabie commendata, fortiora tamen eſſe debent, v. g. fiant balnea ex rad. bryoniæ, farinâ fabarum, ♀ &c.

CAPUT XVII.

De
LENTIGINIBUS, EPHELIDIBUS & NÆVIS MATERNIS.

IN LENTIGINIBUS (Sommerſproſſen) mirè prodeſt eſſentia & aq. ex flor. Satyrionis maculat. ▽ Sigill. Salom. Coſmet. Fæcul. bryoniæ, Pœoniæ, decoct. coſmetici Mynſ. unguentũm nobile Ejusdem, liquor ☿ ſaccharinus. It. Linimentum ſequens:

℞. *Camph.* ℥i.
oliban. albi
ceruſſæ
myrrhæ
♀ *vivi ana* ℥iß.
axung. Galli q. s.
F. Linimentum.

♀ citrinum ſi in linteô ligetur & infundatur per XXIV. horas in ⋊ in locô calidô & applicetur, omnes pellere lentigines pro certô quidam affirmat. Sic & camphora in ⌒ Terebinthi-

binthinæ ſoluta prodeſſe etiam dicitur, ut & ſanguis Gallinæ albæ illitus calidè: Oleum pariter ceræ deſtillatum & ☍ ♀ per deliquium, ſi exindè linimentum fiat. Pinguedo urſæ albæ habetur pro ſecretò, caveatur tamen ne tangantur crines. Laudatur etiam illud, quod *Laurembergius* ex Fritillariâ facit. *vid. Apparatus plantarum Lib. I. c.* 8. *p.* 45.

EPHELIDES

Gravidis ſunt familiares & poſt partum evaneſcunt. Similes quoque maculas *Virgines* habent *circa labia;* Si tempore menſium veſcantur cibis aromaticis, ſed poſt fluxum iterum evaneſcunt.

Conveniunt hîc medicamenta ♀rea ob exſiccationem. It. ▽ fumar. & ſimilia.

In Nævis Maternis haud quidem multa ſunt tentanda: Optimus tamen eſt ſanguis menſtruus vel ſecundina, ſi his vel quater fricetur nævus, ſtatim â partu adhuc calentibus.

In Maculis Volaticis Infantium optimum eſt ſanguis menſtruus aliquoties ſtatim applicatus.

Cap. XVIII.

De

MACULIS HEPATICIS, PRURITU AC MALO ODORE.

In Maculis Hepaticis proſunt Purgantia & pilulæ de rhabarbarô cum ſcammoniô ſulphurato roſatô.

℞. *Hepat. rubr.* ℈*i.*
⊖ *cichor. gr. vi.*
M. D. in duplô.

S. Digeſtiv-Pulver auf einmal.

℞. *Epat. rubr.*
ſpec. diatrion ſantal. ana ʒß.
Divid. in 2. *p. æ. S. Digeſtiv.*

℞. ♀ ⊕*lat.* ℈*ij.*
⊖ *cichor. gr. xvi.*
M. D. in 2. *part. æquales.*

℞. *MP. de rhabarb.* ℈ß.
ſcammon. roſ. gr. viij.
⊖ *cichor. gr. iij.*
M. F. l. a. Pilulæ.

℞. *Pulv. rhabarb.* ℈*i.*
hepat. rub. ℈ß.
ſcammon. ♀*rati roſ. gr. vi.*
M. S. Purgierpulver auf einmal.

℞. *Pulv. hepat. rub.* ℈*i.*
ſcam. ♀*rati gr. viii. ad x.*
♁ roſ. gr. iij.
M. S. Purgier-Pulver auf einmal.

℞. ♀ ⊕*lati* ℈*ij.*
⊖ *cichor.* ℈ß.
ſcammon. ♀*rati gr. viij.*
M. S. ut ſuprà.

℞. *Rob paſſularum* ʒiß.
pulv. rhab. ℈*i.*
ſcammon. roſ. gr. viij.
epat. rubr. gr. vi.
I. ſ. q. ſacch.
F. Bolus.

℞. *Conſ. flor. cich.* ʒiß.
Pulv. rhabarb. ℈*i.*

ſcam-

ſcammon. roſati gr. x.
c. ſ. q. ſyrupi conſervat. rad. cich. & ſacch.

F. Bolus.

S. Laxierzucker auf einmal.

℞. *Conſerv. flor. cich. ʒi.*
Extract. rhab. ℈ß.
ſcammon. ♀rati gr. viij.
ſpec. diatrion ſantalon gr. vi.
Cum ſ. q. ſyr. rad. cichor. & ſacchari. F. Bolus.

S. ut ſuprà.

℞. *Fol. cichor.*
Herb. agrimon.
fragar. ana p. iij.
Flor. hepat. nob.
bellidis
cichor. ana p. ij.
Rad. cichor.
rhab. Monach. ana ʒiß.
rhab. veri ʒiij.
ſantali rubri
citrini ana ʒii.
⊖ *cichor. ℈i.*

M. Pro Nodulo.

S. Laxierbüſchlein in Wein.

℞. *Flor. hepat. nobilis*
cichorei
bellidis ana p. iij.
Rad. cichor.
rhab. Monach. ana ʒii.
veri ℈iß. ad. ʒi.
crem. ♀ *albiſſ. ʒi.*
⊖ *cich. ℈ß.*

Infunde in ſ. q. ▽ *cichor. & agrimoniæ, ſtent in infuſsô per noctem in locô calidô, manè ebulliant ad diſſolutionem* ♀, *colaturæ adde*
Syrupi de cich. cum rhab.
♎ *ros. gutt. vi. ʒß.*

M. S. Purgierend Lebertranck auf einmal.

SUDORIFERA

℞. *CC. ſine* △ *℈i.*
Bezoard. ♂*alis ℈ß.*

S. Schwitzpulver.

℞. *CC. ſinæ* △ *℈i.*
Sudorif. ♂*al. gr. xii.*

S. Schwitzpulver pro doſi.

℞. ♁ *diaphoret. ℈i.*
bezoard. ♂*alis gr. viij.*

M. S. Vermiſchtes Schwitzpulver auf einmal.

℞. *Theriacæ ʒi.*
Bezoard. ♂*alis ℈i.*

S. Vermiſchter Theriac auf einmal.

Externè conveniunt balnea v. g. è rad. oxylapathi, bryoniæ, herbâ ſaponariæ &c.

℞. ☍ ♀ *per deliq. ʒii.*
amygd. dulc. q. ſ.

agitetur, donec veniat ad conſiſtentiam linimenti. Ex ☍ ♀ per deliq. ceruſsâ & camphorâ quoque fit linimentum albicans cutim.

Confortandi hepatis gratiâ confert conſerva florum & radicis cichorei, pulv. hepaticus ſimplex, ☍ camphoræ, Tinct. flor. bellid. cum ♎ ⊕ ♂, quæ ſpecificè prodeſt, item ſpec. diatrion ſantalon, ⊖ cich. abſinth. Externè ceratum & unguentum ſantalinum &c.

In PRURITU optimè proſunt educentia ſerum è rad. jalappæ, gummi de Peru.

In principiô hepatica & ſanguinem purificantia dentur, v. g. hepaticum rubrum, ⊖ cichor. fumariæ, ſerum

 lactis,

lactis, cum eſſentiâ fumariæ alteratum ſeu Tincturâ flor. bellidos cum ♎ ⊕ ♂ paratâ. Rad. cichor. lapathi majoris, helen. Flores cichor. helenii, ſerum lactis cum ♎ pro acidulis artif. vel clyſſo minerali &c.

℞. *Herb. fumar.*
epithymi ana Mj.
Rad. lapathi maj.
rhab. Monach.
helenii
gialappæ ana ʒi.
cucum. aſinini ʒß.
crem. 🜿 ʒii.
⊖ *fumar.*
cichor. ana ʒß.
F. l. a. Nodulus.

S. Purgierend- und Blutreinigend Büſchlein auf etlichmal.

℞. *Flor. Perſicar.*
fumar. ana Mj.
Rhabarb. Mon. ʒiß.
Gialappæ ʒi.
polypod. ʒvi.
🜿 ⊕*lat.* ʒiß.
⊖ *fumar.* ʒß.
F. l. a. Nodulus.

Poſſunt quoque infundi hæ ſpecies in ſerô lactis.

℞. *MP. de fumariâ*
rhabarb. ana ℈ß.
Reſinæ jalappæ gr. viij.
cum eſſent. fumariæ
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *MP. de fumar.* ℈i.
Reſinæ jalappæ gr. vi.
Mag. gummi de Peru gr. iv.
cum Eſſent. fum.
F. l. a. Pilulæ. S. ut ſuprà.

℞. *Extr. helleb. nigr.*
rhabarb.
reſin. jalap. ana gr. viij.
mag. gummi gotte g. iij.
F. l. a. Pilulæ.

℞. *Conſerv. fum.* ʒiß.
Rad. jalappæ pulv. ℈i.
Mag. gummi de Peru gr. vi.
c. Syr. de fumaria & ſaccharo.
F. Bolus.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
☿ *per infer. purg. gr. vi.*

M. S. Purgierpulver auf einmal.

℞. 🜿 ⊕*lati* ℈i.
⊖ *fumar. gr. v.*
reſin. jalappæ gr. x.

S. Purgierpulver auf einmal.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
☿ *per infer. purg. gr. v.*
c. ſ. q. ▽ *fum. & ſyrupi Perſicorum*
F. l. a. Potiuncula.

S. Purgiertranck.

℞. ♎ *flor. Perſic.* ʒvi.
▽ *fumar.* ʒii.
reſin. jalappæ
ſcam. 🜍*rati ana gr. viij.*
Tinct. 🜿 ☿*atæ* ʒiß.

S. Blutreinigend Tränklein auf einmal.

℞. *Herb. parietar.*
ſaponar.
malvæ
fumar. ana Mj.
Rad. oxylap.
helen. ana ʒß.
🜍 *crudi lib.* ß.
Incis. & Contus. groſsô modô.

D. S. Species zum Bad.

℞. *Unguent. refrig. Galeni*
de helen. ana ʒß.

Flor.

Flor. ♀ ʒ*ii.*
⊖ ♀ ʒ*i.*
c. ſ. q. ☍ *Nicot.*
F. Unguentum.
℞. ▽ *calcis vivæ lib. j.*
☿ *dulc. ad extra* ℈*i.*
ſacch. ♄ ℈*iß.*
▽R ʒß.
M. S. Euſſerlich Waſſer.

Conveniunt & reliqua externa, quæ in ſcabie laudata ſunt.

In Malo Odore præmittantur Purgantia & ſudorifera. Poſt balſamica, inter quæ potiſſimum eſt elixir proprietatis, eſſentia lignorum &c.

Si eſt à naribus detur elix. cephalicum, eſſentia lignorum, eſſentia florum anthos mixta cum elix. proprietatis, vel alternis dentur vicibus. Prodeſt quoque decoct. ſcordii. Succum hederæ terreſtris fœtorem narium reprimere plurimis experimentis demonſtravit Poterius in Pharmacop. Spag. p. 374.

Si eſt à dentibus carioſis, illi purificandi. Addatur deinde globulus plumbeus, vel è radice ireos Florentinæ, vel, quod probatiſſimum eſt, ∽ ⊖ indatur denti cavo cum bombace. Lyſimachia ſiliquoſa flore purpureô fol. ſal. cum floret, unô ictu, exſcindatur & exin amuletum fiat. *vid. Rhumelius in Jatro-Chym. Cap. x. pag.* 406. quod in omni malo odore ſcorbutico eſt certiſſimum. Colligatur die Jacobi poſt ☉ occaſum, appendatur collo in ſacculô per dies novem, poſtea projiciatur in ▽ fluentem. Syrupus de ſuccô pyrolæ contra fœtorem oris exſtat in Praxi Hartmanni pag. 21.

Caput XIX.
De
VITIIS CAPILLORUM

Inter hæc occurrit omnium

I. Casus Capillorum.

Quodſi is oriatur ab alimenti defectu, frictiones manè fiant.

Si ab humorum vitio, præmittantur noduli: Deinde reſpiciatur ad partem mandantem. Denique vitiis capillorum ſuccurratur, ubi convenit decoctum rorismarini in vinô.

II. Calvities.

Si oriatur à ſiccitate, proſunt humectantia, v. g. malva,

Ad *calvitiem præſervandam* Mynſicht commendat ſuam Tincturam proprietatis, quæ fit ex elix. proprietatis, flor. tunicæ & conf. alkermes. It. Rotul. Imperiales & alia calorem augentia. Pulv. pretioſus ex ambrâ, moſcho & ☍ cinam. Spiritus vini ſtomachicus Mynſ. Aqua cordialis calida Ejusdem. Proſunt etiam cucuphæ ex medicamentis calefacientibus & ſiccantibus, ſi ſcilicet oriatur ab humiditate nimiâ & contrà.

III. Area.

Præmittantur hîc purgantia pituitoſos humores educentia, additis cephalicis & ſanguinem purificantibus.

Agaricus, pil. de hiera cum agaricô, extr. catholicum mixtum cum cephalicis, Mechoacanna cum aliis mixta, nodulus ex purgantibus & cephalicis &c.

Si pituita ſit nimis ſalſa & acris, prodeſt ☿ dulcis.

In omnibus hiſce *affectibus capillorum* in genere convenit abrotanum, capilli ♀, majorana, rosmarinus, flores ſpicæ odoratæ, ☍ jasmini & pomata jasmini, quæ ſingularis, rad. alth. malvæ. peucedani, apii. Talpæ combuſtæ, apes, ſtercus murum, favum mellis, ☍ abrotani, lentiſc. lil. alb. limaces nig. Item axungia viperina ſeu ſerpentum communium, ☍ ceræ & ol. ſeptem florum. ▽ cæparum & ▽ mellis, quæ omnium optima. Prodeſt etiam ▽ muſcarum, ſpuma carnis bubulæ, unguentum ſelectum *D. Bucretii*, Item hoc:

℞. *Fol. abrotan. maris*
capill. ♀ ana Mi.
Favi mellis ℥iß.
Gummi ladani ℥i.
myrtill. ℥ß.
ſem. ſinap,
fœnugr. ana ℥iij,
ol. amygd. dulc.
vini albi generoſi ana ℥iij.

Factâ infuſione per horas xxiv. bulliant ad ſufficientem conſumptionem humiditatis.

F. Expreſſio.

S. Sonderlich Sälblein.

Hôc ☽nâ decreſcente F. inunctio.

Crines nigros reddit pectinatio cum pectine nigrô vel plumbeô.

Ad crines flavos reddendos lixivium tingens Mynſichti. Confert item verbaſcum.

In Ophiosi & Alopecia unguentum medicamentoſum Mynſichti convenit, & in ſpecie ſuccus Nicotianæ, cum quô fieri poteſt inunctio. *In alopecia* quoque ol. papyri mirè prodeſt.

Pro purgatione troſchiſci alhandal & ☿ dulcis ritè paratus ſumantur. Conf. *Nicolaus Fontanus Obſ. rararum analect. 18. & exempl. 33. lib. 1. Reſponſ. de curat. Medic. 6. pag. 36.*

IV. Tineæ.

Germ. die Milben. Alii haud inconvenienter vocant ſcabiem capitis. Fontanus locô, cit. p. 33. ſequens laudat.

℞. ☿ *vivi ſalivâ extincti* ℥ß.

F. l. a. Linimentum.

Proſunt autem primò univerſalia, præcipuè ☿ dulcis; poſtea ſecretum hoc nobiliſſimum & probatiſſimum:

℞. *Summitatum abſinthii*
Centaur. min. ana Mi.
colocynthid.
ſtaphidis agriæ ana ℥iij.

Inciſa dentur & ſignentur Species zur Laugen.

Hujus uſu pluribus crines & barba longa evasêre. Item prodeſt ol. colocynthidis. It. lixivium betulæ, quod commendat D. Langius in ſcabie capitis.

Caput XX.
De
PORRIGINE & PLICA.

In Porrigine proſunt bilem & ſerum educentia, v.g. jalappa. ☿rialia quoque.

Prodeſt hic valdè ſaponaria, radix bryoniæ, farina fabarum. It. ol. amygdal. amararum.

In Plica Polonica (Hollen oder Wichſelzopff.) ſæpè conjungitur malignitas. Eſt autem hic affectus omnium rariſſimus. *Vid.* imprimis *Hercules Saxonia in Tr. de Plica Polonicâ.* Nonniſi maximus exſcinditur.

Caput XXI.
De
GANGRÆNA

Pertinet quidem hic affectus ad Chirurgos, verùm quia & Medicus debet eſſe Chirurgus, & ſine medicamentis internis hic curari nequeat, hinc neceſſaria quoque Medico eſt Ejus cognitio. Aliàs optimè de eo ſcripſére. *Fabr. Hildanus & Horundus.*

Ad ſectionem plerunque confugere cogimur. Chirurgi autem Recentiores habent cultros ignitos, ſicque ſimul ſecant & urunt, ut inutile tollatur, dolor & affluxio ſanguinis inhibeantur.

Prodeſt hic *Diæta* putredini reſiſtens v.g. è pomis citri.

Proſunt & ſanguinem purificantes *clyſteres*: Eligantur verò illa, quæ gangrænæ & putredini ſimul reſiſtunt, præcipuè ſcordium & ſcorzonera, flores cent. min. abſinthii &c.

D. Marci (qui Pragæ eſt) commendat mirè ∽ lavendulæ cum ⊖ ex ⊖✳cô & ♀ præparato.

Externè D. Mich. præfert S. V. camphoratum

Prodeſt quoque valdè Elixir proprietatis purgans, pilulæ peſtilentiales.

Ad robur autem cordis omnia cardiaca, præcipuè diaſcordium Fracaſtorii, Tinct. bezoard. theriac. ∇ ſcord. cordial. Saxon. ∽ de citrô, ſyrup. de ſcord. Q. Eſſent. citri, unguentum cordiale, bezoardicum minerale, elix. propriet. peſtilentiale &

Ad defendendam partem ſanam prodeſt lac virginis, decoctum ſcordii, lupinorum cum myrrhâ, aloë, thure, decoct. ♀, cum paucô theriacæ. It. decoct. millefolii.

Si â frigore nimiô, proſunt illa, quæ *ſupra de pernionibus* fuêre dicta, præcipuè cataplasma ex fermentô acerrimô & acetô, quod probatum. Cœtera videantur ſuperius &c. Proſunt & medicamenta calida, Tinct. bezoartica, Tinctura & ∽ theriacalis,

∽ flor.

🜕 flor. & baccarum ſambuci. It. Potiones calidæ ex 🜄 bezoardicâ, theriacali, 🜄 cord. Myns. 🜕 CC. rectif.

Si â ligatura nimiâ, ſtatim decoctum ſcordii imponatur.

Si ab alimenti defectu, 🜕 lumbricorum & 🜄 artic. ad extra. It. 🜔 chamomillæ proſunt.

Si â calore externô, medicamenta ex acetosâ & acetoſellâ, 🜄 & ſyrup. acetoſæ, Tinct. ros. viol. aq. ros. acetoſæ &c. It. S. V. camphoratus externè.

Si â morſu animalium venenatorum, ut puncturâ apum &c. prodeſt S. V. camphoratus, 🜕 theriacalis & alia putredini reſiſtentia bezoartica.

Si ab affluxu humorum malignorum ad extra, decoct. rad. ſcorzoneræ C. C. C. & omnia bezoartica & theriacalia conferunt.

Si ab inflammatione, dentur purgantia malignitati ſimul reſiſtentia. In genere conveniunt 🜍 ⊕, ⊕ cap. mort. balſ. ♀, ♄, Spir. Vin. camphoratus, decoctum ♃, empl. dia♀ Rulandi, cataplasma ex ſcordiô, farinâ lupinorum, *vid. Laz. Riverius in Obſ. Lib. 1. Obſ. 84.*

CAPUT XXII

De

SPHACELO

Vocatur der kalte Brand / de quô *vid. Fabr. Hildan.*

Arcaniſſimum quidam habent hoc.

℞. *Ol.* ℥ii ʒi.
caryoph. ʒvi.
camphoræ ʒii.

M. Et inunge.

D. Langius arcanum habet roſarum cum guttis aliquot ol. cinamom. externè applicandum.

In Gangræna, ubi ſphacelus nondum adeſt, & alvi obſtructio urget, tales pilulæ præſcribi poſſunt.

℞. *Pil. peſtil.* ℈i.
Cum ol. camph.
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf 1 mal.

℞. *Pilul. roſac. ex multiplici infuſione* ℈i.
Cum ol. camphoræ
F. Pil. S. Ut priores.

℞. *Elix. propriet. Cum rhab.* ʒii. *vel* ʒiij.

S. Purgier-Elixir auf 1 mal.

℞. *Herb. ſcordii Mi.*
comarum abſinth.
Flor. centaur. min. ana Mi.
Rad. ſcorzon.
vincetox. ana ʒi.
Coq. in ſ. q. 🜄 *com. in Col. diſſolve*
Tryph. Perſ. ʒiß.
vitell. ovcr. N. 1.
F. l. a. Clysma.

℞. *Elix. propriet. peſtilent.* ʒiij.

S. Præſervativ-Elixir. Doſ. 30. vel 40. gutt.

℞. *Tinct. bezoard.* ʒiij.

S. Præſervativ-Tinctur 30. Tropffen auf einmal.

℞. *CC.*

℞. *CC. ſine △*
Eboris ſine △ ana ʒi.
♁ diaphor. ℈ii.
oſſ. de cord. cervi ℈ß.
M. S. Stärck-Pulver auf etlich-mal.

℞. *Pulv. bezoard. ʒiij.*
S. Hertzpulver auf etlichmal.

℞. *▽ cordial. Saxon. ℥iij.*
cinam. borraginat.
roſar.
acetoſellæ ana ℥i.
Pulv. bezoard. D. Mich. ʒiß.
ſyr. de ſuccô citri ℥i.
M. S. Hertzſtärckender Tranck auf etlichmal.

℞. *▽ cord. Saxon. ℥i.*
Elect. diaſcord. Frac. ʒi.
♁ diaphoretici gr. x.
oſſ. de corde cervi gr. viij.
ſyr. de ſuccô ſcordii ʒiij.
M. S. Schweißtreibendes Träncklein auf einmal.

℞. *▽ cord. Saxon.*
ſcordii ana ℥vi.
ſyr. de ſuccô ſcordii ʒß.
Tinctura bezoard. ʒß.
M. S. Schweißtranck auf einmal.

℞. *▽ Cord. Saxon. ℥i.*
ſyr. de ſucco ſcord. ʒß.
Eſſent. theriac. ʒi.
M. S. Schweißtranck auf einmal.

℞. *Diaſcord. Fracaſt. ʒi.*
CC. ſine △ ℈i.
♁ diaphoretici ℈ß.
c. ſ. q. ſyr. de ſcord. & ſacch.
F. l. a. Bolus.

℞. *Decoct. hord. cum CC. lib. j.*
julepi roſ. ℥iv.
ſyr. flor. tun. ʒiß.
∽ ⊕ q. ſ. pro gratô acore. M.

Si ſphacelus ſuperveniat, & ſectio neceſſaria ſit, talia in promptu habeantur.

℞. *▽ borrag.*
bugl.
cinamomi borrag.
meliſſæ ana ℥i.
Eboris ſine △
Mat. perl. præp. ana ʒi.
oſſis de CC. ℈i.
ſyr. de ſuccô citri ℥vi.
M. S. Stärck-Tranck wohl umzurütteln.

℞. *▽ meliſſæ cum vinô*
lil. conval. c. vino
carbunculi
cinam. borrag. ana ℥i.
M. S. Euſſerlich Puls Anſtreich-waſſer.

℞. *▽ cord. Saxon.*
commun. ana ℥ij.
Margar. præp. ℈ii.
Oſſis de corde cervi ℈i.
ſyr. de ſuccô citri ʒvi.
M. S. Stärckender Tranck wohl umzurütteln.

℞. *▽ carbunculi ʒiij.*
lil. convall. cum vino ana ℥i.
∽ lil. conval. ℈i.
roſar. g. vi.
M. S. Köſtlich Pulß- und Anſtreich-waſſer.

℞. *Saccul. ad puls. N. ij.*
S. Pulsſäcklein.

℞. *Flor. roſ. rubr. p. ij.*
anthos
lavend. ana p. j.

Ras. lign. Rhodii ℥i.
aloes ℈i.
adſperg. 🝆 *ligni Rhodii g. ij.*
F. Nodulus. D. cum ſtylo.
S. Köſtlich Anſtreichpüſchel.
℞. 🝆 *ſtillat. meliſſæ*
citri ana ℈ß.
carbunculi g. vi.
cum ſ. q. Corporis pro Balſamô
F. l. a. Balſamus.
S. Hertzbalſam.
℞. 🜄 *borrag.*
bugloſſæ
meliſſæ
cinam. borrag. ana ℥i.
ſpec. cord. temper. ℨi.
camphoræ gr. iv.
🜄 *ros. optimæ ℨii.*
M. S. Euſſerlich Hertzwaſſer.

℞. *Sacul. ad cor. N. ij.*
S. Hertzſäcklein zum euſſerlichen Hertzwaſſer.

Decocta externa, (die Umſchläg) coquantur in 🜄 ♃.

Cætera externa ſanguinem ſiſtentia, ut usnea cranii humani, aq. 🜨, ſperniola Crollii internè & externè, Tinct. ♀ 🜨, pulv. ranar. &c. ad Chirurgiam pertinent & illorum quoq; alibi jam facta mentio fuit.

Quidam commendant narcotica, ne ſentiatur dolor, ſed meritò ab aliis diſſuadentur, ſiquidem ♌ faciunt retrogradi, unde mors facilè ſequitur.

Si convulſiones & ſpaſmus ſuperveniant, ſpecificum cephalicum prodeſt. It. magiſterium ungulæ alcis, dens apri marini.

Caput XXIII.

De *AMBUSTIONIBUS.*

Si *alvus non fuerit aperta*, dentur purgantia leniora, ut clyſteres vel pilulæ ante cœnam, ut pil. roſaceæ cum ☿ & ſcam. ♀ratô. Clyſter verò F. ex emollientibus.

Pro diſcuſſione terroris & roboratione cordis pulvis bezoardicus, ſpecificum cephalicum, & ad ventilationem ſanguinis parum è venâ extrahatur propter terrorem.

Ad eliciendum empyreuma multum quoque facit ſuccus allii illitus.

Si oritur â fuligine, internè dentur alexipharmaca & omnibus externis bezoardica admiſceantur.

Si eſt in facie combuſtio prodeſt 🜄 roſarum, 🜄 omnium florum, ſacchar. ♄.

Si inflammatio vel combuſtio *oculos afficit*, prodeſt cataplasma ex pomis aſſatis appoſitum. Arcanum hinc eſt Dn. D. Timæo â Guldenklee ſequens ad combuſtionem, dolorem & vulnera oculorum:

℞. *Pomor. dulc. N. iij.*
Coq. in 🜄 *euphras*
roſar. ana q. s.
ad mollitiem, trajiciantur per ſetaceum, pulpæ trajectæ addatur.
ſacch. albiſſ. ℨii.

campho-

camphoræ gr. xv.
croci gr. v. M.

Applicetur calidè cum petiis ligatis.

De omnibus combuſtionibus *vid. Fabritius Hildanus.*

In combuſtionibus articulorum 🝆 ſeptem florum, anodynum Mynſichti cum albumine ovi & mucilag. ſem. cydoniorum convenit.

In genere autem prodeſt cortex interior ſambuci, til. lent. paluſtres, umbilicus ♀, folia filicis, rad. & herb. althææ, malvæ, ſemper viv. decoctum ♆, linimentum è ♆ & 🝆 appropriatis, 🜄 ſpermat. ranarum, 🜄 omnium florum, ♐ ⊕, unguent. *Felicis Wurzii* It. *Ejusdem* Brandlöſchung / flos lactis, ſtercus caprillum, equinum, ſuccus allii, ceparum.

In principiô empl. diaſaturni Myns. tanquam divinum auxilium commendatur.

APPEENDIX
DE
VENENIS
EORUMQUE ANTIDOTIS

CAPUT I.
De
VENENIS FOSSIBILIBUS.

Z*Acutus Luſitanus* negat judicium poſſe ferri de venenis, quia in corpore noſtro ejusmodi venenati humores poſſint generari.

Si autem accerſatur Medicus ad ægrotum, & metus ſit de aſſumto venenô, v. g. Philtrô, ſtatim *in principiô*, antequam è primis viis rapiatur, ad *Vomitoria* accedendum.

Si verò jam ultra primam regionem pervenerit, clyſteres acrimoniam obtundentes adhibendi ſunt.

Proſunt hîc, *ſi venena fuerint corroſiva*, decocta, vel ſi tempus non permittat, ♃alia & ☿rialia. *Ex vegetabilibus* verò ruta, Galega, Scorzonera, radix anthoræ, contrayervæ, uva paridis: Poma cydoniorum, quæ ſunt generalia antidota, ubi neſcimus, quale fuerit venenum. Sic *ex animali regno* cornu Rhinocerotis, Monocerotis vel Aſini Indici, CC. ritè præp. fungus & lachrymæ cervorum, deniq; omnia medicamenta ex viperis, de quibus *vid. Erneſtus Burggravius in lampade vitæ:* Antidotus Matthioli vel *Meibomii Tr. de Mania:* Arcanum Theophraſti ad quævis venena. *vid. Crollius pag.* 450 Lignum Colubrinum: Nux Medica, crocus, ſmaragdus, de quibus *vid. Augerius Curt. in Obſ.* c. 12. p. 40. *Externè* verò prodeſt 🜔 ſcorpionum compoſitum Matthioli. Mira hîc præſtant poma citrina, vid. de uſu citri *Medicum Officioſum Guiberti*, utiliſſimum Tractatum. Si quis igitur eſſentiam totius citri aſſumat, ſtatim quoque aſſumere poteſt venena.

Hæc in genere. Jam ad ſpecialia. Quodſi jam aſſumta fuerit.

I. AQUA FORTIS

Prodeſt magnus 🜄 hauſtus, cui poteſt etiam aliquid de 🜔 ♀ per deliquium admiſceri, abſumit enim acrimoniam. It. Mucilagines, quæ poſſunt fieri cum 🜄 ſcorzoneræ & Galegæ. Poſſunt etiam dari præcipitantia. Quidam ſyrupum Philoſophorum

phorum exhibuit pro excitandô vomitu, ſed dilui debet aquâ.

Contra II. Vapores & Fumum ♄.

Optimum eſt *præſervatorium* butyrum cum pane, rutâ & ſalviâ. Item pomum citrium, ad curationem prodeſt 🜨 ſigillata, ☍ deſt. citri, 🜄 Zedoariæ cum vinô.

III. De Lap. Lazuli

Vid, *Eichſtadius Tr. de Conf. alkermes.* Propriè quidem non eſt venenum, cum parentur exindè pilulæ contra Melancholiam & etiam Tinctura. Si verò quis magiſterium velit præparare, noxium indè medicamentum acquiret, corroſivitas enim menſtrui ab eodem ſeparari nequit. Eſt autem lapis lazuli medicamentum ☽re. Si ☽ ſolvitur menſtruô, dat lapidem corroſivum, quô fonticulos faciunt.

IV. Arsenicum, Sandaracha & Auripigmentum.

In horum potu poſſunt miſceri cryſtalli præparati cum antidotô Matthioli. Si ad inteſtina pervenerint, prodeſt lac per clyſterem injectum, vel medicamenta in lacte aſſumpta, ut cryſtallus, qui ſpecificè hic prodeſt. Theriaca item de mumiâ.

V. Æs Ustum, Squama Æris, Flos Æris & Ærugo:

Prodeſt 🜨 ſigillata, 🜨 ☉ris item Vomitoria.

VI. Scoriæ Ferri.

Hæ aliàs quidem venenum non ſunt, nocent autem quòd vomitum excitant. *Prodeſt* internè magnes, qui præparatus dari poteſt cum antidotô. Magnes enim tutò poteſt in corpus aſſumi & in Philtrô curandô ſecretum eſt, *vid. Hartmannus in Praxi.*

VII. Plumbum

Si fuerit aſſumptum, confert mucilago ſem. cyd. & citri, ſyrupus cydoniorum. In volvulo tamen Practici deglutire jubent globulum plumbeum ☿riô illitum, qui itidem clyſteribus deturbetur & expellatur.

VIII. ☿ Seu Argentum Vivum.

☿ ♎matus & 🜍tatus.

In *argentô vivô* aſſumptô prodeſt decoctum rad. fœniculi & helenii. Fumus ☿ valdè nocet & reſolvitur iterum in corpore in ☿ vid. *Horſt. Obſ.* ☿ *purgatus* & aliquoties per ☍ 🜍 rectificatus non eſt venenum, tutoq; in corpus aſſumi poteſt: Adulteratur interdum Marcaſitâ & in corpus aſſumtus in fumum reſolvitur, quod patet, ſi auri portiuncula in ore detineatur. ☿*rius* 🜍*tus* eſt venenum ratione corroſivitatis, quæ ipſi demitur per ☍ 🜍 quod infundi debet in 🜄 ſcorzoneræ & exhiberi. Quidam ex ☿ 🜍tato panaceam conficiunt, ſed vomitus ingentes cauſatur. *Sanguis Anatis* calidus aut ſiccus cum vinô bibitus ſolvit hominem ab omni venenô, eos in ſpecie, qui â viperâ vel ſerpente demorſi ſunt, vid. *Hafenrefferus de Affect. Cutis pag.* 133. Hinc in putrefactionem poſitis anatibus facilè generantur bufones.

Inter venena merito etiam refertur,

IX. Scobs Campanarum Aurichalci, ut & Adamas

Quæ inteſtina corrodunt. *Prodeſt autem hic* ſyrupus de mucilaginibus. It. cryſtallus præparatus.

Cap. II.

De VENENIS VEGETABILIBUS

DE hiſce ordine ſpeciatim.

I. Napellus.

Hîc proſunt ▽ ☉ris, antidotum Matthioli, ☍ ſcorpionum S. vel C. Vinum item, quod commendatur à *Petro Crinitiô*.

II. Esula

Optimum eſt purgans ſerum, ſed nimium purgat. Hîc proſunt *hypercatharſin ſiſtentia*, extractum, Eſſent. & ∽ theriacalis: Theriaca externè ventriculo impoſita in forma Emplaſtri. It. Maſtiches ∽ cum liq. ſtipticô ex terrâ ſigillatâ, qui Prævotio fuit ſecretiſſimus.

III. Mezereon

Corrigitur & *curatur* ſcordio atque theriaca.

IV. Helleborus

Optimè *corrigitur* ✻ ⊕, It. Syrupô de Nymphæâ.

V. Colocynthis

Optimum aliàs eſt purgans, præcipuè in Lue ♀rea & articulorum affectibus, ſed neceſſe eſt, ut optimè corrigatur, ne ὑπερκάθαρσις ſequatur. Tunc verò *prodeſt* theriaca ſupradictô modô in- & externè. It. Clyſteres ex lacte.

VI. Euphorbium

In hôc nimiô aſſumtô *proſunt* Eſſentia & Extractum helenii. It. Emulſio ſem. citri.

VII. Coriandrum

Viride optimè *corrigitur*, ſi ✙ præparetur, quod & in præſcribendis formulis obſervetur.

VIII. Mandragora.

Ubi *ſpecificè prodeſt* Eſſent. caſtor. Tinct. bezoardica, acetum rutaceum internè & externè naribus admotum.

IX. Juglans Arbor.

Hîc *externè convenit* ☍ majoranæ, chamom. empl. de betonicâ: Idem cenſetur de Umbra Taxi, Arboris Tamarind. & Oleandri.

X. Nux Vomica.

Hæc aliàs quoq; alexipharmacum eſſe dicitur. *Corrigitur* extractô Zedoariæ, ▽ & eſſentiâ ex totô citrô.

XI. Apium

Si exceſſivè aſſumptum, prodeſt extractum caſtorei, eſſentia Ejusdem. Extr. & ✙ rutaceum internè & externè.

XII. Fungi

Prodeſt ▽ vitis, abſinth. ☍ ſtill. & eſſent. abſinth. lap. bezoar. Orient. verus, extractum & eſſentia theriacalis.

XIII. Lathyris.

Purgans fortiſſimum eſt teſte *Zacutô*.

XIV. Hyoscyamus.

Infringitur eſſent. caſtorei Tinct. bezoardicâ, ✙ rutaceô in- & externè.

XV. Grana Ricini

Vehementiſſimè purgant. Extractum tamen tutò aſſumi poteſt, quô ad gr. iij. Ruſtici ſæpius purgantur.

XVI. Scammonium Crudum.

Hujus uſu plurimos eſſe mortuos refert *Schenckius in Obſ.*

XVII,

XVII. Solanum Somniferum & Stramonium,

Imprimis *Baccæ*, præſentiſſimum ſunt venenum, vid. de ſolano ſomnif. majore *Schenkius Lib. IV. Obſ.* Pilulas de ſtamoniô autem commendat *Bartholetus* ad dulcem ſomnum ſuaviaque inſomnia concilianda.

XVIII. Cicuta

Meritò inter venena refertur. Fœmina enim, quæ in acetariô eâ uſa eſt, vitam cum morte commutâſſe legitur. Similem obſervationem habet *Michael Bernhardus Valentini in Epiſt. de Nova Matricis & Morbonæ Muliebris Anatome* de duobus Gregariis cicutâ pro cicutariâ in acetariô utentibus.

XIX. Crocus

In *nimiâ quantitate* ſumtus nocet, & pondere ℥ij. vel ℥iij. mortem inducere poteſt. *vid. Schröderus Lib. IV. Claſſ. I.* In crocô enim latet vis narcotica, ut teſtantur quidam, qui juxta copiam croci cum vitæ periculô dormiverunt.

XX. Fraga, Ficus, Melo.

Hæc ſi *nimiâ copiâ* aſſumantur, interficiunt, prout Clariſſimorum Virorum exempla teſtantur. Coctì verò hi fructus minus nocent, præſertim ſi vinô & pipere corrigantur.

XXI. Caryophilli Indici.

Die Sammet-Blumen / ſunt præſentiſſimum venenum, quod præter *Tabernæmontanum* nemo obſervavit.

XXII. Jucca Indica.

Cujus *ſuccus* eſt venenum peſtiferum, quô etiam illinunt ſuas ſagittas Indi. Radicibus tam ejusdem pulveriſatis utuntur in pane.

XXIII. Foeni Vapor.

Quem mortem quoque intuliſſe *Faber in Obſ.*

XXIV. Semen Lolii,

In *nimiâ quantitate* ſumptum furorem & dementiam intuliſſe teſtatur experientia. Hinc Agricolæ diligentes ſeparare ſolent cribrô à ſemine hordei, ne unà cum cereviſiâ coctum iſtiusmodi incommoda inferat.

XXV. Ephemeron

Etiam eſt venenoſum, omniaque fulmine tacta venenoſa ſunt, *vid. Hildanus.*

Caput III.

De *VENENIS ANIMALIBUS.*

In *omnibus morſibus* vel ictibus animalium venenatis optimum eſt vel gallinæ deplumatum anum calidè parti affectæ applicare, ut venenum extrahatur. Speciatim vero

I. In Aspidis ictu *prodeſt* ol. ſcorpionum compoſitum. Semen citri quoque contuſum vulnerique impoſitum liberat à morte ægrum in omnibus venenatis morſibus, *vid. Haſenrefferus de affect. cutis pag.* 533. & 536. Vel & ſtercus humanum impoſitum, de quô *Zacutus Luſitanus*; It. 🜔 humana, de qua idem Luſitanus,

qui

qui cum ◻ propriâ extrahit omne venenum. *Internè* ♎ ◻ mirè prodeſt, dè quô *Keslerus de venenis.*

II. MORSUS VIPERÆ.

Harum venenum non eſt in caudâ ſed dentibus, Quidam parti affectæ & vulneratæ apponi jubent & *internè* quoque aſſumi epar viperarum. Tinct. bezoardica & alia convenientia antidota generalia hîc quoque conveniunt.

III. ICTUS SCORPIONIS.

Curatur ol. ſcorp. S. & C. illitô. Internè per generalia & diaſcordium Fracaſtorii.

IV. LACERTÆ ICTUS.

Proſunt medicamenta ex viperis, ut mag. & ⊖ vol. Eſſent. vip. It. alexipharmaca generalia. Ol. ſcorpionum quoque intra ſine noxâ dari poteſt.

V. HIRUDO.

Has *ſi remotas velimus*, ⊖ adſpergamus, vel caudam abſcindamus. Internè prodeſt eſſentia caſtorei & ♎ theriacalis cum vinô.

VI. RUBETA ſeu BUBO.

Halitu & ◻ tantum nocet. Cinis autem in peſte tutò intus in corpus adſumi poteſt, vid. *Helmontius* & *Fab.* qui egregia medicamenta ex hac parant. In Peſte applicata rubeta venenum attrahit, vid. *Kircherus in ſcrutiniò peſtis.* In febribus peſtilentialibus ſub axillis geſtatus prodeſt. Conferunt quoque eſſentia theriacalis, antidotus de ſanguinibus &c.

VII. ARANEA.

Si aſſumpta ſit, in principiô detur vomitorium. Aliâs verò proſunt alexipharmaca, ut Tinct. bezoardica & alia. *In ictibus* verò externè prodeſt ol. hypericonis & ol. ſcorpionum C. Mindererus habet ☍ ex araneis, quod peculiari gaudet nomine.

VIII. MUSCA & VESPÆ.

◻ propria impoſita omnium optimè confert & venenum extrahit. It. cataplasma ex ſtercore bubulo. *In morſu apium* quidam imponunt herbam meliſſæ viridem contuſam. Confert etiam ſuccus aſparagi: It. hordeacea farinâ cum ✢ ſubacta; dolorem verò mitigat, ſi muſcæ contritæ prius, parti affectæ illinantur.

IX. SANGUIS MENSTRUUS.

Pro venenô habetur. Parantur inde *philtra*, contra quæ valet antidotum Hartmanni, vid. *Ejus Chymiatria pag. 58. & 59.*

X. OVA BARBÆ PISCIS

A quibusdam comeſta mortem intuliſſe experientia conſtat.

D. JOH.

D. JOHAN. MICHAELIS
PRAXIS CLINICA SPECIALIS.

PRÆFATIO
IN
PRAXIN CLINICAM SPECIALEM.

VT dulce bellum in expertis, *ita quamplures Medicorum* παῖδες *ſub prima artis incunabula nil eâ facilius, nil amabilius eſſe cenſent, quoad aut Phyſicis Naturæ ſpeculationibus aut generalibus morborum differentiis unicè detenti Praxeos Clinicæ moleſtias nondum perſentiſcunt. Quamprimùm verò ad ægri lectum itur, & ad* τὸ φιλοτεχνεῖν *deventum eſt, tum demum concidit animus & ſub curæ ſollicitudine intus contremiſcit.* Παῤῥησία *ergò Practica heic requiritur, quæ nuſpiam ſuccreſcit magis, quàm ſi Medicos in Arte verſatos ſub ingreſſum ad infirmos comiteris, methodum eorum inveſtiges & quo ordine omnia peragantur ſtudiosè annotes. Equidem*

Segnius irritant animos demiſſa per aurem
Quam quæ [ſunt] *oculis ſubjecta fidelibus & quæ*
Ipſe ſibi tradit ſpectator. Horat.

Beatos igitur hâc ſe in parte prædicent, quibus ſub ſtudii ſui curſu in celebrioribus Belgii, Galliæ & Italiæ *Lyceis ſubſiſtendi facultas ſuppetit, ut ſplendidiſſima variisque ægris refertiſſima, queis illa gaudent,* Noſocomia *frequentare & ſub Feliciſſimorum Practicorum manuductione Artem Noſtram Medicam ad ægri culcitras addiſcere poſſint. Quandoquidem verò non omnibus Corinthum adire liceat, in Germania verò ſuperiori Noſocomia vel rara vel nulla ſint: Hinc defectui huic non alia ferè occaſione mederi poterunt Germani, quàm ſi* Timæi, Rolfincii, Etmülleri *Aliorumq; conſilia ſequantur, & in* Specialibus Caſuum Reſolutionibus *ante ſe exerceant, quàm arduam ſanè Praxin ex condictô qs. ordiantur. Et hæc ferè cauſa eſt, quod haud ineptum eſſe judicârim, ſi quis elegantiores* Caſus *inſequenti pagina deſcriptos partim ex* Caſibus *Authoris* Subitaneis, *partim ex elaboratiſſimis quibusve Diſſertationibus Inauguralibus in* Praxin *hanc* Clinicam Specialem *combinaret, ut appareat, quâ ratione ea, quæ in Feliciſſimi* Dn. D. Michaelis Praxi Generali *tradita ſunt, in percurandis Individuis applicari debeant. Sincerè tamen profitemur,* citatum modò Autorem *præter ſolam, quam ex Praxi Ejus mutuò ſumſimus, methodum & morborum ſeriem in pleriſque heu nequicquam contuliſſe, quod Benevolum Dn. Lectorem celare noluimus, ne fortè cuidam hic verba daturi videamur, quod ab indole noſtra, ſi quid aliud, alienum. Quicunque interim intentionem æquè noſtram ac in Publicum redundans commodum accuratè trutinaverit, oppidò fatebitur, adeò non culpabilem eſſe hunc conatum, ut maturam potius continuationem mereatur, à quâ propediem urgendâ non multum alieni ſumus, modò judicando ſe æquos præbuerint Eruditi, qui perbellè* Valeant *& ex voto* Vivant!

CASUS
In Sequenti Libro Reſoluti ſunt ſequentes.

I. Febris intermittens Quartana.
II. Febris Maligna.
III. Apoplexia.
IV. Epilepſia Stomachica.
V. Catalepſis.
VI. Melancholia Hypochondriaca.
VII. Ophthalmia.
VIII. Pleuritis.
IX. Empyema ex Pleuritide.
X. Hæmoptyſis.
XI. Phthiſis incipiens.
XII. Syncope.
XIII. Vomitus Cruentus.
XIV. Colica
XV. Nephritis.
XVI. Malum Hypochondriacum.
XVII. Scorbutus.
XVIII. Phlogoſis Vaga Scorbutica.
XIX. Flatus Furioſus.
XX. Pollutio Nocturna.
XXI. Chloroſis.
XXII. Furor Uterinus.
XXIII. Abortus.
XXIV. Epilepſia Puerorum.
XXV. Variolæ.
XXVI. Vulnus Capitis.

D. Joh.

D. Johannis Michaelis

PRAXEOS CLINICÆ SPECIALIS

CASUS I.

De

FEBRI QUARTANA INTERMITTENTE.

VIr xxx annorum, temperamenti phlegmatico-melancholici, cibis mali ſucci, velut carnibus fumo induratis & muriâ conditis, potuique minus defecato nimium indulgens, aëre autumnali pulvio & nebuloſo ex itinere ſatis moleſto domum rediens, ſub veſperam ſentit totius corporis laſſitudinem, cum horrore, vomendi conatu, ſuccedente calore, in principiô paroxyſmi debili, in progreſſu verò manifeſto, ad mediam noctem durante, quarto quovis die cum ſimili inæqualitate, horrore & vomendi deſiderio repetit calor: Tuſſicula quandoque adeſt, capitisque dolor cum calore præcipuè ſuccreſcens. ⊡ extra paroxyſmum tenuis; in paroxyſmo magis turbida conſpicitur: Pulſus itidem ante invaſionem tardus eſt & rarus; ingruente verò calore paulò celerior: In ſiniſtro hypochondriô nonnunquam dolor percipitur gravativus, maximè ante invaſionis tempus: Paroxyſmus tertiâ jam redit vice: Tentata hactenus fuêre remedia quædam domeſtica, ſed fruſtrà. Petitur conſilium.

RESOLUTIO

AFFECTUS quo Æger noſter laborat, eſt Febris Quartana Intermittens, Germanis das viertägige kalte Fieber.

Adeſſe hunc affectum teſtantur I. Signa Eſſentialiter Inhærentia, ut ſunt: laſſitudo corporis totius, horror, huicque pediſſequus calor, & præter hæc aliis Febribus intermittentibus communia ſigna, typus, ſeu paroxyſmus quarto quovis die rediens.

II. Signa Poſteſſentialia, veluti dolor capitis cum calore incremen-

crementa ſumens, nec non hypochondrii ſiniſtri gravativus, vomendi deſiderium, tuſſicula, pulſus tardus & rarus, idemque celer aucto calore evadens, ⊡ tenuis, hinc turbida magis poſt paroxyſmum reddita.

III. Causæ Prægressæ, quarum cenſum potiſſimum ſubeunt temperamentum phlegmatico-melancholicum, cibi mali ſucci, potus craſſior, 🜁e autumnali, pluvio, & nebuloſo ſuſceptum iter.

IV. Similitudo: qui enim dicto modo corripiuntur. Quartanâ laborare æſtimandi ſunt. vid. *Rolf. in O. & M. Med. Spec. Conſult, Horſt. & Plater, in obſerv.*

Subjectum Principale ut reliquarum febrium, ita etiam Quartanæ intermittentis cum *B. Rolf. O. & M. cogn. & cur. febr. gener. c. XXIV.* dicimus eſſe *Cor.* prout ſcilicet idem eſt officina ſanguinis, & luculæ perpetuò ſcintillantis ſedes, concretivè ſumtum cum ſanguine & vaſis. Unde nec Febris adeſſe valet, prinsquam *Cor* afficiatur & calefiat. vid. *Galen. Lib. 1. de diff. Febr. c. 3.*

Minus Principale Subjectum *eſt totum corpus*, quatenus ſingulæ ejusdem partes diverſo licet gradu inæqualitatem à febri quartanâ provenientem perſentiſcunt, cum non fiant, quæ aliàs ſub archei ductu fieri debebant.

Subjectum Causæ vix commodiùs concipi poteſt quàm *glandulæ* ſtomachales, inteſtinales, & meſaraicæ, fermento inteſtinorum ſeroſo, bilioſo, & ipſis inteſtinis, menſenterio, pancreate, & inprimis in noſtro Ægroto liene velificantibus. quatenus ſcilicet fermentum febrile, acetoſum, magisque fixum & penitius radicatum in iisdem generatur, quod ad tempus ibidem deliteſcens, ob copiam & ſubtilitatem hinc in maſſam ſanguineam eructatur, & febris quartanæ autor evadit. Quare nec *pancreas* ſolùm, ſecundùm *Sylv. Lib. 1. prax. c. 30.* & *Regner. de Graef. de ſucc. pancreat. c. 2.*; nec *lien* ſolus juxta quosdam pro hoſpitio quartanæ habenda, ſed & alia primæ culinæ viſcera conjungenda.

Causa Immediata Proxima eſt *circulatio ſanguinis turbata in vaſis, radice & miſcelâ.* Hâc enim poſitâ, optimè confuſus ille ſtatus humorum, præſertim in paroxyſmo, ex varietate ſymptomatum, caloris & frigoris, concipi poteſt; majori vel minori læſione ſanguinis & ſeri intentatâ.

Causa Mediata Proximior habetur *fermentum* peregrinum, inæquale, acidum, fixum & tartareum, circa focos ordinarios ut glandulas ſtomachicas, inteſtinales, pancreatis & lienis anteà dictas, penitius hærens, quod ſtatis temporibus reſolutum & in motus rarefactione promotâ adactum, per vias ordinarias, mediante vehiculo itidem ordinario, ad cor defertur; ubi delatum in actum erumpit, & ὀργασμὸν in M. S. excitat, adeóq; archeum ipſum turbat, qui hoſtis hujus peregrini & heterogenei injurias & inſultus ægrè

ferens,

ferens, eundem aggreditur; & omni modo ſubigere, & extrudere ſatagit.

Ut autem fermenti febrilis ratio pateat, dicimus per fermenta, ut aliàs in Chimicis, ità & hîc loci, nihil aliud quàm particulas ſubtiliſſimas, ⊖inas & volatiles inſignem immutandi vim obtinentes, intelligi. Quemadmodum enim uſu domeſtico & vulgari fermentum panificum, fœces vini aut cereviſiæ in exigua ſatis mole, ingentem mollis & liquidæ ſubſtantiæ copiam immutare valent (ut oris & ventriculi fermentum ipſo aſſumtionis momento quævis palato immiſſa miro modo transmutantis, aliaque non latiùs memoremus) ita & cum fermentis morboſis & in ſpecie febrili, ſive illatum illud ſit, ſive interiùs in viſcerum concamerationibus conceptum, ſe res habet. Illud namque minimè inertes poſſidet vires, ſed maximè activas, & non raro vix ſubjugabiles, humoribus fermento tali febrili intimè nuptis & penitiùs coinquinatis.

CAUSAS MEDIATAS REMOTIORES præbent: *Ætas*, in noſtro ægroto 30. *annorum:* quæ utut in ſe ſpectata non adeò facilè autor quartanæ eſſe queat; accedentibus tamen aliis occaſionalibus cauſis, cumque magis ad annos provectiores inclinet, potuit aliquid conferre ad generandum hoc malum; præſertim cum conſtet, majorem Febrium hujusmodi proventum in tali ætate reſpectivè oboriri poſſe. Nam quod attinet quartanam, quâ, teſte *Fæchſtettero in obſ. Med. decad. 2. caſ. 2.* puella in ipſis matris puerperii ſeptimanis laborare cœpit, durante malo per integrum annum; hæc & ſimilia rariſſimè obvenientia, ordinariam regulam non faciunt. *Temperamentum* cum ſit *phlegmatico-melancholicum* ob ſerum vitioſum, vappeſcens, & uliginoſum, acidoque ſignatum charactere, maximè ad quartanam producendam diſpoſitum eſt.

Aër quoque huc confert *autumnalis, pluvius & nebuloſus,* cui expoſitus æger noſter ob tranſpirationem & reſpirationem ſuo modo prohibitam, μιάσματα ⊖ina, bilioſa, uliginoſa varia congerere potuit. quæ aliàs retenta facile fermentifica evadunt, nuptaque principiis vitalibus eadem conſpurcant, eorumque motum & qualitatem vitiant. *Cibis* præterea cum uſus fuerit δυσπέπτοις, fumatis præſertim & muriatis, mali incrementum iisdem non parum promotum fuit; qualis enim cibus, talis chylus, qualis chylus, talis ſanguis & conſequens valetudo. Quomodo autem cibi ſe ad ſanguinem habent, ita *Potus* præcipuè ad lympham; qualis etenim potus, talis lympha: quam hinc in noſtro caſu à nimio potûs craſſioris uſu, craſſiorem quoque magisque tartaream generatam fuiſſe, ſequitur. Acceſſit tandem *motus in itinere,* qui materiam vitioſam movere, imisque latentem viſceribus ad ſanguinis potuit protrudere undas.

His itaque productus nutritusque Ægri noſtri affectus ſequentia in præſentiarum examinanda produxit SYMPTOMATA:

Quam-

Quamprimùm enim redux ab itinere factus æger, illicò ſentit *laſſitudinem totius corporis.* Quæ uti aliàs in ſanis etiam, à motu feſſis accidere ſolet, ita majori eminentiâ in noſtro caſu eadem ſe manifeſtat, ſpirituum motu debito à vitioſis humoribus eosdem gravantibus inhibito.

Subſecutus eſt *horror*, quatenus fixans inæquale, acidum & immorigerum quid archeo & maſſæ ſanguineæ communicatur. Hoc enim panniculo carnoſo, membranisque partium illapſum, fibras earundem nerveas, acidis, ⊖nis & inæqualibus ſuis ſpiculis vellicat, & partes ſanguinis volatiles, balſamicas deprimit, ad cor propulſo calore. Hærente ſic ad ſuperficiem corporis hoſpite peregrino, ſanguine verò ab oppreſſione nonnihil liberato, ſpiritus vitales ſe recolligunt & emicare incipiunt, hinc brevi pòſt *faces caloris* accenduntur, quo facto, inæquale quod eſt corpori, archeus ſui jam juris factus aggreditur, quod ſubigere, vincere, difflare extrudere omni vi ſatagit. Ex quo etiam fundamento productior caloris æſtus deduci poteſt. *vid.* de his latius *Willis tr. de Febrib.*

Vomendi deſiderium petitur à vitioſâ, crudâ & acri in ventriculo, ejusque tunicarum plicis hærente materiâ Unde irritatione nervoſæ ſubſtantiæ ventriculi factâ, idem ad vomitum invitatur.

Tuſſicula quandoque adeſt, à vellicatione partium aſperæ arteriæ, à materiâ irritante, inæquali provenienti, deducenda.

Capitis dolor itidem propter inæqualem & fortiorem aerioris ſeri in meninges cerebri influxum, earundemque diſtenſionem, ſicque ortam, (in quo dolor omnis formaliter conſiſtit) continui ſolutionem, productus eſt.

Et cum idem humor ad *lienem* quoque feratur, etiam *hujus dolorem* parit *gravativum*, quod vel eo nomine præſtare facile valet, quòd conſtet, minùs nervis inſtructum eſſe eundem.

⊡ extra paroxyſmum *tenuis & pallida* cruditatem; *turbida* eadem paroxysmo exantlato, præcipitationem & ſeparationem partium feculentarum, verbo, coctionem à naturâ inchoatam denotat.

Pulſus tardus & rarus ante invaſionem, facultatis vitalis debilitatem: ingruente calore paulò *celerior*, eandem robuſtiorem, indicio eſt.

Quòd autem paroxyſmus *quarto* demum *die* redeat, cauſa quærenda eſt in humoris peccantis, adeoq; fermenti fixitate. Quæ enim materia fluxilior, ea etiam ſuâ naturâ citiùs maſſæ ſanguineæ inferri apta nata eſt, exemplo tertianæ ad quartanam relatæ, fixior è contrà ineptior eſt ad motum, hincque tardiùs afficit. Non excludendus tamen Archeus omnium in corpore rector & diribitor, omnisque menſuræ, numeri & temporis calentiſſimus.

Prognosin Quoad Eventum Ipsum Salutis Vel Mortis quod attinet: affectus hic nullum lethalitatis metum præ ſe fert, cum

cum ſecundùm communem practicorum ſententiam quartana intermittens omnium febrium ſit tutiſſima; niſi tamen exacta obſervetur diæta, & cura benè inſtituatur, facilè degenerare poteſt in duplicem, aut aliam mali moris febrim, ipſumque aliquando ſcorbutum, quem quartana, vulgo medicorum effato, vel invenit, vel relinquit, nec non melancholiam, aut hydropem. Non deſperandum in noſtro caſu putamus, cum præſens anni tempus, ætas, & recens adhuc malum curationem ex voto futuram ſpondeant.

QUOAD LONGITUDINEM notum eſt, quartanam, licet minus periculi in ſe habeat, omnium nihil omìnùs febrium longiſſimam eſſe. Hinc raròante ſecundum aut tertium menſem, & ſi ſextum attigerit, ante annum terminatur. Ad plures annos 7. 12. 20. protractas quartanas *leg. Gabelchover. cent.* 6. *obſ.* 47. Singula tamen hæc metienda juxta modulum activitatis fermenti: quod etiam ad ſtatum in noſtro ægroto applicare convenit, quem proin bono eſſe animo ſuademus.

MODUM EVENTUS dicimus coctionem humorum, eorumque variis modis, naturæ vel medicamentorum ope, vel per ſudorem, vel per urinam, vel per vomitum, ad quem proclivis aliàs eſt æger noſter, futuram excretionem. De Prognoſticis ſignis Febris Quartanæ pluribus legi poteſt *Cheſneau Obſ. lib.* 4. *c.* 4. *p.* 466. *&* 467.

Perluſtratâ hactenus theoriâ, PRAXIN aggredimur. Cumq; duplex in hoc affectu obſervetur tempus, *Intermittentiæ* nimirum, & *Exacerbationis*, curatio juxta hæc ipſa varianda erit.

Tempore Intermittentiæ ad ſequentes indicationes reſpectus habeatur, neceſſe eſt: (1) ductus obſtructi in primis viis aperiantur. (2) amurca fermentifica ♀ea & acido-bilioſa corrigatur, imminuatur & enervetur in qualitate & quantitate, nè in actum denuò erumpere, & ὀργασμὸν concipere queat.

Primò ſcopo inſervire poſſunt ex *aperientibus* ♂*alibus*, ♀*eis*, *aromaticis*, *amaricantibus*, *aliisq; antihypochondriacis* & *antiſcorbuticis*, tum noſtro ægroto, tum aliis hoc affectu laborantibus ſequentia: ℞ ♂ *aperit.* cum *ſucc. pomor. cydon.* parata ⊙*ris*, *Zvvölffer.* ♀*ſata* egregio aperiendi vi pollens, cum *aceto* parata, *liqv.* ♂ ⊕ ♂ *Eſſ.* ♂ *antiſcorb. Eſſ.* ⊕ ♂ *Ludov.* ab eodem deſcripta in *Pharm. modern. ſec. applic. diſſ.* 1. *p.* 425. *Arcan.* ♀. ℞ ♂ *cum arcan.* ♀*ri* ℞ ♂ *temperat. D. D. Wedel.* Ejusdemque ℞ ♂ *balſam.* egregii uſûs, *liquore* ♂ *cum Eſſ. lign. aloës miſto conſtans.* ℞ ♂ *volatil. M. S. antiſcorbut. Eſſ. abſinth. compoſ. B. Rolfinc.* deſcripta *in chim. in art. form. redact. Lib.* 4. *ſect.* 1. *artic.* 1. *cap.* 6. vel D. D. *Wedelii* extans in *Amœnit.* Ejusdem *mat. medic. Lib.* 1. *ſect.* 3. *cap.* 6. *pag.* 158. *Elixir. Prop. ſimpl.* & ♂*le cum* ☍ *caryophyll.* remixtum, itemq; *album Helmont. Eſſ. Myrrh. balſam. Eſſ. fol. ſenn. Eſſ. rhabarb.* ☿*am*, cujus deſcriptionem vid. *in Amœn. mat. med. D. Wedelii Lib.* 1. *ſect.* 3. *cap.* 7.

p. 167. ∽ ⊖ 🜿 *Aperit. Penot. Elix.* ⊕ *Mynſicht*, *Extract. abſinth. card. ben. ſcord. acor. ver.* & ex his cum ∽ ⊖ ✱*ci* acuatis paratum *Elix. Anti-quart. D. Wedelii*, magni uſûs in quartanâ & aliis febribus longioribus, *pulveres Cachect.* & ſimilia huc ſpectantia.

Dantur hæc commodè cum *Diluentibus* præcipuè, pro extricandâ penitiùs inhærente materiâ morbificâ. quare *Decoct.* v. g. *raporum, ſeri lact. caprin.* & *acidula* obtundentia, ut *Clyſſ.* ♁ 🜿*rat.* ℞ *roſar. viol.* cum potu miſcenda benè ordinantur.

Liquida enim hæc & penitiùs in poros admittuntur, & efficaciùs operantur. Hinc etiam *Infuſa*, ſi paulò diutius duraverit affectus noſter, rectè commentari poterunt v. g. ex *rad. acetoſ. cichor. gentian. plantag. fol. card. bened. ſummit. abſinth. cent. min. fumar. chin. de Chin. lig. colubr. caſſ. caryophyll. ſchönanth. cum limat.* ♂*tis & cryſtall.* 🜿 quæ tum diluendi, tum aperiendi fine in uſum cedunt.

China de Chin. (pluribus ſuo loco in ſequentibus commendandum medicamen) ad ℥ij. in vino infuſum, pariter optimè in uſum cedit, vel loco vehiculi, quod hujus loci eſt, vel per ſe adhibendum.

Ad alterum ſcopum obtinendum *Educentia* medicamenta unicè recommendanda ſunt. & quidem *Vomitoria* quod attinet, eadem in noſtro affectu omninò adhiberi poſſunt & debent, cum conſtet ex vomitûs deſiderio in caſu anteà prolato, materiam moveri adhuc poſſe, nec nimis glandulis inſidere. cedunt proinde hunc in finem 🜿 *emetic.* ad *g. ij. iij.* cum *cinnab. nativ.* vel ſimili roborante, in pilulis vel cum ſaccharo datus, & convenienti vehiculo cum ▽ *cinamom.* vel ſimili liquore propinatus. ⊖ ⊕*li* tantoperè ab *Angelo Sala ternar. emeticorum cap.* 4. *p.* 499. commendatum, cum *rad. aſari* & 🝆 *deſtillat. cinam.* vel alio, commodè etiam adhibetur.

Laxativa & *Purgantia*, inſignem, in quartanis & ſimilibus febribus longioribus obtinentia virtutem, jam commendanda ſunt; excellunt verò pro re natâ & uſu fortiori vel mitiori expetito inter eadem: *pulv. laxat. vegetab. Dn. D. Wedel. Crem. & Cryſt.* 🜿 *ſimpl. &* ♂*l.* 🜿 ⊕*latus ſimpl. &* ☽*aris*, *pulv. Cornachin.* ſeu *Cerberus triceps ex Crem.* 🜿 ♁ *diaphor. & reſin. ſcammonii*, qui pulvis ſæpe in quartanis commodo uſu eſſe ſolet. Porrò pro *pilulari formâ* conveniunt *extract. aloës, hellebor. nigr. panchymag. Croll. rhabarb. maſſ. pil.* 🜿*ear. reſin. ſcammon. gialap. Infuſa* etiam *purgantia antifebrilia* vel eo nomine commendanda ſunt, quòd continuari longiùs poſſit eorundem uſus, fermento febrili glandulis inteſtinalibus penitiùs impacto commodè inſervientia. plura de purgantibus hiſce in quartanis febribus vid. paſſim apud autores practicos.

Purgantia hæc tempore intermittentiæ adhibentur utplurimùm: vel ſi placet die paroxyſmi eadem propinare, maturius id exequendum, ut

opera-

operatio ante paroxyſmum abſolvi poſſit; quam aliàs ſtudioſè durante conflictu differre ſolet archeus.

Venæ ſectio utut aliquando etiam in febribus intermittentibus horrore carentibus, vel plethorâ præſente adminiſtretur; utplurimùm tamen ejus uſus non expoſcitur, cum facilè ex mobili productior morbus reportari poſſit. quare nullis indicationibus præſentibus in noſtro caſu, nè noceamus, cum prodeſſe velimus ægroto noſtro, planè inutilem eſſe dicimus venæ ſectionem.

Tempore Exacerbationis, ſeu hoc loco *ante paroxyſmum jam appropinquantem*, eò reſpiciendum, ut miasmatis fermentifici, ſeu fermenti febrilis motus ſufflaminetur & antevertatur, deſtruendo & annihilando eodem, quod fit *præcipitantibus, inciſoriis & disjicientibus, ſeu partium tenuium, ſeu fixarum cumprimis & alcalinarum, ſeu mixtis*: quorum plurima licèt etiam diebus intermiſſionis dentur, ſuperiùs ex parte commendata, quale v. g. eſt *Elixir Antiquartium*, huc potiſſimum referendum; inprimis tamen hoc loco ante paroxyſmum velut magis ſpecifica, meritò laudanda ſunt ſequentia: ⊖ *abſinth. cent. min. card. ben.* ♁ *diaphoret. lapid.* ♋ *conch. præparat. corall. arcan. duplic. Mynſicht. flor.* ⊖ ✳*ci, ſpecif. febrif. Croll. Lang. Strobelberg. Bezoard. min.* ♂*l. mater perlar.*

Efficaciora verò & excellentiora hæc omnia reddi poſſunt additis *viperinis*, ut *trochiſc. de viper. cinnabarinis*, *oleis deſtillatis*, & cumprimis *oleo ſeu balſamo antifebrili Dn. D. Wedelii*, compoſito ex *oleo caryophyllorum, piperis & camphoræ*. vid. *Ejus Opiolog. lib. 2. ſect. 2. c.* 1.

Commendanda etiam hoc loco in ſpecie peculiari nomine veniunt *Bezoardica*, illa ſcilicet, quæ excluſionem fermenti febrilis in ſanguine reſpiciunt, talia verò ſunt ex balſamicis, ♀eis & ⊖inis: ☍a jam à nobis commendata, quibus addi merentur ℞ *bezoard. Dn. D. Wedelii* & aliorum ut *B. D. D. Rolfinc. Michaël. Ludovic. Eſſ. theriac. balſam.* ♒ *theriac. camphor. theriac. cæleſt.* ipſaque *Andromach.* ♒ *ebor. C. C. ſerpent. viperar.* ⊖ *volat. viperar.* ſpectant huc quoque ipſa ✠da, ut ✠ *ſ. & bezoard. rutac.* & ſimilia.

Ex quibus hactenus recenſitis, à medico perito, & materiæ medicæ gnaro, pro variis circumſtantiis, quæ in ægro noſtro contingere poſſunt, variæ, ſelectu probè inſtituto, concinnari queunt formulæ.

Singularem ſui hoc loco meretur conſiderationem celebris hodie, & decantata medicina *Cortex Peruvianus*, *China Chinæ* dictus, ſuperiùs etiam cum aliis allatus. Egregium ſanè eſt hoc medicamentum, amaricante & fortiter penetrante virtute, cum aſperitate leviter adſtringente ſe commendans. Solet equidem ℨj. per ſe, vel cum *oleo deſtill.* convenienti in *vino malvatico*, vel alio propinari ante paroxyſmum. danda verò opera circa exhibitionem hujus nobilis medicamenti eſt, ut nonniſi præmiſſis univerſalibus, & acido

febrili jam maximam partem correcto, in uſum trahatur: aliàs major ſpirituum, materiæq; morbificæ confuſio ex intempeſtivo uſu hujus laudati corticis provenire poteſt. Notandum præterea hinc eſt, infidum non raro poſt uſum hujus corticis obſervari effectum. qui enim ſemel vel bis à propinato eodem remanſit, ſæpè poſt aliquod tempus redire viſus eſt paroxysmus, majori aliquando, quàm anteà erat, cum vehementiâ. quare nec ſemper, nec nunquam hoc medicamine utamur oportet, quin ſemper genium morbi & circumſtantias circa eundem, quidque ferant ægroti, quid minùs, attendamus; non tam empiricorum ſectantes temeritatem, quàm firmis & veris dogmaticorum innixi regulis. Denique & hoc addendum, optimum hujus chinæ de chinâ cum ſpecificis febrifugis jam recenſitis eſſe connubium. Plura curioſa hujus corticis exotici indagatori ſuppeditabunt *Williſius de Febrib. cap. 6. Barthol. cent. V. hiſt. 56. Boyle tract. de utilit. Natural. Philoſ. part. 2. ſect. 3.*

Opiata præter jam dicta, quæ præſtare poſſent ægroto noſtro, aliisque quartanariis auxilia, inſtar omnium & ſufficientiſſimè docet *Dn. Wedelius* in ſuâ *Opiolog. loco ſuprà cit.* ubi ſimul methodum curandi genuinam febres intermittentes in genere, ſubminiſtrat. Dari ſcilicet poſſunt Opiata non per ſe, & primariâ intentione, ſed ſecundariâ cum pulveribus febrifugis maritata: ac præmiſſis univerſalibus; hinc hanc in rem *Horſtius problemat. therapeut. decad. 1. quæſt. 7.* plurimas *ait* febres intermittentes, præſertim quartanas, poſt præparationes & purgationes debitas auxilio *laudani opiati* ſublatas fuiſſe, duabus vel tribus horis ante paroxyſmum exhibiti.

Adhibito aliquo ex jam commendatis ante paroxyſmum medicamento, æger leni calore tegatur, nec corpus ad ſudorem conatu religioſo cogat, reficiendus *in ipſo paroxyſmo acidis*, & aliis pro re natâ ſuaviter *refrigerantibus*. eò tamen reſpiciendum, nè nimio refocillantium uſu paroxyſmus inhibeatur, & materia pœnitendâ hinc operâ intempeſtivè intrò pellatur.

Quidam ex hodiernis medicis methodo curandi febres quartanas hactenus propoſitâ non contenti, exantlato paroxyſmo eadem repetunt, quæ paulò ante paroxyſmum dederant medicamina, ſingulis 6. 8. horis eorundem continuando exhibitionem; imminui nimirum hoc pacto & penitus inverti fermentum febrile rati. quem tamem curioſum conatum ſuo loco relinquimus, idque nonniſi in melius declinante morbo tentandum eſſe, rationibus in ſubſidium adhibitis, perſuaſi.

Topica poterunt adhiberi ſequentia: *ſtomacho*, cum hic malè habeat, epithemata ex *ſpir. vini*, ſæpius repetenda, *emplaſtrum de cruſta panis*, & *bacc. laur.* ☉ *caryoph. carv. roboratum* pro lubitu applicentur. *Lieni*, qui dolorem gravativum ſentit, conveniunt Unguenta & Emplaſtra emol-

emollientia & roborantia e. g. *Empl. de cicut. de gumm. ammon.* ☍ *cappar. lil. albor.* ♎ *formicar. pinguedines variæ*, & ſimilia. *Cordis & pulſuum regioni* inſerviunt *ſacculi ex ſpec. cordial. temperat.* ▽*is cordialibus frigid. irrorandi.* Pro *pediluvio* commendatur *lixivium* : nè plura alia pro libitu adhibenda latius recenſeamus.

Diæta debitè ab ægroto noſtro in poſterum obſervanda erit:

Cibus itaque ſit boni ſucci & facilis concoctionis. carnes ⊖e nimio conditos, fumoque induratos, aliosque cibos craſſos, glutinoſos, ac multum terreſtris ſucci in ſe continentes evitabit. flatulenta omnia fugiet. è contra melioris ſucci & magis correctis veſcetur cibis.

Potus ſit cereviſia probè defecata, vinumque tenue & maturum conſultum quoque eſt, carduo benedicto, abſinthio, aliisque infuſis, quemvis exaltare potum.

Aere pluvio & nebuloſo, quantum fieri poteſt, nullum poſthac ſuſcipiet iter; ſed temperatum undique ſibi eliget eundem.

Motus intempeſtivos mox à cibo non inſtituet, nec *quiete* nimiâ effœminabit corpus : cuncta ad mediocritatis leges compoſiturus.

CASUS II.

De *FEBRI MALIGNA.*

JUvenis viginti annorum, plethoricæ conſtitutionis, hæmorrhoidum fluxui aſſuetus conqueritur de ingenti laſſitudine totius corporis, ſequitur horripilatio & inordinatus rigor, tandem calor continuus cum ſiti, capitis dolore & vigiliis ſubſequitur. Pulſus erat languidus, nonnunqam naturali iterum ſimilis: Sæpius animi deliquium patiebatur; aderat nauſea & diarrhœa cum ingenti circa ventriculi regionem dolore; lingua erat arida: ⊡ rubicunda & clara. Quæritur quis morbus & quibus remediis curari poſſit.

RESOLUTIO

AFFECTUUM cognitio juxta *Hippocratem* eſt vera eorundem medicatio: Ante omnia itaque inquirendum erit in morbi hujus ideam, antequam curationem ſuſcipiamus, cùm in morborum cognitione maximam Fortunæ Medicæ partem ſitam eſſe putemus. Dicimus itaque præſentem Ægrum laborare FEBRI MALIGNA, deſumtis ſignis dignoſticis à ſymptomatibus, morbi idea & aliis.

DEFINIMUS hanc febrim quod ſit: *intemperies maligna acris & fervida,*

vida, cum præternaturali totius maſſæ ſanguineæ effervescentia.

Dicitur *febris* à ferveo, vel ut aliis placet à februo, de quo *Williſius, Schokius, Voſſius & alii* videri poſſunt. Nos parum curantes Etymologicas diſceptationes, illas diſcutiendas aliis relinquimus. Nobis ſufficit notâſſe, adeſſe intemperiem calidam & pulſus mutationem, vel ut alii loquuntur cordis irritationem: quibus poſitis, neceſſariò ponitur febris. Solebat aliàs vox febris ſolis febribus ardentibus tribui; hinc canit Virgilius

Cum furit, atque artus depaſcitur arida febris,
Profuit incenſos æſtus avertere, & inter
Ima ferire pedis ſalientem ſanguine venam.

Uſus verò obtinuit, omnes illas intemperies, quæ aliqualem etiam conjunctum habent calorem, modò febrilis adſit cordis irritatio, vocare febres. *Vide Diſputationes Medicas Sylvii.*

Maligna dicitur, quoniam eſt mali moris, decipiens non rarò ægrum, medicum & adſtantes: ſymptomata habet graviora, quàm febres vulgò habere ſolent, plures afficit, multos interimit, & eludit vulgaria ante febrilia medicamenta, ita ut ejus natura longè diſtet ab aliarum febrium ideâ & genio. Dicuntur etiam tales febres malignæ, quia ſimiles ſunt malis hominibus, qui aliud vultu & verbis præſeferunt, aliud corde occultant, & factis præſtant. Dicuntur etiam venenatæ, quia immediate à venenatis particulis, ſive intus genitis, ſive extrinſecus admiſſis, oriuntur, ut dicetur capite de cauſa. Infeſtæ ſunt ipſis medicis, hinc nonnullis vocatur febris antimedica, medicorum napellus & flagellum, qua hodierno tempore in Germania multi celeberrimi viri obiêre, loquente experientia, *vide tractatum Cl. Fehr. de Scorzonera.*

Subjectum *hujus morbi* Universale dicimus eſſe totum corpus; conqueritur enim æger de ingenti laſſitudine totius, adeſt horror & rigor; & omnes actiones læſas eſſe deprehendimus. Particulare verò eſt cor, quod muſculum eſſe dicimus: Notandum verô ad evitandas falſas aliorum imputationes, nos hic non intelligere nudum illud parenchyma, ut vulgares Anatomici illud in mactatis canibus vel aliis cadaveribus demonſtrant; ſed potius indigitari à nobis integram fabricam cum inſito calore, & inſidentibus ſpiritibus animalibus, ſine quibus facultas illa pulſifica, quam nobis antiquorum ſectantes errores velut ſuperadditam quandam ab anima peculiarem virtutem obtrudunt, explicari nequit: niſi Entia præter manifeſtam neceſſitatem multiplicari velint.

Cor eſſe verum hujus morbi ſubjectum, patet ab inſigni functionis ejusdem læſione, pulſus enim eſt mutatus, in quo conſiſtit ratio formalis febrium juxta nonnullos, qui demonſtrant dari etiam febres frigidas, & calorem eſſe ſaltem effectum motus

ſive

ſive febrilis fermentationis: de quo vide *Franciſcum Piens* Medicum & Chirurgum expertum, ut & magnum noſtrum *Sylvium.* Nunquam, *dicentem,* probabunt eſſentiam febris conſiſtere in iſto æſtu in corde, hinc & univerſo corpore. p. n. aucto, poſtquam dantur febres algidæ, frigore continuo & nullo calore aut ægris, aut medicis adſtantibusve aliis notabili moleſtæ? quas, ne ſuis præjudiciis valedicire cogantur homines credere, quàm ſcire magis apti, negant ſimpliciter & audacter? quoniam in auctoribus ſuis claſſicis, atq; ſua ex ſe mutuò exſcribentibus, quos ſolos habent pro bonis, talia non legerunt in Muſeo ſuo ſomniis excogitandis & conſcribendis, quam circa ægros ſymptomatibus eorum obſervandis magis dediti, pro quibus orandum eſt, ut ſit mens ſana in corpore ſano, ni & hoc ex affectione quin & quandoque melancholia hypochondriacâ ſit minus ſanum, ſicùt ex vultu talium tetrico & moroſo facile eſt medicis practicis hoc deducere. Sed quid dicent ſuffeni bonorum auctorum helluones, ac nil præterea ferè ſapientes, de frigore tam ſæpè per horas plures tam graviter circa intermittentium initia ægros vexante & lacerante, ſubſequente non raro calore leni ac nullatenus moleſto? Audebunt ne negare, durante frigore laborare ſuos ægros febre? An potiùs dicent toto illo tempore tam longo auctum eſſe & concentratum in corde calorem ſuum fictitium ac præternaturalem, quamvis nec ſibi nec aliis, nec ægris ullo ſigno obſervabilem, præjudicio tamen ſuo neceſſariò concludendum? ſed pro his, *pergit*, quoque orandum, poſtquam mirè delirat ipſorum mens. An quæſo aſſentiemur hominibus omnem tum ægrorum tum aliorum, tum ſuum ſenſum ſuis præjudiciis poſtponentibus, & quidem cum quotidiano ægrorum ſuorum detrimento? Abſit, ut hoc agat vir bonus ac Deum timens &c. Certum tamen eſt, calorem inſitum ſive ignem naturæ ut alii vocant irritari, ſupprimi & tandem in manifeſtam erumpere flammam, accedentibus particulis ad expandendum nunc ſatis diſpoſitis. Qualis vero ſit ignis ille vitalis, multi non capiunt, ſeque illud neſcire apertè profitentur, dicendo: Cœleſtis eſſe naturæ. Putamus tamen non opus eſſe, ut ad extremos mundi angulos confugiamus, cum unus idemque hoc in univerſo ſit calor. Cœleſtia enim, inquiunt *Carteſius, Graydanus, Regius Tatinghoff, de la Forge, Brokhuiſen, Raei, aliique Viri Clariſſimi:* & elementaria tantoperè non differunt. Non ſunt duo calores, inquit Piens, neque concipi debent ut duo, ſed unus.

Quoad Causam Negotium hoc eſt arduum & difficillimum, quod multorum Clariſſimorum Virorum torſit ingenia. *Morbi peſtilentiales*, inquit Clariſſimus Willis, *adeò in tenebris graſſantur & ignotam ducunt originem, ut eorum cauſæ & eſſentia ſine recurſu ad occultas qualitates rarò explicentur.* Conabimur tamen,

men, quantum poſſibile, ægro noſtro & adſtantibus cauſam morbificam adeò clarè ac perſpicuè proponere; ut nulli dubitemus, illam facillimè à quòvis etiam, cui de meliori luto formavit præcordia Titan, perceptum iri. Cauſam itaq; veram hujus morbi maligni dicimus eſſe particulas acres volatiles & valdè incongruas, quæ compagem totius cruoris ſolvunt, deſtruunt, & univerſam œconomiam labefactant, id quod partim à priori, partim à poſteriori probari poterit. Novimus, nonnullos alto ſupercilio hæc lecturos, qui iſtiusmodi morbos malignos à tota ſubſtantia, & qualitatibus occultis dependere acriter defendunt, imò in illos invehuntur, qui profundius in latentem cauſam inquirere conantur; quaſi verò non ſit laude dignum, veritatem in profundo latenté eruere, & omnia in foro medico ad manifeſtas qualitates referre velle. Omnes unanimiter profitentur & concedunt, cauſam febrium malignarum eſſe venenoſam, ergo participabit de natura veneni: quod ſi ab epoto veneno eadem obſervemus produci ſymptomata, quæ per manifeſtas poſſint explicari cauſas, quid opus erit in explicatione ſymptomatum, febres malignas comitantium, confugere ad occultam aliquam & ſpecificam energiam? dicam adhuc clariùs: Si Mercurius ſublimatus, napellus, arſenicum aliaque venena intus aſſumta excitant nauſeam, vomitum, ardorem, anxietates præcordiorum, tormina, roſiones, fluxus alvi cruentos, lypothimias, tremores, convulſiones, ſopores, deliria, maculas cutis &c. per ſolam partium configurationem, quatenus diſſoluta abeunt in ſubtiliſſimas volatiles ac ſummè acres particulas, per quam configurationem manifeſtè omnes illi effectus explicari poſſunt. Ergo etiam in febribus malignis & peſtilentialibus, ubi eadem obſervamus ſymptomata, per tales qualitates manifeſtas idem negotium explicari poterit. Prius nunquam negari poteſt, & hactenus ſufficienter probatum, â nobis etiam in ipſo conflictu ulterius demonſtrabitur. Ergo conſequens etiam erit firmiſſimum.

Rectè hoc ex fundamento præmittit *Clariſſimus Willis* explicationem naturæ venenorum, antequam venenum peſtilentiale in ſpecie deſcribat, quoniam illis probè cognitis, facillimè etiam naturam febrium malignarum ſcire poterimus. Siquidem ipſorum vis conſiſtit in ſola continui ſolutione, ſive foris in corpus noſtrum agant, ſive intus virulentiam ſuam prodant, ita ut ſupervacanea ſit diviſio morborum in morbos intemperiei, compoſitionis & ſolutæ unitatis, cum omnes in continui ſolutione conveniant, & differant ſolum quoad majus & minus, dum vel facilius vel difficilius in ſenſus incurrunt. A poſteriori etiam ſententiæ hujus veritas probatur, dum obſervamus medicamenta illa alexiteria non occultâ ſed manifeſtâ agere qualitate, imò ne unicum quidem nominari poſſe alexipharmacum, cujus

jus effectus ſive operationis non manifeſta poſſit reddi ratio. Omnia enim alexipharmaca referri poſſunt ad attenuantia, incidentia, volatiliſantia, calefacientia, quæ pro diverſitate veneni exhibentur, quatenus iilud conſiſtit in frigore potentiali: glutine quodam volatili, coagulatorio & contagioſo: vel in particulis acutis ſcindentibus & cauſticis, quibus necroſin liquori tam vitali quàm animali inducit, (vel ut alii loquuntur, quibus animam vegetativam & ſenſitivam deſtruit) hinc oriuntur à venenis juxta Regium, magni ardores, mentis perturbationes, deliria, partium & totius corporis refrigerationes, intumeſcentiæ, livores, roſiones, excoriationes ſimiliaque alia ſymptomata; quæ per contraria calefacientia, vel refrigerantia, item oleaginoſa, pinguia & lenientia, ſæpè curantur. *vide* ulterius *medicinam Henrici Regii.*

Particullæ illæ incongruæ duplici agunt in corpus noſtrum modo, vel fundendo, vel coagulando: *fundendo*, dum ita diſſolvunt ſanguinis compagem, ut in ſeroſum abeat liquorem, & ad accendendum ſit planè ineptus, inde ceſſat pneumatoſis tam in corde, quàm in cerebro, non aliter ac affuſo oleo 🜿ri lac in liquorem tenuem abit, nec unquam ad fibroſam conſiſtentiam reduci poteſt.

In Ephemeridibus Gallicis collectis à Jean Baptiſta Denys refertur, canem illicò mori, ſi per Siphonem ſanguini miſceatur liquor N. ita enim fundi maſſam ſanguineam, ut mutata ejus textura particulæ nunquam in ordinem priſtinum cogi queant.

Coagulando, dum ſanguis confeſtim figitur, & ad circulandum ineptus redditur; hinc oriuntur ſuffocationes, maculæ nigræ, lividæ, totum corpus non raro vel ſaltem alterutrum latus poſt mortem obſidentes: Non aliter ac ſi ſpiritus N. injicitur per arteriam, & ſanguinem cum inopinato animalis interitu coagulat.

Accuſabimur forſan à nonnullis nimiæ curioſitatis, quum illa parum proſint futuro medico, ſemper enim eandem dicunt manere medendi methodum, eadem etiam ſemper applicari remedia, ſive ad occultas confugiat quis qualitates, ſive alius factus audacior per particulas (*ad quas tanquam commune aſylum dicunt nos confugere, & pro illis tanquam pro aris & focis dimicare, imò pro Diis haberi*) negotium illud explicare tentet. Verùm errant quàm maximè boni illi viri. Quomodo enim Medicus debellabit morbum, cujus cauſam ignorat? ignorantiam verò ſuam nolens volens prodit, dum dicit: Febrem malignam eſſe morbum occultarum qualitatum, idem enim eſt, ac ſi diceret, die Haubtſchwachheit kommt her/ ich weiß nicht woher. Ipſa etiam alexipharmaca quàm maximè inter ſe differunt, neque indifferenter applicari debent, & hujus rei ignorantia multos trucidat, ita ut forſan errore medici plures pereant, quàm virulentia ipſius morbi. Siquidem ſi venenum

 ſit vo-

ſit volatile valdè & acre, ſummo cum vitæ periculo ægro exhibentur medicamenta alexiteria, ſalibus volatilibus abundantia; potius contraria eligenda, vel præcipitantia, vel acrimoniam obtundentia. Lap. Bezoar. Bolus armena, diaſcordium & alia. Ex quibus patet, methodum noſtram medendi non eſſe adeò periculoſam & lubricam, ut illorum, qui vera negligunt principia. Retulit mihi *Dominus Waldſchmidius*, ſe aliquando tractaſſe Juvenem febri maligna graviter decumbentem, in quo nullum toto morbi tempore gravius obſervare poterat ſymptoma, quàm ſummam reſpirandi difficultatem, per intervalla crebrius recurrentem, ut præ metu ſuffocationis æger erecto corpore noctu diuque ſedere coactus fuerit. Ter ſecta fuit vena, non lege methodi ordinariæ, ſi quidem nec plethora aderat; nec calor febrilis adeò urgebat, hinc ſecunda & tertia venæ ſectio ab aliis medicis prohibebatur; interim facies obſervabatur livida à ſanguine coagulato & circa malas reſtagnante, pulſus erat languidus à ſanguine ad cor transeundum minus diſpoſito, quibus omnibus probè conſideratis; deſertâ viâ communi, venæſectio bis adhuc feliciſſimo ſucceſſu, aliis contradicentibus adminiſtrabatur, & æger è faucibus mortis eripiebatur, non neglectis aliis ſanguinis coagulationem impedientibus medicamentis. Et quomodo quæſo occurrere poterimus ſymptomaticæ & colliquativæ urinæ in febribus his excretioni? ſudoribus illis copioſiſſimis ſed ægro funeſtis? fluxui alvi coliquativo? de quibus optimè *Riverius de febri malignâ?* niſi vim illam fundendi probè cognitam habeamus, tunc enim exulare debent omnia attenuantia & volatiliſantia, & illa adhiberi, quæ tonum tum viſcerum tum ipſius ſanguinis conſervent.

Brevibus itaque dicimus, particulas has acres & malignitatis & effervescentiæ eſſe cauſas, ex ſola configuratione, quemadmodum videmus in chymicis duos liquores confuſos ſe invicem deſtruere, effervescere & ſtrepitum edere, nullo aliô accedente movente, præter ſolam illam texturam, quam à primo habent ortu, & qua, quoties aliis figuræ particulis occurrunt, tales ebullitiones excitant.

Nunc eâdem brevitate etiam Modum Generationis proponemus: generantur illæ particulæ vel in corpore ipſo, vel alibi generatæ corpus intrant. In noſtro ægro utrumq; poteſt eſſe; Hodierno enim tempore malum hoc Epidemicum eſt, & hinc indè vagatur, ut quàm facillimè contagium aliundè ſuſcipi poſſit. Adeſt præterea conſuetæ evacuationis ſuppreſſio, ob quam ſanguis reſtagnans aceſcit, & ebullit, quo in motu particulæ fiunt acriores & cordi communicatæ irritationem illam vitioſam, nec non una cum ſanguine ad alias partes translatæ, calorem totius corporis excitant, ſicque malignitatem induunt, id quod cernere

licet

licet in aquis paludoſis, aliisque liquoribus diu reſervatis.

Symbolum ſuum conferunt SEX RES NON NATURALES; Præ omnibus vero conſiderandus eſt AER: quamvis enim & reliqua quid conferre poſſint, tamen non tam generare febres malignas, quàm illas graviores reddere putamus. Sine aëre vitam noſtram conſervare nequimus, cum in eo ſit occultus vitæ cibus, de quo vide *phaſin Sophicum Domini Johannis Tackii.* Aër itaque facillimè ſanguini ſuas imprimit qualitates, qnod ſi alienis & peregrinis imbuatur particulis, inficit ſanguinem & labem corpori noſtro communicat, Eundem verò alterari & inquinari certô certius eſt. Sunt autem duo præcipui ſpiritus, quos in aëre obſervamus, quorum unus eſt acidus, alter volatilis ſalſus, uterque aptus, vel compagem ſanguinis ſolvere, vel cruorem magis figere. Negari ſanè nequit, continere in ſe aërem æſtivum particulas ſalinas lixivas, ſed volatiles, aliquid oleoſi & aromatici habentes: Hinc, referente *Illuſtri Digbæo*, & ex hoc *Clariſſimo Sylvio*, illi, qui exeunte vere aut vigente æſtate aëre ſudo ac ſereno per Galliam meridionalem faciunt iter, percipiunt aromaticum plantarum etiam longiſſimè diſſitarum odorem & fragrantiam certiſſimo argumento, particulas ſubtiles emanare ex illis plantis, atque cum vento transportari per aërem ad regiones alias. Particulæ illæ agitatæ à calore ſolis magis acuuntur, & attractæ per inſpirationem augent particulas bilioſas in ſanguine, infringunt humorem acidum & auſterum, quorum munus eſt ſanguini juſtam largiri conſiſtentiam, & temperare bilis volatilitatem, unde ſanguinis craſis valdè mutatur & ad corruptionem diſponitur. Neque aër inſpiratus pulmonibus ſolùm communicatur, verùm ipſo in introitu etiam ſalivæ miſcetur, & glandulas intrat, deglutitur etiam in ventriculum, ibidemq; auget bilem, hoc eſt, reddit illam acriorem & magis volatilem, humores etiam pituitoſos & viſcoſos ibidem attenuat, & fluxibiles reddit. Clariſſimus *Sylvius* hâc de re ita diſſerit: *An inſpiratus aër aliqua ſui parte ſalivæ quoq; aliisq; humoribus, à cerebro ſubjectisque ipſi glandulis, glanduloſisq; tunicis ad os & fauces derivatis, commiſceatur, & unà cum illis deglutitus in ventriculo & inteſtinis tenuibus mutationem aliquam humoribus ibi repertis, aut confluentibus adfert? ſicut arduum eſt probare, ita durum videtur negare. Mihi certè, qui veritatem ubiq; ac unicè ſector, non cenſetur illud improbabile, quamvis putem, plures adhuc requiri obſervationes ad rem illam obſcuram illuſtrandam, confirmandamq;, & ita ſtabiliendam, ut diſſenſientium cogatur aſſenſus.*

Referendi ſunt huc venti, qui agitando, confundendo, & apportando aërem vitiant. Sic auſtralis alis ſuis ſalem volatilem ad nos transportat, nec non ſpiritũ volatilem. Borealis plures acidas particulas ſecũ vehit: ſuntq; vel nitro-

nitroſæ, vel de ſale muriatico & armeniaco participant. Denique impurior fit aër, & ad generandas febres aptior à nebulis, nubibus, pluvia, nive, grandine, à vaporibus & tetris exhalationibus, è cavernis, locis paludoſis, vel cadaveribus exſpiratis: de quibus prolixè agit *Sylvius*, qui videri poteſt.

Aër itaq; infectus interimit plantas, bruta & homines, ut videmus aquas corruptas & alienis incongruis & peregrinis corpuſculis & atomis refertas necare piſces: Venenatæ enim particulæ ſunt valdè agiles, & in momento tanquam radii luminares per medium diaphanum transeunt.

Paulò aliis verbis, eodem tamen ſenſu, de hoc negotio loquitur *Thomas Willis:* ſiquidem is admittit innumeras atomos figuræ multiplicis & plurimum diverſæ, ob quas variè cohærent, mutuo combinantur, & corpora noſtra diverſimodè afficiunt. Nam quamdiu in utriſq; apta contemperatio intercedit, tam diu vita ac ſanitate fruimur. Sin vero corpuſcula aëri innatantia ſint ejusmodi figuræ & potentiæ, ut ſpiritibus corporis noſtri adverſentur, tunc craſis ipſorum pervertitur, corpus putredinem concipit, & vita nonnunquam extinguitur. Hinc inter homines ac pecora lues ſæpenumero graſſatur, quæ ſimul totos interficit greges. Plura qui deſiderat, adeat ipſum authorem *libr. de fermentatione & febribus*.

Cum verò brevitati ſtudeam, ipſam applicationem Lectori relinquo, vel magis ſpecialia mihi ad cathedram reſervo, quilibet enim videt ex antedictis veram cauſam febrium malignarum facillimè ita erui & in apricum duci poſſe, ut nihil poſſit eſſe clarius: Reſtat ut de SIGNIS agamus, antequam ipſam aggrediamur curationem.

SIGNA DIAGNOSTICA vel malignitatem indicant, vel diſpoſitionem febrilem: utraque à ſymptomatibus deſumuntur, quorum ſyndrome & congeries ſignum pathognomonicum exhibet. Itaque hic operæ precium erit, ordine referre SYMPTOMATA, & ſimul cauſam eorundem addere, quo ſigna fiant clariora. Hi morbi cognitu ſunt difficiles, ſolent enim vel ſine, vel cum tantillo frigoris invadere; adeſt ſtatim in principio ingens laſſitudo membrorum, capitis gravitas, & ut plurimum ſolent ab initio illam indiſpoſitionem ſuſcitare, qua quis antea laboravit. Sic in hyſtericâ muliere cauſabunt uterinos affectus; in calculoſis dolorem renum excitabunt: qui colicis obnoxii ſunt doloribus, in illis colicam mentiuntur, in aliis pleuritidem ſimulant. Sæpius cum hæmophtyſi adoriuntur, ſicq; deludunt medicos, ut horum ſymptomatum, & non febris malignæ rationem habeant.

In præſenti caſu Æger noſter conqueritur de *ingenti laſſitudine* totius, partim à copia humorum vitioſorum hinc inde in habitum corporis effuſorum, partim etiam ob ſpirituum animalium vitium. Siquidem

auræ

auræ inſtar particulæ illæ venenoſæ afflant ſimul liquorem animalem, proptereà ſegnius influit, & motum ac ſenſum cum moleſtia quadam edit. Accedit & hoc, quod, læſa ſanguinis accenſione in corde, illicò ceſſet ſpirituum animalium genuina generatio, unde paulo poſt functiones animales non ritè peragi poſſunt.

Sequitur *horror & rigor* reciprocus; partim ab halitibus acribus & mordacibus partes ſenſiles obſidentibus, partim etiam ab ipſa cordis irritatione, & flammulæ cordis agitatione. Siquidem obſervatu dignum, ligna recentia igni impoſita ipſi ruinam minari, & flammam valdè minui, ut penitus extingui videatur: tandem luctâ transactâ, & recuperatis de novo viribus, in apertam erumpit flammam. Eôdem modô quoties humor incongruus unà cum ſanguine cor ingreditur, toties flammula cordis opprimitur, hinc rigor & horror ob illam cordis irritationem in univerſo corpore percipitur: Donec, diſcuſſis particulis aquoſis, & ad accenſionem minus diſpoſitis, reliquæ particulæ fiant fervidiores; Hinc videmus in ægro noſtro rigorem ſubſequi calorem, accenſo enim ſanguine, & auctâ nunc flamma particulæ illæ agitatæ alias vicinas agitant, donec tandem calor in toto corpore deprehendatur. Quæ omnia accuratè explicantur à *Jaque Rohault de febribus.* Cum his conciliari poſſunt *Sylvii meditationes*, qui rigorem deducit ab halitibus acidis & auſteris ſucci pancreatici, corrupti ob reſtagnationem, & bilis dominium ſuperantis: quibus diſcuſſis, inquit, bilis ſui juris facta calorem ſive agitationem particularum minimarum in toto corpore inſtituit.

Sitis & capitis dolor ab iisdem dependent cauſis. Siquidem bilis tum per ſe acrior, tum ab efferveſcentia febrili adhuc acrior pejorque facta ſitim inducit. In capite vero, rodendo, vellicando & diſtendendo acrimonia ſuâ salsâ lixivâ dolorem excitat: unde vigiliæ contumaces ſequuntur, quatenus tam ab acida acrimonia, quàm etiam ſalſa partes ſenſiles afficiuntur. Siquidem vigiliæ tam diu durant, quam diu ſenſuum externorum organa vehementer vellicantur. Pulſus eſt languidus, ob ſanguinis corruptionem, ex obſtructione hæmorrhoidum pronatam; interdum naturali adhuc ſimilis, quoties iſtiusmodi particulæ adhuc ingrediuntur, quæ momentaneam illam accenſionem ſuſcipiunt. Notandum tamen, talem pulſum non diu manere, & ſi accuratè forſan illum obſervare velimus, nunquam in omnibus erit naturali ſimilis: *Pulſus minor, inquit Clariſſimus Sylvius, acceptus ferendus halitibus acidis ad cor delatis & ſanguini admiſtis eundemque ſolito magis coagulantibus, adeò ut tunc denſior factus ſegnius ac difficilius rareſieri queat, Debilior verò debetur iisdem halitibus acidis ſanguinem non tantum, ſicut dictum coagulantibus, verùm eo ipſo ipſum ad partium quarumvis ſeceſſum ac ſecretionem ubivis abſolvendam in-*

eptiorem facientibus; unde in cerebro animales ſpiritus minori copia tunc à ſanguinis maſſâ ſecedentes animalem motum ubique languidiorem efficiunt: quapropter multi eò tempore pedibus ſuis ſtare non poſſunt, aut partes alias commovere.

Præcipuum ſignum diagnoſticum inter alia à viribus deſumitur. Videmus ægrum noſtrum pati *animi deliquium* citra cauſam manifeſtam; inde concludimus, latere anguem in herba, & ſummam malignitatem occultari, reliquis diebus magis magisque ſe prodituram. Sanguinis enim motum valdè eſſe perturbatum, & ob æqualem ejus mixtionem à fermento venenato ſolvi inceptam cruorem in corde ſtagnare exinde facillime colligi poteſt.

Adeſt *Nauſea* à bile volatili in ventriculo & inteſtino duodeno fluctuante, & ventriculi ſubſtantiam ſenſilem ad motus periſtaltici inverſionem irritante.

Alvi fluxus oritur à ſanguinis fuſione & colliquatione, nec non à bile acriori prædominante, & excrementa diluente. *Dolorem circa ventriculi regionem* alii à flatibus comprimentibus orificium ejus ſuperius derivant. Nobis magis placent illa, quæ *Helmontius* habet, dicendo; *Sedem ſuam has febres habere in convexo ſtomachi, ad quæ loca nonniſi arcana provenire; Endemicam enim inſpirationem nihil aliud eſſe, quàm odores imperceptibiles, qui per pulmones in thoracem penetrent, diaphragma perſpirent, & ſtomachi ſuperficiem feriant.* *Linguæ ariditas* vel ſola hujus febris ſignum inſeparabile eſt, qua perſiſtente gliſcit febris: vide *Oſvvaldum Grems.* Quæ ſigna collectivè ſumpta, & febrem & malignitatem certo indicant, cujus curationi nunc incumbuendum eſſet, niſi ex re foret medici, ſeſe prognoſtico aliquo præmunire, ne, ſi curatio pro voto non ſuccedat, ejus fama incurrat naufragium.

Urina rubicunda debetur bili, vel particulis 🜍reis una cum ⊖linis mixtis & incoctis: unde febrilem diſpoſitionem & ſpirituum accenſionem cognoſcimus.

Signa Prognostica hoc in affectu ſunt lubrica, facillimè decipientia & medicum & ægrum, id quod jam dudum agnovit *dictator* dicens §. 2. *aph.* 19. *prædictiones in morbis acutis eſſe incertas.* hinc ſuadet *Magnus Rolfincius* ex *Riverio:* Satius eſſe, eloquia noſtra ſuſpendere, donec vel naturæ vel morbi victoriæ indicia certa ſe obtulerint. Siquidem obſervatum eſſe, quod quò majora in hâc febri apparuerint ſymptomata, quæ aliis in morbis pericula, imò etiam ipſam mortem minentur, eò meliorem ſalutis exitum reſpondiſſe: Mitiorum verò ſymptomatum præſentia plurimos interiiſſe.

Fallaces ergò *ſunt his in morbis prædictiones*, quia tempora morborum ita accuratè diſtingui nequeunt, cum morbus hic æqualiter ſua tempora percurrat, & refert *Grembs*: quendam ſextô die ſudâſſe ſudorem frigidum copioſum, & ſeptimo ſe melius

lius habuiſſe. Hinc exclamat: *ó quàm fallaces regulæ dogmaticorum*! Idem obſervavit *D. D. Geilfuſius*, in illuſtri perſonâ, quod ex relatione *Dn. D. Waldſchmidii* habeo.

Eſt hæc febris ex numero acutarum, hinc ratione temporis prædicimus ad undecimum & decimum quartum diem extendi poſſe. Eſt *morbus periculoſus*, inſidioſus, curatu difficilis ac multis lethalis. Metum augent graviora nonnulla ſymptomata; animi deliquium, fluxus alvi, & ſumma virium proſtratio. Reconvaleſcentiam repromittunt ætas juvenilis, mentis conſtantia, & convulſivi motus abſentia.

Interim *inter ſpem & metum* verſamur. Nullum dubium eſt, ſanguinem ob prægreſſam hæmorrhoidum obſtructionem valdè eſſe corruptum. Magna ſpes ſita eſt in earundem apertione, nam in febribus malignis juxta *Fabricium ab Aqua pendente* plus præſtant hæmorrhoidum per hirudines apertiones, quàm venæſectio, quoniam reſeratis arteriis ſedalibus ſanguis à corde revellitur.

Diligenter *quotidiè* erunt *inſpiciendi oculi*, manus tangendæ, & lingua examinanda. Oculi, ut inſtans delirium prævideatur. Manus, quæ convulſionem inſtantem indicant: & lingua, quo ſciamus, utrum morbus ungaricus, vulgò die Bräune/ coincidat.

Pulſus ſervans æqualitatem bonus. Malus è contra inordinatus & inæqualis.

Pulſus ſanorum ſimiles periculoſi: ſignificant enim naturam præ imbecillitate à coctione abſtinere: juxta *Riverium.*

Motus convulſivi admodum periculoſi ſunt.

Motus tremuli manuum & linguæ funeſti eſſe ſolent, & plurimùm ab Hippocrate damnantur.

Surditas in principio apparens malum portendit, in ſtatu vero ſalutem pollicetur.

Narium ſtillicidium malum.

Singultus & *cardialgia* mortem minantur.

Maxima ciborum averſio periculoſiſſima eſt.

Oculorum inflammatio certum appropinquantis mortis prænuncium, niſi hæmorrhagia narium ſequatur.

Per ſomnium etiam nunquid ex oculis ſub appareat, inſpiciendum. Nam ſi quid non exactè commiſſis palpebris ex albo ſub appareat, modò non ex alvi profluvio, aut medicamenti potione, contingat, malum eſt ſignum & lethale valdè. *L. 6. aph 52.*

Ex urinis in febribus malignis ferè nulla prognoſis elicitur, aut admodum incerta: ſiquidem, quæ ſanorum ſimilis eſt, ſæpius peſſimum exhibet ſignum: Imò verò multi, coctionis ſignis manifeſtè in urinâ apparentibus, è medio ſublati ſunt. Attamen urinæ concoctæ, & laudabile enæorema habentes, idque multis diebus perſeverans, & de die in diem magis ſeſe uniens, ac in matulæ fundum ſenſim deſcendens, certam ſalutem

tem

tem perpetuò pollicetur. Vide *Riverium.*

Certius prognoſticum, ſed triſte, ſumitur ad hoc, quando ægri floccos carpunt, vel plicas ſupra lectum explicant, vel quodlibet objectum inordinatè arripiunt: quod qui faciunt, nunquam evadunt: quia ſignificat delirium valde intenſum, & non ſolum meningum, ſed & occuli tunicarum inflammationem, & ſpirituum opticorum perturbationem incurabilem; propter quam oculis varia & falſa objiciuntur, quæ æger removere conatur. Vide *Hæfer. p. m.* 346 id aliquando tamen citra noxam & ægri interitum factum fuiſſe refert *Horſtius Tom.* 2. *p. m.* 92. *obſer. ſuarum*, quæ dignæ, ut noctu diuque à quovis practico legantur, relegantur, ac in ſuccum & ſanguinem convertantur.

Curatio nititur indicationibus: Sunt verò *duo* potiſſimum hoc in caſu *indicantia*, intemperies calida, & maligna, illa per alterantia, hæc per alexipharmaca expugnanda. Adſunt etiam urgentiora ſymptomata, quæ curationem ad ſe convertunt: vigiliæ, alvi fluxus, animi deliquium & linguæ ſiccitas.

Remedia deſumuntur è triplici fonte: *Chirurgico, pharmaceutico & diætetico.* In *primô* ſeſe offert venæſectio; quæritur, *utrum in ægro noſtro celebrari poſſit?* ℞. Nullum indicans venæſectionem reperimus hoc in caſu, excepto calore febrili, & hæmorrhoidum fluxu ſuppreſſo. Malignitas enim per ſe nunquam venæſectionem indicat. Itaque contraindicantia, perhibentia & prohibentia quoque conſideranda veniunt. Adeſt autem alvi fluxus, nauſea & ſumma virium proſtratio, quæ illam potius prohibent. Itaque ab illa abſtinendum, & ejus loco cucurbitulæ applicandæ ſunt, præſertim in partibus corporis inferioribus ad ſolvendam hæmorrhoidum obſtructionem, in quo ſpes ſalutis ferè ſita eſt. Convenient etiam hirudines venis ſedalibus applicatæ; modum applicandi docuit *Zacutus Luſitanus*, & ex hoc *Hoffmannus.*

Sanè *venæſectio* in morbis malignis mihi ſemper fuit ſuſpecta, & nunquam approbatur, niſi in plethoricis; quia theſaurus iſte vitæ humanæ, frænans acres & malignos humores per V. S. aufertur, & ſic malignitas facilius prædominari poteſt. Hoc in noſtro caſu planè ob alvi fluxum exulare debet, qui eſt perpetuum prohibens. Et cum ſit res maximi momenti, audiamus ſententiam pronuntiatam *à Moræo, practico dexterrimo*, ita dicente: *Obſervandum diarrhæam magnum eſſe prohibens ſanguinis miſſionis, ideoq; in hâc noſtra maligna febre ſanguinem non fuiſſe emiſſum, quia ipſa febrem, in qua tamen Hippocrates ita ſanguinis miſſionem commendat, concomitatur. Fundamentum tamen etiam eſt in ratione, quia cum frequenti alvi dejectione, in qua diarrhææ eſſentia conſiſtit, plurimum vires dejiciantur, ſanguis ſi emittatur, adhuc magis conſequenter infirmus viribus deſtituetur,*

tuetur, & ſic tandem non ſuperſunt, quibus poſſit morbum in vigore conſiſtentem, perdurare, quod tamen ſemper medicus menſurare debet, alioquin actum eſt de vita infirmi. Igitur omni morbi tempore, quo diarrhæa adeſt, à ſanguinis miſſione abſtinemus.

Solent aliàs Medici pro & contra diſputare. Et miror *Minadoum* Medicum Italum ſcripſiſſe de febri maligna, quod in hac febri audacter ſit mittendus ſanguis, ſi verò contingat, ut ægri moriantur, id factum eſſe, quod ſanguis non ſufficienter ſit miſſus. Sed quid ſi ad animi deliquium usque emittatur ſanguis, & æger moriatur, valebit ne adhuc excuſatio illa, mortuum eſſe ægrum, quod non ſufficienter ſit miſſus ſanguis? Interim procede cautè, nam venæſectio eſt remedium, quod medicum ad ſummum honoris & famæ faſtigium evehit, & quod ipſum etiam facillimè è ſolio iterum deturbare poteſt. Si enim ſanguis non eſt miſſus, contendunt, ſi miſſus fuiſſet ſanguis; forſan æger evaſiſſet: Si verò mittitur, tunc inculpant venæſectionem, dicendo, febres malignas alexipharmacis expugnari, non verò vires dejici debent, quibus amiſſis natura contra malignitatem morbi pugnare nequit: quicquid ergò feceris, vulgi cenſura impinges, ſi ſolus es in cura, tum omnis culpa tibi ſoli imputabitur, ſi in mutuum conſilium alios Medicos vocaveris, hic venæſectionem, alter ſudorifera, alter laxativum proponet, & cum quilibet in ſua opinione cedere nolit, fit inanis rixatio, quæ omnia prolixius proſequitur *Grembſius.*

Vicem venæſectionis ſupplere poterunt *cucurbitulæ*, de quibus ſuprà: Rectè de illis *Celſus, ut ex iis minus vehemens eſt auxilium, ſic certè eſt magis tutum, nec unquam eſt periculoſum, etiamſi adhibentur, ideoque ubi ſanguinem mittere opus eſt, periculumque à vena ſecta immineat, huc potius ſemper confugite.*

Ex hoc fonte etiam *veſicatoria* petuntur, quæ auram venenoſam tam è liquore vitali quàm animali potenter revellunt, quæ ægro noſtro in pedibus applicanda ordinamus, ne ſanguinis motus ad vaſa ſedalia impediatur. Et quamvis illorum uſus à nonnullis in dubium vocetur, plus tamen confidimus experientiæ tot virorum illuſtrium. vide *Celeberr. Horſtii & Riverii obſervationes.* Experientiam hanc, inquit *Hæferus in tractatu Hercules Medicus inſcripto, in memet ipſo confirmare auſim, qui, cum Anno* 1632. *eadem lue Epidemicâ diebus canicularibus laborarem, & morbo in ſtatu exiſtente, per triduum totali uſu rationis ſine cibo, motu, loquelâ deſtituerer, non ſine parentis mei & adſtantium ſtupore, poſt cantharides nuchæ applicatas & veſicam ruptam, rationi, loquelæ, & tandem priſtinæ ſanitati, Deo opt. maximô medicamentis benedicente, reſtitutus fui.* Cavendum autem, ne inſtante vel præſente criſi adhibeantur, vel ne remedia uno eodemque tempore uſurpentur, ne eveniat,

quod fieri ſolet in incendio domus, ubi populus adeò occupatur, ut unus alteri ſit impedimento.

E fonte pharmaceutico purgantia prodeunt, quæ etiam nobis prohibentur, tum à malignitate, tum ab alvi fluxu: quo nomine non ſolùm evacuantia propriè dicta, verùm etiam lenitiva & clyſteres caſtigantur, & citra temeritatem imò inſaniam tali in caſu, ubi diarrhæa comitatur febrem malignam, exhiberi nequeunt; illi enim temerarii non intelligunt naturam veneni, & neſciunt, quod particulæ illæ acres leviſſimo etiam motu agitari, & à circumferentia ad centrum ſummo cum vitæ periculo, medici infamiâ, & perpetuo conſcientiæ morſu, præcipitari poſſint. Interim ignorantiâ nihil doctius, & nihil audacius.

Vidimus nunc, quid de venæſectione, purgantibus, lenitivis & clyſteribus ſit ſtatuendum. Recte itaque primo ſtatim intùitu aggredimur malignitatem, quæ Bezoardicis expugnanda: & quamvis Hippocrates ſudores, ſine coctione qui accidunt, inſalutares eſſe ſtatuat, tamen cum materia maligna qua talis coctionem non admittat, ſed ſi coctionem expectare velimus, omnes humores interim corrumpat, radices altiores agat, & vires magis magisq; convellat; rectius ad ipſa ſtatim ſudorifera confugimus. Et cum ſuperius dixerim, ſymptomatum urgentiorum ſemper habendam eſſe rationem, ut itaque una fidelia duos dealbare posſimus parietes, bezoardicis & inteſtina corroborantibus etiam ſic ſimul hunc curabimus affectum: detur itaque pulvis ſequens.

℞. *Pulv. Anglici* ℈ß.

S. Engliſches Giſtpulver auf einmal.

℞. *Aq. è typh: Cervor. ſ. vin.*
Tormentill. ana ℥i.

S. Waſſer zum Pulver.

℞. *Diaſcord. Fracaſt.* ℈iv.
Aq. Carduib. ℥iß.
Spec. de hyacinth. ℈j.
Liquor. diaphor. mynſ. ℈i.
M. F. Pot.

S. Schweißtränckein auf einmal.

Hæc & alia, quoties opus fuerit, exhiberi poſſunt, & ſudores tecto corpore expectari.

Curatio diarrhææ felicius peragitur ſudoriferis, quoniam illa humores ad ambitum corporis à ventre revellendo non ſolùmmodò diarrhϾ, ubi cum maligna febre conjungitur, maximè proſunt, verùm & ipſa malignitate febrili hæc remedia etiam expoſtulante, ipſi malignæ febri ſunt remedium. Obſervandum enim hic iterum ex *Moræo*, haſce diarrhœas nunquam eſſe naturæ ſalutares operationes, quod ex eo patet, quod patientem ſolummodò in pejorem ſtatum cum virium dejectione deducant, neque ſint cum facili tollerantia, aut etiam ſequatur conferentia, qualiter ſunt illæ, quas in continuis ſimpliciter putridis febribus cum virium robore morbique remiſſione non raro in praxi obſervamus: Neque refert, quod in principio morbi, alvo ſolummodò primæ regionis excrementa evacuante, non multum videntur debilitare,

tare. quoniam notabilis ſequitur debilitas, dum, diarrhœa continuante, ſeroſitates vaſorum evacuantur. Interim & caloris & virium etiam habenda erit ratio. Cui intentioni ſatisfacient ſequentia.

℞. *Aq. Theriacal.* ℥i.
roſar.
regiæ Viennenſ. ex ⊕ *deſtill.*
è ſucc. rub. idæ. ana ℥ij.
Spirit. refrigerant. gr. xv.
Syrup. liberant. ℥i.
M.S. Kühlend und ſtärckend Waſſer.

Vel ℞. *Aqu. ſer. lact. deſtill.*
borrag. ana ℥i.
Juleb. Gemat. C. ℥ß.
M. S. Ut antè.

℞. *Spec. de hyacinth.*
Diamarg. frigid.
Pulv. Bezoard. Sen. ana ℈i.
Lap. Bezoar. Orient. ℈ß.
⊕ *perlat. gr. xv.*
M. F. Pulv.
S. Stärckend Hertz-Pulver / ein halb Quintlein auf einmal.

℞. *Aq. p. Epithem: cord.*
roſar. ana ℥ß.
Carbuncul. ℥ij.
Acet. Bezoard. deſtill. ℥iij.
S. Hertz-Pulß und Anſtreichwaſſer.

Vigiliæ demulceri poſſunt ſequenti Emulſione.

℞. *Sem. melon. excortic.*
cucum. excort. ana ℥iij.
papav. alb. ℥iß.
Contuſ. cum
Aq. ſer. lact.
roſar.
borrag. a. ℥ii. *emulg. l. a. add.*
Margarit. pp. ℈i.
Man. Chriſt. perlat. ad grat.
S. Beſänfftigende Nachtmilch für etlichmal.

Linguæ ariditatem corrigit Mucilago ſeminis Cydoniorum: Gelatina. C. C. vel quod erit inſtar omnium, Aqua rubra ad fauces, vulgo das rothe Gurgelwaſſer / vel das rothe Pommeriſche Waſſer. Cujus genuinam deſcriptionem multi inter arcana habent.

Unicum adhuc notandum de *Diaphoreticis & Cardiacis*, quæ liberaliori exhibita manu cordis motum intendunt, quin & ſæpiſſime ejus robur frangunt; quare vulgaris obſervatio eſt, quòd cardiaca non rarò mortem accelerant, eò quod cruorem nimis exagitando, vires citiùs alterant.

Caveant ergo ſic ſibi juniores medici, & diſcant rectè ex præcedentibus mederi, ne tam multos æterno impoſterum commendent ſomno.

Simili prudentia & circumſpectione etiam opus circa *opiata*, hæc enim, quoniam ſpiritus vitales extinguendo & figendo opus ſuum perficiunt, ſi in pulſu debili ac vacillante uſurpentur, ſuffocando ſomnum perpetuum accerſunt, id quod quotidiana experientia ſatis ſuperque teſtatur. Quare in pulſu languido, inæquali ac formicante, cane pejus & angue opiata vitanda erunt.

DIÆTAM quod attinet, conſiſtit illa in legitimo *ſex rerum non naturalium* uſu, itaque in illis ægro noſtro erit ſervandus modus: *Aër* vitioſus corrigendus floribus fragrantibus hinc inde ſparſis, aut ſuffitu ex rebus odoratis, miasmati venenoſo reſi-

 ſten-

tibus. Præterquam enim quod ejuſmodi thymiamata aërem infectum corrigunt, etiam ſpiritus vitales, pravitate venenoſæ auræ infectos, à fœdis inquinamentis depurant, quemadmodum quævis odorata in abdita corporis ſe trajiciunt, ſpiritusque valdè alterant, ac in lipothymiis rerum fragrantium odore evaneſcentes ſpiritus revocantur, & inſtaurantur. Sic referunt *Democritum inſignem ſuorum temporum Philoſophum*, morti jam proximum, panis calentis odore integrum triduum effluentem ſpiritum retinuiſſe. Hinc aliis in plurimis morbis ſuffitus antiquis fuere familiares; ut videre eſt apud *Hippocratem*, *Avicennam* & alios: Nec muliebre commentum eſt, etſi illæ ſine conſilio re hac ſæpiſſimè utantur, & quamplurimos patientes liberent: vide *Neucranz de Purpura*.

Victu utatur tenui, cremore ptiſanæ, avenæ, panatella ex cereviſia & pane triticeo, ex juſculis hordei, oryzæ, pullorum, caponum, aliisque facilis concoctionis, cum ſucco citri, cydoniorum, rubi idæi & aliis paratis.

Potus ſit decoctum. C. C., citri Mynſichti, Emulſiones amygdalarũ, julepi refrigerantes & confortantes. Tinctura roſarum. Et cum aſſuetus ſit cereviſiæ, admittimus tenuem defæcatam & probè coctam, cui radix Scorzoneræ, raſura C. C., eboris & alia imponi poſſunt. Vinum jubemus exulare, quia ob leptomeriam ſponte ſurſum tendit, caput ferit, & vigilias contumaces & delirium excitat, ac ♃re ſuo, à maligno calore accenſo, ſanguinem inflammat. Et *Neucranz in tr. de Purpura*, ut & *Hœferus in Hercule medico*, teſtantur, omnes fuiſſe mortuos, quicunque vino abſtinere noluerint.

Quin & vini, aqua cocta aliave refrigerante diluti uſus meritò ſuſpectus eſt: *Clar. Riverius* in nonnullis ſubjectis vinum concedit, ſi ſcilic. febris ſit exigua, venenata verò qualitas plurimum intenſa, & corpus ægrotantis pituitoſum. *Zacutus Luſitanus*, ut in omnibus, ſic & in hoc puncto mirabilis, indifferenter omnibus illud concedit. Sic juxta *Celſum* ſæpè quos ratio non reſtituit, temeritas adjuvat. Uſus acidularum etiam interdictus, quod interiora nimis refrigerent, & à circumferentia ad centrum moveant. Præſertim cum in noſtro ægro habeamus alvi fluxum ſymptomaticum, qui ab uſu acidularum ingraveſceret.

Quoad reliqua decumbat æger quantum poſſibile, quietè, quo per continuam diaphoreſin venenata ſpicula exſpirent. In *ſomno* & *vigiliis* ſit moderamen, quorum alterutrum, ſi extra naturæ legem abeat, convenientibus medicamentis reduci poteſt. *Animi affectus* declinentur, qua in re & adſtantes ſuum faciant officium. Confidat æger Deo, qui potenti ſuo verbô languores noſtros non raro ſanat, ubi omnis conſilii humani vis ceſpitat, ac cuncta deſperationi proxima inſtantem interitum nuntiare videntur.

CAS. III.

CASUS III.
De
APOPLEXIA.

PAſtor ætatis conſiſtentis, affectioni Hypochondriacæ alias obnoxius, tempore hyemali, inter concionandum ira accenſus, primò horrore, poſt vertigine correptus, obmuteſcit, omnes tàm interni quàm externi abolentur ſenſus, corruit, ita ut eum de ſuggeſtu deportare neceſſe haberent Auditores, ſtertebat cum reſpiratione difficili, pulſu parvô & inordinatô, facies rubebat &c. Intra horæ ferè ſpatium, adhibitis infrà dicendis internis & externis medicamentis, ad ſe redire cœpit, linguæ immobilitate, totiusque corporis imbecillitate remanentibus, quæ tamen continuatione medicamentorum brevi quoque ceſſarunt.

RESOLUTIO

OMnibus & ſingulis, quorum in propoſita caſus hiſtoria mentio fit, benè probéque perſpectis ſignis, facilè quilibet judicabit, ægrum noſtrum eô correptum fuiſſe affectu, quem APOPLEXIAM vocamus, ἀπὸ τοῦ ἀποπλήττειν, quod fortiter & graviter percutere ſignificat, ducta ſimilitudine ab animalibus ad aram unô ictu corruentibus. Ulteriorem qui deſiderat Etymologiam & Synonymiam, Practicos aliosque adeat Authores, fuſiùs hæc ipſa pertractantes.

Sumitur verò *Apoplexiæ vocabulum* dupliciter. (1) Generaliter, Paralyſin, ſtuporem, obſtupeſcentiam &c. includens. *Vid. Hippocr. ſect.* 7. *aph.* 40. (2) Specialiter & in propria ſignificatione. Eſtq; Subitanea ſenſuum & motus abolitio, remanentibus reſpiratione difficili, interdum nullâ, & pulſu inordinatô, ex p. n. ſpir. animalium ſtagnatione ſive ſtatione proveniens: Alii definiunt, quod ſit mentis conſternatio cum ſenſuum externorum & motus abolitione. *Lindano* eſt hæmaſtaſia in capite.

Symptoma ergò eſt, & quidem actionis abolitæ: de parte affecta *in ſeqq.* dicetur.

Exactiùs verò ut calleamus *generationem* & *naturam* hujus affectus, inquiramus parùm in ejusdem CAUSAS, rem ſanè perplexiſſimam, de qua diverſiſſimis & intricatis ſententiis multum pugnatur; ſed poſt habitis litigationibus iſtis, potioribus quorundam Authorum breviter, pro ratione inſtituti, recitatis opinionibus, mea quæ ſit, pauciſſimis ſubjiciam.

Sunt itaque qui ſtatuunt, ex obſtructione principii nervorum in baſi calvariæ Apoplexiam generari, ita *Galenus*, *Paulus Ægineta*, & qui eos ſequuntur alii. Sed quid obſtructio illa incommodabit functionibus principibus, cum cerebrum cœteroquin ſit illæſum, imò cum nervi manifeſta deſtituantur cavitate, humor viſcidus eos intrare, obſtructionemque cauſari non poterit.

Alii oriri eam exiſtimant ex compreſſione principii nervorum; verùm & hæc opinio antedictam patitur inſtantiam, quod nempe functiones principes hactenus non læderentur.

Alii intemperiei cerebri frigidæ cauſam Apoplexiæ tribuentes, ſi conſiderarent nudam intemperiem, quæ ſummum gradum non in inſtanti, ſed ſucceſſivè adipiſcitur, non tam citò actiones omnes tollere, neque tam ſubitò corrigi poſſe, convenientibus enim adhibitis remediis, citò interdum affectus hic deſinit, hæc, inquam, ſi paulò accuratiùs expenderent, brevi ſuæ valedicerent opinioni.

Obſtructionem ventriculorum cerebri ab humore viſcido & craſsô ortam, *alii* accuſant; verùm experientiâ Anatomicâ conſtat, in ventriculis cerebri variorum Apoplexiâ extinctorum nihil repertum, eosque ab humoribus ejusmodi prorſus immunes fuiſſe, de quo videatur *Fernelius libr. 2. de abditis rerum cauſis.* Ulteriùs hanc opinionem redarguit hydrocephalo laborantium inſignis & maxima cerebri cavitatum ab humore repletio, nihil intereà plerumque Apoplectici ſentientium.

Fernelius cauſam in compreſſionem arteriarum, plexum retiformem, ſeu rete mirabile conſtituentium, rejicit, experientiâque hanc ſuam ſtabilire conatur ſententiam. Sed quicquid ſit, licet concedam, interdum obſtrui vel comprimi poſſe hæc vaſa, cerebrum tamen omni debitoque pro conficiendis ſpir. animalibus ſanguine minimè defraudatur, cum alia adhuc ſuperſint vaſa ſanguinem ſufficienter advehentia, nempè arteriæ vertebrales.

Gregorius Nymmanus Apoplexiam ortum trahere ab obſtructione torcularis arbitratur, cum tamen ejus officium non ſit, ſanguinem cerebro afferre, ſed potiùs avehere, ita, ut venæ non arteriæ fungatur officio, inſuper adeſſet arteria cervicalis, adeſſent arteriæ plexum retiformem conſtituentes, quæ cerebro, ſanguinem apportando, ſufficienter providerent. Poſſet igitur & Nymmano concedi, Apoplexiam interdùm ex obſtructione torcularis oriri, ob impeditam ſcil. ſanguinis circulationem, verùm eô, quô vult Nymmanus, modo fieri non credo. Alii dictas obſervantes difficultates provenire dicunt ex ſtagnatione ſanguinis in vaſis ſanguinem cerebro adducentibus, cui ſententiæ favere videtur *Dn. D. Mezgerus in Diſſert. Mediç. Anatom. 3. de Flux. & reflux. ſang. pag.* 29. 30. Huic ſententiæ & ego ſubſcribo, quod ſcil. ſæpiſſimè inde generetur atrox hoc malum, prout

prout ex ſeqq. patebit. Plures Authorum hic adducere opiniones chartularum harum anguſtia non concedit.

CAUSAM igitur IMMEDIATAM APOPLEXIÆ poſui ſpir. animal. ſtagnationem. Spir. n. animalis ad motum & ſenſus perficiendos in continuo motu & influxu ſit neceſſe eſt. Ad hoc verò requiritur motor perpetuus & via libera; Horum alterutrum vel utrumque, ſi ſimul ſubitòque lædatur, Apoplexia præſtò eſt.

Conſiderabimus itaque primò motorem, ejusque in hoc affectu vitia, poſtmodum viam ejusque obturationem, aliaque eidem affinia. Quô verò hæc omnia fiant planiora, de generatione, naturâ & motu ſpir. animalis pauca quædam erunt præmittenda.

Generationem verò *ſpir. animal.* modo ſequenti fieri, mihi perſuadeo: Sanguis ſi per arterias capillares, unicâ ſaltem tunicâ dotatas, cerebrum tranſit, ſpirituoſæ ſanguinis partes cerebri ſubſtantiam, corticalem præprimis penetrant, relictis partibus craſſioribus aquoſis aliisque heterogeneis, haud aliter ac ſpir. vini in deſtillatione tranſit ſpongiam oleo imbutam.

Naturam ſpir. animalis quod concernit, vini ſpiritui vel cuicunq; alteri ſimillimum eſſe arbitror, id quod præter alia generatio modò propoſita & reſtauratio indicant: Conſumpti enim ab exhibitô ſpir. volatili facilè reparantur: Videatur *Timæus* à Gülden-Klee *in Reſponſ. Med. p.* 20. ſtatuens, ſpiritus conſtare in ſale volatili ſpirituoſo, iisque acidum averſiſſimum eſſe: Ubi tamen notandum, eum ſpiritui vini ſimilem non eſſe, prout eſt in formâ liquoris; ſed halitus & vaporis, tum enim expanſus ac mobilis exiſtit, & quemadmodum parva quantitas ſpir. vini in halitus reſoluti totam cucurbitam & Alembicum cum vaſe recipiente in deſtillatione implet, imò per tenuiſſimas rimas cum impetu erumpit, ita & ſpir. animales cerebrum, nervos & muſculos ſubitò adimplent.

Eos verò halituosâ formâ ſuas perficere operationes, ex dicendis eluceſcet: Cùm calidus effumansque ſanguis cerebro communicatur, tum halitus ſpirituoſi id penetrant, inque halituosâ formâ à calore, tanquam ſubtiliſſimi ſpiritus, conſervantur, atque ad partes corporis expenſione & motu per ſpinalem medullam & nervos deferuntur: Cerebrum enim cum ſpinali medullâ multis vaſis ſanguiferis refertum eſt, nervosque concomitantur arteriæ, à quarum calore continuò foventur, facileque in formâ halituosâ conſervantur. Unde, ut experientia docet, ſi partes corporis admodum refrigerantur & humectantur, ſpiritus hi concreſcunt, (ſimiliter ac ſpir. vini in Alembico impoſitis linteis madidis) & partes ad motum & ſenſum redduntur ineptæ & reſolvuntur: Hi enim ſpiritus, cum omnibus corporis partibus ſenſum & motum largiri

giri

giri debeant, motu ſatis celeri præditi ſint neceſſe eſt, quo voluntatis in motu potens ac celerrimum exequantur arbitrium, ſenſationesque externas citiſſimè ad cerebrum deferant: Spir. volatilis, ſi expanſus, ad hæc omnia aptior erit, tum enim citò & facilè tranſire nervos, expandere muſculos, & reſilire in ſenſatione poterit, quæ à coagulato ſimili modò perfici nequeunt.

Modus autem *motus hujus* talis eſt: Halitus iſti ſpir. volatilis, ſi in cerebro diſperſi & expanſi ſunt, propelluntur non tantùm expanſione, ſed & cerebri motu per ſpinalem medullam cœterosque nervos ad omnes corporis partes. Ad motum verò hunc propriâ facultate edendum cerebrum ineptum eſſe, fabrica ejus ſatis ſuperque teſtatur. Meningibus motum cerebri qui attribuunt, experientiâ refutantur, ablatâ enim magnâ cranii parte & ipſis meningibus, motum tamen cerebri obſervavit *Riolanus* in ove. Motus enim ille, qui in cerebro deprehenditur, & manifeſtè quidem in infantum recens natorum & vulneratorum, pulſuum motui reſpondet, pulcherrimè in demortuorum cerebro repræſentari poteſt: Cranio nempè priùs ablato, quo cerebrum ſuis meningibus veſtitum in conſpectum veniat, craſſam qq. meningem removere proficuum foret, tum enim cerebrum tenui ſolùm meninge tectum, mæandros inteſtinorum quaſi repræſentabit. His ita paratis, ſi inflentur arteriæ carotides in collo, per diſtinctos pulſus egregium edet ſpectaculum, ſingulis namque inflationibus non ſolùm arteriæ inflantur & attolluntur: ſed & integra maſſa cerebri movetur & intumeſcit, quolibet inflationis ictu, ſic qq. apertis ventriculis lateralibus, ſi ramus arteriæ jugularis, plexum conſtituens Choroidem, infletur, tremulum, viſuque jucundum exhibebit motum, unà etiam movebit partes quasdam adjacentes, præſertim glandulam pinealem.

Ex hoc *pulſatili* univerſo cerebro communicato *motu*, arteriarum beneficio, ſpirit. animalem in motu verſari & in nervos propelli ſuſpicor. Dum enim cerebrum tam arctè à cranio circumdatum ſit, ut in multis craniis, viæ arteriarum exſcriptæ quaſi extent, fieri aliter nequit, quin per motum & appulſum ſanguinis cerebrum intumeſcat, cùm ulterius, ob accuratam cranii adjacentiam, propelli nequeat, ipſius ſubſtantia movendo & dilatando prematur, & conſequenter ſpir. animal. exprimantur in ſuos canales & nervos. Arteriæ verò ſpinalem medullam & nervos undique concomitantes, præterquàm quod calore eos expandant, continuo quoque motu pulſatili eorum motum promovent.

Moveri autem ſpirit. animal. continuô illô motu & calore ſanguinis in cerebro ejusque appendicibus, ex eo conſtare videtur, quod, quoties impedia-

pediatur ſanguinis ad cerebrum parteſque ſenſiles motus, toties derepentè omnes actiones animales labefactentur & tollantur. Quemadmodum videre licet in ſtrangulatis, in quibus in momento ferè omnes ſenſus tàm interni quàm externi, motuſque animales ceſſare ſolent, quorum hiſtorias quasdam collegit *Wepferus in Exercit. de loc. aff. in apoplex.* quarum illa cœteris memorabilis exiſtit de Angla ſuſpenſa, medicorum ope verò reſtitutâ: Hujusmodi notatu dignam recenſet hiſtoriam *Helmontius* de curioſo quodam Aſtrologo *Libr. de Lithiaſi cap. 9, §. 46.*

In morbis ſyncopticis, cum motus ſanguinis & pulſus ſuſpenduntur, animales etiam actiones labefactantur & tolluntur, non autem functiones animales ſubitò abolentur, quod ob impeditum ſanguinis influxum, ſpir. animal. ſuo deſtituantur & fruſtrentur alimento, tùm enim lentè labefactarentur ejusmodi actiones, donec tandem ſucceſſivè conſumtis ſpiritibus deficerent, hoc autem non fit in illis ſanguinis ſtagnationibus, ſed derepentè, alia igitur ſubitaneæ hujus abolitionis functionum quærenda ratio, dicta ſcil. ceſſatio motus. Ceſſante enim in cerebro pulſatili motu, ceſſat, ab impedito ſanguinis influxu, calor, ſpiritus ad partes non propelluntur, ſed ſtagnant, brevique coagulantur.

Cum itaque impeditum ſanguinis influxum ſequatur repentina ſpirit. animal. ſtagnatio, læſio verò & abolitio functionum à ſpir. animal. dependentium, inquirendum in cauſam tam ſubito ſanguinis illius influxum impedientem: Hæc eſt repentina ſanguinis in arteriis caridibus & vertebralibus ſtagnatio coagulatio & concretio, & hanc, ſi non ſemper, ut plurimùm tamen generatæ Apoplexiæ cauſam eſſe exiſtimo.

Coagulatio verò ipſa cauſatur ab halitibus acido-auſteris & coagulativis ſanguini commiſtis; Halitus hi afficiunt vel extrinſecùs advenientes, corpusque in reſpiratione vel per poros intrantes, vel intrinſecùs in corpore noſtro, mediante efferveſcentiâ vitiosâ in tenui inteſtino excitantur, aſcendunt, ſanguini commiſcentur, eùmque coagulant. Huc inclinare videtur *Bernh. Swalve in tract. de querel. Verb. p. 222.* Sublimatum autem acidum quippiam, inquit, ſin ab aſtro ſuo depulſum ruat in ſpinæ medullam, tactum motumque reſolvit. Ideoque ſæpiùs Apoplexiam præcedere videmus cardialgias, vomitus vel vomendi conatus, dyſenterias &c. Id quod variorum etiam teſtantur fata. Ex his dictis *focus qualitasque materiæ* haud obſcurè jam colligi poterit, cum & poſt apertionem in ventriculo & inteſtinis cauſtica & nigra materia ſæpius reperta ſit.

Generari hæc materia & in corpore noſtro produci poteſt pravâ diætâ, multa ſcil. acido auſtera in alimentis aſſumendo, unde humores

tales in corpore generantur, præ cœteris verò ſuccus pancreaticus facilè eam induit naturam, inque ductu laterali ſtagnat, ſtagnatione acrior factus tandem copia & acrimoniâ materiam obſtruentem, pituitam nimirùm viſcidam, perrumpens, cum bile vitioſam in duodenô excitat effervescentiam, unde halitus illi acido auſteri & coagulativi exſurgentes, acrimoniâ ſuâ in orificio ventriculi admodum ſenſili cardialgiam excitant, ventriculum ad vomendum, inteſtina ad egerendum irritant, imò, corroſis inteſtinorum tunicis, dyſenteriam pariunt. Fieri coagulatio quoque poteſt à veneno exhibito coagulativo, mercurio ſublimato communi, aquâ forti & ſimilibus, quæ cani propinata mortem ſubitaneam cum coagulatione ſanguinis intuliſſe vidimus.

Num verò ſanguinis in cerebrum influxus alio etiam modô tam repentè impediri queat, certò determinare non poſſum. Pituitam viscidam quod concernit, eam quidem in arterias capitis delatam, easdem obſtruere poſſe non nego, quod verò confertim & ſimul omnes oppilari & obſtrui poſſint à pituita, eſt de quo maximè dubito. An quoque ſubitò omnes comprimi poſſint arteriæ, ut tranſitus denegetur ſanguini, non aſſequor; poſitô verò hoc fieri, à ſanguine extravaſatô ut plurimùm fieri arbitror; quamvis non ſequatur: in hujus vel illius Apoplectici capite inventus eſt ſanguis extravaſatus, ergò hujus mali cauſa extitit, cum vaſa obſtructa facilè rumpantur & ſanguis extravaſetur, quemadmodum videre eſt in pleuritide. Per ſubitaneam verò arteriarum Carotidum & vertebralium abſciſſionem etſi fiat Apoplexia, ea tamen Medico curanta non offertur. Non deſunt quoque qui ex obſtructione ſinuum cerebri, qui ſanguinem revehunt, circulationem ſanguinis impeditam, ſtagnationem interdum & extravaſationem, & per conſequens Apoplexiam provenire ſtatuunt.

Perſpectâ hactenùs ſtagnatione ſpir. animal. à motore labefactatô & ſublatô pendente, pauca quædam addam de *via affecta*, influxumque ſpiritibus denegante. Certum eſt incisâ ſpinali medullâ, illicò ſequi omnium inferiorum partium reſolutionem, eorum ſenſus & motus abolitionem, cujus rei experimentum in brutis facilè inſtitui poteſt, inciſò enim ſpinalis medullæ principio, Apoplexia præſtò erit, licet tum Medico incurabilem. Comprimi poſſe medullam oblongatam & quidem ſubitò cenſeo, repentè materia confluente circa magnum occipitis foramen (formam infundibuli repræſentans) per quod tranſit medulla oblongata, medullamque comprimente, ut ſpiritibus denegetur exitus. Confertim autem eò materia confluere poteſt, ſi ventriculi cerebri & quidem laterales humoribus ſint repleti, qui quantitate ni-

miâ coacervati, contiguitatem limbi cum cerebri radice perrumpunt, licet hæc etiam motu cerebri violento divelli posſint, in ſternutatione aliove modo. Sanguis ex ruptis cerebri vaſis eò effuſus, medullam oblongatam comprimere aptus exiſtit, rumpuntur verò vaſa à vulnere, contuſione, ſi conſuetæ ſupprimantur hæmorrhagiæ per nares & menſes, vel alio quocunque modô.

A CAUSIS MEDIATIS PROXIMIORIBUS ad REMOTIORES nunc progrediendum, quas in naturales, non naturales & Præter-naturales dividunt: *Naturalium in claſſe* ſeſe offert temperies ad frigiditatem præcipuè & humiditatem proclivis: Ætas ſenilis Apoplexiæ ferax ſecundum *Hippoc. ſect.* 3. *aph.* 31. ubi Apoplexiam inter ſenum morbos refert. Diſpoſitionem hæreditariam multum huc conferre quibusdam placet. Inter *non naturales* ſe ſiſtit primò Aer Aquilonaris, frigidus, violentus & aſper; Occidentalis, pluvioſus, pituitam ſeroſosque humores augens: Aer exhaltionibus venenatis & Narcoticis infectus; Radios Lunares peculiari vi cerebro infeſtos hic quidam accuſant. Pertinet & huc tempus anni hyemale, de quo *Hippocr. ſect.* 3. *aph.* 23. Diætam ſuprà parùm tetigimus: Venere nimiâ Apoplexiam imò mortem ſibi quosdam acquiſiviſſe, legimus. Præ aliis verò animi Pathemata humores exagitare ſolent, ex ira enim vehementiori quosdam Apoplexiam paſſos eſſe obſervavit *Foreſtus l.* 20. *in ſchol. obſ.* 70. *Ex præternaturalibus* adducitur Melancholia. *vid. Hippocr. ſect.* 6. *aph.* 56. Cauſa externa violenta v. g. contuſio, caſus, vulnus, ictus, fractura &c. Plura reperiuntur apud Authores; hìc brevitati ſtudens, dictas cauſas caſui noſtro nonnihil applicabo.

Affectum Ægri noſtri ortum habuiſſe à vaporibus acido-auſteris & quaſi malignis, non ſolùm ex ſuprà poſitis, verùm etiam ſi circumſtantiæ, SYMPTOMATA, aliaque in hiſtoria Caſus propoſita, imò curatio ſequens, diligentiùs paulò inſpiciantur, ad oculum patebit: Primò enim dixi Eum *affectioni hypochondriacæ* obnoxium fuiſſe; cujus cauſam plurimi moderni Medici in acido-auſtero latitare aſſerunt: *Hyems* erat coagulationem & ſtagnationem humorum promovere apta, imò cum ipſum frigus in particulis acidis & nitroſis conſiſtat, aciditas in corpore præprimis diſpoſito aucta fuit. *Ira inter concionandum* corripitur, Pathemate à Scherbio vehementiſſimo dicto. Ira enim humores agitando, mineram cauſæ morbificæ in pancreate absque dubio latitantem excitavit, unde vapores acido-auſteri elevati primò horrorem, poſteà caput petentes, ſpir. animal. inordinatè movendo, vertiginem produxerunt, tandem coagulatô in vaſis ſanguine, & per conſequens ceſſante ſpir. animalium motu & influxu (à quibus omnes corporis partes tanquam à ſole irradiantur) neceſſariò ſubſecuta fuit

omnium, qui à ſpir. animalibus aliàs ſuſtentantur, ſenſuum abolito, corporisque lapſus. Remanſit autem *reſpiratio difficilis* cum *pulſu parvo inordinato*; non prout quibusdam videtur, ob ſummam reſpirationis ad vitam conſervandam neceſſitatem: Quamquam enim reſpiratio ſummè ſit neceſſaria, finis tamen per ſe efficaciter agere nihil poteſt, efficiente ſcil. causâ deficiente, præterea natura nunquam non hoc ageret in omnibus ad vitam conſervandam neceſſariis actionibus: Neque etiam à ſpirit. vitalibus, calore & motu cordis, ut aliis placet, conſervatur, ſed ob faciliorem ſpirit. animal. in illos nervos influxum evenire ſuſpicor, qui influxus à primâ nativitate & dormienti & vigilanti ſine ulla intermiſſione continuatur, hinc, hos nervos poros ſuâ ſponte apertos & dilatatos habere quidam exiſtimant, reliquos non item, ſed tantùm per inflationem ſpir. animal. dilatari. *Pulſus* erat *parvus* & *inordinatus*, cum ſanguis propter obſtructionem arteriarum vix circulari poterat:

Aſt ad ea, quæ ſuperſunt feſtino, ubi ſi obiter Differentias & Signa *Apoplexiæ* tetigero, curationem poſtmodum ſubjungam: *Differt* Apoplexia ratione graduum: Quorum *Hippocr. ſect.* 2. *aph.* 42. duos; Galenus verò *lib.* 3. *de loc. aff. c.* 7. *&* 10. *& comment. ad aph.* 42. *ſect.* 2. Hipp. quatuor conſtituit, quem plurimi imitantur: *Apoplexia primi gradus* eſt, ubi reſpiratio aliqualem ſervat ordinem: *Secundi gradus* eſt, ubi reſpirationis major adeſt difficultas & inæqualitas, modò enim crebra, rara modò obſervatur. *Tertii gradus* fortis dicitur & vehemens, in qua reſpiratio quidem præſens, ſed ſumma cum difficultate æger laborat, adeò ut cum ſtentore ſpuma prodeat. *Quarti gradus* acutiſſima & fortiſſima eſt, in qua reſpiratio ad ſenſum abolita eſt, ægerque cadaveris inſtar jacet: Ratione cauſarum porrò differt Apoplexia, cùm alia ſit à motore ceſſante, ſicut in ægro præſenti, alia à via obſtructa & laborante: Rurſus alia à cauſis internis, alia ab externis, item alia à vi externa, à contuſione, ictu, vulnere &c.

Signa Imminentis interdum ferè nulla ſunt, interdum præcedunt torpor & ſtupor, ſenſus amiſſio ſine manifeſta cauſa, dolor capitis & gravedo ſubitò ac vehementer invadens teſte *Coo. ſect.* 6. *aph.* 51. ſomnus altus, oculorum caligo, circumgyratio capitis per imaginationem & vertigo tenebricoſa, horror, incubus, tinnitus aurium ac linguæ balbuties ſecundum *Hippocr. ſect.* 7. *aph.* 40. ſtridor dentium in ſomno, ſternutationis conatus ſed impotentia, & quæ ſunt alia: In præſenti Apoplectico præcurſores erant horror & vertigo. Præſentis Apoplexiæ ſigna ſatis ſunt evidentia, ſubitaneus nempè lapſus, cum ſenſus & motus privatione, relictâ ſaltem reſpiratione vel difficili vel ad ſenſum nulla cum pulſu inordinato & parvo ut hîc vel magno, neque concuſſus neque punctus

ctus ſentit, dormit profundè, imò ſtertit, membra laxa elevata concidunt ſuo pondere, mortuorum inſtar.

Signa Causarum, ut in aliis quibusque morbis, ita & hîc ob curationem probè ſunt obſervanda: Si enim ſit à motore ceſſante & ſanguine ſtagnante, plerumque adeſt pulſus magnus, interdum, ut hîc videmus, parvus, cum majori niſu reſpirationis & facili rubore, ſæpè eam quoque ſupradicta præcedere ſolent ſigna. Si à compreſſione medullæ oblongatæ, pallor potiùs quàm rubor faciei obſervatur, neque tam ſubitò ſenſus interni omninò tolluntur, pulſus admodum debilis cum reſpiratione ſimili adeſt. Si à ſanguine extravaſato, plerumque evidens cauſa vel plethora præceſſit. Cœterarum cauſarum ſigna ex circumſtantiis & per ſe patent, vel judicioſâ calculatione & diligenti ſymptomatum obſervatione facilè eruuntur.

Ne verò hîc cum aliis affectibus, valdè ipſi affinibus, confundatur, operæ pretium me facturum arbitror, ſi ſigna appoſuero Distinguentia: *Diſtinguitur à Lethargo*, quod in hoc, quamvis ſomnolenti ſint, excitentur tamen, quod Apoplecticis non accidit, inſuper Lethargum febris comitatur, in hac non, niſi ſuperveniat, ille paulatim fit, hæc ſubitò. *A Caro*, tactu, qui remanet & plerique ſenſus, puncti enim ſentiunt partemque movent, Carus ſenſim invadit & reſpiratio adeſt libera, hæc repentè cum reſpiratione vel difficili vel ad ſenſum nullâ: Apoplexia plerumque in Paralyſin deſinit, ille citrà paralyſin curando evaneſcit. Ab Epilepſia motibus convulſivis: *A ſyncope*, ubi pallor faciei & pulſus ferè abolitus cum ſudore frigido. *A ſuffocatione uterina* dicta, colore faciei cadaveroſo (quamquam teſte *Lazar. Riverio Prax. libr. 8. c. 1. p. m. 360. & libr. 15. c. 6. p. 219.* interdum rubicundus obſervetur) fauciumque ſtrangulatione, Patientes ſenſibus tum internis tum externis aliquantum conſtant, vocatæ enim audiunt & poſt paroxysmum dictorum aut factorum recordantur: *A Catalepſi*, quia Cataleptici liberè reſpirant, & membra rigida, Apoplectici verò reſoluta habent, præterea in illa ægri in eodem ſitu, in quo deprehenduntur, rigidi permanent: *A Catarrho ſuffocativo*, quod hoc correpti ſenſibus motuque integris ſuffocentur.

Prognosin quod attinet, ſciendum, hunc affectum periculoſum & ſæpè lethalem eſſe, quamvis pro varietate graduum curam admittat, ſecundùm *Hippocr. aph. 42. ſect. 2.* Apoplexiam fortem ſolvere impoſſibile eſſe, debiliem verò non facilè. *Hippocr. aph. 15. ſect. 6.* ſequens ponit prognoſticum. Qui valentes capitis dolore ſubitò corripiuntur, & protinus muti fiunt & ſtertunt, intrà 7. dies intereunt, niſi febris ſupervenerit: Grandævos ob virium imbecillitatem frequentiùs opprimit quàm juniores: Si à difficili reſpira-

tione ſudor ſuperveniat, præſertim frigidus, lethale. Quæ à ſanguinis ſtagnatione oritur, ſolutu faciliorem eſſe exiſtimo, cum medicamenta locum affectum faciliùs attingere queant, ſecùs ac in illa, quæ à compreſſione medullæ oblongatæ provenit, quod remedia hìc adhibita locum deſtinatum difficilius aſſequantur. Cum igitur à ſanguine potiſſimùm ſtagnante malum in ægro noſtro foveri æque ac ortum traxiſſe pateret, tantum abfuit, ut de ſalute ægri deſperatum ſit, ut potiùs omnis eò moveretur lapis, quò eò citiùs convenientia adhiberentur remedia.

Statim itaque, ægro in juſto ſitu priùs collocato, pro conciliando & reddendo ſanguini motu, ad nobiliſſimum pariter ac generoſiſſimum auxilium, *Veneſectionem* nempè, confugimus, ſanguinemque è mediana brachii dextri miſimus ad ℥ vj. *Celſo* enim notante *libr.* 3. *c.* 28. poſt ſanguinis miſſionem ſi non redit mens, nil ſpei ſupereſt: Magni ideò æſtimanda venæſectio, cum ſcil. ut hìc adſit plethora & ſtagnatio ſanguinis: Poſt venæſectionem reſpiratio liberior, pulſusque fortior erat: Subindè cochlearia duo mixturæ ſeq. ipſi infundebantur.

℞. *Aqu. lavend.* ℥iß.
apoplect. Sennert.
ſpir. lilior. convall. ana ℥ß.
tinct. caſtor. ℈i.
ſpir. ſal. armon. ʒi.
ol. ſuccin. nigr. ℈ß.
ſyr. de beton. ʒvi. *M.*

Cervix, collum, adjacentesque partes ſeq. inungebantur linimento.

℞. *Aqu. anhalt.*
theriac. an. ʒiij.
ſpir. ſal. armen.
ol. ſpic.
philoſoph.
vulpin. an. ʒij.
ungu. martiat. ʒiiß.
M. F. Linimentum.

Quibus per dimidiam horam adhibitis oculos aperire incipiebat, membraque movere, intereà frictiones & inunctiones non intermittebantur, naribus admovebatur ſpir. ſal. armeniac. inungebanturque oleo ſuccin. nigr. His ita continuatis per ſ. horæ quadrantes planè æger ſe recolligit, remanentibus ſolùm, ut in hiſtoria caſus dictum linguæ immobilitate viriumque imbecilitate, quæ continuatione medicamentorum dictorum brevi quoque ceſſarunt, & hæc ad Paroxysmum tollendum fuerunt ordinata & adhibita: Ad præſervationem ipſi recommendabatur uſus crebrior. ſpir. ſal. armen. non ſatis laudandi vel alterius urinoſi, pituitam enim viſcidam ductum Pancreaticum aliosque obſtruentem non ſolùm deobſtruit, incidit & attenuat, veùm etiam humorem acido - auſterum corrigit, prætereà tempore veris & autumni purgatio præceſsâ præparatione inſtituatur pilulis ſeqq.

℞. *MP. Tartar. Quercet.* ℈i.
reſin jalapp.
Diagryd. an. gr. ij.
ol. garyophyll. gr. iij.

cum

cum conſerv. flor. lavend. F.
pil. No. xiij.
S. Purgier Pillen auf einmal.
Tempore verno poſt purgationem venam incidere valdè quoque proficuum foret, præprimis cum æger noſter ſanguine abundet: In uſu rerum ſex nonnaturalium diætam obſervet exactam: Aër eligatur purus & temperatus: Cibus & potus cauſæ morbificæ ſit contrarius. Vigiliæ & ſomnus non excedant: Motus mediocris præſertim ante prandium & cœnam inſtituatur: Imprimis verò animi pathemata & præ cœteris iram cane pejus ac angue fugiat.

CASUS IV.

De
EPILEPSIA STOMACHICA.

ADoleſcens, annos circiter viginti natus; Temperamentum ſanguineum à parentibus nactus; Ad Academiam ſtudiorum gratiâ miſſus, cum fermè per biennium Bacho & Veneri calidè, Muſis tepidè litaſſet, vinôq; repletus diſcurſitationibus nocturnis plateas, boatibusque aërem, ſæpè repleviſſet; Nunc ab aliquot menſibus retrò crebris vertiginibus affligi cœpit. Ante paucos verò dies Medicum accedens, de animi deliquiis quæ in ſella circa tempus prandii ad caminum ſedentem, poſt aliqualem circa præcordia gravitatis & tenſionis ſenſum, cum manuum ac pedum convulſione, capitis concuſſione & omnium rerum ignorantia aliquoties invaſerint, ſingulisque vicibus per quadrantem horæ afflixerint, conqueſtus, opem medicam imploravit. Quæritur quis affectus, & quam poſtulet curationem?

RESOLUTIO.

AFFECTUS, de quo hic Ægrotus conqueritur, EPILEPSIA, notiſſimô vulgò nomine, vocatur: Hoc autem ἀπὸ τοῦ ἐπιλαμβάνεσθαι, quòd ſubitò mentem ſenſusque omnes quaſi prehendat, deduci, vel ipſis lippis ac tonſoribus eſt notum. Aliàs autem nomenclationes, quibus cum ab Antiquis, tum à recentioribus Medicis inſigniri ſolet, quia parum in indicando momenti inveniſſe videntur, conſultò heîc prætermimus. Qui volet, plenum earum catalogum requirat apud *Excell. Sennertum praxeos lib. 1. part. 2. c. 31.*

Vi nominis excuſſâ, quò ipſam hujus mali eſſentiam propius intueri liceat, ad ipſam DEFINITIONEM pro-

properamus; utpote quâ, quid ſit eſſe rei, indicatur. Juxta *Philoſophum* 1. *Top.* 5. & 2. *Anal.* 10. Adferuntur autem definitiones Epilepſiæ à variis variæ, quarum pleraſque, quòd ex meris iisque nec omnibus propriis ſymptomatis ſint contextæ; (uti ſpeciatim videre eſt in illa *Fernelii*, quam adfert *Pathol. lib.* 5. *cap.* 3. *Epilepſia eſt convulſio non perpetua, quâ homo ſubitò concidit, ſenſuum omnium atq; mentis functionibus interceptis, ut nec audiat, nec videat, nec expeditus præteritorum meminerit.*) rejicimus: Docti, Accidentium propriè definitionem non eſſe ex 6. *Metaph.* c. 4. ad quem locum ſcitè admodum *Averroës, qui dicunt*, inquit, *Accidentia non habere definitionem, minus dicunt, quàm habent: Sed & qui dicunt accidentia habere definitionem, plus dicunt, quàm habent;* quibus innuere videtur Philoſophus acutiſſimus impropriam ſaltem concedi ipſis accidentibus poſſe definitionem, quam tamen nos arti inutilem eſſe cenſemus. Conſultius itaq; atq; uſui medicô magis accommodum exiſtimamus, ſi definiatur *Epilepſia, quòd ſit defectio animi cum convulſione.*

Genus Epilepſiæ conſtituimus *Defectionem animi* (λειποθυμίαν Græci vocant) quam meritò diſtinguimus à *Defectione animæ* (λειποψυχία græcis dicitur) ad quam illa, ſi crebrior accidat, viam quaſi ſternit; unde eam patet hâc multo eſſe leviorem: Etenim deficiente animâ functiones ceſſant omnes, ceſſat pulſus, ceſſat reſpiratio, & tantum non vita ipſa: Deficiente animô vox ſola aliquibus eliditur; Aliis ad motum vis non ſufficit; Summum eſt, ſi ægri non vident, non ſentiunt.

Differentiam ſpecificam indigitamus quando eam *cum convulſione* eſſe dicimus: utpote quâ ſolâ ab aliis animi defectionibus hæc eſt diverſa.

Signa Diagnostica per quæ noſtrum ægrum Epilepſiâ laborare certi ſumus, duo in caſu recenſentur: *Manuum ac pedum convulſio & capitis concuſſio;* quæ duo huic affectui adeò ſunt propria, ut, ubi animô deficienti ſimul adſunt, nunquam talem ægrum Epilepſiâ laborare negari poſſit. Tertiô verò quod additur locô, *ægrum poſt paroxyſmum rerum omnium circa ſe geſtarum eſſe inſcium,* Apoplexiæ aliiſque ſimilibus cum hoc affectu eſt commune. Reliqua quæ à practicis paſſim ad hunc morbum enumerantur ſigna recenſere, quia in noſtro ægro non obſervantur, tutò nunc ſuperſedemus.

Ut autem Prognostica Signa ex dictis commodiùs eruere queamus, neceſſum eſt, *Epilepſiæ Differentias* ab Authoribus obſervatas hic interponamus: ſunt autem ex deſumptæ à Magnitudine; Tempore, cum univerſali tum particulari; Invaſionis modô, aliiſque circumſtantiis. Hinc alia eſt *Fortis*, alia *Mitis;* alia *Recens*, alia *Inveterata;* alia *quæ ſervat periodum & ſtatis certiſque intervallis invadit*, alia verò, *quæ iſtiusmodi periodos ſtatas non obſervat.* Maximè tamen ad curationem facit

facit ea differentia quâ Epilepſia ratione loci,in quo ipſius deliteſcit focus. dividitur in eam,*quæ eſt per Eſſentiam*, hoc eſt,quæ habet focum in ipſo ſanguine, & eam,*quæ eſt per conſenſum*, Sive cujus focus eſt pars aliqua extra ſanguinem,ſeu,ut vulgò loqui amant,Membrum aliquod, unde etiam hæ ſpecies denominari ſolent: Sic , quæ eſt per eſſentiam, ſimpliciter dicitur Epilepſia: quæ verò eſt per conſenſum; ſi ventriculi,ſtomachica; Si Lienis ſplenica cum adjectione appellatur: & ſic à cœteris partibus. Ex hiſce igitur morbi conditionibus *varios ejus Eventus prædicere* Medico Exercitato non erit difficile. Quanquam enim Authore *Tralliano lib. 1. cap. 15*, unus hic eſt ex longis affectibus, qui excellentem diligentiam ſtudiumque requirit, & ſi per initia neglectus fuerit, frequenter iis, qui eô detinentur, commoritur; Longâ tamen Experientiâ Æſculapii ſacerdotibus eſt obſervatum, Epilepſiam aliam aliâ eſſe periculoſiorem curatuque difficiliorem. Quia & Ratio docet Recentem inveterata; Illam in qua aliquibus ſaltem partibus;eâ,in qua toto corpore convellitur æger; Illâ,quæ certas periodos obſervat,eâ quæ has non obſervat; Illam quæ eſt per ſympathiã, eâ quæ eſt per idiopathiam; mitiorê multò atq; adeò curatu faciliorem eſſe. At, noſtri iſta accomodemus ægro! Spem ipſi jubemus eſſe ratam; Cum viridis ejus ætas, Terminum curationi Epilepticorum à Magno illo ſapientum doctore, *Magno Prudentum Ductore 5.aph.7.* determinatum, nedum prætergreſſa; Nec non ipſius Morbi pueritia; Breviores & Periodici ejus inſultus; convulſiones ſaltem particulares ipſeque affectus ſympathicus potius, quàm Idiopathicus, animum, fore triſtiſſimum hoc malum brevi remediis convenientibus curatum, nobis addat.

Hâc ſpe ne excidamus,jam *conſideratione cauſarum* huic malo & fomitem & focum ſuppeditantium erit opus. Fruſtra enim conabimur morbi curationem, ſi non prius ſublatæ ſint cauſæ; Fruſtra verò harum tentabitur ſublatio, ſi non exacta earum præceſſerit cognitio.

Causas itaque quod attinet, indicantur eæ in caſu tum Remotæ, tum procatarcticæ & Evidentes.

Remotæ cauſſæ videntur commodè poſſe comprehendi ſub uno nomine vitæ anteactæ in totum diſſolutæ. Diſſolutam voco eam,quæ nullis neque Honeſtatis neque ſanitatis legibus paret. Dum enim noſter ægrotus Venere immaturâ ſpiritus exhauſit,crapulis frequentioribus corpus afflixit tandem illud effœtum aſperitatibus nocturnis radiorumque lunarium injuriis crebrò expoſuit, inde viſceribus, maximè ventriculô, vaſis atque toto habitu cruditatibus pituitoſis impletô, bona illa ac laudabilis temperatura atque inſita corporis conſtitutio ſenſim eſt everſa, ac pro eâ vitioſa planè ſubſtituta,

Cùm itaque nullum ſit dubium,quo minus ventriculus in ſpecie ſcateat humoribus pituitoſis corruptis, ac pravam, ſuôque modô venenatam

 quali-

qualitatem ſpirantibus; Hinc non eſt difficile PROXIMAM & CONTINENTEM *hujus Epilepſiæ cauſam* invenire: Nimirum ea eſt exhalatio tenuis & acris, ſeu, ut cum Pelope *Galeni* præceptore loquamur, πνευματικὴ τῆς ἐσίας ὥσπερ αὔρα, â reliquiis cruditatum in ventriculo peculiari modo corruptis orta, indeque ad cor & cerebrum delata illud primò, paulò verò poſt etiam Hoc, cum nervoſo genere, in inæqualis iſtius ſenſus, qui in orificio ventriculi ſuperiore à vapore illo aſpero tranſeunte excitatur, (*unde illa præcordiorum gravitas*) conſenſum trahens. Interim non dubitamus, quin in noſtro ægro peculiaris quædam cerebri diſpoſitio ex victu illo inordinato vertigineque præcedenti prognata ſimul adſit. Atque ex dictis nunc facilè perſpici poteſt ratio, quare Epilepſia cum ſyncope incipiat & cum convulſione deſinat.

Tandem videtur fomes ille in ventriculo deliteſcens in actum ſuſcitatus ob flammæ trepidationem oculis crebris vertiginibus debilitatis gravem; unde PROCATARCTICA etiam CAUSA innoteſcit, quæ in tantum potuit agere fortior, in quantum ventriculus jejunus ſaturo eſt debilior. Et hinc ſimul ſtati iſtius invaſionum temporis ratio pendet.

Atque hactenus de primo poſtulato egimus; nempe *quis ſi ægri noſtri affectus?* Cui neceſſariò ſubjungere debuimus Æthiologiam, quò ſic nobis pararemus viam ad curationem aptam præſcribendam, quam nunc, auſpice illo, ſine cujus auſpicio Medicæ manus nihil valent, aggredimur.

Reſpiciat autem CURATIO paroxyſmum tum *Futurum*, tum *præſentem*, ipſamque mali cauſam.

Futurum: Curando ut is in totum avertatur, aut ſaltem minus vehemens evadat; Quod quidem vulgò in Epilepſia per conſenſum ligaturis convenientibus partibus adhibitis obtineri ſolet: Sed quia tales ligaturæ ventriculo in profundo deliteſcenti adhiberi nequeunt, Conſultius videtur, ſi noſtro ægro in poſterum porrigatur jentaculum, quo ſic abſque moleſtiæ ſenſu prandium exſpectari poſſit: Quantum enim mali jejunium Epilepſiæ obnoxiis inferre queat, patet in exemplo Grammatici iſtius, cujus meminit *Galenus 5. de loc. aff. c. 6.*

Quod ſi jam paroxyſmum eo ipſo eſſe in fieri ſentiat æger, ut tunc *pilulam ex laudano opiato*, cujus partibus quatuor una *olei camphoræ* admiſta fuerit, ſtatim deglutiat, ab omnibus practicis unô commendatur ore.

Præſentem: Materiæ afficientis citam expulſionem per ſternutatoria promovendo; Spiritus, ut ad munia conſueta revertantur, per fortes acclamationes, validas frictiones & ligaturas dolorificas incitando; Ægrũ, ſi ſedeat, humi poſternendo; denique partes convulſas in rectum & naturalem ſitum reducendo. Pollicem verò quòd adeò ſtudiosè ex manu evellat vulgus, magis ſuperſtitioſum

quàm

quàm utile judicat *Rolfinck. in Epit. meth. pract. c. 15.*

Cauſam (1.) cruditates pituitoſas in ventriculo hærentes per decocta & hauſtus convenientes *præparando.* (2.) Easdem præparatas per *vomitum,* ſi ad eum pronus ſit æger, ſin, *per alvum* è corpore exturbando, quod tamen fiat Medicamentis non nimis fortibus; Quamvis enim *Aretæus lib. 1. de cur. diut. c. 4.* rectè quidem ingentibus medicamentis atque validisſimis in morbo comitiali opus eſſe putet, tamen in hâc Epilepſiæ ſpecie purgantia validiora ſunt fugienda, ne excrementa aliunde ad ventriculum attrahantur, illeque inde magis debilitetur. (3.) ut ventriculus *ſtomachicis medicamentis* tam foris quàm intus adhibitis, quibus tamen ſemper Epilepſiam ſive directè ſive indirectè oppugnantia ſint admiſta, roboretur. Tandē (4.) ne in poſterum pravi humores generentur, aut in corpore cumulentur, circumſpectiori rerum non naturalium uſu ægro proſpiciatur, operam dando.

Medicamenta autem remediorumque *formulas,* quibus illis indicantibus ſatisfieri poterit, in ſpecie addere nunc non eſt animus. Cùm plauſtra ſint practicorum, qui eandē cantilenam, forſan ultimi ex primis, ad nauſeam uſque canunt. Atque ſic etiam alteri poſtulato in caſu facto ſatisfactum ſpero.

CASUS V.

De

CATALEPSI.

JUvenis XXVII. annorum, conſtitutionis plethoricæ, honeſto formoſæ virginis amore captus, nihil æquè ac matrimonium cum eâ contrahendum cogitabat, optabat, rogitabat: renuentibus id verò virginis Parentibus, ex inopinatâ conjugii repulſâ, hujusque ſignificatione, tàm vehementer fuit perculſus, ut totus immobilis & congelatus quaſi, inſtar Marpeſiæ cautis, obriguerit, ſicque ſedens ſuo in ſedili per integrum diem, oculis quidem apertis & reſpiratione pulſuque ſatis integris, eundem planè ſitum retinuerit. Accedens tandem attonita Mater filium excitatura varia quoque tentat, ſed in vanum laborans altâ tandem voce; benè ſperaret, voti compotem fore, & cupitam habiturum amicam, modò ad ſe reverteretur, exclamavit. Tum ecce! confeſtim ex ſedili proſiliit filius, & quaſi ex ſomno profundo expergefactus, actutùm ad ſe rediit. Solliciti parentes, quid morbi hoc fuerit, & quomodo in poſterũ præcaveri malũ queat? Scire deſiderantes, medicũ judiciũ conſiliumq; expetunt.

RESOLUTIO.

Omnibus & ſingulis, quorum in propoſitâ Caſus hiſtoriâ mentio fit, benè probèque perſpectis, cenſeo præſentem Juvenem eo correptum fuiſſe affectu, quem κατάληψιν Græci, ἀπὸ τῦ καταλαμβάνεσθαι, quod paſſim apud Autores eſt, *deprehendi, occupari, detineri &c.* hincque etiam Latini CATALEPSIN appellare conſueverunt. Quin & aliis adhuc indigitatur appellationibus. Dicitur enim κάτοχος, vel κατοχὴ, ἀπὸ τῦ κατέχεσθαι *detineri;* quod ægri hoc affectu laborantes ſubitò detineantur. Quin ipſe *Galenus* Catalepſin ad *Coma vigilans*, aliosq; affectus accommodaſſe legitur, quam ob cauſam tamen confuſionis arguitur ab *Argenterio;* ſed in *Galeni* excuſationem dici poteſt, factum id eſſe propterea, quod veteres vocis hujus proprietatem non adeò ſtrictè obſervaverint, uti *Alex. Maſſaria l. 1. Med. pract. c. 15. & Gorrhæus in definit. Med. p. 216.* benè monent. *Diocli aphoniam*, ſed fortè in latiore ſignificatione, appellare placuit. Alii cum *Platero Tom. 1. prax. Med. c. 2. p. 8. congelationem & ſtuporem vigilantem*, alii *exſtaſin* nuncupant, licet & hæc potius vehemens ſit aberratio, & motio mentis, adeoque differat à propriè ſic dictâ *Catalepſi*, quæ deſcribi ſolet, *quod ſit ſubita ac momentanea partium corporis plerumque omnium fixatio & immobilitas cum facultatum principum & ſenſuum externorum læſione diminuta, ſalvâ manente reſpiratione & pulſu, à ſpirituum animalium immobilitate ortum habens.*

Fuiſſe autem *noſtrum Juvenem* non tàm *apoplexiâ*, aut *convulſione*, aut etiam *ſyncope*, ſed verâ *Catalepſi* correptum, ipſa ratio formalis, & ſigna παθογνωμονικὰ, in hiſtoriâ recenſita, apertè indicant. Neque enim adfuit iſtiusmodi omnium operationum animalium repentina abolitio, quæ, ſicut in *apoplexiâ* obſervare eſt, cum maximâ ſpirandi difficultate, ac ſtertore conjungitur; neque acerbus urgebat dolor, prout in *convulſiva* muſculorum flectentium & extendentium affectione accidere ſolet, nec denique frigidus ſudor, cum pulſu diminuto, ferèque ablato & maximo virium lapſu, quæ *Syncopes* ſunt indicia, hoc in caſu memorantur, quin potius *Juvenis præſens* totus *immobilis, & congelatus* quaſi, inſtar Marpeſiæ cautis, obriguit, eoque ſitu ac figura, quâ prehenſus fuerat, ſedens ſuo in ſedili, & apertis quidem oculis, ſalvaque reſpiratione & pulſu, per integrum diem permanſit; quæ ſanè omnia *Catalepticum* Ægrum noſtrum fuiſſe, vel ipſa hoc docente Affectus hujus ſuperius adductâ definitione, confirmant.

Quod ſi porrò *prægreſſas* conſideremus *cauſas, ætatem* ſc. *conſtitutionem plethoricam, amorem*, idque generis alia, aptas natas omnino illas deprehendemus, ut ad tàm rarum admirandumque affectum diſponere Juvenem noſtrum valuerint, prout ex

ut ex inferius dicendis amplius patebit.

Ipſa denique *ſimilitudo* calculum ſuum addit. Ita enim affectos homines pro Catalepticis, doctiſſimorum Medicorum judicio, habitos fuiſſe, *Schenckii, Foreſti, Heerii, Tulpii*, aliorumque obſervationes abundè docent.

Quibus ita oſtenſis, roganti: *ad quamnam rerum præternaturalium claſſem hicce affectus nobis pertinere videatur?* Non dubitamus pronunciare, eum, cùm neque morbus, neque cauſa morbifica ſit, ſed à peculiari quadam ſpirituum animalium intemperie, tanquam morbo, dependeat, ortumque trahat, meritò in numerum *ſymptomatum* recipi, quippè quæ, ut umbra corpus, morbum immediatè ſequuntur, docente *Galeno. l. de diff. ſympt. c. 1.* Horum verò cum tres ſtatuantur claſſes, actionum ſc. læſarum, excretorum & retentorum, & qualitatum mutatarum, ad *actiones læſas*, quæ propriè ſic dicta ſymptomata ab *Argenterio & Plempio* vocantur, meritò refertur *Catalepſis*, ubi quidem, prout diverſos admittit pro ſuâ naturâ gradus, quandoque actiones planè *abolitæ*, quandoque verò *diminutæ* obſervantur. Jam enim aliqui omnem ſenſus motusque poteſtatem amittunt, quibus etiam is videtur annumerandus, de quo ita ſcribit *Buchananus: lib. 6. de reb. Scotic. in mediis ſcalis aliquis aſcendentium ſubitò ſtupore correptus ita gradibus adhæſit, ut nec ullâ ratione divelli poſſet, & ſequentibus viam præcluderet:* alii contra audiunt videntque quodammodò, & dictorum recordantur, ſicuti *Galeni condiſcipulus, illo ipſo tempore, quæ loquerentur, audiviſſe ſe, quanquam non clarè & evidenter dixit, nonnulla etiam adhuc memoria retinens, poſtea enarravit. vid. Gal. Comment. in 1. prorohet. Hipp. c. 56.* Quin non omnes ita rigidi ſunt, ceu exquiſita Catalepſi laborantes, qualis quoq; iſte cenſendus, cujus meminit *Jacotius, Comment. ad aph. 7. l. 2. Coac. Hipp. ſuperiori anno*, dicens, *cum* D. Valeriolâ *Viro Doctiſſimo & Humaniſſimo, pauperem vidimus ſenem exſuccum & extenuatum hoc malo raptum, qui menſæ accumbebat apertis oculis, erecto & firmo corpore, manu dapibus admota, ut vivere & prandere mortuus videretur, & ita rigidus, ut collum à me torqueri vix potuerit:* Sed & aliqua adhuc in illis movendi poteſtas relicta advertitur, prout exemplum ejusmodi recenſet *Fernelius l. 5. patholog. c. 2.* his verbis: *Alterum mortui ritu jacentem inviſi, qui neque cernebat, neque audiebat, neque compunctus ſentiebat quicquam; facilis tamen inerat ſpiratio, & quiquid in os inſerebatur, promtè vorabat. E lectulo ſublatus ſolus conſiſtebat, impulſusque incedebat, & quocunque vel manus vel brachium, vel crus inflecteretur, illic quaſi fixum & ſtabile permanebat; Expreſſam quandam dixiſſet larvam, aut arte progredientem ſtatuam,* Hactenus *Fernel. d. l.* Ex quibus quæ mali hujus ſit latitudo, non obſcurè patet; ubi tamen notandum duco, quod *Saxonia*, aliique monent, nempè

non nimis eam extendendam, quin potius. cum quandoque compoſiti ſint affectus (id quod *depravatæ* nos docebunt actiones) *diſtinctivis opus* eſſe ſignis, quò tantò accuratiùs cujusque natura mali in apricum deduci & vera Catalepſis à minùs genuinâ diſcerni queat. Equidem libenter illis aſſurgo, qui cognitò per ſigna pathognomonica morbo diſcretivis indiciis nos carere poſſe contendunt, interim in re tam difficili & ardua non otioſam planè puto hanc induſtriam, cum hinc non parum lucis, præſertim in nondum ſatis exercitatorum mente, affundi res ipſa loquatur, hocque nobis ſubſidii genus commendet. Sed tempus eſt, ut ante omnia nunc inquiramus

SUBIECTUM ſeu PARTEM AFFECTAM, quod duplex ſeſe ſiſtit, *adæquatum* nempe & *principale*; illud *totum* eſſe *corpus*, quatenus ex mobili fixum redditur; hoc autem *Cerebrum* conſtituere pronuncio. Quandoquidem autem Cerebrum vel ſecundùm ſuam ſubſtantiam, vel ſecundùm ſtructuram ſuam conſiderari poteſt; ſecundùm quam affici potiſſimum putandum ſit, non otioſè quæritur. Nobis placet ſententiâ *Rolfincii Epitom. cogn. affect. partic. lib.* 1. *part.* 1. *c.* 8. dicentis; non ſecundùm membranoſam ſubſtantiam ſpinalis medullæ violenter tenſam, ſed prout eſt pars ſimilaris, ſpiritibus animalibus perfuſa, ſubjectum exiſtere; ſpiritus enim, dum ſunt ſubtiles atque mobiles, influunt, ſi ſecus habeant, ſiſtuntur. Quô benè perpenſô, non incongruum erit dicere, ſpiritus animales tùm ſubjecti, tùm cauſæ nomen habere poſſe, prout vel unà cum cerebrô juncti, vel ſeparatim conſiderentur.

Quin & *Cor* ſuô modô affici, exinde patere videtur, quòd ægri per intervalla magnum ſpiritum ducant, & jam recedente morbô ſuſpirioſi, tanquam ex profundô ſomnô, excitentur, id quod etiam in noſtro *Juvene* obſervare licuit, & aliàs à *Roderico à Fonſeca l.* 2. *conſult.* 92. *p.* 534. confirmatur.

De CAUSIS porrò hujus mali rogatus; IMMEDIATAM quidem (de qua meritò jure omnium primô agitur) eſſe ſpirituum animalium imaginationi atque menti præprimis inſervientium immobilitatem, atque congelationem, cum *Sennerto*, *Platero*, *l.* 1. *prax.* aliisque recentioribus quam plurimis reſpondeo: hac ſiquidem poſitâ præſentem affectum poni, remotâ verò ceſſare conſtat. Equidem non ignoro, non paucos, cum *Galenô, Comment. in ſ.* 2. *aph.* 3. in frigidâ & ſiccâ Cerebri intemperie proximam affectus hujus cauſam conſtituere, tumque poſteriorem iſtius partem, nervosque hinc prodeuntes, ſic affectos accuſare, propterea quòd ii, qui per Alpes & loca nimis frigida longùm iter ſuſcipiunt, hoc ſæpius morbô corripiantur, & congelati quaſi rigidique permaneant. Verum enim verò, licet negari non poſſit, ab externo quoque frigore homines rigidos fieri poſſe & ſolere, credibile tamen vix ac ne vix quidem eſt, tanquam in corpore

noſtro frigiditatem, unde etiam omnes nervi congelentur, oboriri, actuque exiſtere poſſe. Cum enim vita noſtra in calido & humido conſiſtat, ſanè quam diu homo vivit, vires utrumque ſuas exerit, neque ante mortem actualis illa (quam dixi) frigiditas, locum atque imperium obtinere valet: Neque aliter intelligendum eſt, quicquid de frigidâ Cerebri intemperie dicitur, quàm quòd comparativè ita ſeſe habeat, minoremque iñuat caliditatem, quàm Cor, aliaque fortè viſcera obtinent. Et hinc etiam parum me movet, quòd alii materiam quandam frigidam & ſiccam, in poſteriorem Cerebri partem infuſam, & nervos ibidem oriundos exſiccantem atque indurantem, pro cauſa proxima agnoſcant; patet enim ex dictis, quid his ſit reſpondendum; & ſi vel maximè talem illis cauſam conceſſerim, qua ratione quæſo tam ſubitò hoc invadere malum poſſet, & quomodo tàm repentè deſineret? Nonne prius nervi Cerebri poſteriori parti proximi, deinde propinquiores, & ſic porrò remotiores quoque indurari deberent? id quod, quomodo cum ſubitaneâ Catalepſeos invaſione conveniat, res ipſa loquitur: Neque magis nos urgent, qui convulſionem omnium muſculorum partes corporis tùm flectentium, tùm extendentium pro Catalepticæ rigiditatis cauſa obtrudere ſatagunt, ſiquidem in convulſione membra facilè flecti nequeunt, quod tamen in *Catalepſi* quandoque evenire, ea, quæ ante ex *Fernelio* aliisq; adduximus exempla, ſatis docent; &, ſi fortè quis, num verâ iſti Catalepſi fuerint correpti, dubitârit tamē vel ipſa doloris in Catalepſi abſentia (quâ etiã ſuperius innuimus) omnem hanc dirimere litem poteſt. Sed non eſt, ut in recenſendis refutandisque aliorum opinionibus me diutius detineam, cùm quâ celeritate affectus hic, quos corripit, invadere ſoleat, ex præſenti hiſtoriâ noſtrâ ſatis liqueat; qui ſanè invadendi modus, de quacunque intemperie inſigni aſſeratur, probari nullô modô poterit. Talem igitur hic quærendam eſſe cauſam, res ipſa docet, qua mediante repentinæ invaſionis ratio inveſtigari queat: quæ cum ex ante dictis ſperari opinionibus haut liceat, *ſpirituum animalium immobilitatem atque congelationem* ſubſtituere cum Viris doctiſſimis non dubito. Cum enim omnis ſenſus, tàm internus, quàm externus, unà cum motu voluntariò, mediantibus hiſce ſpiritibus animalibus, perficiatur, ſua ſponte videtur ſequi, quæ nos recenſuimus ſymptomata, vel reſolutis prorſus atque diſſipatis, horumque adeò defectu; vel iis fixatis & hinc immobilibus factis, evenire debere: quoniam verò noſter Juvenis, apertis quidem oculis, corpore erecto & rigido ſedens hunc ſitum retinuit, tumque etiam alii impulſi ambulaſſe aliquantiſper, & oblata devoraſſe (quemadmodum ſuperius oſtendimus) leguntur, non tam ſpirituum animalium defectum, (quandoquidem ſine horum præſentiâ tales actiones edi nequeunt) quàm potius congelationem fixationemque pro cauſa immediata

diata

diata agnoſcendam duco, adeoque ab hac ipſa *Juvenem* noſtrum Catalepticum factum eſſe, omninò perſuaſum habeo.

Explicatâ ſic immediatâ cauſâ, illas quoque, quæ hanc, tanquam MEDIATÆ fovere & in actum deducere potuerunt, nunc pervidebimus. Cum verò harum *aliæ propius* feriant, *aliæ remotè magis* agant; de *iſtis* primò dicendum veniet. Siſtunt ſe hoc ipſo in limine & *vapores* & *humores*, quorum uterq; ſymbolum non leve conſert; Vapores quidem quod attinet, diverſum ſentire autores video: ſunt qui vaporem quendam membranas & medullam nervorum implentem, cum H. *Saxonia* adducunt, quorum tamen optinioni ſubſcribere nondum poſſum, propterea quòd, ſi ita res ſe haberet, tum & *Paralyſis* & *Convulſio* in *Catalepſi*, qua tali, adeſſent, quod tamen experientiæ adverſatur. Rigida quidem eſſe membra concedo, ſed paralytica eſſe nemo evincet. Adde quod neque convulſio, neque paralyſis tam exiguo temporis ſpatio, prout quidem in catalepticis eſt obſervare, deſinant. Satiùs itaque erit, vaporem figentem pro ejusmodi cauſa agnoſcere: Qualis autem ſit naturæ & quomodo hanc figendi vim acquirat, explicatu admodum difficile eſt, adeò quidem, ut non ſine ratione plerique aliquid occultæ qualitatis ſubeſſe ibi atque latitare, hincque rei hujus naturam non niſi per analogiſmum & ſimilitudinem quandam explicare poſſe, fateantur. Iccircò ex fulminis ſpiritus naturâ, quo vinum in dolio coagulari, hominesque quandoque rigidos effici cernimus, lucem huic obſcuritati affundere laborant. Et notum eſt alioquin ex *Cardani* hiſtoriâ *l. 8. de variet. rer. c. 43. p. 164.* quid fulminis ſpiritus in octo meſſoribus ſub quercu cœnantibus effecerit? A fulmine enim percuſſi atque exanimati manſerunt ſub eâ ſpecie, qua diſcubuerant, ut unus comedere videretur, alter ori poculum manu admovere, alius bibere: cumque nigri omnes eſſent, imaginem ſtatuarum totidem repræſentabant. Similiter ſpiritus in terræ motibus, & è quibusdam ſpeluncis exhalantes, aquas & animalia rigida reddidiſſe, paſſim ab autoribus aſſeritur, ipſiusque experientiæ calculo confirmatur. Quod ſi verò hæc ſpiritus figentis ratio mira cuipiam, & tantum non abſona videatur, is latentem in nitrô vitriolô, aliisque mineralibus figendi vim atque virtutem ſtupendam conſideret, & procul dubio plura hac de re cogitandi anſam nanciſcetur. Nos interea *humoroſam* quoque cauſam, ex qua dictos vapores elevari poſſe, doctiores conſentiunt, perluſtrabimus. Hanc verò omnis generis humores ſuppeditare, ex medicorum obſervationibus liquet. Sic *pituitam vitream*, vel *pituitam cum bile*, arguit *Fernelius l. 5. patholog. c. 2.* *ſuccum melancholicum* præ reliquis hic valere putat *Sennertus*, *melancholiam* quoque aptum eſſe humorem cenſet *Alexander Maſſaria l. 1. prax. p. 587.* unde figens vapor elevatur; *pituitam* cum *ſanguine* mixtam accuſat *Dodonæus*

Obſ.

Obſ. Med. 24. ſed in noſtro caſu ad *ſanguinem* ipſum potiſſimum eſſe reſpiciendum, conſtitutio corporis plethorica innuit. Et ſane, uti reliquos humores exemplis illuſtrare poſſem, ita non deſunt, quibus idem de *ſanguine* judicandum eſſe confirmatur. Sic meminit *Aetius tetrab.2.Serm.2.c.4.* cujusdam Juvenis, multo ſanguine referti,qui cum triduum execiſſet,neque claudens palpebras, neq; ad vehementes vociferationes transmovens oculos, neque reſpondens, quarta die larga ſanguinis per nares eruptione factâ,ab omnibus moleſtiis confeſtim liberatus eſt. Equidem non ignoro *Zacutum Luſitanum Med. P. P. hiſt. l. 1. Mercurialem hiſt. 41.* & alios ſtatuere, vel illegitimam hanc Catalepſin fuiſſe dicendam, vel de fæce ſanguinis melancholicâ, *Aetii l. 1. d. capit. affect. c. 8.* ſententiam explicandam eſſe; interim tamen nimiam ſanguinis copiã, non minus,ac dictos huicq; permiſtos humores,plurimum ad hunc affectum excitandum valere,accuratior ſanguinis inveſtigatio evincere videtur. Non urgebo,quod alii in *Galeni*, ſoporoſos affectus etiam ex ſanguine nimio deducentis, defenſionem afferunt,illum nempe, ſi non tenſionem efficiendo, ſaltem replendo ſuâ copiâ, ſubitoq; caput occupando hanc affectionem excitare poſſe;quamvis enim repletionem illam non plane rejectam velim, nihilominus tamen minus ſatisfacere huic difficultati arbitror: quin potius cùm ipſa ſanguinis copia plurimum ſulphurearum particularum foveat, id generis quoque vapores hinc elevari facile poſſe, unde narcoticus quidam ſtupor poſtmodum ſpiritibus inducatur, à veritate haud adeò alienum eſſe cenſeo. Dum verò *narcotici ſtuporis* mentionem facio, quale *Sulphur* intellectum velim, unà explicare animus eſt: neque enim me latet, eſſe, quæ ſulphure abundant, & tamen vigilias potiùs, quàm ſomnium inducant, prout *caſtoreum* & *camphora* nos docere poſſunt; Et licet hoſce, qui ſpiritum vini, aquam vitæ communiter dictam, immoderatius ſumpſerunt, primum ſummopere accendi, poſtea attonitos ſtupere, ac ſi opium bibiſſent, & ſtertere ad mortem uſque multoties obſervârit *Platerus lib. 1. obſerv. p. 17.* certumque ſit, à vaporoſis aſſumptis liquidis, ac liberali vini, tum cereviſiæ quoque loliaceæ potu ſomnum concitari, tamen non niſi cum limitatione hoc accipiendum puto,quandoquidem vinum omni quaſi aqueo phlegmate deſtitutum, ſi in corpus bilioſum ſiccum recipiatur; tantum abeſt, ut ſomnum conciliet, ut potius vigiliæ contumaciſſimæ inde oriantur, prout elegantiſſimum hujus rei exemplum apud *Galenum l. 2. de loc. aff. 1. ult. in fin.* legere eſt. Quare & hoc loco perpendenda judico, quæ D. D. *Wedelius Opiolog. l. 1. ſ. 1. c. 12. p. 43.* cōmemorat,dum,in quô narcoticũ opii ſulphur conſiſtat, erudite exponit,utpote ex quibꝰ non parũ lucis hiſce tenebris affundi poteſt. Cœterũ haut planè negaverim, plethoricã

juvenis noſtri conſtitutionem, omni melancholicæ fæcis ſaburrâ caruiſſe, cum, quæ inferius de Amoris natura proferentur, contrarium potiꝰ oſtendant.

Reſtat ut REMOTIORES etiam cauſas, quæ ad antecedentium ſive generationem, ſive motionem, ſive faciliorem receptionem faciunt, percurramus. Cum autem ſint vel *naturales*, vel *præternaturales*, vel denique *non naturales*; à naturalibus hujus conſiderationis initium capiemus. Agmen harum ducit *temperamentum* tum totius, tum præſertim cerebri. Viget enim mutuus inter recipiens mittensque reſpectus, unde utriusque diſpoſitiones ſive hæreditariæ, ſive aſcititiæ, plurimum hic ponderis obtinent. Accuſatur autem potiſſimum frigidum & ſiccum, cum, præterquam quod ad cauſas hujus mali fovendas & recipiendas maximè aptum exiſtat, ſingulari laboret debilitate. Equidem nihil tale *in Juvene noſtro* deprehendere eſt, quem potius calido humidoque præditum temperamentò eſſe, hiſtoria docet; interim & hoc quoque ſymbolum conferre poſſe, utpote, plurimarum exhalationum ferax ſulphurearum, ex antea recenſitis patere cenſeo, ita tamen, ut alias, & præſertim commemoratam frigidam ſiccamque, ut & frigidam & humidam intemperiem, magis proclives huic malo mortales reddere, negare minimè quidem velim. De *Ætate* (quam video, autores pleroſque, unà cum *ſexu*, harum cauſarum ordini inſerere) non eſt, ut multa notentur, cum nullam ab hoc malo ſatis tutam eſſe, Catalepticorum variorum hiſtoriæ abundè demonſtrent; & licet reſpectu uteri, qui ſexcentarum ærumnarum autor à *Democrito in Epiſt. ad Hippocratem* dicitur, ſexus ſequior aliquam hic prærogativam, quamvis valdè miſeram, habere videatur, tamen & virili ſexui has æquè caſſes, vinculaque timenda eſſe, præter noſtrum Juvenem, plures alii, quorum apud autores mentio fit, teſtari poſſunt. Utrique verò ſexui ut nunquam confert vita nimis ſedentaria, ſic non incommodè *id vitæ genus*, quod iſtâ maximoperè gaudet, ad has referre cauſas licebit.

Ambula, id lieni optimum eſt, inquit ille apud *Plautum Curcul. Act. 2. Scen. 1.* quod monitum dum plurimi negligunt, ſicque varias ſibi ipſis obſtructiones hypochondriorum, & ſpeciatim *meſenterii*, *hepatis*, *lienis*, *pancreatis*, *uteri*, *hæmorrhodium &c.* unde poſtmodum dolores capitis, aliaque incommoda oriuntur, accerſunt, catalogum nobis ſuppeditant cauſarum *præternaturalium:* ſic viri nobilis meminit *Hildeshemius Specileg. 4. p. 422.* qui multis jam annis hypochondriacus in Catalepſin tandem incidit, & poſt longum capitis dolorem in parte poſteriori capitis moleſtum, idem mali obortum obſervavit *Foreſtus l. 10. obſ. 42.* quibus addere etiam vermes licebit, quandoquidem puellam hinc Catalepticam eſſe factam obſervavit *Alex. Benedict. l. 1. c. 26.* Quin etiam alios affectus, niſi probè curentur, Catalepſin inducere

poſſe,

poſſe, exemplum *malè curati Eriſypelatis*, quod recenſet *Grembſius arbor. ruinoſ. p. 306.* ſatis oſtendit ac confirmat. Verùm nihil tale noſtra in hiſtoria cum occurrat, opus non eſt, ut horum contemplationi diutius inhæreamus, quin potius

CAUSÆ PROCATARCTICÆ & OCCASIONALES veniunt expendendæ: nam & has plurimum ad inducendam catalepſin ponderis obtinere, ex ſubſequuturis facilè patebit. Et quidem primò ad *aërem* quod attinet, is ſanè, prout turbulentus, nebulſous, & diverſis exhalationibus eſt refertus, diverſimodè corpus noſtrum afficere, ita quoque ad catalepticum rigorem, & immobilitatem ſpirituum, occaſionem præbere poteſt, idque per nivoſa Alpium loca iter facientes teſtantur, quippè quorum

- - - multi, ceu Gorgone viſâ,
obriguere gelu.

Sic *Foreſtus* duo militum exempla recitat, qui â gelicidio in Catalepſin inciderunt. Huc etiam non incommodè refertur, quod Cl. *Bartholinus tract. de uſu Nivis p. 83.* recenſet his verbis: *Notandum,* inquit, *corpora occiſorum hyeme eôdem poſitu eademque figura, permanere rigida, qua ante cædem deprehenſa ſunt. Viſum id extra urbem noſtram, cum 11. Febr. 1659. oppugnantes hoſtes repellerentur, magnaque ſtrage occumberent; alii enim rigidi iratum vultum oſtendebant, alii oculos elatos, alii ore diducto ringentes, alii brachiis extenſis gladium minati, alii alio ſitu proſtrati jacebant; imo ex mari gelato, primo vere reſoluto, eques equo ſuo inſidens, integer emerſit, neſcio quid manibus tenens &c.* De frigoris effectu memorabile quoque eſt, quod legitur inter alia apud *Curtium l. 8. p. m. 346. Memoriæ proditum eſt,* dicentis, *quosdam applicatos arborum truncis & non ſolùm viventibus, ſed & inter ſe loquentibus ſimiles eſſe conſpectos, durante adhuc habitu, in quo mors quemque deprehenderat.* Probè autem hic diſtinguendum duco, inter congelationem, quæ cauſæ externæ & procatarcticæ rationem habet, & inter eam, quæ propriè cataleptica dici meretur; à frigore externo latentem in corpore cauſam in actum occaſionaliter deduci poſſe, non inficias eo, ſed per ſe inducere Catalepſin, concedere nequeo, niſi quis forſitan *ſpiritum Gorgonicum* cum *Charletone* velit admittere, quo flante & penetrante, res obviæ actutum congelentur & indurentur. 2. Anſam quoque præbent *cibus & potus*, frigidus præſertim & ſiccus, qui & craſſus, terreſtris, fæculentus, facilè corruptibilis, uti ſunt carnes fumo induratæ, legumina, lacticinia, aliaque hujus farinæ alimenta plura: vina item generoſiora & vetuſta, vini ſpiritus, cereviſia craſſa, minusque defæcata, ut cerebro maximè infeſta ſunt, ita quoque ſi immoderatius ingurgitentur, inſignem huic malo occaſionem præbere valent, quemadmodum ex iis, quæ jam ſupra ſunt allata, ſatis conſtat. Placet hic ſubjungere *medicamenta nimis refrigerantia & ſiccantia,* imprimis verò narcotica, tum intus tum extus adhibita, hac tamen

annexa limitatione, ut ab iis, quæ ſtuporem inducere apta nata ſunt, ritè ſecernantur: licet enim nos quoque ſtuporis vocabulo quandoque utamur, tamen non niſi catalepticum intellectum volumus. Succedunt 3. & 4. *Motus & quies, ſomnus & vigiliæ*, magnam quoque vim corpori nocivam inducentes, quod ex illis, quæ ſuperius de vita ſedentaria dixi, liquidò patet. Luculentum inſuper teſtimonium huic aſſertioni præbent lucubrationes. Sit enim ita, ut, juxta *Quintilianum lib. Inſt. Orat. 10. c. 3. p. 486.* lucubrantes ſilentium noctis, clauſumq; cubiculum & lumen unum velut rectos maximè teneat, tanti tamen hæc non ſunt, ut propterea quis corpus, caputque præſertim cruditatibus replere, ſimulque functiones naturales in cibis coquendis, deteriores reddere amet. Miſera profectò eſt Glorioſi iſtius apud *Gellium l. 13. N. A. c. 29. p. 506.* jactatio, *vides*, dicentis, *oculos meos ægros, aſſiduusque lucubrationibus prope jam perditos?* Præprimis ætate jam grandævis lucubratio animique intentio nimia nocent, quod ſuo firmat exemplo octogenarius ille, quem, cum menſe Januario in libris ſuis revolvendis eſſet nimis ſedulus, Catalepſi correptum memorat *Fontanus Analect. c. 13. exempl. 10. p. 51.* 5. *Excreta* & *Retenta*, minus rectè habentia, multum ad mali hujus generationem conferre poſſunt; Dum enim utilia excernuntur, vires & ſpiritus una exhauriuntur, hinc fit ut, totum corpus torpeſcat; quod ſi verò excernenda retineantur, omnia tetris exhalationibus turbantur, ſanguis etiam coinquinatur, ſicque ſpiritibus undiquaque tum mole, tum virtute gravis noxa infertur. Quantum denique 6. *Animi motus*, qui non immeritò *paſſiones* vocari ſolent, in corpus valeant, & quàm non ſit inauditum, ab his quoque factos eſſe *Catalepticos*, Medicorum obſervationes docent. Quod ſi verò & ipſum *gaudium*, animi affectus aliàs ad ſanitatem maxime conducens, ubi modum exceſſerit, flammulam diſſipare penitus vitalem poteſt, quid non faciet ira, triſtitia, mœror? meminit ſane *Rondelettus Meth. curand. morb. c. 20. p. 98.* puellæ ex mœrore Catalepticæ factæ; *hæc enim viro, quem parum amaverat, nupta, quoties abſens maritus erat, aut nihil de eo audiebat, reſtituebatur, audito autem ejus nomine corripiebatur; Et cum ferret hydriam, recordans mariti, in via ſedebat; oculos apertos habebat, ut larvam, aut arte effictam dixiſſes.* Sic etiam *Terroris* efficaciam & vim ſi quis perpenderit, haut ineptè cum fulminis impetu eum comparari, fatebitur. Fortè & *Juvenem* noſtrum eo fuiſſe perculſum, ut malum hoc incurrerit, videri poſſet? Imò potius *Amor* fuit, ſiquidem hoc captus, nil niſi *Glycerium* ſuam cogitabat, optabat, &c. uti ex hiſtoriâ patet. Ex tàm plandô affectu, tàm horrendus effectus? dices. Ità eſt, ut *Seneca* ad *Neronem in Octav. act. 2. p. 276.*

Vis magna mentis, blandus atque animi calor
Amor eſt; juventa gignitur luxu, otio;
Nutritur inter læta fortunæ bona.

Siquidem cum delectabile objectum menti nimis imprimitur, continuo jactu, aut œſtrô quodam irrequieto motu memoriam exagitat, adamatam ſpeciem aſſiduè ingerit, ut omnem aliam accipere recuſet; tunc flagrat, ardet, aduritur, dulcique amore inebrietatus animus, ab omnium cœtu ſeſe eripit, & totus incupitæ amaſiæ deſiderio, illiusque imaginatione defixus amabilem pulchritudinem tantùm contemplatur, vivamque ſpeciem cordi impreſſam, complectitur & amplexatur, quippe tunc jam ſatis irretito homine,

Labitur totas amor in medullas
Igne furtivo populante venas
Non habet lætam data plaga frontē
Sed vorat tectas penitus medullas.

Optimè idem expreſſit Apulejus, dum, *doloris mei cauſa*, inquit, *& remedium ex te proficiſcitur; iſti oculi tui per oculos meos ad intima delapſi præcordia, acerrimum meis medullis commovent incendium.* Quod ſi jam, quæ amori ſive inſunt, ſive accidunt, recenſere vellem, nihil hoc affectu admirabilius, nihil itidem vehementius eſſe, illico appareret. Loquatur pro me jucundiſſimus poëtarum *Plautus.*

Amori accidunt etiam ultro hæc, quæ diximus,
Inſomnia, ærumnæ, error, terror & fuga,
Ineptiæ, ſtultitiaq; adeo & temeritas,
Incogitantia, cupiditas & malevolentia;
Inhæret etiā aviditas, deſidia, injuria,
Inopia, contumelia & diſpendium.

Equidem & idem Poëta alicubi (nî fallor) *paululum amare*, inquit, *ſane bonum eſt*, ipſaq; nos hiſtoria docet, honeſto formoſæ virginis amore captū Juvenem, nil niſi licitum conjugii fœdus deſideraſſe, ut proinde quis objicere nobis poſſe videatur, tàm honeſtæ rei tot vitia ſine jure, nec tamen ſine injuria, affricari: Verùm enim verò minimè nos ferit hoc telum, quippe qui excedentis amoris indolem deſcribentes, nihil aliud, quàm quanta etiam moderati affectus vis, præſertim in juvenili animo, eſſe poſſit, immo ſoleat, aliorum ex monumentis teſtimoniisque oſtendere voluimus. Solliciti cum res ſit plena timoris amor, & cum deſideriis curisque noctem, quieti aliàs dicatam, dividat, ſicque corpus exſiccet, quis dubitaverit, non levem aliquam inde ſucci melnncholici portionem progeneratam eſſe, quæ plethoricam Juvenis noſtri conſtitutionē tantò aptiorem, hoc ut incurreret malum, reddiderit? Optima ſane ratione *Poëta* jam citatus amoris ærumnis, *errorem* & *terrorem* accenſuit, ſiquidem & honeſtiſſimo uterque affectui facile accidit. Quot enim tum in Diæta errores committuntur? Ut de animi erroribus, ſecundum quos non ſatis cauta ſemper eſt mortalitas, nihil jam dicam, pariter, & à terroribꝰ ſubinde amantiū angitur animus, qui ſive veri, ſive vani ſint, in transverſum tamen rapiunt.

Ex quibus omnibus ad oculum patere puto, quanta vis & efficacia cauſis procatarcticis, & has inter præſertim *Amori* inſit. Plura in hanc rem adjicere poſſem, verùm cum de *Natura Amoris* exaſciatam nobis reliquerit orationem, magnum in Arte Medica Nomen Gr. Horſtius, non eſt ut faculam huic ſoli accendam, aut rivulis meis ab ipſo fonte Lectorē abducam.

Cum igitur hæc ita, uti hactenus oſtenſum prolixè fuit, ſeſe habeant, mirum non eſt, quod *Juvenis noſter* hoc correptus affectu, varias inſuper in actionibus, reliquove ſymptomatum ordine, læſiones fuerit perpeſſus: quæ ſicuti antea, ceu SIGNA, nos in rem præſentem duxerunt, ita nunc, ut ſingulorum ratio magis pateat, per cauſas explicanda veniunt.

Primum, *perceptâ repulsâ totus immobilis & congelatus, haut aliter:*

Quàm ſi dura ſilex, aut ſtet Marpeſia cautes,

obriguit, propterea quod intenta in amorem cogitatio, quiq; inſervientes ſpiritus animales, contraria hac ſignificatione perculſi narcoticam illam impreſſionem ſubitò ſuſceperint, haut aliter, ac in Jovis ignibus ictis obſervare licet, unde interdum Catalepticis factis aſſidentes vix ita correptos vix ac ne vix quidem animadverterunt. Sic narrante *Plinio l. 7. H. N. c. 52.* M. *Ofilius*, comœdiarum hiſtrio, cum populo admodùm placuiſſet, natali die ſuo, conviviumq; haberet, editâ cœnâ in pultario calidam potionem popoſcit, ſimulque perſonam ejus diei acceptam intuens, coronam è capite ſuo in eam tranſtulit, tali habitu rigens nullo ſermone, donec accumbentium proximus tepeſcere potionem admoneret. Conferri etiam poteſt Hollerius, qui ſe vidiſſe teſtatur, qui ſubitò, cum integerrima fruerentur valetudine, eo malo correpti, ut, niſi interrogati, non reſpondiſſent, ab accumbentibus in menſa vitium haut adverteretur.

2. *Per integrum diem ſuo in ſedili ſedens eundem planè ſitum retinuit:* quod vel ſpiritus animales in univerſum, vel quod probabilius *Sennerto* videtur, ſpiritus duntaxat menti & imaginationi inſervientes, ſed ita affecti fuerint, ut rigor iſte ſpirituum derepentè fiens in primo ſenſorio, eos, qui in ſenſibus externis ſunt, attonitos quaſi & ſuſpenſos ad tempus detinuerit, ut ſenſum quidem habentes, eum tamen exercere haut valuerint: id quod in plures etiam dies perdurare poteſt; ſic ille adoleſcens Catalepticus, cujus mentionem facit Aetius, triduum ita exegiſſe & quarta demum die facta per nares larga ſanguinis eruptione ab omnibus moleſtiis confeſtim liberatus legitur.

3. *Oculi* intereà *fuére aperti*, ob repentinam muſculorum palpebras moventium, ab nervorum ſpirituumque congelatione & fixatione factam immobilitatem. Quo enim in ſtatu ægrum deprehendit Catalepſis, in eodem illum rigore per univerſum inducto detinet, ut ex dictis conſtat. Sic ille apud *Fernelium d. l.* dum literis & chartis ſedulò invigilaret, repentè Catalepſi perculſus, ita quidem

obri-

obriguit, ut ſedens calamumque digitis premens, *oculis in libros defixis*, putaretur in eorum ſtudia incumbere, donec vocatus & impulſus, omni motu ſenſuque carere deprehenderetur.

4. *Reſpiratio pulſusque ſatis integri permanſerunt*, ob ſummam ſcilicet neceſſitatem, tum quod ipſa reſpiratio partim naturalis, partim animalis actio ſit, ſpiritusque animales præcipuè afficiantur. *Satis* autem *integræ hæ actiones* notanter dicuntur, ſiquidem, licet reſpiratio ſervetur, ita tamen cum illâ comparatum eſt, ut per intervalla magnum ſæpè ſpiritum ducant ægri, pulſusque in illis ſimilis ferè lethargicorum pulſui deprehendatur, quamquàm non ita mollis & languidus, tum verò etiam magis æqualis exiſtat. Nimirum Reſpiratio & Vita pari paſſu ambulant, & ad extremum ſe ſpiritum defendunt.

5. *Attonita mater, varia in vanum tentavit, donec grata acceſſit acclamatio.* Quis miretur à tali fruſtra multa fuiſſe in uſum vocata: Quid enim & *Mater* & *attonita* conſilii heic caperet daretque, & ubi amor erga filium, & improviſa ægri congelatio, omnem cogitationem in transverſum rapuerunt? Quid præſtaret inexperta, ubi vel Expertiſſimorum Medicorum doctrina & induſtria ſæpius in vanum laborat. Excuſanda tamen eſt, ut mater, quam quò non adigeret tenerrimus affectus? Neque tamen ſequioris ſexus curatio nimiâ curioſitate intempeſtivè ſuſcepta propterea probari meretur, quippe quæ, uti nunquam non eſt ſequior, ita quoque plus ibi moleſti officii quàm ſalutis perſentitur. Sed quid dico?

Rem omnem potiùs confecit mater, dum 6. *alta tandem vocè: benè ſperaret, voti compotem fore, & cupitam habiturum amicam, modò ad ſe reverteretur, exclamavit.* Tum enim ecce! *confeſtim ex ſedili proſiliit filius, & quaſi ex ſomnô profundô expergefactus actutum ad ſe rediit.* Caſualem verò, aut potius fortuitam hanc reſtitutionem, à parte matris, dixerim; & quemadmodum fortuna in curandis morbis, citra artem, nihil poteſt, prout egregiè docet *Hippocrates lib. de arte;* ita neque huic filio profuiſſet, niſi Matris cum amore artis ſe benignitas, & exquiſita Methodus, iſta quidem nil minus ſperante, conjunxiſſet. Hinc factum, ut cum contrarium cauſæ remedium adhiberet exclamatio, ſopitus potius, quàm abolitus auditus ſenſus chariſſimæ Matris, cujus voci & blanditiis aſſuetus jam fuerat, is exclamationem perceperit, animusque, quòd ſuaviſſimum nuncium exprimeret ſignificatio, hac excitatus quaſi vires collegerit, eodemque impetu, quô anteà in ſtuporem catalepticum conjectus erat filius, omne repagulum, ſuaviſſima objecti deſiderati recordatio removerit, ſicque disruptis ſubitò illis vinculis, quibus ipſum tenaciſſima hæc affectio illigaverat, actutum ad ſe redierit.

Quibus ita deductis, quo mali genere, & quâ de causâ, laborârit filius, procul dubio parentes ſatis jam intelligent. Quod ſi verò quis putaverit, ſimulatum potius hunc fuiſſe morbum,

bum, huic recenſita hactenus, ſi probè perpendantur, hunc ſcrupulum facilè eximent. Equidem non rarò inveniri, qui morbos ſimulent, experientia docet; & jam *Galeni* tempore tales ſunt reperti, unde peculiarem de hoc argumento librum conſcripſit. Quin etiam *Rondeletius d. l. pag. 98.* aliquem Romæ ſe vidiſſe, memorat, qui hanc affectionem ſimulabat, dicebatque, ſe corripi ex taſi, quoties audiret verba illa paſſionis Chriſti. *Conſummatum eſt.* Sed huic ægrotanti veternum baculo excuſſit, ubi d. l. pluribus videre eſt. Et ſanè cùm difficillima res ſit, per unicam duntaxat horam, eôdem ſitu immotum permanere, næ! per integrum diei ſpacium, tam pertinacem fingere totius corporis congelationem, quis ſuſtineret?

Verâ igitur, eaque ſatis exquiſitâ Catalepſi correptum fuiſſe filium, non eſt ut Parentes vel dubitent, vel, tanquam leve malum, ægro tam ſubitò ad ſe redeunte, contemnant. Eſt enim profectò graviſſimus affectus, qui ut ægrum, narcotica ſpirituum animalium coagulatione quaſi congelat, ita vel ipſum etiam medicum, eventus raritate, attonitum reddit: Licet enim cùm aliquando *Mich. Ogerus* & *Nollens* conveniſſent, hiſtoriamque talis ægri narrans *Henr. ab Heer lib. 1. obſ. Rar. obſ. 3. p. 59.* eos, num unquam iſtiusmodi caſum vidiſſent? rogaſſet; *Nollens* ſe plus millies vidiſſe, reſponderit; rectè tamen laudatus *ab Heer* tegeſſit, putare ſe, non fuiſſe mille Catalepticos, ex quo morborum terris incubuit cohors. nul [illegible] præter hunc vidiſſe, cui, *nec ego*, reſpondit *Ogerus*, *etſi jam ſexaginta fere annos medicinam facio*. Et ſanè *Galenus*, *Fernelius*, *Platerus*, *Dodonæus*, paucique alii, quos ſupra citavimus, unum duntaxat alterumque viderunt, apud alios plerosque Practicos altum de illis ferè eſt ſilentium. Neque veriſimile eſt, tàm raram rem ſi vidiſſent, tacituros fuiſſe. Quemadmodum verò rariſſima quæ ſunt, non rarò aliquid monſtri alunt, ita & hunc affectum in comitialem morbum commutatum *Beni venius l. de abdit. c. 46.* obſervavit.

Sed ſatis jam de iis, quæ ad effectus hujus theoriam exponendam perdinere, notatuque digna videbantur: reſtat, ut etiam alteri Parentum deſiderio, quô PRÆCAVERI filium à recidivâ (quam quidem *Dodonæus*, & ex illo *Heurnius*, fieri ſolere, ſine ratione negant) aut aliis hinc metuendis malis expetunt, ſatisfiat. Quod dum facere ad gredior, non ingratum erit, in gratiam lectoris, paucis præmittere, qua ratione, *ſi durante adhuc affectu accerſitus fuiſſem*, me gerere voluiſſem. Sed inchoaturo aurem meritò vellicant verba ſæpius citati *Henr. ab Heer*, ita habentia: *Cùm ad ſatietatem ſpectaſſem; dixi: accerſerent alios medicos, meq; cum ſtatuam exuiſſet æger, cum illis revocarent, in caſu enim ad hanc mihi diem inviſo nihil tentaturum, niſi conſultis ſenioribus.* Sic etiam ego non niſi conſultis expertiſſimorum Medicorum obſervationibus, quæ tum in CURATIONE tum *præſervatione* hujus affectus

fectus peragenda ducam, ad eorum imitationem annotabo, vel ipſius *Hippocratis* excitatō *præceptione*, qua, *Neque ſanè indecorum fuerit*, inquit, *ſi Medicus in rei præſentis anguſtia circa ægrum verſatur, imperitiæ etiam tenebris circumfuſus, alios quoque acceſſiri jubeat, quo communi conſiliò, quæ in rem ægri ſunt, disquirantur, & illi ad præſidiorum facultatem operas ſuas conferant.*

Ipſo igitur IN PAROXYSMO vocatus, ante omnia ſpirituum animalium congelationi atque immobilitati ut per contraria ſuccurrerem, ſicque primariam adimplerem *Indicationem*, fuiſſem conatus; cúmque in plethorico Juvene ſanguinis copia procul dubio malum hoc ſive foverit, ſive promoverit, (uti in theoria oſtenſum eſt) haut cunctanter *Fontem Chirurgicum* acceſſiſſem, atque ex divite hujus ſcaturigine generoſum *Venæ ſectionis* auxilium, præ aliis elegiſſem adminiſtrandum, ipſa inſuper confirmatus experientia, exemploque, quo *Aetii* Juvenem quarto morbi die, oborta narium larga hæmorrhagia, reſtitutum ſuperius jam vidimus. Secari autem dextri brachii cephalicam venam, emittique ſanguinis uncias ſex vel ſeptem curaſſem, tum quod à pleriſque practicis *Sennerto, Rolfincio, Platero*, aliiſque hujus venæ inciſio plurimum heic commendetur, tum quod ipſa ejus inſertio & communio, ex Anatomicis nota, certam una cum diminutione ſanguinis, neceſſariæ revulſionis operam ſubſidiariam polliceatur: ac denique hæc emiſſi ſanguinis quantitas conſtitutioni Juvenis noſtri plethoricæ, hujusque indicationi, viribus nihil contra indicantibus, probè reſpondere videatur. *Cucurbitularum Scarificatarum* ut & *Hirudinum applicatione* ſuperſediſſem, quandoquidem vicariis hiſce V. T. præſidiis, in tam urgente malo, & ubi plethora citam requirere viſa operam, nihil, aut parùm quod in rem ægri præſentem ex voto fuiſſet, meo quidem judicio, efficere potuiſſem. Quod quidem ita velim accipi, non quod *cucurbitulas*, tum ſcapulis, tum brachio utrique applicatas, ad revulſionem ulterius inſtituendam planè inutiles cenſeam, ſed quod, V.S. neglectâ auxilium hinc ſatis efficax, hoc quidem in caſu, fruſtrà ſperari autumem. Idem etiam de *Frictionibus & Ligaturis* dictum volo. Utut autem venæ ſectionem Juveni noſtro egregiè conducere potuiſſe, nullus dubitem, in aliis tamen corporis conſtitutionibus aliter procedendum ſentio, monente *Rolfincio Epitom. d. l.* qui, ſi à ſanguine affectus oriatur, V.S. convenire, ſi verò ab aliis humoribus, non item, expreſſè ſcribit. Et ſanè quis Sexagenario frigido & ſicco, Cataleptico facto, tam audacter venam incideret? Sic & *Thonnerus l. 2. obſ p. 97.* in Fœminæ melancholico temperamento præditæ & catalepticæ factæ curatione à V. S. uſu abſtinuit, & evacuantibus potius per intervalla uſurpatis, naturam ſublevare conatus eſt. Hiſce igitur hoc modo obſervatis, dehinc ad *Pharmaceuticum* me contuliſſem

Fontem, ea quæ vapores, ſpirituum animalium congelationem fixationemque procurantes diſcutere, immò ipſam hanc tollere immobilitatem apta nata ſunt, in uſum vocaturus. Utinam verò ſatis nota eſſet vaporum horum fixativorum natura, minùs profectò in ſelectu appropriatorum medicaminum laborarem. Hic verò rei difficultatem meamq; ab experientia adhuc deſtitutam opellam confiteri, quàm quicquam ineptè gloriari, malo, utpote valdè alienus ab illorum ingenio, qui ſi fortè unum atque alterum purgans medicamentum haut infeliciter præſcripſere, ſe jam Æſculapii famam atque dignitatem meruiſſe putant. Quare doctiorum veſtigiis potius inſiſtens, cùm plerique *Cephalica* calefacientia & humectantia; ut & talia, quæ melancholico ſucco, hincque elevatis vaporibus conveniunt, maximè commendent, id generis remedia præſenti individuo ita accommodaſſem, ut & temperamenti & aliarum circumſtantiarum me rationem habuiſſe, inde conſtare potuiſſet. Cœterum generoſioribus potius quàm levioribus uſus fuiſſem, edoctus à *Sennerto l. 2. prax. p. 589.* imò ipſa ratione, minimè à parvis hic incipiendum eſſe auxillis, quod quidem in morbis, in quibus periculum non imminet, tuto facere licet: id quod etiam inculcat *Hippocrates ſ. 1. aph. 6.* dum extremis morbis extrema convenire remedia docet. Tentaſſem autem ante omnia, num *Clyſtere* injecto, diverſio materiæ obtineri potuiſſet, huncque in finem ſequentem præſcripſiſſem:

℞. *Rad. alth. lil. albor.*
angelic. aa. ℥ß.
Herb. rut. mercurial.
puleg. betonic. aa. Mij.
Flor. lilior. convall. ſtœchad. arab.
betonic. pœon. aa. pij.
Sem. cartham. ℥iij.
aniſ. fœnicul. aa. ℥ß.
prun. dulc. exoſſ. N. IX.
coq. in ſ. q. aq. commun. ad 3.
colat. R. ℥x. *diſſolv. in hiſce*
Elect. de Tamarind. cum fol.
ſenn. ℥j.
Hier. picr. cum Agaric. ℥ß.
ol. rut. & chamomill. aa. ℨvj.
ſal. rut. ℨß.
M. F. Clyſter.

Notanter dixi: *tentaſſem.* Interdum enim reſiſtit natura, alviq; nimia obſtipatio. Sic in hoc affectu *H. ab Heer* etiam ab initio injici ſtatim volebat validiſſimum Clyſterem, ſed Apothecarius negabat, ſe ulla ratione ob ſtrictioris alvi impedimentum injicere poſſe, proinde glandem præſcripſit, ex ſpecieb. hier. colocynth. & ſal. gemm. &c. idque cum felici ſucceſſu, quale quidem *ſuppoſitorium* in præſenti quoque caſu conducere potuiſſe, ut nullus dubito, ita etiam ſubſtitui curaſſem. Alvo exonerata, cum corpus noſtri Juvenis non adeò impurum videatur, ſternutamenta ad majorem diſcuſſionem ſequentibus excitaſſem.

℞. *Rad. Angel. Zedoar. aa.* ℈ij.
Sem. nigell. ℥j. *bacc. Laur.* ℨß.
caſtor.

caſtor. camphor. aa. ℈ß.
conciſ. & contus. M. F. Nodulus
ex ſynd. rubr.
S. Büſchlein/daran zu riechen.
Vel ℞. Aq. Majoran. lavendul.
aa. ℥iß.
Sem. nigell. contuſ. ℥ij.
Caſtor. inciſ. ℥ß. M.
S. Waſſer/die Naſe offt damit zu beſtreichen.
℞. pulv. Maioran. pij.
lil. convall. anth. aa. pjß.
ſem. nigell. ℥ß.
caſtor. gr. vj.
ol. aniſ. ſuccin. aa. gt. j. l. ij. M.
S. Nies-Pulver.

Interim nec *alterantia* neglexiſſem; ac licet, antequam ad ſe redierunt ægri tales, difficulter internorum quandoq; admittatur uſus, periculum tamen feciſſem, num fortè aliquid *aq. antiepileptic. Lang.* vel *apoplectic.* aut alterius *cephalic.* aſſumere Juvenis potuiſſet, ſiquidem, ut ſuperius vidimus, inventi ſunt Cataleptici, quibus oblata devorare non erat impoſſibile. Sin verò minus ita res ſucceſſiſſet, ad externa, ſeu topica digerendi vim habentia confugiſſem, cavendo in illis acetum, ne vis congelandi & figendi ſpiritus in vapore vel humore aceti uſu, juxta monitum *Sennerti* augeretur. Tandem mitioribus nihil conferentibus ad *rubificantia* & *veſicantia* deveniſſem.

Sed ne videar nimis diu extra oleas vagari, id potius agam, quod *Parentes* nunc deſiderant: cùm enim *Juvenis* ad ſe redierit, & jam nihil æquè ac recidivam præcaveri omnibus modis expetant, ut, quantum per ingenii mei vires licet, huic quoque intentioni ſcopoque, juxta methodi leges, ſatisfaciam, data opera allaborabo.

Conſtituto itaque jam *Juvene* noſtro EXTRA PAROXYSMUM, *cauſarum*, quibus malum hoc inductum eſt, *remotione unicè* ſtudere conveniet. In hac enim omnis *præſervationis* cardo vertitur. Primum itaque materia, ex quâ vapores elevantur, evacuanda, & ne rurſus generetur, præcavendum. Deinde & quoad *Vitalem Indicationem* cerebro potiſſimum proſpiciendum, cumque eo ſi quod aliud viſcus laboret, debito id modo roborandum erit.

Meretur hic iterum: ſuas *Venæ ſectio* laudes, cum plethoricæ *Juvenis* noſtri conſtitutioni nihil æque conducere, & ſine hujus adminiſtratione vix quiquam prodeſſe poſſe, ratio ipſa dictitet; Quare absque ulla dilatione ſanguinem mittendum è cephalica, ut antea dixi, ad quinque uncias, repeto, neque opus eſſe reor, ut purgans medicamentum præmittatur, quandoquidem non tam cacochymia, quam ſanguinis abundantia urget. Quod ſi verò alvus obſtructa fuerit, equidem emollientis Clyſteris, vel blandè ſubducentis pharmaci uſum minimè disſuaderem. e.g.

℞. Rad. alth. malv. lilior. alb. aa. ℥ß.
Herb. 4. emoll. aa. Mj
Flor. malv. violar. melilot. aa. pij.
Sem. 4. frigid. maj. aa. ℥ß.
fœnicul. ℈ij.

prunor. dulc. exoſſ. N. 7
coq. in ſ. q. decoct. hord. ad 3.
col. R. ℥x. diſſolv.
caſſ. pro Clyſterib. extract.
unguent. clyſmat. aa. ℥j.
ol. violar. ℥jß.
vitell. ovor. Nj.
ſal. parum M. F. Clyſter.

Vel ſumat prunorum Laxativorum N. IV. l. V. cum ſ. q. brod. Hoc modo viis primis reſervatis, ſanguis dicto modo imminuatur, poſtmodùm verò ut materia vapores generans, horumque elevationem fovens, evacuetur, opera danda eſt. Equidem ea videtur eſſe Noſtri conſtitutio, ut non tàm evacuatione per purgantia, quàm conſervatione per ſimilia opus habeat, verum enim verò ex cauſarum enarratione patet, licet usque adeò cacochymicum corpus heic non occurrat, tamen haut usque quaque purum exiſtere, quin potius aliquid melancholici ſucci contraxiſſe ſanginem, veriſimile admodum eſſe, quo circa gliſcenti malo occurrendum erit, ne poſtea nimium ſero medicina paretur. Sequentem ergo potiunculam non parùm profuturam ſpero:

℞. *Rad. bugloſſ. borrag. ana ℥ß.*
polypod. ℥ß.
Fol. ſenn. ſ. ſt. ℥ijß. l. ℥iij.
Rhabarb. elect. ver. ʒjß.
Tamarind. ℥ß.
paſſular. min. ℥v.
Flor. viol. pij.
crem. tart. ʒj.
ſem. fœnicul. ʒß.
Infund. in ſ. q. aq. flor. acac. & rubii dæi
Manè ebull. parum col. R. ℥iij. add.
ſyrup. de cichor. cum rheo roſar. ſolutiv. ana ℥ß.
aq. cinamom. borrag. ℥j. M.
F. hauſtus.

S. Laxier-Tränckleín auf einmahl.

evacuata hoc modo materia, undè ſanguis ſenſim inquinari, vaporibusque recens ſubinde fomes ſuppeditari aliàs poſſet, videndum porrò erit, ut ne nova iterum generetur, eo præſertim in viſcere, quod ſpirituum animalium generationi dicatum eſt, non neglectis interim partibus, quæ tum chyloſi, tum hæmathoſi ſuas præcipuè operas conferunt. Suaderem igitur frequentem hujus pulveris uſum, præſertim in omnibus lunæ quadris & in omni humida, minusque conſtanti aeris tempeſtate repetendum.

℞. *Spec. dialunæ Mynſicht. ʒij.*
pulv. Marchion. ℈j.
diambr. diamoſch. dulc. ana ℈ß.
M. cum rotul. confect. Alkerm. compl. q. ſ.

S. Stärckendes Pulver auf etlichmal.

Poterit hujus pulveris ſumi pro ſingulis doſibus ℈j. in *aq. apoplect.* vel *antiepilept.* vel etiã *reſtaurant. Schröderi &c.*

Quibus omnibus denique legitimus *ſex rerum non naturalium* uſus jucundam coronidem imponat: Nullum enim, teſte *Galeno l. de Theriac. ad amphil. 4.* tam efficax remedium Medicina habet, quod ſolitum auxilium afferre

fere queat, ſi ei victus vel reſiſtat, vel non cooperetur. Et ſanè quantum *Diæta* in viribus reparandis, atque conſervandis, tumque etiam indole nativâ immutandâ atque corrigendâ, polleat, ſuo ipſius exemplo, eleganter docet *Verulamius l. 5. Hiſt. Natural. c. 1. natum ſe*, ſcribens, *Parente non ſenio ſolùm, ſed multis infirmitatibus ex nimio medicamentorum uſu confecto, adeoque à vitæ ſuæ initio habuiſſe corpus adeò debile & malè conſtitutum, ut Medici determinatè aſſererent. fieri naturaliter non poſſe, ut annum 14. attingeret: ſe tamen accurato victus uſu & ſtudioſâ eorum fugâ, quæ ſibi experiebatur noxia, prolongaſſe vitam jam tùm, cùm hæc ſcriberet, ad annos 60. non absque ſpe eam ulterius producendi.* Quod quidem in naturis præſertim debilioribus locum habere minimè inficias eo; cœterum non fruſtra monuiſſe *Celſum* reor, ſanos benevalentes nullis obligare ſe legibus, nullumque cibi genus fugere debere: in univerſum enim ſi quis nimis arctè diæteticis regulis ſeſe adſtrinxerit, non poteſt non graviter offendi, ſiquidem vel pauxillum ab iisdem diſceſſerit. Quo ſenſu id, quod etiam vulgò dici ſolet, per injuriam tamen natum ſcomma: medicè vivere peſſimè vivere: accipiendum eſſe D. D. *Voglerus diætet. comment. c. 22. p. 137.* eruditè oſtendit, Celſiq; monitum quo usque ſe extendi patiatur accuratè exponit. Quæ Juveni noſtro circa victus rationem obſervanda ſint, ut nunc prolixè proponam minimè videtur neceſſum, cum ea, quæ de cauſis procatarcticis ſuperius adduxi, illum ſatis inſtruere queant, & quandoquidem cœtera ſanus eſt atque incolumis, ſatis erit, ſi convenientem Naturæ ſuæ mediocritatem in omnibus obſervet, adeoque ab iis tùm alimentis, tùm potulentis, quæ caput replere vaporibus ſolent, abſtineat; imprimis verò cum ex amore Catalepticum eſſe factum conſtet, hincque facilè colligi poſſit, quantum in animum ejus imperium id generis affectus habeant, & quàm facilis recidiva ſit, ſicubi ejusdem denuò cogitationibus, irritaque ſpe mentem ſuam excruciet, Parentibus conſulerem, ut, ſi modò ita res ferat, honeſto filii deſiderio, id quod ipſæ etiam S. Literæ non concedunt modò, verùm etiam volunt, indulgeant; Hac enim ſpe facta excitatus ſicuti ad ſe rediit, ita quoque haut melius tutiusque ab id generis malis, quam ea adimpleta, præſervabitur, quod ſi verò graviſſima quædam obſtacula remoras injiciant, prohibeantque quo minus data à matre fides liberari queat, autor ſum; non quidem ut aſſidua ebrietate, quam *Rhaſis* videtur commendare, curas haſce diluat, aut magica remedia ac potionem odii, qualem meretrix amatori ſuo pauperi dediſſe apud *Quintilianum declamat. 14. p. 167.* legitur, uſurpet; ſed potius ut illud *Martialis* frequenter cogitet:

Quiquid amas, cupias, non placuiſſe nimis.

Tumq; etiam ut, quam longiſſimè licet, à loco amatæ, filius ſeſe abducat

negotiisque operam ſeriò impendat, curisque ſe gravioribus totum det, ſic fore tandem ſpero, ut rationi appetitus obtemperet, nam

Manat amor tectus, ſi non ab amante recedas,
Utile finitimis abſtinuiſſe locis.

Hinc etiam poëtæ tres illas Deas *Minervam, Dianam*, atque *Veſtam*, utpote ſemper occupatas, amori invictas eſſe, non minus verè, quàm eleganter perhibuerunt.

Cedit amor rebus; res age, tutus eris.

CASUS VI.

De MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA.

JUvenis quidam, annorum circiter XXVII. temperamentô præditus Phlegmatico-Melancholicô, variis cum obſtructionibus, Lieni à multis hactenus adſcriptis, proximô præprimis annô conflictatus, à quibus tamen acidularum potu maximâ ex parte liberatus; cùm jam omninò ſe reſtitutum crederet, & alioquin naturæ ſuæ viribus confiſus varios in diæta errores, non tantùm ad ebrietatem usque ſæpè ſæpius poculis indulgendo, ſed & cibis δυσπέπτοις, ut carnibus fumo induratis &c. crebrius utendo, commiſiſſet, primùm à cibo ſumpto anxietates in præcordiis ſentire cœpit, mox, intercedente aliquando intensâ nimis & cum vita ſolitaria ac ſedentaria conjunctâ ſtudiorum ratione, quotidiano ferè dolore capitis, vertigine, tinnitu aurium tentatus, præter murmura, ructusque acidos ſatis moleſtos, æſtu, doloreque in Hypochondriis, præſertim ſiniſtro, circaque ventriculi regionem affligitur, cibi depravati & corrupti per vomitum rejiciuntur; totius ferè macies adeſt, quibus quandoque difficilis reſpiratio, cordis palpitatio inquies, falſaque imaginatio, alvus adſtricta & urinæ varietas, cum mœrore animi per intervalla rediens accedunt: rebus ſic ſtantibus, æger de ſalute ac ſanitate anxius atque ſollicitus, Medici auxilium implorat.

RESOLUTIO.

QUod illis, quibus hoſtem aggredi animo conſtitutũ eſt, dictitari ſolet, ut quàm cum hoſte congrediantur, prius vires ejus explorent, &, qua id viâ fieri poſſit, cognoſcant; idem planè tùm Experientia, ſtultorum (Empiricos puta incautosq; alios & qui his ſeſe concredidere) Magiſtra, tùm Ratio Medicos edocuit, ut, ad ægri lectum accerſiti, ante omnia alia

alia ad Morbi ideam atque cognitionem per apparentias ſive PHOENOMENA comparandam, operam primam conferant, illâ enim cognitione ritè ex cauſarum illius indagine inventâ, facilius multò erit, remedia, quibus eundem debellare, & cœteris, ut decet, conſtitutis ſuperare poſſis, invenire: Quod cùm in præſenti morbô tentare animus ſit, æquum maximè fuerit, ante omnia, morbum ipſum ut exploremus, cujus expenſis phœnomenis ultrò patebit, arbitror, morbum, quô æger hic noſter laborat, eſſe MELANCHOLIAM HYPOCHONDRIACAM. Satis enim illud produnt antegreſſæ obſtructiones, ventriculi imbecillitas, anxietates à cibo, reſpirandi difficultas, aurium tinnitus, flatus copioſi, in ructus erumpentes, Hypochondriorum æſtus ac dolor, & quæ cœtera ſunt in Hiſtoria enarrata; verùm *Hypochondriacæ paſſioni Melancholicum* quoq; affectum adjungi, atteſtantur Mentis confuſio, triſtitia ſine cauſa ipſi ægro manifeſta, pathemeta & mœrores animi; Hæc igitur, ne gratis dixiſſe, vel in cognitione morbi deceptus videar, operæ pretium erit, phœnomena iſta ſingula examinare, id quod priusquam fiat, non abs re fuerit opinor, quid Medici per *Melancholiam Hypochondriacam* intellectum velint, paucis inquirere.

Dicitur a. AFFECTUS, quo præſens Æger laborat (ſignis, omnibusque attendendis attentis, riteque perſitatis) *Hipochondriacus* (1.) à *loco* nempe, in quô primariò mali fomes hæret, *Hypochondriis* puta, quorum nomine veniunt omnia in abdomine ſeu infimô ventre viſcera contenta, ventriculus cum inteſtinis tam tenuibus, quàm primariò craſſis, coli præcipuè pars *Hypochondrium* ſiniſtrum occupans, atq; ex auguſto in anguſtum angulari figurâ curvata ad renem ſiniſtrum ac Lienis regionem vergens; hinc (2.) etiam *Spleneticus* vocatur, à loco viciſſim affecto, liene ſc., qui principaliter hîc affícti vulgò, ſed falsò creditur, id quod ex ſeqq. planum fiet, & tandem (3.) ut in levioribus hiſce breves ſimus, *Melancholicus*, ſive *Melancholia Hypochondriaca* & *flatuoſa* dicitur, vernaculâ noſtra, die Miltzige Hertzdruckung/die Miltzbeſchwerung/das Miltzſtechen/die Miltz-Melancholey.

DEFINIUNT autem (ſed deſcriptione potius *Medica*, quàm *Logica* definitione) hunc affectum, quòd ſit, *Delirium absq; febre & audaciâ, ſed cum triſtitiâ, mœrore & anxietate, citra manifeſtam cauſam, à ſanguine, craſſitie & fœculentiâ, ex acido illo vitioſo Triumviratus*, (ſit venia verbo) *obſtructiones inteſtinorum, variaq; in Hypochondriis ſymptomata cauſante, commaculato, elevato & cerebro communicato, Spiritusq; animales inquinante ortum ducens.*

Generis vel conceptûs convenientiæ locum occupat delirium, in hoc enim convenit cum aliis immanibus deliriis, Phren. ſc Mania, Hydroph. &c. Reliqua deſcriptionis verba *differentiam* tùm à *ſubjecto*, tùm à *cauſis* & *adjunctis ſympt.* deſumptâ, conſtituunt.

Vidi-

Vidimus equidem in antedictis, ægrum noſtrum, Melancholia Hypochondriaca affici, verùm enim verò eundem planè morbum eſſe, quo æger noſter affligitur, ac unice convenire cum illo, qui in ante allata deſcriptione proponitur, probandum reſtat, quod ut in actum ducamus, à *ſubjecto* ordiamur oportet, poſito enim tali *ſubjecto* p.n. habente, ponatur & ipſe morbus neceſſe eſt.

Faciliori namque viâ in Morbi notitiam & Curam venimus, ſi prius *ſedem* ejus ſive SUBIECTUM oſtenderimus, circa quod variæ Autorum ſententiæ nobis occurrent: Conſtat quidem, *Cerebrum, Spiritusq́*, animales maximè hîc affectos eſſe, num vero primariò, an ſecundariò? hîc indigitandum, nam complicato affectui competit & complicatum ſive duplex ſubjectum, quorum unum *principale*, alterum *minus principale*, ſalutatur, *ſubjectum* a. *primarium* non unum idemque ab omnibus cenſetur; Quidam ſolum *Lienem* cum *Ventriculo* & *Meſenterio* ex *Epate*, per vas venoſum attrahentem craſſum ac limoſum ſuccum, Melancholicum dictum, illum alterantem, atque ex ipſo conveniens ſibi alimentum elaborantem, reliquumque inutile ad ventriculum per vas breve amandantem, ſubjectum mali hypochondriaci judicant, inter quos *Galenus* potiſſ. & *Avicenna*: Sunt & qui in hoc affectu *Pancreati* & *Peritonæo*, ceu facit *Sennertus*: vel Meſenter, tanquam corpori, cloacæ ſimili, multum attribuunt, uti *Schenckius*: Alii in ramis *venæ Portæ* & *arteriæ cœliacæ*, ac *Meſentericæ* majoribus, qui ab Epate & Liene ad Ventriculum & vicina loca tendunt, ſedem cauſæ hujus affectus conſiſtere ſtatuunt. Verùm rationes omnium hîc ſubjungere, aut quasdam ex illis examinare velle, inſtituti ratio haud permittit; utatur quilibet ſuô hîc ingenio, modò meam de hac re ſententiam exponere mihi liceat, ubi quidem ſilentii peplo involvenda neutiquam erit *Helmontii* opinio, quâ ſuo hujus loci Duumviratui male habenti, vel ob poteſtativam facultatem minus rectè gubernanti culpam adſcripſit; intelligit autem per *Duumviratum*, mutuum Lienis cum ſtomacho commercium atque conſpirationem, & demonſtrare conatur, ſplenem inſpirare fermentum digeſtivum ſtomacho atque cerebrum obedire deliro Duumviratui, *Laxa enim, inquit, atque confuſa ſunt cerebri phantaſmata ſi ſplenis noxa incurrat, quod patet in delirio febril. Hypochondriacis &c*, & *caput per ſolum actionis regimen auſcultare ſtomacho*, nam vertiginem è ſtomacho prodire, ibidemq; eadem radice, qua ſyncopen, provenire explicat, ali, atque ſic in Duumviratu animam eſſe ſtatuit; videſis *tr. ejus de ſede animæ & Jus Duumvir. inſcript.* Verùm enim verò præterquam quod valdè obſcura ſint quæ affert, & quædam etiam à vero non parum abludant, in reliquis præter

ter nomina parum novi adferre in medium videtur. Lienem pro ſubjecto hujus affectionis principali plurimi Autorum ſtatuentes reperiuntur, quorum ſententia inferius, ubi de cauſis agendum, prolixius proponetur; Reſtat ut noſtram de *ſubjecto* tum *princip.* tum *minus princ.* ſententiam addamus. Illud itaque *Hypochondria* eſſe, in ſpecie autem *Inteſtina* ſub *Hypoch. ſiniſtro* contenta, *jejunum* ſc., potiſſ. autem *Colon*, cum *Excell. Ettmüller.* ſtatuo, quod & probat *Schenck. lib.* 3. *obſ.* 17. *p. m.* 363. ubi de Colici doloris novis agens obſervationibus, dicit quosdam Melancholiâ affectos omnia timuiſſe & mirificas metuendi cauſas ſibi finxiſſe; id quod etiam teſtantur juvantia, ſicut idem *L.* 1. *obſerv.* 7. *p. m.* 135. obſervationem huc facientem recenſet, de Juvene Melancholiâ difficili, cum diuturna alvi adſtrictione detento, qui poſt multorum remediorum inutilem uſum, clyſtere tandem injectô, & Sir. de rhabarb. exhibito, intra paucos dies convaluit: Facit etiam huc, quod teſte eod. Schenck. d. l. Colicus morbus Hippocrati, omnibusque ferè veteribus vel ignotus, vel alio nomine, *Ilei* ſc., deſcriptus fuerit; quia autem diverſa ſunt ſymptomata *Ilei* & *Colici* doloris, putandũ cenſeo, Colicum antiquitus quidem innotuiſſe, ſed Hypochondriacæ affectionis, ſive ab Arabibus *Mirachialis* nomine vocatum fuiſſe, eò quòd abdomen Arabibus *Mirach* vocetur, in quô loco plurimi flatus percipiuntur, ſola verò præconcepta opinione, ac ſine ratione manifeſta Lienem, ejusque parenchyma tanquam obſtructum & infarctum hic incuſarunt: *Inteſtina* autem in noſtro Juvene maximè pati atque reverâ ſubjectum conſtituere, confirmat tandem ſymptomatum congeries, *rugitus & murmura in hypochondriis, inflatio, flatus, æſtus, dolor*, quæ omnia ex Liene proficiſci, quis aſſerat? Sed inteſtinis, ſpecialiter verò *Colo* collectione pituitoſo-Melancholicâ infarcto proprium, ut flatus cum murmure intus occultentur; lienis enim parenchyma hoc neutiquam, neque etiam inflationem admittit. *Hoc* v. ſcil. *minus principale ſubjectum* ſive remotius, *Cerebrum* cum *ſpiritibus animalibus*, craſſitie atque impuritate ab admixta alienâ materia & præcipuè Melancholica ſive acida, & deníque corpore ſive motu imminuto contaminatis, eſſe, abundè oſtendunt *vertigo, tinnitus aurium, falſa imaginatio, mœror animi*, aliaq; in diagnoſi propoſita & explicata phœnomena, quæ nonniſi in cerebro, utriumque animalium p. n. conſtitutione quærenda eſſe, fuſius ibidem oſtendetur; ſecundariò etiam cerebrum laborare probat hiſtoria, ab *Exc. D. D. Meibomio, Profeſſ. in Julia Celeberrimo*, in illuſtri quadam perſona obſervata, & alicubi (locus jam non ſuccurit) recenſita, quæ cum doloribus inteſtinorum colicis in ſpecie admodùm eſſet obnoxia, quoties hi gravius ingruerent, citra ullam febrem delirare incepit, non prius mentis amotione ceſſante, quàm dictus ceſſaret dolor.

Cognito ſic morbi hujus ſubjecto ac perſpecta ipſius ſede genuina, æquum eſt, ut jam ad enucleandas ipſius *Cauſas* progrediamur, is enim ſcire haud poteſt, quomodo morbos curare conveniat, qui unde hi ſint, ignorat. *notante Celſo. L.* 1. Reperio autem tot fermè de cauſa hujus affectus ſententias, quot mihi ſcriptorum libros inſpicere contigit; ut pauca tamen ex his afferam, *Veterum alii* in Calorem immoderatum venarum Meſaraicarum, quæ ad ventriculum & inteſtina deducuntur, obſtructionemque earundem à craſſo ſanguine ortam, & ex his generatos vapores ad caput aſcendentes, ibidemq; Spir. ac mentem perturbantes, cauſam mali referunt, inter quos eſt *Rondeletius*, qui ipſemet hoc affectu laboravit, verùm obſtructiones illæ viſcerùm effectus potius atque morboſa producta ſunt ab intemperie & materia viſcida atque craſſa oriunda; *Alii* hunc affectum fieri propter antipraxiam viſcerum putant, intemperiem nempè ventriculi & Epatis, illius frigidam, hujus verò calidam, ajuntque ventriculum hîc in cauſa eſſe, ut chylus propter frigiditatem ipſius ſubſtantiæ ſemicoctus trahatur à calido hepate, cujus minimum in cruorem, reliquum verò omne in excrementum faceſſere credunt, quæ dein anſam præbeant variis corporis incommoditatibus ac obſtructionibus, unde flatus, vaporesque aduſti oriantur, ortique alias partes per conſenſum afficiant, hinc delirium ſi ad cerebrum ejusmodi fumoſæ exhalationes ferantur, anxietas & triſtitia ſi ad Cor: ſed viam, per quam halituoſi iſti flatus ac vapores ex Hypochondriis ad Caput & alias partes ferantur, non unâ omnes ratione determinant, quidam enim uti *Helmont. & ex Recentior. alii* planè negant, poſſe tales vapores atque effumationes immediatè ad Caput ferri, quia ex ventriculo & aliis partibus nihil poſſit deferri ad cerebrum niſi per vaſa: Suum autem duumviratum hîc extollens, omnem ferè moleſtiam in pylori furorem, ex gas quodam flatuoſo ortum & Pancreas referens, cerebrum planè innoxium cenſet, duumviratui enim adſcribit proprium intellectum, vim nempè phantaſticam animæ, ubi autem Meſenterium non excludit, ponit enim originem primorum ſenſuum in ſtomacho & primorum motuum in ſplene, in quo omnium perturbationum energia poſita ſit, cui & mariti nomen, illi autem nomen mulieris attribuit: Pertinet huc *Paracelſi* Tartarus, qui nihil aliud eſt, quàm ſuccus acidus facilè coagulabilis vel coagulatus, vitioque primæ digeſtionis h. e. ventriculi fermentationis & fecum vitioſæ ſeparationis generatus, quod ſi minora & anguſtiora obſideat vaſa, eaque oppilet, obſtructionum author exiſtit. *Galenus* & qui hunc ſequuntur cauſam ponunt eſſe atram bilem, quæ ex ſanguine in liene ſeparetur & Mæ S. iterum communicetur; quamvis verò Lien hîc non ab omni culpa immunis ſit, contra beneficium tamen naturæ eſſet, ſi ſegre-

ſi ſegregaret excrementum ac iterum Mam. S. eô inficeret, dum enim Lien laborat vitio, vel obſtructione, ita ut pori in fibris nerveis Lienis obſtruantur, ſpiritus etiam non poſſunt affluere & ſanguinis coagulationem præſervare, fluxibilitatemque conſervare, unde ſanguis redditur Melancholicus, h. e. acquirit craſſitiem & fœculentiam: verùm hæc omnia producta potius morboſa, quàm cauſæ radicales videntur, quod confirmat *Sylvius*, qui *diſp. de Liene* dicit, ſe in cadaveribus longè ultra 100. diſſectis & ex his plurimis per omnem vitam malo hypochondriaco, Melancholia &c. laborantibus, imò ob illam extinctis, ſemper ſatis ſanum ac floridum obſervaſſe hoc viſcus, nunquam vero inflatum, induratum, vel obſtructum. Ortum autem hujus affectûs adſcribit *Succo Pancreatico* acidiori & pituitæ ſatis copioſæ ac viſcidæ permiſto, bile interim exiſtente valdè inerte, vitiatòque ſic Triumviratu, (ut cum eo loquar) cauſam hujus mali explicat; Nos igitur in tanta ſententiarum diverſitate, cui noſtrum adjiciamus calculum, vix invenimus, ecquid tamen ſentiamus, aliquo modo circa ſubjecti enucleationem veritatis inquirendæ gratia indicavimus, hinc etiam nunc ultimæ huic ſententiæ ſubſcribimus.

Antequam verò CAUSAM IMMEDIATAM uberius exponamus, operæ pretium erit, pauca quædam de œconomiæ animalis ſtatu diſſerere: Uti g. vita eſt in ſanguine & ſpiritu, ita & ſanitas ac morbus ſunt ac dependent ab illis effectivè & radicaliter, ſuntque in partibus continentibus non niſi relativè. Jam ſpiritibus & ſanguine naturaliter ſe habentibus, corpus erit ſanum, ſpiritu verò & ſanguine p. n. diſpoſitis, actionum ſequitur læſio, ſive corpus ægrotat: diſpoſitiones autem illæ p. nat. oriuntur à læſa ſanguinis fermentatione, fermentisque viſcerum depravatis; Spiritus peccant vel influxu, vel motu, deficientes in debita ſubtilitate. Hinc ob partes ſolidas non tam lædi actiones, quàm impediri, à quibusdam dicuntur, vitiata nempe ſua organiaca conformatione: Unde & hæ Lieni & Meſenterio vulgo adſcriptæ obſtructiones absque dubio ex ventriculi fermenti nimis acidi depravatione, indeque orta depravata cruditate acida, vel ſucci Pancreatici nimio acore ortæ fuerunt, (omne enim acidum extra ſtomachum & ductum Pancreaticum hoſtile corpori, vel tantillum intra Meſaraicas venas admiſſum ſexcentorum morborum cauſa exiſtit annuente *Helmont. C. de ſextupl. digeſt. aliment. p.* 131.) quod prægreſſa diæta, ut & juvantia medicamenta, nimirum acidum abſorbentia manifeſtè produnt. *Antipraxia* illa viſcerum, ſtomachi nempè frigida & hepatis calida intemperies, quæ plurimor. affectuum mater & hîc quoq; à multis cauſa ſtatuitur, ſua non caret difficultate, niſi quis talem in viſcere intemperiem vocare velit, ſi fibræ à natura vel flaccidiores, vel rigidiores

diores fuerint, ſique tubuli magis vel minus ampli exiſtant, nam ventriculus accuſatus, quoad ſubſtantiam, retinet eandem figuram & ſitum, in corpore vivente, & vitium eſt ab aſſumptis, vel fermento ventriculi nimis acido fixo, cum copioaſa viſcida pituita in ſtomacho hærente, vel S. vitioſo, vel humoribus circulantibus pro nutritione præſtanda ad ventriculum delatis. Porrò, quid de *Melancholia* p.n. à veteribus in hoc affectu accuſata, ſentiamus, exponendum reſtat. Cuilibet autem rem intimius conſideraturo manifeſtè apparebit, Melanchol. illam p.n. nihil aliud eſſe, quàm acidum illud quacunque de cauſa aut modô in primis viis vitiosè depravatum, unde & Melanch. ab *Hippocrate* acidus ſuccus nominatur, de quo ut certiores evadamus, pedem paulîſper hîc figemus. Ex antea allatis concludimus, dari quoque morbos ſanguinis & ſpirituum, qui omnes adſcribuntur vitiatæ ejus fermentationi, à duorum ſalium, Alkali nimir. & Acidi, proportione læſâ, originem habente, ſive nunc Acidum præpolleat, uti hoc in affectu, unde ſanguis coagulatur, ſive Alkali Volatil. prædominetur, unde idem planè diſſolvitur; horum autem vitium vel in motu & ſubtilitate, vel impuritate conſiſtit, quæ utraque differentia in Juvene noſtro continetur, dum nimirum Ma. ejus Sa. ex cruditatibus multis acidi vitio, tum in ſanguine, tum fermentis viſcerum, ventriculo præprimis & inteſtinis contentô, culpam adſcribentibus, nimiam craſſitiem & fœculentiam nacta, pro ratione partium & officii hæc atque alia ſymptomata profert, unde ♎tus tam vitales ex tali ſanguine geniti, quam ex his animales non ſatis volatiliſati, ſed fixiores & quaſi condenſati, impurique facti imminuto motu actionum inducunt læſionem & depravationem. Quemadmodum enim externæ tenebræ pavorem indicunt, ſic ♎tus tali craſſa materia quaſi obnubilati phantaſiæ ſedem tenebris ſimilem reddentes menti denique mœrorem, triſtitiam ac timorem inferunt. Ubi quidem non tàm æſtimanda videtur intemperies Calid. humid. frig. &c. decantatique illi quatuor humores, quàm, quæ in hoc cortice Salia latitare diverſa, deprehenduntur. Quod & *Hipp. lib. de natura hn. text.* 21. non obſcurè innuit, dum non calidum & frigidum &c. inquit eſſe, quod magnam agendi vim habeat, verùm amarum & ⊖ſum, dulce ponticum, acidum &c. & alia ſexcenta, ut proindè non ex qualitatibus primis, quippè quæ non adeò magnam agendi vim habent, cauſas morbificas eruendas eſſe rectè quis collegerit. Confer etiam *libr. de affection. ſ.* 44. *tx.* 14. *&* 15. *& lib.* 3. *de diæta ſ.* 20. *&* 22. ubi apertè deducit, quomodo ex cruditate acidâ quampluremi affectus cachectici dependeant, quâ de re apud *D. D. Ettmüllerum b. m. Celeberr. Practic. Lipſ. & Prof.* ibidem ſuo tempore meritiſſ. in *tr. Medic. Hipp. Chym. p.* 27. plura videri poſſunt.

Hacte-

Hactenus de *Cauſis propinquis*; accedo ad Remotas, quæ variæ eſſe poſſunt, *Temperamentum* pituitoſo Melancholicum, vitæ ſtatus ſedentarius, qualis in ægro noſtro occurrit, impeditur enim hoc modo ſanguinis volatiliſatio, undè partes activæ à ſanguine non eliciuntur, ſicque ſpiritus ad inſerviendum menti minus apti redduntur, hancque ob rationem hoc malum Hypochondriacum Eruditorum malum dici ſuevit: diſpoſitiones namque ejusmodi naturales præternaturalibus occaſionem dare plerumque ſolent. 2. Etiam ſex *Res non naturales* generationis & cumulationis acidi hujus vitioſi cauſæ exiſtunt, has inter primas tenet *Aër*, in quô, (ſi ſaluber,) alias vitæ cibus occultus latet, ſi enim in aëre lucido ac temperato verſamur, ſumus hilares, quia ſanguinem in legitimo fluxu conſervat, ſin vero ſub aëre craſſo, nebuloſo ac pluvioſo, variisque peregrinis particulis infarcto, degimus, ſolito ſumus triſtiores, quatenus nimirum aër ille craſſus M. S. incraſſat; ex quô craſſo & fœculento ſanguine non poſſunt non generari craſſi Ωtus, qui minus prompti ſunt ad actiones exequendas. Accedit *Cibus & Potus*, quorum ille quidem qualitate, quantitate temporis aſſumendi ratione, quâ nova prioribus nondum digeſtis ingeruntur, & circa aſſumendi modum, non tàm in ordine ciborum aſſumendorum, quàm in inordinata deglutitione, ſine maſticatione præmiſsâ, peccatur, unde decem boli benè maſticati non tam nocent, quàm unus non maſticatus, qualis enim cibus, talis chylus, prout autem chylus, ita ſe ſanguis habet, & hunc æmulatur nutritio, quod partes nutrientes, æquè ac nutriendas, craſſus enim reddit ſanguinem craſſum & fœculentum, & vitia primæ digeſtionis nunquam corriguntur in ſecundâ, neque etiam in tertiâ; id quod ita ſe habere, vix ullus morbus, quam hic noſter, æquè evidenter patefacit. *Potus* quoque ſuum ſymbolum adfert, vitioſa qualitate hoſtilis, nimis acidus, ſic vinum, uti eſt hominum nectar in legitimo uſu, ita hujus abuſus, qualis & in ægrô noſtro, ad Ebrietatem huic ſæpius indulgente, occurrit, lethiferum evadit venenum, dum Ωtus ejus volatilis ⊖inus, Sulphureus, Spiritus animales prius in motus inordinatos adactos, mox figit inſtar opii, aliorumque narcoticorum, eosque inde torpidos & ad actiones debitas ineptos reddit, aciditate verò extra ſtomachum exiſtente toti corpori hoſtilia in Inteſtinis tormina, variaque alia ſymptomata producit, aut fermentando facilè aceſcens, qualis eſt cereviſia alba, vulgò der Breyhan / quæ non ritè fermentata varias cruditates & obſtructiones producere valet; peccans qq. in exceſſu vel defectu. Conſideranda venit etiam ipſa ſtomachi cruditas acida, ex qua in inteſtinis poſtmodum per vitioſam fermentationem producuntur flatus, infarciente eadem de cauſa copioſo muco inteſtina & in ſpecie Colon ejusque cellulas.

Motus nimius diſſipat Mæ. Sæ. particulas

ticulas volatiles, unde reliquus ſanguis incraſſatur, à ſumpto cibo etiam mox inſtitutus, nam violentiâ tali cibos nondum ritè digeſtos è ventriculo protrudit. *Quies* vero *& otium* ubi excedunt, retinentur excernenda, quibus poſtmodum retentis, augentur cruditates, quæ M. Sam impuram reddunt, uti alvus & ſuppreſſæ hæmorrhoides, quibus Excretiones nimiæ addendæ, à quibus vires enervantur, & humores benigni abſumuntur: Idem efficiunt ſomnus & vigiliæ, ſi debitum excedant modum. Imprimis autem *Animi pathemata* maximum hic conferunt momentum, præcipua enim, ſi non tota ferè quandoque hunc morbum producendi vis & ἐνέργεια in illis poſita eſt, prout ſuô quoque exemplô Æger noſter id abundè confirmat. Quibus tandem præternaturalis & Cacochymica tum ſanguinis, tum aliarum partium pituitoſo-Melancholica diſpoſitio, quam ſibi Juvenis noſter, ex variis obſtructionibus prægreſſis contraxit, quæve acidularum potu in tantum quidem, aſt non in totum ſublata eſt, accedit, quæ diſpoſitio ad materiam pro generatione acidi cujusdam vitioſi in primis viis adaugendi coacervandam plurimum valet.

Hinc varias poſſumus elicere DIFFERENTIAS, ſiquidem Melancholia Hypochondr. alia incipiens & levis, alia inveterata & fortis eſt, in illa ſymptomata quoque leviuſcula ſunt & ægri vel nihil omninò vel parum quid mente moventur, at ubi inveterata ſive confirmata eſt, uti in hoc noſtro Juvene; tunc manifeſtè ægri delirant non aliter, ac Melancholici, qui ex vitio Cerebri per Eſſentiam affliguntur: meritò itaque, cum *Sennerto* & aliis differre inter ſe Aff. Hypoch. & Melanch. Hypoch. pronunciamus, cùm Melancholia Hypochondr. ſemper cum aliquo delirio, aliàs levi, aliàs autem forti, ſit conjuncta. Ab aliis verò ſibi cognatis affectibus ratione loci, doloris quem infert, ſitûs, partisque affectæ facilè diſcernitur.

Jam antequam ad *Prognoſin* & *Methodum medendi* accedamus, ratio ordinis requirit, ut PHOENOMENΩN ſive apparentiarum CAUSAS breviter explicemus; *Anxietates* in præcordiis à cibo ſumptô obſervantur, quat. ſpiritus craſſiores cordis ventriculos nimis coarctant, unde ſanguis craſſus ab aſſumptis viſcidis genitus, circulum ſuum non ita feliciter & promtè permeare poteſt: Quin pleraque ferè, quæ in hoc affectu occurrunt, phœnomena, explicare poſſumus per ſanguinem craſſum ac fœculentum, hincque elicitos craſſos & in motu tardiores ſpiritus ſive per acidum vitioſum, quod ſanguinem incraſſat & fœculentum reddit, dum primum in Ventriculo hærens, cruditatem acidam; fibrasque ejus vellicando ac irritando, ſæpè *Vomitum* inducit. Ex qua vitioſâ fermentatione ab acido per egrino inductâ, dum inteſtinorum mucô viſcido particulæ viſcoſæ tenaces atque terreſtres oriuntur, & in Hypochondriis

fluctuant, fit, ut accedente vellicatione partium liberior illis tranſitus negetur, ſicque in ſeſe quaſi coactæ, *rugitus* & *murmura* excitent, ubi v. motu à ſe invicem diſcedere conantes majus requirunt ſpatium, atque ita ex anguſto in auguſtum, (haud ferè aliter ac in æolipylis contingere videmus, quâ de re *vide ſis Ren. Des Cartes c. 4. de Meteor.*) tendunt; flatus in corpore producunt; Irruentes verò in Hypochondria vel diſtendentes ipſa Inteſtina, ea inflant, ut intumeſcant vehementius & quaſi violenter divellantur cum acerbo Laborantium cruciatu atque dolore, propter nervos ibidem locorum variè diſſeminatos: In conſenſum etiam facilè trahitur ipſum diaphragma, quod quaſi totum nerveum & præcipuum juxta quosdam, reſpirationis organum eſt; unde *difficilis excitatur reſpiratio*, cui accedit, quod in cerebro materia morbifica augeatur, ibidemque partes craſſiores cumulentur, ex quibus obſtructio nervorum reſpirationi dicatorum ſequitur; ☊tibus animalibus ingreſſus denegatur, vel ſaltem illi inordinatè ad diaphragma fluunt, neque liberè moveri poſſunt. *Dolor etiam Capitis adeſt*, ſanguis enim conſtans partibus craſſis, viſcidis & ad motum ineptis ad cerebrum aſcendens, intumeſcentibus arteriis infunditur in poros partium, imò in ipſos minutiſſimos meningum poros, unde propter compreſſionem tubulorum cerebri & extenſionem meningum à partibus pituitoſis & viſcidis cephalalgia producitur; Eædem partes craſſæ & pituitoſæ ad Cerebrum raptæ, oblinentes ſuperficiem concavam ventriculorum, poros obſtruunt, ut Spir. an. non poſſint progredi ſecundùm lineam rectam, unde reſilientes circumgyrantur, ac motu circulari moventur & ſic *Vertiginem* cauſant. Unde ſæpè aliqualis commotio, quæ ſi fortior fit ad meatum usque auditorium protenditur, atque exin levis fluctuatio atque *tinnitus aurium* advertitur. Acidum illud vitioſum ſtagnatione ſuâ in muco Inteſtinorum corrodentem vim contrahit; imprimis quando Bilis concurrit acris, moxve ex ipſorum confluxu efferveſcentia contingit, unde halitus acerrimi adq; ſuperius Ventriculi orificium aſſurgnntes ipſum acriter mordent ac rodunt, quod ubi fit, *æſtus Hypochondriorum*, *cardialgia* ſive circa *ventriculi regionem dolor* acerbiſſimus ſubſequitur. Sanguis inſuper ex ſtagnante tali acido craſſus & viſcoſus vehementiùs in Cordis thalamis efferveſcens, (ſanguis enim Melancholicus multo ⊖ acido ſi imprægnetur, ante terreſtris, ad talem raptum fit valdè proclivis) majus requirit ſpatium, unde Cordis latera magis amplientur neceſſe eſt, & ſic oritur *Cordis palpitatio*; cui excitandæ multum ponderis etiam Spiritus cum impetu & inordinatè per nervos ſextæ Conjug. Cordi dicatos influentes ex mente quorundam Recentiorum tribuunt. Perturbatio autem ☊tuum facile fieri poteſt, dum in nervis circa Hypochondria ☊tus turbantur, qui

qui ad Cerebrum delati ſimilem turbationem ☊tibus in cerebro hoſpitantibus incutiunt & ita ἀταξίαν inferunt, vel, uti ſtomachus ſæpius inſons, capitis luit pœnas, & perturbatis in Cerebro ☊tibus an. alii in ventriculi nerveis fibris hærentes ſimilem ἀταξίαν incurrunt, ſic etiam Spiritus animal. in Ventriculo & Hypochondr. laceſſiti, vel halitu quocunque contaminati, Cerebri incolis malum communicare poſſunt, ut ita *delirium* inde oriatur, quamdiu enim filamenta nervea leviter ac blandè pulſantur, tamdiu etiam actiones juxta naturæ leges fiunt, cùm verò organa inepta redduntur, anima etiam ſuas actiones perficere non poterit. Ut ita non incommodè filamenta illa nervea cum chordis Citharæ conferantur, quoad juſtam diſpoſitionem, tenuitatem ac debitam extenſionem, quæ ad harmoniam & concentum ſuavem producendum requiruntur. Craſſiores etiam iſti ☊tus ſemel moti, diutius ſervant motum, nec ab aliis in motu facile impediuntur, ſegnius quidem, ſed conſtanter ſeu continuatâ ſerie moventur, ſemel enim modificati ab objecto aliquo tales ſpiritus, ſemper eandem irradiationem offerunt menti; & hæc eſt ratio, quare ſemper cogitent tali affectu correpti de uno ſive altero objecto, antea menti repræſentato; qualem Caſum recenſet Celeberr. *Zachias in Quæſt. ſuis Medico-Legal. L. 2. T. 1. Q. 9. §. 17.* dum inquit, Vidi præter cœteros, Presbyterum & moribus laudabilem, & non aſpernandæ doctrinæ, qui ex Hypochondriorum vitio delirabat, putans ſe animam agere & modico interjecto tempore expiraturum, ob hunc mentis errorem hic interdum in terra ſtragulo ſubſtrato tanquam mortuus jacebat, facibus circum ſe accenſis, comedebat tamen, diſcurrebat &c. Sic etiam Spiritus iſti variè & confusè in Cerebro moti, varioſque ac inordinatos motus glandulæ Pineali ſeu Conario imprimentes cauſâ ſunt, ut Mens non poſſit non confusè judicare, variaque & confuſa ſibi imaginari, quamprimum enim æquilibrium & indifferentia ſpirituum in Cerebro tollitur, Spiritus ita moventur, ut non auſcultent animæ imperio, unde *falſa imaginatio*: Quod autem mens judicet juxta conſuetudinem ſive motus impreſſos, exemplo doloris probari poſſe videtur. Percipimus interdum in ſomno varios dolores, æquales illis, qui ab enſe, vel alio quocunque objecto infliguntur, quod aliunde non provenire videtur, quàm quia tunc Spiritus in Conario talem cauſant motum, qualem alius enſis produceret: Prout quidem hæc à *Carteſio*, ejusdemque aſſeclis explicari, ulteriusque illuſtrari ſolent. *Alvus aſtricta & Urinæ varietas* adeſt, à vitio efferveſcentiæ in ventriculo & inteſtinis, quando bilis & ſuccus Pancreaticus labem contraxerunt, tunc fœces manent immixtæ, quæ tunc cum ſero partim ad veſicam transportantur, hinc pro diverſitate admixtorum urina varia ad inteſtina vero delatæ exſiccantur fœces & propter viſciditatem & acidita-

tem ſucci Pancreatici indureſcunt. *Pathemata & mærores animi*, hoſce ad affectus producendos maximam in Machinâ noſtrâ afficiendâ vim habere pluribus ut hîc oſtendamus, ratio inſtituti haud permittit, ſi interim cuidam plura de illis videre libuerit, adeat *Celeberr. Zachiæ Quæſt. Medico-Legal. de amore* præprimis & amante *tit.* Ut & *Valetudinar. infantile Exc. Viri D. Ettmülleri*, *Geiger.* quoque *Microcoſm. Hypochond. Willis* de Melancholiâ, *&* *Carteſium* anteà memoratum in eleganti ſuo *tr. de paſſionibus animæ*: Huc non nulli referunt affectum *Judæ Iſchariotb*, putant enim quidam, inter quos *Heinſius* & *Hugo Grotius*, verba illa de interitu infeliciſſimo proditoris nequiſſimi Judæ, apud *Matth.* & *Lucam* occurrentia, intelligenda & explicanda eſſe, de morbo quodam ex animi triſtitiâ & mœrore ingenti propter nequiſſimum patratum ſcelus ac ex graviſſimo conſcientiæ exulceratæ ſtimulo & cruciatu contracto, qui morbus ob ſpiritûs anguſtiam ἀγχόνη, ſive angia dictus, Judæis familiaris ſit, à quâ affectione, fauces ſive ſummas gulæ gutturiſque partes cum anxietate maxima præcludente, ſtrangulatum quaſi Judam interiiſſe arbitrantur. Hanc verò litem Theologis dirimendam relinquimus, ne falcem in alienam meſſem mittere velle videamur. Interim plura de hac re qui legere voluerit, Jacob. *Gronovii Exercitat. Academ. de pernicie & caſu Judæ. Lugd. Bat.* 1683. *in 4. edit.* conſulere poterit. (Quarum contenta in *Tractatis, eruditorum Lipſ. Actis Calend. Decemb.* 1684. habentur.) Haud quidem negandum puto, poſſe ex varia animi paſſione modo hunc, de quo agimus, modò alios corporis affectus, excitari, id quod exempla apud *Schenck. Marcell. Donatum* aliosque occurrentia ſatis confimant, ipſaque ratio ſpirituum vim & energiam in humano corpore examinans quaſi ad oculum demonſtrare videtur. *Mœror animi, per intervalla rediens*, Juvenem noſtrum occupat, quia Acidum illud vitioſum ſanguini communicatum facilè effervescentiam inſtituit, per illam autem effervescentiam quædam particulæ ad cerebrum raptæ cùm ſint acidæ, facilè cum ſpiritibus animalibus, qui alkalinâ natura ſunt, ſimilem effervescentiam, in cerebro incipiunt, (omne enim alcali cum acido facilè fermentare, chemiæ peritis non eſt ignotum) unde *lætitia* & *hilaritas*, cum autem hæc fermentatio ſive pugna inter acidum & alcali in cerebro non ita diu ſubſiſtere poſſit, ſpiritus cum coagulantur & incraſſantur ab acido, imò etiam ipſi interdum quoad craſin degenerant & fiunt acidi, ita ut non amplius hilaritas, ſed *triſtitia & mœrores* per intervalla oriantur.

PROGNOSIS: Cum itaque ægrotans noſter tot tantiſq; malis ſe oppreſſum animadverterit, juſta omninò illius eſt ſolicitudo, quâ ob metum majoris mali, quod enumerata modo ſymptomata ſive phœnomena videntur minari, ad Medici

opem anxius feſtinat, meliori certè judicio ac ſolent illi, qui, niſi mortem jam præ foribus ſentiant, omne Medicorum conſilium inſuper habere conſüeverunt; Ac eſt ſanè, quo de ſibi æger noſter plurimum metuat, imminensque malum ope Medica avertere laboret. Melancholia namque Hypochondriaca in quocunque ſubjecto reperiatur & à quacunque ſit, ſemper eſt longa, diuturna & contumax, nec facilè prorſus tolli poteſt, quin ſæpè homines ad ſepulchrum comitatur, unde & à nonnullis opprobrium & flagellum Medicorum nominari ſuevit.

Valdè autem periculoſum & curatu difficile malum eſt, quia (1) afficiuntur partes nobiles, Cerebrum obſtruitur, undè irradiatio in reliquas partes à Spiritibus non poteſt fieri (2) Spiritus animales, qui ſunt rectores Machinæ Pneumaticæ, diuturnitate temporis à Craſi ſua deſciverunt, (3) Textura viſcerum, *Inteſtinorum* & *Ventriculi* præſertim, eſt immutata, totaque Ma. Sa. valdè craſſa & viſcida, unde tota Curatio ad talem intemperiem viſcidam depellendam dirigi debet (4) animi pathemata quoque accedunt, *Spiritus enim triſtis exſiccat oſſa*, & humore Melancholico ſuperabundante, mores animi temperamentum corporis, notante etiam *Galeno*, ſequuntur, facit hinc ſua natura homines moroſos, & ab omni humana ſocietate alienos reddit, quo de vid. *Zacchias p.* 309. §. 32. Et tandem (5) durante ſic affectu per conſenſum, excitari proprius & ex *ſympathico idiopathicus* fieri poteſt. Interea tamen ſpem ſanationis aliquam promittit virium robur & Ægri ad medicamenta ſumenda promptitudo & obſequium, accedit etiam, quòd nondum ſit per *Eſſentiam*, ſed Æger per *συμπάθειαν* duntaxat falsâ imaginatione metuq; &c. laboret.

Cognitâ morbi indole, ejusque ſymptomatibus, proximum erit, ut quâ methodo CURATIO ſit inſtituenda, diſpiciamus; Hinc *Indicationes* ſeqq. benè attendendæ hîc veniunt: Mucilago primò acida & auſtera parietibus *Coli* infixi adhærens tanquam cruciatuum Hypochondriacorum terebrantium & contorquentium cauſa continens, incidenda, attenuanda, & per inferiorem gutturem, ut loquitur *Plautus*, rejicienda eſt: Poſtmodum danda venit opera, ut obſtructiones tollantur, acidum in primis viis vitioſum ulterius mitigetur, ſanguinis quoq; Craſis reſtituatur, nec non Spirituum animalium inordinationes emendentur, viſcera quoque omnia, præpr. Cerebrum & nervoſum genus, confortentur, & deniq; ſymptomata urgentiora, quoad fieri poteſt, mitigentur: Quibus *Indicationibus* ex *triplici* Medicorum *Fonte* ſatisfacturi, primo ſtatim in limine litem inter Practicos oriri, *an V. S. hîc locum habeat*, nec ne? obſervamus, plurimi negativam tuentur ſententiam, quidam vero affirmativam defendunt, verum enim verò cum nullum V. S. Indicans hic occurrat, ſed potius humores

mores valdè Cacochymici peccent, non video, quid commodi hinc ſperari debeat? Plethorâ vero aliàs præſente, maximo cum Ægri emolumento & commodo V.S. adminiſtrari poſſe non inficior, *Vena* quidem *ſalvatella* inciſa laudatur, ſi quid tamen prodeſt, fieri hoc videtur, non quod hujus adminiſtratio peculiariter in Melancholicis proſit, uti quidam, rationibus tamen & experientiâ deſtituti, putant, ſed quod, cum parcius inde evacuetur ſanguis, ex iterato hoc auxilio vires non adeò debilitentur; ſic *Hartmann. in praxi Chymiatr. p. m.* 288. §. 11. Venæ Salvatellæ ſectionem, in morbi ſtatu adminiſtratam magni hìc facit; *Fonticulorum* autem inuſtio maximè hìc locum habet, utpote quæ in morbis Chronicis continuò materiam peccantem abducit: Par ratio habenda quoque erit *Cucurbitularum* ſcarificatar. & *Hæmorrhoidum* apertarum, quæ præ V.S. non niſi tamen corpore prius probè expurgato, in uſum commodè huc vocari poſſunt.

Quoad *Pharmaciam*, varia ſeſe obferunt Auxilia, quæ tum *corrigendo*, tum *educendo* Acido vitioſo in primis viis, alibique hærenti plurimum conveniunt, tùm denique viribus reficiendis ſymbolum ſatis efficax conferunt. De quibus omnibus ut ita agamus, quò Juvenis noſtri potiſſimum habuiſſe rationem videamur, antè omnia ad ſubducendam alvum Clyſterem emollientem eſſe præmittendum ducimus, h. m.

℞. *Rad. alth. malv. ana* ℥ß.
polypod. q. ℥vj.
herb. malv. c. tot. parietar. violar. ad Mi.
fl. chamomill. melilot. ſummit. aneth. ana p. ij.
ſem. fœnicul. ʒiß.
Coq. in ſ. q. ▽. *Comm. ad* ℥.
Col. ℞. ℥x. *diſſolv.*
Elect. de Tamar. c. fol. ſen. ℥ß.
Lenitiv. Flor. ʒiiß.
hier. ſimpl. ʒi.
ol. viol. chamomill. ana ℥ß. *ſal. parum.*
M. F. Clyſter.

Dehinc, ut ventriculus à crudis & viſcidis humoribus, fermenta ejus obtundentibus & peregrino acido inficientibus liberetur, ſicque prohibeatur, quo minus medicamentorum poſtea adhibendorum uſu, peccantium humorum ſaburra ad intimiores viſcerum receſſus periculosè rapiatur, *Vomitorium* propinandum ſuaderem h. vel ſimili m.

℞. *Tart. Emet. Mynſ. gr. iiß. l. iij.*
Sach. finiſſ. ℈ß.
M. S. Brech-Pülverlein auf einmal.
c. Cereviſ. calid.
Vel ℞. *Syrup. Emet.* ℥ß. *l.* ℥vi.
S. Brech-Safft auf einmal.
Vel ſi Æger reſpuat in tali forma præſcripta commodè adhiberi poſſunt Pilul. N. Emetic.

Liberatis ſic à viſcoſo acido viis primis, ad inſtituendam humorum in M. S. coacervatorum *præparationem*, præſenti in Caſu ſemper neceſſariam, *aperientia* & *incidentia* varia in uſum vocanda veniunt, quò deinde commodius, minorique cum difficulta-

ficultate *Purgantia* uſurpari queant. Hunc in finem ex magno *Digerentium* & *præparantium* apparatu ſeqq. fore proficua Ægro noſtro cenſerem.

℞. *Sir. de 5. rad. vel aperitiv. Tim.*
ex ſucc. ℥vj.
fumar. ℥iij.
Aq. aperit. Schröder. ℥iv.
antiſcorb. Dorner. ℥ij.
Spir. aperit. Penot. ℥iij.
M. S. Digeſtiv-Tranck auf etlichmal.
Doſ. ℥iij.

Vel ℞. *Rad. Cichor. filic. ana* ℥i.
pæon. ℥ß.
helen. ℥ij.
*herb. fum. Ceterach. ſcolopendr. Marrub. alb. ana M*i.
fl. geniſt. chamædr. bugloſſ. ana p. ij.
paſſul. minor. ℥iß.
ſem. cartham. contuſ. fænic. aniſ. ana ℥i.
Coq. inſ. q. ſeri lact. caprill. deſt. ad 3.
Col. ℞. ℔iß.
adde Sir. de pom. Borſ. ℥iiß.
aperit. Minderer. ℥iß.
M. S. Alterir-Tranck.

Hujus Apozematis uſus ſit talis, ut quotidiè, jejuno ventriculo ℥iij. ſumantur, poſſetque cuilibet doſi inſtillari Clyſſ. mineral. ad gutt. vj. l. ℈ß.

Quod ſi verò loci & temporis commoditas permittant, Acidularum, præſertim Swalbac. potus huic ſcopo apprimè poſſet inſervire, cùm enim non parùm ♂. Vitriol. aliorumque Mineralium eas ingrediatur, viſcoſam ſanguinis διάθεσιν validè incidere, acidumque ita corrigere valent, ut viribus illius fractis tertium quodpiam, ſalſacidum vocari ſoleat, indè reſultet.

Ubi vero præparatio jam ſufficienter eſt peracta, id dare operæ oportet, ut peccans materia educatur. Quando autem plerique Practicorum fortiora & quæ particulis ſuis diſſolutis remotiores partes nimis vellicare ac irritare ſolent, medicamenta purgantia damnant, (niſi fortè malum fuerit nimis contumax) Juveni quoque noſtro non niſi blandiora primùm propinanda conſulerem, idque eo magis, quòd horum, æquè ac præparantium, uſus ſubinde repetendus ſit. Talis itaque potio præſcribi poſſet.

℞. *Rad. polypod. q.* ℥iiß.
helen. ℥i.
herb. meliſſ. Ceterach.
fl. violar. geniſt. ana p. j.
Fol. ſen. ſ. ſt. ℥iß.
Rhab. el. ver. ʒß.
agar. tr. ʒi.
paſſul. min. ℥i.
Crem. Tartar. ʒi.
ſem. aniſ ʒß.
Inf. per noct. inſ. q. ▽ *ſcolopendr.*
Col. ℞. ℥iij.
adde Sir. pomor. de Cichor. cum Rheo. ana ʒß.
Tinct. Tartar. gutt. vj.
Aq. Cinam. borraginat. ʒi.
M. F. Potio.
S. Laxiertrăncklein auf einmal.

Quod-ſi verò arriderent pilulæ, poſſent exhiberi tales.

℞. *Maſſ. pilul. Tart.* ♃. ℈ß.
Extr. Ellebor. nigr. ℈i.

Reſin.

Reſin. Gialapp. gr. iv. l. v. c. Tinct. Tart.
F. l. a. Pilulæ N. xv. Conſperg. pulv. liquirit.
S. Laxier-Pillen auf einmal.

His ita peractis, quies Ægro per triduum, aut amplius, pro re nata, concedi debet, poſtmodum vero *Aperientium* & *Attenuantium*, & quidem temperatorum, uſus ritè continuandus eſt: Hunc in finem ne natura uni alterique aſſuefiat, loco ſæpius laudatorum, Tinctur. ♂. cum ſucc. pomor. parat. it. Tinctur. antihypondr. *Glanzii*, Clyſſ. Mineral. vel Spir. aperit. *Penot.* permiſta cum juſculis aperientibus, vel Aq. lupulor. aq. hypochondr. Timæi, aut alia, ceu convenientibus maximè vehiculis propinari poſſent.

Neque *Diuretica* & *Diaphoretica*, evacuato jam quadantenus corpore negligi debent, quippè quæ malo hypochondriaco inprimis conſecrata, & propria videntur. e. g.

℞. *Eſſent. diaphor.* ℥i.
Spir. fl. ſambuc. ʒß.
C. aq. fl. ſambuc. ℥iiß.
Sir. Cardben. ℥ij.
M. S. Schwitztranck auf einmal.

Blandiora verò ſemper eſſe debent ſudorifera, cum enim huic morbo *Scorbutus* ſe ſocium jungere, & ſcorbutici aliàs plus juſtò quandoque ſudoribus diffluere ſoleant, cautè hic agendum eſſe patet.

Inter *Diuretica* varia non ultimum locum occupant ⊖ lin. alcalina, eaque pariter blandiora: Hinc *Arcanum duplicatum Myn. c. ſal. Cent. min. geniſt.* &c. permiſtum noſtro Juveni quandoque exhiberi poſſet.

Vel ℞. *Spir. aperitiv. P.* ʒiß.
⊖ *dulc.* ℈j.
Tinct. Tartar. ℈ß.
M. S. Harntreibender Spiritus 10. bis 15. Tropffen.

Vel ℞. *Ocul.* ♋ *ppt.* ʒiß.
pulv. liquirit. ℈j.
ſem. lycopod. ℈ß.
⊖ *geniſt.*
fraxin.
tamariſc. ana ℈i.
M. S. Treibendes Pulver auf 6mal.

Præmiſſis ſic univerſalibus, particularia etiam evacuantia quæ vitioſos humores, atque ſtimulando, pituitoſum in ambitu partium capitis collectum rejiciunt, adeoque & ipſam ſeri viſcoſitatem & coagulationem corrigunt, in uſum vocare convenit, quod facient *Errhina* ex Majoran. fl. lil. convall. helleb. alb. & ex his varia Compoſita.

Hæc dum aguntur, *Confortantia* tùm *ſtomachica*, tùm *Cephalica* ſubinde admiſcenda, vel intervalla exhibenda veniunt, quæ cum Aperientium naturam magna ex parte æmulentur, tantò feliciori cum ſucceſſu huic Indicationi ſatisfacient. Proderunt v. talia:

℞. *Elix. propriet. Sennert. c. ſucc. hb. parat.* ℥iij.
Spir. filic.
Meliſſ. ana ʒß.
Tinct. ♂ *cum ſucc. pom.* ℥ij.
M. S. Stärckendes vermiſchtes Elixier/ davon 30. Tropffen Morgens zu nehmen.

 Vel

Vel ℞. *Tinct.* ♂ *Zwölfer.* ʒß.
Eſſent. Carminativ. D. M. ʒi.
S. Miltz-Tinctur.

Laudem quoque ſuam hîc meretur *Opiata Antimelancholica*, quam deſcribit Tim. à *Güldenkl. l. 1. Caſ. 16. p. 41.* cujus ʒß. vel ʒj. Æger noſter interdum ſumere poterit, cùm enim conſtet alkalinis fixis variis, abſorbendi vim habentibus, ſingulare hinc emolumentum ſperare licebit.

Vel ℞. *Conſerv. beton. Rorismar. Calend. ana* ʒi.
Rad. helen. condit. ʒvj.
pulv. Cardam. Min. Cubeb. ad ʒij.
Spec. lætif. Galen. ʒiij.
Cinam. acut. ʒi.
Caryophyll. ℈ij.
Elix. propr. ſ. acid. ʒi.
Ol. rorismar. gutt. xij.
M. F. Condit.

S. Stärckende Lattwerg/ offt einer Caſtanien groß zu gebrauchen.

Ac quoniam vigiliæ in hoc Affectu utplurimum urgere ſolent, Laudani opiati ſucc. Pomor. Borsdorff. impraegnati unum vel alterum granum tempore decubitus, non ſine ſucceſſu propinandum cenſerem, cum *Verzach, obſ. Med. p. 146.* Tim. à Güldenklee/ & aliis: Imprimis ſi cum aptis ſpecificis combinetur, in ſpecie cum caſtoreatis medicaminibus; hoc dolores inteſtinor. omnium optime ſedabit Narcoticum. Vid. *Obſerv. River. & Stöcker. in Prax.*

Ab *internis* nunc ad *externa* progrediendum, corpori enim noſtro fragili non ſolum illis, ſed & hiſce, illorum utplurimum complementis, maximè proſpiciendum, quæ inter inconſiderationem in hoc affectu veniunt Balnea, Balſ. &c. *Pediluvia* inſtituenda circa horam decubitûs, è *fl. Chamom. Melilot.* & ſimil. *Caput* lavit *B. Mæb. fol. lactuc. c.* ▽ font. decoctis, indeque levamen morbi ſenſit. *Cucuphæ & Balſ.* quoque ad tempora, nares, bregma, nucham, ſcrobiculum Cordis non erunt contemnenda: Qui plura deſiderat, adeat Practicos, *Macaſii prompt. mat. med.* vel *Hodeg. Medic.* multa equidem ex illis adhuc adduci potuiſſent, aſt exſcribere talia cujusvis eſt, rectè autem & in tempore adhibere difficile.

Reſtat nunc DIÆTA, quæ ut ritè inſtituatur, paucis hunc quoque fontem, qui maximi ponderis hic eſt, & cui alii in eradicatione hujus mali primum dant locum, libabimus: Abſolvitur autem legitimo ſex rerum nonnaturalium uſu, quô de *videſis* egreg. *tract.* Anglic. idiomat. ſcript. ac inſcript. *The method. and. means of. enjoying. health, vigour, and. long. live*, in 8. ab Aut. *E. Maynwaring. Med. D.* 1683. Londin. edit. cujus præcipua argumenta in ſupra citat. *Eruditor. Lipſienſ. Actis* continentur; *Aër* igitur ſit ab omni inquinamento liber atque purus, temperatus ad calorem tamen inclinans, contra vero frigidus, craſſus, caliginoſus, nebuloſus & incluſus exulet, hinc illorum mos nequaquam probatur, qui aëre licet ſerenô, puro ac tranquillo exiſtente, vix rimam in ædibus ſuis patere volunt, ſed tanquam in cryptis

& ſpecu-

& ſpecubus concluſi, aërem vix unquam ventilatum admittunt, quin potius ſordibus variis ex negligentia inquinatum, neſcio quâ præconceptâ periculoſæ mutationis opinione inducti, reſpirando attrahere non dubitant.

Cibos eligat boni ſucci, facilisque coctionis, contra vero qui viſcoſos & craſſos generare humores ſolent, fugiat: Nocent hinc & fructus horæi, omniaque ſaccharata & dulcia, utpote quæ acidum vitioſum augent, unde poſtmodum variæ vitioſæ fermentationes excitantur: Acquirunt autem acidum illud à Calce, quæ illorum ad præparationem uſurpari ſolet, unde fit, ut dentes à Saccharo tam facilè corrodantur. Neque inſuper ſufficit, bonis uti alimentis, niſi etiam debita quantitate, tempore & modo ſumantur, ſiquidem aliàs optimi corruptio fieri peſſima conſuevit.

Idem de *potu* & reliquis rebus nonnaturalibus ſentiendum.

CASUS VII.

De OPHTHALMIA.

JUVENIS quidam XXIV. annos natus, temperamenti ſanguineo-bilioſi, cum per tempus aliquod victu calidiori, imprimis carne bubula cœpis vel raphano marino vel aromatibus, conditâ delectatus fuiſſet, ſuperque bibiſſet vinum ſatis generoſum, factum ut primò dolorem capitis, non tamen continuum, ſed mox remittentem, mox iterum infeſtantem cum oculorum dolore perciperet. Nihil autem periculi hocce habere malum ſibi imaginans, genio liberalius indulgere cœpit, quo facto pejus in malum incidit, nam progreſſu temporis tanto correptus fuit oculorum dolore & ardore, cibique faſtidio, ut diutius hoc malum perferre nequiverit. Quapropter gravius metuens diſcrimen, Medicum accerſi curavit, qui primo intuitu oculos rubicundos, tumidos lachrymasque ſtillantes, caput valdè calidum, Pulſum quoque plus juſto celeriorem, in reliquis benè ſe habentem ægrum deprehendit.

RESOLUTIO.

SI quis oculo paulo accuratiori omnia ac ſingula in modò recenſitâ hiſtoriâ conſideraverit ac perpenderit ſymptomata, is procul dubio non errabit, ſi AFFECTUM, de quo Juvenis noſter conqueritur, OPHTHALMIAM dixerit, nomen à *ſymptomate* & *parte affectâ* habentem.

Dicitur *Ophthalmia* Græcis, ut ab ovo rem exordiamur, Ὀφθαλμία ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ ab *oculo*, ſive *parte affectâ*, teſte Galen. *l. 2. M. M. 2. pag. m. 34.* Sebitz. *Manual. Medic. part. 2. Sect. V. c. 32. p. 624.* Latinis dicitur *inflammatio oculorum*, quo in ſenſu etiam ſumpſit Hippocr. *l. 3. aphor. 11.*

Hinc *ophthalmiam* DEFINIMUS: quod ſit *inflammatio oculorum, imprimis verò tunicæ annatæ, cum rubore, tumore, dolore & ardore, à ſanguine acri confertim ac cum impetu in arteriolas ac venulas irrumpente easq; diſtendente, aut planè erodente ortum habens.*

Generis loco hic ponitur *inflammatio*, quoniam omnia accidentia, quæ ad inflammationem requiruntur, *dolor* nimirum, *rubor, tumor* &c. in ophthalmia inveniuntur, quod etiam teſtatur Galen. *libr. 2. de tumorib. cap. 2.* pag. m. 330. & *libr. de differ. morb. c. 13. p. 19.* it. *libr. 4. de compoſ. pharmacor. ſecund. loc. c. 2. p. 565.* pertinetque ad morbos compoſitionis: teſte Donat. Anton. ab alto mari *de medend. Human. Corp. mal. c. 10. p. 260.* & Galen. *de differ. morb. c. 13. p. 19. & 20.* it. Hieron. Capivacc. *libr. de affect. oculor. p. 158.* Adeſt enim (1) *Intemperies oculorum* calida, & ſic pertinet ad morbos intemperiei calidæ; adeſt (2) *læſa conformatio*, quod videre eſt ex aucta magnitudine, & ſic morbis conformationis accenſetur: adeſt denique (3) *Unitas continui ſoluta*, quod ex dolore ſatis manifeſto patet, & ſic ad morbos ſolutæ unitatis refertur.

Dicitur *Inflammatio oculorum*, ad differentiam aliarum partium, quæ quoque inflammationibus ſunt ſubjectæ, e. g. meninges, pleura, pulmo &c.

Sequitur, *imprimis tunicæ annatæ*, ut excludantur reliquæ tunicæ, quibus oculus gaudet. Notum enim eſt ex anatomicis, oculum varias habere tunicas & quidem (1) *annatam*, quæ ſaltem eſt ligamentum, teſt. Donat. Anton. ab alto mari *cap. X. de medend. human. Corp. mal. p. 259.* Galen *lib. 4. de compoſ. pharmac. ſecund. loc. cap. 2. p. 565.* & *libr. X. de uſu part. c. 7. p. 680.* mediante quo oculus firmatur, ne ex ſuâ orbitâ excidat, & impropriè ad oculi tunicas refertur, (2) *Corneam*, (3) *Uveam*, (4) *Retinam*, addit adhuc *Barbette* in ſua *chirurgia* aliam tunicam, quam *vitream* dicit, & à multis malè omiſſam eſſe aſſerit. vid. Barbett. *Chirurg. p. m. 325.* Sed quoniam hæc propriè huc non ſpectant, ſicco etiam pede præteribimus.

Additur porrò cum *tumore, rubore, dolore* &c. ad confirmandam inflammationem, nam hæc omnia ſunt *ſigna inflammationis pathognomica*.

Sequitur tandem, *à ſanguine acri confertim ac cum impetu in arteriolas ac venulas irrumpente* &c. quæ ultima verba hujus morbi *cauſam proximam* deſignant.

Reverâ autem rem ſe ita habere, Juvenemque noſtrum *ophthalmiâ* laborare, haud obſcurè ſigna in hiſtoria recenſita confirmant, & quidem.

Eſſentia-

Eſſentialiter conſequentia id quoque aſſerunt. In *qualitatibus* enim mutatis oculi apparent rubicundi, caput exploranti tactui valdè calidum occurrit, pulſus plus juſtò celerior deprehenditur.

III. Cauſſæ progreſſæ id etiam confirmant, quippe quæ partim partis debilitatem augere, partim bilis acrimoniam intendere, ſanguinisq; motum concitatiorem reddere ſatis idoneæ ſunt.

Hiſce itaq; miſſis ad contemplandum *ſubjectum* ſive *partem affectam* progredimur.

SUBJECTUM, uti ſuperius quoq; in definitione innuimus, dicimus eſſe *oculum*, pretioſiſſimam corporis noſtri partem, organum lucidiſſimum teſte Galen. *lib. 3. de uſ. part. c.* 10. *p. m.* 496. Notandum autem duplex dari ſubjectum, nimirum *adæquatum*, & *inadæquatum*: *Adæquatum* ſubjectum, quod aliàs dicitur *denominationis*, eſt *oculus*; *inadæquatum* ſive *immediatum* eſt *tunica*, quæ dicitur *annata*. Illam etiam Hippocr. *lib. de princip.* ſ. 18. tx. 12. p. m. 122. ſimpliciter τὸ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λευκὸν vocat. Riolan. autem *lib.* 6. *Anthopogr. c.* 4. *pag.* 448. eam nihil aliud, quàm *ligamentum* oculo, ne exorbitet, circumjectum eſſe putat.

Cœterùm cum omnis morbus dependeat à ſua cauſa morbifica, noſtrum erit, inquirere hoc in affectu in *cauſam morbificam*, & quidem *proximam* & *immediatam*.

Dicimus itaque CAUSAM PROXIMAM ET IMMEDIATAM eſſe ſanguinem acrem, confertim ac cum impetu in partem affectam irrumpentem, ibidemque conſiſtentem.

CAUSAS MEDIATAS PROXIMIORES quod attinet, varii generis *humores* ac *vapores* accuſandi veniunt. Inter quos primatum obtinet *ſanguis* tum *quantitate*, tum *qualitate*, tum etiam *motu* peccans: *Quantitate* peccat ſanguis, quatenus ſc. plus influit in arterias, quàm per venas refluere poteſt, unde ſanguis in vaſis ſuis ſtagnat, ea diſtendit & ſucceſſu temporis, ob continuum & impetuoſum ſanguinis affluxum, quo ipſo in *motu* p. n. peccat, disrumpit, unde ſanguinis extravaſatio, quam ipſius putredo, hanc autem neceſſariò inflammatio inſequitur.

Qualitate peccat ſanguis, ſi ipſi conjungitur κακοχυμίη (quod plerumque fieri ſolet teſte Galen. *l.* 9. *M. M. c.* 11. & *lib.* 20. *ad Glaucon. c.* 1. *p. m.* 391. *it. Caſp. Brav. Reſolut. Medic. part.* 4. *Diſput.* 2. *Reſolut.* 2. *p.* 484.) vel *bilioſa*, quæ apta nata eſt ad producendam ophthalmiam, dum ſc. unà cum ſanguine, mediantibus arteriis, ad oculum defertur, ibidemque vellicando ac rodendo ſuam ἐνέργειαν fortiter exerit teſt. *Sylv. part.* 1. *diſput. medic.* 6. §. 47. Vel etiam *ſeroſa*, quæ quoque partes modò dictas exaſperare & inflammare poteſt, de quo videſis Schenk. *diſſert. de Sero ſanguin. cap. ult.* *A Vaporibus* quoq; hoc malum oriri poſſe quotidiana teſtatur experientia. Sunt autem nonnulli, qui hoc negant, dicentes, vapores

pores oculos nullibi locorum ſubire poſſe, quod etiam *Felix Plater*. in ſua *prax. c. 4. tom. 2. p. m.* 235. aſſerit, quod tamen locum neutiquam invenire poteſt; nam ſi conſideramus ſtructuram oculorum, videmus eos ſuis gaudere poris, per quos tanquam per viam immediatam vapores aſcendere & ad dictam partem pervenire queunt. Dein ſua quoq; habent vaſa, nimirum arterias, mediantibus quibus unà cum ſanguine arterioſo vapores ad oculum deferuntur, ibidemque hoc mali genus excitant; quod etiam teſtatur Schenck. *in Epiſt. ad Bartholin.* in qua ſcribit, ſpumoſum ſanguinem conciliare ejus fermentationem & aëris acceſſum. Seq; in ea etiam ſemper eſſe ſententia, in arteriis plus eſſe aeris cum ſanguine conjuncti, quàm in venis.

Aggredimur nunc CAUSAS MEDIATAS REMOTIORES, quæ commodè in tres poterunt diſpeſci claſſes. *Rerum* videlicet *Naturalium*, & *Præternaturalium*. Inter res Naturales primum obtinet locum, *temperamentum* juvenis noſtri ophthalmiâ laborantis *ſanguineo-bilioſum*, quod utrumq; ad producendum hunc affectum maximè eſt proclive, illud enim ad *fervi*, hoc ad *acerbari* valdè diſponit; illud ſanguinem *quantitate*, hoc *qualitate* peccare facit.

Secundum locum obtinet *Ætas* Juvenilis, unde etiam æger noſter, quippe qui *Juvenis*, adeoque in eo ætatis flore conſtitutus, in quo ſanguis, ob ſpirituaſcentiam & caliditatem, facilè fervorem concipit, acriusque intendi ſolet.

In *rerum non naturalium* claſſe agmen ducit *Aër* calidus, quoniam caliditate ſua excedente ſanguinem p. n. effervеſcere facit, ejusq; motum plus juſto celeriorem reddit, ut majori cum impetu ad partem affectam affluat. Spectat huc quoq; *anni tempus*, ſiquidem *hyems* ſicca & aquilonia ſi fuerit, ver a. pluvioſum & auſtrale, æſtate neceſſe eſt febres acutas fieri & ophthalmias ex ſententia Hippocr. *Sect.* 3. *aph.* 11. *it. aph.* 14. *Sect.* 3. ſi verò aquilonius & ſine pluviis autumnus fuerit, iis quidem, qui à natura ſunt humidi & mulieribus commodus erit, reliquis verò ophalmiæ ſiccæ.

Cibi & potus ſuum quoq; ad producendum hoc malum conferunt ſymbolum; ſic cibi craſſi, viſcoſi, acres, flatulenti, it. potus calidi, impr. vinum, ophthalmiæ ſæpè ſæpius cauſæ ſunt: quod noſter Juvenis etiam teſtatur, qui cum non ſolùm carne, raphanô marinô aromatibusq; conditâ, ac cæpis delectatus fuiſſet, ſed etiam vinum ſatis generoſum ſuperbibiſſet, hoc malo correptus. Eſt autem *raphanus marinus* calidus & ſiccus ad tertium usq; gradum, & ſecundùm commune omnium Medicorum eloquium, oculis nocet, caputq; vaporibus replet, idem etiam de *cæpis* ſentiendum eſt, unde etiam factum eſſe cenſeo, quòd, quoniam caput vaporibus replent, æger noſter dolore capitis primò laboravit.

Vigiliæ quoq; nimiæ authores hujus mali exiſtunt, ſpiritus, unà cum ſanguine arterioſo, continuò & juſto celerius

celerius movendo, undè facilè fieri poteſt, ut ob impetuoſum ſanguinis affluxum vaſa rumpantur, & hocce malum producatur.

Animi pathemata, ſi ſc. in iis committantur, exceſſus ad ſubminiſtrandum huic malo fomitem, ſat grave obtinent pondus.

Denique Suppreſſas conſuetas evacuationes malo huic cauſam ſuppeditare, nemo ferè inficias ibit. Sic menſes ſuppreſſos opthalmiam excitaſſe confirmat Gabelchov. *Cent.* 3. *pag.* 49.

Ex rerum *præternaturalium* cenſu, varii huc pertinent morbi. Sic *dyſenteriam* ſecutam fuiſſe opthalmiam teſtatur Horſt. *lib.* 4. *obſ.* 19. *p. m.* 230. *A Catarrhoſis* defluxionibus ophthalmiam ſæpius produci, quotidiana teſtatur experientia, cui etiam adſtipulatur *Guil. Fabric. Hildan. Cent.* 2. *obſerv.* 12. *pag. m.* 89. qui diuturnam ad dentes defluxionem ophthalmiam excepiſſe, confirmat. Et Foreſt. *lib.* 6. *obſerv.* 5. *p. m.* 203. Ophthalmiam poſt *variolas* relictam & mox in *Pterygium* degenerantem commemorat. Confer. Lipſius *tr. de Variolis it.* Lotich. *obſ. Medic. lib.* 2. *c.* 2. *obſ.* 6. Poſt *frontis venam ſectam*, capite non purgato, graviſſimam ophthalmiam una cum viſus & loquelæ perditione obſervavit. Guil. Fabric. Hildan. *Cent.* 5. *obſ.* 18. *p. m.* 339. Gallicam obſervavit ophthalmiam Joh. Steph. *decad.* 7. *conſil.* 5. it. Zacut. Luſitan. *prax. admir. obſ.* 54. *p. m.* 43. Periodicam Galen. *lib.* 1. *de differ. febr. c.* 11. *p. m.* 134 commemorat. Epidemicam ophthalmiam annotavit Amat. Luſitan. *Cent.* 4. *obſ.* 80. Foreſt. *lib.* 9. *obſ.* 4. Actuar. *l.* 2. *M. M. c.* 7. Galen. *l.* 1. *de differ. febr. c.* 2. *p.* 116. Mirabilem ophthalmiæ ex *incantatione* recenſet hiſtoriam Horſt. *in epiſt. medic. ſect.* 7. *de morb. per incantat. p. m.* 417. Facit huc etiam aliorum *viſcerum labes* & inflammatio, quæ per conſenſum ophthalmiam poſſunt inferre. Pertinent huc quoque varia *capitis vulnera*, ſic ex leviſſimo circa palpebram vulnere, ophthalmiam ortam commemorat. Guil. Fabric. Hildan. *Cent.* 3. *obſ.* 17. *p. m.* 398. *Contuſiones, Ictus, Caſus ab alto*, quæ omnia apta nata ſunt ad producendam ophthalmiam. Neque res forinſecus oculos incidentes hic omittendæ ſunt, ut *pulvis, fumus & ejusmodi* alia A. fumo enim cinnabaris antimonii ad oculos delato ophthalmiam ortam fuiſſe annotavit, Guil. Fabric. Hildan. *Centur.* 2. *obſ.* 24. *pag. m.* 102.

Hiſce præmiſſis *ſpecialiorem* nunc aggredimur ophthalmiæ conſiderationem, cujus ut & aliorum φαινομένων RATIONEM paucis explicabimus.

Factum, ut primò Æger *dolorem capitis*, non tamen continuum, ſed periodicum, mox intermittentem, mox rurſus infeſtantem, cum oculorum dolore, perciperet, quoniam vapores acres ad caput & oculos per intervalla delati, ibidem ſuam acrimoniam erodendo & continuum ſolvendo exſeruere, hancque triſtem ſenſationem induxere.

Progreſſu temporis pejus incidit in

 malum,

malum, *majorique* correptus eſt *dolore*: Propter variorum in diæta commiſſorum errorum continuationem, nam vino, uti aſſuetus erat, liberalius indulſit. Unde neceſſariò major ſecutus dolor, quia vinum non poteſt non ſanguini majorem conciliare efferveſcentiam bilisque acrimoniam intendere.

Et *Ardore*, ob nimiam ſanguinis efferveſcentiam ac incaleſcentiam, & hanc ſecutam *inflammationem*, dein quoque ob nimiam particularum bilioſarum, i. e. tenuium & acriorum ſulphurearum, quæ ſalinis permiſcentur, nimiam exagitationem.

Cibi faſtidium adeſt, ob materiam bilioſam in ventriculo collectam, ejusque orificio ſuperiori inhærentem. Quapropter pejus metuens diſcrimen, Medicum accerſi curavit, qui primo intuitu *oculos rubicundos*, ob plethoram & copiam ſanguinis in arteriolas & venulas cum impetu influentem ibidemque conſiſtentem, unde color ille rubicundus; & *tumidos*, quoniam novo ſemper affluente ſanguine, vaſa turgere incipiunt, & oculi tumidi quaſi apparent: *Lachrymas ſtillantes*, ob ſeri in ſanguine contenti copiam & acrimoniam.

Caput valde calidum, propter nimiam ſanguinis bilisque efferveſcentiam & exagitationem.

Pulſumque plus juſto celeriorem, propter nimiam ſanguinis efferveſcentiam & rarefactionem, deprehendit.

In *reliquis* verò æger *bene ſe habet*, quoniam nulla in viſceribus notabilis labes animadvertitur.

Cum autem plerumque non ſolùm ægri, ſed & adſtantes, magno cum deſiderio *morbi eventum* ſcire deſiderent, Medicus ut ſemper aliquo inſtructus ſit PROGNOSTICO, mediante quo *morbi eventum*, an ſc. *ſalutaris* ſit, nec ne? prædicere poſſit, neceſſe eſt. Dicimus itaque, hancce ophthalmiam, quâ Juvenis noſter conflictatur, non eſſe lethalem, ſed plus habere doloris, quàm periculi, quoniam ab externo tantum victus errore ſuam ducit originem, & præterea altiores nondum egit radices: Si enim firmiores egit radices, dolor oculorum diu perſeverat & valdè contumax, difficilioriſque eſt curationis; Sicut etiam, quando negligitur vel malè curatur, graviſſimos inducit affectus. Quod teſtatur mulier, quæ ex mala ophthalmiæ ab Empirico adhibita curatione in unius oculi ulcus incidit vid. Foreſt. *lig. 11. obſ. 18. p. m. 25.* imò ipſam quoque interdum inducit cœcitatem.

Pergimus, bono cum DEO, ad ipſius ophthalmiæ CURATIONEM. Cum autem omnis *curatio* ſuis innitatur *Indicationibus*, eas, ut methodicè rem pertractemus, perluſtrabimus. Dividuntur autem Indicationes in *Generales* & *ſpeciales*. *Generales ſunt*, quæ quid in genere; *ſpeciales* verò, quæ, quid in ſpecie faciendum ſit, indicant. *Generalis* itaque hoc in caſu eſt indicatio, cauſas morbificas eſſe tollendas & removendas, *ſpeciales* verò indicationes, pro varietate cauſarum, uti notum, variant, v. g. ſi humor quantitate peccat, evacuandus,

cuandus, ſin vero qualitate, eſt vel alterandus, vel præcipitandus, vel ejus acrimonia corrigenda, & ſic porro.

Hiſce præmiſſis, ipſa accedimus *præſidia*, quæ ex triplici præſidiorum fonte, *Chirurgico* nimirum, *Pharmaceutico & Diætetico* deſumuntur.

Fons Chirurgicus, primo in limine nobiliſſimum & generoſiſſimum remediorum genus, nimirum *Venæſectionem* nobis ſuppeditat, ſine qua nulla curata fuit ophthalmia, videlicet vera, (non enim negamus ſpuriam ophthalmiam poſſe curari ſolis adhibitis medicaminibus *purgantibus & topicis*) hanc enim omnes ferè Practici uno ore commendant, vid. Foreſt. *lib.* 11. *obſ.* 12. *p. m.* 20. Cauti tamen in ejus adminiſtratione ſimus, nec venam, corpore non purgato, ſecemus, niſi ægro noſtro id accidere velimus, quod iſti Sartori apud *Hildan. loc. ſuper. cit.* cui barbitonſor, corpore non purgato venam frontis ſecuit, quo facto in gravius incidit malum. Quapropter non adeo liberales ſimus in ſecandis venis, ſed potius ſequentes circa venæſectionis uſum obſervemus *cautelas*. I. Venæſectionem non eſſe adhibendam viribus non permittentibus. i. e. viribus maximoperè debilitatis.

II. Venam non eſſe ſecandam, nulla præſente venæſectionis indicatione.

III. Præſente etiamſi indicatione, venæ ſectionem non adhibendam eſſe, ſi ægri diſpoſitio eam non permittat, i. e. ſi non diſpoſitus ſit ad perſerendam venæſectionem, ſed potius eam abhorreat.

IV. Venam non eſſe incidendam, corpore non purgato, ne nobis id, de quo ſuperius nobis ſermo fuit, accidat. Cum autem noſtro in *Juvene* non ſolum *vires* eam permittant, ſed & inſuper adſint. Venæſectionis *indicationes*, nimirum *plethora* ſive ſanguinis copia, quæ ſui indicat imminutionem, omnino eſſe adhibendam venæſectionem putamus. Inſtituatur E. venæſectio, majoris revulſionis gratia in lateris oppoſiti brachio, ita cum ſit oculus dexter affectus, in latere ſiniſtro, ſin vero ſiniſter in dextro latere venæſectio inſtituenda, incidendo venam *Cephalicam* vel *medianam*, & emittendo ℥v. vel ℥vj. ſanguinis, in ſexu autem ſequiori ſi malum à *menſibus ſuppreſſis* oriatur, vena *ſaphena* in talo ſecanda eſt. Huc quoque pertinet cucurbitularum, impr. ſcarificatarum, in ſcapulis affixio, quarum uſum non improbat Grembſ. *in arbor. integr. & ruinoſ. p. m.* 187. & Rhod. *Cent.* 1. *obſ.* 79. has etiam hujus mali fomitem extirpaſſe teſtatur. Conveniunt etiam *veſicatoria* prope aures applicata, it. *fonticuli* in brachiis excitati, quatenus ſc. ſerum abundans derivant & revellunt, & conſequenter extra corpus eliminant: Convenit quoque *ſetaceum* in capitis parte poſteriori applicatum, teſt. Euſtach. Rhud. *art. Med. lib.* 1. *c.* 20.

Ex fonte *Pharmaceutico* nobis ſe offerunt *purgantia* cacochymiam, ſive cruditatem bilioſam evacuantia,

qualia ſunt *fol. ſennæ. Rhabarbarum, Jalappa, mechoacanna, agaricus, ſyr. de cichorio c. rhabarb. roſar. ſolutiv. Magiſtral. River.* & quæ ſunt id generis alia, ex quibus variæ poſſunt concinnari *formulæ* e. g.

℞. *Fol. ſen. ſ. ſt. ʒiijß. vel ʒiij.*
rhabarb. opt. ʒß.
agaric. trochiſcat. ℥i.
herb. cuſcut. fumar.
euphraſ. ana mß.
flor. betonic. euphraſ.
violar. ana pß.
paſſul. minor. ʒij. vel ʒß.
ſem. fœnic.
coriandr. præp. ana ℈i.
cremor. Tartari ʒß.
Inciſ. & trit. infund. per noct. in aq. ſimpl. q. ſ.

Manè leniter ebulliant Col. ℞, *ʒiijß. cui add. ſyr. de cichor. c. rhabarb. Vel roſar. ſolutiv. ℥i. vel mann. el. ℥vj.*

M. S. Purgier Tranck Morgens nüchtern auf 1 mal zu nehmen.

Si autem Juvenis noſter mallet *pulverem*, ſequens ipſi præſcribi poſſet:

℞. *Pulv. Jalapp. ℈j.*
Rhabarb.
cremor. Tartar. ana ℈ß.
Magiſter. jalapp. gr. j.
oc. ♋ præp. gr. iiij.
ol. fœnic. gr. j.
M. F. Pulvis.
S. Purgier Pulver auf 1 mal.

Ex quo etiam additis conſerv. roſar. vel violar. ʒij. & pauco, ſaccharo *bolus* concinnari poteſt.

Præmiſſis purgantibus & evacuantibus, doloris, tanquam urgentioris ſymptomatis, habenda eſt ratio isque mitigandus medicamentis *anodynis*, e. g.

℞. *Mucilag. ſem. pſyll.*
alth. ana ℥ij.
cydon. ℥i.
aq. roſar. alb. plantag.
euphraſ. ana ʒß.
tut. præp. ℈ß.
M. F. Cataplasm. S.

Vel ℞. medull. pomi dulc. ſub cinerib. coct. q. ſ. malaxetur cum lacte muliebri, & linteolis incluſum oculo tepidè applicetur.

Guilh. *Rondeletius l. 6. meth. cur. morb. c. 4. camphoram* adhuc addit.

Poteſt etiam fieri *cataplasma* non inconveniens ex *medulla panis triticei* cum *lacte muliebri*, vel *aq. roſar. euphraſ.* & *liquor. album. ovi.* it. *cataplasma ex flor. chamomill. melilot. papav. errat.* &c. Hæc autem ex mucilaginibus vel lacte muliebri parata anodyna, ſæpius renovanda ſunt, diutius enim aſſervata, facile acorem contrahunt.

Riverius etiam utiliter *adſtringentia* fronti & temporibus ſtatim à principio admoveri poſſe, dicit, utpote quibus venæ, per quas humores defluunt ad oculos, comprimuntur, humor influens repellitur; quem in finem ſequentia præſcribit cataplasmata.

℞. *Bol. armen. ſangu. dracon.*
thur. maſtich. ana ℥i.
roſar. rubr. balauſtior.
farin. lentium ana ℈ij.

Excipiantur *albumine ovi* & *aceto roſaceo* M. f. cataplasma fronti & temporibus applicandum.

Vel ℞. album ovi, agitetur c. fruſto aluminis ſatis magno in patina ſtannea, & tamdiu moveatur, donec *unguenti* conſiſtentiam adeptum ſit, poſt extendatur ſupra linteum & oculis tepidè applicetur. Poſt duas aut tres horas auferendum eſt remedium, ne nimium adſtringat.

Pinguedinem viperarum in ophthalmia, palpebris oculorum illitam, vel ipſis oculis inſtillatam, valde commendat Dn. D. Wedel. *in Ephemerid. Germ. ann. 2. obſ. 125. p. m. 207.*

Emulſiones hic in uſum quoque poſſunt vocari, quatenus ſpicula Salina acrimoniamque ſeri, à quibus triſtis doloris ſenſatio provenit, obtundunt, & præcipitant, formula id eſto.

℞. *Sem. 4. frig. major. ana ℥i.*
papav. alb. ℥iij.
c. ſ. q. aq. hord. roſar. & euphraſ.
f. l. a. emulſio, cui add.
CC. philoſophic. præp.
corallor. rubr. præp. ana ℈i.
ſacchar. perlat. ℈iv.
aq. cinamom ℥ß.

M. S. Kühlende Milch Abends vorm Schlaffen gehen ein paar Löffel voll zu nehmen.

Hiſce uſurpatis, quoniam cruditatis bilioſæ vires nondum ſufficienter ſuperatæ mihi videntur (impoſſibile enim eſt ſemel & ſimul uno propinato purgante omnem evacuare humorem peccantem) ut corpus planè à cacochymia bilioſa liberetur, ſequentes in uſum poſſunt vocari pilulæ.

℞. *MP. aggregativ.*
aurear.
extr. cholagog. Quercet. an. ℈ß
reſin. jalapp. gr. iv. vel v.
Cum ſ. q. elix. proprietat. Parac. l. ſpirit. emphraſ. fiant pilul. num. xiij. aſperg. pulv. fænic.

S. Purgier-Pillen mit ein paar Löffel warmer Brühe Morgens nüchtern zu nehmen.

Huc faciunt etiam *pilulæ cholagog. Timæi*, it. potiuncula evacuans ejusdem.

Corpore, ſufficienter nunc expurgato, ſpecialiorem aggredimur curationem, eaque, quæ vulgo dicuntur *appropriata* ſive *ſpecifica*, in uſum vocamus. Qualia ſunt variæ *aq. ophthalmicæ, ſpiritus, tincturæ, eſſentiæ*, & ejusmodi alia ex quibus variæ poſſunt fieri *formulæ* e. g.

℞. *aq. ophthalmic. ex croc. metallor.*
Querc. ℥i.

S. Augenwaſſer.

Quæ citra dolorem & morſum guttatim oculis poteſt inſtillari.

Vel ℞. *aq. Euphraſ.*
roſar. alb.
fænic. ana ℥i.
ſpir. euphraſ. fragor. ana gr. XV.
Tut. præp. ℈i.

M. S. Beſonders Augenwaſſer.

Quæ linteis excepta oculis applicetur.

Crollius & reliqui *Chimici* miris laudibus efferunt *Sal. Saturni in aq. roſar.* & *euphras.* diſſolutum vid. *Croll. Baſilic. chimic. p. m.* 47. cui etiam adhuc addunt ✻*ci gr.* aliquot.

Poteſt etiam *eſſ. flor. cyan.* quam valdè laudat *Tim. à Guldenklee lib. 1. p. m.* 50. oculis ad guttas aliquot inſtillari.

ſtillari. Præparationem ejus tradit *l.* 1. *Epiſtol.* 28. *p. m.* 514. Bartholin. *in act. Medic. Haffnienſ. Volum.* 2. *p. m.* 302. ſequens unguentum ophthalmicum mirum in modum laudat, eoq; mau ferè abſtergi malum ægro viſum fuiſſe refert.

℞. *Ungu. nihili*
de tutiæ ana ℥ii.
Margarit. præp.
Corallor. rubr. præp.
oc. cancr. præp.
tut. præp. ana ℈i.
camphor. gr. vi.
fol. ☉ ☽æ. ana numero iv.

M. f. ungu. tempore decubitus cantho oculi majoris lentis magnitudine indendum.

Spongias ſambuci per noctem in *aq. conſolid. regal.* vel *roſar.* imbutas & deinde oculorum palpebris decenter applicatas præſentaneum eſſe remedium dicit Simon Pauli *Quadripart. Botanic. claſſ.* 2. *p. m.* 141.

Fotus ex herbis *euphraſ. fragar. roriſmarin.* &c. hic etiam locum habet, v. g.

℞. *Herb. euphras. fœnic.*
fragar. betonic.
rorismarin ana Mj.
flor. balauſt. betonic.
cyan. euphras.
roſar. alb. ana piß.

coq. in ſ. q. aq. euphras. & fœnic. quô foveatur oculus.

Et hæc ſunt, quæ externè oculis applicata, profutura cenſemus.

Cum autem omnis curationis pagina ſolis remediis *externis* abſolvi non poſſit, *interna* quoqe, quæ acrimoniam ſalinam ſeri obtundant, ut propinentur, neceſſe eſt.

Quem in finem ſequentia adjicere nobis placuit.

℞. *Seri lact. caprill.* ℔. ß.
Aq. cichor. endiv.
fumar. euphras. ana ℥ß.
ſyr. fragor. ℥iß.

M. S. Mixtur. des Tages etlichmal 3. biß 4. Löffel zu gebrauchen.

Vel ℞. *C. C. philic. præp.*
Corall. rub. præp.
Oc. cancr. præp. ana ℈i.
Ebor. alcoliſ.
Margarit. præp. ana gr. xii.

M. f. pulv. Pulver auf etlichmal zu gebrauchen.

Huc etiam facit *emulſio* ex feminibus ſupra præſcripta, quæ acrimoniam ſeri potenter obtundere valet.

Denique reſtat tum *partis affectæ*, nimirum *oculorum*, tum ipſius *ventriculi*, qui ob commiſſos in diætâ errores labefactatus, *corroboratio.*

Pro *corroborandis* itaque *oculis* ſequentia proderunt remedia. e. g.

℞. *Conſerv. anthus euphraſ.*
betonic. roſar. ana ℥i.
rotular. dianthos.
pulv. rad. cichor.
ſpec. diamargarit. frig. ana ℈i.
cum ſ. q. ſyr. euphraſ. vel betonic.
F. Electuar. MS.

S. Lattwerge jedes mal einer Caſtanien groß zu gebrauchen.

Vel ℞. *Spec. diamargarit. fr.*
dianth. ana ℈i.
diamoſch. dulc. ℈i.
extr. euphraſ.
betonic. ana gr. xii.
ſacchar.

ſacchar. in aq. euphraſ. roſar.
fænic. ſolut. ℥iiiß.
aſpergant. ol. fænic. & cortic.
citr. ana gr. ij.
F. l. a. Morſuli.
S. Stärckende Morſellen.
Vel ℞. *aq. ceraſor. nigr.* ℥ij.
lilior. convall.
euphraſ.
fænic. ana ℥i.
ſyr. euphraſ. betonic.
papav. errat. ana ℥ß.
ſpir. lilior. convall.
fragor. ana ℈i.
M. S. Beſonders Waſſer Abends vorm Schlaffen gehen ein paar Löffel voll zu trincken.

Ultimum nunc erit, *ventriculo* proſpicere, nimirum cum corroborando, ejus fermentum reſtaurando, ipſumq; ventriculum priſtinum in tonum reducendo, quod ſequentibus expedire conamur remediis, ut

℞. *clyſſ. mineral.* ℥ß.
ſpir. abſinth. ℈i.
maſtichin. gt. vi.
M. S. Spiritus Morgens nüchtern jedesmal 7. 9. biß 11. Tropffen mit 3. oder 4. Löffel warmer Brühe zu nehmen.
Vel ℞. *elixir. proprietat. Parac.* ℥i.
ſpir. ſalis dulc. ℥ß.
M. S. Elixir alle Morgen jedesmal 13. biß 15. Tropffen zu nehmen.

Poſt meridiem circa horam tertiam vel quartam ſequens pulvis ſtomachum corroborans poteſt aſſumi.

℞. *tunic. ventricul. gallin.* ℥i.
ſpec. diatrion. ſantal.
diarrh. Abb. ana ℥ß.
aromatic. roſat.
corallor. rubr. ana ℈i.
Margarit. præp.
Nuc. Moſchat. ana ℈ß.
ſacchar. roſat. tabulat. ℥vi.
ol. cinamom. gt. ij.
M. F. Pulv. D. ad ſcatulam.
S. Magen-Treſinet auf etlichmal.

Uſurpari poteſt hic pulvis vel cum pane triticeo prius toſto & dein vino macerato, cui tantum pulveris hujus quantum duo vel tres cultri cuſpides capere poſſunt, aſpergatur, & ſic comedatur. Aut ſi placet ſequenti cum aqua poteſt proprinari. e. g.

℞. *aq. cichor. acetoſell. ana* ℥iß.
meliſſ. c. vin.
cortic. aurant. ana. ℥i.
M. S. Waſſer zum Pulver.

Huc etiam pertinent *conſervæ*, ut *acetoſ. cichor. roſar. vitriolat.* &c. it: varia *condita*, ut *rad. cichor. condit. cydon. condit. lactuca hyſpanica, ribes, berberes, cortic. aurant. cortic. citr. Nux Moſchat. in India condita*, & quæ ſunt ejusmodi alia, quæ, quoniam & vulgò nota, ſicco præteribimus pede.

Veſperi ante decubitum ſequens aqua ad ventriculum corroborandum cochleatim aſſumi poteſt.

℞. *aq. ſtomachal. Dorncr.* ℥iß.
cydon. cichor.
zedoar. c. vin. ana ℥i.
ſyr. acetoſ. citr.
granator. ana ℥ß.
M. S. Waſſer Abends beym Schlaffen gehen ein paar Löffel zu trincken.

Et hæc ſunt remedia, quæ fons Pharmaceuticus nobis ſuppeditat.

Quid bona ac legitima *Diæta* ægris auxilii afferat, quidvè contra illegitima & prava Diæta damni producat, ipſa teſtatur experientia, & unicuique Medicorum notum eſt. Quapropter miſſis duobus prioribus curationis fontibus, Chirurgico videlicet & Pharmaceutico, ad ultimum *Diæteticum* nimirum progrediemur, videbimusque, quid is nobis ſuadeat.

Cum autem optimè *Diæta* ſecundum ſex res nonnaturales inſtituatur, eam ad normam illarum ægrò noſtro præſcribere placuit.

1. Fugiat igitur *aërem* nimis calidum, vel nimis frigidum, item nimis lucidum aut tenebricoſum.

2. A *cibis* calidis, acribus, bilioſis flatulentis, viſcidis, dulcibus, nimis ſale, pipere, cœpis, allio, aceto aut aliis aromatibus calidioribus conditis abſtineat, ſed èc contra cibis tenuioribus, refrigerantibus, probè nutrientibus, facilioris concoctionis &c utatur. Pro *potu* ordinario cereviſiam benè coctam & probè defecatam, non adeò recentem, neque nimis lupulo conditam aut pinguem bibat, Vinum verò præſertim generoſius cane pejus fugiat.

3. *Corporis exercitia* non ſint diuturna nec vehementiora, ſed potiùs moderata, & tempeſtivè inſtituantur.

4. *Somnum* debitò tempore ineat, & lucubrationibus, quæ oculis maximè nocent, in concubiam usque noctem non incumbat.

5. *Animi pathemata* ſint moderatiora, caveat ſibi à nimia iracundia & mœrore.

6. *Alvus* quotidie ſuo fungatur munere & officio. Et hæc ſunt, quæ Juveni noſtro profutura cenſeo.

CASUS VIII.

De
PLEURITIDE.

Vir quidam Nobiliſſimus ætatis annorum 35. temperamento calido & humido præditus, corpore obeſus & plethoricus, poſtquam ſub veris initium iter aliquod per diem unum alterumve equitando faciens aëri tum temporis frigidiori ſe expoſuiſſet, vento latus dextrum potiſſimum impetente, variaque in diverſoriis vivendi ratione eſſet uſus; domum delatus atque redux factus noctu inſignem rigorem, per horam ferè durantem ſentit; quem febrilis calor valdè intenſus continuo affligens excipit, accedente dolore pungitivo dextrum latus occupante, nec non tuſſi primò ſicca, poſt humida, ſputumque, quod rejicitur, flavum & interdum ſanguine tinctum apparet. Reſpiratio inſuper adeſt diffi-

difficilis; Pulſus durus celer & inæqualis. Urget ſitis; Alvus per biduum ſuppreſſa eſt; ſuccedunt Vigiliæ. Petit conſilium.

RESOLUTIO

AFFECTUM, quo præſens laborat, PLEURITIDEM eſſe cenſeo; cui *nomen* à *parte affectâ*, membrana ſcil. coſtas cingente, quæ communiter *pleura* dicitur, impoſitum eſt, & *definiri* à plerisq; ſolet: Quòd ſit inflammatio membranæ coſtas ſuccingentis cum febre acuta, dolore lateris punctorio, reſpiratione difficili, tuſſi & pulſu duro &c. prout ex *Galen.* 5. *loc. affect.* 3. & *Comment. in aphor.* 6. & 33. *ſect.* 6. aliisque patet. Quo ipſo inſuper morbum eſſe non ſimplicem, ſed compoſitum, ex Morbo puta intemperiei, conformationis vitiatæ, atq; ſolutæ unitatis innuitur.

Adeſſe autem *hunc morbum*, quinque illa SIGNA PATHOGNOMONICA, à *Galeno* allegata, ceu inſeparabilia demonſtrant: Siquidem ſingula quoque Ægrum noſtrum affligunt, conqueritur enim (1) de *dolore lateris pungitivo*, (2) de *reſpiratione difficili* (3) adeſt *febrilis calor* continuus & intenſus (4) *Pulſus durus*, celer & inæqualis, cum *tuſſi* (5) ſatis *moleſta*, initio quidem ſicca &c. quæ omnia rigor inſignis per horam ferè durans anteceſſit.

II. Docent id etiam alia ſupervenientia, ſitis nimirum urgens; vigiliæ contumaces; *Alvus ſuppreſſa.*

III. Præceſſerunt cauſæ tales, quæ hunc affectum producere aliâs & poſſunt & ſolent, de quibus mox dicemus.

Hiſce rite perpenſis, veram & exquiſitam eſſe *pleuritidem*, qua correptus æger decumbit, ſua jam luce radiare arbitror.

PARS AFFECTA eſt *Pleura* ſive membrana dextri hoc quidem in ægro lateris coſtas ſuccingens: quam tamen ita cenſemus inflammari, ut tùm muſculi intercoſtales tum ipſi etiam pulmones facile in conſenſum rapiantur. Cœterum afficitur *Pleura* non ſolùm ſecundum ſuam ſubſtantiam & fibras, ſed etiam ſecundum vaſa; ſiquidem hoc plenior humorum affluxus plethoricis familiaris, illud verò ipſius affectus exquiſita ratio evincunt. Non eſt itaque, ut vl. diaphragma inflammatum quis putet, cum abſit præcordiorum tenſio, circa diaphragmatis regionem, palpitationis vl. ſaltus ſenſus nec non delirium, neque inſuper ægrum peripnevmonia laborare quis dixerit, quandoquidem dolor non tam gravativus in pectore, quàm potius pungitivus in latere urget & excruciat, neque ullus in malis rubor, aut venarum in oculis & circa tempora intumeſcentia obſerventur.

CAUSA PROXIMA & IMMEDIATA eſt ſanguis, qui in membranæ thoracem interiùs veſtientis vaſis reſtagnat, is enim mox iisdem vel per *anaſtomoſin* quod frequentius; vel *diæreſin*, quod aliquando; vel per *diapedeſin*, quod rarius accidit, in in-

terſtitia ſeſe effundens & efferveſcentiam concipiens, *phlegmonem* excitat. ſanguinem verò dum hic accuſamus, illam maſſam intellectam volumus, quæ ſuo ambitu diverſæ naturæ particulas, noxam corpori humano inferre aptas continet: verbo; complexum quoddam heterogeneum à vitioſis humoribus præcipuè ſalſis bilioſisque non omnimodè liberum, atque hinc ſanguis copiâ, inſimulque qualitate, acrimonia puta peccans, ſeroque & bile permixtus *cauſæ mediatæ proximioris* rationem habebit.

Materiam autem hancce peccantem in parte affecta non ſenſim fuiſſe collectam, ſed confeſtim eò affluxiſſe ex eo colligendum exiſtimo, quòd citra aliquem præcedaneæ moleſtiæ aut alterationis perceptionem mox ægrum hoc ipſo affectu correptum eſſe obſervatum fuerit.

Causæ Mediatæ Remotiores præſenti quidem in caſu duplici, ſeſe ordine oſtendunt; quorum primus exhibet *res naturales*, ad quas pertinet ægri *ætas virilis*, febribus acutis ob caloris nativi vim & vigorem valdè obnoxia tumque *plethorica & obeſior* corporis *conſtitutio*, quæ quemadmodum omni inflammationi, ita quoq; maximè, modo cœtera ſint paria, Pleuritidi non rarò anſam præbere ſolet. Accedit bonus Athletarum habitus, qui periculoſus valdè habetur, ſi in extremo conſtiterit, cum ſic facile teſte *Hipp. ſ. 1. aph. 3.* in deterius labatur: in altero ordine occurrunt res non naturales: Aërem ergo & quæ hunc variis modis alterant anni tempora quod attinet, jam dum ſupra dictum eſt in prœmio, Pleuritidem licet affectus hyemalis potius, quàm vernalis ab Hippocrate pronuncietur, non rarò tamen veris etiam, ſi frigidius illud fuerit, eſſe ſobolem, præſertim quotiescunq; hyemalis aëris inclementia ſub veris quoq; initium ſuam adhuc vim valdè exerit, ſicque non modò per inſpirationem, ſed & ambiendo ſæpiùs non adeò veſtibus munitum pectus & latera facile affligere poteſt, tantoq; id efficacius in hoc caſu expectandum fuit pleureſeos productum, quo magis victus ratio varia, hincq; tum in potu, tùm in cibis ratione qualitatis, quantitatis, aliarumq; circumſtantiarum commiſſi errores varii, plethoræ nothæ generandæ occaſionem ſuppeditarunt, atque inſuper ſupervenit exceſſivus ex continuata per aliquot dies equitatione corporis motus, quem in plethorico atq; obeſo habitu potiſſimum, incendium humoribus, æque ac vehementiores animi motus ſpiritibus, conciliare valere, ex inſtitutionibus plus ſatis cognitum eſt.

Præfatis hiſce cauſis in noſtro ægro concurentibus quid mirum ſi exorta pleuræ inflammatio recenſitis in hiſtoria Symptomatibus ſtipata, quorum rationem exponere ulteriusque deducere nunc aggredimur.

1. *Rigor inſignis*, per horam ferè durans, ægrum corripuit, quod bilioſiores aliæque degeneres ſanguineæ maſſæ particulæ ab erroribus in vi-

ctu

ctu paſſim in diverſoriis commiſſis genitæ auctæq; & ad fluxionem diſpoſitæ atque per motum corporis hinc inde agitatæ, tandem per ambitum corporis divagari cœperint; delata ſic ſanguinis maſſa ad dextrum latus à præcedaneo frigore alterationem paſſum; quandoquidem frigoris eſt adſtringendo repellere humores in iis contentos ab ambitu corporis id intimiores partes retrocedens, aut propulſa, firmisque pleuræ, ejusque fibrarum interſtitiis impacta tandem inflammationem excitavit.

II. Hæc membrana coſtas ſuccingens, cum ſenſu exquiſito prædita ſit, non potuit non inſignem pati *Dolorem* & quidem tam ob ſubjecti, quàm vellicantis cauſæ rationem, *punctorium*, eumque indeſinentem propter continui ſolutionem conſtanter affligentem.

III. Excepit verò rigorem ſupra dictum *Febris continua* & *acuta*, tum quòd Cor parti affectæ valde ſit vicinum, tùm quod in eo febrile ſanguinis incendium, ſubminiſtratô novo ſemper fomite, alatur.

IV. Acceſſit *difficilis Reſpiratio* ob fibras muſculares, quoad actionem ſuam læſas, quæ dum contractiones validas & longiores perficere amplius nequeunt, debiles, ſed crebriores inſtituere coguntur.

V. *Moleſta* inſuper eſt *Tuſſis*, ob partium reſpirationi dicatarum, quæ admodum ſenſiles ſunt, irritationem.

VI. Hanc ſequitur *Sputum* modo flavum, modò (ſed rariùs) ſanguine tinctum, propterea, quòd particulæ bilioſæ unà permiſceantur & quandoque nonnihil ſanguinis ex plenioribus motuque compreſſis vaſis protrudatur.

VII. *Pulſus eſt* inæqualis, febribus putridis familiaris; *durus*, ob vaſorum ſubſtantiam, quam calor ſicciorem reddidit; celet, eò quod intemperies ſanguinis calida, motum iſtius circularem, urgente ſic neceſſitate, concitatiorem efficiat.

VIII. Hinc ab eodem fervore quatenus ſerum abſorbetur & imminuitur, *vigiliæ* oriuntur, quas alii particulis meninges ſua acrimonia vellicantibus adſcribere ſolent.

IX. *Sitis* ob eandem intemperiem, fermentum ventriculi acrius unà reddentem, moleſta eſt, cui interioris tunicæ Oeſophagi & Ventriculi ariditas à calore p. n. oriunda inſigne pondus addit.

X. *Alvus* denique *ſuppreſſa* concurrit, quoniam ipſa equitatio alvum ſupprimere apta nata eſt & in febribus aliàs ob calorem & hinc inductam ſiccitatem plerumque ſeces indurantur, alvusque adſtrictior reddi ſolet.

Expoſitis ſymptomatum rationibus & cauſis, de Eventu morbi quid ſuperandum ſit ægro, proximum eſt ut disquiramus. Cœterum cum *Hipp.* moneat, morborum acutorum non eſſe determinatam certamque prædictionem, hancque pleuræ inflammationem his ipſis acutis annumeret, ancipitem quidem exitum, nec omni periculo vacantem plethorica

rica ægri conſtitutio minatur: Interea tamen cum graviora, quàm ipſa morbi hujus fert natura, ſymptomata neutiquam obſerventur, adeoque nulla malignitatis alicujus ſubeſſe videatur ſuſpicio, imò virium Robur ſic ſatis adhuc vigeat, fore confido, ut æger priſtinam recuperet ſanitatem, ſi maturè principiis obſtet & Medici conſilio ſeſe exhibeat obſequentem: quorum quidem illud morbi curſus celerior, hoc verò ejus gravitas omninò requirit.

Ut autem CURATIO methodicè perficiatur, danda erit opera, ut 1. ſanguis in toto abundans imminuatur, ejusque motus, quô impetuosè ad partem affectam ruit, corrigatur: 2. Materiæ peccantis expectoratio promoveatur: 3. Febrile incendium extinguatur: & 4. Virium conſervationi proſpiciatur.

Quibus *indicationibus* ſatisfacturus ſuaderem Ægro, ut, præmiſſo quidem clyſtere emolliente, ſine ulteriore mora V. S. admittat, quam quidem in brachio affecti lateris adminiſtrandam, ſanguinisque ℥vj. educendas eſſe arbitror: Neque enim eſt, ut auſcultemus illis, qui etiam absque V. S. pleuriticos reſtitutos eſſe perhibent; ubi nempè vel ætas ſenilis eam diſſuaſiſſe viſa, vel ſputum valdè cruentum, vel aliæ circumſtantiæ illius uſum ſufflaminarunt. In plethorico ſane nemo rectiùs ſentientium V. S. facile negliget, cùm aliàs Pleuritis in Empyema facile degeneret.

Quod ad ſecundum ſcopum, ægro profuturum reor, ſi ſequentibus diligenter utatur remediis.

℞. *Pulv. ocul.* ♋ *ppt.*
dentis apri
Mandib. lucii piſc. ana ℈i
Spec. diamarg. frig. ℈ij.
Sperm. Cet. non rancid. ℈i.
Sacchar. Candid. Violac. parùm.
M. S. Pulver zwey Meſſerſpitz voll alle vier Stund.

Sumi verò poterit hic pulvis cum tali vehiculo;

℞. ▽ *Card. bened.*
mar. lact.
Aq. Scabioſ.
Cerefol. ana ℥i.
Syrup. papav. errat. ʒvi.
Spirit. Veronic. per ferment. ʒi.
M. S. Waſſer zum Pulver / 3. Löffel voll auf einmal.

Vel tali aut ſimili utatur mixturâ;

℞. ▽ *Scorzon.*
Cerefol.
Card. Mar. lact.
bened.
Fl. ſambuc. ana ℥i.
Syrup. liquirit.
viol. ana ʒvi.
de hiſpidul. ʒß.
Ocul. Cancr. ppt. ʒß.
C. C. ſ. △.
Dentis apri ppt. ana ℈i.
♁ *diaphor.* ℈ß.
M. S. Mixtur 2. Löffel voll auf einmal.

Febrile incendium ut juxta *tertiam indicationem* mitigetur, ſimulq; tum oriundæ hinc ſiti, tum vigiliis obviam eatur, proderit decoctum tale;

℞. *Raſur. C. C.*
Priap. C. ana ʒß.

Rad.

Rad. liquirit.
acetoſ. ana ℥ij.
Fl. Papav. rhead. m ß.
Coq. in ſ. q. ▽ ſimpl. vl. hord.
Col. ℞. ℔ *j. ß. adde*
Syrup. papav. errat. ℥i.
rubi Idei ℥ß.
Tinct. fl. papav. errat. ℥ij.
M. S. Alterier-Tranck.

Circa tempus ſomni autem conveniet Emulſio, quæ

℞. *Sem. Card. bened.*
mar. ana ℥ij.
Papav. alb. ℥iß.
▽æ papav. rhead.
ſcorzon. ſcabioſ. ana q. ſ.
F. Emulſio. adde
▽æ hypnot. Dorncr. ℥i.
Magiſt. C. C. ℈i.
♁ii diaphoret. ℈ß.
M. edulcor. diacod. ſolid.
Auguſt. q. ſ. ad gratiam.
S. Kühlende Milch bißweilen 1. Löffel voll.

Virium conſervationi quamvis potiſſimum conveniens VICTUS RATIO ſuccurat, ſuus tamen hic etiam Remediis pharmacevticis locus relinquitur, hinc proficuum cenſeo, ſi æger interdum ſeq. uti voluerit.

℞. *Pulv. analept. fr. Mind. ℥ß.*
Mag. antipleurit. Michael. ℈i.
Spec. el. d. gem. frig. ℈ij.
Confect. Alkerm. incomplet. ℈i.
Sacchar. perlat. parum.
S. Stärckendes Pülverlein auf 3mal

Sumatur cum ▽ Cord. frigid. H. S. & Rubi idei, cui aliquid ſyrup. rubi idei & ſucci aurantiorum dulc. recent. admiſceatur, conveniens quoq; vehiculum præbebunt juſcula hordeacea & alia.

Internis dum utitur Æger remediis, non negligenda quoq; ſunt *externa* auxilia, utpote quibus magnam pariter ineſſe virtutem quotidiana docet experientia.

Quod ſi igitur Dolor lateris pungitivus valde ſit moleſtus (uti pleruнque fieri obſervatur) hincq; mirè adaugeri difficilis Reſpiratio ſoleat, conducet ſanè, vel unguent. vl. cataplaſmat. aut ſaccul. hoſce mitigare cruciatus. E. g.

℞. *Rad. alth.*
lilior. alb. ana ℥ß.
Herb. Malv. c. fl.
Chamomill. c. fl. ana mj.
Fl. Verbaſ.
Sambuc. ana mß.
Sem. lin.
fænugrac. ana ℥iij.
Coq. in ſ. q. lact. ad conſiſtentiam cataplaſm.
S. Aufſchlag auf die ſchmertzhaffte Seiten.

Vel ℞. *Unguent. Dialth. ℥ß. ℥ij.*
Anodyn. ℥ij.
Ol. amygd. dulc.
Chamomill. ana q. ſ.
ſtillat. aneth. ℈ß.
M. F. Linimentum.
S. Sälbchen für das Stechen in der Seiten.

Pro virium refectione proſunt ſacculi ad pulſum corporis manuum imponendi, qui prius ▽ roſar. Carbuncul. & pauco acet. rubi idei vel fl. tunic. &c. imbui atque imprægnari poterunt.

CASUS IX.

De
EMPYEMATE EX PLEURITIDE.

VIr annorum quinquaginta temperamenti cholerico-Phlegmatici, habitus corporis athletici, victui pleno, largiori vini potui aliisque diætæ erroribus aſſuetus, ante aliquot menſes ſcil. hyeme exquiſitum pleuriticum affectum in dextro latere paſſus, medicamenta præcipitantia ſ. imbibentia cum afflatu opii à medico præſcripta primò admiſit, unde quidem expectorabat materiam quandam nonnihil cruentam ſed valde paucam, nihilominus dolor lateris & febris aliquatenus mitigabantur, ita, ut æger è lecto ſurgere & in hypocauſto interdum ambulare poſſet; diætam & medicamenta igitur neglexit; donec tandem 30. die ab invaſione ſupervenirent rigor totius corporis, febris lenta, de die remiſſior, veſperi & noctu intenſior; dolor pectoris partim punctorius partim gravativus; fluctuatio quædam in dextro latere, dum ſe movebat, reſpiratio difficilior, tuſſis frequentiſſima, ſicca tamen, & nonnunquam lipothymia è ſudore pauco imminebat, pejora metuens de novo petit auxilium.

RESOLUTIO.

AFFECTUM quo cum æger noſter conflictatur ex relatis *Empyema ex pleuritide* eſſe pronunciamus; dicitur verò Græcis Ἐμπύημα à verbo ἐμπυεῖν purulentum eſſe & hoc ἀπὸ τοῦ πύου à pure; Latinis modò ſervato nomine græco Empyema, modò nomine latino *Suppuratio* vel *collectio puris*; *Deſcribitur* autem quod ſit puris in cavitate thoracis facta collectio: Conſideratur igitur ut morbus diminutæ cavitatis, ſiquidem cavitas iſta à natura formata ad pulmonum dilatationem à puris copia minor redditur. Quamvis C. *Hofmannus Inſtit. med. l. 3. c. 153.* non male referat ad morbo, ſolutæ unitatis.

Empyemate autem ægrum laborare patet

(1) Ex inhæſis ſeu pathognomicis antecedentibus, pleuritide non judicata, nec materia peccante debitè evacuata, ſed neglecta.

(2) Ex eſſentialiter inhærentibus conſequentibus, rigore totius corporis, febri lenta, dolore pectoris gravativo ac punctorio, fluctuatione quadam in latere dextro, reſpiratione difficiliori, tuſſi frequentiſſimâ ſiccâ, li-

câ, lipothymiâ cum ſudore pauco, ex quibus Empyema adeſſe ſemper à medicis colligitur.

(3) Ex cauſis prægreſſis, temperamento cholerico-phlegmatico, corporis habitu athletico, victu pleno, largiori vini potu, neglectione medicamentorum & erroribus diætæ.

SUBJECTUM hujus affectus ſpeciale eſt cavitas thoracis, quæ conſtituitur ex coſtis, muſculis intercoſtalibus, diaphragmate, mediaſtino, vertebris dorſalibus, claviculis, ſterno & ſuccingente pleurâ, in quâ lobi pulmonum, quorum ordinariè in quolibet latere duo, inſtar follis elevantur & deprimuntur, ut inde fiat in-& exſpiratio. Quia verò cavitas iſta per mediaſtinum in duo latera dextrum ſcil. & ſiniſtrum dividitur, ideò ſpecialiſſimum eſt in hoc ægro latus dextrum in quo fluctuatio percipitur, & antea fuit affectum. Non autem negandum, quod in lobos pulmonum, quorum ſubſtantia rara eſt & poroſa, puris illos undique cingentis portio quædam penetret, illosque afficiat. vid. Malp. *Diemerb.* & in ſpecie Th. *Barthol. Anat. Reform. l. 2. c. 9. p. m.* 418.

Nunc tangit ordo CAUSAS, quarum cognitio Medicis valde neceſſaria, ut absque ea morbi nec præcaveri, nec feliciter curari queant.

CAUSA igitur IMMEDIATA & PROXIMA eſt materia purulenta in cavitate thoracis collecta.

CAUSA MEDIATA PROPINQUIOR eſt morbus præcedens, nempe pleuritis, quando enim phlegmone circa pleuram excitata ſuppuratur, tandem apoſtemate disrupto pus in thoracis cavitatem decidens, hunc morbum producit.

CAUSÆ MEDIATÆ REMOTIORES naturales ſunt (1) *Ætas*, quam quædam contribuere poſſe ipſe *Hippocrates* teſtatur, quando dicit *ſect.* 3. *aph.* 30. ultra hanc ætatem progreſſis (ubi intelligit virilem) aſthmata, peripneumoniæ, pleuritides &c. quia verò æger noſter ad ſenilem inclinat, in qua ſpiritus in dies abſumuntur, facilè ob virium defectus hic morbus in Empyema degenerare potuit.

(2) *Temperamentum cholerico-phlegmaticum:* Arguit hoc particulas ſulfureas, oleoſas, balſamicas à lympha acri aliquo modo ſubjugari, adeoque facilius accidere poſſe, ut humores Characterem peregrinum induant & corpus ad talem morbum magis diſponant.

(3) *Habitus corporis*, qui in ægro noſtro obſervatur athleticus. Licet verò ejusmodi ſtatus pro bono communi vulgi conſenſu æſtimetur, divinus tamen *Hippocrates* eundem rectè periculi plenum judicat, quando ait *ſect.* 1. *aph.* 3. in exercitantibus boni habitus ad ſummum progreſſi periculoſi, ſi in extremo fuerint &c. ideo quoque bonus ægri noſtri habitus in deterius ruere coactus eſt.

Inter *cauſas non naturales* multum præſtitit (1) *cibus* & *potus*; quem nimia quantitate & qualitate ingeſtum, item medicamenta uſu præpoſtero, adminiſtratione erronea

aſſumta, vel cum diæta neglecta, multùm ad hunc affectum contribuiſſe ex hiſtoria patet.

(2) *Aër frigidus*, cui æger ſe expoſuit, quod etiam teſtatur divinus *Cous*, quando ſcribit *ſect.* 5. *aph.* 24. frigida velut nix & glacies pectori inimica, tuſſes movent, ſanguinis eruptiones & catarrhos inducunt, & *ſect.* 3. *aph.* 23. hyeme verò Pleuritides, peripneumoniæ &c. aër enim frigidus cutis meatus occludendo,& tranſpirationem impediendo febres excitat, ſanguinemq; ſæpe extra vaſa propellit, unde inflammationes & conſequenter hic morbus.

(3) *Motus vehemens*, qui corporis humores tam puros quàm impuros agitans & accendens huic malo anſam quoque præbere potuit.

Cauſa remotior p. naturalis eſt morbus ſanè præcedens ſat gravis pleuritis, quæ aliquandiu ægrum afflixit, viresque ipſi abſumſit, ut inde facile talis commutatio fieri potuerit.

His breviter juxta hiſtoriam ægri expeditis, reſtat, ut enumeratorum SIGNORUM CAUSÆ explicentur: *Antecedentia ſigna* ſeu pathognomonica Pleuritidis quod attinet, omnino etiam eſſent conſideranda, quia verò inſtituti noſtri ratio non permittit, hîc ſilentio ea præterire animus eſt; *Conſequentia* igitur ſunt iſta.

(1) Infeſtatur æger *totius corporis rigore*, dum partes membranoſæ admodum ſenſiles à materia vitioſa vellicatæ & ad expellendam iſtam materiam irritatæ, partes vicinas in conſenſum trahunt.

(2) *Febri lenta* veſperi & noctu intenſiori, à vaporibus ex materia dicta progenitis ſanguini immiſtis & cordi communicatis; veſperi verò & noctu intenſior eſt, quoniam nocturno tempore, ut Sennert. probè monet, pus magis elaboratur ob caloris & ſpirituum ad interiora receſſum. Ut taceam plerosq; affectus noctu magis affligere ægros, ubi & ipſa Atmoſphæra in cauſſa eſſe poteſt, quæ ob ſolis benefici abſentiam gravior fit; ægrosque magis aggravat.

(3) *Dolore pectoris gravativo* ob magnam puris in cavitatem thoracis collecti copiam, quæ in ima pectoris parte circa diaphragma potiſſimũ ponderis & gravitatis ſenſum efficit, cui quoque accedit fluctuatio, quædam in dextro latere dum æger convertitur. Interdum & punctorius quidam ſentiebatur dolor: antequam ſcil. omne pus generabatur.

(4) *Reſpirationi difficiliori* ſeu dyſpnœa ob pulmonem collapſum & motum diaphragmatis ordinarium impeditum, deorſum enim premitur à puris copia, ut aſcendere in inſpiratione debitè nequeat.

(5) *Tuſſi frequentiſſima ſicca* partim a materia purulenta, partim ab acribus, pulmones & aſperam arteriam irritantibus, deſtillationibus.

(6) *Lipothymia* à particulis purulentis cor & ſpiritus infeſtantibus.

Quoad

Quoad PROGNOSIN affectus iſte admodùm periculoſus eſt, & curatu difficilis, quia facilè ſecundum *Hippocratem* in phthiſin degenerare ſolet, dum inquit *ſect. 5. aph.* 15. qui ex pleuritide ſuppurati fiunt, ſi intra quadraginta dies, ex quo ruptio fuerit facta, repurgentur ſupernè, liberantur; ſi verò minus, ad tabem tranſeunt, quoniam pus majorem acquirit malignitatem, quæ poſtmodum pulmonum ſubſtantiam aliàs delicatulam corrodit. Verùm cum æger adhuc ſit ſenectutis viridis, & vires nondum planè ſunt abſumtæ, ſpes adhuc aliqua reſtitutionis affulgere videtur, ſi modò naturæ aptis remediis ſuccurramus. Immò interdum beneficio Naturæ ſit morbi ſolutio per metaſtaſin ad partem ignobiliorem, ſicuti notabile exemplum ferè in deſperato Empyico Patavii obſervavit Dominicus de *Marchettis*, ubi unica nocte materia vitioſa ad peripheriam cutis fuit delata; ægerque manè turpiſſima & purulenta per totum corpus ſcabie repletus offendebatur; ab omni verò reſpiratione difficili & dolore gravativo liber, immo ſaniſſimus. Adde *Luc. Schröck.* Jun. *in Ephem. Germ. Cur. Dec. II. Ann. III. Schol. ad obſ.* 146. ubi etiam rationem hujus rei addere allaborat.

Cognito igitur affectu quantum ſcil. brevitas temporis & ingenii noſtri infirmitas permiſit, nihil amplius nunc reſtare videtur, quàm ut ipſam CURATIONEM, in qua totius rei cardo verſatur, pro viribus aggrediamur. Scopus autem univerſæ M. M. præcipuus eſt unus, ut corpora ægrota q. p. in ſanitatem vindicemus.

Curationis verò *tres* inprimis ſunt *indicationes* (1) purulentæ materiæ eductio, (2) ſubjecti cum viſceribus in eo contentis corroboratio (3) virium collapſarum reſtitutio, id quod trium generum remediis pro triplici illorum fonte, unde promuntur, conſequi valemus, ſcil. PHARMACIA, CHIRURGIA, & DIÆTA.

Antea verò inquirere lubet, per quæ loca quoque pus educi poterit? diverſis enim ſive patentibus ſive occultis utitur natura viis, per quas vitioſam materiam extrudat, & quidem modò per ſputum, quatenus materia purulenta per ſpongioſam & raram pulmonum ſubſtantiam eorundemque ductus ad bronchiorum tubulos transmiſſa, per aſperam arteriam ipſumque os beneficio tuſſis rejicitur. Modò per ipſam alvum ceu felix exemplum Brunæ in Moravia vidit Joh. Ferdin. *Hertod. in Ephem. Germ. Cur. Ann. II. obſ. 146.* ægerq; adhibito frequentiore uſu terebinthinæ feliciter curatus fuit. Aliud exhibet *Luc. Schröck. Jun. in Ephem. Germ. Cur. Dec. II. Ann. III. Schol. ad obſ.* 146. & per urinæ ductus, præcluſa nimirum via ad ſuperiora; aut natura illam non tentat, uti obſervationes docent. Viæ autem ad dicta loca obſcuræ ſunt, natura enim in ſtatu præternaturali ab interitu ſe liberatura ſæpe mirabiles quærit vias ac meatus, & abutitur viis ordinariis; probabile tamen videtur materiam purulentam in pulmones

prius tranſſumtam per venas pulmonales, vel per venam ἄζυγ☉ reſorberi, & cum ſanguine in ſiniſtrum cordis ventriculum, & porrò per arteriam magnam ad arterias emulgentes in renes, & ultimò per ureteres in veſicam; vel ad arteriam cœliacam in inteſtina deponi; quibus verò hæ viæ per alvum per ramos meſenterii critico motu ſunt ſuſpectæ vel obſcuræ admodum videntur, totam rem in infinitas illas inteſtinorum glandulas deferunt, quas *Marcellus Malpigh.* in præfatione *exercitationis de ſtructura viſcerum* anotavit & de quibus nuper ex profeſſo Clariſſ. Joh. Conrad. *Peyer* ſcripſit; Modò per cutim, quando materiæ purulentæ μετάςασις ad extra fit, & nunc anterius, nunc poſterius, nunc ad latera abſceſſum parit, quo aut ſponte diſrupto, aut auxilio chirurgi aperto univerſum pus in thorace collectum evacuari poteſt, uti hic in noſodochio militari Exemplum habuimus in milite quodam triginta annorum, qui ex pleuritide factus erat empyematicus, cui tandem materia illa purulenta per μετάςασιν ad cutim translata, ope chirurgi, ſalubriter fuit evacuata, ita ut æger totaliter reſtitutus fuerit. Modò per umbilicum, modò per uterum, evacuari materiam ſanioſam ſcribit *D. Luc. Schröckius Jun. in Ephem. Germ. Cur. Dec. II. Ann. III. Schol. ad obſ.* 146.

Ex pharmacia varia nobis in hoc affectu ſubminiſtrantur medicamenta, quia autem puris evacuatio ordinariè per ſputum ſperanda, quàm per alia loca minus manifeſta, illud promovendum eſt tam internis quàm externis vulgò dictis medicamentis expectorantibus; quorum alia alterant, ſi enim uti plerumque craſſius & lentius ſit, ad meliorem expectorationem per attenuantia & incidentia, ſi acre & erodens, ut prohibeatur ulterior exulceratio, per mitigantia, abſtergentia & ſputum promoventia, quorum varia ſimplicia vel arte parata ad hunc affectum medicamenta poſſunt inveniri apud *Sebizium ſect.* 3. *cap.* 7. ex quibus hanc formulam præſcribimus.

℞. *Rad. glycyrrhizæ* ℥i.
helen. ariſtol. ana ℥ß.
herb. marrub. veron. ſcabios. ana mj.
fl. bell. min. viol. ana pj.
ſem. anis. fœnic. ana ℥i.
paſſul. corinth. ℥i.
Coq. in ſ. q. aq. font. col. clarific. R. mens. I. *edulc. ſir. capill.* ♀.
hyſſ. ana ℥ij.
m. f. apozema.

S. Bruſttranck zum Außwerffen Morgends / Nachmittags und Abends ein gut Glaß voll darvon zu nehmen.

Vel ℞. ▽ *veron. ſcabios. Card. bened. ana* ℥ij.
ſir. heder. terreſt. glycyrrhiz. ana ℥i.
loch. ſan. & expert. ℥ß.
▽ *cordial. temperat.* ℥i.
m. d. ad vitr.

S. Hertzſtärckende Bruſt-Mixtur zu Zeiten 2. oder 3. Löffel voll davon zu nehmen.

Vel ℞. *Rad. helen. condit.* ℥i.

conſ.

conſ. bell. min. heder. terreſtr. ana ʒß.
ſpec. diair. ſimpl. ʒij.
Confect. alkerm. compl. ʒi.
ſperm. ceti ʒß.
C. ſir. ſcabios. q. ſ.
F. Electuarium.

S. Vermiſchte Lattwerg zum Auswerffen / davon alle drey Stund einer Mußcatnuß groß zu nehmen.

Dum autem hæc aſſumuntur, exterius *topica* erunt applicanda, ut

℞. *Ungt. dialth. pectoral. ana* ℥i.
☍ *chamæm.* ℥iß.
amygd. dulc. jaſmin. ana ʒß.
☊ *aniſ.* ʒi.
M. F. Linimentum.

S. Bruſt-Sälblein mit einer warmen Hand wol einzureiben.

℞. *Empl. diachyl. ſimpl. de melil. ana* ℥ij.
malax. ☍ *jaſmin. & imponatur.*

Sic in lapicidæ filio 9. annorum ex lapſu in pectore pus ineſſe judicatum fuit, tuſſi & phthiſi ferè conſumto; cui pectus univerſum Emplaſtro Norimbergenſi vulgo dicto cinctum fuit: Biduo poſt cibum appetere, & dorſum ejus in tantũ cepit adtolli tumorem, ut monſtroſe gibboſum credidiſſes hominem. Continuatus ejus emplaſtri ſolius uſus vomicam iſtam aperuit, e qua ſex, & quod excurrit, ſaniei menſuræ effluxere, cum exſpectata veteri ejus ſanitate, ceu teſtatur Celeberr. Dn. D. *J. Georg Volckamerus* Noricorum Æſculapius feliciſſimus *in Ephem. Germ. Cur. Ann. IX. & X. obſ.* 19. additque illius Emplaſtri Norimbergenſis inventionem neutiquam deberi *Ehrnſingero*, ſed potius GALENO, ceu ex *Weckeri Antidotario*, ſub titulo *Oxelæi* videre ſit. Aliud Emplaſtrum, quo feliciter abſceſſus Empyematis fuit ruptus, & per 3. & 4. tam Coſtam evacuatus in puella 4. annorum, proponit cum reliqua Cura *Joh.* de *Muralto in Ephem. Germ. Cur. Decur. II. Ann. III. obſ.* 146. quod videatur.

Si ſitis urgeat, propinetur ſequens julepus.

℞. *decoct. hord.* ℔ij.
ſir. papav. rhœad.
acetos. citri ana ℥ij.
Tinct. fl. bellid. ʒij.
Spir. ſulfur. q. ſ. pro grato ſapore.

S. Kühlender Julep gegen den Durſt.

Si extraordinariè verò natura cum materia purulenta *ad meatus urinarios* vergit, diuretica ſunt admiſcenda, ut ſpir. ſulf. aniſ. therbinth. &c. vel hæc formula poteſt eſſe in uſu, ut,

℞. *amygd. dulc. excort.* ʒß.
ſem. 4. frigid. maj. excort. ana ʒß.
▽ *fl. acac. cichor. card. b. ana* ℥ij.
F. l. a. Emulſ. adde
pulv. lap. ♋ *præparat.* ʒi.
mand. luc. piſc. prap. ʒß.
▽ *cordial. temperat.* ℥i.
Edulc. ſir. dialth. Fernel.
M. D. ad vitr.

S. Stärck- und ausführende Milch wol umgerüttelt auf etlichmal.

Conf. *Scultetus part. 2. obſ. chir.* 53. *p. m.* 72. *ſeq.*

Si ad inteſtina materia protruditur, lenientibus eſt promovenda, ut ſir. viol. pulp. caſſ. rec. extract. ſir. roſ. ſolut. mann. in jure carn. diſſolut, & rhabarb. vel clyſtere aliquo abſtergente, ut,

℞. *Rad. ariſt. alth. lilior. albor. ana* ℥ß.
herb. malv. pariet. veron. ana mij.
ſem. fœnic. anis. ana ℥i.
C. in ſ. q. aq. font. vel ſeri lactis caprini ad remanentiam ℥x. *in qua diſſolve,*
Caſſ. pro clyſt. ℥i.
Elect. lenit. ℥ß.
☋ *chamæm.* ℥i.
M. F. Clyſter.

Si ad cutim transfertur, tumorq; ibi excitatur, ope chirurgi aperiendus, & porrò abſceſſu aperto pus per vices evacuandum, & vulnus ſolito more tractandum eſt.

Si autem tanta viſciditas & lentor puris ejusq; copia in cavitate thoracis colligatur ut per dicta loca expurgare neq; amus, vel etiam natura eas non tentet vias, certe ob majus malum præcavendum ad chirurgiam properare neceſſe habemus.

Ex *chirurgia* præſidia petentibus primo ſtatim loco *paracenteſis* tanquam præſtantiſſimum remedium ſe offert, quæ quidem antiquis ſatis frequens & uſitata fuit; noſtris verò temporibus rarior & non admodùm in uſu ob periculum imminens: Quando enim vires proſtratæ, pulmones & reſpirationis organa ita corrupta ſunt, ut nulla ſpes reconvaleſcentiæ ſit, diarrhœa cum frequentibus animi deliquiis & ſudore frigido ſupervenit, & materia morbifica non eſt benè conſtituta juxta *Hippocr. ſect.* 7. *aph.* 44. qui ſuppurati uruntur aut ſecantur, ſiquidem purum effluat pus & album, evadunt, ſi verò ſubcruentum, cœnoſum ac graveolens pereunt, certè fruſtra cruciatur æger, & potius hæc operatio omittenda eſt, ne medicus ægrum, quem ſuus morbus interemit, occidiſſe à vulgo videatur. Attamen hic non videtur rejicienda, quia in ægro noſtro vires adhuc ſunt validæ ad ſuſtinendam illam thoracis aperturam, & commodum aliquod ex ea poteſt ſperari; Uſtionem tamen, (licet *Rondeletius lib.* 2. *cap.* 15. ſcribat, ſe ea liberaſſe juvenem, qui per annum pus in thore collectum poſt pleuritidem geſtarit, & multos alios, quorum nomina non notavit) hodierni medici non admodum approbant, quoniam cum majori labore, periculo, dolore & ægri conſternatione conjuncta eſt; Quapropter ſectionem pro ea, & quidem maturè, quantum poſſibile, inſtituimus, antequam pulmones à pure valdè corrumpantur, & vires proſternantur.

Quoad *locum apertionis*, dextrum latus, quod in antecedente morbo erat affectum, & in quo fluctuatio percipitur, eligimus; ſed circa quam coſtam ſit inſtituenda Medici non conveniunt, *Hipp.* in libro *de internis affectibus* inter 3, & 4. ab inferiori ſurſum numerando, quem locum ita intelligendum eſſe pleriq; explicant,

Hippo-

Hippocratem nimirum numerare ab undecima, quam pro prima haberet, duodecima enim ob exilitatem, & quia multa carne muſculoſa circumveſtitur, vix percipitur.

Nos igitur quia ſecuriùs, niſi apoſtema alium locum indicet, ſectionem inſtituimus inter 5. & 6. ne lædatur admodum nervoſa diaphragmatis ſubſtantia, quod ipſum etiam præcaveri juſſit *Hippocr. lib.* 3. de morbis, ſed neq; in anteriori, neq; in poſteriori parte, ſed ad latus quatuor aut quinq; digitis à ſterno, qui parvos habet muſculos & paucos ſuperpoſitos; Ut autem inciſio cautè fiat, locum atramento prius notamus ad meliorem certitudinem, &, ne vena ἄζυγος, quæ in parte cujusvis coſtæ inferiori, cujus ſinum natura inſculpſit, recumbit, lædatur, in parte ſuperiori ipſius coſtæ inſtituimus, & æger, dum ſectio peragitur, eſt in ipſo exſpirationis actu, nec ſtatim reſpiret, ne pulmones elevati offendantur. Foramen fiat ſecundum ductum fibrarum obliquum atq; exiguum & inſtrumentum ſeu ſcapellus, cute, dum difficilius perforetur, paululum obliq; diviſâ, ſenſim & paulatim infigitur, donec cavitatem penetret, deinde fiſtulam argenteam foramini exactè reſpondentem immittimus, ne aër ſubitò illabatur, & pus confertim effluat juxta *Hippocr. ſect.* 6. *aph.* 27. Quicunque Empyici aut Hydropici uruntur aut ſecantur, ſi pus aut aqua confertim effluxerit, omnino moriuntur, ideò cautè hîc agimus & quotidie aliquid puris v. g. ℥ij. aut ℥iv. vel tantum, quantum neceſſitas efflagitat, obſervatis tamen viribus, evacuamus, ſi non liberè effluat, æger vulneratæ parti inclinet, ſæpiusq; tuſſiat, & ſternutatorio corpus concutiat, ſi verò nimis viſcoſa atq; lenta materia ſit, mulſum, quod facultate abſtergente & conſolidante pollet, vel injectiones ex decoctis abſtergentibus, ut materia ad Exitum fluidior reddatur, & pars forſan à puris acrimonia eroſa & exulcerata, eluatur & conſolidetur, per ſiphonem, cum *Hargero* inſigni chirurgo Hiſpano, qui hoc modo multos curaſſe teſtatur, injicimus; ſuademus etiam ſecundum nonnullos mixturam olei & vini tepefactam infundi; internè conveniunt eſſent: & decoct. lignor. eſſent. vuln. hyper. agrimon. ir. nicot. &c.

Vulnus inflictum chirurgis relinquimus, quod ante decimam quintam ſectionis diem non conſolidandum eſſe illos admonemus.

Diætam quod concernit hanc in legitima ſex rerum non naturalium adminiſtratione conſiſtere omnes affirmant Medici, inprimis verò huic malo in initio reſiſtendum fuiſſet, ne radices egiſſet, juxta Ovidium:

Principiis obſta: ſero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluêre moras.

Ex quibus primo occurrit *Aër*, qui ſit æquè noſtro conveniens, temperatus, & quodammodo ad ſiccitatem inclinans, nocet craſſus frigidus; *Cibi* ſint boni ſucci, facilis coctionis & quadam

quadam facultate attenuante & abſtergente pollentes, ut juſcula ex carne vitulina, bubula & gallinis parata, caro gallinarum, caponum, pullorum gallinaceorum, lactis uſus præcipuè caprilli & aſinini poteſt etiam concedi, cum valdè nutriat, & facultate abſtergente polleat. *Potus* ſit hydromel & hyſſopo conditum, item decoctum hordei. *Somnus & vigiliæ* ſint moderatæ, & ita dividantur, ut juſtus in utroq; obſervetur modus; *Motus* corporis ſit decens, & quietum æger ſe gerat, ne præ empyematis gravitate & fluctuatione reſpirationis organa impediantur, *Animi pathemata*, quantû poteſt, fugienda & vitanda; *Alvus* ſemper aperta ſervanda, inprimis, ſi materia ad alvû vergat, optima eſt ptiſana cum melle, vel clyſter abſtergens, ſi ad renes, jus cicerû cum radic: & ſem: petroſelini.

CASUS X.

De HÆMOPTYSI.

JUvenis XXIV. annorum, conſtitutione corporis ſanguineâ præditus, poſtquam dolore capitis pulſante per aliquot tempus laboraverat, noctu tuſſi moleſtâ correptus, libram ferè floridi & ſpumoſi ſanguinis ſine dolore, brevi interjecto temporis intervallo ἀθρόως per os excernit, tandemque etiam nares ſtillant ſanguine, unde non ſolùm de virium debilitate, ſed etiam dolore pectoris gravativo, tuſſi & reſpiratione difficili conqueritur, abſente quidem febri, cumque nondum planè ceſſet ſanguinis, concreti licet, rejectio, anxius de ſalute ſua ægrotus noſter Medici anhelat conſilium.

RESOLUTIO.

QUiſquis paulò attentius omnia atq; ſingula in modò recenſita Hiſtoria perpenderit *Symptomata*, ei haud difficile erit, AFFECTUM, quo cum noſter æger conflictatur, æquè ac ejusdem cauſas determinare. Quod enim navigantibus eſt pyxis nautica, & in illa incluſa acus magnetica, aut etiam cœlo ſereno tempore nocturno ſtella Polaris; Quod per terram iter facientibus ſtatuæ Mercuriales; Medicis ſunt in ſenſus vel Medici, vel ægrotantis, vel adſtantiû incurrentia Symptomata aliave ſigna. Hæc enim Medicum aliâs de ipſo affectu ejusq; cauſis dubium exiſtentem certum reddunt, non aliter ac Illa peregrinantibus in bivio conſtitutis, aut in vaſto Pelago errantibus, expeditum atq; ſecurum oſtendunt iter. Hinc non tantum ipſa ſanguinis per os eruptio, ſed & ejusdem ſanguinis rejecti ſpumoſa atque florida conſiſtentia, nec non excedens quantitatis, motus præterea excretionis tuſſi deſcriptus, gravitatis porrò in pectore ſenſus, tandemque difficilis

reſpira-

reſpiratio ſatis produnt HÆMOPTYSIN præſentem, De cujus Natura ac Eſſentia generalia quædam præmittere animo conſtituimus, antequam individualis hujus affectus reſolutionem aggrediamur.

Dicitur *Hæmoptyſis*, quo rem à primo, quod dicitur, ovo ordiamur, Græcis, quibus ſua incunabula debet, παρὰ τὸ αἷμα ſanguis καὶ πτύσις ſpuitio. Latinis *ſputum ſanguinis*, ſputum cruentum; rejectio ſanguinolenta. Germanis das Blutſpeyen. Accipitur vel Generaliter vel Specialiter. *Generaliter* ſumitur Hæmoptyſi, ſive ſanguinis ſputum, pro quavis ſanguinolenta per os rejectione, ſive critica illa ſit, ſive Symptomatica, ſive per tuſſim ſive per ſcreatum, ſive per ſimplicem expuitionem, ſive per vomitum excernatur, ſive ex capite juxta veterum ſententiam, gurgulione aliisve etiam partibus accidat. Sic *Galenus* ſe ſanguinem è cerebro & gurgulionis partibus internis ad fauces affatim deſcendentem rejectum tuſſiendo conſpexiſſe *4. de loc. aff. c. 1.* Ex ventriculo *Riverius cent. 3. obſerv. 12.* Ex Hepate *Fontanus in obſerv. rarior c. 23. p. 68.* teſtatur. *Specialiter* autem pro ea ſanguinis per os rejectione quæ fit cum tuſſi ex vaſis pulmonum, de qua utpote propria acceptione hôc locô ſumus acturi.

DEFINIMUS *eandem*, quod ſit ſanguinis per os cum tuſſi citra inflammationem rejectio, à vaſorum pulmonalium apertione ortum habens.

Generis loco ponitur rejectio ſanguinis quæ ipſis ſenſibus patet; quo ipſo refertur ad claſſem ſymptomatum, nimirum quæ eſt Excretorum & Retentorum, in quantum illa toto genere peccare dicuntur. Reliqua in definitione verba præter cauſæ proximæ, & partis affectæ determinationem differentiam conſtituunt ſpecificam.

Hinc *Rejectio* dicitur *per os* ad *differentiam* illarum ſanguinis excretionum, ubi per alia loca, qualia ſunt; nares, alvus, uterus, meatus urinarius, viæque minus ſolitæ, ut oculi, aures, papillæ mamillarum, cutis pori &c. ſanguis exit.

Additur ulterius, hanc ſanguinis rejectionem fieri *cum tuſſi ex pulmonibus*, atq; ſic diſcretam eam volumus à vomitu cruento ſanguinem undecunque in ventriculum transmiſſo.

Sequitur porrò *citra inflammationem*, ut excludatur Pleuritis & Peripneumonia, utpote in quibus ſanguinis illa expuitio hiſce affectibus etiam familiaris, Hæmoptyſeos nomine ob inflammationem præſentem neutiquam ſalutanda.

Ultima verba à *vaſorum pulmonalium apertione p. n. ortum habens*, cauſam hujus ſymptomatis proximam unà cum parte affecta innuunt.

Etenim cum Affectum præſentem *ſymptomatibus* annumerandum ſuperius cenſuerimus, hæc verò in ordine ad cauſas à Morbis dependeant, ut à corpore umbra, ſecundùm ea quæ tradidit *Galenus*, atque univerſa Ejus Interpretum caterva. Sanguis præterea ſecundum naturæ leges in vaſis detentus ejici p. n. nequeat, niſi

 eadem

eadem vaſa præter naturam aperiantur. Hinc conſequens eſt CAUSAM Hæmoptoes PROXIMAM eſſe vaſorum pulmonalium morbum organicum, quem apertionem eorundem præternaturalem dicunt. Et quandoquidem tria ſint apertionis vaſorum genera, Anaſtomoſis puta, Diæreſis atque Diapedeſis, priora duo magis erunt inculpanda, inſonte relictâ diapedeſi, eò quod tranſudatio non ſufficiens videatur ſanguini confertim erumpenti. CAUSARUM REMOTIORUM nomine veniunt omnia illa, quæ vaſis vel ἀναςόμωσιν vel διαίρεσιν inducere apta ſunt, quæ quamvis ſint innumera, commodè tamen in *Internas* & *Externas* diſpeſcuntur, illæ potiſſimum ſanguinis, in quantum ille vel copiâ vel acrimoniâ peccat, generationi inſerviunt, ita tamen ut non planè excludantur quæ ſanguini motum præternaturalem concitare poſſunt, & ferè *tribus* poterunt includi *Claſſibus*, Rerum nimirum Naturalium, Nonnaturalium & Præternaturalium.

Inter *Res Naturales* occurrit I. *Temperamentum* calidum & humidum, calidum & ſiccum, quoniam illud ſanguinem quantitate, hoc eundem qualitate peccantem producere poteſt.

II. *Ætas* præcipuè Juvenilis tum ratione ſui tum ob commiſſos in diæta errores in hac ætate frequentiores iisdem vitiis contaminatum ſanguinem generans.

III. *Idioſyncraſia* in peculiari partium affectarum debilitate, vel jure hæreditariô vel aliundè contracta conſiſtens.

Rerum Nonnaturalium agmen ducit *Aër* caliditate excedens, ſive ipſi adjuncta ſit humiditas, unde ſanguis copioſior, ſive ſiccitas, unde acrior idem evadens, vaſis dilatandis aptus redditur. Spectat hùc quoque Anni tempus Vernum pariter atq; æſtivum, quæ ſi ſint conſtantia, prout loquitur *Hipp. ſ. 3. Aph. 8.* id eſt, ſi ſtatum naturalem retineant, itidem ſanguinem vel augebunt, vel acuent, adque motum impetuoſiorem propenſionem conciliabunt. De Juvene Alcmariano quotannis tempore verno Hæmoptyſin paſſo, exemplum habet *P. Foreſt. l. 16. obſ. 11.* itemq; aliud in alio inſtante vere periodicè ſanguinolentū ſputum ejiciente. *Obſ. 22.* ejusdem lib. ubi ſimilem cauſum ex *Amat. Luſitan. Cent. 2. Curat. 13.* Angeli cujusdam de Prato dicti, viri ſingularis eruditionis allegat. Succedit *cibus & potus* qui ſi vel copioſiùs aſſumantur, aut verò tales, qui acredinem & huic affines qualitates junctas habent. Et cibi quidem acres, multis aromatibus ac ſale nec non muriâ conditi, acetô macerati, carnes ac piſces fumô indurati; Nimis generoſioris potus uſus, aquæ item falſæ, nitroſæ ſimilibusq; impuritatibus ſcatentis. Spectant hùc ratione aſſumptorum medicamenta acria, imprimis crebrior aloeticorum uſus, nec non vomitoria fortiora adhibita.

Sequitur jam *Motus* corporis *vehementior*, vim vaſis aliquando inferens, ut, ſunt clamor validus, efflatio immodica illorum, qui tubæ canunt, vel

lituô

lituô aut cornu, ſaltus, curſus, equitatio, gravioris ponderis elevatio, nimius conatus in excernendis alvi fecibus, fœtuvè excludendô.

Ex *Animi affectibus* illi potiſſimum hic incuſandi, qui vel ſanguinem cum ſpiritibus nimis exagitant, vel verò circa cor eundem detinent, nimirum iracundia præprimis, triſtitia item ac mœror.

Supreſſæ demum conſuetæ *evacuationes* ſanguinis per nares, hæmorrhoides, uterum; intermiſſe ſolennis venæſectio, cauſam & occaſionem huic evacuationi præbere, & Hiſtoriæ Medicæ atque quotidiana experientia ſufficienter edocent.

Ex *Rebus præternaturalibus* hùc faciunt Intemperies calida vel totius, vel viſcerum principaliorum, plethora, ſanguiniſq; copia, nec non ejusdem offerveſcentia immoderatior, defluxiones ad pulmones, humorum præcipuè acrium, ſalinorum; vomitus vehementiores palpitationes cordis &c.

Cauſis ſuccinctè quidem ad ſufficientiam tamen ni fallor in medium adductis; Proximùm nunc eſt, PARTEM AFFECTAM determinare. Illud verò adeò difficile non erit, quin ex ſuperioribus jam dum innoteſcere potuit. *Pulmonum* nempe hic laborare *vaſa ſanguinea* non eſt ut quis dubitet.

Cum autem duo, ut in aliis membris, ita & hic, ſint vaſorum ſanguinem vehentium genera, *venæ* nimirum & *arteriæ*, haud injuriâ ambigeret quis, num utraq; hæc vaſa in Hæmoptyſi veniant incuſanda? ſanè officium venarum, pariter ac ipſum ſanguinis motum conſiderantii non deerunt argumenta, quibus venæ in hoc quidem delicto poſſent exculpari, ſi per ſolius ἀναςομώσεως modum apertio acciderit. Aſt verò cum διαίρεσιν hic etiam nonnunquam obvenire ſuperius innuimus, huic verò non immunes ſint venæ, conſequens eſt nec has omnī omninò vacare culpâ. Ita quoq; ſanguis excretus floridus, fervens ac tenuis, arteriam potius pati non obſcurè poſſet colligi; attamen cum etiam nonnunquam ſanguis cum tuſſi excretus, dictis qualitatibus deſtituatur, nec venæ ab arteriarū conſortio partiū affectarum, in ſputo ſanguinis rationem habentiū, erunt excludendæ.

SIGNA DIAGNOSTICA PATHOGNOMONICA ſuppeditant, Eſſentialiter inhærentia, Ipſum videlicet ſanguinis ſputum in ſenſus incurrit, quibus ex conſequentibus ſe aſſociat tuſſis, diſcriminans hoc ſymptoma à vomitu ſanguineo; rectione ejusdem ſanguinis per os, ex faucibus gingivis Palato &c.

Hiſce ceu generalioribus præmiſſis, ſpecialior Caſus propoſiti Reſolutio nunc aggredienda erit, ubi quæ de *Prognoſticis* atque *Therapiâ* dicenda reſtant, ſimul adjiciemus.

Præſentem ergò ægrum Hæmoptyſi laborare propriè & ſpecialiter ita dictâ, non ſaltem ipſa rejectio, ſed & huic adjuncta tuſſis, ſufficienter evincunt.

Ortum autem eam duxiſſe à plenitudine ſanguinis in ὀργασμὸν rapti, atque ſic arteriarum pulmonalium non tantùm orificia aperientis, ſed & fortaſſis oſcillis arteriarum dictarum diæreſin induxiſſe, non tantùm ætas,

ſed & temperamentum & reliqua *ſigna*, ab antecedentibus eſſentialiter inhærentibus, nec non conſequentibus deſumpta, evidenter ſatis demonſtrant.

Hinc in *ætate Juvenili conſtitutione corporis ſanguinea* præceſſit *dolor capitis pulſans* in ὀργασμὸν conciatô ſanguine, in arteriis urriusque meningis. Rejicitur poſt per os *libra ſanguinis*, ob vaſa majuſcula aperta.

Sanguinis FLORIDI, qualis eſt ille maximè, qui per arterias fertur *Spumoſi*, ob per mixtum, propter agitationem ejus à pulmonibus factam, aërem.

Sine dolore, ſunt enim pulmones ſenſus admodum obtuſi, quo vaſa plenariè deſtituuntur.

Breve interjicitur *temporis intervallum*, ob læſionem arteriarum lævium non exiguam. Ἄθρόως ob eandem cauſam.

Nares ſtillant ſanguine, ob turgeſcentem ſanguinem copioſum ad ſuperiora raptum, atque vaſorum ſanguineorum, in narium interiora, membranasque pituitarias anteriores terminantium, orificia aperientem.

Subſequitur *virium debilitas*, ſpiritibus vitalibus, in quibus robur, cum rejecto ſanguine deperditis.

Dolor pectoris gravativus à diſtenſione, & hunc poſt factam rejectionem ſanguinis ſubſequente ſubſidentiâ ſubſtantiæ pulmonum.

Tuſſis, à ſanguine extravaſato, reſpirationis organa moleſtante, adquè hanc expulſionem irritante;

Difficilis reſpiratio, ob anguſtiam bronchiorum aſperæ arteriæ, quam idem ſanguis extravaſatus illis incumbens efficit.

Abeſt febris propter inflammationem pulmonum maſſævè ſanguineæ turgeſcentis effervescentiam abſentem.

Quandoquidem ergò æger de ſalute ſua ſollicitus, eventum morbi deſiderat. Generale ipſi vel potius adſtantibus erit communicandum PROGNOSTICON, quod tradit *Hipp. noſter ſect. 4. aph. 25.* ubi ſanguinem, inquit, ſupernè, qualiscunque ſit, efferre malum. Periculô enim nunquam vacat hæc per os facta ſanguinis expuitio, quippè cùm ob vaſa pulmonum læſa & difficulter curabilia, ulcus ferè immedicabile, & hoc inſequentem tabem, aut verò diſſipatis, cum ſanguine copioſiùs rejecto, ſpiritibus, mortem inducere poſſit. Non tamen omnis planè abjicienda ſpes erit, tunc enim demum res penè conclamata eſt, Authore eôdem *Hippocr.* ſi prout habet *Aphoriſ. 3. ſect. 5.* copioſo ſanguinis fluxui convulſio aut ſingultus ſupervenerit. Adhuc verò majus imminet periculum, ex mente ejusdem Medicinæ Parentis *ſect. 7. Aphor. 15.* ſi ſanguinis ſputum exceperit puris ſputum. Ex puris enim ſputo ſubjicit Aph. ſequente Idem, tabes & fluxus, poſtquam autem ſputum retentum fuerit, moriuntur. Quibus funeſtis ſymptomatibus cum æger noſter hactenus fuerit immunis, neque enim aut ſingultus aut convulſio hùc usquè fuit obſervata ſuperveniſſe,

nec

nec etiam inter rejecta aliquod purulentæ materiæ veſtigium conſpectum. Hinc aliquid adhuc reſiduum eſt, quô dejectum ex mortis metâ animum aliquô adhuc modô erigere valemus. Quodſi his ſuperaddere quis velit *ſect. 7. Aph. 37.* per nos utique licebit, quanquam hic Aphoriſmus ſecundum literam ſolamen potius afferat iis, qui ſanguinem evomentes â febre ſint liberi.

Ad CURATIONEM nunc ut accedamus animi fert ſententia. Illa verò maturanda eſt, authore *Tralliano*, qui, *σπουδάζειν*, inquit, *δεῖ τὴν θεραπείαν*, ne ægro ex nimia profuſione ſanguinis alia graviora ſymptômata ſuperveniant. Sed ne, remedia præſcribentes, imitemur Empiricos, qui unô collyriô, ut habet proverbium, omnes oculorum ægritudines curare ſatagunt, juſtâ Medicorum Dogmaticorum cynoſurâ, medendi inquam methodô, utemur, & juxta Indicationes curam inſtituemus.

Cæterùm cum Hæmoptyſin ſuperius inter ſymptomata referendam dixerimus, hæc verò accuratè loquendo neutiquam indicent, ſed omnis remotio eorum in morborum, quorum Symptomata ſunt, & quos ceu umbra corpus ſequuntur, remotione conſiſtat. Morbum autem, præſentem hunc noſtrum affectum producentem, apertionem p. n. vaſorum pulmonalium ſupra quoque innuerimus, hinc *Curatio* eò dirigenda erit, & juxta *triplicem Indicationem*, *curatoriam* ſcilicet, *præſervatoriam* & *vitalem*. Quarũ iſta morbum, illa cauſam, hæc vires reſpicit, procedendum, niſi fortaſſis ſymptoma nimis urgens, à ſueta aliâ via recedendum eſſe ſuadeat.

Curatoria ergò *Indicatio*, id quod p. n. apertum, claudendum & obturandum eſſe jubet.

Præſervatoria, cauſarum remotionem poſtulat, atque adeò ſanguinem copiâ & motu peccantem corrigendum, hinc non tantùm ſanguis minuendus, atq; ad pulmones ruens aliò invitandus, ſed & omnia, quæ nimis fluxilem reddere, aut ad *ὀργασμὸν* diſponere poterant illum, removenda, nec negligenda, quæ parti recipienti, robur conciliando, affluentes humores excludunt.

Vitalis Indicatio vires, quæ in hoc affectu non levem ſentiunt jacturam, ſpectat, quarum reſturatio, ne æger dubii eventûs exponatur periculô, maturè procuranda.

Hæ autem convenientes cum ſibi poſcant auxiliorum materias, è conſuetis tribus *Fontibus*, *Chirurgico* videlicet, *Pharmaceutico* ac *Diætetico* erunt illæ depromendæ.

Ex *Chirurgico Fonte* præſtò eſt generoſum illud ac omni Hæmoptyſi conveniens remedium, Venæſectio, ſtatim in principio adminiſtranda. Permittunt eandem Ægri conſtitutio, vires non planè dejectæ, ætas, idq; generis alia. Secetur ergò Mediana vel Baſilica dextri lateris, & quidem partitis vicibus, ne vires præter ſpem nimium diſſolvantur, & revulſio ſit efficacior. Sanguis autem ad ℥ij. vel iij. ſingulis vicibus emittatur. Venarum in talo quoq; ſectionem multùm levaminis

minis afferre poſſe teſtantur Practici, aſt magis præſervationis quam curationis gratiâ illa inſtituatur.

Nec negligenda infimul, ubi opus fuerit cucurbitularum, vel cum vel ſine ſcarificatione, in cervice, ſcapulis ac pedibus, affixio, extremorumque tum Frictiones, tum Ligaturæ. Expediet tamen veneſectionis priùs ſucceſſum circumſpectè expectare, quàm ut naturam officiosè turbemus.

Ex *Fonte Pharmaceutico* ſeſe nobis ſiſtunt (1.) alvum leniter ſubducentia; Qualia ſunt, Manna caſſia recenter extracta, Syrup. roſar. violar. ſolut. pruna laxativa, aliaque id generis mitiora. Ex quibus & aliis varia formularum genera concinarii poſſunt, Præ aliis inſignem meretur laudem Syrupus Magiſtralis Riverii, quippe ex moderatè refrigerantibus, qualia hic requiruntur, paratur, aliquoties exhibitus.

℞. *Syrup. magiſtral. Riverii cap. de ſputo ſanguinis deſcripti ℥ij.*

S. Laxier-Safft auf einmal.

Nec inutilè fuerit Enemate tali aut ſimili evacuationem ſimul & alterationem humorum intendere aut moliri:

℞. *Rad. Nymph. ℥ß.*
Fol. polygon. branc. urſin. violar. ana Mj.
Sem. papav. alb. portulac. ana ℥j.
aniſ. fœnicul. ana ʒiß.
Fol. ſen. Alexandr. ſ. ſ. ʒvj.
Coq. in ſ. q. Aq. fontan.
colat. ℞. *℥x. add.*
Caſſ. extract. pro clyſter. ℥iß.
ol. violac. ℥j.
Sal. nitr. ʒß.
M. F. Clyſter.

S. Clyſtier/laulich zu appliciren.

Hinc ad fervidioris acriorisque ſanguinis alterationem, Tinctura flor. papav. thead. de conſil. *Timai à Guldenklee l. 2. Obſ. medicinal. caſ. 15. p. 104.* miva cydonior. & ſyrup. myrtino dulcorata, cum fructu exhiberi poterit, aut præſcribi ſequens aut ſimile Julapium.

℞. *Aq. portul. papav. rhæad. ana ℥vj.*
Sanguin. Dracon. tenuiſſ. lævigat. ʒß.
Syrup. papav. rhæad. ℥ij.
de roſ. ſiccis ℥iß.
M. f. l. a. Julepus.

S. Julep offt davvon zu trincken.

Tempore ſomni non inconveniens fuerit ægroto noſtro Emulſionem ejusmodi propinare.

℞. *Sem. 4. frigid. major. aa. ʒß.*
Amyd. dulc. excordicat. ℥ß.
Aq. Alkekeng. papav. alb. plantag. portul. aa. ℥j.
F. Emulſio. cui add.
Magiſt. ocul. ♋ ℈j.
corall. rubr.
Margarit. ppt. aa. ℈ß.
Julep. roſar. & violar. aa. ℥iij.
M. S. kühlende Krafft-Milch auf zweymal.

His ita præmiſſis, totis viribus eò allaboremus, quò vaſa, antequàm inflammatio, difficilem & periculoſam relinquens medelam, accedat, ſtatim occludantur. Teſtis eſt. *Galenus, qui, 5. Method. Med. c. 13. & 14.* ſcribit, ſe omnes

omnes curaſſe, qui è pulmone ſanguinem expuentes, mox primô die ipſius operâ uſi fuerant, qui verò poſt biduum aut triduum Eô uſi eſſent, horum aliquos ſanatos eſſe, quos autem phlegmone ſic occupaverat, ut febricitarent, eorum ſanè nullum perfectè reſtitutum fuiſſe. Medicamenta verò illud præſtantia, ſunt & recenſentur varia apud varios, ſelectiora ſunt: Rad. Symphyt. major. tormentill. pimpinell. plantag. Herb. ſanicul. ſymphyt. plantag. portulac. heder. terreſt. & omnia præparata ex plantag. portulac. heder. terreſt. quæ palmam reliquis præripiunt. Flores hyperic. roſar. bellid. violar. bugloſſ. Gummoſa, ut Gummi arabic. tragacanth. hederæ arboreæ, thus pro conſolidatione valdè conveniens. Semina quoque quædam, quæ ſimul anodynam vim habent, ut ſemen papav. alb. & hyoſcyam, ſed cum inſigni polleant vi ſtupefaciendi, non nimis frequenter, nec majori etiam in copia ſunt uſurpanda. Ex Mineralibus, lapis hæmatites, illiusquè Tinctura, nec non medicamenta legitimè ex ſulphure parata, terra item ſigillata, bolus armen. & ex his parata vel Officinalia vel Magiſtralia, poſſunt enim ex hiſce & ſimilibus ſequentes aut aliæ fieri formulæ.

℞. *Conſerv. roſar. antiq.*
pimpinell.
ſymphyt. aa. ℥j.
Rad. conſol. major. condit.
Cichor. condit. aa. ʒß.
Croc. ♂t. adſtringent. ʒß.
Tinct. mumiæ. ʒj.
Syrup. de hiſpidul. q. ſ.
M. f. Electuarium.

S. Latwerge / einer Caſtanien groß zu eſſen.

Non inutiles quoque erunt hæ Rotulæ, quæ præparentur,

℞. *Lapid. hæmatit. ppt.* ʒiß.
Croc. ♂t. adſtringent.
Bol. armen. aa. ʒj.
Ocul. Cancr. ppt. ℈j.
f. c. ſ. q. ſacch. aq. portul. & papav. alb. ſolut.
Rotulæ.

S. Küchlein/gegen das Blut-Auswerffen öffters zu gebrauchen.

Vel ℞. *Pulv. Heurn. ad. ſput. ſanguin.*
anonym. ana ʒiß.
ocul. Cancr. ʒj.
Sem. cerefol. ʒß.
cum rotulis diacodii f. pulv.

S. Pulver alle 6. Stund 2. oder 3. gute Meſſerſpitz voll mit Körfel-Waſſer zu gebrauchen.

Sequens etiam ſuccus cum fructu adhiberi poterit,

℞. △. *Plantag. equiſet. burſ. paſtor. aa.* ℥j
Syrup. portul. ſymphyt. Fern. aa. ℥j.
Tinctur. Sulph. vitriol. ʒiß.
M. S. Safft/gegen das Blut-Auswerffen 2. Löffel voll auf einmal.

Nec non Emulſio partem affectam corroborans vireſq; inſtaurans, hunc in modum fieri convenier.

℞. *Amygd. dulc. excort.* ʒiß.
ſem. 4. frigid. ana ʒj.
papav. alb. ʒiij.
cum Aq. decoct. hord. q. ſ.
f. Emulſio ad ℔. 1.

ſacch.

ſacch. perlat. q. ſ. edulc.
S. Stärckende Mandel-Milch nach und nach zu trincken.

Cancri vivi unà cum putaminibus, ſed novellis molliusculis, in mortario cum juſculo carnis contuſi, & percolati, ſuccum præbent, & viribus, reſtaurandis & affectui Hæmoptyco idoneum, ſi nimirum ſæpiùs ad ℥ij. ægro propinetur. Sic Gelatina C. C. quà confortandi quà glutinandi virtute prædita, in hoc affectu ſummæ eſt efficaciæ.

Quod ſi autem hæc, quæ hactenùs ſunt propoſita, aliaq;, quæ addi adhuc poſſent, præter ſpem omnem paginam non ſint abſolutura, in caſu neceſſitatis, Authore *Rolfinciô l. 3. conſ. conſultat. 2. p. 341.* ad Narcotica, utpote ſputum ſanguinis miraculosè ſiſtentia, tranſire licebit, ſed illa cum ratione tanquam æquiſſimâ lance ſunt perpendenda, ne intempeſtivè & viribus penè ſepultis in uſum trahantur.

Quò autem vaſa eò promptiùs obturentur, inſimulq; impediatur, ne alia denuò ingruant graviora ſymptomata, de ſanguine grumoſo diſſolvendo ſolicitus ſit Medicus. Quapropter in præſenti Ægro cum ſanguinis impetus aliquâ ex parte ceſſat, ejusque tamen portiones concretæ adhuc rejiciuntur, omnis noſtra cogitatio eò dirigenda eſt, ut reliquiæ illæ circa vaſa pulmonis relictæ primũ reſolvantur, cum ſanguine miſceantur, vel per expectorationem educantur. Neceſſum itaq; talia in uſum vocare, quæ ſanguinem coagulatum & concretum diſſolvere valent. Qualia imprimis ſunt: Aq. chærefol. Alkekeng. flor. hyperic. bellid, utriusq;, burſ. paſtor. ſuccus urticæ, qui ſummè proficuus cenſetur, ita, ut etiam pro deploratis habiti, hujus uſu curati fuerint, vel in ipſo paroxyſmo, vel poſt, ceſſante fluxu, exhibitus, teſt. *Amat. Luſitan. Cent. 6.* ſperma ceti, rhabarb. ſanguis hirci, Mumia, diaphoret. Ex quibus ut & aliis, huic ſcopo inſervientibus, pro deſiderio ægrotantis varia poſſunt parari formularum genera. Unam vel alteram patientis noſtri conſtitutioni convenientem apponere placet. Ad disſolvendum itaque ſanguinem grumoſum.

℞. *Syrup. papav. errat.*
flor. bell. rubr. aa. ʒiij.
Aq. Alkekengi.
plantag.
Chærefol. ana ℥ß.
Eſſent. ocul. Cancr. ℈iß.
Miſc. pro duabus doſibus.
Vel

℞. *Ocul. Cancr.*
Corall. rubr. ana ppt. ʒß.
Sperm. cet. non rancid.
Mumiæ, rhabarb.
ana ℈j. *M. f. p.*
pro tribus doſibus in ſeq.
Aq. ſumendus.

℞. *Aq. Chærefol. ſcabioſ.*
card. bened. ana ℥j.
Syrup. flor. bell.
papav. ana ʒß.

Dum hæc fiunt, poterit æger ad materiæ uberiorem expectorationem ſequentia uſurpare.

℞. *Oxymel. pectoral. Horſt.* ℥iß.
Eſſent. hypericon. ʒiß.

Aq.

Aq. chamædr. hyperic.
plantag. Chærefol. ana ℥ß.
M. S. Bruſt-Mixtur / offt ein Löffel voll.
Vel
℞. *Syrup. de Jujub. portulac. ana ℥i.*
è ſucc. ſcab. violar. ana ℥vj.
Spermat. cet. non rancid. ℥ß.
Aq. Hæmopt. Dornereil. ℥ij.
M. S. Safft zum Auswerffen alle Stund ein Löffel voll.

DIÆTA tandem his omnibus ſuccedit, & agmen claudens, ſalutarem vitæ, ciborumquè præſcribit normam, quam meritò æger noſter obſervare debet, ni ſæpiſſime hòcce malò affligi velit. Ratione *Vitalis* Aërem ſuademus ægroto noſtro temperatum, aut moderatè ad ſiccum & frigidum inclinantem.

Ratione *Naturalis* cibos initio tenues, frigidiores & vi emplaſticâ ſeu glutinandi pollentes, utpote cremor Hordei, oryzam lacti incoctam, pulmenta ex milio, avena, amylo &c. lentes, fabas, pruna Ungarica acida, juſcula & pultes amygdalinas admixtis pineis nucibus. Pyra, Cydonia mala, meſpila. Lactucam, portulacam, endiviam, cichorium. Carnes agninas, vitulinas, vervecinas, imprimis exta, pedes, aures & capita horum animalium. Potus ordinarius ſit cereviſia tenuis ritè excocta. Extraordinarius vinum aquoſum, rubellum, hydromel, aqua hordei, lac amygdalatum, ebutyratum, caprillum, quô ſolô ſe curaſſe, refert Trallianus, ſanguinis ſputum.

In *Animali*, ſomnus & vigiliæ non excedant mediocritatis limites. Motus nimius, præcipuè pectoris per clamores & cantus, fugiatur. Ab affectibus animi vehementioribus abſtineat.

CASUS XI.

De PHTHISI INCIPIENTE.

JUvenis XXII. annos natus, ſtaturâ eleganti, mediocriter oblongâ, venuſtâque facie & temperamento ſanguineo-cholerico præditus, poſtquàm per aliquot menſes, cibis ſanguinem minùs laudabilem generantibus, carne præſertim fumô induratâ, aliisque ſalitis eſſet uſus, atque delectatus non modò, verùm etiam ſæpè ſæpius cereviſiam triticeam copioſè, Tabacophilus ingurgitaſſet; nec rarò vini generoſioris potui ad ebrietatem usq; indulſiſſet; præterea quoq; balneis calidioribus, atq; exercitiis corporis vehementioribus, intempeſtivè non minus ac frequenter incaluiſſet, cœpit ab aliquot jam ſeptimanis cum ventriculi manifeſta debilitate, læſam quoq; perſentiſcere chylificationem, cui frequens tuſſis acceſſit primò ſicca, jam verò humida, cum excretione materiæ flavedine qua-

dam tiuctæ; reſpiratio quoq; paulo difficilior adeſt, capitisque dolor præſertim à paſtu, vel ubi alvus, ſuâ naturâ ſiccior, officio minùs reſpondet, affligere ſolet; quæ quidem incommoda minori Æger perferret ſollicitudine, niſi ſenſibilis interìm corporis ἀτροφία ſupervenìſſet: undè licet hæc non adeò inſignem virium jacturam hactenus induxerit, tamen metuens, ne prædicta ſymptomata triſtem denique cataſtrophen adferant, medicum expetit conſilium.

RESOLUTIO.

Affectum, quo Juvenis noſter laborat, ΦΘΙΣΙΝ, non *perfectam* quidem, ſed INCIPIENTEM, eſſe arbitror, remq; ita ſe habere colligo

1. Ex *Eſſentialiter inhærentibus.* Cum enim *vera* & *perfecta* phthiſis ſit *totius corporis extenuatio, cum tuſſi moleſtâ reſpiratione difficili, ſputo modo cruento, modò & plerumque purulento, ab ulcere pulmonis ortum ducens*; & non pauca præſenti in caſu occurrant φαινόμενα, quæ licet tali in gradu nondum adſint, nec dum veram pulmonis exulcerationem agnoſcant cauſam, eà tamen impreſſerunt veſtigia, undè diſpoſitio ſaltem ad veram φθίσιν, hujusq; adeò *incipientis* ſive *imminentis* indicia multum elucеſcunt: præſertim cum hoc ipſum confirment.

2. *Eſſentiam conſequentia*, uti ſunt illa ipſa deſtructæ digeſtionis vitia, & quæ hinc incommoda (de quibus poſteà) induci ſolent; ſymbolum conferentibus.

3. *Cauſſis prægreſſis*, quæ ita profectò ſunt comparatæ, ut ejusmodi διάθεσιν haut difficulter excitare potuerint; de quarum ratione inferiùs plura dicemus.

SUBJECTUM ſeu PARTEM AFFECTAM quod attinet, quanquam occurrant ſigna non obſcura, quæ, *Pulmonem* extrà periculi aleam minimè verſari demonſtrent, hocve viſcus jam quampiam debilitatis labem contraxiſſe innuant, *Ventriculum* tamen hiſce malis non ſolum prælusiſſe, ſed etiam nunc in ſic *affecti*, ceu diximus, *pulmonis* ſocietatem venire, ea, quæ in hiſtoriâ recenſentur, manifeſtè declarant. Hinc & *Pulmonem* non tàm ex ſe & ἰδιοπαθικῶς laborare, quàm *ventriculi* ἀτονίαν luere, ſuà, ceu reor, luce radiat.

CAUSSAM proindè IMMEDIATAM hujus *Extenuationis*, quâ corpus ægri ſonſumi ab aliquod *Pulmonum Ulcus*, quàm *vitiatam* potius *acremq;* & *ſalſam lympham*, conjiciendam puto; quæ ſicuti laudabilem ſanguinis conſtitutionem magnoperè defœdat, ita quoque partes nutriendas ſuò defraudat genio, multaque alia producere incommoda, labemque Pulmoni non contemnendam tacitâ quadam erôſione affricare apta nata eſt.

Neque

Neque res eſt magni negotii, oſtendere, ita ſe, quæ diximus, habere, cùm ſi intueamur in CAUSAS MEDIATAS, & quidem PROXIMIORES, prout has nobis Casûs Enarratio ſuggerit, ſingulæ hujus ſint naturæ, ut ſymbolum ſatis ponderoſum adferre valuerint. Ipſa enim ſanguinis conſtitutio ad caliditatem & ſiccitatem cum intenſa quadam acrimoniâ vergens, præſtò eſt, & lymphæ ſuam imprimit ἀκρασίαν: quam quidam cum *Paracelſo* per prædominium particularum ſulphureo-ſalinarum; Alii cum *Tackenio* per Acidi & Alkali exceſſus; nonnulli cum *Sylvio* per illum ſucci Pancreatici, Bilis & Pituitæ inteſtinalis triumviratum illuſtrare amant; quorum explicandi modos, cum quoad rem à Veterum doctrina non planè abludant, facilè admittere poſſumus. Quotiescunque enim ob vitia Fermenti in ventriculo hoſpitantis Chylificatio corrumpitur, fieri aliter nequit, quàm ut Chylus minùs elaboratus per vaſa lactea, ductumque thoracicum ad cor delatus, αἱμάτωσιν quoque perturbet, & ſanguineam maſſam particulis peregrinis acribus, & ſalſis imprægnet, quæ poſtmodum, mediante ſanguinis circuitu, ad teneram pulmonum ſubſtantiam deductæ, vel ſub ſeri bilioſi aut lymphæ acrioris ſchemate membranoſis viſceris iſtius bronchiis illatæ, tandem erodendo ulcus, cauſa dixi veramq; hinc producere φθίσιν poſſunt.

Quæ quidem prava ſanguinis diſpoſitio, eò faciliùs, majorisque cum efficaciâ foveri pariter atque excitari potuit, quò minùs defuerunt CAUSÆ MEDIATÆ REMOTIORES, quæ aliàs edendis ejusve modi affectibus aptiſſimæ deprehenduntur. Nam Res *Naturales* quod ſpectat, ipſum Ægri *Temperamentum* ita comparatum eſt, ut vel ſuâ naturâ prædominium particularum ſulphureô-ſalinarum foveat, undè fit, ut dum particulæ ſulphureæ intenſæ blandas ſeroſas exhauriunt, erodens ſanguini acrimonia concilietur, præſertim in *juvenili ætate*, quam Hippocrates *L. IV. aph. IX.* dudum ſanguinis ſputo & tabi obnoxiam pronunciavit; Præterea *Res non-naturales*, quarum in hiſtoria fit mentio, non parvi ſunt momenti: ecquis enim dubitare poterit, *carnem fumo induratam*, aliosque *cibos ſalitos* multum contuliſſe, cum qualis eſt chylus, talis & ſanguis eſſe conſueverit. Id quod eo magis evenire potuit, quòd Æger, id genus victu & alimentis delectatus, intempeſtiva inſuper *Cerevifiæ triticeæ viniq; generoſioris* ingurgitatione ventriculi coctionem turbaverit, ſicque novum ſemper fomitem ſanguini jam dum minus laudabili ſuminiſtraverit. Vinum equidem cor hominis lætificat non modò, ſed & ſtomachi digeſtionem promovet, ſi verò hilaritatis poculis ad ebrietatem usque indulgeamus, quid non deſignat ebrietas? quam non corpori pariter ac animæ imprimit fœditatem? Omne enim nimium naturæ inimicum eſſe, & rectè pronunciat *Hippoc. ſ. 2. aph. 51.* & ipſe docet eventus.

Id quod etiam de *Tabacô* tam verum eſt, quàm quod veriſſimum. Laudent amentque Tabacophili hanc herbam, quantum velint, abuſum ſanè nemo approbare poterit; Tabacum enim præterquam quòd calidum, ſiccum, unctuoſum, & penetrans ſit, ideoque flammam facilè concipiat, inſigni quoque narcoticâ vi, præ aliis multis ſimplicibus, gaudet; hinc ratione ſulphuris ſui narcotici temperiem cerebri ſtupefacit & corrumpit, laudabilemque ejusdem τόνον, nimis ubi uſurpatur, exerit. Hancque inſuper qualitatem narcoticam inprimis in cauſa eſſe, ut Capnophili Tabacarii ad urnam usque ſint ſputatores, cenſet *Simon Pauli Tr. de abuſ. Tabac. p. 10.* Quod ſi jam vellemus adducere fraudes, quibus Tabaco quædam, ſi diis placet, bonitas conciliari non raro conſuevit, venia prius nobis foret præfanda, ſiquidem ſuſpenſione in cloacis (quò ſcil. ſalis valdè volatilis urinæ, & ſtercoris beneficiô majorem tùm acrimoniam, tùm pondus nanciſcatur) id effici à deceptoribus ſolet. Ecquid verò hinc ſperari poſſit, niſi acrioris & ſalini ſanguinis proventus, quem poſtea Balneorum calidorum uſus, & exercitia corporis intempeſtiva tantò facilius ad majorem diſponunt ſiccitatem, & Hecticam corpori conſumptionem accelerare queunt. Accedit quod *res (3.) p. n.* ſymbolum quoq; conferant, dum Æger, jam nunc debilioris tùm cerebri, tùm ventriculi incommoda frequenter eſt expertus, adeoque utriusque partis intemperies atque debilitas dictarum modò cauſarum impetui faciliorem aditum atque ἐνέργειαν concedunt.

Quibus omnibus ita ſe habentibus, mirum eſſe non debet, quòd Æger recenſitis cum SYMPTOMATIBUS conflictetur; ut enim horum rationes aliquantiſper exponamus:

Adeſt (1.) *manifeſta ventriculi debilitas*, eò quòd partim hujus *Fermentum*, ſeu *menſtruum* inordinata victus ratione deſtructum, partim verò *calor* ſtomachi nativus plurimum impeditus langueat.

Hinc (2) *Chylificatio* tantum abeſt, ut rectè procedat, ut potius crudus quidâ aut parum elaboratus & ſalinus q́ſ. ſuccus ad vias lacteas detrudatur.

Quâ præſente ventriculi ἀτονίᾳ, aliter fieri nequit, quin (3.) *dolor capitis* oboriatur; præſertim à *paſtu*; dum vitioſa fermentatio particulis ſuis acrioribus nervoſas ſtomachi partes affligendo, etiam meninges capitis in conſenſum rapit; id quod alvo obſtructa tantò vehementius effici poteſt, cùm caloris & exhalationum indè augmentum accelerari ſueverit.

Cumque primæ digeſtionis labes ſe per omnem coctionis ſecundæ ambitum vindicet; factum eſt quoque, ut (4.) acidior hinc reddita lympha, ex corruptô ſanguinis fonte oriunda, Tracheales pulmonum ſinus irritaverit, *Tuſſimque* excitaverit; primo quidem *ſiccam*; mox verò *humidam*, eo quod ſub initium minor excrementitiæ materiæ copia adſit, quæ progreſſu temporis biblioſum ſui proventum, hincq; *flavedine tinctum*, liberalius in partem affectam deponit.

Quâ

Quâ quoniam ſimul præpediuntur Bronchia pulmonum, *reſpiratio* (5.) non poteſt non fieri *difficilior*, quam ipſius quoque ventriculi imbecillitas, & flatuoſa diſtenſio, Diaphragma comprimens, adjuvare quandoq; ſuevit.

Corporis denique (6.) concurrit *notabilis ἀτροφία*, cum enim partes nutriendæ dulci & εὐκράτῳ ſanguine, ceu ſuavi nectare delectentur, & hujus in locum non niſi ſalſus & acris noſtro in Ægrotante ſanguis progeneretur, patet, parum, unde partes incrementum capere poſſint, hinc ſubminiſtrari, quin potius laudabilem quoq; partium ſubſtantiam à corrodēte ejusmodi ſuccô indies depaſci.

PROGNOSIS: Non eſt itaq; absq; cauſa, quod æger graviora hinc ſibi metuat imminere, ſiquidem progreſſu temporis, ubi hæc acrimonia ſanguinis & lymphæ molli pulmonum parenchymati intimiores ſtruere inſidias perrexerit, næ! ſenſum illud erodi, ulcusq; in iis excitare poſſet: Nunc verò cum res eò usque nondum devenerit, neque malum tàm altas egerit radices, aut hæreditarium dici queat, ſed potius ſit incipiens, Ægriq; vires integræ ſatis adhuc exiſtant, ſpem ſalutis ei non eſſe adimendam puto, quandò etiam à plerisq; Practicis Phthiſis incipiens haud adeò difficilis curatu cenſetur, idq; in plurimis ita ſe habere eventus docuerit, licet circumſtantiarum hic habenda maximè votio veniat.

Quo autem ſpes concepta non recedat confuſa, iterumque evaneſcat, præter rationalem medendi methodum, quâ incedere Medicum oportet, ipſemet quoq; æger τὰ δέοντα diligenter obſervet, neceſſe eſt. Ecquid enim auxilii promitti poſſit homini, qui vel Medicum ſubindè mutet, vel primum ubi exſpectationi non ex aſſe ſatisfecerit medicamen, aliis ex arte præſcriptis uti detrectet, vel abſente medicô uſurpanda projiciat, ſicque non tàm Medicum, quàm ſemetipſum decipiat? Attamen cum obſequentem præſumam Ægrotantem, ſepoſitâ hâc ſollicitudine, CURATIONEM aggreſſurus ad ſeqq. reſpiciendum *Indicationes*, adeoque.

Dandam eſſe operam puto, ut (1) materia peccans è corpore expellatur. (2) Sanguinis & lymphæ vitia corigantur. (3) Ventriculo & pulmonibus proſpiciatur; ac denique (4) Laudabili victus ratione vires conſerventur.

Primæ itaque *Indicationi* ut ſatisfiat, plura quidem ſe offerunt, quæ materiam evacuare peccantem ſolent; Vomitorium tamen præſenti in caſu illis, quæ κάτω educunt, præferendum cenſeo; tum quod in ventriculo ſaburra iſta primum colligatur, tum quod nihil, quò minùs hoc fieri queat, obſtet: neque enim aliquô pectoris affectu periculoſiore, Æger noſter antea laboravit, neque difficilis adeò ipſi aliàs vomitus eſſe ſuevit. Quare ſeq. *pulv. Emet.* præſcriberem:

℞. *Tart. emet. Mynſ. gr. iiß.*
Pulv. ocul. Cancr. ℈ß.
M, S, Brechpülverlein auf einmal.

 Suma-

Sumatur cum *cereviſ. ſecundariâ*, *l. cum juſculo carnis* manè jejunô ventriculô; ſed hæc dum conſulo, vellicari mihi aurem, objicique ſentio, ipſum *Mynſichtum* in ſuo *Armamentario* ſuadere, ut ne hic *Tart. Emet. Phthiſicus* propinetur: at verò cùm de *Phthiſi verâ & ab ulcere Pulmonum* oriundâ loquatur potiùs, quàm de *incipiente*, parum nos hic aries feriet; accedit quòd in *incipiente* hoc affectu *vomitoria* etiam ab aliis recentioribus Practicis mirè commendentur, vid. *Hartmann. in prax. Chymiatric. c. 99.* ut ne jam dicam, eſſe, qui vel in *Pulmonis exulceratione* vomitoria, & quidem ſatis valida, bono cum ſucceſſu ſe propinaſſe ægris, affirment, quorum tamen ſivè experientiæ, ſivè felicitati, hæc relinquere, quàm eos imitari malumus.

Quòd ſi interim ab uſu *emetici* præſens æger fortè abhorreret, per *inferius purgantia* materiam educere peccantem conarer, ad exemplum River. *Cent. 1. obſ. 35. & cent. 2. obſ. 61.* e.g.

℞. *Fol. Sen. s. ſt. ℥ijß.*
Rhab. El. ʒiß.
Sem. fœnicul. ℈j.
Paſſul. minor. ℥j.
Crem. Tart. ʒj.
Flor. violar. tuſſilag.
perſicor. ana p. j.
Rad. liquirit. cichor. aa. ʒj.
Infund per noct. in ſ. q. △. ſcolopendr. & Veronic. Manè leviter ebull.
℞. *Colatur. ℥iij. add.*
Mann. Calabr. ℥j.
Aq. Phyſog. ʒj.
M. S. Purgierträncklein auf einmal.

Eductis hac ratione humoribus peccantibus, haut cunctanter, juxta 2. *Indicationem*, *ſanguinis lymphæq́ vitia* ulterius erunt *corrigenda*; ubi quidem cum *ſalinam acrimoniam* excedere ſupra notatum fuerit propinatô ſeq. vel ſimili *Deſtillatô*, illam eſſe diluendam arbitror: ubi quidem prius V. S. quam Ægri tùm ætas, tùm temperamentum non obſcurè indicant, moderatè adminiſtrata fuerit.

℞ *Rad. cichor. ℥j.*
Liquirit.
Helen.
Pimpinell. ana ʒß.
Herb. Veronic.
Acetoſ.
Acetoſell.
Capillor. ♀ris.
Heder. terreſtr. aa. mj.
Flor. violar. bellid. rubr.
Tuſſilag. Papav. rheados aa. mß.
Sem. 4. frigid. major aa. ʒß.
Pulp. aurant. dulc. ℥iij.
Aq. Beccabung. ℔iß.
Lactis Caprill. menſ. ij.
Infund. per duos dies & dein l. a. deſtilla.
S. Blutreinigendes *Deſtillatum.*

Sumat Æger manè jejuno ventriculô ℥iij, & hor. 4. pomerid. totidem.

Ut autem *tertiæ* quoque ſatis fiat *Indicationi*, adeoque tum *Ventriculo*, tum *Pulmonibus* proſpiciatur, (quamvis utrique hujus Deſtillati uſus inſervire ſcopo poſſe quadantenus videatur) conducet Ægro noſtro, ſi horâ unâ ante prandium uti voluerit ſeq. *Elix.*

℞. *Elix.*

℞. *Elix. propriet. incomplet.*
Spirit. Veronic. per
ferment. fact. aa. ℥i.
M. S. Magenſtärckendes *Elixir* 10. oder 12. Tropffen mit ein wenig Wein einzunehmen.

Trageæ ſtomachalis uſum à paſtu hic non infrequentem quoque eſſe novi, nollem tamen cum ſaccharo miſceri, cùm crebrior hujus uſus ſicuti non convenit *Ventriculo*, ita perquàm noxius eſſe *Pulmoni* ſolet. Vid *Helmont. Diſpenſat. Med* §. 30. & 37. Quin pleraq; dulcia *ſaccharata* & *mellita*, cum facile in corpore noſtro fermenteſcât, omittenda reor, vel admodum parcè uſurpanda; Commodius procul dubio fuerit, à meridie cum dicto *Deſtillato*, interdum ſeq. *pulv.* acidum abſorbentis, quantum largior cultri cuſpis capit, ſumere.

℞. *Ocul. Cancr. ppt. ℥i.*
Corall. rubr. ppt.
Corn. C. ſ. △. calcin. aa. ʒß.
Antihect. Poterii ℥i.
Nuc. Moſchat. ℈ij.
M. S. Pulver auf etlich mal.

Topica quod attinet, non parum adjuvabit coctionem ventriculi, ejusque ſuccurret debilitati, ſi ſtomachi regioni ſeq. imponatur *Emplaſtrum*

℞. *Emplaſtr. ſtomach. Crat.*
Gummi Tacamahac, aa. q. ſ.
Malax. q. ſ. ol. ſtomach. Crat.
Induc. ſuper alut. F. ſcutum ſtomach. in form. uſit, absque ſyndon. irroretur ol. deſtill. menth.
S. Stärckendes Magen-Pflaſter.

DIÆTAM tandem Prudens Medicus ſpontè imperare novit.

CASUS XII.

De *SYNCOPE.*

ADoleſcens 24. annorum, in Inferiori Saxonia piſtoriæ arti addictus, victu tenuiori adſvetus laboribusque nocturnis & diurnis, cum ſocio rus petens in ſylva verſatus, ingenti tempeſtate territus ac imbribus totus madidus, in pago divertitur, ubi nullô cibô præter caſeum & panem, fercula illa ſanorum εὐπόρηντα, aſſumtô, cerevifiæ circiter menſuram haurit, tandem reverſi ſunt domum; alter ille brevi pòſt tumore ingvinis glanduloſo cum doloribus immanibus corripitur, quô apertô & cancroſum virus æmulante, poſt ſex menſes circiter moritur; Hic verò noſter aliàs nil tale expertus, dum ad ſolitos redit labores, concidit ſine ſenſu & motu, imò & reſpiratione, pallore faciei, pulſu ad ſenſum nullo, ἱδρώσει faciei: excitatus debilitatem membrorum & levem

levem calorem ſentit; Rediit hinc malum ſingulis menſibus bis, ter, quater, & bienniô jam elapsô fruſtrà omnibus adeò adhibitis ad nauſeam usque in conſvetudinem quaſi Naturæ abiit; Cum verò adhuc etiam frequentiùs invadat, metusque ob minorem indies interpolationem ſolicitet miſerioris ſtatus, vitæ pertæſus & medicaminum hactenus exhibitorum, atque non ſolùm à Medicis nonnullis, ſed etiam plebe perſvaſus, ab incantamento malum eſſe inductum, noſtrum tandem implorat & deſiderat auxilium.

RESOLUTIO.

Affectus, ægrum in hiſtoria propoſita infeſtans, eſt Syncope, nominis originem à Græcis ducens, dicitur enim ἀπὸ τοῦ συγκόπτειν, à *concidendo*, quia machina corporea omni quaſi vitalitate exuta concidit, mortuique ad inſtar æger humi proſternitur: In *Coi* monumentis nuſpiam legimus συγκοπὴν, qui cum aliis Veteribus hunc affectum λειποθυμίαν, λειποψυχίαν & ἀσφυξίαν indigitavit. Latini propriô nomine carent. Celſus tamen *lib. 7. cap. 32. Animæ Defectionem* appellavit: Germani vocant die Ohnmacht / quaſi ohne Macht / quoniam ægroti hîc omnibus privantur viribus.

In Symptomatum claſſe locum ſibi vendicat, eſtque ſymptoma actionis vitalis læſæ vel abolitæ, non quidem in totum, ſic enim mors preſtô ſequeretur pede, ſed in tantum, ut leve momentum inter illam & vitam interſit. Differunt inter ſe Ἔκλυσις, de qua vid. Galenum *ad Glauc. & Aetium l. 5.* Λειποθυμία & Συγκοπὴ ſolô gradu & ſecundum majus & minus, vel, ut alii malunt, ſolùm vehementiâ differentem cauſam obtinenti: λειποθυμία enim, ut & ἔκλυσις cauſam habent leviorem, quæ in Syncope multò gravior obſervatur & cum ſudore eſt, illa verò absque ſudore, & paucioribus eſt ſtipata ſymptomatibus, faciliúsq; tranſit.

Vera quòd adſit Syncope ſeu Lipothymia fortior, ſufficienter in hiſtoria prolata demonſtrant ſigna: 1. ESSENTIALITER INHÆRENTIA; Subitaneus ſcilicet virium lapſus, ſenſus & motus, imò reſpirationis & pulſus notabilis abolitio, quæ ſigna ſunt pathognomonica & certa Syncopes κριτήρια: 2. ESSENTIALITER CONSEQVENTIA idem confirmant: Naturales actiones eſſe læſas oſtendit ἐφίδρωσις ſeu ſudatio præſertim circa frontem & pectus, plerumque frigida. Humidum enim partium ſolidarum Rectore ſuò, calore ſcilicet, deſtitutum ad interiora ſeſe confert atque diffluit. In vitalibus læſis, animi deliquium per intervalla redit, vitalis facultatis robur manifeſtè collabaſcit, vacillat, arteriarum motus & pulſus, vitalis flammulæ ventilabrum, hebetatur; In ani-

malibus

malibus ſufflaminatis, ſenſus & motus, imò reſpirationis ad ſenſum abolitio: In qualitatibus mutatis, pallor faciei, quæ nonnunquam Hippocratica eſt, apparet. 3. CAUSÆ PRÆGRESSÆ aſſertum noſtrum ſtabiliunt, inter quas præcipuè conſiderandi d'urni nocturnique labores, iter tam ingenti ſubortâ tempeſtate & largè decidentibus imbribus ſuſceptum: errores in victu Naturæ non adeò conveniente commiſſi, & ſimilia paulò poſt latiùs examinanda. 4. MUTATIO ÆGRI maxima illud evincit; in ſtatu enim ſanitatis anteà ſentiebat, movebatur, reſpirabat, actionibus ſuis fungebatur liberè, nec pulſus ipſius hebetabatur: nunc autem animi exſolutio, ſubitanea virium proſtratio, & vix adſunt reſpirationis veſtigia. Cùm itaque omnium ferè Practicorum ſaniorum ſuffragiis tali modo affecti pro Syncopticis habeantur, non immeritò noſter etiam Æger talis nuncupandus erit.

SUBJECTUM PRINCIPALIUS ſtatuimus τὴν καρδίαν, τὴν πηγὴν καὶ ἑστίαν τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ, cor, fontem & focum calidi innati, non excluſô ipſo mobili ſanguine; ſunt enim cor & ſanguis cauſæ ſociæ: Vita namque cum ſanguine arterioſo pari paſſu ambulat: ſic ſi torpidus ſanguis ſit & viſcoſus, parca veſtigia vitalitatis adſunt, & flammula vitalis non perdurat in corde, niſi per mediationem ſanguinis. Hinc intuitu communionis cordis cum partibus, veterum figmentum eſt, quòd ſpiritus ſit in corde tantùm, ſemper promanans in omnes partes, cujus tamen rei vix datur ratio, nec experientia, quod ſcilicet certæ & uni tantùm parti ſpiritus ſit affixus: Nec perpetuus motus cordis probat & confirmat hunc cordi infixum ignem ſeu flammulam vitalem, quia etiam aliæ partes moventur. Afficitur ergò cor potiſſimùm ſecundùm cavitates ſuas, quando nimirum ob ſanguinem ad cor confluentem, imprimis impurum & concretione aptum, ſpiritus vitales alioquin mobiles quaſi ſubſiſtunt, ut per arterias ad partes vix diſtribui queant; quod & aliàs in terrore magno fit, vel quando diſſipantur & conſumuntur à nimio calore, labore, vigiliis, evacuationibus, hæmorrhagiis & ſimilibus.

SUBJECTUM ADÆQVATUM eſt totum corpus & nobiliora viſcera, quarum actiones læduntur; nulla enim fermè eſt in tota machina humana pars, quæ non ſimul afficiatur, hebetetur, labaſcat: Cor enim ceu Sol Microcoſmi fibris copioſis & muſculoſa ſubſtantiâ compactâ præ aliis partibus inſtructum eſt, ut eò meliùs ſpiritus in eo retineri & rurſus expelli queant, inſtar radiorum pro totius corporis inſtauratione & quaſi irradiatione; hôc enim vigente & florente, vigent & reliqua viſcera.

Dupliciter autem cor in Syncope afficitur: (1.) per ἰδιοπάθειαν, genitâ ſcil. in ſe ipſo mali causâ: (2) per συμπάθειαν, communicatâ & transmiſſâ materiâ aliundè, ex. gr. à ventriculo, hepate, aliisque partibus. In noſtro ægro poſterius ſub initium mali lo-

cum habuiſſe, evincunt circumſtantiæ recenſitæ, præcipuè cùm interpolatus ſit affectus, & à ſanguine à viſceribus non ſatis depurato vel grumeſcente circulatio ejusdem impedita ſit, ut latiùs in Cauſis patebit: Nihilominùs diuturnâ morâ in habitum & eſſentiale quaſi vitium magis magisque degenerare potuit.

CAUSA IMMEDIATA eſt circulatio ſanguinis inhibita, adeoque defectus influxus ſanguinis ex ſiniſtro cordis ventriculo in partes: Subſiſtit hic nimirum in dextro ventriculo vel auriculis, nec per ſeptum cordis & pulmones liberum habet commeatum; defectus verò non eſt totalis, aliàs mortem induceret repentinam, tantus tamen, qui facultatem pulſificam turbare, vires reſolvere, totumque poſſit corpus enormiter ſuô defraudare vigore: Spiritus autem vitales ad partes non influunt, non tam quod omninò non generentur, ſed quia generati præcipuè ob debilitatem eorundem & deficiens robur facilè diſſipantur & reſolvuntur.

CAUSÆ MEDIATÆ PROXIMIORES ſunt, tum quæ impediunt ſpirituum vitalium ſufficientem generationem; tum pærcipuè, quæ ſpiritus generatos abſumunt, ſufflaminant & coagulant, id quod imprimis grumeſcentiæ ſanguinis acceptû refertur, unde in motu ſuo ſubſiſtunt, ut ad ſenſum corporea machina omni vitalitate quaſi privari videatur.

Quoad ESSENDI MODUM peccare videtur ſanguis: (1.) QVANTITATE; in noſtro ægro 24. annorum, quatenus fortè propter obſtructas vias à copioſo ſanguine ventriculi cordis nimis opplentur, & longiori inhæſione ſpiritus vitales opprimuntur: Potiſſimùm autem (2.) QVALITATE peccat, dum non ſolùm ob viſciditatem & craſſitiem ſpiritus non ritè evolvuntur & rarefiunt, ut vitalitatis munus obire queant: ſed & ratione aciditatis, volatili ipſorum naturæ penitùs adverſæ, (3.) MOTU, tum generationis, tum locali: Generati enim fuerunt procul dubio in hoc ſubjecto peccantes humores per συναθροισμὸν, congeſtionem aut coacervationem in primis viis, præcipuè ventriculo, meſenterio, pancreate & reliquis: hinc ſenſim atque ſenſim characterem talem ſanguini impreſſère, quando ſcil. particulæ chyli impuræ, auſteræ, ponticæ & acerbæ ſanguini admixtæ & cum hoc ad cor delatæ fuêre, ibidemque ob craſſitiem pro magnitudine cauſæ aliquandiu perſiſtentes vaſa obſtruxére, & ſpiritui vitali nuptæ eidem quaſi eclipſin quandam induxére, ſic in momento vitale figentes horologium.

Chymici de cauſa Syncopes differentes diverſas abeunt in ſententias: Alii ☿rium coagulatum ſeu fixatum locô cauſæ accuſant, intercipientem ſenſum & motum, & dum cor ferit ſpiritum intra obſtruentem, cui ſententiæ Paracelſus quoque pollicem premit; Alii tartarum non ſegretatû hujus mali cauſam ponunt.

ME-

MEDIATÆ CAUSÆ REMOTIORES jam perpendendæ veniunt, ſuntque triplices: NATURALES, NON-NATURALES & PRÆTERNATURALES. Inter *Naturales* imprimis conſiderationem meretur *Ætas juvenilis*; hæc enim hujus mali ferax eſſe poteſt, ubi ſpirituoſæ & ſubtiliores ſanguinis partes ob nimios labores, vigilias & terrores, uti in noſtro ægro factum eſſe hiſtoria refert, diſſipantur & reſolvuntur, chylusque in vaſa præcipitatur, unde impurus ſanguis generetur neceſſe eſt.

Ex *Non-Naturalibus* accuſandus venit *Aër* juſtô frigidior & pluvioſus, qui noſter cum ſocio iter pedes faciens ſeſe commiſerat: Quantum verò hæc aëris intemperies, & inſpirando & corpus ambiendo, noxæ afferre poſſit, in propatulo eſt; Frigidus enim ſanguinem intus cohibet, poros claudit, & humores incraſſat; pluvius corpus magis humectat, humores cumulat & calorem nativum obtundit & depravat.

Victus errores ſymbolum ſuum quoque addidiſſe credibile eſt, imprimis caſeus frequentiùs ſumtus, quippe qui difficilis coctionis eſt, craſſumque præbet alimentum, ideò obſtructiones parit, cùm aliàs victui ſalubriori fortè adſvetus fuerit æger: Cereviſia, quâ uſus fuit, non minùs huic affectui fores aperuit, quia fuit triticea, qualis in plerisque Saxoniæ Inferioris locis in uſu eſt, Germanicè Breyhahn/ab inventore ita nuncupata (Cereviſia ſpuria commodiùs dici poſſet, videlicet lupulô carens, vel paucùm admittens, qui tamen unum eſt ex eſſentialibus Cereviſiæ requiſitis,) ſuccum viſcidiorem, præſertim ſi recens, & minùs defæcata ſit, generans & obſtructionibus viam ſternens.

Motus moderatùs quantum ad conſervandam ſanitatem valeat, totô die experiri licet; in exceſſu verò quantum noceat, nemo neſcit. Hic æger aliàs nocturnis diurnisque laboribus adſvetus, nihilominùs iter magnâ ingruente tempeſtate ſuſcepit, unde ſpiritus nimiùm agitati, variéq; modò extrorſum, modò introrſum maximo cum impetu propulſi, ex hac commotione quoad ſubſtantiam ſubtiliſſimâ abſumti & disſipati ſunt.

Vigiliæ item, ut fieri ſolet nocturnis in laboribus, ſanguinis aëreas partes exhauſerunt, corporis vires labefactârunt, coctionem impediverunt, cruditates pepererunt, & ad animi deliquia ægrum diſponentes ſuum ὄπιβάλλον μέρος hûc contulerunt.

Animi pathemata adversâ fronte occurrentia non minimam heîc merentur culpam: *Terrore*, quô propter ingentem tempeſtatem affectus eſt Æger, quomodo cor in Syncope lædatur, dictu adeò facilè non eſt. Communis ſententia eſt, ſpiritus in eodem ad cor remeare, adeòque quaſi facultatis vitalis robur ſuffocare, dum ſuppetias conantur ferre cordi, ab exterioribus & circumferentia ad centrum tendentes, & ſic nullô vel confuſô ordine irruentes illi vim inferunt. In ſubito enim terrore ſpiritus unà cum ſanguine bono & pravo ad

ad cor & præcordia ſubitò revocantur, membraque omnia deſtituunt, adeòque ſanguinis motus ſiſtitur, ipſeque coagulatur quaſi circa cor, in auriculis & ventriculis hujus ſtat immotus, & circulatio ad tempus quaſi ceſſat.

In *Excretis* imprimis memoranda venit prohibita per poros tranſpiratio, ſiquidem pluviâ veſtes totæ madidæ, cohibuerunt facilè halitus acidulos & fuligines, quæ factô recurſu ad cor, unà cum ſpiritibus eò revocatis illud facilè afficere, & concipere porrò miaſma putridum & noxium potuerunt.

Non mirum proindè ex tam fœcunda cauſarum morbificarum ſegete largam ſymptomatum prodiiſſe meſſem, quam, ordinem in hiſtoria propoſita obſervaturi, demonſtrabimus. 1. Subitus in terram lapſus rectoribus muſculorum & totius machinæ ſpiritibus ſtationem ſuam relinquentibus debetur, ſiquidem à ſanguine ad cor regurgitante ſpiritusque opprimente ortus eſt, hinc illis interceptis omnes actiones pereunt, & vivus mortuo ſimillimus eſt. 2. Senſus & motus in toto corpore aboletur; neque tamen propterea Syncope cerebri eſt affectio, ſed cordis, cerebrum enim tantùm eſt ſubjectum cauſæ ſubadjuvantis; non inficias verò ire poſſumus, quòd vitales actus noſtri non ſpiritui vitali, nec animali ſolùm, ſed utriusq; ſimul adſcribendi: Steno enim fecit experimentum, & arterias magnas filô ligavit, factâ ligaturâ & denegatô influxu ſanguinis arterioſi, ſimul periit motus & ſenſus iſtius partis, ad quam arteria ſanguinem ſuum devehit; idem ergò effectus fit ab intercepto ſpiritu ſanguineo, quàm ab intercepto ſpiritu animali, ſed huic motus & ſenſus magis primario, illi verò ſecundariò competit: Sed in noſtro ægro ſenſus & motus ceſſat, quod ſpiritus vitales cerebro à corde non communicantur, atque ita vitali robore in cerebro deficiente, etiam hujus actio & ſpiritus animales deficiunt, cùm vitali virtute collabente, omnes alias actiones labi neceſſe ſit. A corde enim omnibus membris calor vitalis affluit, cujus beneficio actiones ſuas perficiunt, & eô deficiente, etiam in agendo deficiunt, nam ſi ſpiritus deficit, qui præſes eſt ſenſuum, ſenſus etiam ut deficiat, neceſſe eſt, ubi nempe planè ſenſus abeſt, ibi ipſa vita abeſt.

3. Reſpiratio ad ſenſum nulla, tum quia diaphragma comprimitur à corde multô ſanguine impletô, tum quia ceſſante pulſu, ceſſat & reſpiratio. 4. Pallor faciei abeuntem & recedentem ſanguinis purpuram ſubſequitur, nam calor nativus & ſanguis partes externas & peripheriam corporis planè relinquunt, & cor tanquam regiam arcem unicè petunt, ibique concluſi manent. 5. Pulſus ad ſenſum nullus: feriante quaſi in actione ſua corde, ob ſanguinis aëreſcentiam & rarefactionem prohibitam, ceſſante nimirùm uſu ceſſat & actio: & hîc pulſus deficiens vires ſummè dejectas ſequitur, nullâ vel prorſus debili

debili ventriculorum cordis diaſtole præſente, 6. Ἐφίδρωσις faciei, à reſolutione ſpirituum & gubernantis machinam naturæ deliquio, non ſine admiratione, cùm refrigeratum ſit corpus, & ſudores alias fiant viribus integris & à calore poros aperiente cutemque rarefaciente: Oriuntur autem hi ſudores frigidi à facultatis retentricis imbecillitate, ob quam emittitur alimentum roris inſtar per poros diffluens, frigidi autem ſunt, eò quod membra ſint refrigerata; vel ut meliùs explicem, ſudor hic provenit, quiá ceſſante motu cordis ſanguineq; coagulatô lympha copioſiùs in glandulis ſecernitur & fibræ glandularum ac cutaneæ ſpiritibus animalibus deſtitutæ, tantoperè laxantur, ut ſerum ſuâ ſponte per ductus ſuos elabi poſſit. 7. Redit paroxyſmus ſingulis menſibus bis, ter & quater, ſiquidem impreſſus cordi & maſſæ ſanguineæ character vitioſus, facilè à miaſma te peregrino & ſcorbutico viſcerum inferiorum & chyli coinquinatus, per intervalla iterùm erumpit, ob relictam in primis viis materiam vitiatam, ad quam ſi alia adhuc accedit, ad cor devehitur, novusque inſequitur acceſſus: temporibus incertis contingit, propter peculiarem peccantis humoris diſpoſitionem.

Perluſtratâ jam inſingni hâc Symptomatum catervâ, quale Prognoſticum ſtatuendum ſit, circumſpicere lubet. I. SALUTIS ET MORTIS reſpectu, quid præſagiendum ſit, dubium maximum exoritur: Morbus eſt giganteus, rebellis, non tàm in genere, quàm in noſtro hoc ægro, apud quem ex hoſpite ferè civitatis jus adeptus eſt, & incola factus: Magnus eſt (1.) ratione *eſſentiæ*, quia magnus eſt à ſtatu naturali receſſus, ſummaque virium debilitas, nullus terribilior accidere poteſt, nullus morti affinior. (2.) ratione *dignitatis*, quia pars princeps laborat, imò pars, quæ ſaluti totius corporis humani conſulit, ut alia ſilentiô prætereamus: Tanta morâ hic affectus tàm altas egit radices, ut remedia generoſa atque heroica à tot excellentibus Medicis hactenus adhibita, nil quicquam ferè juverint, quin potiùs malum poſthac atrocioribus inſultibus ægrū invaſerit, inſtar Polypi vel Hydræ cujusdam Lernææ, cui vix Hercules ipſe ſuffecerit domandæ, ut Hippocraticum fulmen videatur jamjam metuendum, à natura robuſtiore toties declinatum hactenus, quod ex *lib. 2. Aphor. 41.* apparet: Οἱ ἐκλυόμενοι πολλάκις καὶ ἰσχυρῶς ἄνευ φανερῆς προφάσιος, ἐξαπίνης τελευτῶσι: *Qui ſæpè ac vehementer absque cauſa manifeſta animô linquuntur, derepentè moriuntur.* Nihilominùs, ut miracula quandoque fieri in ipſo luxuriantium variè ſymptomatum exortu certum eſt in Medicina, ita & in remediis ſæpè Divinô Auxilio ea contingere non minùs Experientiâ conſtat; Non deſperabimus ergò de Subjecto, quod toties circumcinctam hoſtibus non dedidit arcem; de Juvene, qui toties revixiſſe in hiſtoria fertur; de Natura, quæ toties refiſtendo nondum victas porrexit manus.

Affectus eſt ſympathicus:jam verò firmô talo ſtabilitum eſt in Scholis Medicis aſſertum,quæ per συμπάθειαν oriuntur Symptomata, iis, quæ per ἰδιοπάθειαν fiunt, minùs eſſe periculoſa:Sit ergò periculoſiſſimus affectus, radici vitæ inſidietur crebrioribus inſultibus, & ſudore frigidô maximè portentoſus; attamen quia Natura per tot reverſas invaſiones velut adſveta, tamdiu hoc jugum ferre potuit,& cùm non adeò frequenter affligat, deturque quædam interpolatio menſtrua vel amplior, quô intermediô tempore ſe vires recolligere poſſunt, quæ non omninò heic proſtratæ ſunt, & Æger ſit in florente ætate conſtitutus, illum benè ſperare jubemus, immunemque præſtabimus divinâ ope, modò ipſe ſpe hâc erectus novis ſuffulciat animum ſolatiis, & dicto Medici ex aſſe ſit audiens.

LONGITUDINIS ET BREVITATIS ratione. Licet affectus noſter quoad paroxyſmos meritò acutis annumerandus, attamen biennio jam elapsô,ut chronicus & diuturnus conſiderandus venit: nihilominùs ſpes affulget, eundem brevi debellari poſſe, præſertim vernis hiſce menſibus, ubi viſi ſunt aurigante Naturâ graviores etiam ſæpè morbi abacti; Tempore enim vernali omnia ſunt quaſi in fermento, totus etiam aër: Aër nempe torpidus accedentibus radiis ſolaribus reviviſcit quaſi, qui incidit maſſam noſtram ſanguineam incraſſatam, & poros iterum aperit, unde ſi hoc tempore medicamenta morbo appropriata propinantur, felicior ſequi ſolet ſæpè numerò ſucceſſus.

3. MODUM EVENTUS fore deſignamus per λύσιν ſeu ſolutionem obſtructionum & coagulati quaſi ſanguinis, regenerationemque ſpirituum, ut ſanguis in ſuam κρᾶσιν redigatur optimam; ſic Archeô in ordinem reductô, & mali fomite ablato,& ipſe morbus, auxiliante ſummô Archiatro, auferetur.

Breviter igitur expoſitis, quæ ad θεωρίαν hujus Symptomatis ex fundamentis artis Medicæ ſpectant, reliquum eſt, ut his ſuperſtruamus quoque θεραπείαν, & quomodo à Syncope æger noſter liberari poſſit, diſpiciamus. CURATIO autem petenda ex methodo medendi cognitis indicationibus & materiâ præſidiorum. 1. *Præſervatoria*, cauſarum remotionem & ſymptomatum mitigationem; 2. *Curatoria*, morbi ablationem; 3. *Vitalis*, vires reſpicit.

Primò verò Curationem Præſervatoriam ad manus ſumemus, quæque ex Fonte Chirurgico & Pharmacevtico extra paroxyſmum conveniant, fomitemq; mali exturbent, docebimus; deindè Curatoriam & Vitalem, quia hîc conſpirant & pari paſſu ambulant,tractabimus, non neglectô tandem fonte diætetico.

E CHIRURGICO FONTE primò ſe ſiſtit nobile ac generoſum præſidium, videlicet *Venæſectio*, quæ an in noſtro caſu tutò adhiberi queat, non immeritò in dubium vocari poteſt, cùm ſanguinem evacuando calorem

lorem nativum magis imminuat viresque dejiciat, quas tamen ſartas tectas conſervare omni ope tenetur Medicus, præſertim ſi neque plethoræ ſeu abundantis ſanguinis ſigna apparent: Utut verò tempore paroxiſmi ſanguinem educere eſſet animam ſimul ejicere, nihilominùs tamen extra hunc ſtatum non dubito eandem ſuadere, ſed cum debito moderamine celebrandam, ad motum ſanguinis vigorandum, ut parte eductâ, reliquus ſanguis vegetior impellatur, nec ſubſiſtat; V. S. enim in grumeſcentia ſanguinis commodum eſt præſidium: Conſentiunt ætas firma & florida, vires adhuc ſibi conſtantes; neque contra indicans ullum magni momenti in contrarium obſtat. Memorandus hîc in eandem ſententiam abiens, ubi de curatione Syncopes ab interceptione venarum agit Petrus Salius Diverſus *cap. 4. de affect. partic.* Ex Hippocratis & Galeni commendatione vena aperiatur, inquientium, antequam fixa ſint omnia, quæ contriſtant, interna brachii dextri, & pòſt uſurpentur medicamenta grumos ſolventia. Alia quoque prodeſſe poterunt revulſoria præſidia, quæ materiam cor petentem ad partes externas trahunt, ut cucurbitulæ ſcarificatæ & ſiccæ, frictiones & alia; his enim ſpiritus excitantur & ad exteriora revocantur: Nec fonticulum diſſvadeo, ſiquidem contumacius malum eſt, altasq; egit radices.

PHARMACEUTICO ex FONTE in actu præſervationis depromo, tum cauſam morbificam evacuantia, tum alterantia univerſalia, & ſpecifica. LENIENTIA ſeu LAXANTIA ſaburram vitioſorum humorum groſſiorem blandè exſtimulando viam ſternent ſubſecuturis aliis. Imprimis autem commendo mitiora ſeu benedicta illa, ſic dicta, quæ minores edunt fermentando turbas; e. gr.

℞. *Infuſ. laxat. Mannag. unc. j.*
extr. diacarth. M. S.
Tinct. tart. ana ſcrup. j.
ſyr. fumar. unc. ß.
M. D. in fictili.
S. Laxier-Tränklein auf 1. mal.

Pro delicatioribus:

℞ ▽. *laxat. Regberg. unc. ß.*
diagryd. ſulphurat. gr. ij.
aq. cinam. drachm. j.
M. D. in vitro.
S. Laxier-Wäſſerlein auf 1. mal.

℞. *MP. tartarear. Schröder. ſcrup. j.*
extr. polypod. ſcrup. ß.
reſin. gialap. vitriol. ♂tis ana gr. v. c. ſ. q. elix. propr.
F. l. a. Pil. minores.
S. Lind-Pillen auf 2. mal.

℞. *Crem. tart. ſcrup. j.*
lap. bezoard. occid. gr. xv.
diagryd. ſulphurat. gr. iij.
ſal. tartari gr. v.
M. F. P. D. in Ch.
S. Laxier-Pülverlein auf zwey mal zu nehmen.

Referimus huc meritò quoq; Clyſteres, elutritioni teſtinorum & revulſioni humorum longè aptiſſimos. Sic:

℞. *Rad.*

℞. *Rad. alth. drachm. vj.*
angelic. drachm. ij.
herb. 5. emollient. meliſſ. ana M. ß.
flor. chamom. Rom. ſambuc.
ana p. ij.
ſem fœnugr. drachm. iij.
ſem 4. carminat. ana drachm. j.
coque in ſ. q. aq. ſimpl.
Colat ℞. *unc. viij.*
adde mellis roſac.
ol. rutæ ana unc. j.
nitr. ♁ iat. drachm. j.
vitell. ovor. num. j.
F. l. a. Clyſter.

Electuaria purgantia hîc non appoſui, quia non benè clyſteres ingrediuntur, (1.) quia pretium fruſtrà augent: (2.) quia effectus promiſſis non reſpondet, & drachm. j. ſal. nitr. vel alius additi plus operatur, quàm unc. j. electuarii, niſi purgantia per ſe in petia addantur.

Lenitis viis præparandi ſunt humores, incidendo viſcidos, diluendo & corrigendo acidos, ut ſic ad evacuationem aptiores fiant, ex horum cenſu ſunt ſequentia:

℞. *Infuſ. laxat. Mannag. aq. ninam. borrag. meliſſ. c. vin. ana unc. j.*
M. S. eſſent. fumar. Tinct. ♂, tart. rhabarb. ana drach. j.
ſyr. ceraſor. c. fl. tunic. compoſ. Dn. D. Colbii, roſat. ſolut. ana drach. vj.
M. D. in fictili.

S. Köſtlicher Alterer-Tranck / davon 2. Löffel zu nehmen.

℞. *Pulv. hepat. rubr. Dresd. drachm. j.*
rhab. elect. vitrioli ♂. ocul. ♋.
præp. pulv. rad. ari, cinamom. ana drach. ß.
elæoſacch. citri drach. j.
M. F. P. D. in Ch.

S. *Digeſtiv*-Pulver / 2. Meſſerſpitzen auf 1. mal davon zu nehmen.

Humores ſic præparati educi poſſunt, per purgantia propriè dicta, licet contrarium ſuadere poſſit major inde contingens humorum fermentatio: ſi tamen, ut hîc, affectus urget, non metuenda, modò non in exceſſu peccetur, tutò blandè evacuantia adhiberi poſſunt: Sint autem talem in modum concinnata: ex gr.

℞. *Pulv. gialapp.* ℈ *ij. diaph. crem. Tart. ana ſcr. ß.*
diagryd. ſulp. gr. ij.
ol. citri gt. j.
M. D. in Ch.

S. Purgier-Pulver auf 1. mal.

Pro ditioribus:

℞. *Rhabarb. ſcr. j.*
lap. bezoard. occid. ſcrup. ß.
reſin gialap. gr. ij.
ol. caryoph. gt. j.
M. D. in Ch.
S. ut ſuprà.

(Lapis bezoardicus occidentalis inſigniter laxat, imprimis melancholicos, quod ſæpiùs obſervavi in praxi ſummo cum ſucceſſu.)

℞. *Rad. 5. aperient. ana dr. j.*
rhabarb. opt. dr. ij.
fol. meliſſ. m. j.
fol. ſenn. ſ. ſt. unc. ß.
flor. 4. cordial. centaur. min. ana p. j.

cort.

cort. citr. recent. cinam. ana dr. j.
M. conciſa & contuſa. D. in Ch.

S. Laxier-Species zum Wein.

Emetica etiam locum habere poſſunt, cum ventriculus & primæ viæ cruditatibus & pravis humoribus ſcateant, præcipuè in uſum vocanda, quando reliquis incaſſum adhibitis morbus quaſi vectibus eſt expellendus: ex horum numero ſeligo ſequens:

℞. ▽ *meliſſ. flor. acac. ana unc. j.*
cinam. dr. j.
Tart. emetic. Myns. gr. iij.
oxymell. ſquillit. dr. iij.
M. F. Potio.

S. Brächtranck auf 1mal.

Diaphoretica quoque locum inveniunt commodum, illa quippè inter omnia reliqua deficientem ſanguinis motum reſtituere apta nata ſunt, diſſipando peregrina miaſmata, explodendo & præcipitando confuſas atomos; Nec obſtat exſolvi in ſudores corpus in paroxyſmo, ibi enim coactè agit Natura, oſtendens, quàm invita dimittat roridum & ſubſtantificum partium ſuccum; ſint autem talia:

℞. ♁ *diaph. C.C. phil. ocul. ♋ præp. ana gr. xv.*
ſal. ſuccin. vol. gr. v.
M. F. Pulvis. D. in Ch.

S. Schwitzpulver auf 2mal.

℞. ▽ *card. bened. unc. ij.*
pulv. bezoard. Sennert. mixt. ſimpl. ſpir. flor. ſambuc. per ferment. parat. ana drach. ß.
ſucc. granor. Kermes dr. j.
ſyr. acetoſit. citri dr. vi.
M. F. Potio.

S. Schwitzträncklein auf 2mal.

℞. *Tinct. meæ bezoard. dr. j.*
liquor. C. C. ſuccin. ſpir. flor. ſambuc. ana dr. ß.
M. D. in vitro.

S. Köſtliche Schwitz-Tinctur auf 1mal 30. Tropfen in liquore appropriato zu nehmen.

Diuretica obſtructioni vaſorum meſaraicorum, depurationi ſeri, vel in coagulum abeuntis, vel aliter deturpati, ejusq; depletioni & præcipitationi unicè debita, non poterunt non & ipſa eximiè prodeſſe, imprimis ex illorum genere deprompta, quæ rarefactioni ſanguinis promovendæ inſerviunt: e. gr.

℞. *Malvat. ſambuc. unc. ß.*
ſpir. fragor. dr. ij.
Tinctur. tartar. ſcrup. ij.
M. D. in vitro.

S. Urintreibende Mixtur auf 2mal.

℞. *Spir. fragor. diuret. Dn. D. Colbii compoſ. ſalis dulcis, terebinth. ana dr. j.*
Tinctur. Tartar. ſcrup. ij.
ſucc. Kermes drachm. ß.
M. D. in vitro.

S. Köſtliche treibende Mixtur auf einmal 30. oder mehr Tropfen im Wein zu nehmen.

Hæc miſtura mirè confert præſervativè in Syncopè hypochondriaca, imprimis ſpiritus terebinthinæ, quem Parens meus dilectiſſimus magni æſtimat, ſanguinem enim egregiè purificat, & quaſi Balſamum Eurpæum univerſale eſt, ubi febris vel inflammatio abeſt.

Nunc ad curationem curatoriam & vitalem veniamus, neceſſe eſt, ubi in paroxyſmo imminente & declinante vel leviori alterantia & roborantia infimum obtinent locum. Curatio verò in ipſo paroxyſmo in his duobus conſiſtit: (1) in excitatione ægroti vel ſenſus ſopiti. (2) in refectione ſpirituum. Primum quod concernit, variis modis æger excitari poteſt: Æger ante omnia aëri libero exponatur; (maximè enim hîc attendi meretur aëris defectus, cujus inter cauſas Syncopes præter alias mentionem facit *Sennertus in Inſtitutionibus p.* 377. Quanta enim hujus attrahendi ad vitam conſervandam eſt neceſſitas, tàm funeſta eſt omnimoda ejus carentia, quâ cum ordinariè ne ad pauca quidem momenta vita animalis ſupereſſe poteſt, certô argumentô, reſpirationem dare vitalitatis principia: Summæ verò hujus neceſſitatis cauſam facilè indagare licebit, ſi ex phyſiologicis ſupponam, vitam noſtram, ut etiam omnium animalium, maximè in vitali ſanguinis fermentatione ſeu rarefactione conſiſtere: hanc verò unà cum fluxilitate & calore ejus à particularum aëris cum ſanguine in pulmonibus miſtura potiſſimum pendere, cum nulla fermentatio aut rarefactio citra ejus conſortium contingere poſſit: Illô igitur ſanguinis motu ſalvô, vita quoq; ſalva, & cum illius privatione, hæc quoq; extinguitur; Denegatis enim particulis aëreis (in quibus ſecundum SENDIVOGIUM occultus vitæ cibus) ſanguinis motus inteſtinus ſeu fermentatio perit, ipſe coit, & hinc quoq; calor ac ſpirituum evolutio & generatio impeditur. Facies frigidis adſpergatur, ex gr. aq. ſimpl. vel roſacea; Naribus odoramenta, tum balſamica, reficientia, qualia mox deſcribam, tum acida, reſolutionem impedientia, ut acetum roſac. rutæ; quem in ſenſum quoq; AVICENNA in omnibus Syncopes ſpeciebus corpus inſpiſſare frigidis jubet, eam ob rationem, ne ſpiritus reſolvantur, licet alii accuratiùs ſtatuant, cum facies maximè ſenſilis pars & nervoſa ſit, ideò ſubitò illô occurſu maximè commoveri ſpiritus, & ad eam verti, ſiquidem non omninò his cor deſtitutum ſit.

Odor panis toſti vinô generoſô imbuti & aromatibus conſperſi, valde analepticus eſt & refocillat, quô Democritus per aliquot dies ſpiritum retinuiſſe, legitur apud DIOGENEM LAERTIUM. Labia in acceſſione ſale aut ▽ ſalsâ, aut quoq; urinâ ipsâ, ſi aliud non ſuppetat, laventur & fricentur; Spiritum quando paululùm æger reſumſit, lingua ▽ cinamom. juniper. aq. vitæ, carbunc. vel Theriacâ confricanda eſt. Sunt qui ſingulariter commendant margaritarum in ſucco limonum cum aqv. cinamom. ſolutarum liquorem ori inſtillatum: Poſſunt etiam alia ſenſus externos excitantia uſurpari, qualia ſunt frictiones partium externarum, poſt manus & pedes ſpiritu theriacali illinantur, & pannis lineis calidis involvantur; Vociferationes ad aures, nam ex ſono feriente vis ſenſitiva aurium

rium excitatur, revocaturque ſpirituum & caloris menſura: Narium item vellicationes, applicatio rerum acrium & penetrantium ad nares: Ubi omnibus palmam præripit ſpiritus ſalis armoniaci, nullus enim datur penetrantior, qui ſpiritus noſtros magis excitet: ſiquidem aëreum ſpiritum maximè imitatur: it. aq. cinamom. vitæ Matthiol. apoplect. ſuffitus plumarum perdicis & ſimilium plebi ſatis notorum.

Quod ſecundò refocillationem ſpectat, tenuiores ſanguinis partes variis modis reſtitui queunt. (Hîc enim cordialia valent, quæ ſanguinis & ſpirituum torpidum motum & temperiem reſtituunt,) qualia ſunt alimenta, medicamenta, imprimis ſpirituoſa, fragrantia & odorata; hæc enim, teſte HELMONTIO, immediatum cum ſpiritibus imprimis animalibus contactum habent, tum ob partes ſubtiliſſimas, quæ cum aëre immediatè ad cerebrum feruntur, ibidemq; tunc ſpiritus dictos reſtaurant, tum irritando motum eorum promovent.

Inter alimenta GALENUS rubra vina commendat, quia citiſſimè replent corpora evacuata, item juſcula pullorũ priùs conciſorum & contuſorum. Imprimis verò HIPPOCRATES cum GALENO *lib. 2. aph.* 11. humida cõmendat, quæ cito nutrire apta nata ſũt: Ῥᾶον, inquiens, πληρῦσθαι ποτοῦ, ἢ σιτίου: *Facilius eſt potu refici, quàm cibo*: Juſcula ex vino cum vitellis ovi, ſuccis carnium & aromatibus proſunt, talia in chylum facili pronitate mutantur, cordi & toti corpori citam communicare queunt refectionem, non nutriunt quidem ut ſolida, ſuperant tamen ea nutriendi celeritate.

Medicamentis internis, ſolutô vel ſpontè vel arte paroxyſmo, recreandæ ſunt vires tum animales, tum vitales utplurimùm proſtratæ, tam ſpirituoſis, quàm aromaticis: Animales confeſtim reſtituuntur vinô generoſo ejusdemque ſpiritu parcè uſurpatô; Aromatica verò reparare ſolent ſpiritus vitales, ſi proinde vino jungantur quædam aromatica, vel uſurpetur ſpiritus vini aromaticus, unâ eâdemque operâ debilitati utrique ſuccurretur. ex. gr.

℞. ▽ *betonic. unc. ij.*
vitæ Matthiol. unc. j.
Tinct. corall. drach. ij.
conſ. alkerm. compl. de hyacinth. ana drachm. j.
ſyr. corallor. unc. j.
M. F. Potio.

S. Köſtlicher Stärcktranck auf einmal 1. oder 2. Löffel davon zu nehmen.

℞. *Perlar. præpar. drachm. i. ß.*
ſucci citri unc. j.
aq. meliſſ. cum vin. cinamom. cordial. H. S. frig. ana unc. j.
ſucci Kermes drachm. ij.
M. F. Potio. D. in vitro.

S. Köſtlicher Perlentranck auf einmal 1. Löffel zu nehmen.

℞. *Matr. perlar. præp. ocul.* ♋ *præpar. ana drachm. ij.*
ſucci citri unc. i. ß.
▽ *meliſſ. cum vin. cinam. ana unc. i. ß.*
ſyr. corallor. unc. j.
M. F. Potio. D. in fictili. S. ut ſuprà.

℞. *Tinct. corallor. cum ſpir. cord. C. D. Mich. Vna miſtur. antiſcorbut. D. Welleri, eſſent. lign. aloës ana drachm. j.*
M. D. in vitro.
S. Köſtliche Hertz-Tinctur auf 1mal 30. Tropffen zu nehmen.

℞. *Eſſent. ambr. Tachen. ſolut. ☉ri. Tinct. corallor. eſſent. lign. aloës: ſpir. lilior. convall. ana drachm. ß.*
M. D. in vitro.
S. Vortreffliche Stärck-Eſſentz auf einmal 25. Tropffen zu nehmen.

Quia in noſtro ægro ſæpè abeſt motus inteſtinus ſanguinis ob coagulationem & grumeſcentiam ipſi ab acido inductam, quò præprimis hic Scorbuticus abundat, unicè conveniunt etiam alcalina & abſorbentia, ut mater perlarum, oculi cancrorum, lapis bezoardicus, antimonium diaphoreticum, cinnabarina &c.

℞. *Pulv. abſorb. Wedel. margarit. præpar. ana drachm. j.*
M. F. Pulvis. D. in Ch.
S. Hertzpulver auf 3 mal.

℞. *Spir. vitriol. ♂, ſalis armoniac. ſing. Tinct. tartar. ana drach. ß.*
M. D. in vitro.
S. Spiritus auf einmal 20. Tropffen zu nehmen.

Vel locô pulveris polychreſti corroborantis talis ſit:

℞. *Ocul. ♋ cærul. perlar. corall. rub. ſmaragd. præpar. ceruſſ. ♃ii. C. C. philoſ. ana drach. j. cinnab. nat. præp. extract. lign. aloës ana drachm. ß. ambr. cocchinilior. ana ſcrup. j. ſucc. Kermes drach. iß. ol. caryoph. gt. iv.*
M. F. Pulvis ſubtiliſſ. D. in ſcatula. *Dos. drachm. ß. ad ſcrup. ij. in vino.*

Salia volatilia maximo quoque in uſu ſunt, hæc enim juxta Harvæum faciunt, ut omnia in corpore noſtro fixata ſubitò moveantur caleant, floreant: Hæc ſunt, quæ ut odores immediatum quaſi cum ſpiritibus vitalibus contactum habent, ut ſal. viperar. liquor C. C. ſuccin. &c.

Pro externo uſu ſubſequentia imprimis commendo:

℞. *▽ flor. citri, Zedoar. ana unc. j. vitæ Matthiol. unc. ß. ſpirit. theriac. camphor. drach. ij.*
M. D. in fictili.
S. Waſſer zum Pulsſäcklein.

℞. *▽ carfunc. acet. roſac. ana unc. j.*
M. S. ut ſuprà.

℞. *Fol. meliſſ. dr. vi. flor. roriſmar. drach. iij. cinamom. drach. iß. mac. benzoes ana dr. j. croci, caryoph. ana ſcrup. j. camphor. ſcr. ß. moſchi gr. v.*

Ex conciſ. & cont. F. cum ſubtilibus linteis ſacculi ad cor & pulſus interpaſſati, adſpergantur præcedentibus aquis. Hæc enim fragrantia ingredientia particulas ſuas ſpirituoſas odoratas per poros cutis cum ſanguine cordi, & ſic ſpiritibus communicant.

Odoramenta ex his concinnari queunt; ex. gr.

℞. Ol.

℞. *Ol. nuciſt. expr. unc. ß.*
bals. peruv. dr. j.
ol. lign. rhodii dr. ß.
moſchi ſcr. ß.
ambr. gr. v.
pulv. cocchinilior. ſcr. ß.
ol. citr. caryoph cinamom. ana gt. iij.

M. F. Balſamum, temporibus, noribus & ſcrobiculo cordis applicandũ.

Villius ſic concinnatur:

℞. *ol. nuciſt. expr. dr. iij.*
benzoin. dr. j.
bals. peruv. dr. ß.
moſchi gr. vj.
pulv. cocchinilior. ſcr. j.
M. F. Bals.

Poſſunt etiam alias noduli fieri ex fragantibus, & aquis apoplecticis vel aliis ſpirituoſis irrorari: Plura de his, qui deſiderat, Practicorum volumina evolvat.

DIÆTA tandem his omnibus ſuccedit, & agmen claudens ſalutarem vitæ ciborumq; præſcribit normam, quam merito æger noſter obſervet, ni ſæpius & gravius, ut antea, hôc malô affligi velit. Proinde in NATURALI cibus ſit εὔχυμος καὶ εὔχυλος, temperatus, boni ſucci pro meliore ſpirituum generatione, ut carnes vitulinæ, caponum, cremor ptiſanæ; juſcula condiantur crocô, mac. cinamom: Vitentur cibi frigidi, craſſi, difficiles concoctu; extra paroxyſmum moderatè cibus capiendus, in ipſo verò penitus ſubtrahendus, juxta COUM *Sect.* 1. *aphor.* 11. Potus ægro concedatur è cereviſia clara & probè defæcata, quæ herbis & aromatibus convenientibus condiri poteſt. Vinum ſit tenue ad dulcedinem vergens, odoratum & ſpirituum defectum reſtituens.

In VITALI: Aër ob omni impuritate exulet & inquinamento, ſit ſerenus, lucidus, temperatus: ſi talis deſit, arte parandus odoratis foliis & floribus per cubiculum ſparſis. Animi παθήματα graviora in exilium proſcribenda, iram imprimis & terrorem cane pejus & angue fugiat, moderatô vero gaudiô animus exhilaretur.

In ANIMALI demum modus in ſomno & vigiliis ſervandus: Quies præferenda exercitiis, hâc enim ſpiritus recolliguntur, imò laboribus nocturnis hactenus inſtitutis planè ferias imperet æger; alvus commoneatur officii ſui: Veneri, ſpirituum humidiq; radicalis enervatrici, valedicat. Hiſce ſingulis ritè obſervatis, brevi Syncopen, Summô Archiatrô adjuvante, remiſſuram non dubito.

CASUS XIII.

De *VOMITU CRUENTO.*

ADoleſcens XX. annorum corporis rarioris, temperamenti ſeroſioris, phlegmatico-cholerici, oriundus ex locis mari balthici vicinis, à teneris ſalitorum ciborum, pernarum, pis-

cium, panis craſſioris, lacticiniorium uſu aſſuetus, exercitiis conſuetis, ſaltatoriis, gladiatoriis deditus, cum potu aliquando largius repletus, noctu frigidiori, nebuloſo tempore domum conceſſiſſet, per aliquot dies ſentit appetitum imminutum, pallere faciem, reſpirationem difficiliorem, imminentem ἔκλυσιν, dolorem gravativum ac æſtum quendam in ſiniſtro hypochondrio, adhuc tamen ὀρθοςάδιος & exercitia ſolita, templum menſamque frequentans, confidens in coronâ ſodalium, exire ob δυσαρέςησιν cogitur, & de ſubito per os ſanguinem purum, grumoſum tamen ſimul, excernit ad aliquot uncias; curatur tunc temporis. Excurrit verò interim jam biennium, nuper eosdem experitur manes, ſanguinem ἀθρόως ad libram unam circiter rejecit, cum pulſu debili & frequenti, frigore extremorum, lipothymiâ, idque poſt duos dies elapſos cubantem in dextrum latus denuò fatigat, urgentibus lipothymiis ad aliquot ſucceſſivè horas, appetitus dejectus, alvus non facit officium. Petitur conſilium.

RESOLUTIO.

Affectus, quo juvenis hujus vita periculo exponitur, ut hiſtoria refert, ſi ipſam materiam rejectam modumque ejiciendi ſpectamus dicitur Vomitus Cruentus; malum maximè calamitoſum, juxta *Hipp.* 4. *aphor.* 25. quo nullum præſentius vitæ flammam extinguere & adventantem quaſi mortem magis oculis ſubjicere valet, dum manifeſtò purpura ſanguinis, quâ ſalvâ vita producitur & contra, è corpore eliminatur & cum impetu ejicitur.

Hic autem cum ὅλῳ τῷ γένει, *toto genere* præternaturalis ſit, ſolutæque unitatis morbum & ſuo modo intemperiem velut umbra corpus ſequatur, meritò ſymptomatum claſſibus annumerandus, & in ſpecie ad actiones ventriculi depravatas quoad motum p. n., quoad materiam verò ad excretorum vitia toto genere, ut diximus, præternaturalia, ſeu ſubſtantiâ peccantia referendus eſt. Ejicitur quippè materia ad nutritionem ſpirituumque generationem dicata per inſuetas vias impetuosè ſurſum verſus, quarum officium aliàs eſt, contenta deorſum ablegare.

Et licet nonnunquam viſi ſint ægri liberati per vomitum ſanguinis, tanquam per excretionem criticam ab aliis gravioribus ſymptomatibus, qualia exempla allegat *Zacut. Luſit. l.* 2. *M. P. Hiſtor.* 10. *Langius l.* 1. *epiſt.* 40. *p.* 193. illa tamen huc non quadrant, neque affectum hunc noſtrum ex ſymptomatum numero excludunt.

Quoad *motum* affectus noſter chronicus quidem videri poſſet, non tam ratione ſui, quàm cauſarum, cum

cum immediatæ, tum mediatæ proximioris, quarum illa ob tonum laxum, calorem debilem, motumque perpetuum tam facile amoveri nequit, hæc verò ſenſim in corpore congeſta, viſcerum tonum variè deſtruxit, unde non poteſt non ille ipſe in longum produci tempus, quemadmodum etiam exempla teſtantur duraſſe talismodi vomitus ad aliquot annos; magis tamen æmulatur, quoad paroxyſmum, acutorum naturam, cum ſanguinis excretio omnis exceſſiva citum vitæ periculum minetur.

Quoad *morem* magnus omnino dici meretur, ob adjuncta inprimis facultatis naturalis & vitalis ſymptomata; dein etiam ob conſenſum, quem habet ventriculus beneficio ſexti paris nervorum cum toto corpore, quâ de cauſâ metuendum, ne gravius inde oriatur malum.

Ut autem eò certiores ſimus de affectu hoc, operæ pretium erit, ut ſigna ejus paulò accuratius animo perpendamus.

Manifeſtant verò eundem inprimis Essentialiter Inhærentia; dum nemo non videt, adeſſe præter δυσαρέστησιν & nauſeam, tanquam vomitus individuos prodromos, manifeſtam & ſubitam ſanguinis per os rejectionem. Neque obſtat, quod per viam illam regiam, inverſo naturæ ordine, non rarò aliæ quoque partes, ut pulmo, aſpera arteria, caput ipſum ſimilie quid excernere ſoleant; differunt enim maximè excretiones illæ à noſtrâ ejiciendi modo, qui non eſt cum ſimplici exſpuitione, quæ ex oris partibus, non cum ſcreatu, qui ex aſperâ arteriâ, non cum tuſſi, quæ ex pulmonibus materiam excretam notat; ſed cum vomitu, ſeu motu ventriculi verſus ſuperiora facto, de quo regula generalis eſt: Quæcunque per vomitum ejiciuntur, ex ventriculo redduntur immediatè.

In Essentialiter Consequentibus ſimili ratione vomitum hunc ſanguinis arguentia deprehenduntur, ut in *actionibus naturalibus*, appetitus dejectus; in *vitalibus* pulſus debilis, frequens, lipothymia maximè urgens, & reſpiratio difficilis; in *qualitatibus mutatis* extremorum frigus & pallor faciei; in *excretis & retentis* alvi durities.

Causæ Prægressæ, error in rebus ſex non naturalibus commisſus, in cibo præcipuè, potu & motu, qui rarioris texturæ corporibus facilè maculam affricare aptus natus eſt, nec non aëris injuria, cui ſe æger noſter benè potatus noctu frigidiori temporeque nebuloſo expoſuit, ad affectum hunc producendum multum contulère, de quo in ſequentibus.

Neque diſſentit Similitudo, ſive *ad alios* fiat relatio; agnoſcit enim quilibet, vel ex vulgo quoq; ejusmodi ſubitaneam cum motus violentiâ materiæ alicujus per os rejectionem pro vomitu, & quidem ratione materiæ in ſpecie ſanguineum; ſive *ad ſe ipſum*, ante biennium enim eodem morbo laborans, pro tali habitus & curatus eſt.

Sub-

SUBJECTUM PRINCIPALE, ſeu ſymptomatis, eſt VENTRICULUS, univerſalis corporis noſtri coquus & promus condus, tam ſenſili prædītus archeo, ut non ſolùm, quæ toti corpori pro futura ſint vel nocitura, accuratè diſcernat; verùm etiam quæ ſibi peregrina ſunt & heterogenea, muneri ejusdem non convenientia, quam vicem noſtro hoc caſu ſanguis ſuſtinet, omni niſu eliminare ſatagat.

Afficitur in vomitu hoc cruento ventriculus ut ſimilaris, intemperatus redditus ab extravaſato ſanguine; ut diſſimilaris repletus eodem; præcipuè verò quoad utrisque communem unitatem, unde eò præſentius ad depravatum hunc motum à fundo verſus orificium ſuperius cietur.

SUBJECTUM MINUS PRINCIPALE, ſeu cauſæ, nominamus LIENEM, hujus mali focum. Concurrit per accidens quaſi œſophagus quoque, per quem, tanquam per canalem, expultrix ventriculi irritata motu vitioſo materiam peregrinam eò translatam cum impetu expellit; redundante hinc in reliquas corporis partes mali gravitate, totum enim corpus hîc ſuos ſimul patitur manes.

Afficitur ergò ventriculus non ἰδιοπαθικῶς, *eſſentialiter*, non enim rejicitur materia ibi genita, ſed δευτεροπαθικῶς, ſeu *per conſenſum*, & quidem poſitivum, tranſmiſſo à liene ſanguine acri mordicante, ejusque tunicas ſenſu exquiſitiſſimo præditas vellicante.

CAUSA IMMEDIATA PROXIMA eſt διαίρεσις, ſeu apertio vaſis unius vel alterius ſanguiferi, quam conſequitur ſtatim effuſio ſanguinis in εὐρυχωρίαν, ventriculi, & irritatio facultatis expultricis, agitatis in motus ſpasmodicos fibris nerveis maximè ſenſibilibus, quoad fundum inprimis & orificium inferius ventriculi, unde motu periſtaltico naturali inverſo quæcunque obvia cum impetu exturbantur.

CAUSA MEDIATA PROXIMIOR, quoad *eſſentiam*, eſt ſanguis, particulis ſalinis, acribus, alcalinis & ſulphureis fœtus, qui ὀργασμῷ concepto, non contentus ſpatio ſibi à naturâ conceſſo, vaſa capillaria in ventriculi parietibus dilatavit, eorum oſcula reſeravit, exedit, atque hunc affectum produxit.

Peccat hic ſanguis quoad *modum eſſendi*, 1. *quantitate*, non quidem per ſe, quod inde patet, quia poſt evacuationem hanc natura vix viribus ſuſtentandis poteſt ſufficere; ſed reſpectivè & per accidens, quatenus partim ob circulationem impeditam in vaſis ſplenicis & meſaraicis cumulatus eſt, partim vitioſè rarefactus exundationem affectavit.

2. *Qualitatibus* peccat tum primis, caliditate, tum ſecundis, tenuitate, raritate, tum tertiis potiſſimum, acrimoniâ ſalino-ſulphureâ, undè ad rodendum, naturamq; ſtimulandam aptiſſimus eſt.

Præcipuè verò 3. *motu*, tum *generationis*, tum *locali*. Generatus quippè fuit ſanguis hic vitioſus non ſolùm ratione materiæ, aſſumtorum minus bonæ notæ; verùm etiam ratione

tione efficientis, fermenti ipſorum viſcerum in depuratione ejusdem occupatorum.

Poſtquam enim qui reliquis omnibus proſpicit ventriculus ex aſſumtis alimentis paulò groſſioribus ſalia ſylveſtria in chylum redundantia ſecrevit, accedente errore externo accumulata eadem in maſſam ſanguineam per vaſa lactea dedita & collecta fuerunt. Hoc etiam inquinamento ſalino & tartareo obruta ſanguinis & ſeri cohobia, tantum abeſt, ut ſuffecerint eidem corrigendo & eliminando; ut potius proventum hunc abundè adjuverint.

Vitium enim primæ coctionis non facilè corrigitur in ſecundâ; neque in tertiâ. Hinc partes ſeroſæ, blandæ, quæ adhuc ſuperſunt, una acorem contraxêre, ſaliaque corroſiva & ſcoriæ bilioſæ feculentiores, ad ſegregandum in locis debitis indiſpoſita, eidem manſerunt permiſta, quæ poſtmodum, per viſcerum parenchymata filtratione factâ, ſenſim adhærent, vaſa minora obſtruxerunt, ut ita intumeſcere, turgeſcere, & exitu ordinario denegato, aliam ſibi viam quærere ipſum oporteat.

Motus localis ſeorſim attendi meretur. Irruit ſanguis in ventriculum per ῥευματισμὸν καὶ ἐπίσχεσιν, ſubitaneâ impulſione. Uti ergo hic eſt *recipiens*, debilitate partim nativâ, partim acquiſitâ conjunctâ; ita *pars mandans* eſt lien, ὤσει ſeu pulſione pollens, ob factam ibi ςάσιν, ob factam item rarefactionem & ebullitionem vitioſam.

Vaſa quæ ſint, quæſiti, diſſentientes autores offendimus, aliis arterias, aliis venas nominantibus. Cum *Highmoro* ſi faciamus, dicendum fuerit, pur arterias ſplenicas ad ventriculum penetrare ac vomitu ejici ſanguinem. Lien enim cum abundet arteriis præ omnibus viſceribus, hinc iis obſtructis veroſimile eſt, ſanguinem regurgitare & majori cum impetu per vas collaterale ferri ad ventriculum, ubi ob conceptum fervorem & majorem activitatem, quâ præ ſanguine venoſo pollet, hunc effectum facilè edere poteſt.

Nil obſtat tamen, quin & venas id præſtare aſſeramus, utraque enim vaſa hæc ſanguinem vehunt, utraque eundem datâ portâ effundunt. Ita *Riverius l. 9. c. 8.* putat, fieri communicationem hanc per venas, quod ramus venæ portæ in lienem divaricatus, multas propagines ad ventriculum mittat, & præterea vas breve adſit patentiſſimum, quod in ſtatu naturali continuò excrementum melancholicum in ventriculum eructet.

Utrumque hoc ut concedendum etiam eſt, ita de priori experimentum legi meretur apud *Valverdum l. 6. c. 5. p. 267.* qui in Cardinalis cujusdam, ſanguinis per vomitum rejectatione è vivis ſublati, cadavere diſſecto, ventriculo expreſſo lienem evidenter intumeſcere & contra expreſſo liene ventriculũ inſigniter ſanguine repleri per hujusmodi venam conſpexit. In noſtro ægro effuſio ſanguinis per vas breve ſine dubio in ventriculum peragitur.

Licet enim falſa ſit hypotheſis de ſucco melancholico, licet etiam conceſſeri-

ceſſerimus, nihil per vas breve ferri ex liene ad ventriculum, de quo legi poteſt *Dimerbrock. l. 1. anat. c.* 6. *p.* 32. in ſtatu tamen præternaturali id omnino negari non poteſt. Obſervatum quippe fuit per anatomen, tum ab aliis, tum *Magnifici D. D. Præſidis* noſtri memoriâ in fœminâ vomitu cruento extinctâ, vas breve calamum ſcriptorium majorem æquans à liene unico trunco in ventriculum aliquot ramis diſſeminatum, quorum unus ſtylum in ventriculum admiſit; non procul ab hoc, verſus inferiora aliud adhuc vas, ſed minus; ex liene ſolito longè majore ad ventriculum latum eſt, etiam pervium.

Reſerata ſcilicet in his, præter dicta, vaſa à rodentibus ſalibus, tunicas exedentibus, dilatata ab impetu, ab ὀργασμῷ, ab obſtructione ipsâ reliquorum vaſorum ſanguinis, unde repagulis laxatis promtè excidit & colligitur in capaci ſatis vaſe, ventriculo.

Hinc & ſucceſſione quadam exinaniuntur reliqui ſanguinis loculi, unde in prædicto caſu vaſa meſaraica reperta fuer vacua, quin omnes arteriæ & venæ ſanguinis vix veſtigium præ ſe tulerunt, præter arteriam magnam & venam cavam, parum ſanguinis concreti continentes.

Mediatæ Causæ Remotiores ſequuntur, quæ cum in affectu noſtro plurimum conferant, maximè ſunt perpendendæ, quas inter primò ſe offert

Ex Naturalibus, Temperamentum phlegmatico-cholericum, quod ad humores in corpore ſeroſos, ſalibus alcalibus, bilioſis impraegnatos, pro variâ corporis diſpoſitione & diætæ erroribus, producendos maximè facit.

Nec minus conſentit Habitus Corporis rarior, qui conſimilem teneriorem ſanguinis texturam importat, unde facilè fluxilior, acrior & ſeroſior redditur.

Ex Non Naturalibus conſiderandus venit

Aer, cui ſe æger noſter benè potatus expoſuit, isque frigidus, nocturnus, nebuloſus. Hic uti aliàs morborum ferax, ita etiam hujus mali faces accendiſſe videtur, quatenus & inſpirando & corpus ambiendo humores, largiori potu in motum citatos, ſubitò congelaſcere fecit, anſamque non ſolum præcedentibus ſymptomatibus, verùm etiam ſequenti malo dedit. Accedit locus mari balthico vicinus, qui per ſe incommodis quamplurimis corpora humana mactare ſatis potens eſt, dum continuò ob marinam uliginem & ſqualorem aër craſſior & denſior, aquæ etiam duriores & crudiores ferè fixitati humorum & diſpoſitioni ſcorbuticæ apprimè favent.

Victus errores quantum ad producendum malum contulerint, non pluribus opus eſt adducere. Malus corvus, malum ovum; quia enim à teneris ſtatim aſſuetus eſt cibis ſalitis & difficilioris coctionis, non mirum, quod ſanguis ejusmodi pravus, charactere ſalino ſcorbutico fœtus, productus fuerit. Singuli ejus commatis

ſunt; qui lutoſum & ſalinum ſanguinem generare ſolent, corporiq; alendo minus utilem. Neque Potus largior indictus abire debet, quippe qui & ſalium vehiculum conſtituit, & ſanguinem fluxiliorem dedit, ut eò faciliùs & citiùs vaſa ad ventriculum tendentia aperire & erodere potuerit.

Motus, quo æger non ſemel in exceſſu peccavit, (utpote deditus omnino exercitiis violentis gladiatoriis & ſaltatoriis) non ultimum meretur locum, ſiquidem per motum nimium, inprimis poſt cibum ſumtum, chylus crudior & impurior in vaſa præcipitatus, & hinc cum ſanguine vitiosè confermentatus, in cohobiis ejusdem majus exhibuit negotium, congeſtis ſenſim ſcoriis omnis generis, fermentum viſcerum inquinantibus & deturpantibus, unde denuò perpetuo ſuo motu illuc latus reportavit quisquilias.

Ex Præternaturalibus tandem cauſæ loco poni poteſt ipſe affectus, quo ante aliquot annos æger noſter vexatus fuit, qui, licet tùm temporis curatus fuerit, potuit tamen vel levi quodam errore, ſemel ſtratâ viâ, facilè iterum propullulare, imprimis cum ejusmodi vitioſa diſpoſitio partium tum ſolidarum, tum fluidarum à variis erroribus rerum nonnaturalium, ut ex hiſtoriâ patet, introducta fuerit.

Plurimùm quoque contulit, ſi non omne, Scorbutica διάθεσις, quæ uti fertiliſſima mater aut noverca potius eſt omnis generis ſymptomatum; ita quoque, ſi cum calidiori temperaturâ, cum lixivo ſanguinis ſtatu conjuncta ſit, præprimis hunc noſtrûm fœtum excludere obſervata eſt.

Hinc non mirandum, tam varia machinæ humanæ facultatum ſymptomata affectum noſtrum comitari, quorum jam ratio reddenda venit.

1. *Appetitus adeſt imminutus*, ob caloris ventriculi deſtructionem, fermenti diluitionem, & parietum laxationem, quæ omnia unicam ferè cauſam agnoſcunt ingurgitationem nimiam potulentæ materiæ, hâc enim ratione calor, quia tantæ quantitati par eſſe non potuit, obtuſus eſt, fermentum humiditate ibi moram nectente dilutum & feculentum redditum, parietesque moderatoribus hisce læſis, facilè laxati fuerunt, longè verò magis id factum hinc, ubi in cavitatem hanc peregrinus hoſpes ſanguis inundavit.

2. *Pallet facies*, ob depauperatum ſanguinem, omnis enim faciei ζωτικὸν ἄνθος & vigor ab hoc unicè mutuandus eſt.

3. *Reſpiratio difficilis eſt*; quoniam ſanguis, circa lienis & ventriculi regionem reſtagnans, gravat atque tendit diaphragma, unde in motu ſuo impeditur, &, cum reſpirationi maximè inſerviat, eandem reddit difficilem.

4. Ἔκλυσιν *imminentem* non tam defectui ſucci nutricii ex inappetentiâ reſultanti adſcribimus, unde vires non debita incrementa accipiunt; quàm ſanguini extra oleas vaganti,

 & co-

& coagulato in ventriculo, reliquo vitiosè in corde rarefacto.

5. *Dolor gravativus ac æſtus ſiniſtri hypochondrii adeſt*, ob ſanguinis copiá, lienem & vaſa inprimis eò tendentia in extremitatibus ſuis obſtructa occupantem, qui diſtendendo ac gravando moleſtus, non poteſt non dolorem excitare & quidem gravativum, ob viſceris illius ſtructuram, quæ non adeò fibris nerveis, ſaltim ſibi relictis, ac reliquæ partes ſenſibiliores, intertexta eſt. Adeſt quoq; æſtus, ob eandem cauſam, ubi enim affluxus ſanguinis, ibi quoque calor ſentitur.

6. Δυσαρέστησις partim cacochymiam gravantem nunciat, partim præco ipſius vomitus eſt, ob communem tunicam in ore ſe exerente, & in toto corpore labore ventriculi.

Hæc omnia, quamvis unà cum ſubſequente vomitu, adhibitis remediis, deſeruerint ægrum noſtrum per integrum biennium; nihilominùs tamen, materiâ denuo collectâ recurrunt, idemque malum excludunt. Et quoniam exindè non exigua vis machinæ corporeæ infertur, hinc porrò ſeſe offerunt.

7. *Pulſus debilis*, qui ab exhauſto ultra εὐφορίαν ſanguine, ſpirituumque vitalium defectu ortum ducit.

8. *Frequens*, ob uſum urgentiſſimum, dum illud, quod propter imbecillitatem virium magnitudine præſtare non poteſt, frequentiâ reſarcire conatur natura.

9. *Frigus extremorum* conſequitur ſanguinem verſus fontem ſuum vocatum; uti enim moderatoris vitæ noſtræ archei officium eſt, in ſtatu naturali diſtribuere ſanguinem & calorem in omnes corporis partes; ſic in ſtatu præternaturali ſæpè viſitur, ut contrario motu ſanguinem à peripheriâ ad centrum revocet.

10. *Lipothymiæ* eadem ferè eſt ratio, inductæ à reſolutione ſpirituum & grumeſcentiâ ſanguinis reliqui.

11. *Repetit malum* poſt duos dies, & quidem *decumbente in dextrum latus ægro*, novo per circulationem ſanguine ad hiantes vias nec dum occluſas appellente, & poſitu hoc ἕξιν καὶ εὐθυωρίαν ſeu decubitum ad inferiora magis inveniente.

12. *Alvus* deniqúe *non facit officium*, vitio archéi, qui ut nullis actionibus in toto corpore in eujusmodi turbis ritè invigilare poteſt; ita quoque in ſecretione inutilium quaſi obdormit.

Conſideratis itaque his omnibus, quæ ceu cauſæ affectum anteceſſere, & quæ ut ſymptomata illum ſecuta ſunt, videndum nunc eſt, quale ſit ſtatuendum PROGNOSTICON.

SALUTIS & MORTIS reſpectu ſi ægrum conſideramus, facilè patet, non carere illum periculo, ſiquidem metuendum, ne vel cum illâ ipsâ frequenti ſanguinis per vomitum rejectione ipſam purpuream ſimul ejiciat animam, vel pretioſiſſimo illo vitæ theſauro & irreparabili, ſanguine ſcilicet, privatus, cachexiam & hydropem ſibi contrahat, quorum poſterius paucos admodùm, ut practici annotarunt, reconvaleſcere ſivit,

vit, quinimò neminem ex vomitu cruento hydropem paſſum conſervatum ſe vidiſſe ſcribit *Dodonæus*. Neque ſymptomata hîc maximè urgentia, ut pulſus debilis & frequens, lipothymia, frigus extremorum, per aliquot dies perſeverantia boni quid important, quippe quæ de affectus hujus magnitudine abundè teſtantur. Nihil omnius tamen, cum æger ſit juvenis, cum ab eodem morbo jam ſemel feliciter liberatus, cum certo potiſſimum corporis poſitu magis vomitus reciprocet, & inducias det, ſpem amplam concipimus futuræ liberationis, & recuperandæ ſanitatis, modò ipſe ſe non deſtituat, dictisque audiens ſolicitè omnia obſervet præſtanda.

Nec de BREVITATE paroxysmantis morbi dubitamus, diu enim œconomia vitalis hunc ſtatum ſuſtinere non poterit, ſed longius tamen temporis ſpatium pro recuperandis viribus, viſcerum tono, & ipſius ſanguinis κράσει corrigendâ requiretur, in quibus ſingulis tamen jam memorata non parum nos confirmant.

EVENTUS MODUM dicimus futurum lentâ converſione *ad ſalutem*, occluſis nempè vaſorum oſculis ſanguinem dimittentibus, obſtructis verò circa lienem reſeratis, ut liberè iterum circulari poſſit ſanguis, quo facto facilè erit occurrere reliquis ſymptomatibus, per alterantia ſanguinem & confortantia.

Hinc poſito prognoſtico, proximum erit, ut ad CURATIONEM nos accingamus, ſecuti, juxta METHODUM MEDENDI, INDICATIONUM triadem. CURATORIA ipſum morbum, ex intemperie & unitatis ſolutione, conflatum tollendum eſſe monet. PRÆSERVATORIA, quæ circa cauſas amovendas occupata eſt, ſanguinem acrem temperandum vaſorumque obſtructionem tollendum innuit. VITALIS ſymptomata urgentiſſima, ne filum vitæ abrumpant, ſollicitè attendit & virium reliquias conſervat.

Satisfiet his ex TRIPLICI remediorum FONTE & quidem primò omnium ſeſe nobis exhibet ex CHIRURGICO VENÆ SECTIO, quæ an in ægro noſtro locum habeat vel indicetur, diſquirendum eſt.

Vires ſanè maximè ſunt debiles, proſtratæ, minimeque ad illam ſuſtinendam ſufficientes apparent. Deinde tantum ſanguinis jam dum per vomitus crebriores rejectum eſt, quantum nec in robuſtiſſimis venæ ſectione detrahere prudens auſerit medicus; quinimò lipothymiæ urgentes hanc ipſam reſpuere videntur. Nihilominùs verò cum ex duobus malis eligendum ſit minus: cum deflectens ab orbitâ ſuâ ſanguis in circulum ſuû revocandus, cum lipothymiæ ſint recuperabiles & tranſitoriæ, proficuam & neceſſariam illam aſſerimus.

Hinc, ſimulac pauliſper recollectæ erunt vires, ut ſufficientes videantur huic negotio, vena aperiatur ſaphena vel pollicaris in dextro pede, & emittatur ſanguis ad unam vel alteram unicam. Si enim natura ferre

poteſt tam enormem profuſionem, quid ni facilius longè minorem effuſionem, prudenti manu pro lubitu regulandam, ſuſtinuerit?

Utque eò magis fiat revulſio à ventriculo, ex uſu quoque erunt Cucurbitulæ Siccæ hypochondrio ſiniſtro applicandæ, item Frictiones extremorum, quò ſanguis ſenſim in vaſa ordinaria remeet, neque diuturniori morâ circa præcordia ſubſiſtens grumeſcat, malumque malo exitu finiat.

Primariò verò præſidia eaque validiora nobis ſuppeditat Pharmacia, in quâ conſuetâ methodo primò ſe offerunt Lenientia, indicata tum à cacochymiâ ſeroſâ & biliosâ, tum ab alvi adſtrictione, imò imperata quaſi ſola, quia purgantia propriè dicta minus in paroxyſmo tuta ſunt, metuendumque in eo, ne vires magis labefiant, vaſa verò majorem apertionem & irritationem patiantur.

Cumque affectus requirat adſtringentia vaſa & vias, vel hoc ſolo nomine quoque de lenientibus cogitandum eſt, ut interpolata ſtatui naturali conformem proceſſum ſervent.

℞. *Elect. lenitiv.* ℥ij.
rhab. Alex. ʒß.
cryſt. ♀ ʒß.
ſyr. roſ. ſolut. q. ſ. ſacch. parum.
M. F. l. a. Bolus.
S. Lindzucker auf einmal.

℞. ▽ *laxat. Minder.* ℥ij.
extract. rhab. ℈i.
mann. calabr. ʒß.
M. F. Hauſtus.
S. Laxiertränckleín auf 1 mal.

℞. *Rad. alth. glycyrrh. ana* ʒiß.
rhab. Alex. ʒi.
fl. anth. fumar. 4. cord. ana pij.
pulp. tamarind. ʒß.
paſſul. min. mß.
caſſ. lign. ʒß.
Conciſ. contuſ. gr. m. coq. inſ. q. ſeri lact. capr.

℞. *Col.* ℥iij.
adde *mann. puriſſ.* ʒß.
M. F. Hauſtus. S. Ut ſupra.

Præparantium locum tuebuntur, quæ ſanguinem bilioſis ſcoriis refertum contemperant, illum à vaſis ventriculi repellunt, & ulteriorem influxum prohibent, in quem ſcopum ſequentibus uti poſſumus.

℞. *Aq. papav. rhœad. acetoſ. plantag. ana* ℥iß.
ſang. ſymph. ʒß.
ſyr. corall. rubr. de roſ. ſicc. ana ʒiij.
M. F. Julepus.
S. Alterir- und Stärcktränckleín.

℞. *Aq. torment. biſtort. plantag. burſ. paſt. ana* ℥i.
centinodii, traumat. compoſ. ana ʒvi.
℞*æ papav. rhœad. viol. ana* ʒij.
ſyr. myrtin. ʒß.
M. F. Potio.

Quod ſi confirmatis viribus ad expurgandam cacochymiam & præſervandum morbum impoſterum fortioribus uti integrum ſit, ſequentia exempli loco eſſe queunt.

℞. *Pulv. laxat. veget.* ℈i.
reſin. galap. gr. iij.
♁ *diat. g. v.*

☍ *fæ-*

🝆 fœnic. gutt. j.

M. S. Purgier Pulver auf 1 mal.

℞. *Extr. panchymag. Croll. gr. xv.*
reſin. ſcammon. gialap. ana gr. iv.
🝆 aniſ. gutt. ij.
elix. ppt. q. ſ.

M. F. Pilulæ.

S. Purgier-Pillen auf 1 mal.

℞. *Rhab. Alexandr. elect. fol. ſenn. Alexandr. ſ. ſ. ana ʒij.*
fibr. helleb. nigr. ʒi.
fl. 4. cord. ana pj.
Infund. in ſ. q. ſeri lact. capr. per ♀, manè ebulliant.
Colat. ℞. *℥iij.*
adde *crem. 🜿ri gr. viij.*
mann. puriſſ. ℥i.

M. F. Potio.

M. S. Purgiertränckleiñ auf einmal.

Vomitoria conſultiùs omittuntur; quamvis enim adhuc in ipſo ventriculo aliquid materiæ vitioſæ latitare poſſit; hic tamen vomitus vomitu non curabitur, ſed potius promovebitur, ſiquidem ob vehementiam & ſtimulum eadem quæ in purgantibus, imò multò magis ſunt metuenda. Illa ergò, quæ ventriculum malè habent, potius reſolvenda & diſcutienda.

Plurimum verò ſpei ponendum meritò in Clysteribus, quod citra omnem moleſtiam alvum expediant, nec per locum affectum, quod purgantia videntur facere, magis evacuent.

℞. *rad. lil. alb. malv. alth. aſpar. ana ʒß.*
herb. 5. emoll. chamomill. fol. ſenn. ana mß.
fl. perſic. malv. arbor. acac. ana p. iij.
ſem. fœn. græc. lini, ana ʒiij.
fic. ping. n. vi.
Coq. in ſ. q. 🜄 ſimpl.
Col. ℞. *℔j.*
adde *elect. diacathol. ʒß.*
⊖ 🜿ri ℈i.

M. F. Clyſter. Applicetur, ut decet.

℞. *rad. ebuli, fœniculi, althææ, ana ʒß.*
fol. heder. arbor. fumar. violar. parietar. ana mj.
fl. chamom. hyperic. ana mß.
rhab. Alex. ʒi.
fol. ſenn. ſ. ſt. ʒij.
prun. Damaſc. n. vj.
Coq. in ſ. q. 🜄 ſimpl.
℞. *Col. ℔j.*
elect. lenit. diaphœnic. ana ʒß.
ol. thapſ. barbat. ℥i.
⦶ ♁iat. ʒi.
vitell. ovi n. j.

M. F. Clyſter.

Diuretica non minus ex uſu erunt, ut horum ope vaſa meſenterica & ſplenica reſeremus, ſanguinis motui libertatem fœneremur, & unà amurcam bilioſam & pituitóſam corrigamus.

℞. *Arcani 🜿i Sennert. ~ ⊖ ♂lis ana ʒi.*

M. D. In vitro.

S. Eröffnende Mixtur.

℞. *Lap. ♋ ppt. ʒß.*
hepat. rubr. Dreſd. ℈i.
croc. ♂ aperit. gr. x.

M. F. Pulvis.

S. Eröffnendes Pulver auf 2 mal.

℞. *🜄 aperitiv. Schröd. ℥ij.*
clyſſ. ♁ii 🜿rati ℈iß.

ſyr.

ſyr. dialth. Fernelii q. ſ.
M. F. Potiuncula.
S. Eröffnendes Träncklein auf 1 mal.

DIAPHORETICA vix prætérquam temperatiora convenient, eum in finem potiſſimum ſeligenda, ut grumeſcentiam ſanguinis diſſipent, & ſanguinis motus ad peripheriam ſuam derivetur magis.

℞. *Bezoar. ♂lis, extr. torment. ana ℈ß.*
laud. opiat. gr. ß.
M. F. Pilulæ.
S. Zertheil-Pillen auf 1 mal.

℞. *Elect. diaſcord. Fracaſt. ʒß.*
CC. uſti ppt. ℈ij.
ſacch. q. ſ.
M. F. Bolus.
S. Schweißtreibender Zucker auf 1 mal.

℞. *Pulv. bez. Sennert. bez. ♂lis cachect. ana ℈j.*
lap. bez. occ. gr. vi.
magiſt. anod. gr. iij.
M. F. Pulv.
S. Schweiß-Pulver auf 2 mal.

ALTERANTIA & CONFORTANTIA deníque exoptatum ferent auxilium, unicè hinc & præcipuè exoſculanda, quæ nimirum qualitates vitioſas ſanguinis intimiùs corrigunt, parietes ventriculi conglutinant, ipſiusque tonum reſtituunt, & vires labantes in priſtinum robur aſſerunt.

℞. *Eſſent. traumat. D. D. Præſ. ʒ ij.*
anod. ℈ß.
M. S. Sonderbare Tinctur.

℞. *Ræ antiph. ʒiß.*
D. In vitro. S. Ut prius.

℞. *Ræ ♂ adſtr. corall. ana ʒi.*
hæmatit. ʒß.
S. Anhaltende Tinctur.

℞. *Conſerv. menth. acetoſ. cichor. ana ʒß.*
ſpecier. de gemm. frig. diatr. ſandal. ana ʒi.
gum. tragac. corall. ppt. lap. ♋ ppt. ana ʒß.
croc. ♂ adſtring. ℈i.
Ræ corall. ℈ß.
M. c. ſ. q. ſyr. papav. rhœad.
F. l. a. Electuar.
S. Kühlende Lattwerg.

℞. *Croc. ♂ adſtr. ebor. ſ. ▽ ppt. corall. ppt. ana ℈i.*
ſang. Dracon. 🜃 ſigill. ana ʒß.
laud. opiat. gr. j.
M. F. Pulvis.
S. Anhaltend Magen-Pulver auf fünfmal.

℞. *Aq. acetoſ. endiv. plantag. bugl. borrag. ana ʒi.*
cordial. Herc. Saxon. frig. centinod. ana ʒß.
mag. corall. lap. ♋ ppt. ana ʒß.
Ræ corall. ℈ij.
✕ ʒß.
ſyr. myrtin. parum.
M. F. Potio.
S. Stärck-Träncklein auf etlichmal.

℞. *▽ torment. plantag. centinod. ana ʒiß.*
cinam. ſ. v. ʒi.
lap. ♋ ppt. ʒi.
ſangu. dracon. mum. ppt. ana ℈i.
Ræ anod. ℈ß.
ſyr. de roſ. ſicc. q. ſ.
M. F. Potio. S. Ut ſupra.

℞. Se-

℞. ſemin. hyoſc. alb. gr. xv.
ſangu. Drac. corall. ppt. aa. ℈j.
lap. hæmat. ppt. ʒß.
nuciſt. ℈ß.
M. F. pulvis.
S. Anhaltend Pülverlein auf 5. mal.
℞. pulv. ſtypt. Croll. vel Dn. D. Præſ.
lap. ♋. ppt. ana ℈j.
laud. opiat. gr. j.
M. F. Pulvis.
S. Sonderbahr Pulver auf 2. mal.

Poteſt vehiculi loco ſumi *aqua plantaginis* vel *oxycratum*, quod *Riverius* in vomitu ſanguinis ſiſtendo maximo encomio extollit.

℞. ſpec. diamargar. frig. diatr. ſandal. ana ʒj.
ſangu. dracon. orient. finiſſ. lap. hæmat. ana ℈ij.
extract. torment. ʒß.
ſacch. alb. puriſſ. q. ſ.
M. F. l. a. Rotulæ.
S. Stärck-Küchlein.
℞. ▽ piloſell. plantag. ſanic. agrimon. ana ʒiß.
ſirup. corall. papav. rhæad. aa. ʒß.
Ræ corall. ℈ij.
eſſeæ hyperic. ℈iß.
ocul. ♋. ℈j
M. S. Blutſtillender Safft.

Nec EXTERNA ſtomacho apponenda erunt de nihilo, revellendo, roborando proficua.

℞. empl. diaphœn. fr. de cruſt. pan. ana ʒvj.
🝆 nuciſt. expreſſ. ʒj.
M. F. l. a. Empl.
S. Pflaſter gegen das Erbrechen.
℞. empl. de cruſt. panis ʒß.
cerati ſtomach. Cratonis ʒiij.
ſuccolat. maſtich. ana ʒij.
malax. c. 🝆 maſtich. q. ſ.
F. l. a. Empl.
S. Magenpflaſter.
℞. pulv. marrub. menth. abſinth. pont. ſtomach. Mynſ. ana ʒj.
N. M. cinamom. Zedoar. ana ʒiß.
ferment. ʒij.
✠ roſar. q. ſ.
M. F. l. a. Catapl.

Neque balſama ſeu linimenta hîc ſua carent laude, unde ſequens præſcribimus:

℞. 🝆 N. M. expreſſ. ʒij.
menth. maſtich. abſinth. ana gr. v.
macis. ſuccin. lign. rhod. a. gtt. iv.
balſam. Peruv. ʒß.
M. D. in pyxide.
S. Magen-Balſam.

Sacculus etiam applicari poteſt ſequens:

℞. rad. zedoar. galang. maſtich. ana ʒij.
herb. menth. mj.
marrub. abſinth. ſcordii. aa. mß.
fl. roſar. rubr. balauſt. hyperic. ana piij.
ſem. carv. aniſ. ana ʒiij.
xyloal. ʒj.
conciſ. contuſ. gr. m. inſuantur ſacculo irrorentur ▽ *menth.* imponantur calidè ventriculo.

DIÆTAM quod attinet, illa ipſa complementum addit curationi noſtræ, modò juxta præſcriptum probè obſervetur, ſiquidem errore hujus facilè omnia correcta & reſtituta peſſum ibunt.

In NATURALI ergò eligat CIBUM melio-

melioris notæ; panis ſit ex farinâ triticeâ vel ſecalinâ primariâ, benè coctus & fermentatus, vitentur contra ea groſſiora, aliique cibi antea conſueti, & illorum loco in uſum trahantur εὐπεπτοι, & benè nutrientes, non nimis aromatiſati & dulces, utpote in bilem facilè abeuntes. Ex carnibus animalium poſſunt eligi caro vitulina, vervecina, ſi ſint juniores, non nimis pingues, caro caponum, perdicum, aliarumq; avium, juniorum inprimis, exceptis aquaticis.

Gelatinæ maximo quoq; uſui erunt, quia temperant ſanguinem ab æſtu nimio, blandeque demulcent. Lac ſi deſiderat æger, adſumatur caprinum, in quo interdum chalybs candens ſit extinctus. Ova frixa exulare debent, & loco horum uti poteſt ſorbilibus. Piſces, ſi avidè deſiderentur, ſint ſaxatiles, & in aquis puris degentes. Potus quoque ſit moderatus, temperatus, non nimis calidus, ut cerevisia hordeacea benè defecata; vinum verò imprimis generoſius vitetur, aut ſucco citri prius temperetur.

In Vitali Aer, quantum poſſibile, eligatur purus & temperatus, ne vitioſam illam qualitatem ſanguis iterum contrahat. Nebuloſus enim, craſſus & frigidus, ut ſuperiùs dictum, maximè diſpoſitionem illam vitioſam in actum deducere poſſunt.

In Naturali Qvies in paroxyſmo cordi habeatur, vitetur decubitus in dextrum latus, & oppoſitum potiùs premat. Exulet motus omnis, unde in poſterum ille ipſe vehementior, inprimis poſt cibum ſumtum, cane pejus ac angue fugiatur, propter rationem ſuperiùs datam.

Somnus paulò largior, tum quia humectat corpus & partes ſalinas acres diluit, tum quoque, quia externis ſenſibus quieſcentibus vires magis recolliguntur & natura roboratur, utilis erit.

Animi pathemata vehementiora, ut ira, mœror, triſtitia, abſint, utpote quæ ſanguinem mirum in modum exagitant.

Excreta & retenta naturæ regulis reſpondeant, vel limitentur ad eaſdem, alvo pro re natâ ad officium ſuum monitâ, devitatis tamen aloeticis.

CASUS XIV.

De DOLORE COLICO.

Vir triginta circiter annorum, temperamento calido & ſicco præditus, macilentus, & ſtaturæ oblongioris, leges Diætæ non adeò obſervare ſolitus, ſed potius appetitui indulgens, cibis delectabatur partim calidis, bilemque adaugentibus, partim quoque flatulentis, ſæpiusque cerevisiam minus defæ-

catam,

catam, vinumque paulò liberalius ingurgitabat. Hinc quandoque adſtringi alvus ita cœperat, ut per aliquot dies obſerata nihil quicquam excerneret. Æger verò naturæ robori & bonitati, quâ aliâs gaudebat, hæc committens, de remediis parum cogitarat, hinc permanente adhuc alvi adſtrictione ventris dolores, maximè circa hypochondrium dextrum, & verſus umbilicum, oborti, inſignem perforationis cujusdam ſenſum & moleſtiam excitarunt, quibus quandoque murmura & borborygmi, cum ventris inflatione, Siti, Nauſea, & Vomitu humoris ſubamari & viscidi per intervalla ſuperveniunt. Doloris itaque acerbitate, metuque mali gravioris inductus Æger Medicum expetit conſilium.

RESOLUTIO.

AFFECTUS, quô Æger præſens laborat, COLICA eſt PASSIO, vel DOLOR COLICUS; adeoque ex illorum numero, qui *nomen* à *ſymptomate* & *parte affectâ* habent, monente *Galen. l. 2. m. m. c. 2.* Dolet enim Colon, inteſtinum craſſum, quod ἀπὸ τοῦ κολάζεσθαι, à *contorquendo*, & *caſtigando*, eò quòd doloribus ſit maximè obnoxium derivari ſolet, recenſente *Bartholin. Anatom. Reformat. p. 68.* quamquàm aliis magis arrideat derivatio ἀπὸ τοῦ κωλύειν, quod *retardare, removere, prohibere* ſignificat, ſiquidem in hujus inteſtini cellulis fœces alvinæ retardantur aliquamdiu atq; detinentur. Sed mittemus hæc, ad *Etymologiam* pertinentia; *remque* ipſam potius intuebimur.

DESCRIBI poteſt hæc paſſio: Quod ſit triſtis ſenſatio, ſive Aucta p. n. tactûs in inteſtinis, præſertim *Colô*, variaque perceptio, à membranarum & partium nervoſarum, in dicto præſertim inteſtino, continui ſolutione proveniens. Patet hinc, *Colicum dolorem* ad *ſymptomata* primæ claſſis h. e. *actionis læſæ* pertinere. Nolumus autem eam litem nunc noſtram facere, quâ aliâs, num per actionem *depravatam* an *auctam* potius, hæc læſio explicari debeat? controvertitur: cùm quicquid ſtatuatur, defendi, ſi rectè explicetur, poſſit, & cœteroquin parum momenti afferre ad curationem videatur.

Eſſe autem hunc & non alium Affectum, quò noſter excruciatur Æger, ea, quæ in Hiſtoriâ recenſentur, haut obſcurè indicant. Nam 1. ipſa adſunt *eſſentialiter Inhærentia*, *ſenſatio* ſcil. *triſtis*, ſive aucta p. n. variaque *in inteſtinis* & præſertim *Colo* tactus perceptio; quæ duo hujus ſymptomatis naturam & eſſentiam potiſſimum abſolvunt. Adſunt 2. *Eſſentialiter conſequentia*, ſiquidem Hiſtoria refert, præter *Alvi adſtrictionem*, etiam *Ventris murmura* & *inflationem* percipi, *nauſeamque* & *ſitim* cum *vomitu humoris ſubamari* & *viſcidi* acceſſiſſe. Quod ſi 3. *prægreſſas* examinemus

nemus *cauſas*, tales ſanè extiterunt, ut ejusmodi paſſionem haut difficulter producere potuerint, prout poſteà circa Cauſſarum inveſtigationem pluribus oſtendetur.

SUBJECTUM nunc ſ. PARTEM AFFECTAM quod attinet, partim *Ventris* in genere fit mentio, partim verò & præſertim *Hypochondrii dextri*, & *umbilici regio*, in Caſu noſtro denòminatur, ut proindè non obſcurè pateat, ſi de parte principaliter affecta ſermo inſtituatur, *Colon* eſſe, ceu ſuperius quoque innuimus; hinc quamvis *Colica paſſio latè* ſumta omnem inteſtinorum Dolorem ſignificet, noſtrum tamen Ægrum Colico dolore *ſtrictè* acceptô affligi, ipſa regio, quam cruciatus hic maximoperè occupat, & quæ Coli dicitur, oſtendere poteſt. Eſt enim *Colon* craſſorum inteſtinorum ſecundum, cœteris multò amplius & latius, unde κοῖλον quaſi, ſeu *cavum* aliis dici videtur. Incipit, ut verbis *Diemerbrockii* dicam, circa os Ilium dextrum, proximo ibidem Reni ſe jungens, hinc ſurſùm aſſurgit, & facto ſub jecore flexu transverſim ſub fundo ventriculi (cui mediante omento annectitur) pergit, & à ſiniſtris Lieni Renique ſiniſtro tenuibus membranis adhæret, atque circa os ilium ſiniſtrum, factô flexu, Recti inteſtini principium orditur. Quæ ſitûs & conformationis variis diſtinctæ cellulis ratiò in hunc abit uſum, ut dicto in Inteſtino fæces alvinæ coacerventur, & usque ad excretionis tempus detineantur. Reliqua, quæ modo recenſitis addi poſſent, apud Anatomicos videantur.

Undenam verò Æger hoc mali genus patiatur inquirere jam inprimis convenit, cùm effectus nonniſi remotâ cauſsâ ceſſare ſoleat. Ordine ut progrediamur & primò de CAUSSA PROXIMA dicamus, ſolutionem continui in membranis, partibusque Inteſtini potiſſimum Coli nervoſis, non tam factam, quàm fientem, ſuperius allata Affectus hujus definitio accuſat. Hinc enim augetur p. n. vel depravatur in partibus maximè ſenſibilibus, illa tactûs perceptio, ſpiritusq; in partibus iſtis hoſpitantes in varias ἀταξίας vel inordinationes adiguntur.

Hanc continui ſolutionem ſub improportionati objecti ſchemate produxerunt CAUSSÆ MEDIATÆ, quarum PROXIMIORES in *Humores* & *Flatus* rejiciendæ hoc quidem in Caſu videntur; ſiquidem non ſolum Bilis, ſed etiam Pituita glutinoſa ſeu viſcida illi permiſta, ſymbolum ſatis evidens conferunt; quam humorum miſcelam Flatuum quoque haut infrequentem cauſſam eſſe ſtatuit *Sylv. l. 2. c. 21. ſ. 9.* ipſaque id ratio & experientia confirmant. Hinc quamvis chylificationis in ventriculo vitium primas quaſi turbas moveat, Bilis tamē aliiq; humores excrementicii ad inteſtina tranſmiſſi potiſſimum accuſandi, quippe qui p. n. in Inteſtinis ſubſiſtentes, & coacervati particulis ſuis ſalino-acidis atque glutinoſis, nervoſas Inteſtinorum partes inſigni cum cruciatu

ciatu vellicant; exituque denegato in flatus reſoluti adeò quandoque Colon diſtendunt, ut etiam brachii amplitudinem cavitate ſuâ adæquaſſe obſervatum fuerit, prout exempla apud *Schenck. l. 3. obſ. de Inteſt. p. 174.* Plater. *l. 3. Obſ. p. 656.* occurentia teſtantur.

Quod ſi jam porrò CAUSSARUM REMOTIORUM inſtituimus examen, & eos juxta duplicem *rerum naturalium, non naturalium,* & *p. n.* claſſem conſideramus, non parum in lata ſententia confirmamur. Nam inter *res naturales* ipſa nobis Hiſtorie *Temperamentum* Ægri calidum & ſiccum ſ. cholericum oſtendit, quod ad evidentem particularum ſulphureo-ſalinarum productionem maximè aptum atque diſpoſitum eſſe indies experimur. Ut ne jam dicamus, *habitum corporis* macilentiorem tali temperamento multum debere, præterquam quòd *ſexus Virilis*, præ muliebri, plerumque hoc malo magis & frequentius infeſtari ſolet. *Res non naturales* quod attinet, patet ex hiſtoria affectus, Ægrum de ligitima *victus ratione* parum fuiſſe ſollicitum, quin potius genio ſuo indulſiſſe, & cibis bilem ac pituitam adaugentibus, flatusque generantibus delectatum, *Libere* quoque & *Cereri* ſtrenuè litaſſe. Jam vero conſtat, quas Vinum, præſertim recens, & Cereviſia minus defœcata excitare turbas & poſſint & ſoleant; Flatuoſum omne eſt muſtum, ait *Galen. l. 2. de Aliment. facultat. c. 9.* neq; inſolita res eſt, Cereviſiam nimis recentem ventrem inflare, turbare alvum, atque inteſtinorum creare dolores, vid. *Sebiz. l. 4. de aliment. facultat. c. 4. p. 1154.* Poſſemus hæc prolixius deducere, ſi in Hiſtoria morbi obſervata hactenus diætæ ratio paulò ſpecialius deſcripta fuiſſet. Sed plerumque Ægri, quid rei geſſerint, Medicum celant; ſemetipſos potius, quàm illum decipientes, dumque ſanis omnia ſana putant, eò facilius mediocritatis, naturæ ſuæ convenientis leges transgrediuntur. Ad tertiam claſſem, quæ *res p. n.* comprehendit, accedentes, equidem quibus Æger obnoxius morbis fuerit, aut etiam laboraverit, Hiſtoria non recenſet, niſi quis forſan illam *alvi adſtrictionem*, quam interdum paſſus eſt, eò referre velit, quippe quæ aliàs ſanis non æq; accidere ſolet. Hanc ſi excipiamus, robur naturæ, quo hactenus uſum fuiſſe Ægrum, perhibetur, innuere videtur, ſatis eum bellè, adeoque à morbis, præſertim iis, quæ inteſtinis inſidias ſtruunt, plerumque immunem hactenus vixiſſe. Silente verò Hiſtoriâ, non eſt, ut extra oleas vagemur.

Non deſtituimur autem propterea rationibus, quibus, deducto nunc cauſſarum examine, SYMPTOMATA, quæ dictus dolor ſecum traxit, & quorum in Caſu noſtro facta mentio eſt, illuſtremus. 1. enim illa ipſa *alvi adſtrictio* & *conſtipatio* vix aliunde, quàm à viſcerum ſiccitate, & materiâ glutinoſa parietibus inteſtini Coli adhærente, commodius deducetur, quandoquidem ipſa ratio dictitat, Cibos calidos ſicciores, imò & craſſiores, ſicuti

ſicuti coctionem primam valde turbant, ita in ſecundâ non fieri meliore; ſed bilis & pituitæ viſcidæ proventum ubique deponere, hincque ad fœcum alvinarum duritiem plurimum conferre, præſertim ſi quis ſui curam negligentius geſſerit, quod Ægrum feciſſe ex Hiſtoria patet. Hinc 2. *Dolores Ventris* præſertim *circa Coli regionem* ſunt oborti, eò quòd hoc inteſtinum, ceu ſupra oſtendimus, ſubjecti rationem ſubeat, hujusque tunicas, & membranam interiorem Humores bilioſi & acres lancinent, ac pituitoſi & viſcidi in flatus reſoluti diſtendant, ſicque ſolvendo continuitatem cruciatus inſignes cauſentur. *Murmura* interim 3. una percipiuntur, certa flatuum indicia; ſiquidem in amplo ſatis Coli ſpatio modò dicta materia pituitoſa glutinoſa cum bile juncta, tantò facilius in flatus reſolvi, & vagos Ventris dolores, quin certâ etiam ratione alicubi fixos & terebrantes excitare poteſt. Subſecuta tamen 4. *Ventris inflatio*, ab excrementorum, quæ excerni debebant, durante per aliquot dies retentione; hinc enim flatus ab exitu prohibiti, amplius ſpatium cum tempore quærentes, Coli cavum non ſine moleſtia diſtenderunt, & propter hujus inteſtini ambitum, magnam abdominis regionem inflarunt. Neque ibi turbæ hæ ſolum excitatæ, ſed 5. etiam *Sitis* cum *Nauſea*, & ſubſequente materiæ ſubamatæ & viſcidæ *Vomitus* ſupervenerunt, eò quòd talis ſaburra, in Ventriculo æque ac inteſtino Colo contenta, ſtomachum quoque irritarit, & præter inductam ſiccitatem, Sitis cauſam, per conſenſum ex communione Nervorum à ſexto pari prodeuntium, ventriculumque & inteſtina amplectentium, affectô Colô, in motûs ἀταξίαν unà rapuerit.

Quibus ita perpenſis juxtâ ac expoſitis, quid ſpei Ægro, ſanitatem quaſi anhelanti ſuperſit, & quale PROGNOSTICUM, ratione *eventus*, hinc colligere liceat, proximum eſt ut ediſſeramus. Patet autem ex *proœmio* noſtro, quàm periculi non expers, ac dolorum pleniſſimus Affectus ſit Dolor Colicus, quippe cujus tanta quandoque ingruit violentia, ut rectè dixerit *Trallianus. l. 10. c. 1.* ita laborantes mori ſæpius, quàm diutius hoc cum Affectu conflictari, malle: imò nonnulli hos dolores perferre non valentes, ſibi necem intulerint, uti teſtatur *Gal. l. 2. de Compoſ. med. ſec. loc. c. 1.* Interea tamen cùm præſenti in Caſu mali cauſſa non adeò ſit vehemens, neque tam altas egerit radices, & ſymptomata, quæ ſupervenerunt, paulò remiſſius agere videantur, tantum abeſt, ut quandam malignitatem præ ſe ferant, ipſeque Æger validâ, alioquin corporis conſtitutione gaudeat, ſpes bona illuceſcit, fore, ut modò fœces induratæ diſſolvantur & excernantur, ſicque humoribus, hincque oriundis flatibus exitus concedatur, ſopito dolore, priſtinam ille ſanitatem brevi recuperet.

Quam ut obtineat Æger, maturanda eſt CURATIO; neque enim hic Affectus patitur moram, quin potius illius *ſymptomata* feſtinationem urgent.

gent. Ne verò ſine *methodo* progrediamur, ea, quibus *indicationes* opus eſſe oſtendent, ita peragere conabimur, ut præſertim *urgentiori* occurramus. *Urget* autem *doloris vehementia*, à ſolutione continui proveniens, objectum itaque ſolvens, quò commodius removeatur, præter *anodynorum* uſum tempeſtive & cautè adhibendum, ante omnia fœces duriores emolliendæ pariter atque educendæ erunt. Hiſce peractis, & jam ſopitâ fractâque doloris vi, primæ viæ ulterius ab humoribus peccantibus eluendæ atque liberandæ, Flatusque diſcutiendi ventriculoque proſpiciendum habitâ ubique *Virium* ratione.

Præſidiorum materiam nobis *Fontes* uſitati ſubminiſtrabunt. Ubi quidem, ad *Chirurgicum* quod attinet, venæ ſectionis nullus hic eſſe locus videtur, cum neque plethora in Ægro obſervetur, neque febris adſit; Cucurbitulam magnam cum flammâ copioſâ circa umbilicum abdomini applicandam nonnulli laudant; (V. *River. in obſ. communicat. p. 665.*) noſtro tamen Ægro, ob cauſæ diverſitatem, hoc auxilii genus nec neceſſarium, neque utile arbitramur.

Major interim levaminis ſpes in iis ſita eſt remediis, quæ Fons *Pharmaceuticus* pollicetur; utpote quorum beneficio excrementa evacuare, flatus diſcutere, ſicque doloris obtinere mitigationem propiùs licebit. Nulla autem auxiliorum genera, id æque citò tutoque, quàm *Clyſteres*, & quidem emollientes efficient, quos ipſa etiam fœcum diuturnior retentio, & durities accelerare jubent. Tale igitur *Enema*, quàm primum fuerit paratum, injiciatur:

℞. *rad. alth. malv. lil. alb. aa.* ℥ß.
Herb. 4. emoll. aa. mj.
Flor. Verbaſc.
Chamomill.
Sambuc. aa. mß.
Prunor. dulc. exoſſat. No. 9.
Coque in ſ. q. ▽. *comm. ad. 3.*
Colat. ℞. ℥. *x. add.*
Unguent. pro Clyſmat. ℥j.
Elect. lenitiv. Florenzol. ℥ß.
ol. chamomill. aneth. aa. ℥j.
Vitell. ov. No. 1. θ. parum.
M. F. Clyſter.

Intereà quoque venter ol. *amygd. dulc. & chamomill.* vel *Unguent. Clyſmat.* & *Anodyn.* inungi poterit. Quod ſi nihilominus Dolor continuet, *Enema* magis *anodynum* & *abſtergens* injiciatur. e. g.

℞. *rad alth.* ℥ß.
liquirit. ℨij.
helen. ℨj.
Herb. chamomill. c. flor. verbaſc. c. flor. aa. mjß.
Flor. ſambuc. p. j.
viol. papav. errat. aa. p. ij.
Summitat. aneth. aa. pij.
Coq. in ſ. q. lact. dulc. ad. 3.
Colat. ℞. ℥*x. diſſolv. ſacchar.*
Thom. ℥iß. *vitell. ov. No. 1.*
F. Enema.

Commendant nonnulli quoque *purgantia*, eò quòd experientia docuerit, unico ſæpè purgante dolores contumaciſſimos & vel triginta enemata eludentes, fuiſſe devictos, vid. *River. in prax. lib. 10. c. 1.* Noſtro interim Ægro

Ægro potius ab uſu clyſteris exhibendum ducerem *ol. amygd. dulc. rec. expreſs.* ℥ijß. cum *juſcul. carn. gallin.* & ſi non reſponderit effectus expectationi, ad alia *interna* pariter atque *externa Anodyna* accedendum erit. Interne ſeq. *mixturam* propinarem:

℞. ▽. *carminativ. Dorncr.* ℥iiß.
phyſogon.
Cordial. frigid. B. Tim. à Guldenkl. aa. ℥ß.
Pulv. inteſtin. præp. lup. ʒß.
Syrup. de Cortic. aurant. ℥ij.
M. S. Mixtur gegen das Grimmen / bisweilen ein paar Löffel voll.

Vel

ſumat. cum juſcul. pull. gtt. xx. l. xxv. ſeq. Eſſent.
℞. *Eſſent. aurant.* ʒiß.
anodyn. zvvölff. ʒß.
Spirit. anticolic. D. Mich. ℈i.
M. S. Schmertzen-ſtillendes Eſſentz.

Non ignoro, circa Narcoticorum uſum Practicos diſſentire, & certum eſt, haut promiſcuè illis eſſe utendum, præſertim ſi Colica à cauſſâ frigida ortum duxerit; quandoquidem verò dolor, quem Noſter patitur, non minus à bile, quàm à pituitâ provenit, ipſeque Æger cholericus eſt, patere puto, haut ἀκαίρως narcotica, ipſumq; adeò *laudan. Opiat.* ſi cruciatus nimis urgeant, in uſum vocari; quæ tamen ut ne nimis citò neque nimis tardè adhibeantur, cavendum eſſe reor. vid. Sennert. *l. 3. prax. P. 2. l. 2. cap. 6. p. 259.* Quare modò laudata præmittenda duxi, quibus etiam *externa* in ſubſidium adjungere ſeqq. conveniet.

℞. *ol. chamomill. aneth. aa.* ʒß.
ſtillatit. aneth. ℈ß.
carv. fænicul. aa. gtt. v.
M. S. Lindrendes Oel / den Leib offt damit zu ſchmieren.

Vel umbilico inungatur parum *Balſam. fænicul. Horſt.* cui *ol. ſtillat.* modò laudata permiſceri poterunt.

Vel

℞. *Emplaſtr. de cruſt. pan. bacc. laur. aa.* ℥ß.
Malax. ol. menth. & aneth. q. ſ.
add. ol. ſtillatit. chamomill. ℈ß.
M. S. Pflaſter / auf den Leib zu legen.

Vel *ſacculi* ex *avena* vel *ſale calefactis*, aut *Herb. abſynth. menth. meliſſ. abrotan. fol. laur. fl. chamomill. ſem. cumin. in aq.* vel *vino* coctis abdomini calidè imponantur. Quæ domeſtica licet, & in vulgus nota auxilia, ſi dextrè & methodicè adhibeantur, ſingulare ſæpius levamen afferre ſolent. Remittentibus (ceu ſuperiùs jam innui,) doloribus, danda erit opera, ut cumulati circa vias primas humores peccantes ulterius & plenè evacuentur. Ubi quidem optimè conferet *vinum paſſulatum laxativum*, ex rad. *cichor. helen. liquirit. herb. meliſſ. ſcord. veronic. card. benedict. abſynth. fl. centaur. cichor. paſſul. minor. fol. ſenn. rhabarbar. agaric. Tart. crud. cortic. aurant.* &c. ad imitationem *D. Horſt. Tom. 2. p. 170.* aliorumque *Practicor.* paratum, à cujus uſu poſtmodùm *ſtomachica* e. gr. *Elixir. polychreſt. c. ſpir. menth. l. ol. dulc.* &c. aliquamdiu uſurpanda ducerem.

Quibus tamen omnibus DIÆTÆ ratio colophonem addere debet; cum alio-

alioquin, monente *Galeno*, medicamenta parùm efficere queant, eaque præſcribere ſupervacaneum ſit. Eligatur itaque *aër* temperatus, vitentur *cibi* acres, calidiores, difficilis coctionis, & flatus generantes, *caſtaneæ*, *meſpila* &c. abſtineat Æger à *muſtô*, & *cereviſia recente*, bibat potius moderatè Vinum, non nimis tamen generoſum, & cereviſiam probè defœcatam, cui *rad. helen. cichor.* & *caryophyllat.* parum, cum *cortic. aurant.* infundi poterit, alvus ſervetur lubrica, cibis emollientibus in uſum vocatis, vel, ubi opus, *Elect. de Tamarind. c. fol. ſenn.* ſollicitetur: *Animi pathemata*, præſertim *Ira*, Rationis frenô moderentur.

CASUS XV.

De NEPHRITIDE.

NOn obſcuri nominis JCtus, qui in Aulis Principum, crebrisq;, ac longinquis peregrinationibus optimum juventutis ſuæ conſumſerat robur, Temperamento Cholerico, habituque corporis ad maciem diſpoſito, à multis jam retrò annis modò gravativo, modò tenſivo, interdum & lancinante doloris ſenſu circa renum regionem, cum frequente ſabuli rubentis excretione, fuerat divexatus. Eundem quoque dolorem, magis adhuc exquiſitum, & adurentem, totâ proximè elapsâ hyeme annum agens IL in dextro rene, cum dolorifico cruris ejusdem lateris ſtupore perſenſit: Comite inſigni appetitûs, circa veſperam præſertim, imminutione, & calore quodam præternaturali, & inſolitô, qui vel unicô ſaltem diætæ exceſſu, vel vehementiore corporis exercitio ſeſe manifeſtabat, cum inconſueto totius corporis torpore, & laſſitudine in hunc usque diem, reliquis licet paululum mitigatis moleſtiis, intole rabili cum conſtantiâ continuante. Conqueritur inſuper de ventriculi intemperie frigida, veneris extinctione, & iſchiatico reliquis ſeſe commiſcente cruciatu. In juventute lucubrationibus admodum fuit deditus; Nec adhuc ab eisdem ſeſe ſolet temperare. Hoc de affectu quid ſentiam, unde eundem exiſtimem progenitum, quid de eo ſperandum ducam, vel metuendum; quibus demum præſidiis ipſum augurer oppugnandum, in ſequente exegeſi pro ingenioli viribus planum reddere laborabo.

Faxit DEUS T.O.M. ut id fiat bonô omine & feliciter.

RESOLUTIO.

AFFECTUS, quo noſter JCtus non exiguo annorum ſpacio laboravit, NEPHTIS mihi eſſe videtur; Cujus nomen deſumptum eſt à *parte affecta*, & *ſymptomate*, nam νεφρὸς *renem*, & terminatio ἶτις communiter *Inflammationem* (unde *ſolutio continui*, & conſequenter *dolor*) denotat, de quo vid. *Lexic. Medic.* Brunon. p. 750. Ab aliis *inflammatio renum* (ut apud Coſter. *Tab. LXIX. pag 269.* videre eſt.) vocatur. Germanico idiomate vocatur, das Grieß / vel Grün. Eſt autem *Nephriticus dolor ſenſus renum partiumq; proximè illis adjacentium, & contiguarum triſtis, ſeu moleſtus; cum variis ſymptomatibus, mitioribus, & vehementioribus, proveniens à ſolutione continui partium nervoſarum ſenſu tactûs præditarum, ab objecto improportionato, vi & vehementia agente introducta.*

Laborare verò Ægrum hoc affectu, demonſtrant:

1. *Eſſentialiter inhærentia:* Adeſt namque modò gravativus, modò tenſivus, interdum & lancinans doloris ſenſus circa renum regionem, cum frequente ſabuli rubentis excretione.

2. *Eſſentialiter Conſequentia:* Nam obſervatur Cruris ejusdem lateris ſtupor dolorificus, circa dextrum Renem, quem comitatur inſignis appetitûs dejectio, calorque præter naturalis, ac inſolitus, qui vel unico diætæ exceſſu, vel vehemente corporis exercitio ſeſe manifeſtat, cum inconſueto totius corporis torpore, & laſſitudine, ventriculus quoque intemperie frigida laborat: Adeſt quoque veneris extinctio, quibus inſuper incommodis iſchiaticus ſeſe cruciatus aſſociat.

3. *Cauſæ Prægreſſæ* non minùs Affectum hunc præſentem eſſe demonſtrant; quas infra ſumus conſideraturi.

SUBIECTUM PRINCIPALE ſunt Renes: Qui ideò à ſummo Creatore in corporibus animalium ſunt exſtructi, ut per illos ſeroſum excrementum à maſſa ſanguinea ſecernatur, & percoletur. Quali autem ratione, & modo hocce fiat, & quomodo per quandam (quam ſupponit) efferveſcentiam ſeri pars cum ipſi admixtis impuritatibus ſeparetur, & qualem nanciſcatur figurationem, ut ſola per Renum poroſos meatus delabi poſſit, ipſo ſanguine ab iis excluſo, explicatu difficillimum cenſet *Diemerbrock. l. 1. Anat. c. 17.* adeoque hunc, qui explicarit, verè laureâ dignum judicat. Afficitur autem Ren vel unus tantùm, isque vel dextri, vel ſiniſtri lateris, vel etiam interdum uterque. Sic quidem, ut unus totaliter putredine abſumatur, alter verò calculoſâ, & aliâ quadam moleſtâ materiâ oppleatur, quô fit, ut ſeroſo Lotici, planè tranſitus inhibeatur, quale exemplum *Williſ. in Tr. de Urin. c. 5. p. 245. & ſeqq.* de Matrona Illuſtriſſima allegat. MINUS PRINCIPALE SUBIECTUM ſunt Ureteres, Veſica, Ventriculus, Crura &c.

ra &c. quæ Renibus pr. nat. affectis συμπαθικῶς, ſeu conſenſum afficiuntur.

CAUSA IMMEDIATA, & PROXIMA hujus affectus eſt *ſolutio continui:* Quæ fibras, partesque Renum membraneas pr. nat. affectas demonſtrat.

CAUSA MEDIATA PROXIMIOR, eſt objectum diſproportionatum. Hoc noſtro in ſubjecto materia quædam eſt tartarea, limoſa, & feculenta, ſabulum itidem, quod ipſo actu admixtum apparere ſupra oſtendimus.

MEDIATA REMOTA CAUSA, omni dubio procul Ventriculi, Hepatis, & Renum eſt dyſcraſia; Ventriculus enim, ut ex præcedente hiſtoria haud obſcurè conſtat, frigidus eſt & debilis, & ſic per conſequens quoque cruditatum, & obſtructionum meſenterii, vaſorumque renalium parens: Hepar calidum eſt, eâdemque temperie etiam Renes laborant, crudam ad ſe translatam materiam adurentes, & exſiccantes, atque in arenulas transmutantes. Nullum quoque dubium eſt; Vitam aulicam, quæ inordinata, & luxurioſa plerumque eſſe conſuevit, crebras pariter, ac longinquas peregrinationes, haud parvum pondus, atque momentum ad procreationem iſtius affectus contuliſſe.

Quibus præſentibus, & in actum deductis mirum non eſt, Ægrum noſtrum laudatum tali affectu correptum non modò; Verùm etiam recenſita ſuperius SYMPTOMATA fuiſſe perpeſſum, quorum nunc rationes paucis, quoad licet, exponemus.

A multis jam annis modò *gravativô, modò tenſivô*, modò *lancinante doloris* ſenſu circa renum regionem, cum frequente ſabuli rubentis excretione divexatus eſt Æger, eo quòd per longum temporis ſpacium in illius corpore, ſeu maſſa ſanguinea delituerit, mox verò in apricum jam minus, jam magis pro copiæ diverſitate prodierit: Quæ excretio cum à bonitate naturæ juvaretur, Æger, huic nimium confidens, ſibi perſuadebat, fore, ut tractu temporis omnis materia peccans tandem evacuetur, id quod tamen tantum abeſt ut evenerit, ut potius

2. *Dolor* tota proximè elapſa hyeme magis exquiſitus, & *adurens* quaſi *in dexto Rene* perſentiri cœperit: Quandoquidem ſabulum illud, quod adhuc permanſerat, continuo materiei affluxu grandius factum ſicuti ingreſſum ureteris, quem infundibulum vocant Anatomici, ulterius dilatavit, ita quoque exquiſitiſſimos, maximosque dolores attulit.

3. Acceſſit verò *cruris* ejusdem lateris *ſtupor*, ideo quia lumbaris muſculus, ψόας dictus, in renum regione ſitus eſt, ortum habens ab inferioribus duabus thoracis, & tribus ſuperioribus lumborum vertebris, ubi per internam oſſis Ilii partem deſcendit, trochanterique annectitur. Cùm autem hic muſculus inſigni nervo gaudeat, renesque eô locô incumbant, ubi nervus ingreditur, idcirco ſtupor in ejusdem lateris fœmore ſentitur.

4. Inſignis præterea *appetitus de-*

 jectio,

jectio, præſertim circa veſperam, aliquandiu jam moleſta fuiſſe perhibetur. Quam quidem ob conſenſum Renum cum Ventriculo obortam arbitror; inferiori enim membranæ renum inſeruntur nervuli, à ramo ſtomachico communicati, qui renibus obtuſum ſenſum præbent. Ulterius verò in ureteres inſerti, valde notabilem illis ſenſum communicant. Id verò præcipuè fit circa veſperam, quia ægri circa hocce tempus plerumq; debiliores eſſe obſervantur.

Et 5. *Calor* quidam *inſolitus* ſupervenit; Eò quòd præpedita quadantenus ſanguinis περιſτροφὴ quandam in Renibus φλόγωσιν excitet. Notanter dico: φλόγωσιν; cum aliàs, ſi Renes inflammati eſſent, Febris continua oboriretur, cujus tamen in Ægro noſtro nulla hactenus indicia adfuerunt.

Interim 6. vel unico diætæ exceſſu commiſſo, vel vehemente corporis exercitio *dolor exacerbatur*, eò quòd, ob partis affectæ debilitatem, & εὐαιϑησίαν, etiam levior mutatio, concitatiorque M. S. motus turbas ciere, moleſtumque in Renis afflicti regione ſenſum producere queant. Unde minùs mirari ſubit, quòd

7. *Inconſuetus totius corporis torpor & laſſitudo* in hanc usque diem, reliquis licet paululum mitigatis moleſtiis, & quidem intolerabili perſeverantiâ continuante Ægrum affligat, atq; excruciet; præterquam enim quòd, ob vitioſam partis affectæ nutritionem, particulæ heterogeneæ magis magisq; in illa colligantur, ipſi quoq; muſculi lumbares in afflictionis hujus ſocietatem veniunt, & ex præpedito ſpirituum animalium affluxu languoreve inconſueto gravantur.

8. *Conqueritur Æger de intemperie ventriculi frigida:* Quæ niſi nativa ſit, absq; dubio ab aſſumptis talem intemperiem producentibus fuit producta, dumq; Renes pr. nat. calent, calor etiam ventriculi ad Renes amandatur, unde frigida illa ventriculi intemperies.

9. *Veneris verò extinctionem* acerbiſſimis renum doloribus, quin etiam teſtibus, & vaſis ſpermaticis, quæ quandoq; contrahuntur, ut teſticuli & vaſa ſpermatica quaſi inguini infixa videantur, adſcribendam eſſe judico.

10. *Iſchiaticus quoq; dolor* præſenti afflictioni, propter partis affectæ viciniam, ut & nervorum communionem, ſeſe aſſociare videtur.

PROG: *Expoſitis ſic ſymptomatum rationibus;* porrò, quid ſperandum? vel quidnam periculi immineat? proximè ut ſubjungamus, ordinis ratio expoſcit. Eſt itaq; hocce mali genus, cum quo Ægrotans noſter conflictatur, minime contemnendum, eò quòd pars quædam nobilis lædatur, quæ ſecretioni ſeri à ſanguine inſervit; quæ actio ad vitam noſtram ſuſtinendam eſt ſumme neceſſaria, ſiquidem excretione illa ſeroſa impedita graviſſima ſymptomata excitantur, quæ mors neceſſario ſubſequitur. Cum autem ſymptomata in caſu noſtro recenſita nondum plane ſuperent morbi naturã, ſed potius Ægri vires ad ferendum adhuc ſatis validæ deprehendantur, inſuper etiam mentio fiat errorum

in diætâ commiſſorum, ſicut & vehementiorum exercitiorum, illumque dolorem non à calculo majore obſtructionem cauſante provenire conſtet exindè, quia mediante urina ſabulum rubrum excernitur, quod deindè in fundo matulæ ſatis copioſe reperitur: Quare Ægrum noſtrum cum ſanitate in gratiam rediturum, ſi nempe legitima diæta obſervetur & convenientia in uſum vocentur remedia ſperamus.

Explicatâ nunc *Theoriâ*, bono cum Deo nos nunc ad PRAXIN conferimus. Cum verò perſuaſum habeam, atque ex ſuperioribus ſatis ſuperq; conſtet, inordinatam victus rationem haud parvum pondus, atque momentum ad procreationem hujus affectus attuliſſe, de regimine victus in contrarium mutando prima omnium cura in mentem veniat, neceſſe eſt. Fruſtra enim medicamenta præſcribuntur, (teſtante Galeno) ſi bona victus ratio negligatur. Nam quod pharmaciâ ædificatur, hoc malâ diætâ deſtruitur.

Victus verò *regimen*, ſeu DIÆTA, cùm in ſex rerum nonnaturalium legitimo uſu, & adminiſtratione conſiſtat: Vitandæ primum erunt, quantum fieri poteſt, inſigniores *aeris intemperies*, hyemali potiſſimum tempore, quô nebulæ, pluviæ, & nives ſunt frequentes, boreales etiam quandoque urgent venti qui frigidi & ſicci multorum affectuum ſunt genitores.

Deindè *cibus* eſt eligendus, qui ſit boni ſucci, & facilioris digeſtionis: Quales ſunt juſcula carnium gallinarum, panatella, pulticula, & cremor hordei: Carnes gallinarum, caponum, perdicum, pipionum, pullaſtorum, avium in ſylvis, dumetis, ſaltibus, collibus, & montibus degentium, Agnorum item, & vervecum & boum juniorum: Huc pertinent etiam carnes lepuſculorum, & capreolorum: Ova item tremula, & ſorbilia: Ex piſcibus trutta, thymalli, funduli, lucioli, ſalmerini, & ſalmones commendantur. Ea verò quantitate eſſumendi ſunt cibi, quam ventriculus benè ferre, & concoquere poteſt: Prandium & cœna inſtituantur ſtatis horis; Nullo præſente appetitu à cibo abſtineatur, aut parum comedatur, Cibi duri, lenti, craſſi, viſcidi, concoctu difficiles, quales ſunt: Carnes cervinæ, leporinæ, aprugnæ, vaccinæ, bovinæ, & vervecinæ veterariæ, fumo etiam induratæ, & ſalitæ: Lentes, fabæ, ipſa ova frixa ſicca & dura: Viſcera & extremitates animalium; Aves aquaticæ, ut anſeres, & anates: Anguillæ, tincæ, cyprini annoſi: Caſeus antiquus putridus, & verminoſus vitentur.

Potus ſit cerevifia defæcata, mediocris, quæ alterari poteſt veronica, betonica, & foliis ſcolopendrii; Craſſam verò recentem aut ex aquis impuris, & paluſtribus coctam & nondum defæcatam fugiat. Vinum ſi appetat Æger, etiam concedi poteſt, ſed non craſſum auſterum, nec dulce, ſed albũ, tenue; nimis fortè dilui poteſt infuſo ligni nephritici, & ſucco limonum, poſſunt etiam julapia eidem ſcopo inſervientia concinnari.

Motus corporis ſint mediocres ante

ante prandium, & cœnam, poſt paſtum lento gradu Æger obambulet, ut cibi ingeſti in ventriculo probè miſceantur, & in fundum deſcendant.

Somnus duret horas 7. l. 8. à cœna non ſtatim eatur cubitum: Vitetur etiam Somnus meridianus, niſi prægreſſa nocte parum fuerit dormitum, vel matutino tempore corpus defatigatum.

Alvus quotidie ſit laxa, & aperta, talis verò ſi non extiterit, pilulis angelicis, prunis, paſſulis, pomis dulcibus coctis, lactuca elixa, aut ſpinachia, ovis item ſorbilibus, & tremulis, cum butyro hauſtis provocetur.

Omnes denique vehementiores *animi motus*, quales ſunt: Ira, Melancholia; adde lucubrationes, communes vitæ inſidiatores, cane pejus & angue vitari debent.

Pharmaciam quod attinet, natura multitudine, & crebritate medicamentorum neutiquam oneretur, præſtat in promtu habere pauca, & facilè parabilia.

Primum autem quod juxta *indicationes* ſuſcipiendum, hoc eſt, ut cruditates è prima corporis regione ſenſim eliminentur. 2. Ut obſtructiones venarum meſeraicarum reſerentur. 3. Ut diureticis non calidis, ſed refrigerantibus, & temperatis reliquæ materiæ ſabuloſæ, vel calculoſæ per meatus urinarios educantur. 4. Ut Dolor urgens anodynis ſedetur. Ut totum corpus, præſertim verò renes alterentur, tabesque præcaveatur, ſtomacho non neglecto. 6. Ut iſchiatici quoque affectus ratio habeatur.

Primam intentionem quod attinet, non unâ, ſed repetitis vicibus corpus mitioribus medicaminibus veniet expurgandum; idque docente Galeno *lib de aëre, aquis & locis* vere & autumno, die ab æquinoctio, octavo vel decimo.

Medicamenta, quibus hoc in negotio utendum, erunt ſequentia:

℞. *Mann, calabrin. ſelect. tabulat.* ℥ij.
Crem. Tart. ʒß.

Diſſolvatur in brodio carnis, rad. petroſel. alterato: vel decoct. prunor. dulc. vel in Aq. alkekeng. & petroſelin ℥iij. Colatura calidè ebibatur.

Vel ſi libuerit infuſum, tunc tale proderit:

℞. *Fol. ſen. or. ſ. ſt.* ʒvj.
paſſular. corinthiac. ʒß.
Rad. liquirit. ʒj.
Specier. inciſar. ʒß.

Excipiantur ſacculo ex ſyndone alba; & affundantur decoct. 1. prunor. dulc. adhuc calentis ℔. iß. ſtent in infuſione per horas XXIV. poſtmodum de infuſo hoc hauriantur ſingulis diebus, jejuno ſtomacho, ℥iiij. idque alternis diebus, duabus vel tribus vicibus.

Vel Decoctum hoc ſumatur:

℞. *Fol. ſen. or. ſ. ſt.* ʒ. ij.
Rhabarb. el. ʒj.
Agaric. trochiſc. ʒß.
Cinam. ac. ℈j.

Infunde per noctem in aq. cichor. vel alkekeng. q. ſ. loco calido, mane ebulliant parum, in colat. ℥iij. diſſolv. mann. calabrin. ſolut. ʒvj. colentur denuo, & addatur conſ. alkerm. ʒj. M. F. potio.

Vel

Vel Syrupus propinetur, e, g.

℞. *Aq. acetoſell.* ℥ß.
Diacyd. luc. Jalapp. ℥ijß.
Julep. violat. ℥j.
Spir. Sulph. acid. gt. ij.

M. S. Gelindes Purgier-Säfftlein.

Alter ſcopus eſt, obſtructiones reſerare. Ubi hoc in caſu & ſubjecto improbo & repudio uſum omnium *tincturarum*, *ſalium mineralium*, & *metallorum*, utpotè quæ plerumque corroſiva ſunt, nimiumque exſiccantia: Tali autem ſunt, *antimoniata*, *ſpir. nitri vitrioli, tinctura* ♂*tis*; improbo etiam *cremorem*, & *cryſtallos tartari*, cum nec hæc medicamenta omni exuta ſint corroſivitate. Horum verò loco propino ſimpliciſſimum decoctum aperiens cum pulvere ſequenti, ſingulis diebus, horis matutinis, ſtatim poſt purgationem, per octiduum calidè ſumendum.

Pro *decocto*, quod indigitavi. ℞. *Rad. cichor. alb. exſiccat. & inciſ.* ℥iiij. Coq. in *brod. carn. vitulin. gallor.* aut *bubul.* ℔iiij. *h. e. menſ. j.* ad *conſ. 3tiæ partis, Colaturamq́; expreſſam ſervabis pro uſu.*

Pulveris verò deſcriptio hæc eſt, quæ ſequitur.

℞ *Scob. ebor.* ℥iij.
Ocul. ♋. *præparat.*
Sal. matr. perlar. ℥ß.

M. F. pul. ad ſcatulam.

Doſis ℥ß. ſumend. in primo cochleari *brodii*, de quo ℔ß. *pulveri* huic ſingulis vicibns ſuperbibenda.

Quod ubi per octiduum fuerit continuatũ, una ex ſupradictis potionibus purgantibus erit repetenda, ita enim omnes oppilationes venarum meſeraicarum aperientur, materiaque vel calore, vel ſiccitate lapideſcens per urinam educetur.

His poſitis, pro tertio ſcopo aſſequendo reliquas materiei peccantis per *diuretica temperatiora* educere oportebit, qualis eſt *emulſio ſeminum refrigerantium majorum*.

℞. *Decoct. Hord. limpidiſſ.* ℔iß.
Aq. fragor. S. V. ℔ß.
roſar. fragrantiſſ. ℥vj.
Nucl. pinear. rec. ℥iß.
Sem. melon. exc. ℥ß.
violar. ℥ij.
F. l. a. Emulſio edulcoretur
Rotul. perlat. ℥j.

M. S. auf 4. mal.

Ejusmodi Emulſio etiám tempore paroxyſmi, ubi plerumque urget ſitis, & φλόγωσις, erit exhibenda; Item ſuccus portulacæ inſpiſſatus ad ℥ß. in forma pilulari, aut alia exhibitus plurimi æſtimatur, ſecretique loco habent à *Cratone* trium Imperatorum Medico feliciſſimo. Nonnullis, experientia teſte, *pulvis liquiritiæ* eadem doſi in aqua veronicæ vel brodio carnis per effatu dignum temporis ſpacium jejuno ſtomacho exhibitus (utpote admodum temperatus) inſigniter commendatur.

Ad leniendos dolores tempore paroxyſmi, parari poteſt *balneum ex rapis in aqua decoctis*; vocari illud ſolet, ein Lenden-Baad.

Antequam verò balneo ſeſe committat Æger, corpus ſequendi enemate eſt eluendum:

℞. De-

℞. *Decoct. veronic. v. ſero lact. fact.* ℥x,
El. lenitiv. Florenzol. ℥j.
Ol. ſcorpion.
lilior. alb. ana ʒvj.
Vitell. ov. nr. i.
Croc. orient. ʒß.
M. S. Enema.

Et de Aqua ſequenti cochlearia 6. vel 8. aſſumenda:

℞. *Aq. linar.*
alkekeng.
petroſel.
hed. arbor. ana ℥ij.
nephrit. ʒß.
Syr. de alth. Fern. ℥j. *M. D.*

Emulſio quoq; ſuperius deſcripta hic quoq; locum habet; item Ol. amygd. dulc. rec. expreſſ. ab ℥iß. ad ℥ij. cum brodio carnis calide exhibitum. Item ſyrup. de alth. Fern: per ſe, locô aq. veronic.

In balneo perſeverandum, quamdiu vires permittent; Ab egreſſu verò ex eodem, ubi aliquamdiu ſeſe in lecto collegerit Æger, illinatur lumborum regio calidè linimento ſequenti.

℞. *Ungt. nephritic.* ℥i.
anodyn. ʒß.
Ol. ſcorpion. ʒiß.
chamom.
lumbricor. terr. ana q. ſ.
M. F. linimentum.

vel Unguento, quod

℞. *Ungt. nephritic.* ℥i.
de alth.
ping. cunicul. ana. ʒß.
Ol. Scorpion. ʒiß.
Succ. portulac.
parietar. ana ʒvj.
Cerat. ſantalin. ʒi.
Sal. nitr. ʒij.
ol. nymph. q. ſ.

Coq. ad ſucc. conſumtionem; add. terebinth. Venetæ parum, vitel. ovor. nr. j. M. F. unguentum, quo renes calide inungendi.

Cataplaſma verò ſequens multis aliis, teſte *Cratone*, præferendum.

℞. Cancror. nro. XII. aut q. v. coq. in ſ. q. lact. & contundantur. Succus poſteà exprimatur & cum panis albi mediocris magnitudinis micis, vitelliſque ovor. nr. ij butyrique recentis & ol. violar. qſ. excipiatur, addito pauco croco M. & calide in lineo duplicato renibus applicetur, reiterefurque ſæpius.

Sequitur nunc *intentio iſta*, ubi ea remedia, quæ totius, præſertim verò hepatis, & renum intemperiem calidam & ſiccam corrigunt, febremque præcavent, erunt proponenda. Inter ea verò primum locum obtinet *ſerum lactis caprilli* cum ſemine coriandri præparato, aut aniſi coct. optime depuratum, & per chartam bibulam colatum per 15. dies menſe Majo prædictis & univerſalibus præmiſſis bibendum hoc modo: Ut ſingulis matutinis horis à ℔j. incipiendo ad ℔ij calide hauriatur, corpusque ad ſeri uſque excretionem obambulando exerceatur. Alvum hocce ſerum laxat: Urinam ciet, obſtructiones reſerando totum corpus refrigerat inſtar Acidularum, quas in hoc ſubjecto, ob ſpiritus, quos obtinent corroſivos, & exſiccantes, ventriculi imbecillitatem corporisque maciem, tanquam ſuſpectas,

ctas, exulare jubeo. Ulterius præcavet maciem lac aſininum; cum hoc ſolum inter lactis genera calculoſis carens cenſeatur particulis ab Archigene, omnibusque Medicis quippè quod tenuiſſimæ ſubſtantiæ ſit, & multum ſeri detergentis habeat, recens multum, & adhuc calidè aſſumptum per 3. aut 4. ſeptimanas, prout naturæ contulerit.

Aſſumitur ad ℔ij. usque cum momento ſacchari roſati, vel illius, quod aromatariis der Stert-Zucker appellatur, idque horis matutinis cum moderato deambulationis exercitio. Quod ipſum lac hoc modo ſumtum corpus reficere, probumque ſanguinem generare creditur. Huc etiam facere videtur electuarium ſequens.

℞. *Sulph. citr. condit.* ℥iß.
Diarib. ℥vj.
Rad. cichor. condit.
Conſerv. roſar.
violar.
flor. borag.
bugloſſ.
Cortic. citr. condit. ana ℥ß.
Conf. alkermes C. ℥ij.
Syrup. granator. q. ſ. ad Electuarii mollis conſiſtentiam.
M. D. ad fictile.

S. Einer Caſtanien groß zu nehmen.

Cum externa quoq; hic non ſint negligenda, in uſum quoque trahendum cenſeo balneum ex lacte; vel hujus loco, ſi nempe tales ſumptus ferre noluerit Æger, balneum aquæ dulcis, cui aliquot menſuræ lactis ſint admixtæ. Corrigunt enim ejusmodi balnea calidam, & ſiccam corporis intemperiem, pariter ac à macie, & calculo præſervant.

Unde clarum eſt, quàm foret pernicioſum, thermas ferventiores adire: cum earum uſus toti naturæ, affectui, & ſymptomatibus ob ſummam calefaciendi & exſiccandi vim ſit contrarius.

Hæc dum aguntur, *ſtomacho* quoq; conſulendum eſt, ſeduloque danda opera, ut illius frigida intemperies vel corrigatur, vel ad minimum contra frequentem refrigerantium, & humectantium uſum, quantum fieri poteſt, protegatur, id quod ſequens Conditum, ſi quod aliud, mirificè præſtabit.

℞. *Conſ. roſar. rubr.*
Rad. acor. condit.
Gelatin. cydonior. ana ℥i.
Rad. bugloſſ. condit. ℥ß.
ZZ. in chin. condit. ℥iij.
Cortic. citr. condit.
aurantior. condit. ana ℥ij.
pulv. groſſiuſcul. cinam.
calam. arom.
Macis ana ℈iß.

F. c. ſyrup. de corticibus citri q. ſ. Conditum molle ad fictile. Doſis quantum cultri cuſpis largior bis capere poterit.

Externè eminet Unguentum ſequens:

℞. *Ungt. ſtomachal. Craton.* ℥ß.
Ol. ſtomachal. ejusdem ℥ij.
nuciſt. expreſſ. ℥i.
ſtillatit. abſint. menth.
maſtich. ana ℈ß.
Zedoar. ℈i.
M. F. unguentum.

 Tandem

Tandem Iſchiaticus ille non negligendus eſſe videtur dolor. Quoniam verò ab eadem, quâ nephriticus, causâ dependet, eadem quoque univerſalia hic locum habebunt, quæ hic repetere tædioſum foret. Ad *Topica* itaque ſtatim accedo, duo ſaltem ex eisdem, utpote omnium probatiſſima, ut credo, proponens. Primum eſt decantatum illud *emplaſtrum Norimbergenſe* alutæ inductum, & tamdiu ſupra locum affectum relictum, usque dum dolor omnis evanuerit. Alterum eſt cataplaſma ſequens calidè inter linteamina duplicata imponendum:

℞. *Rad. alth.* ℔ß.
lilior. alb. ℥iij.

Coq. in aq. malv. q. ſ. in pultem redactis, adde

Farin. hord. ℥ij.
Vitell. ovor. nro. v.
θ. *nitr. præparat.* ℥iij.
Croc. or. ℨj.
Ol. chamom.
Axung. cicon. q. ſ.
M. F. Cataplaſma.

Fons Diæteticus & *Chirurgicus* paſſim occurrunt apud practicos.

CASUS XVI.

De MALO HYPOCHONDRIACO.

Temperamenti Cholerici Juvenis annorum XXI. dolores circa orificium ventriculi non adeò graves, per intervalla ſentiebat: neglectis autem conſiliis ac medicamentis inordinataq; victus ratione adhibita, tandem ita malum proſerpere ac incrementa ſumere paſſus eſt, ut ad extrema ferè deductus fuerit. Antea enim uti leves, ita jam inſignes circa præcordia dolores, totum pectus tenſione graviſſimâ ad dorſum usq; penetrantes, quotidiè & maximè aſſumto cibo, non per horam 1. ſed per 3. aut 4. durantes perſentiſcebat, ita ut ferè exanimatus aliquando præ dolore jaceret. Caput doloribus non minus punctoriis divexabatur graviſſimis: Appetitus proſtratus, nauſea & frequens ſputatio atque evomitio materiæ pituitoſæ valdè eum moleſtabant: Symptomatibus aliquo modo remittentibus, totius corporis laſſitudo aderat. Triſtitia præterea, metus, atque falſa imaginatio eum miſerè excruciabant. Ideò conſilium atque auxilium expoſcens, ad medicinam, tanquam anchoram ſacram confugit æger.

RESO-

RESOLUTIO.

Quæſtio jam inter arti Medicæ addictos, ſatis ardua agitabatur de MORBI ESSENTIA, PARTEQVE imprimis AFFECTA & cauſis.

Multi hujus erant ſententiæ, ac ſi ab humore melancholico ortum traherent hæc mala.

Alii accuſabant hepar nimis calidum, quod ſanguini efferveſcentiam conciliare, à quo, ut & à vicina bile nocivos fumos elevari, atq; ad varias partes transmitti aſſerebant.

Plurimi totam culpam in lienem conferebant, & hunc ſexcentarum ærumnarũ authorem eſſe ſtatuebant.

Quibusdam Meſenterium variis humorum generibus refertum malè audiebat, ſcaturiginem & fontem omnium morborum & nutriculam medicorum illud pronunciantes.

Nonnulli ventriculum imbecillitate ſua ſive nativa ſive aſcititia malè coquentem, maximè innoxa eſſe ſibi firmiter perſuadebant.

Habitui ac diſpoſitioni naturali ac vitio hæreditario, non parum adſcribendum eſſe quædam pars judicabat.

Alii Cavitatem inter ventriculum & ſeptum transverſum, quam Hollerius foveam ſtomachi nominat, inculpabant.

Omnes tamen in eo conveniebant & unanimiter conſpirabant, propter varia ſymptomata eſſe melancholiam hypochondriacam, à Medicinæ Proceribus ita denominatam.

De parte affecta atque *cauſis*, ut ex prædictis ſatis luculenter eluceſcit, diſſentiunt autores, ita ſi unquam, certè hic cum veritate dicendum ſit, quot capita, tot ſenſus, ac ad eas bono conſilio extricandas (uti Lindenius loqui amat) Parlamenti ceu Concilii Principum ac Procuratorum populi Medici convocatione opus ſit.

Unde inter tot diſſentientium authorum opiniones *quid ſtatuendum*, arduum revera eſt & difficile. De Clariſſimis enim atq; Experimentiſſimorum virorum in medium allatis opinionibus judicium ferre, illasque vel approbare, vel rejicere mei nec hic eſt inſtituti, nec mearum virium, aliis, quibus magis exquiſitum eſt judiciũ, ea relinquens; hoc ſaltem ad meam explicandam mentem addo, facili negotio dirimi poſſe controverſiam, ſi inter cauſam generalem & ſpecialem: ac inter proximam & remotam conſtituatur diſcrimen: Et ita ii, qui affirmant lienem, hepar & meſenterium maxima ex parte laborare cum illis, qui alias partes laborare adſtruuut, non adeò diſtare, cùm utrique habeant, quod rationi & experientiæ conſentaneum videtur.

Qui in hypochondriis partes, quales ſunt hepar & lien, ut & vaſa harum partium, nec non præterea ventriculum & meſenterium pro SUBIECTO colluviei Hypochond. agnoſcunt, non reprehendo. Ventriculum tamen debilem relaxatum & malè coquentem præcipuè peccare, maliq; CAUSAM PROXIMAM conſtituere exiſtimo: A ventriculo enim vomitiones,

tiones, nauſea, flatus & murmura ortum petunt & ita verè læſum ventriculum oſtendunt. Ad ſtabilendam meam ſententiam Dioclem audiamus; Sic autem ille referente Galeno l. 3. de loc.aff.c.7. *Oritur,* inquit, *alius à ventriculo morbus, qui ab aliis melancholicus, ab aliis flatuoſius nominatur, quem ſumpto cibo,maximè coctu difficili,ſputum multum comitatur, item ructus acidiſſimi,flatus,æſtus in hypochondriis fluctuatio, non illicò, ſed cùm retinuerint: interdum quoq; ventriculi vehementes dolores, qui nonnullis ad dorſum uſq; procedunt; Concoctis indè cibis quieſcunt, mox aliis cibis ingeſtis eadem revertuntur accidentia; quæ interdum à cœna moleſtant atq; evomunt crudos cibos & phlegmata ſubamara, calida & acida, adeò ut dentes nonnunquã torpedine afficiantur;* Hactenus ille.

Temperamenta autem *cholerica*, ex quorum numero ægrotus noſter, habitus quoq; corporis tenuior, furori hujus mali magis ſubjiciuntur, quia à coloris augmento diſſipantur magis ſpiritus & fibræ laxiores & magis flaccidæ redduntur; adeò,ut aſſumpti cibi in ventriculo ritè conſtringi, & diſſoluti,feliciter expelli nequeant; ſed in acidam, viſcoſam & acerbam degenerent materiam. Hanc ipſam, calor viſcerum,hepatis ſcil. ac lienis,magis, quàm par erat,exagitans,in flatus abundè reſolvit,hinc malo huic obnoxii inveniuntur Cholerici,utpote qui viſceribus calidioribus gaudent: Viri etiam & ætas media ob calorem abundantiorem hoc magis infeſtantur malo, quàm fœminæ,& in prima ætate conſtituti. Hinc quoq; fit,ut habitus etiam corporis extenuetur ſemper, neque pingueſcant,qui malo laborant hypochondriaco.

Causæ remotiores ſunt,quæcunque fibras ventriculi flaccidas & debiles reddere ſolent: eæq; ab erroribus in diæta petuntur maximè, cibi flatulenti ventriculi tunicas ultra naturalem extenſionem diſtendentes, ut ſe rurſus debito modo contrahere nequeant.

Naturalis etiam fibrarum laxitas & debilitas jure hæreditario à parentibus in liberos translata, & quam maximè quoque vita ſedentaria ad hunc affectum generandum & accelerandum aptiſſima eſt.

Plura adhuc recenſenda eſſent, ſed promiſſæ brevitatis memores hîc ſiſtimus gradum,atq; ad curam nos accingimus: Si quis autem eſt affectus, qui & Medico & ægro negotium faceſſit,eſt certè hic præſens,ut jure opprobrium & crucem Medicorum quis eum appellare poſſet: Tentanda tamen res nobis erit, dextram ſalutiferam ægro porrigentes, & quibus remediis in genere iisq; lectoribus curatio aggredienda ſit, breviſſimis indicantes: Præſtat enim,ut in eo magis laboremus, ut fideliter curemus, quàm ut ſubtiliter diſſeramus.

Quia autem, ut in omnibus corporis affectibus nunquam in remediis naturalibus ſubſiſtendum,ſed ſemper Summi JEHOVÆ auxilium implorandum; ita & imprimis etiam hoc in affectu id obſervandum & ſummè neceſſarium eſt. Potentiam enim affectu Protheo mutabilioris non neſcimus, nec hoc,quantaquanta etiã ſcientia ſit

noſtra

noſtra atq; ars, divinæ ſubjacere Majeſtati, absque cujus benignate, ne in minimis quidem agere nos poſſe, ignoramus; Etenim

Ni DEUS adfuerit vireſq́, infuderit herbis,
Quid rogo, dictamnus? quid Panacæa juvant?

Sed ad CURATIONEM ipſam, in qua eò reſpiciendum, ut primæ viæ evacuentur, humores peccantes, præmiſſis præmittendis exterminentur, Viſcera imprimis ventriculus roborentur, atq; urgentiora ſymptomata corrigantur, non neglectis viribus, quarum conſervationi opera detur: Materiam ſuggerunt uſitati illi fontes

Chirurgicus, *Pharmaceuticus*, *Diæteticus.*

Ex *Chirurgico fonte* niſi plethora adſit, aut nimius calor urgeat, venæſectio locum vix habebit: Conveniens autem erit cucurbitularum uſus, nec non hæmorrhoidum fluxus, ſi is, vel ſponte fiat vel arte, in aſſueto concitetur ille: Ita nec fonticuli nec frictionum uſus foret fruſtraneus.

Pharmaceuticus evacuantia primo loco offert, eaque per alvum, leniora, ut ſunt, ex ſimplic. fol. ſenn Epithym. Polypod. Rhabarb. Ex compoſitis ſyrup. roſ. violar. ſolutiv. fumariæ compoſ. de pom. de Epithym. Pilulæ de Ammoniac. antitartareæ, de aloe roſat. Extract. Panchym. & id genus plura, imprimis autem extractum pilul. de ammoniac. utpote in quo nonnulli omnem ſanitatis ſpem ponunt.

Pertinent huc & vomitoria initio adhibenda, modò ventriculus non ſit juſto debilior, & æger huic evacuationi aſſuetus; Ex quorum numero ſunt aq. bened. Ruland. Sal vitrioli Electuar. Diaſar. Fernelii &c.

Nec negligenda Diuretica, qualia ſunt ex Tartaro parata medicamenta imprimis tinctura Tartari, utpote quo unico remedio, præmiſſis tamen lenioribus hoc malum ſæpius funditus curaſſe gloriatur Boſſertus.

Habent quoque locum ſuum Diaphoretica, Antimon. nimirum diaphor. ſimpl. & martiatum.

Evacuantibus præmittenda, aut cum iis jungenda ſunt aperientia, quorũ ſeges paſſim occurrit. Primum tamen locum ſibi venditant Tartarea & Martialia medicamenta.

Confortandis viſceribus ventriculo præprimis congruunt præ aliis omnia amara quæ huic amica habentur; Tonum enim ejusdem vel conſervant vel reſtituunt ſale, quo plurimo abundant, putredini reſiſtunt, acidos p.n. in ventriculo humoris figunt, limoſos & viſcoſos viſcerum & Meſenterii vaſa obſtruentis humores abſtergunt, & qui relaxabant fibros ſuccos abſumunt. Quo nomine quam maximè celebrantur Abſynthii, Centaurii min. Juniper. ſalia.

Quæ cordi nec non cerebro confortando conveniunt, paſſim illa apud Practicos occurrunt, quorſum benevolum Lectorem, brevitatis causâ, remittimus.

Symptomata ventriculum infeſtantia mitigantur præter modò dicta confortantia, etiam pulveribus pepticis

pticis moderatè calidis, inter quos hic præ aliis excellit.

℞. *Conf. ſem. anis. fœnic. ana* ℥ij.
Cort. citr. condit. ℥j.
Margar.
Corall. rub. præp. ana ʒß.
Cinamom. acerrimi. ℈ij.
Sacch. roſ. tabul. ℥iiij.
M. F. l. a. Pulvis.

ſumatur parvi cochlear. menſura à quovis paſtu.

Extra confortabitur idem oleo ſtomach. Craton. Nuciſtæ, nardino, de abſynth. Item Emplaſtr. de Ladan, Tacamahac. Sacculo parato ex Abſynth. Meliſſ. Menth. Caryophill. mac. bacc. Juniper. flor. roſar. &c.

Oppreſſiones pectoris, communiſſimum hypochondriacorum malum, cùm à vaporibus vel flatibus craſſis, diaphragma ejusque membranam impetentibus oriatur, corrigantur carminativis. Hinc injiciatur clyſter ex flatus diſcutientibus: applicentur ſacculi ex flor. chamomill. Melilot. ſambuc, ſummitat. anethi & aliis; aut etiam ſacculus ex avena in ſartagine frixa, quàm calidiſſimè. Si non cedat, ſitque dolor ingens, ſuadent nonnulli cochleare vini ſublimati; aut Eſſent. aniſ. aut aqu. cinamom. cum juſculo ſat calente, aut exhibendum Theriacæ aut Mithridatii momentũ.

Plerisq; ſi non omnibus ſcopis ſatisfaciunt acidulæ, nec non aquæ thermales: In harum tamen uſu majore opus eſt circumſpectione.

Diæteticus tandem *fons*, victus rationem obſervandam monſtrat, quæ adeò neceſſaria eſt, ut (teſte Galeno) fruſtra iis præſcribantur remedia, qui rectam victus rationem ſervare norunt. Eſt diæta revera ille Philoſophorum lapis, omnibus recommendanda, nulli metuenda ſexui, quovis tempore tractanda, & cunctis morbis ſine ullo ſubſequuturi mali metu congrua, cùm illorum non paucos ipſa ſola curet. teſt. Galen. Quo ſequentibus etiam Schola Salernitana reſpicit verſiculis:

Eſuriant, ſitiant, qui Rheumata curant,
Abſtine & efficies quod Medicina nequit.

Quin & ſine clavo & remis navigat, qui nulla victus ratione obſervatâ Medicinam facere conatur.

Triplex autem à modernis ſtatuitur *diæta*. Naturalis, Vitalis & Animalis.

Naturalis diæta, ea, quæ aſſumuntur, temperat. In aſſumendis ergò cibis & quantitas & qualitas accuratè obſervetur.

Quoad quantitatem illud Hippocratis monitum, quod in 6. Epid. com. 4. text. 22. habet Galen. ſtudium nimirum ſanitatis eſſe, non ſatiari cibis, & quod habet Avicenn. 3. Min. doctr. 2. c 7. cum reliquiis famis ſurgendum eſſe à menſa, & hic locum habet.

Quoad Qualitatem, cibus omni acrimonia, ſalſedine atq; nimia aciditate careat, concoctionis non ſit difficilis, non vaporoſus, nec flatulentus, aut excrementitio ſcatens ſucco.

Potus ſit quantitate moderatus, ad frigiditatem aliquantulum inclinet, ſit defecatus, veronica, abſynthio, ſcolopen-

lopendrio, agrimonia, aliisve aperientibus medicamentis alteratus.

Vitalis aërem purum & ſerenum præcipit.

Animi Pathemata, ut iram, triſtitiam, timorem, metum cane pejus & angue fugere jubet, ne ſpiritus perturbentur; potius ita dirigantur, quo vigori eorundem addant incrementum, quapropter tranquillitati animi ſtudeat atque lætitiam ſectetur.

Animalis ſomni rationem habet & vigiliarum, motûs & quietis, excretorum & retentorum.

Somno æger non indulgeat nimio, neque nimiis vigiliis, neque etiam ſtatim poſt adſumtum cibum, ante duas tresve horas cubitum eat.

In exercitiis corporis pariter modus ſervetur.

Alvus quotidiè muneri reſpondeat, ſi verò aliquando contingat, ut ſolitæ evacuationes atque excrementa juſto detineantur diutius, medicamentis levioribus natura ad expulſionem erit proritanda.

Uno verbo omnia quantum poſſibile, temperentur, deturque opera, ut nullus committatur exceſſus.

CASUS XVII.

De SCORBUTO.

Adoleſcens 19. annorum, Patre hypochondriaco natus, pallidus, libris diu & noctu incumbens, pravo interim victu utens, de obtuſo ſiniſtri hypochondrii dolore queritur, ſuccedente totius gravitate & laſſitudine quaſi ſpontaneâ; abhinc in Odontalgiam & Cephalæam ſæpiùs recurrentem incidit, color ad fuſcum vergit. Dentes non multò poſt vacillare, & gingivæ levi attritu ſanguinem fundere. De cœteris benè. Conſultus barbitonſor. Raphano ruſticano in aquâ macerato os jubet elui, factum. Dentium dolor & hæmorrhagia ad tempus ceſſat, remanentibus imò increſcentibus aliis. At dolor de novo dentes, & putredo gingivas corripit, ventris poſt paſtum inflatio, ructus inanes, ptyaliſmus continuò, ſiniſtri hypochondrii, lumborum etiam & crurum, isque ſub noctem potiſſimùm ingraveſcens dolor, anxietas & palpitatio cordis per vices moleſta, maculæ plumbeæ in humeris, pectore, brachiis & pedibus ſæpiùs viſæ, pulſus parvus, debilis, inæqualis, urina varia ſæpiùs tamen rubra, cum arenulis rubris maculæ adhærentibus, reſpiratio difficilis, compreſſio pectoris, tuſſis cum rejectione viſcidæ & ſubnigricantis materiæ. Conſulitur non infimæ notæ medicus. Huic aſthma. Varia præſcripta expectorantia. Omnia, præſertim de quarto in quartum, pejo-

pejora, appetitus proſtratus, atrophia totius, Lypothymiâ frequens, deſperatio tota.

Quæritur jam, QUIS MORBUS? Quod SUBJECTUM? Quæ CAUSÆ? Quæ SIGNA? Quæ DIFFERENTIA? Quæ CURATIONIS SPES? Quæ CURANDI METHODUS?

RESOLUTIO.

MORBUS. Hic eſt *Scorbutus.* Cùm verò nominis diſquiſitio juxta Platonem ſit ἀρχὴ παιδεύσεως principium doctrinæ ipſius examinationem ante, quam ad alia, bono cum Deo præmittere, neceſſitas ſimul ac utilitas poſtulare videtur. Scorbuti itaq; nomen derivatur vel à belgico Schorbuych, id eſt, ventris lancinatio, ſive ventris tormina: Ea ſiquidem in hoc morbo valdè ſunt frequentia, ſæpè etiam tanta, ut nonnunquam peritonæum hisce fuerit diſruptum. vel à Danorum Scorbeck quod oris depravationem indicat. Quæque derivatio utpote à parte ut plurimum ni dicam ſemper, affectâ, deſumpta priore mihi videtur convenientior: Variè prætereà à variis audit. Gingipedium à quibusdam dicitur, eò quod gingivæ pariter ac pedes in hoc morbo afficiantur; dicitur etiã ſtomacace, ſcelotyrbe, oſcedo, volvulus ſanguineus, Icter⁹ niger &c. An verò hæc nomina noſtro ſcorbuto ex toto conveniant, Autores certant & adhuc ſub judice lis eſt. Hinc miſſis hiſce.

Rem ipſam videamus, quæ omnium optimè definitione explicatur: omnis enim, quæ à ratione ſuſcipitur de aliquâ re inſtitutio, debet à definitione proficiſci, ut ſciatur quid ſit, de quo diſputetur, *l. 1. offic.* Talem autẽ um pono. Scorbut⁹ eſt affectus præter naturã ab humore melancholico peculiari modo corrupto ortus, cum crurũ debilitate, maculis, gingivarum ſanguinolentiâ dentium vacillatione, & aliis, de quibus infra ſymptomatibus affligens.

Generis loco morbum pono, eſt n. diſpoſitio corporis præter naturã, ob quam variæ ejus actiones læduntur. Cùm verò triplex morbi gen⁹ occurrat, prout enim vel ſimiariũ vel organicarum partium conſtitutio læditur, vel deniq; his cõmunis unio ſolvitur, prius videndum, ad quodnam genus πάθημα hoc miſerandum ſpectet. At quia ad morbos organicos neq; in conformatione ratione quantitatis in numero & magnitudine, qualitatis in figura &c. neq; in compoſitione ratione ſitus & connexionis, neq; ad morbos ſolutæ unitatis commodè referri poteſt, tertium ſolummodò morborũ genus relinquitur, quod ſimilarium partium intemperiei debetur, ubi quidem non tam in qualitatibus manifeſtis, puta in caliditate, frigiditate, humiditate, ſiccitate, quàm potiùs occultis radicem mali latitare, adeoq; morbis occultarum qualitatum hunc affectum annumerandum cenſeo.

Dato genere tranſeo ad differentiam ſpecificam, per quam hic morbus ab aliis affectibus diſtinguitur. Delinea-

lineatur autem hæc in reliquis verbis, ubi talis indigitatur morbus, qui ab humore melancholico peculiari modo corrupto ortus, cum crurum debilitate, maculis, gingivarum ſanguinolentiâ, dentium vacillatione &c. affligit. De quibus pro virium modulo fuſiùs agemus in ſequentibus.

SUBJECTUM. De hoc ut breviter, diſtinctè tamen agamus, diſtinguimus inter Subjectum Primarium & Secundarium. Primariũ lienem, Secundarium verò totum corpus ſtatuimus.

Humorem melancholicum in liene potiſſimùm, dum ob craſſitiem diutiùs ibi ſubſiſtit, propriam & huic morbo peculiarem corruptionis formam ſubire credo: qui poſtmodum diffuſus naturalem viſcerum aliorum temperiem corrumpit, donec tandem in contagii communionem conſpirent, & ad receptam ſemel infectionis labem alimenta ſuperingeſta commutent & depravent ſimilem corruptionis formam iis imprimendo, ſed ad Cauſas.

CAUSA. His præmiſſis, tranſimus ad cauſas: Harum autem alia eſt immediata & proxima, alia mediata & remota.

Immediatam & proximam cauſam definitio noſtra tradidit, nempe humorem, non quidem quemcunq; melancholicum, ſed peculiari inſuper modo corruptum.

Hinc multi ſplenis obſtructionibus & humoribus melancholicis laborant, ſcorbuto tamen non afficiuntur; & in iis regionibus, quibus humoris atri ex aëris fervore collectio familiaris, ignotus eſt. Peculiarem hanc corruptionem inſuper probat ſingularis curandi ratio, quâ non peccantibus hisce humoribus & malo indè reſultanti medicamenta à manifeſtis aut primis qualitatibus ſaltem agentia, ſed talia præprimis, quæ peculiari & à prioribus diverſo operandi modo omne curationis punctum abſolvunt, adhibentur. Symptomata ſi penitiùs inſpiciantur, τὸ θεῖον *Hippocrati* dictum haud obſcurè arguunt.

CAUSÆ MEDIATÆ NATURALES ſunt Temperamentum melancholicum quod præ cœteris ad hoc malum proclive: DISPOSITIO Hæreditaria hinc nonnulli ab ortu ob parentum ſemen vitioſum, & ſanguinem cacochymũ hunc malum contrahunt, quam etiam ob cauſam multi in ipſo adhud utero moriuntur. SEXUS Muliebris propter otium, malaciam, ingluviem, cruditatum matrem, huic morbo præ viris abſtinentiæ & labori deditis eſt obnoxius. ÆTAS. Quæ omnis indifferẽter hoc malo affligitur.

ANNI TEMPUS. Quodlibet hujus morbi eſt ferax, vere tamen & autumno ob commotionem eo tempore fieri ſolitam ægrotos vel maximè infeſtat. REGIO. Scorbutus antehac notus ſolummodò fuit maris Balthici, Bothnici, Finniciq; Sinus ut & totius Scandinaviæ Incolis. Poſtmodum verò eundo quaſi creſcens in alia & hæcce loca ſeptentrionalia longè latèque venenum ſuum diſperſit. Regiones interim & loca paluſtria, uliginoſa, ad aquas ſtagnantes ſita, & ventis ſolique non ſatis expoſita præ cœteris huic morbo ſunt ſubjecta. Ex non naturalium

rerum medicis dictarum cenſu rationem induere poſſunt omnia illa, quæ infra dicemus fugienda eſſe, ubi de diætâ acturi.

PRÆTERNATURALES ſunt lienis, non excluſis aliis viſceribus, maximè hepate, discraſia, obſtructio, nativa vel adventitia debilitas &c. Obſtructio alvi, menſium, hæmorrhoidũ non raro hujus mali exiſtunt cauſæ.

Huc halitus ſcorbuticorum ab oſculo, poculo, alioq; modo recepti contagii in morem inficientes referri poſſunt. Unde totas familias non tam ob communem victum, quam communicatum hocce contagium ſcorbuto videmus corripi.

DIFFERENTIA. *Wierus*, qui omnium optimè de ſcorbuto ſcripſiſſe creditur, tres illius commemorat differentias, quæ ſcilicet magis & minus ſe habent. At verò quia cum differentiâ & diviſione ſignorum infra poſitorum coincidunt, hic eas deſcribere ſupervacaneum putamus. Pergimus itaq; ad

SIGNA. Hæc ſunt vel diagnoſtica vel prognoſtica, & diagnoſticorum alia incipientem, alia auctum, alia confirmatum ſcorbutum produnt. Incipientis ſigna ex caſu noſtro deſumpta ſunt ſequentia: *Siniſtri hypochondrii gravativus dolor*, ab exuberantiâ ſanguinis melancholici lienem obſtruentis, ejusq; tumorem & continui ſolutionem inferentis exortus. *Totius gravitas* humoris vires animales prementis index. *Laſſitudo quaſi ſpontanea* Sanguinis crudi non tam invaſis, quam in ipſo habitu muſculoſo abundantis nota. *Cephalæa per vices apprehendens*. Quam vapores ad caput delati, & vi membranarum cerebri coagulati inferunt, usque dum vi caloris nativi diſſoluti ad ſubjectas partes, ſæpiùs dentes, deſcendant. Unde *Odontalgia*. *Vacillatio dentium* reſolutis quaſi vi tartarei ſanguinis eorum ſedibus. *Pruritus faciliſq; hæmorrhagia gingivarum*, itidemq; à ♀reo ſanguine eas afficiente atq; erodente exorta. *Facies ex pallore ad fuſcedinem vergens*, totius maſſæ ſanguineæ corruptæ, & ſcorbuticâ qualitate imbutæ ſignum.

AUCTI Signa caſus noſter hæc nobis ſuppeditat. *FOETOR & putredo gingivarum*, quarum caro quandoque ad dentium radices conſumitur, adeò ut dentes utrobiq; vacillent, & excidant. *Ventris poſt paſtum inflatio*. Eousq; ſcilicet labefactatis concoctionis organis, ut imbecillitate caloris nativi copia flatuum mox etiam in primâ concoctione oboriatur. Unde *ructus inanes* & *Ptialiſmus continuus*, à vaporibus humoribusque corruptis ex ventriculo, locisq; vicinis ad os elevatis exortus. *Lumborum & crurum*, isq; ſub noctem potiſſimùm ingraveſcens, *dolor*, ob humoris melancholici circa id tempus motum. *Anxietas*. Hanc flatus hypochondria diſtendendo, pectusq; comprimendo inferunt. *Cordis palpitatio* per vices moleſta à vaporibus malignis, maximè tempore ebullitionis, cor infeſtantibus enata. *Compreſſio pectoris*. Hanc cruditates unà cum flatibus diaphragma comprimentes, tum evaporationes in capite reſolutæ & in pect⁹ deſtillantes cauſantur.

Unde

Unde *reſpiratio difficilis* & *Tuſſis* cum rejectione viſcidæ & ſubnigricantis materiæ, melancholicæ coloré referentis: nil verò variis præſcriptis pectoralibus hactenus obtineri potuit, eò quod hic non tam in pectore, quam ſub eodem in infimo ventre radix morboſa ſit inquirenda. *Maculæ* pro ratione humoris peccaotis variæ, in humeris, pectore, brachiis & pedibus ſæpiùs conſpicuæ. *Pulſus parvus, debilis, inæqualis* cum aliis ſignis pro infallibili hujus morbi habetur ſigno *urina varia* hujus morbi infallibilis cenſetur nota. Sæpiùs tamen rubra cum arenulis rubris matulæ circumcirca adhærentibus ſcilicet ebulliente ♀ro ſcorbutico reſpectu maſſæ ſanguineæ, quâ de cauſâ febrilis quaſi videtur.

CONFIRMATUM produnt Signatum jam allata, & indies ingraveſcentia, tum maximè ſequentia ex caſu noſtro deſumpta. *Exacerbatio* veluti per circuitus & periodos, ut in ſubjecto noſtro de quarto in quartum, id quod à puro melancholico humore fieri conſuevit: quemadmodum pituita admiſta ſingulis diebus, bilis verò tertio quoq; die ſine tamen manifeſtâ febre, in quam verò facilis perſæpè fit mutatio. *Appetitus* ab humore vitioſo, vaporibusq; corruptis fermentum ventriculi corrumpentibus proſtratus. *Atrophia totius.* Quemadmodum omnis atrophia eſt æſtuantis caloris cordi infixi, vel aliunde, ad cor accedentis ſoboles: Sic quoq; noſtram hanc tabem à fumis, vaporibusq; ſcorbuticis oriri veriſimile nobis videtur: Dum enim cordis calor iis adauctus præter naturæ modum accenditur, iisque beneficio arteriarum toti communicetur, quid mirum ſi nutritionis defectus in partibus ſubſequatur. Nota tamen, adeò lentum hunc & gliſcentem propter cauſam morbi frigidam eſſe calorem, ut vix, niſi longiore temporis morâ ab effectu poſſit percipi. *Lypothimia frequens* à venenatis hujus mali vaporibus cor vitalis facultatis fontem pro ratione motus infeſtantibus inducta. *Deſperatio tota,* quæ ut ferê omnibus ab humore melancholico oriundis, ſic quoq; præſenti affectui valdè eſt familiaris.

PROGNOSIS. Prognoſin diagnoſi ſubnectamus, ordo tractandi exigit; neque illa ſanè omittenda, cum tanta hujus medicinæ partis ſit neceſſitas, ut ſine eâ temerè ad ſanandum cura ſuſcipiatur, id quod nos generalia nonnulla præmittendo, huicq; ſpeciale & ſubjectum noſtrum reſpiciens prognoſticum ſubnectendo bono cum Deo præſtabimus.

1. Recens faciliùs creſcens difficiliùs, confirmatus difficilimè curatur.

2. Contagio receptus malignior, & ob id totas ſæpè inficit familias.

3. Scorbuto ſæpè ſuperveniunt & complicâtur febres, quartana & aliæ.

4. Multoties in cachexiam melancholicam, hydropem, dyſenteriam, ſæpiſſimè tamen in atrophiam & tabem definit.

5. Ulcera ſæpè partibus corruptis ſenſum abolent, & naturam mali mortui induunt.

6. Cum maculis lividis tutior, cum croceis

croceis minùs, cum lividis minimè ſecurus.

7. Adultis & ſenibus, ut & quibuslibet in diætâ victus negligentioribus ſemper eſt gravior.

8. Hæreditarius difficilis eſt curatu.

9. Livor faucium in ſcorbuto ſignũ eſt lethale, caloris enim nativi extinctionem ſignificat.

10. In moribundis maculæ prius viſæ evaneſcunt; multis verò anteà deliteſcentes à morte erumpunt.

Quibus poſitis ſtatuimus in hoc noſtro ſubjecto, eò quod hæreditarius cum maculis lividis, confirmatus imò conſummatus cum omnium virium languore ſit morbus, reſtitutionem integram vix, aut ſaltem longiore tempore & maximâ cum difficultate exſpectandam. Nihilominus tamen ægrum benè ſperare & ſpirare jubemus, eò quòd huic morbo convenientia remedia nunquam ſint adhibita, adhæc patiens ſit juvenis, adeoque ſi non ex toto juvari, ſaltem ad longius tempus remediis & diætâ convenienti ſuſtentari poſſe putamus. Ne verò quartana, quæ eſt prætoribus huic morbo brevi jungatur, ad curam protinùs devolemus.

CURATIO. Curationis omne momentum in eo conſiſtit, ut 1. humor melancholicus circa lienem meſenterium &c. deliteſcens præparetur & evacuetur: 2. peculiaris, quæ huic morbo ſubeſt, corruptio per appropriata anti-ſcorbutica corrigatur. 3. Partes roborentur. 4. Symptomata mitigentur atq; auferantur.

Remedia iſtis indicationibus ſubordinata deſumuntur ex triplici fonte, diæretico, chirurgico, & pharmaceutico.

Ad *fontem diæreticum* pertinent 6. res non naturales medicis dictæ. aër, cibus & potus. Somnus & vigilia. Motus & quies. Excreta & retenta. Animi pathemata.

Aër cum homini magis, quàm cibus & potus ſit neceſſarius, ſiquidem absq; his aliquot dies ſuperſtes eſſe, at ſine iſto ne momentum quidem ſupervivere poteſt; cumque etiam dupliciter lædat, vel quatenus inſpiratione attrahitur, vel quatenus nos ambit, hinc qualis hic conveniat, ante omnia perpendendum. Sit a. ratione ſubſtantiæ purus, tenuis, nullis inquinamentis aut corporibus putridis infectus ratione qualitatum ſit temperatus, vel etiam ad caliditatem & ſiccitatem vergens, & ſi naturâ haberi non poteſt, arte procuretur.

Cibi & potus optima etiam habenda eſt ratio, medicus enim incaſſum ſanitatem reſtaurare conatur inægro, niſi & ipſe, docente Galeno, rectam velit & poſſit ſervare victus rationem.

Vitentur igitur crudi, craſſi, viſcidi, humorem melancholicum generantes, concoctu difficiles, multum ſaliti atq; aromatizati, ut & omnes ſale volatili deſtituti cibi. Contra autem victus ſit boni ſucci, concoctu facilis, moderatè calefaciens, incidens, attenuans, detergens, deobſtruens, ut ex volucrum genere gallinæ, capones juvenes, pulli columbini, gallinacei, perdices, pluresq; de montanis; rejectis paluſtribus: ubi nota, eſum columbarum Silveſtrium vel maximè hic laudari. Ex piſcium, ſi vehementer expetantur,

tantur, ſaxatiles, auratæ, lupi, funduli &c. qui tamen nonniſi ritè præparati & pauci concedendi, ſale verò conditi aut fumo exſiccati in totũ negandi. Ex quadrupedum cenſu vituli benè nutriti & ætatẽ habentis, juvencorum, vervecum carnes recenter mactatæ, benè coctæ, cumq; raphano *ruſticano &c.* ritè præparatæ conceduntur, rejectis nimiùm ſalitis, fumove induratis aut vetuſtate rancidis. Lac caprinum, præſertim ſi herbis antiſcorbuticis alatur, aut ſi ipſi lacti becabungam, naſturtium, cochleariam incoxeris, vehementer laudatur. Cujus ſolius longiore uſu multos eſſe reſtitutos teſtatur *Heinric' Bruccæus* in Academiâ Roſtochienſi quondam Profeſſor in ſuis *de Scorbuto propoſitionibus.* Ex ordine vegetabilium conveniunt naſturtium utrumque, acetoſ. borrag. bugloſſ. cichor. chelid. min. in ✠tariis, juſculis, conſervis, placentis, aliisq; modis ſumpta. Condimentorum loco ſint cappares, amygdalæ dulces, paſſulæ, piſtaceæ, acetum, ſinapi, quod quia acredine & ſubtilitate partium incidendo prohibet, ne fiant & colligantur obſtructiones melancholicæ, à multis multum laudatur. Nocent multa & varia in unâ menſâ fercula, ſit itaque æger contentus aliquot ad morbum facientibus, neq; plus aſſumat, quam ventriculus benè poſſit digerere. Potus ſit vinum Rhenanum, maturum, ſi æger ſit aſſuetus, aut cereviſia clara, benè defæcata itidemque abſynthio condita. Exulent aquæ crudæ, ſtagnantes, putridæ, quibus juſcula parare, ne dicam ſitim levare, nefas.

Vigiliæ immodicæ ac intempeſtivæ corpore repleto nocent. Somnus ſtatim à paſtu invitans, diurnus itidem ac diuturnus, curisque implicitus vel maximè fugiatur.

Otium ignavum calorem nativum languidiorem reddit, unde concoctiones & excrementorum ſecretiones fiunt deteriores, hinc fœminæ præ viris huic morbo cenſentur obnoxiæ: motus interim vehementior, maximè à paſtu, non minus hic proderit, eò quod hoc ipſo concoctio multum turbetur.

Alvus ſit libera, menſes & hæmorrhoides ritè fluant, & ſi non ſponte, arte proritentur.

Veneris exercitio hic morbus quibusdam in locis curari dicitur fortè propter caloris naturalis ἐκλάμψιν. teſte Jonſtono.

Animi Pathemata, cura, timor, triſtitia, terror, anxietas cane pejus & angue fugiantur. Uſu enim & obſervatione conſtat, triſtitiæ cauſis libenter hunc morbum immiſceri *Eugalenus. p. 284.*

CHIRURGIÆ ratione in hoc morbo, præmiſſo lenitivo facto ex diacatholicon. aut Electuar. lenitiv. vel etiã clyſtere venæ ſectio locum habet, maximè ſi nulla ſpes hæmorrhoidum affulgeat, nihilq; obſtet. Quænam verò vena ſecanda ſit, an baſilica, mediana, ſalvatella vel malleoli perindè nos cum neotericis judicamus, eò quod quælibet ex numeratis venis inciſa, ſanguinem ſaltem à manu recurrentẽ æqualiter fundat, adeoque nullus venarum in brachio tundendarum ſit ſele-

ſelectus. Docente clariſſ. *Conring. l. de gen. & mot. ſang.* obſervato interim *Hippocrat.* κατ' ἴξιν prout vel lien, vel hepar, vel utrumq; affectum fuerit: Quantum verò ſanguinis mittendum, an unâ, vel repetitis vicibus elici debeat, id prudens medicus ex patientis robore & virium tolerantiâ facilè judicabit. Phlebotomia in ſubjecto noſtro parcâ, & potiùs, ſi benè ferat, repetitâ manu fiat, cum debiles & morbi diuturnitate exhauſtæ vires largam, præſertim unâ vice factam, non ferant.

PHARMACIA. Hæc magnam nobis remediorum ſuppeditat copiam, quæ tam internè quàm externè adhibentur. Nos, qui brevitati ſtudemus, pauca tantùm eaque ſelectiora ſecundùm præmiſſas indicationes ſubjungemus.

PRÆPARATIONI humoris melancholici inſerviunt. 1. Simplicia. Rad. cichor. petroſel. filic. polypod. Epythim. Herb: Ceterach. Scolopendr. Cuſcut. Cort. tamariſc. Cappar. Compoſita Sir. de fumar. Epith. polypod. lupul. Ex quibus, additis quibusdam appropriatis, quæ vide inferiùs, variæ poſſunt concinnari formulæ. Ex. gr. nos hanc ponimus.

℞ *Sir. de cochlear.*
naſturt.
polipod.
Epith. a. ℥iß.
▽r. fumar. naſturt. becabung. a. ℥iij.
Julep. cinam. & viol. a. q. ſ. m. f. Julepus pro neceſſitate reiterandus.
♉. Digeſtiv-Trunck auf 2. Morgen. *capiat mane 2. horis ante paſtum.*

Ad evacuationem hoc alioq; modò præparatorum humorum varia laudantur varia laudantur à variis, *Jonſtonus* pil. ♀reas Quercet. *Wierus* pil. d. fumar. ac diaſen. Ad mare Balthicum uſitatiſſimus eſt pulvis, qui ℞. Agaric. albiſſ. croc. Erith. cret. fol. ſenn. a. ℥ij. m. f. pulv. à ʒj. ad ij. Pilulæ quoque ſeqq. quæ ſunt *Sylvii*, apprimè hic convenient. Quæ

℞. *Gumm. Galban. ✝to Squill. ſol. & iterum inſpiſſat. ʒß.*
♂li martis ad albedinem calcinat. ℈i.
Trochiſc. Alhand. ʒß. diagrid. gr. XV.
☍. carv. gtt. Vj. f. pil. n. XXV.

Inaur. ſumantur 5. a. 7. matutino tempore, ac ventriculo vacuo, ſuperbibendo poſt ſeſquihoram juſculum, vel cereviſiam cum pauco pane coctam, & macere aromatiſatam.

Vina laxativa ſpleneticis & huic morbo appropriatis caſtigata inque plures dies uſurpata, utramque paginam abſolvere videntur. Hanc formulam in hujusmodi caſibus ſæpiùs cum fructu præſcripſi.

℞. *H. Meliſſ. mß. ſcolopendr. ceterach. a. pi. naſturt. ▽tic. becab. a. pij.*
Rad. cardopat. polypod. a. ℥ij.
Cort. tamariſc. cappar. arant. a. ℥ß.
Fol. Senn. SS. Alex. ℥i.
Rhab. el. ℥iij. v. ℥ß.
Sem. agn. caſt. ℥i.
Cinam. acut. ℥ß.

Groſſ. mod. inciſ. & tuſ. irror. c ☍. ♀ri per deliq. ℥i. d. ad ſac.

S. Säcklein zu 1. Maas Wein.

Reſpectu ſubjecti noſtri benè adduntur rad. Helen. fenic. liquirit. paſſul. ſem. fenic. aniſ. Si æger ſit delica-

tior

tior ſequens Electuarium præſcribo, quod

℞. *Elect. de tamarind. c. fol. Senn.* ℥iij.
Rad. Jalapp. reſinoſ. ℈ß.
Crem. ♀*ri.* ʒß.
Conſerv. d. cichor. & Rhab. & ſachar. q. ſ. m. f. bolus.

APPROPRIATA & ſpecifica hujus morbi ſunt ſimplicia. Radic. armorac. H. Cochlear. naſturt. ▽tic, & hortenſ. ſed. min. ſ. vermicul. chelidon. min, beccabung. quæ aliorum caliditatem & ſiccitatem corrigit. Si calidioris naturæ ſit æger, aut febris adjuncta, acetoſ. fumar. Si pulmo à materiâ obſeſſus & ob id reſpiratio difficilis cum tuſſi rad. helen, c. hyſop. Si ventriculus debilis, coma abſynth. rectè adjiciuntur, ſicque deinceps pro ratione calidorum vel frigidorum humorum & ſymptomatum concurrentium procedatur. Multis autem modis hæc uſurpantur. Nos hic damus & laudamus duplicem. Primus eſt, cûm herbæ prædictæ virides cum ſero lactis contunduntur, expreſſusque ex hiſce ſuccus in debita quantitate propinatur, v. gr.

℞. *H. naſturt. anagall. aq. cochlear. a. mij.*
Comar. abſynth. ſed. min. a. piß.
c. ſero lact. caprin.
Contund. expreſſus ſuccus depuretur. doſis eſt ℥iv. *c.* ▽. *cinamom* ʒiß.

Vel quando ſuccus ſeorſim expreſſus cum ſero lactis tempore uſus permiſcetur, in hunc modum,

℞. *ſucc. rec. expreſ. cich. fumar. becab. naſt.* ▽*tic.*
Cochlear. a. ℥iij.
ſeri lact. capr. ℥iv. *f hanſtus.*

ad perfectam ſanitatem repetendus.
S. Trünckein/auf 1. Morgen.

Ex appropriatis compoſitis laudamus Sir. Scelotyrbic. Foreſti, vinum antiſcorbuticum Mynſicht. ab iij. ad IV. M. & V. 2. horis ante paſtum. Tinctura martis ejusdem à gr. VI ad ℈ß. in liquor. conven. Syr. antiſcorbut. ab. ʒß. ad ii. & iij. per ſe vel in aq. antiſcorb. ejusdem vid. armamentar. medicochymicum. Elect. antiſcorbut. *Schröderi* ad magnitudinem juglandis parvæ M. & V. *Pharmac. medico chym. p. 186.* Spiritum antiſcorbut. *Joh. Pet. Lotichii*, cujus deſcriptio, utendi modus & doſis videantur apud *Aut. in conſiliis & obſervat. medd. p. 356.* &c.

Nota in horum uſu ad 14. dies, imò, ſi opus, ulterius eſſe perſiſtendum, & 5to quoq; aut 6to die ſemper aliquod purgans, v. g. Elect. ſupra deſcript. ſtante curatione opus eſſe.

An & qua ratione conveniant acidulæ *Vid. Greg. Horſt. m.* ℔. *IV. obſ. med. p. 273. Rhamlov. in ſpecul acid.* Wildung. *p. 176.* & alii brevitas non patitur, de hisce hic latiùs diſſerere.

ROBORANTIA, dum hæc fiunt, ex conſerv. cochlear. & aliis cum fructu præſcribi poſſunt in hunc modum.

℞. *Conſerv. cochlear.* ℥iß.
chamedr. ſcord. a. ℥i.
Rad. bugloſſ. borrag. condit. a. ʒ. *vj.*
Helen. condit. ʒß.
c. ſir. d. borrag. f. cond.

His

His addi poſſunt & alia, v.g. affecto ventriculo conſerv. fl. abſynt. hepate fl. & rad. cichor. liene conſerv. fl. fumar. it. Spec. diarrhod. Abbat. diatrion ſant. arom. roſ. dianiſ. &c. ex quibus componi poſſunt formulæ pro ratione circumſtantiarum & arbitrio medici. Et tantum de internis. Nunc ad

Externa. Hic a. præprimis locum habent ea, quæ lienem, ut in ſubjecto hoc noſtro, ita in omnibus fermè ſcorbuticis obſtructum, aliàsq; malè diſpoſitum deoppilare & roborare valeant. Suntque

Olea. Ut anethin. rutac. chamom. amygdal. amar. & quod optimum, de cappar. Auguſtan. vel *Zvvelffer. vid. Pharmac. Aug. p. 317. Pharm. Reg. p. 263.*

Linimenta. Horum formulas egregias præſcribit *Lotichius p. 347. & ſeqq.*

Unguenta. Ut ung. ſplenet. Schrod. Ungt. Splen. Mynſ. His ſequens adjiciam, cujus vires ipſemet oculariter expertus. Eſt autem *Amati Luſitani*, qui ſe hoc à medicis Ferrarienſibus accepiſſe refert, & cujus uſu ſe lienem non modò obſtructum, ſed verè Scirrhoſum curaſſe gloriatur.

℞. *Ol. commun.* ℔iß.
medull. crur. bov. ℔ß.
Butyr. rec. ℥iij.
ſucci bryon. cyclam a. ℔ß.

bulliant lento igne ferè ad conſumptionem ſuccor. collat. ad.

Ceræ cit. ℥iv.
Pulv. ceterach. cort. cappar. tamar. ſ. agn. caſt. a. ℥ß.
f. ung.

Emplaſtra, v.g. ſplenet. mynſ. de cicutâ vel de amoniaco Foreſti *Zvvelfferi pharmac. Reg. p. 300.* vel ſimile.

Cataplaſmata quæ vid. ad Praxin *Riverii*, ubi de obſtructione & ſcyrrho liēis.

Externa interim & aliis partibꝰ cum fructu adhiberi poſſunt, utpote Epati ol. abſynth. maſtic. Ventriculo ol. macer. nuc. moſchat. Nervis & tendinibus ungt. alth. reſumpti v. lumbric. &c. pro ratione Circumſtantiarum.

SYMPTOMATA. Quæ ſcorbutū concomitantur Symptomata ſunt varia, utpote difficilis reſpiratio, palpitatio cordis, lypothimia, arthritis ſæpius vaga, convulſiones, paralyſis, hydrops, atrophia, ulcera plerumq; ſicca, nec pus fundentia febres, eryſipelas ſingulis nonnunquam ſeptimanis, interdum menſibus infeſtans, ſputatio frequens maximè ab aſſumtis acribus & calidis, languor totius, ſudóres copioſi, vomitus, dolores capitis, dentium, hypochondriorum, lumborum, crurum, aliaq; innumera, quæ partim vide ad caput de ſignis, partim ad Autores, qui hocce de morbo ſcripſerunt fuſiùs. At verò cum ea ſublato morbo vel ſpontè evaneſcant, vel auxiliis ex Praxi generali repetitis, admixtis tamen antiſcorbuticis, tollantur, ſingulorum curationem hic quoq; ſubnectere haud opus eſſe cenſemus. At verò quia oris depravatio in hoc morbo maximi perſæpè eſt momenti, adeò ut pro ipſo morbo habeatur vulgo, pauca quædam illius remedia ſuperaddere non abs re eſſe duxi. Ea verò vel fiens eſt, vel facta, fiens eſt gingivarū laxitas & ſanguinolentia, ad quàm

℞. Rad.

℞. *Rad. biſtort.* ℥ß.
Salis ℈. *m. c. diamor. ad conſiſtentiam debitam. inung. gingiv. vel*

℞. *Fl. balauſtr.* ℥ß.
Salis uſt. ℥i.
M. F. Pulv. ad gingivas.

Factam appello putredinem. Ad quam apprimè facit gargariſmus de tormentilla Mynſichti, daturque tepidè alternis vel ſingulis horis ad ſanitatem perfectam, vid. Armamentar. pag. 403. Si putredo vehemens Wierus talem dalem dat aquam.

℞. *Arſenic. ſublim.* ℈ij.
alum uſt. ℥iß.
f. pulv. bulliant. in ▽ *plantag.* ℔i.

ad horum in duplici vaſ. admoveatur gingivis ſpongiolâ madefactâ, ſed propter arſenicum cautè procedendum.

CASUS XVIII.

De
PHLOGOSIBUS VAGIS SCORBUTICIS.

Fœmina *ætatis* annorum 33. nata in *Belgio*, degens cum Marito in Munimento ad *Rhenum* celebri, *temperamenti* ſanguineo-bilioſi, *habitûs* gracilis, teneræ *conſtitutionis*, aliquot ab hinc annis per nares copioſum ſæpè profundens *ſanguinem*, frequenter ſubitò *exæſtuat*, aliquando toto corpore, ſæpius in vultu, modò hâc, modò illâ parte fervet, ſive Phlogoſes patitur inopinatò invadentes, ſchnelle / fliegende Hitzen/ modò jejuno, modo repleto ſtomacho, per horæ quadrantem, aut dimidium, breviùs aliquando durantes, plerumque cum udore, aliquando abſque ipſo, tàm imminente, quàm procul adhuc diſtante menſtruo fluxu obvenientes, quas plerumque non ſemper, quædam *præcordiorum* præcedit *anxietas, roſio*; *gingivas* monſtrat tumidas, partim ſanguinolentas, partim ſanioſas, partim albeſcentes, *ſitit* in dicto æſtu, *ardorem* ac ſiccitatem gulæ & faucium ſentit, parùm *appetit*, hypochondriis *inflatur* frequentiùs cum, aliquando ſine dictis Phlogoſibus, *alvo* libera eſt, *urinam* offert flammeam, ad roborem propè accedentem, nonnunquam, ut refert, ſedimentum inſtar pollinis lateritii deponentem, *reſpirat* facilè, ſed ſub æſtuatione iſta, ſi vehemens eſt, difficilius, *pulſum* habet inordinatum, in paroxyſmo celerem, citatum, ad *iram* prona eſt, *dormit* mediocriter, *capite* haud rarò dolet, *menſium* experitur fluxum ſtato tempore, ſed imminutum, exaltato rubore tinctum, *extremis* naturaliter calet, cum invaſio-

vaſiones iſtæ abſunt, patitur *laſſitudinem* ſpontaneam, *gravitatem* membrorum, *maciem* corporis, *tibiæ* ulcus absque multâ ſanie, dolore, *maculas* nonnunquam in cruribus & bracchiis clarè rubeas; præterea nullas ſentit moleſtias. Petit *Medici* Conſilium, qui ſuppeditat tale:

Patiens manè horâ 6. & veſpertinâ 4. *pilularum* ſeq. numer. xv. cum *Mixtur.* cochlearium 4. quantit. deglutitat: Rec. *C. C. phil. calc. Ebor. phil. cal. Corall. r. præparat. Sem. naſturt. hort. Sal. abſinth. ana* ℥ij. *Gelatin. Corn. Cerv.* ʒvj. M. f. pil. pond. gr. ℞. *Aq. becabung. acetoſ. acetoſell. endiv. ana* ℥ij. *Syrup. granator.* ℥i. M. D. Hora 9. antemeridianâ *juſculum*, in quâ *acetoſ. becabung. naſturt. aq. fumar.* recent. coct. calid. hauriatur. Cum æſtuationes intenſiores ac frequentiores ſunt, ante ſomni tempus *Emulſionem* bibat: ℞. *Sem. 4. frig. excort. ana* ʒß. *pap. alb.* ℥i. F. c. *aq. pap. err. lactuc. ana* ℥iß. *Emulſio* D. Gingivis *Linimentũ de Aquileg.* illinatur. *Os colluatur* frequenter ſequenti decocto: ℞. *Cort. med. recent. frutic. roſar. H. naſturt. aq. rec.* ana M. j. *Coq. in Vin. rubr.* ℔j. *colatur.* adde *Mell. roſar. ſimpl. Roob Nucum ana* ʒvj. M. D. Tibiæ ulceri *Empl. diapompholyg. H.* imponatur.

Poſt abſolutum horum medicamentorum Uſum remiſſiores, rariores illæ Phlogoſes, mitiora reliqua ſymptomata: Hinc denuò ad petitum *Medicus* ſequens ſuppeditavit Conſilium. Hauriatur manè ſeq. *Potio purgans:* ℞. *Fol. ſen. el.* ℥ij. *Tamarind.* ʒß. *ſem. aniſ. Crem. Tartari ana* ℈j. *Coq. in Aq. font. q. ſ.* ℞. *Colatur.* ℥ij. *Elect. de Tamarind. Horſt.* ʒvj. *Aq. cinam. bugl.* ℥i. M. Biduo aut triduo abhinc *Venam brachii ſecari* curet. Ab iſto tempore *Acidulas* ſive *Svvalbacenſes*, ſive *Dönningſteinenſes*, quas adire ob cauſas domeſticas urgentes cùm, ut percipio, non liceat, bibat per 5. 6. aut plures ſeptimanas, æſtivo tempore, cum fervidus urit Aër, manè potando ℥. circiter xii. ſi ſitis urget, pomeridiana hora 4. ℥. circiter vj. ſin tempeſtas pluvioſa eſt, omitti poſſunt. *Diætam*, à *Medico Ordinario*, in Conſilio communicato præſcriptam, obſervet. *His ſingulis per Dei Gratiam ab omnibus dictis moleſtiis liberata fuit.*

RESOLUTIO

AFFECTUS ægram torquens eſt PHLOGOSIS VAGA SCORBUTICA, *intemperies* nimir. *calida, brevis, frequens, ac ſubita, modò totius corporis, modò hujus vel illius partis, à p. n. particulis bilioſis, ſcorbuticis, agitatis, orta.*

Moleſtiſſima hæc ſolet eſſe *exæſtuatio*, qua vapores calidi, liquores ferventes per totum corpus, per

hanc

hanc vel illam partem fluere, effundi, adigi videntur, quando etiam absque Scorbuto adoritur Comite. Hinc iſtum fervorem pro potiſſimo habuit *Ægra noſtra*, & ego quoque. Caſum inſcripſi de Phlogoſibus Vagis, addito Scorbuti nomine, qui has Comitans junctum dicit morbum. Brevitas, frequentia ac ſubitanea illius invaſio ab aliis corporis fervoribus ac caloribus ipſam differre monſtrant. *Aliæ* etiam ſunt *vagæ* illæ *Inflammationes*, volaticæ maculæ, Flug/ vocatæ; Phlogoſeos vocabulum non pauci cum phlegmone confundunt, at parùm accurati iſti ſunt; ceu enim phlegmonen accuratiores cum inflammatione, phlogoſin absque eâ dicunt, ita tales ego æſtuationes, effervescentias, phlogoſes, etiam absque febre expono, quod mirabitur forſan, haud absque ratione, unus vel alter. Sanguinis enim p. n. agitatio, turgeſcentia &c. Plerisque *Medicis* non niſi in febribus adeſſe creditur; ſunt quidem, qui p. n. M. æ. Sæ. motum à ſolo iſto æſtimant & deſcribunt circulari per corpus, ejusque vaſa, motu, at raro cauſa, frequentius iſte effectus eſt illius agitationis, quæ ab ipſo particularum in ſanguine incendio, inteſtino quaſi bello ac ſeditione quaſi bello ac ſeditione oritur, non enim celerius tota M. S. de loco in locum movetur, niſi iſte moleculārum in ſanguine tumultus adſit, ut ita ad turgentiam, ad impetum, ad orgaſmum, ad efferveſcentiam (variis enim nominibus inſigniunt) utrumq; requiri, imò unum ab altero vix ſeparari poſſe, mihi videatur; Tales autem Orgaſmi, tales tumultuoſæ ebullitiones, tales effrænes ſeditiones in corpore humano absque Febre ſe prodere non ſemel ſolent. *Maniacorum* ferox jactatio, *Epilepticorum* turgeſcens concuſſio, *hyſtericarum* vagabundi impetus, *hypochondriacorum* ſubiti dolores, flatulentæ diſtenſiones, borborygmorum murmura, *Scorbuticorum*, *Cachecticorum*, *Ictericorum* Aſthmata ſubitanea, *Arthritides*, *Cardialgiæ*, *Choleræ*, *diarrhææ*, *dyſenteriæ*, *hæmorrhagiæ* vehementiores, gulæ *ardores*, *purgantium* actiones, & ſimiles affectus à ferocientibus, ab ebullientibus p. n. motis oriuntur humoribus, at haud raro ſine Febre. In hâc Ægrâ ex iſtâ ſubitâ phlogoſi febrem qui concludere contendit, perpendat brevitatem, volatilitatem, particularitatem illius fervoris, illius intemperiei calidæ, abſentiam quorundam febris requiſitorum, hinc abfuiſſe & Febrem hîc dico; Febrem ſui generis ſi ponerem, nimis latè nomen extenderem, & dicerem id, quod ii, qui occultas qualitates ponunt. *Phlogoſis* talis æſtuationem, fervorem, efferveſcentiam incertam, vagam Intemperiem, ſanguinis inordinationem, excandeſcentiam, caloris ſuffuſionem dicit. *Scorbutus*, quem hic *Gingipedium* cum *Regnero Snoy* appellare poſſum, ſi tàm rudi uti licet verbo, Græcis uſitatis ςομακάκκης & σκελοτύρβης nominibus exprimo, affligere ſolet absque iſtis æſtuationibus nonnunquam, & hæ absque ſcorbuto;

Particulæ iſtæ *bilioſæ ſcorbuticæ* ſive ſulphureæ ſalſæ acres ebullientes in cauſarum ſerie exponentur.

Subjectum pono modò totum corpus, modò hanc vel illam partem, ut & infra patebit, ubi ſymptomatum rationem reddo, prout nimirum fervoris ac ſcorbuti cauſa intenſior vel remiſſior eſt, hoc vel illud petit membrum; ſunt *ſpirituoſæ*, *humidæ* & *ſolidæ* partes, ex his os, gingivæ, fauces, gula, ventriculus, inteſtina, thorax, caput, brachia, crura &c. *Cauſale*, unam jam certam corporis particulam, determinatum locum ſi ſtatuere vellem, quod Curioſuli ad gloriam captandam facere allaborant, nimis anguſtis includerem terminis, & ut illi ſoli applicarem remedium, urgeri poſſem; Tota S. M. & alii *humores*, modò hanc, modò illam alluentes partem, tale hic conſtituunt, nec *ſpiritus*, nec *viſcera* cum *glandulis* excludenda ſunt.

Causam accuſo particulas ſulphureas, nimias, oleoſas reſinoſas & ſalſas acres tenuiores, ſcorbutica labe tinctas, ebullientes, effervescentes, ſive corpuſcula p. n. bilioſa, ſcorbutica, agitata. Cauſæ ſi perpendo *conſiſtentiam*, læſerunt hic *Fluida*, & *Spirituoſa*, ſpiritus enim craſeos ac texturæ limites tranſilierunt; ſanguis in corpore humano vivo absque ſpiritibus, non ſanguis, ſed cruor cadaveroſus eſt, imò & alii corporis vivi humores ſinguli ſpiritibus perfundi debent; Læſerunt fuligines, halitus, & quid dicere vetat, flatus ab iſta ſanguinis, aliorumve humorum ebullitione, effervescentiâ, agitatione exorti. Et *Humoroſa*, Sanguis imprimis, non hic autem ſolùm, ſed & pro varietate vertumni ſcorbutici, chylus, liquor Gaſtricus, Inteſtinalis, Pancreatis, Veſiculæ felleæ ſuccus, lympha varii generis. Iſta enim Ventriculo oblata alimenta alienis, jam vix ſubigendis aut domabilibus prædita corpuſculis materiam præbuerunt chyli, non laudabilis, præſertim cum liquor iſte fermentalis ſive condimentum ciborum, ceu *Cuidam* placet, ſive inſtrumentum Ventriculi, ſpiritibus debitis deſtitutus, alienis inſtructus, à ſanguine degenerante infectus, à lymphæ heterogeneis conſpurcatus, à glanduloſâ Ventriculi tunicâ non ritè ſegregatus, ſuo non functus fuerit officio, cum ſuccenturiatus huic Inteſtinorum liquor à debito deviarit munere; Pancreatis hîc ſuccus acrior juſto, effervescentiæ nimiæ præbuit anſam, veſiculæ felleæ ſuccus nimius, quâ ſuam reſinoſitatem, acrimoniam intenſior juſto, ebullitionem p. n. promovit; Lympha variæ, hic, ibi, in dolis, diverſis heterogeneis, & materiæ, & efficientis vitio, tincta moleculis jam accuſatis, ceu ad talia recipienda aptiſſima eſt, hic, ibi, cauſæ rationem etiam ſubiit. Talibus præſentibus humorum degenerationibus, quis Sanguinem liberum dicet, ut de aliis inficientibus cauſis taceam? In hâc ergò Ægrâ inter fluida corporis *Ille* læſit potiſſimum. *Solida* & cauſæ ſubiiſſe vices, contendere quis poſſet, ſalinæ enim iſtæ & ſulphureæ accuſatæ mole-

moleculæ ſolidum quid dicunt, partes continentes contentas promovent. Verùm hic nonniſi in diverſis fluidis hæſerunt, ipſas partes continentes ſolidas irritatas, non rarò contenta concitatius movere concedo, at in noſtro Caſu potiſſimum *fluidis* inhæreo.

MODUM LÆSIONIS ſi ſpectem, conſiſtit in *Quantitate*, *Qualitate*, *Motu & Loco*. *Quantitate*, imminutâ & auctâ; *Defectu* enim peccant ſpiritus, nam licet fervidior ſit ſanguis, iſta tamen ſpirituoſa volatilis effervescentia, ebullitio p. n. eſt, extra debitos craſeos limites, ut copiam ſpirituum, naturaliter requiſitorum, ſufficientem, non ponat, & ita ſanguis ſpiritibus debitis ſit depauperatus, p. n. verò nimiis inſtructus. *Auctâ* peccant particulæ iſtæ actu lædentes, paucæ enim ſi eſſent, non dominium obtinerent, non tàm ſenſibiliter læderent. *Qualitate* peccant, dum nimis calidæ, nimis acres, nimis ferventes, ſcorbuticæ ſunt. Non quidem qualitate ſolùm primâ, ſed particulis, moleculis heterogeneis excedunt cauſæ, ob receptam tamen loquendi formulam liceat hunc retinere modum, quia enim dicta fluida utraque ſulphureis & ſalſis tenuioribus, acrioribus, valdè activis, ſubtilibus corpuſculis infecta, vulgari vocabulo bilioſa fuerunt, læſionem induxerunt; Acceſſit in hâc Ægrâ *Character ſcorbuticus*; non enim omnis ſcorbutus à ſero limoſis, tartareis, craſſis viſcidis, fixis ſalibus inebriato, non omnis à melancholia, non omnis ab humore acido oritur, ſed & tenuiores, volatiliores, fluxiliores humores labe ſcorbutica inquinantur, ut pateat, dari ſcorbutica pathemata calida, dari frigida, fixiorem dari cauſam, dari volatiliorem, hinc & *Celebris Medicus Gallus*, licet contra *Anglos* ſcorbuti diviſionem in ſulphureo ſalinum & ſalino ſulphureum revellat, tamen in Curatione attendendum eſſe dicit, num calor quidam p. n. an verò obſtructiones conjunctæ ſint. In quo autem *Tinctura ſcorbutica* conſiſtat, variè definiunt *Authores*. *Cauſam* aſſignant Cruditatem ſanguinis, denegatum craſſioris, fixioris debitam ſpirituaſcentiam, ſanguinem crudũ, ichoroſũ, ſanguinem nunc limoſum, feculentum, tartareum, vappeſcentem, nunc ſero acri, ſalibus modò lixivis, modò acidis, auſteris, aluminoſis, vitriolatis inquinato, plus minus dilutum, ſanguinis & nutritii ſucci διάθεσιν ſulphureo ſalinam, ſalino ſulphuream, ſanguinis diſſolutionem à ſale acri & ſubtili, aut immediatè, aut interveniente ſanguinis diſſolutione pathemata ſcorbuticis familiaria gignente derivatam; Alii aliam in prolixis editis Tractatibus. At cum talia dentur absque ſcorbuto, ſuperaddunt non quidem, quas averſantur, occultas qualitates, ſed τὸ ἦθος, τὴν κακοήθειαν ſcorbuticam, τὸ contagioſum, nervoſo generi infeſtum, malignum, venenatum, depravatum, corruptum, ſingulariter, ſpecificè, ſui generis &c. ἄῤῥητον, ſed tale *mihi* (ne miretur quis, cum *tantis viris* ſit).

qua eſſentiam ſuam ſpecificam videtur, verùm ex effectu dici poteſt, dum non ſolùm Maris Balthici accolis & Germaniæ inferioris populis familiarem ſubindicat diatheſin, ſed & iſta gingivarum, tibiæ mala, maculas & ſimilia monſtrat. Cum ergò ſpecificè corruptum, malignum dicitur iſtud fermentum ſcorbuticum, urgeri poteſt omiſſum vitium *ſubſtantiæ*, dum nimirum cauſæ toto genere peccant. Verùm *qualitate* dum peccat cauſa, peccat vel *irréducibili*, quæ dictum ponit vitium, vel *reducibili*. Utroque modo, potiſſimum poſteriori læſit hîc Cauſa. *Motu* peccant, dum p. n. non ſolùm celeri nimis & vagâ agitatione ebulliunt, tumultuantur, ſed & ad hanc vel illam impetuoſiùs juſtò feruntur partem. *Loco*, dum ſubſiſtunt in variis partibus, gingivis, tibiis, ubi ſubſiſtere non deberent; diſtinguo contra quorundam mentem loci vitium, à motus aut quietis vitio, etiamſi enim illûc mota pars quiete poſt peccet, tamen non ſola quies, ſed ipſe locus etiam læſionis formale conſtituit.

Causæ Remotiores ſunt variæ: Prima mox ſtamina jacta à *Nativitate* fuerunt, viſceribus ſanguinis generationi & depurationi dicatis, hepate præſertim heterogenea iſta dicta aliqualiter, non tamen ad debitum gradum ſeparantibus, quod *Temperamentum* in ſtatu adhuc naturali patefacit. E *non naturalium* claſſe *Aër* patriæ nativus, humidus, craſſus, ſalſus ab uliginoſis, paluſtribus & lacuſtribus locis infectus, *Cibi* in patriâ familiares, carnes ſalſugine maceratæ, fumo induratæ, lardum crudum aut rancidum, Piſces lacuſtres, maritimi, fumo, ſole vel frigore indurati, aut muriâ conditi, mixta ex talibus edulia, cibi à corporibus aëre accuſato fruentibus, & aquis dicendis utentibus deſumti, *Potus* ibi communis, aut aquæ craſſæ, crudæ, impuræ, graves, ſæpè corruptæ, aut cereviſia ex talibus parata multum hîc præſtiterunt. *Vinum* verò, quod domicilio mutato, ordinario potui inſerviit, particulas ex talibus genitas & collectas ſalinas acriores ſublimavit quaſi, ſpirituoſam, ſed non debitam, verum p. n. volucrem addidit indolem. Mirum enim in modum vinum, ubi ordinariè potatur, humeribus ſcorbuticis alas addere ſolet. Acceſſit *Converſatio* cum ſcorbuticis ibi frequentibus; per plures enim vias μίασμα illud ſcelotyrbicum è multis, quibus ibi familiare malum eſt, ſub converſatione ac cohabitatione exhalans irrepere poteſt. *Aliæ Res Non-naturales*, in quarum notitiam non pervenit Medicus, dubio procul ſuum etiam contulerunt ſymbolum. Inter *Res p. n. Hæmorrhagia* ſæpius prægreſſa immodica, ad ſubjugationem balſamicarum, ſucculentarum, exaltationem verò heterogenearum ſcorbuticarum in ſanguine molecularum multùm fecit; *Partes* corporis, humorum ac maſſæ ſanguineæ generationi ac depurationi inſervientes, hîc ſingulæ, una magis, altera minus, una huic, altera illi δυσκρασίας ac malæ texturæ cauſam, fomitem ſuppeditarunt,

tarunt, quædam à collectis impuritatibus, demum infectæ fuerunt.

Ex dictæ cauſæ in hâc vel illâ parte *activitate ſpeciali*, ſymptomatum in hoc Caſu SPECIALES etiam CAUSÆ erui queunt. *Hæmorrhagia*, quæ aliquot abhinc annis frequens & copioſa erat, oriebatur à ſtimulo illo, bilioſo nimirum acri ac ſalino, ſanguinem concitatiùs movente, vaſaque narium aperiente, ſpiritus ac laudabiles ſanguinis partes profundens, diſſipans, ſicque ad generationem heterogenearum, debito ſpirituum agmine deſtitutarum, multum faciens. *Frequentes* ac *ſubitæ* obortæ ſunt *exæſtuationes*, cum rubore ac fervore partium, cùm ſanguis modò totus, modò in hâc vel illâ parte ebulliebat, quaſi accendebatur, efferveſcebat, agitabatur, ab accendentibus ebullitionem, efferveſcentiam excitantibus talibus, quæ vel in ipſâ continebantur ſanguinis maſsâ, vel ipſi hîc aut ibi occurrebant, vel extra eam in hâc vel illâ parte, quæ vel homogenea calorem, motum intendunt, vel heterogenea efferveſcentiam cient, ac illam æſtuationem & agitationem promovent, ceu à calore aquam tepidam ebullire, pulverem pyrium fomite exiguo accendi, Martem ab efferveſcentiâ cum aliis in flammam, fumum agi &c. (innumera experimenta proſtant) cernimus; Frequentius autem in primis viis occurrentes humores aliâs naturales, hîc peccantes, gaſtricus liquor, chylus, bilis, ſuccus pancreat. &c. tum ſibi invicem tum cibo aut potui talem aliquando ibi, aliquando & in ſanguine fervorem, & cum iſto partibus externis induxerunt, dum ebullientes, efferveſcentes, tenues, vaporoſæ ſubtiles Sanguineæ Maſſæ partes ſubitò ad exteriora ferebantur, ardentes fumigantes quaſi; Sanguis enim talis non ſolùm copioſius, impetuoſius in hanc vel illam partem movetur, ac ruit, ſed &, cùm ebullit quaſi accenſus, aut efferveſcit, (*quæ duo probè diſtinguenda cenſeo*) halituoſa non raro, vaporoſa, ſubtilia emittit corpuſcula, quæ hùc, illùc, per vaſa tamen patentia deſtinata, non ſemper expectato ordinario reliquæ M.S. motu ſubitò ad partes has vel illas fertur, quod, ita & quâ talia halituoſa Gas eructantia facilè probari poſſe confido; frequentiam vultus, imò totius phlogoſin mox â vini potu, ab animi pathematibus, pudore, irâ, amore &c. obortam modò quis conſideret; Agitatus ergò ac æſtuans ille ſanguis partes illas, aliquando totum, fervore iſto perfudit, vel diſpoſitis ſeroſis fluidis particulis ad ſecretionem in glandulis ſubcutaneis, unde udor, vel non, unde nullus; Et quia ſingula ante enarrata, in & extra M.S. cum & abſque efferveſcentiâ cauſæ rationem induerunt, oborta fuit talis Φλογώσεων *Varietas*. Ex quibus patet, me *Celebrium Medicorum* ſententias, qui tales phlogoſes vagas oriri ab intemperantiâ in venâ portæ, ab obſtructionibus in meſenterio & viſceribus, colluvie humorum in hypochondriis, & præcipuè circa hepar ſtatuunt, & hîc ſano ſenſu admittere,

pro

pro univerſalibus autem non habere; Patet, quantum conſentiam *Illis*, qui talis caloris ac nonnunquam ſudoris momentanei cauſam dicunt, ubi calor nativus à copiâ humorum crudorum premitur, qui ſi alternatim eum humorem aggreditur, exprimit quaſi aliquem calorem & aliquando liquorem in ſuperficiem corporis; Illud autem, quod tales caloris ſuffuſiones à perverſo, per ſcorbuticam labem, regimine animali oriri ſtatuunt *Quidam*, dum plerique nervi & fibræ eorum appendices, hùc, illùc, protenſæ ſpaſmos ſeu motus convulſivos paſſim ineunt, propter eorum ἀταξίας arteriæ & venæ ἀνωμάλως contrahuntur, ut ſanguis in quasdam partes plus debitô compellatur, illud inquam, in *noſtrâ Ægrâ* cauſam non fuiſſe autumo. *Ceſſat brevi*, licet aliquando tardiùs, aliquando celeriùs, quia deflagravit, quæ accenſa agitabatur, deferbuit, quæ efferveſcens tumultuabatur portio. *Præcordiorum anxietas* cum adfuit, & *rofio*, in Ventriculum multùm ac improportionatè egit iſte degenerans varius Ventriculi humor, illum poſteà in ſanguine tumultum excitans, non verò Cor, quod *Quidam* metuunt, principaliter affectum fuit: *Tumor, ſanguinolentia, ſanies* & *albedo* gingivarum à ſalinis, ſcorbuti malitiâ præditis, ipſorum texturæ maximè adverſis, oriebatur moleculis, in teneram enim & mollem illarum, quas palati glanduloſi, ſpongioſi continuatio, & in majores protuberantioresque papillas fibrarum, nervorum vaſorumq; & membranarum ope conglomeratio conſtituit, carnem ex arteriæ rami aſcendentis propaginibus tenuibus & ſalivaliū vaſorum oſcillis extillans ſanguis infectus diſtendit, putreſcens alieno colore inficit, ſaniem ſuppeditat: Calidi bilioſi ſalini humores, gulam ac fauces cum vicinis irrigantes, ſed, quod quotidie fit, exiccantes, *ſitim* ac *ardorem* ibidem excitârunt, alium tamen ab eo, qui frequens eſt, ab acido prædominante fit, uterque tamen malè à *plerisq;* confunditur: *Appetitus* eſt *exiguus*, quia Ventriculus non debitâ craſi gaudet, inſtrumento inſtructus, quod à ſpirituoſâ ſuâ acido-ſalſâ diſpoſitione degenerat, quod & cum reliquis dictis, in iſto negotio huic auxiliares manus ferentibus, liquoribus itidem degenerantibus cum objecto, cibo nimirum & potu, efferveſcens p. n. flatus iſtos, modò cum, modò ſine æſtu, hypochondria diſtendentes gignit: *Urinæ* iſtum *colorem* ac *ſedimentum* inducunt ſalia, aliquantum ſubtiliata, cùm ſulphureis particulis affluentia, ac in Renibus mixta: *Dyſpnæa* æſtuantis à flatulentâ diſtentione, diaphragma, thoracem lædente, à ſanguine vehementius agitato, pulmonum vaſa ac veſiculas nimis diſtendente genita, quæ & *celeris, citati pulſûs* in paroxyſmo cauſa fuit: *Doluit Caput* ab iſtis ſpiculis ad pericranium, meninges motis, in capitis membranulas, fibrillas, cutem ſolvendo, vehementer agentibus: *Expulit Natura* ſtato tempore, fermentatione motum *ſanguinem* per

vaſa

vaſa ac vias ordinarias, non tamen magnâ quantitate, quia à naturali regulâ declinarunt illa fermentatio & ipſa humorum conditio, quia exceſſerunt particulæ hactenus adductæ, quæ iſtam ſanguinis etiam purpuram exaltarunt, ceu aliàs etiam volatilia ſalina, ſulphurea roborem intendere obſervamus: *Lasſitudo ſpontanea, membrorum gravitas* adfuit, non ſolùm, quia ſpiritus vegeto motui dicati defecerunt, dyſcrati fuerunt, ſed, quia fibrarum congeries muſculoſa ab iſtis dictis heterogeneis premebatur, in debitâ variâ tenſione tàm contractivâ, quàm expanſivâ impediebatur: *Macilentæ* fuerunt partes, quia balſamicus iſte ros nutritioni deſtinandus partim abfuit, partim degeneravit: *Tibiæ* unitatem ſolvit acrimonia allabentis humoris, licet pauci rodentis debilem iſtam, malo tali ex texturâ ſuâ facilè obnoxiam partem, *ulcusq;* induxit ex illorum ordine, quæ ſcorbuticos bilioſos potiſſimùm infeſtant; *Dolor inſignis* in ulcere & aliis membris *non fuit*, quia illa diſproportio cauſæ agentis ad nerveas fibrillas non erat magna, hinc τὸ nervoſo generi infeſtum ſcorbuto frequens, univerſale autem non eſt: *Maculæ in extremis* ſanguinis ſæpius accuſati, ad arteriarum etiam capillarium araneata vaſcula, oſcilla, & tenuiſſimas lineas moti, ſub & per tenella integumenta efflorefeentiæ aut recrementa ſunt.

SIGNIS ad *phlogoſes* detegendas opus non eſt, Ægra enim ſentit ac refert, imò & adſtantes plerumque, cum adſunt, easdem cernunt in exterioribus. *Scorbutum* produnt gingivæ ſanguinolentæ, ſanioſæ, tumidæ, albeſcentes, tibiæ ulcus, & maculæ, crura, & brachia tingentes, quæ & aliis quibusdam accedentibus vim ad ſignificandum hunc morbum largiuntur. *Cauſam* autem, bilioſos nempe humores evectos, ebullientes, efferveſcentes, indigitant varii ſignorum fontes, à cauſis & effectibus deſumti. Ætas, temperamentum, corporis habitus, conſtitutio, potus ordinarius, proclivitas ad iram, hæmorrhagia narium frequens, tanquam effectus, ipſi fervores, ſitis, ardor ac ſiccitas gulæ & faucium, appetitus dejectus, urina flammea, menſium nimium rubentium imminutio. Scorbutico charactere tinctam patria, locus nempè maritimus, victus ac potus ordinarius in eâdem, ſanguinis per nares frequens fluxus prægreſſus, tanquam cauſa, cum anteà dictis monſtrant.

PROGNOSIS ſi exponenda Ægræ fuiſſet, non quidem vitæ periculum imminens, attamen pertinaciam affectuum horum diuturnam Medicus prædixiſſet, ac ſolam ſymptomatum promiſiſſet mitigationem. Rarò enim penitùs tales remittunt affectus, hinc & Medicus nullum propoſuit Patienti prognoſticon, dubius, an ſi ſalutem promitteret, promiſſis ſtare poſſet, ceu enim quâ ſymptomatâ, inſtar vertumni ludere, ita quâ eventum ſæpius fallere ſolet ſcorbutus. DEI tamen gratiâ, iſti poſt adhibita medicamenta evanuerunt affectus.

METHODUS MEDENDI ex legitimis, non ſpuriis quorundam, agens principiis præcepit, ut *particulæ iſtæ p. n. nimiæ imminuerentur, eliminarentur, calidæ acres, ferventes, ſcorbuticæ partim educerentur, potiſſimùm immutarentur, inverterentur, infringerentur, mitigarentur; enervarentur, ſubſiſtentes ab illo loco removerentur, ſpirituum pauperiei ſubveniretur, partes munirentur*; quibus Indicationibus exequendis præſcripta deſtinata fuerunt medicamenta, non ſolùm, quia ab *Authoribus* talia commendari ſolent, ſed &, quia ex talibus conflata ſunt corpuſculis, quæ, modis dicendis in corporis humani contenta & continentia, tàm naturalia, quàm præternaturalia agunt.

Cornu Cervi, *Ebur*, *Corallia* partim ſenſim emollita volatilibus, tenuibus, etiam mucilaginoſis non deſtituta particulis, partim in tenuiſſimum redacta pollinem paſſim abſorbentium inſeruntur Claſſi, quæ acidas imbibant in corpore atomos, ac enervent, at non harum ſolùm, ſed & lixivioſarum, enixarum, acrium, ſulphurearum, dum ipſis cohærent, ipſas ſubeunt, craſin, texturam, ordinem, agitationem immutare valent, & quidem etiam in M. S. non cum inſigni, ceu quaſdam acidas, efferveſcentiâ, verùm lentâ refractione, vi ſimul diaphoreticâ, & partes firmandi gaudentia, hinc multùm in talibus etiam, qualis noſter fuit, proſunt Caſibus. *Abſinthii Sal* ebullientes ſulphureos, ſalinos, ſcorbuticos humores eliminare, deſtruere, diſſipare, ligare, corrigere, egregiè valet. *Naſturtii hortenſes ſemen* (noſtrum hortenſe cum *Vett.* naſturtio idem eſſe, licet contradicentibus quibusdam *Botanicis*, cenſeo) particulis volatilibus ſuis penetrantibus, incidentibus, attenuantibus, abſtergentibus, tenuibus, acribus enervat ſcorbuticum faſcinum, ac eliminat per ductulos glandularum ſubcutanearum, mucilaginoſis verò demulcet, nec ab eo nimia hîc metuenda agitatio, cùm vix granorum duorum pondere unam ingrediatur doſin. *Gelatin. C. C.* ſive ad molliorem adhuc, ſive ad ſicciorem, redacta conſiſtentiam Medicæ ac Pharmaceuticæ adæquata fuit intentioni, mucilaginoſis enim, viſcidis, volatilitate non deſtitutis, abſorbentibus particulis, diverſas à ſe in corpore immutavit, infregit, eduxit, licet non ſemper ad ſenſum, ac pulveres iſtos, ut in pilulas formari ſe paterentur, irretivit, inviſcavit. *Beccabunga*, *Officinis* dicta, *Bauhino* Anagallis aquatica major, folio ſubrotundo ordine prima, magno ob id encomio digna eſt; quod acribus ſalinis penetrantibus, calidis moleculis, ſcorbuto adverſetur, non tamen tantis nec tam activis, quantis cochlearia, ſed paucioribus, ac temperata, dilutaque pluribus humidis aqueis, hinc ſæpius in ſcorbuticis, ubi cochlearia lædit, magno cum commodo hæc exhibetur. *Acetoſa*, *acetoſella*, quarum etiam aquæ debitè deſtillatæ, viribus deſtitutæ, contra celebres Chymicos, non ſunt, juſculis

& vires nobiles & gratiam communicantes, profuerunt Ægræ particulis aqueis, acidis; temperando, reſtinguendo, diluendo, obtundendo, immutando; educendo, quâ etiam laude gratiſſimus Granatorum ſyrupus micat. Non ſolùm hic in genere vegetabilia, pompoſis & ob ſolam occultationem pretioſis Chymicis, ſed & in ſpecie, Acetoſa ac Acetoſella celebribus antiſcorbuticis palmam præripuerunt; In tali enim ſcorbuto calido, ſi cochlearia, raphanus ſylveſtris, ſinapi & ſimilia frequenter ac copioſè exhibentur, concitant quieſcentem ſæpè cauſam, Narium hæmorrhagias, Arthritides, Aſthmata, Phlogoſes &c. excitant, hinc becabunga præfertur, hinc ſi cochlearia Ægris talibus arridet, acetoſa aut acetoſella frænum illi injicere ſolet. *Naſturtium aquaticum*, notiſſima nobis herba (dimicent alii, an *ſenecio ſerapionis*, vel *Sion Crateuæ*, vel *ſiſymbrium*, aut *Cardamine altera Dioſcoridis* ſit) ſcorbuti Antidotum lentâ illâ, non nimiâ, coctione in juſculo penetrantes transfert particulas, quæ acrimoniâ ſuâ ſalinâ volatili, ſalinas, ſcorbuti malitiâ tinctas infringunt, emendant, expellunt. *Fumaria* vi ſuâ acres humores mitigandi, per glandulas ſubcutaneas ſenſibiliter educendi. *Endivia*, corpuſculis bilis fervorem reſtinguentibus, profuit. *Emulſio* ex refrigerantibus decantatis *ſeminibus* mucilaginoſis, & *papaveris albi* ſemine diureticâ, ſimul inviſcante, ſufflaminante, effrenes ſpiritus ligante vi præditis, cum *aquâ papav. err.* ſudorifera, mitigante, *lactuca* refrigerante; refrenante parata, ferociam tumultuantium humorum compeſcebat.

Linimentum ex *Aquilegiâ*, *Mentha criſpâ*, *Salviâ*, *Nuce Moſcat. Alumine uſto* & *melle roſato* vaſorum oſcilla, ut allabentes humores non tam promtè imbibant, ac retineant, firmare, allapſos tales imminuere, discutere, corrigere, laxam carnem ſiccare, roborare, à putredine vindicare, ſaniem tollere ſolet, quam etiam vim terreis ſuis fixis, auſteriuſculis atomis, *Cortices medii recentes fruticum roſarum* exerunt, accedentibus præſertim fixioribus, ſalinis, tartareis, *vini rubri*, ac vitriolatis qs. *Roob Nucum*, abſtergentibus, mundificantibus *Mellis Roſarum* particulis. Ulceri tibiæ *Emplaſtrum diapompholygos* appoſitum fuit, à *Medico* quondam hic *Celebri* introductum, frequentiſſimè felici cum effectu uſurpari ſolitum, cauſam tollit, emendat, partes contra cauſam defendit, & ſymptomata abigit ingredientibus ſuis, *Amio*, *Lithargyrio*, *Ceruſſâ*, *Nihilo albo*, *Tutiâ præparatâ*, *Lapide Calamin. Saturno calcinato & edulcorato*, *Thure*, *Succis plantaginis*, *Roſarum*, *Sempervivi*, *Solani &c.*

Purgans potio ſuccedente tempore, non primò, quia jam ab ordinario Dn. *Medico* tùm temporis ſufficienter evacuata fuerat; exhibita fuit, calidioribus enim humoribus *hæc* magis convenit *formula*. Conſtabat ex *foliis ſenæ*, quorum vis panchymagoga per particulas ſalino ſulphureas te-

nues, colliquantes ſe exerens, ubique deprædicatur, Drachm. 2. pondere, cum major quantitas in Infuſo pro unâ doſi ſuperflua ſit, *Tamarindis*, quæ juxta illas atomos modò dictas, inſignes acidiuſculas ſalinas poſſident, bilis æſtum contemperandi, ſulphureos acres humores refrænandi fermentum Ventriculi vigorandi vi, pollentes, *ſemine aniſi* & *aquâ cinnamomi*, pro flatuum ex fermentatione colliquativâ oriundorum prohibitione, pulſione, *Cremore tartari*, pro ſtimulo & ſubigendo humorum fervore, ac *Electuario de Tamarindis*, quod *Horſtius* deſcribit: Sicque ſenſim ac ſenſim collecta heterogenea è primis viis & M. S. educta fuerunt, hâc non vehementi, ſed leni potione; in talibus enim Caſibus, qui vel *Vomitoriis* vel *Catharticis* validioribus ægrum exagitant, multùm ipſi nocent, *Aloëtica* ac *Scammoniata*, humores acriores reddentia, in majorem fervorem agentia, ſtudio omiſi Inde fervidiori, impetuoſiori, agitato *ſanguini panſæ* fuerunt *fores*, & quædam excurſio conceſſa, ut reliqua portio cauſæ educeretur, alas felicius poneret, deferveſceret. Ut tandem, quicquid reliquum adhuc, quicquid altiores egerat radices in corpore, per ordinaria emunctoria eliminaretur, acrimonia fervens infringeretur, reſtingueretur, ſulphurea, ſalina corpuſcula corrigerentur, ſcorbuticum miaſma deſtrueretur, ferocia effrænis coërceretur, *Acidulæ* propinatæ fuerunt; Tàm *Svvalbacenſes*, quàm *Dönningſteinenſes* hic reſolvere, examinare, ac deſcribere ob cauſas in prooemio dictas ſuperſedeo, cum præſertim *Celeberrimi* id egerint *Viri*. *Non vulgaris* autem potandi modus ob cauſam additam præſcriptus fuit; Integra enim, ut vocant, Cura communiter inſtituitur augendo ſenſim aquæ doſin, usque ad inſignem quandam & ſummam, illam aliquandiu continuando, & tandem iterum imminuendo.

Diæta *in Dn. Medici Ordinarii* Conſilio præſcripta Cibos ſupra accuſatos, ut & nimis ſalitos, aromatiſatos, frixa, pinguia &c. nimium, non omnem, Vini uſum, Iram, nimios corporis motus &c. prohibuit.

CASUS XIX.

De FLATU FURIOSO.

Foemina quædam annorum quinquaginta, temperamenti phlegmatico-melancholici, *menſium inexperta* & mater octo liberorum, heri circa veſperam conquerebatur de anxietate, palpitatione cordis, vertigine, eamque paulò pòſt excipiente inflatione cum aliquali dolore in tibia dextri pedis per dimidiam horam

ram oberrante, hodie manè inflatio illa cum dolore ad ſenſum prorepebat inſtar ſerpentis per dorſum ad brachium ſiniſtrum & hora poſt ad brachium dextrum, mox ad pedem ſiniſtrum, & ita hinc inde è loco ad locum inſtar Mercurii diſcurrens totam tandem corporis peripheriam vexat, adeſt ſitis, appetitus depravatus, alvus tarda, urina eſt quodammodo turbida, pulſus inæqualis, ſomnus perturbatus, Vires abſumuntur; pejora metuens quærit conſilium.

RESOLUTIO.

OMnibus in caſu propoſito enarratis ſignis probè conſideratis, ſubjectum hoc affectu Arabibus *Nakir* dicto laborare patet; Latinis appellatur *flatulentus ambulo*, FLATUS FURIOSUS, *ambulo furioſus, & Vareni*, nominibus ſcilicet ab inſeparabili affectûs proprietate deſumtis: Germanis die Ratten/ die Faren / die gute Kinder/ die gute Holden. Cùm verò definitionis nominum magna ſit utilitas, quod eâ mediante quæſtionis ſtatum diſtinctè intelligamus, ne fruſtra diſputetur de vocibus, affectum noſtrum definimus, quod ſit *inflatio cum dolore variè periodica, à vaporibus ſubtiliſſimis vehementiſſimè in variis corporis partibus oberrantibus orta*: pro genere proximo igitur ponimus inflationem cum dolore, & eatenus pertinet ad morbos ſolutæ unitatis. Ratione ſolius inflationis, ad morbos magnitudinis auctæ: differentia ſpecifica reliquis definitionis verbis comprehenſa, ſubjecti & cauſæ proximæ denominatione conficitur.

SUBJECTUM affectûs noſtri *duplex* facimus, alterum inhæſionis, alterum generationis: *ſubjectum inhæſionis* dum in definitione varias totius corporis partes conſtituimus, non tàm viſcera, quàm muſculos & vaſa intelligimus; *generationis* ſubjectum in hoc caſu primarium eſt 1. ventriculus cum inteſtinis 2. vaſa ſanguifera. Ventriculum dico, propter vitioſum ejus fermentum, quod vitioſam efficit fermentationem ſeu concoctionem, cum concoctio propriè nihil aliud ſit, quàm per fermentationem minimarum ſcilicet particularum, ex quibus alimenta conſtant, ſolutio. Inteſtina, inprimis duodenum, propter ductum bilarium & pancreaticum humores ſuos in id exonerantes, quibus commixtæ cruditates in ventriculo generatæ itidem peregrinam pariunt fermentationem & chylum vitioſum. Secundò vaſa ſanguifera; quia in iis demùm vaporum ſubtiliſſimorum elaboratio perficitur.

His miſſis, ad CAUSAS accedimus, à quarum cognitione cum teſte Divino noſtro *Coo l. 1. de morb. mul.* tota curationis pendeat felicitas, eaque ſola ſit, quæ verè Medicos à medicaſtris diſtinguat, in eas paulò accuratius inquiramus. Dividuntur autem

in *immediatam ſeu proximam*, & *mediatas*, hæque rurſus in *propinquiores* & *remotiores*. Quoad Immediatam, de ea Doctiſſ. *Sennerti quæſt. 6. de arthrit. p. m. 82.* ita ſentit: *Noſtri homines plerumque ad incantationem referunt, & neſcio quid nati à ſuccubis dolores illos parere putant, cum tamen dolores tales vagi etiam cauſas naturales habere poſſint & à flatu quodam acri ſeu ſero acri ex humore ferè ſcorbutico genito per partes membranoſas & muſculos vagante, ortum habeant.* Ex qua ſententia eam eligimus, qua ſerum ad motum talem celerrimum excitandum nimis ſit pigrum, adeoque pro cauſa immediata vapores ſubtiliſſimos & acres ſtatuimus; hi quomodo generentur, partim capite præcedente audivimus, partim inferius, ubi de ſymptomatibus agemus, uberius explicabimus. Cauſæ mediatæ propinquiores ſunt, quæcunque propinquius ad vaporum concurrunt generationem, uti ſunt obſtructiones variæ, inprimis hypochondriorum, particulæ heterogeneæ cum Chylo ſanguini immixtæ, quæ in eo vitioſè fermenteſcentes ejusmodi vapores producunt, qui per arterias ad quasvis partes deferuntur.

Causæ Mediatæ Remotiores ex rerum naturalium, non naturalium, præternaturalium, ac ſupernaturalium claſſe deſumuntur. In *naturalium* ſerie primò ex caſu obſervandus venit Sexus, ratio eſt in promptu, quia uterque ſexus peculiares habet affectus, & ita alter præ alterò magis in hunc vel illum morbum inclinat. Siſtitur autem *ſexus fœmininus*; qui ut plurimum vitæ ſedentariæ deditus, quæ mater eſt variorum humorum vitioſorum, dum ſanguis non debitè ventilatur, concoctio minus ritè perficitur, unde variæ cruditates, hinc flatus, vapores, fuligines. Secundò Ætas, de qua Divinus noſter *Cous, & multum facit ad faciliorem difficilioremve curationem noſſe ætatem, an juvenis vel ſenex, an juvencula vel vetula*, ut ſcilicet ſciamus, an ſit morbo conveniens, qui plerunque non tantum in receſſu habet periculi & non tam graviter affligit, ac extra eam contingens, & ut vires inde, cæteris paribus, colligamus. Eſt vero ægra noſtra 50. annorum, quâ ætate ſanguis jam incepit vigorem priſtinum deponere, variis particulis heterogeneis inquinari, ſpiritibusque minui, hinc variæ oriuntur peregrinæ fermentationes, undè exhalationes huic affectui generando aptæ. Tertiò Temperamentum *phlegmatico-melancholicum*, quod cum humores viſcidi & bilis adulta ſeu ſaburra bilis conſtituat, cooperantibus reliquis ad hunc morbum producendum maximè eſt idoneum. Ex Nonnaturalium claſſe primò examinari meretur Aër, qui variis hoc tempore miasmatibus ob putredinem matrem niſi omnium, tamen plerorumque morborum auctumnalium, vitiatus; dum per inſpirationem ſanguini in pulmonibus ventilando communicatur, varias cæteris concurrentibus

pergri-

peregrinas excitat effervefcentias, hinc exhalationes & noſter affectus. Hic obiter notandus magnus ille error circa influxum aſtralem, vel aſpectus, uti voçant, quibusdam nimis ſuperſtitiose creditos, quippe quæ, aſtra puto, quicquid etiam virtutis in affectibus flatulentis generandis ☿ tanquam ventorum & flatuum patri, ☽næ, ortui Herculis & reliquis ejusdem farinæ ſignis Aſtronomi quandoque nimis creduli attribuant, excepto unico ſole, nobiſcum neque proſperâ neque adversâ valetudine fruentibus planè nullum habent commercium. 2. CIBUS & POTUS, qui huc quoque non parum forſan contulerunt, uti ſunt varia fructuum genera & novum vinum, ventriculum propter difficilem eorum concoctionem debilitantes cruditatesque ac obſtructiones augentes. 3. QUIES, cui dum ægra noſtra obtemperamentum & conſuetudinem nimium indulſit, malum fovit. 4. ANIMI PATHEMATA, triſtitia, curæ, mœror, quæ cùm figant quaſi ac ſupprimant ſpiritus animales, coctionis viſcera munia ſua perperam obeunt. 5. EXCRETA & RETENTA, quæ aliàs vel peccant in exceſſu vel defectu, hic in defectu peccâſſe videntur, dum in caſu narratur ægram nunquam menſes fuiſſe expertam; & nihilominus eſſe matrem octo liberorum; hoc verò naturaliter fieri poſſe & quotidiè fieri, plurima probant exempla; rationem addimus, quod in his ſanguis non abundet, ſed tantum ejus fit, quantum in aliis poſt purgationem relinquitur, credimus igitur ſanguinem menſtruum neque ad conceptionem, multo minus ad formationem vel conſervationem eſſe neceſſarium; adeòque parùm huic noſtro affectui contribuiſſe, vel adhuc contribuere 6. SOMNUS ET VIGILIÆ, quæ cum MOTU & QUIETE convenire cenſemus, ſomnus ſc. peccans cum quiete peccante, & vigiliæ peccantes cum motu peccante quoad afficiendi modum conſpirant. CAUSÆ PRÆTERNATURALES ſunt obſtructiones variæ, peregrinæ fermentationes & intemperies maſſæ ſanguineæ. Quoad *cauſas* SUPERNATURALES, & diabolum rerum naturalium conſultiſſimum hoc uti & alia omnis generis mala, permittente tamen Numine Divino in corporibus humanis excitare poſſe, varia apud varios teſtantur exempla, & quotidianæ, proh dolor! ſatis evincunt experientiæ.

DIFFERENTIÆ ſunt variæ: Alius eſt *hereditarius*; alius *adſcititius*; alius *ſympatheticus* ſeu per conſenſum, ex. gr. ex obſtructione menſium, ſuffocatione hypochondriaca &c. oriundus; alius *idiopatheticus* ſeu per eſſentiam, ex fermentatione peregrinà maſſæ ſanguineæ proveniens; alius mitior ſeu benignior, alius *gravior* & quandoque *malignus*, pro humorum videlicet in corpore peccantium vitio. Hic monendum Clariſſimum *Blancardum* in *Lexico ſuo medico* cœtera doctiſſimo arthritidem vagam confundere cum noſtro affectu, hos autem affectus valdè inter ſe dif-

ſe differre probo primò, quia in illa, teſte Nobiliſſ. *Willis tom. I. tract. de ſcorb. c. 5. p. m. 593.* plures ſalis fixi quaſi congeries è maſſa ſanguinea huc illuc circa membra aut articulos velut totidem nidos deponuntur & eatenus eſt morbus articularis. 2. quia arthritis vaga motu eſt pigrior, quàm Nakir, qui vapores pro cauſa habet ſubtiliſſimos & vehementiſſimos. 3. ſymptomatibus, de quibus *cap. ſeq.* Denique probo authoritate viri Doctiſſ. *Sennerti*, qui *quæſt. 6. de arthrit. p. m.* 82. his verbis diſtinguit: *verùm morbus hic arthritis non eſt, neque enim eſt ſaltem circa articulos, ſed oritur à flatu ſeu ſpiritu furioſo è vaſis effuſo, & per ambitum corporis diſcurrente.* VARENOS *verò* & Nakir eſſe unum eundemque affectum cum Arabe *Albucas. cap. 95. l. 2. Sennerto l. all.* aliisque firmiter ſtatuimus. Hæc de differentia.

Sequuntur SIGNA, quæ vel ſunt diagnoſtica, vel prognoſtica. Diagnoſtica ex caſu deſumta ſunt ſequentia: 1. *Anxietas*, à ſanguine ad accenſionem minus apto, qualis phlegmatico-melancholicorum eſt, ideoque nimiam moram in corde trahente, vel à fermento peregrino ſubtili & acri cum ſanguine ad cor delato, ipſiusque fibras & nervos ſexti paris leviter afficiente. 2. *Palpitatio cordis*, à ſanguine viſcido & terreſtri ope fermenti ante dicti rarefacto, adeoque majus ſpatium occupante, unde cordis ventriculi valdè dilatantur, & ſpiritus copioſius impetuoſiusque influunt. Vel etiam oriri potuit à particulis dicti fermenti jam poſt circulationes quasdam peractas magis explicatis ſeu ſolutis, adeòque cordis fibras magis vellicantibus & ſpasmodicè contrahentibus. De cœtero ad mentem veterum de palpitatione cordis egit *Sebaſt. Piſſinius* fusè lib. pecul. Francof. 1609. in 8. 3. *Vertigo*, à particulis quibusdam efferis ac indomitis ſanguinis commeatu cerebro illatis, quæ ſpiritibus animalibus, ſiquidem incongruæ ſunt ac improportionatæ, occurſantes, eos huc illuc à ſolitis ituum ac redituum tractibus abigunt, adeoque in vortices ac gyros agunt. 4. *Inflatio cum dolore in tibia dextri pedis per dimidiam horam oberrans*: ab exhalationibus ſubtiliſſimis & acribus per arterias ad ejus muſculos ſufficienti copia delatis, in iisque tam diu, propter poros corporis præſertim tibiæ, arctiores, quàm ut continuo tantum per eos transſpirare poſſit, quantum continuo per arterias advehitur, oberrantibus. Hæ verò oriuntur à particulis heterogeneis ſeu fermento peregrino, teſte *Helmont. tit. de flat. §. 71. p. m. 424.* peregrinam ſanguinis fermentationem inſtituente, quæ dum ope arteriarum ad quasvis partes in nimia copia deferuntur, inflationes progenerant, & cùm ſint admodùm ſubtiles, hinc indè in partibus eò celerius, quo minorem inveniunt reſiſtentiam, ſeu quò majores ſunt partium, ad quas deferuntur, pori, oberrant, donec peractâ fermentatione nullæ novæ ſuccedant, unde ſenſim & ſenſim transſpirando in auras abeunt,

abeunt, adeoque inflatio remittit. 5. *Invaſio periodica*, dum ſc. novæ vel in ventriculo, vel hypochondriis, vel alibi generatæ cruditates de novo maſſæ ſanguineæ infuſæ novam excitant fermentationem. Eadem hinc ratio reliquarum corporis partium inflatione cum dolore magis minusve affectarum eſt petenda. 6. *Sitis*, propter Lympham qualitate & quantitate peccantem. 7. *Appetitus depravatus*, ob fermentum ventriculi depravatum 8. *Alvus tarda*, à materia viſcida & glutinoſa inteſtinorum parietibus adhærente & glandulas ipſorum obſtruente, orta à cibis in ventriculo malè concoctis & vitioſa bilis cum ſucco pancreatico fermentatione. 9. *Urina quodammodo turbida*, à ſanguine mixtione turbato 10. *Pulſus inæqualis*, ob inæqualem ſanguinis motum & flatus in arteriis & quandoque in venis, unde ψευδοσφυγμὸς, vagantes, oriundus. 11. *Somnus perturbatus*, à ſpiritibus animalibus impuris & ipſorum motu perturbato. 12. *Vires abſumuntur*, quia ſanguis ad nutriendum (quoad ſc. particulas ejus chyloſas, quas ſolùm nutrire credimus) ac generandos puros & incontaminatos ſpiritus magis magisque redditur ineptus. Quoad SIGNA PROGNOSTICA, affectus hic Nakir curatu difficilis heic eſſe videatur ac periculoſus, 1. propter ſenectutem; 2. quia jam altiores egit radices & totum corpus invaſit. 3. propter virium imminutionem: verùm cum ægra adhuc ſit ſenectutis crudæ, vires nondum planè ſint abolitæ, ſed quadantenus imminutæ, malumque nondum ad ſummum pervenerit, ſpes adhuc aliqua reſtitutionis in integrum affulgere videtur, ſi ſc. naturæ illicò remediis ſuccurramus, cum aliàs teſte Celeberr. *Rolf. meth. med. ſpec. comm. l. 3. ſect. 2. c. 27. p. m. 234.* lethalitate terribilis eſſe poſſit.

Perſpectâ itaq; morbi naturâ cum cauſis ejus, differentiis & ſignis, reſtat ut ex *methodi medendi* legibus in omnibus affectibus & acutiſſimis obſervandis, CURATIONEM maturemus; hæc ab *indicatione* dependet, quæ in genere præcipit conſervationem illorum, quæ ſ. n., & ablationem eorum, quæ p. n. ſe habent, eſtque *triplex præſervatoria*, quæ cauſas; *curatoria*, quæ affectum cum ſymptomatibus; *vitalis*, quæ vires reſpicit. *Præſidia* his indicationibus ſatisfacientia ex triplici auxiliorum penu depromuntur; Chirurgico ſc. Pharmaceutico & Diætetico. *Chirurgiæ* jure merito primum locum vendicamus, licet ab ipſa non ſemper prima petantur auxilia, ex qua primo conſideranda occurit V. S. cujus indicantia reliquis obſervatis circumſtantiis, ætate ſc. viribus & tempore, ſunt plethora ac nimius ſine malignitate calor, quorum neutrum cùm hic appareat, non video, quid nos ad illam ſuadendam moveat. 2. Curcurbitæ magnæ, quas aliqui cum multa flamma ſine ſcarificatione tanquam excellens remedium loco affecto applicari volunt, 3. follis fabrilis & tandem punctio cutis ejus-

que cauterizatio, quæ omnia tanquam remedia in hoc caſu non admodùm efficacia, ſuis auctoribus relinquimus.

Fons Pharmaceuticus præcipua nobis *remedia*, cauſam morbi ſc. debellantia ſuppeditat, qualia ſunt, 1. Humores vitioſos cum euphoria evacuantia. 2. Obſtructiones reſerantia ſeu aperientia. 3. Vapores diſcutientia, ac 4. Vires reſtaurantia ſeu confortantia. Cum euphoria evacuantia ſuademus, cùm fortiora maſſam ſanguineam jam aliâs turbatam inſigniter fermentando malum magis juvent, quàm debellent. Cùm verò ventriculus jam cibis non ſit vacuus, purgans ἄνω aliâs exhibendum jam non propinamus, ſed in craſtinum differimus, ac interim & quidem ſtatim poſt paroxyſmum ſequentem clyſterem carminativum & leniter alvum ſubducentem hic magni quoque faciendum injici curamus.

℞. *Decoct. emoll.* ℥ix.
carminat. ℥iij.
Elect. de bacc. laur. ℥ß.
Extract. cathol. ℈ij.
Unguent. clysmat. ʒvij.
☍ *lini* ℥i.
vitell. ov. num. j.
nitr. ℈ij.
F. l. a. Clyſter. D. c. ſiph.

Dein, horâ poſt aſſumat medicamenta in hoc affectu authoribus omnibus, qui ejus ſaltem mentionem fecerunt ſpecifica, ex lumbricis terreſtribus parata, eaque vel ſola, vel cum aliis convenientibus compoſita, formula ſit ſequens:

℞. ▽ *hirund. c. caſtor.* ℥iß.
carminat. ℥i.
Eſſ. pini
lumbric. terr. ana ʒiij.
⚻ *ſal. amm. gr. xx.*
ſal. volat. Serpent. gr. viij.
laud. opiat. gr. ij.
M. D. S. Wind⸗und Schmertzenſtillende Eſſentz.

De qua potiuncula ſubindè ſumat cochlear unum & ſtragulis benè cooperta, ſi fieri poteſt, levem exſpectet ſudorem. Poſt, ſi cras alvus nondum bene reſpondere videatur & appetitus adhuc ſit depravatus, ad depravatum ventriculi fermentum & humores vitioſos tanquam cauſas, placidè educendos ac corrigendos manè ſequentes exhibeantur pilulæ:

℞. *Magiſt. jalap.*
Extract. helleb. n. ā gr. v.
MP. tart. Schröd.
de ammon. ♌. ā *gr. vij.*
M. F. Pil. num. xv. deaur.
D. S. Laxier⸗Pillen. pro vehiculo
℞. ▽ *petros.*
Card. B.
ſcorzon. ā ℥ß.
D. S. Waſſer zu den Pillen.

Tum ad confortantia progrediendum, quorum formula ſit talis:

℞. ▽ *cinam.* ℥iß.
⚻ *lumbr. terr.* ʒiij.
Tinct. bezoard. ʒij.
pareg. Excell. Dom. Præſ. ʒß.
Strub. cinnam. ʒiß.
confect. alkerm. incompl. ℈ij.
M. D. S. Kräfftigung/ zuweilen davon ein Löffel voll zu nehmen.

Tandem

Tandem Externa quoque ſpirituoſa diſcutientia parti affectæ applicari poſſunt, uti ſunt, ∽ lumbric. terreſt. ∽ formicar. pinguedo caſtorei, ℘, ſtill. aneth. carv. cumin. fœnic. &c. quæ vel ſola, vel variè compoſita pro ratione ſtatûs adhiberi poſſunt, hic formulam ſequentem præſcribere lubet:

℞. *Balſam. Peruviani*
∽ *lumbric.*
Formic.
Eſſ. pini ana ʒij.
℘ *circulat. ʒiß.*
Still. aneth.
carv. à ℈ß.

M. D. S. Wind-treibende Mixtur äuſſerlich zu gebrauchen.

Hartmanus in praxi commendat magnetem umbilico impoſitum ad flatus expellendos, ſed Excellentiſſimo Domino PRÆSIDI Patrono ac Præceptori mihi nunquam ſatis Venerando aliquoties Experienti eventus non reſpondit, alii unum vel alterum granum Zibethi cum bombace umbilico imponunt, ſed hic cautelâ opus eſt.

Cum verò teſte *Galen. de theriac. ad Pamphilianum* nullum tam validum in Medicina ſit remedium, quod ex ſe ortum auxilium inducere poſſit, ſi reſiſtatur ab iis, quæ circa DIÆTAM ſunt, aut ab his non adjuvetur, non immeritò ejus ratio habenda, in quo punctô prudens Medicus facilè noverit, quæ ſuarum erunt partium.

CASUS XX.

De POLLUTIONE NOCTURNA.

JUvenis XX. annorum, Temperamenti calidi & ſicci, habitus corporis macilenti, fuſci coloris, cujus in themate natalitio ♀ in VI. Domo à ♂tis □ fuit afflicta, cum hactenus equitando, ſaltando & gulæ deliciis variis deditus fuiſſet, ſomno indulgens largiori, ſtudiis nihilominus etiam in multam noctem apprimè deditus, cibis delectatus acribus, ſalſis, piperatis, S. V. & tabaci potu, virgini inſerviens hactenus, ſenſit jam per annum integrum & amplius ſomnia ♀ea, inprimis decumbens in dorſo; prægreſſo motu fortiori, & inſtante aeris mutatione à ſudo in pluvium cœli ſtatum, poſt mediam ℘ peractâ coctione, prius alto ſomno ſepultus, rigido veretro, in principio inprimis affectus, notat excerni involuntariè ſemen, idque bis vel ter ſæpè in ſeptimanâ, caligant oculi, animus mœſtus eſt, memoria vacillat, timens pejora, inprimis ſterilitatem, petit conſilium.

RESOLUTIO.

AFfectus, quo cum æger conflictatur, eſt POLLUTIO NOCTURNA, ſeu ἐξονειρωγμὸς, in ſomnis Venus; Symptoma ætati huic perquam familiare, quod diverſo reſpectu tum ad actiones læſas naturales, ceu id nonnullis magis placet, tum ad excretorum claſſem, & longè rectius quidem, referri poteſt.

Non eſt Gonorrhœa ſimplex, quæ continuo effluvio tam de die inprimis, quàm noctu exercet ægros modò cum, modò ſine dolore, absque delectatione & ♀eo οἰσ͂αξισμῷ, neque enim in noſtro ea reperiuntur.

Neque gonorrhœa eſt virulenta, quæ à contagio impuri coitus cum virore & fœditate aliisque membri vitiis, non ſine dyſuriâ, quo nomine lubentius ægris venire ſolet, contingit, cum & hæc ſigna in hoc ægro abſint, neque ulla ſuſpicio in eundem fœdæ luis cadat.

Adeſſe verò gonorrhœam hanc nocturnam confirmant & patefaciunt abundè ſigna in hiſtoriâ recenſita.

I. ESSENTIALITER INHÆRENTIA ſeu pathognomonica, ipſis ſenſibus obvia, antecedentia quidem, ſomnia Venerea, ligato licet ſenſorio communi phantaſiæ oblata, quæ vacuâ, ut ſic loquamur, aulâ, ut alia plura fingit ſæpè, ita in hoc caſu, anſâ ab ipſis ♂tibus abundantibus & ſanguine fervidiore, ipſiusque ſeminis copiâ, deſumptâ, imagine gratâ ludit. Conſequens eſt ipſa ſeminis excretio, ſeu à pollutis linteaminibus nominata pollutio, quæ utraque ſatis arguunt hoc ipſum ſymptoma.

Utut enim in confirmato affectu & magis debilitatis vaſis citra ♀. inſomnia contingat ſæpè hic affectus aliaq; inſomnia crudelia, terrifica, vel aliàs phantaſiam fortius moventia in hunc cenſum veniant; frequentius tamen & utplurimum ♀ea eſſe conſueverunt, eoque magis pollutio appellari meretur, quò magis cum hiſce inſomniis potius quàm aliis evenit.

ESSENTIALITER CONSEQUENTIA ſymptomata alia idem conteſtantur, inſequutæ enim ſunt diverſarum facultatum *actiones læſæ:* Et quidem in *naturali* nutritio membris ſenſim atque ſenſim ſubtrahitur, & ſic corpus exaret, metusque ſterilitatis inſequuturæ adeſt. In *vitali* vires labaſcunt & imminuuntur: In *animali* memoria vacillat, oculi caligant, triſtitia ac mœror, & quæ ſunt alia, compati maximè cerebrum docent.

Lucem his addunt majorem CAUSÆ PRÆGRESSÆ, præprimis uſus ciborum acrium, ſalſorū & piperatorum, quæ inferius pluribus libabimus.

Neque SIMILITUDO abludit; vidimus ante annum eodem modo laborantem ægrum, ab omnibus pro tali habitum, ut adeò hoc ſymptoma adeſſe, vel ipſis ſenſibus teſtibus, extra omnem dubitationis poſitum ſit aleam.

SUBJECTUM, ſeu pars affecta quænam ſit, dubium videri poſſet, ſive

Helmon-

Helmontium attendamus, qui lienem conſtituit ſubjectum ut ſomnii & ſomniorum, ſic & ipſius veneris, præcipuè cum in noſtro ægro ob diætæ vitia non minima ad affectum hypochondriacum videatur adeſſe inclinatio; ſive juxta alios id potiſſimum ſpectemus, quod ſupino poſitu, incaleſcentibus renibus excretio hæc involuntaria fiat, ex quo fundamento renes incuſare ſolent ceu ſeminis fabros, adeoque etiam in ſtatu hoc magis affectos. Verùm miſſis hiſce, præſuppoſito quod excernatur involuntariè ſemen confectum, ſtatuimus rectius.

SUBJECTUM PRINCIPALE veſiculas ſeminales; hæ enim ſunt vaſcula adſervantia, in quibus ſemen beneficio teſtium & epididymidum elaboratum reponitur, ulteriori perfectionis gradu donatur, & ad ejaculationem aſſervatur.

SUBJECTUM ADÆQUATUM ſunt reliqua ſeminis laboratoria, teſtes & proſtratæ: Afficiuntur verò iſta in noſtro ægro non tam per ἰδιοπάθειαν, non quippè corruptum eſt ſemen, non ichoroſum & purè remixtum, nec aqueum nimis, ut in reliquis ſpeciebus gonorrhœæ fieri aſſolet magis; licet copia hîc collecti & repoſiti ſeminis ex parte etiam urgeat exitum; quàm per συμπάθειαν renum ac corporis ipſius, ut poſtpaulò videbimus. Aſſervant materiale hujus ſymtomatis ſeu ſemen, ſtimulum verò & ὀργασμὸν aliundè recipiunt, unde partes membranaceæ & nervoſæ pruritum quendam experiuntur, ut quando deinceps in ſubſidium venit imaginatio ac canalis erectio, è carceribus ſuis ſemen erumpat, &, juxta *Horatium*,

nocturnam veſtem maculet ventremque ſupinum.

CAUSAM IMMEDIATAM profluvii hujus ſeminalis ſtatuimus facultatem expultricem irritatam, quæ irritatio ſeu perceptio moleſtiæ & conſequens expulſio à materiâ retentâ dependet. Hinc

MEDIATAM PROXIMIOREM, ſecundum *eſſentiam* conſideratam, duplicem aſſignamus, unam humoroſam ſeu corpulentam, alteram flatulentam ſeu ſpirituoſam. Flatus quippe, ſeu φυσῶδες πνεῦμα à cauſarum hoc conſortio minimè excludendum venit.

Humoroſa tamen & corpulenta materia præcipuè accuſanda venit, cum enim in humidi excretione affectus hic poſitus ſit, ſuſtinet hunc titulum primariò & affectivè ſemen ipſum, effectivè verò omnes reliqui humores concurrunt, inprimis autem ſeroſi, commodiſſimum ⊖linarum atomorum vehiculum.

Chimici accuſant ⊖ reſolutum, ſi rupto miſtionis fœdere in partibus genitalibus ſibi rapiat imperium, & tenella vaſcula ſtimulet ad exitum; quod tamen remiſſiori longè gradu quàm in gonorrhœâ contingit.

Sylvius ſuccum pancreaticum pro principio quidèm ut quod habet, principaliter tamen ſalinam quoque aciditatem accuſat. *Helmontius* verò â chimicorum ſententiâ parum fortaſſe differt, dum ab acore quodam

nimio derivat negotium, qui Θlini principii, uti vocant, affectio eſt.

Quod *eſſendi modum* attinet, peccant hæ cauſæ, remotius quidem ipſe ſanguis, qualis enim ſanguis, tale ſemen, proximius verò ſemen, quoad ipſam ſubſtantiam ſeu molem & partes ſpirituoſas conſideratum, 1. *quantitate*, in ægro enim noſtro abundat & copioſius generatur, quô ipſo naturæ moleſtiam parit, ut ὀργασμὸν acquirat, exitum affectet, ac non rarò inter dormiendum ſe exonerare cogatur. Sunt enim, autore *Galeno l. 6. de tuend. ſanit. c. XIV.* qui ſemen genitale copioſum gignunt, quod eos ad ſui expulſionem proritat. Videlicet omne nimium, licet in ſe bonum ſit atque præſtans, naturæ eſt inimicum. Quò metaphyſicorum pertinet diſtinctio inter bonitatem abſolutam & reſpectivam, bonum in ſe & bonum alteri.

(2) *Qualitatibus*, cum primâ tum ſecundis; excedit enim tum ſanguis, tum conſequenter ſemen calíditate, ſalſedine, acrimoniâ ac mordacitate, item nimiâ tenuitate, poſtquam jam per longum ſatis tempus adſuetum eſt hoc modo excerni.

Peccant etiam humores (3) *motu generationis & locali*, in *loco affecto ipſo* ipſius naturæ ordine congeſtum fuit ſemen per συναθροισμὸν quendam, excernitur verò in ægro noſtro tum à faculate læsâ & irritatâ, ſive reſpiciamus intemperiem calidam & conjunctam acrimoniam, ſaltem quoad haſce partes, ſive pororum in ſeminalibus vaſis laxitatem, quam frequens ipſius excretionis ſucceſſio parit; Vaſa enim ſæpius evacuata, rurſusque novâ affluente materiâ repleta, viæque rigatæ, tandem laxitatem & amplitudinem acquirunt, per quam poſtea facilis eſt ſeminis præſertim ſpirituoſi decurſus; ſive tandem quandam in veſiculis ſeminariis vel anaſtomoſin vel diæreſin.

Extra *locum affectum* tam determinatæ partes ſymbolum ſuum addidêre, v. g. renes inprimis calidiores & vaſa ſpermatica intemperata, quàm vitium totius, quod meritò accuſari poteſt, cum ad cacochymiam bilioſam & ſeroſam inclinet corpus.

Hinc & motus cauſæ morbificæ *localis* attendendus. Quamvis enim materia ſeminalis excernenda in torulis ſuis colligatur, meritò tamen ῥευματισμῷ & ἐπιχύσει influxione & irruptione magis ſanguis & ſerum ad locum affectum promovetur, præprimis cum pollutio hæc diu jam duraverit.

Membrum quippè Mandans eſt totum corpus, non eo quidem ſenſu, quo dedici à toto & ab omnibus totius partibus ſemen à *divino ſene* ſtatuitur, ſed quia tota maſſa ſanguinea, (non excluſis ſpiritibus,) quæ toti eſt communis & quaſi lar corporis, præter ordinarium tributum, quod & hîc confert, eò magis concurrit, quò magis per emiſſionem & partium debilitatem, calorem, ac conſequentem quaſi ἕλξιν ad id invitatur, & ſecum geſtat ſalinum ſtimulum ac vitium, quod affricare

partibus

partibus genitalibus, quæ Recipientis vicem obeunt, & inprimis veſiculis ſeminariis geſtit.

Viæ ſunt Arteriæ, quas hoc loco venis majores provida natura eſſe voluit, ut eò largiùs impertiri, quem vehunt ſuccum, poſſint.

Accedit ſeminalis liquoris turgentia, fermentatio ac ad excretionem parata facilitas, ſimul ac motor calor acceſſerit agitatioque.

Inter Causas Mediatas Remotiores Naturales memorandum eſt Temperamentum juvenis hujus calidum & ſiccum, præ reliquis ad productionem acrium & ſalſorum humorum ac flatuum maximè diſpoſitum.

Ætas juvenilis quantum conferat in aprico eſt, in hâc enim calor innatus majorem acquirit acrimoniam, &, confirmato ferè jam individui augmento, ad ſpeciem propagandam ubere proventu cedit, quòd antea ipſarum partium incremento impendebatur, unde etiam inter ſigna pubertatis præcipuum habetur, cum naturæ maturitas per ſomnum effuſa ſe oſtendit.

Influxus aſtralis ob ♀rem in themate natalitio in VI. domo à ♂tis □ afflictam, ut & habitus corporis macilentus ad hoc ſymptoma conſtituendum aptiſſima quoque ſunt: Graciliores enim & rarioris texturæ homines frequentius, quàm obeſi patiuntur ejusmodi pollutiones, quod in his diſperſi quaſi magis, in iis uniti magis ſint ☌tus.

Ad Causas Nonnaturales referimus Aeris mutationes. Quantum enim conſentiat corpus cum athmosphærâ hâc, ac quantum mutationes tempeſtatis à ſudo in pluvium ſtatum in commotione ſeri valeant, tum alia à ſeroſâ colluvie oriunda, tum inprimis hoc deſignat ſymptoma, quamobrem eleganter, juxta *Piſonem*, ἐξονειρωγμὸς certiſſimus præco dicitur pluvii ac uvidi cœli. Experitur hunc macrocoſmi conſenſum in corpore ſuo noſter quoque, cum inſtante talismodi vice affectum patiatur.

Motus corporis, quo fortiori & delectatum & uſum refert hiſtoria, non minimum addidit momentum: ἐξονειρωκτικοὶ γάρ ἐισιν ὁι κοπιῶντες, autore *Theophraſto l. de laſſit. qui enim fatigantur, ſolent noctu genitura pollui.*

Ut verò omnis motus excedens agitando & concutiendo materiam ſpermaticam reddit calidiorem, ita inprimis equitatio crebra inſtituta, ut venerem, ita etiam pollutionem nocturnam excitare potis eſt: Renibus enim, quos inprimis exercet, ſubjectisque partibus genitalibus agitatione hâc incaleſcentibus, non poteſt non oriri humorum major rarefactio, ſubtiliſatio, ac, ut *Hippocratico* utamur termino, ſpumeſcentia, exinde verò vaſa irritari & ad excretionem incitari neceſſum eſt.

Nec obſtat, quod *Cous l. de aer. aq. & loc.* de Scythis ait, illos ob juges & aſſiduas equitationes minus ad venerem incitari, quàm alias gentes; Nam hoc per accidens fit, ob frigiditatem,

ditatem, humiditatem, obeſitatem, & imbecillitatem corporis, partim ex deſidiâ, partim verò ex frigiditate & humiditate regionis contractam.

Saltatio itidem in exceſſu peccans ſuum ἐπίβαλλον μέρος addidit, inprimis vehemens: quia & hæc calefaciendo ♂-tus in quiete conſtitutos excitat, humores fundit, adeoque ad hunc affectum procreandum addit ſtimulum.

Cibus & Potus ſummoperè etiam accuſandi veniunt: Nam gulæ deliciis fuit deditus, & principio *quantitate* peccantia ingeſſit alimenta; quæ ſanè fomitem ſuum non minus adjecerunt. Quemadmodum enim ſine Cerere & Baccho ♀ friget; ſic eorum nimio uſu incenditur atq; augetur.

In *qualitate* etiam deliquit, cibis enim delectatus fuit acribus, ſalſis, piperatis, imò & S. V. & potu tabaci, quod juxta *Monardum de ſimplicib. medic.* acrimoniam ſummam ſapit; At hæc omnia magnæ ſunt efficaciæ ad hoc malum conſtituendum.

De pipere inprimis, ut & omnibus aromaticis conſtat, quod ob partes tenues ac ſpirituoſas, ſanguinem attenuandi, eumque ſuâ acrimoniâ alterandi vim habeant, unde & uberius ac acrius generatum ſemen, ob ὁρμὴν hanc & acrimoniam partes irritat genitales ad expulſionem.

Nec Somnus abludit, ſive attendamus tempus, ſive decumbendi modum ſupinum, hic enim inprimis πρὸς τὸν ἐξονειρωγμὸν συνεργεῖ, *ad pollutionem nocturnam cooperatur*, unde tum renes tum vaſa ſanguiflua majora incaleſcere par fuit, tum in ipſo quoque cerebro ſerum minus aptè in vaſa recipi potuit, præcipuè cum poſt mediam noctem peractâ concoctione & novus vigor membris acceſſerit, acceſſione etiam ſuâ factâ ad genitalia vaſa, & luſus ſuos tum phantaſia magis exerceat, non adeò, ut primo ſomno, cerebri poris clauſis, nec ita fortiter ligato primo ſenſorio.

Laſſata hinc prius à prægreſſis lucubrationibus in multam noctem productis natura, eò promptius abire paſſa fuit, quo & onerabatur, & ad excernendum accipiebat calcar, ſui quaſi magis de nocte juris.

Tandem & vita cœlebs & prima amoris germina ob ſervitia virgini hactenus præſtita plurimum contulêre; Si enim ſomnia ſpeculum quaſi exhibent interdiu obverſantium objectorum, quid mirum, ſomnia venerea in noſtro delectata ſibi relictam phantaſiam & deluſionem talem conſecutam, quam vigilans ſomniabat.

Perluſtratis nunc affectus hujus cauſis, ad agmen ſymptomatum inſequentium ut nos convertamus, operæ pretium ducimus.

1. *Oculorum caligo* adſcribenda venit non tam organo, quod ſalvum eſt, quàm ♂-tibus diſſolutis, & continuatâ excretione imminutis: Fatalis enim oculis cum teſtibus intercedit communio, unde & hi vel potiſſimum compatiuntur, eoq; magis, quò ſæpius involuntariè ſemen emittitur.

2. *Ani-*

2. *Animus mæſtus*, eſt ob debilitatos & perturbatos antedictos ſpiritus animales, per hos enim vegetos & in juſtâ ac debitâ temperie conſtitutos, toti corpori alacritas & promptitudo perſtat, contra ea debilitatos, laſſitudo & moleſtia conſequitur. Accedit fruſtrà impenſæ operæ memoria & nocumentorum variorum metus, animum fatigans.

3. *Memoria vacillat* ob eosdem diminutos & deperditos ſp̃tus, ac facultatem animalem debilitatam: ſi quid enim ſpermatis, ſupra quam natura toleret, profluat, obeſt magis memoriæ, quàm ſi quadragies tantundem ſanguinis emanarit, inquit ex *Abuali* doctrinâ *Gliſſon. l. de anat. hepat. c. 45.*

4. *Corpus exaret*, ob nutrimenti detractionem, cum enim ſeminis materia ſubtilior pars ſit ſanguinis, per crebram ejusdem ejectionem magis magisque ad reſtaurandum ablatum ſanguis expetitur, ſicque quod in nutrimentum cedere debebat, ad teſtes demittitur, corporiq; ſubtrahitur.

5. *Sterilitatem* timet, quod à vigore ſuo deſciſcere organa perſentiſcit, & debilitari magis vaſa, enervari verò ſimul ſemen.

His jam ſubjungenda eſt PROGNOSIS. Quoad EVENTUM malum videtur certè non contemnendum; quod per moras longas ulterius invaleſcens, magis dejicere corporis vires, & tum individuo nocere laſſatis & debilitatis actionibus neceſſariis omnis generis, minari maciem & alia mala; tùm ſpeciei; cum ſterilitatem poſt ſe trahere poſſet, perdito vigore ſeminali, & calore nativo depauperato: Semen enim eſt craſis & eſſentia quaſi quinta ipſius ſanguinis, juxta *Heerium*. Et ſi per ſudorum, Urinarum, aliarumque excrementorum nimiam evacuationem calidum noſtrum magnoperè debilitatur, per ſeminis, ſp̃tibus referti, effluvium nimium idem accidere poſſe, quis dubitabit?

Tantum tamen abeſt, ut juveni noſtro malè ominemur, vel ſiniſtrum prædicamus eventum; ut potius cum ætati ac temperamento affectus conveniat, argumento 2. *aphor.* 34. fœdum licet & moleſtum, innoxium, pronunciemus ac ſecurum. Non opus habet ergò ut timeat ac triſtetur, quod natura ſuperfluum exoneret, modò commodo victu inſtituto, vitioſam qualitatem ſemini non conciliet, eamque corrigi patiatur aptis remediis.

TEMPUS EVENTUS ad votum brevius determinare vix licebit, cùm natura in eo maximè ſit occupata, ut vi morbi ablatum, ſuppeditando ſc. novam materiam reſarciat, & ſic per accidens quaſi in longum tempus affectum protrahat, unde licet expellas furcâ, tamen usque recurrit. Adde, cavendum eſſe, ne ſemen extinguentibus, contrarium inducamus vitium. Spes tamen eſt, omnia ceſſura ad votum, & utut non penitus, donec cum aliâ hanc commutet vitam cœlibem, tolli poſſe videatur; attamen ſpes certa eſt imminutum iri malum, & ſublatum ſymptomata

omnia alia, modò dictis audientem ſe præſtet.

Eventus quippe Modum deſignamus ad ſalutem, roboratis partibus debilibus, ablato ſalino ſtimulo & cacochymiâ correctâ, unde ſuus maneat membris vigor, nec niſi ad juſtum exitum deproperet ſanguinis magiſterium.

Spe hâc freti aggredimur Curationem, methodo medendi per indicationes & materias auxiliorum illis reſpondentes inſtitutâ.

Curatoria excretionem moderandam ſuadet, roborando vaſa adſervantia, & ſeminis tum copiam, tum ὀργασμὸν ac acrimoniam alterantia ac refrænantia.

Præservatoria cauſas attendit, cachymiæ bilioſæ & ſeroſæ in corpore exſuperanti proſpiciendo, ne vel affluat nimis, vel natura vitioſè huic viæ adſveſcat.

Vitalis denique vires diſſipatas & proſtratas reſtituere, reſtitutasque conſervare allaborat.

Apparatus materierum, quibus indicationibus hiſce ſatisfit, depromitur ex tribus conſuetis & uſitatis fontibus.

E Chirurgia mutuabimur ſalutare illud & inter remedia univerſalia generoſiſſimum Venæsectionem: Cum enim non ſolùm juvenilis ætas, ſed & temperamentum calidum, viresque adhuc ſatis conſtantes illam admittant, ac victus prægreſſus ad proventum largiorem ſanguinis juxta ac ſeminis multum fecerit, nulli dubitamus, quin admodum proficua futura ſit. Hæc æſtuantem ac fervidiorem ſanguinem temperabit ac corriget; abundantem & ſemini materiam ſuperfluam ſuppeditantem (ejus aliquam partem exhauriendo) imminuet; cum impetu quaſi ad officinam ſeminis generationi dicatam properantem ad alias partes divertet, totum denique corpus ab æſtu nimio liberabit, ſicque per accidens refrigerabit.

Nec Cucurbitulæ ſcarificatæ erunt de nihilo, quæ & ipſæ leniter ventilabunt, & ad intercutanea ſpatia educent ſanguinem.

His felici, ut ſperamus, cum ſucceſſu peractis compellamus Pharmaciam, quæ ut intemperies viſcerum calida commodius alterari & emendari poſſit, tum *alterantia*, tum *evacuantia* ſuppeditat.

Ex Lenientibus commendamus ea, quæ ſimul ipſam acrimoniam reſpiciunt, mitigant & contemperant, & humores leniter ad alvum divertunt. Inter hæc autem *caſſia fiſtularis*, quæ juxta *Hoffm. l. 1. de medic. offic. cap.* 7. in acrioribus tam internis, quàm externis, ut & in iis, in quibus præſupponuntur calidi renes, inſigne eſt remedium, primam meretur laudem: *manna*, *tamarindi*, *ſir. de cichor.* cum *rhab. ſir. roſ. ſol.* & alia commodè adjunguntur.

℞. *Aq. cich. nymph. plantag. ana* ℥i.
elect. diaprun. ſol. ℥ß.
man. el. ℥iij.
cryſtall. ♀*ri* ♂*l. gr. xv.*

ſir. de

ſir. de cichor. cum *rhab.* ʒß.
M. F. l. a. Potio.
S. Laxiertränckleín.
℞. *decoct. pulp. tamarind. c. ſer. capr.* ℥iij.
mann. alex. in morſul. ℥ij.
ſir. de cichor. cum rhab. de pom. ana ʒß.
M. F. Potio. S. ut ſupra.
℞. *pulp. tamarind. caſſ. rec. extr. ana* ʒij.
cryſtall. 🜿*ri* ℈j.
ſacch. ♄*ni g. v.*
elæoſacch. aniſ.
M. F. l. a. Bolus.
S. Laxierbiſſen auf einmal.
℞. *pulp. caſſ. rec. extr.* ʒß.
terebinth. venet. cum ▽ *malv. lot.* ʒß.
camph. g. iij.
ſir. de alth. Fernel. q. ſ.
M. F. l. a. cum ſacch. Bolus. S. ut ſupra.

Lenitis & mitigatis humoribus ferocientibus, quæ enim hîc recenſeri poſſent PRÆPARANTIA, ex alterantibus poſt dicendis mutuari facile eſt, ad PURGANTIA nos convertimus, eo tamen cum ſelectu, ut *ſcammoniatis*, *helleboratis*, aliisque μοχθηροῖς parcius utamur, quæ nimirum humores turbant & acrimoniâ ſuâ ac calidiori facultate vicina vaſa genitalia magis ad excernendum ſtimulant, ſeu quæ acrimoniam humorum ſuâ irritant.

℞. ▽ *cichor. endiv. ana* ℥i.
ſpec. diaturbith. cum rhab. ʒß.
ſir. roſ. ſoluc. ℥vi.
M. F. l. a. Potio.
S. Purgiertränckleín auf einmal.
℞. *conſerv. roſ. rub.* ʒiß.
rhab. elect. ℈ij.
☿ *dulcif. gr. vj.*
ſir. cich. cum rhab. & ſacch. q. ſ.
M. F. l. a. Bolus.
S. Purgierbiſſen.
℞. *ſpec. diatereb. Mynſ. diagalap. ejusd. ana gr. xv.*
⦶ ♁*iat. g. v.*
M. F. pulvis D. in chart.
S. Purgierpülverlein.

VOMITORIA etiam locum habere ad revellendam materiam acrem, & primas vias à cruditatibus, quas æger abundè diætæ erroribus collegit, liberandas, haud eget probatione, qualia ſequentia eſſe poſſent:

℞. 🜿*ri emet. g. ij.*
conſerv. roſ. ʒi.
ſacch. q. ſ.
M. F. Bolus.
S. Brechbiſſen.
℞. ⊖ ⊕*li* ℈j.
▽ *endiv. acetoſ. ana* ℥i.
ſyr. fl. perſic. ℥vi.
M. S. Brechtränckleín.
℞. *Extract. rhab.* vel *centaur. min. gr. vi.*
🜿*ri emet. gr. ij.*
elix. propriet. q. ſ.
M. F. l. a. Pil. N. iv.
S. Brechpillen.

Verùm cum oculorum debilitas obſtet, ſatius ducimus in καταπότιοις acquieſcere, ne affluxus major ad oculos derivetur.

DIAPHORETICA his veniunt ſubjungenda temperatiora, quæ materiam ſeroſam, acrem & tenuem, facileque ſpumeſcentem abſorbendi, disji-

disjiciendi atque præcipitandi vim habent.

℞. *Rob. ebul.* ℥i.
bez. ♂lis ℈ß.
☿ diaphoret. gr. iv.
M. F. l. a. Bolus.

S. Schwitzbiſſen.

℞. *Terr. ſigill. alb. ebor. ſ. △ ppt.*
C.C. uſt. ♁ diaphoret. ♂lis an. ℈j.
alcaheſt. mineral. ℈ß.
bezoard. ☉ gr. vi.
M. F. l. a. Pulvis.

S. Schwitzpülverlein auf 3 mal.

Inter DIURETICA illa ex uſu eſſe queunt, quæ ſanguinem non ita fundunt, nec colliquant, vel ſaltim ea cautius adhibenda, inprimis verò temperatiora.

℞. *MP. de terebinth.* ʒi.
extr. ſolan. veſic. ſuccin. panac. Glaub. ana ℈ß.
M. cum eſſent. ſuccin.
F. l. a. Pilulæ.

S. Nierenpillen.

℞. *Mag. lap. ♋ cryſtall. ana* ʒß.
terebinth. venet. ad durit.
c. ▽ malv. coct. ſuccin. alb. ppt. ana ℈i.

M. S. Harntreibendes Pülverlein.

℞. Ræ *♄ni cum ∽ terebinth. fact.* ʒß.
camph. ℈ß.

M. S. Nierenöl.

ALTERANTIA denique & CONFORTANTIA ſpecifica cum interna tum externa ex triplici regno deſumpta, reliquis colophonem addent.

℞. Ræ *⊕li ♂ ♄niſat.* ʒij.
D. in vitro. gtt. 16. pro doſi.

℞. Ræ *corall. cum phlegm. ⊕li* ʒiß.
D. In vitro.

℞. *eſſent. lignor. comp. D. D. Præſid.*
⊕li ♂t. ejuſd. ana ʒß.
M. In vitro.

S. Mixtur.

℞. *Magiſt. oſſ. ſep.* ʒij.
corall. ſuccin.
ebor. ſine △ ana ℈i.
⊛ terebinth. venet. ʒß.
camph. gr. vj.
M. F. Pulvis.

S. Stärckendes Pulver.

℞. *Sem. 4. frig. maj. ana* ℈ij.
portul. acetoſ. ana ℈i.
fl. nymph. roſ. ana ʒß.
gumm. tragacanth. g. xv.
camph. gr. v.
lign. ſandal. rubr. ʒß.
M. F. l. a. Pulvis.

℞. *Sem. vitic.* ʒi.
croc. ♂ aſtr. terr. jappon. ppt.
ſpod. ppt. ana ℈i.
ſacch. ♄ni ℈ß.
M. F. l. a. Pulvis.

℞. *Emulſ. cannabin. Mynſ.* ℥viij.

S. Alterier-Milch.

℞. *Sem. 4. frig. maj. ana* ʒij.
papav. alb. ʒß.
cannab. ʒi.
▽ ſolan. plantag. nymph. lactuc. ana ℥ij.
F. l. a. Emulſio.

adde *magiſt. oſſ. ſep.* ʒi.
ſir. papav. ſimpl. q. ſ. ad grat.
D. in fict. S. Ut ſupra.

℞. *Conſ. roſ. rubr.*
⊕lat. rut. ana ʒi.

ſpec.

ſpec. diatr. ſand. mag. off. ſep. ana ℥i.
corall. rubr. ſuccin. alb. ppt. ana ℈ij.
ſem. vitic. ʒß.
ſyr. corall. Q. q. ſ.
M. F. l. a. Electuarium.
S. Stopfflatwerg.

EXTERNA maximè etiam hîc in uſum ſunt vocanda; præprimis frigida lumbis ſubdita; e. g. *portulaca, cicuta, fol. viticis, ruta, calaminthæ &c.*

Neque *fragaria* prætereunda erit, quam in vino rubro coctam, & aliquoties pubi & pectini impoſitam, in pollutione nocturnâ efficaciſſimam comperit *Simon Pauli Botan. Quadrip. p. 307.*

Optimum quoque eſt, laminam plumbeam tenuem, ſive integram ſive multis in locis perforatam, lumbis alligare. Sin delectetur operoſioribus, ex prædictis herbis refrigerantibus quædam arefactæ & in ſacculum conſutæ ſubſternantur, quibus maximè roſæ commiſceantur; proſunt enim hæc citra renum læſionem. Nam vehementes refrigerationes eorum, quæ lumbis ſubduntur, renes injuriâ afficiunt, inquit *Aetius.* Vanus tamen metus eſt, à plumbeâ laminâ arenam in renibus congeri & calculum produci.

Smaragdus etiam libidinoſa arcere phantaſmata exterius loco amuleti geſtatus, perhibetur. Ex *Unguentis* conveniunt: *refrig. Gal. album camphor. roſat. Meſue* &c.

℞. *Ungu. roſ. Meſ. comitiſſ. ana* ʒß
ol. rut. nigr. ℈ß.
M. in fictili.
S. Lendenſälblein.

℞. *Empl. de hyoſc.* ♄*nin. D. D. Præſ. ana* ʒß.
ſacch. ♄*ni* ʒi.
camph. ℈i. M.
c. ol. nymph. q. ſ.
F. l. a. Empl.
S. Nierenpflaſter.

Ceratum ſandalinum alutæ inductum hepatisque regioni applicatum, celebratur à *Timæo l. 3. caſ. medic. p. 189.*

FONTEM deniq; DIÆTETICUM brevibus etiam dum ſumus perluſtraturi, triplex nobis obſervanda venit diæta, *Vitalis, Naturalis & Animalis.*

In VITALI AER ſit temperatus, ad ſiccum & frigidum vergens: calidus enim nimis ut liquat humores; ita frigidus concentrat. Radiis ☉is & ☽æ ne nimium ſe exponat.

In NATURALI CIBIS moderatè utatur, atque iis, qui boni ſunt ſucci, facilisque digeſtionis; vitandi ſunt cibi ſaliti, aromatiſati, acres, fumo & ſale macerati, flatulenti, multum ſeminis generantes, carnes ſuillæ, lacticinia, frixa.

POTUS ſit cerevifia tenuis, optimè fermentata, non nimis lupulata, triticea, vinum potens fugiatur, neque niſi maximè temperatum & ὀλιγοφόρον concedatur.

In ANIMALI SOMNUS ſit moderatus, in cubili frigido; decubitus fiat in latus dextrum vel ſiniſtrum, vitato ſitu ſupino, ne vaſa circa lum-

borum regionem incaleſcant. Optimum eſt, elato capite decumbere, quo pacto nec in dorſum facile erit reſupinari; quo ſolo conſilio alios quoque plurimos novimus optimè ſe præſervaſſe ab hoc malo. Vitentur culcitræ plumis refertæ; eligantur, quæ lanâ aut goſſipio farctæ ſunt.

Vigiliæ etiam naturalem cum ſomno ſervent συμμετρίαν.

Motus modum non excedat, omnis enim nimius ad mali proventum confert.

Quies quoque nimia evitetur, & lucubratio poſt cœnam immoderatior, utpote quæ mater hypochondriaci affectus & aliorum ingentium malorum exiſtit.

Alvus & veſica urinaria, quantum licet officio ſuo tempeſtivâ dejectione etiam noctu, ſi urgeant, ſatisfaciant, ne vel inteſtinum rectum, vel veſica repleta ob viciniam premat & afficiat ſimul vaſa ſpermatica, unde augmentum pollutionis.

Inter Animi Pathemata relegentur amor & libido omnis. Cogitationes, ſermones, oculi, aures caſtitati conſecrentur. Neque verò ob hanc ipſam juvenilem moleſtiam vel tantillum contriſtetur, more illorum, qui anxio eam verſantes animo plus mœrore hoc, quàm ipſo affectu ſibi nocent.

Ultimum conſilium eſt conjugium legitimum, quo uti multi à pollutione nocturnâ evalêre immunes: ita etiam noſtro id erit omnium conveniențiſſimum.

CASUS XXI.

De
CHLOROSI.

VIRGO ætat. XXII. annor. habitu corporis gracili, & longiori paululum ſtatura, pallidoque faciei colore prædita, poſtquam varios aliquandiu in Diætâ commiſiſſet errores, cibis potiſſimum acidis, & craſſi ſucci delectata, & aliquoties choreis mox à paſtu inſtitutis, multamque in noctem productis unà interfuiſſet, manè verò è lecto ſurgens potu frigido jejunum obruere ventriculum conſueviſſet, paulo poſt finitô ſomnô quandam in facie & palpebris intumeſcentiam obſervare cœpit, acceſſit ciborum, præſertim euchymorum faſtidium, quod menſium ſuppreſſio, hactenus continuans, cum dolore capitis diuturnô & gravante, excepit. Conqueritur nunc inſuper, quod etiam ad leviorem corporis motum palpitatione cordis ſatis moleſtâ corripiatur, pulſationes in temporibus ſentiat, neque abſque inſigni reſpirandi difficultate, &

laſſitu-

laſſitudine ſcalas adſcendere valeat. Pulſus plerumq; celer ac frequens, xx. debilisque apparet, & aliqualis in pedibus tumor conſpicitur. Graviora metuens Medici opem expetit.

RESOLUTIO

AFFECTUS, cum quo *Ægra* noſtra conflictatur, eſt χλώρωσις, ἀπὸ τοῦ χλωροῦ, quô *color* ex *viro-re palleſcens*, innuitur nomen habens; Malum *virginibus* familiare; unde Latinis *Febris virginea* vel *alba*, *morbus* item *virgineus* dici ſuevit. Plura ad *Etymologiam* pertinentia, apud *Sennert. Rivet.* & alios videantur. *Rem* ipſam ut definiamus, eſt *Chloroſis* (ad mentem *Sennerti* & aliorum) *coloris nativi & floridi in toto corpore, præcipuè autem in facie, in pallidum lividum ac vireſcentem mutatio, cum virium languore, difficili reſpiratione, aliisque gravibus ſymptomatibus conjuncta, ab imminuta depravata nutritione, vaſorumque circa uterum imprimis obſtructione, originem trahens.* Ex quibus patet, *Affectum* non eſſe *ſimplicem*, ſed *compoſitum*, in quô magna *ſymptomatum* caterva concurrit, unde à variis variè deſcribi ſolet, prout vel *morbi*, vel *ſymptomatum* rationem magis reſpiciunt. Nobis interim iis ſubſcribere lubet, qui *formalem* iſtius rationem in *coloris nativi* in *p. n.* & pallidum &c. *mutatione* ponunt, culpamque in *vitiatam nutritionem*, *vaſorumque*; quam diximus, *obſtructionem* transferunt.

Adeſſe vero hunc Affectum, neque alio noſtram virginem laborare, patet. 1. Ex *eſſentialiter inhærentibus*, in ipsâ mali deſcriptione occurrentibus, colore ſc. nativo in vireſcentem mutato, cum languore totius, difficili reſpiratione &c. 2. Ex *Eſſentialiter conſequentibus*, quorum plura in *Hiſtoriâ* recenſentur, v. g. in *Actionibus naturalibus* occurrit appetitus proſtratus, qui ad cibos præcipuè εὐχύμους nauſeat, in *vitalibus* palpitatio cordis, temporum pulſatio &c. in *animalibus*, ad leviorem corporis motum oborta laſſitudo; in *Qualitatibus* pedum intumeſcentia &c. patet id 3. quoque ex *Cauſis* variis prægreſſis, ita ſanè comparatis, ut non potuerint non producere tandem hoc mali genus, cujus rationem in ſubſeq. fuſius examinabimus.

SUBJECTUM ſeu *pars affecta* quænam ſit? rogantibus, cum *diſtinctione* inter *ſubjectum morbi*, & *cauſæ* reſpondemus. *Uterum* ſanè cum ſuis *Vaſis* fomitem ſubminiſtrare, non eſt, ut quis dubitet, cum juxta *Hipp. lib. de loc. in hom.* Uteri muliebrium morborum omnium ſint cauſæ: hinc *eod. teſte*, Menſtruis abundantibus morbi ex utero, *ſect. 5. aph. 57.* Cujus quidem de *partis naturali* æquè ac *p. n. conſtitutione* ut prolixè jam agamus, noſtri non eſt inſtituti; poterit, qui talia deſiderat, Anatomicos, præſertim Riolan. *Encheirid. lib. 2. c. 36.*

Rol-

Rolfinc. *O. & M. Generat. dicat. part. c.* 13. aliosque conſulere; ſcopo noſtro ſufficit, pluribus hanc *generationi* ſacram partem eſſe dotatam *vaſis ſanguifluis*; quæ quoties in *diſtribuendo* ſuo *penſo*, vel *ſolvendo debito lunari* officii rationem negligunt, id genus turbas, de quibꝰ hiſtoria loquitur, moveri experientia docet. Morbi v. *ſubjectum* quod attinet, *totum* id eſſe *corpus*, tot mutatæ in eodem *qualitates externæ*, de quibus ſupra mentionem fecimus, teſtantur.

CAUSA IMMEDIATA & PROXIMA dum in deſcriptione noſtra ad *obſtructionem vaſorum uteri* refertur, petenda ſimul eſt juxta quosdam, à pororum circa uterum *p. n.* diſpoſitione, tumque imprimis à *naturalis turgeſcentiæ* & *fermentationis ſanguinis defectu*, in quem, ceu ſupra innuimus, viſcera primæ & ſecundæ coctioni dicata, officio ſuo minus rectè fungentia conſpirant. Quod dum fit, neque uterus, quæ debet, expurgat, S. M. magis depravatur, ad ſuperiora regurgitat, & in habitum corporis effunditur, ubi non ſolum partes nutriendas genio ſuo defraudat, ſed etiam livido & vireſcente colore cutim, ſeu potius coticulam, defœdat.

Patet hinc CAUSAM MEDIATAM PROXIMIOREM in Maſsâ ſanguineâ latitare: quæ ſicuti tali in Caſu particulis viſcidis, craſſis, & chyloſis imperfectioribus ſcatet, ita *humorum pituitoſorum* nomine ut plurimum exprimi ſolet. Et ſanè, ſi *Ægræ* noſtræ *conſtitutionem*, aliaque, quæ in hiſtoria commemorantur, conſideramus, non exiguum ejusmodi ſaburræ apparatum adeſſe, deprehendemus. Præterquam enim quod ipſe corporis, & faciei præſertim, pallidus color talium particularum prædominium confirmet, docent id inſuper.

CAUSÆ MEDIATÆ REMOTIORES. Nam *temperamento* præditam eſſe hanc virginem *frigidô*, exactionibus languidioribus, textura corporis tenerâ, aliisque ſupra enarratis facile liquet; imò etiamſi naturâ tale non fuiſſet initiô; *errores in victu commiſſi* inducere id quam maximè potuiſſent. Quantum noxæ adferant utero *acida*, non eſt ignotum; ſic nec *cibi craſſi ſucci* melius nutrimentum partibus ſubminiſtrare poſſunt; præſertim cum *intempeſtivo frigidæ potu* ventriculi calor obrutus, & *choreis iſtis* mox à paſtu inſtitutis, & in multam noctem continuatis, chylus crudior & indigeſtus ad receptaculum per vaſa lactea concitatus, ſicque tota corporis oeconomia maximè turbata fuerit.

Quibus *cauſis* tùm præſentibus, tùm, ut fieri ſolet, in totius detrimentum potiùs, quàm emolumentum concurrentibus, mirum non eſt, tanta Virginem noſtram SYMPTOMATUM ſydrome quaſi obrutam, modò de his, modò de illis, modò de ſingulis, quibus miſera affligitur, moleſtiis conqueri: quarum omnium rationem breviter jam examinabimus.

Adeſt

Adeſt itaque I. *pallidus faciei color*, qui ſui cauſam agnoſcit nutritionem depravatam, cum enim hoc in affectu crudi, viſcidi, ſeroſi, ac lenti abundent humores, ſubtilior horum portio effervescit, & ab expultrice ad corporis ſuperficiem protruſa, cutim livido pallidoque pingit colore. II. *Intumeſcentia faciem & palpebras* poſt longiorem præcipuè *ſomnum* occupat, eò quod magna ſeroſi ſanguinis in tenerioribus hiſce partibus reſtagnantis copia à calore per noctem concluſo agitetur, majorque hinc vaporum elevatio, quàm diſſipatio oboriatur. III. *Ciborum* ſecuta inſuper eſt præſertim *euchymorum inappetentia*, quæ à pravis certoque modo corruptis humoribus provenit, qui in ventriculo ob læſam illius coctionem, colliguntur, vel ab aliis partibus eò transferuntur. IV. *Dolor capitis diuturnus* ac *gravans* affligit ob conſenſum tum uteri, tum ventriculi, dum vapores iſti ſeroſi ac craſſi ex his viſceribus elevati, cerebrum petunt, in poris & cavitatibus ſeu ventriculis ejus ſtagnant, ibidemque membranas replendo & diſtendendo continuum ſolvunt, & ſenſationem ejusmodi moleſtam inducunt. V. *Palpitatio cordis temporumque pulſatio ad leviorem quoque corporis motum* excitatur, proptereà quod ſanguis crudior, & ex ſuppreſſione ſtagnans retrogrediatur, viſcera & imprimis cor gravet, tumque in arteriis temporum, indigeſtis ſuis particulis, turbas moveat; præſertim ubi accedente corporis motu ſaburra illa agitatur, cui debilior flammula vitalis dum non ſufficit, reiterato quaſi motu ſe cor exonerare & colligere vires laborat. VI. Hinc *pulſus celer ac frequens*, febricitanti haud diſſimilis, ob debilitatem facultatis vitalis ſequitur. VII. *Menſium ſuppreſſio* acceſſit, ob nutritionem depravatam, qua laudabilis ſanguinis portio heterogeneis particulis ſubruitur, hinc viſcoſi lentique humores in vaſis uteri coacervati, certo tempore quidem moventur, ſed non promoventur. VIII. *Intumeſcentia crurum* ac *pedum* tum pituitoſi ac crudioris humoris abundantiæ, tum ejus ponderi, quo partes decliviores petit, debetur. IX. *Totius* tandem *corporis ſegnities ac gravitas* à devolutis ad muſculoſum corporis habitum ſeroſis humoribus oboritur, id quod eò facilius fieri poteſt, quod flammula vitalis ex parte quaſi ſuffocata actionibus ſibi convenientibus ſufficienter præeſſe nequeat.

Ut verò noſtram nunc hoc de Affectu, ratione Prognoseos, ſententiam dicamus; non absque omni periculo eſſe arbitramur. Cum enim pertinaciores, quæ hîc occurrunt, viſcerum obſtructiones inſignem præ ſe ferant Cacochymiam, non minùs quoque malum ab iisdem foveri atque longius protrahi ſolet. Hinc *Ægineta*, *Chloroſin* viam ad *Hydropem*, valdè tritam dicit, quæ non rarò in Leucophlegmatiam, à qua

non niſi gradu differt, degenerat. Interea tamen cum Ægra adhuc in ætatis flore ſit, malumque non tàm *hæreditaria* ab imbecillitate ortum duxerit, quám varios per errores in diætâ commiſſos incrementum cœperit, ſpes eſt, fore, ut, licet non ſine aliquali morâ, & difficultate id obtineri poſſe videatur, ſenſim tamen Ægra, ſublata cauſa & collectis viribus, priſtinæ ſanitati reſtituatur.

Quod ut fiat, ſine ullâ ſanè dilatione, danda eſt ſedulò opera, ut 1. Coacervati in corpore humores tenaces, atque viſcidi, debitô *incidentium* & *aperientium* vulgò dictorum uſu præparentur. 2. per *purgantia* poſtmodum *evacuentur*; 3. *Menſes* convenienti tempore *promoveantur*, & 4. *Viſcera* coctioni primæ & ſecundæ dicata, appropriatis aromaticis *roborentur*.

Quoad PRIMUM SCOPUM obtinendum, proficuum Ægræ judico, ſi utatur per octiduum quotidiè horis matutinis juſculum carnis, in quo rad. *fœnicul. petroſelin. aſparag.* cum flor. *helenij. borrag. anthus* &c. fuerint decoct. cum quô veluti vehiculo unà ſumi poterit ſeq. Tinctur.

℞. *Tinct. ♂ cum ſucc. pomor. parat.* ʒiß.
Eſſent. Cent. min. ℈j.
Spir. meliſſ. anth. aa. ℈ß.
M. S. Eröffnende *Tinctur.*

Sumat verò Ægra pro qualibet doſi gutt. XXV.

A meridiè proderit pulv. qui

℞. *Pulv. Cachect. Q.* ʒi.
Fæcul. aron. ℈iß.
bryon. ℈ß *gr. V.*
Crem. Tartar.
Stomach. Birckm. ℈j.
M. F. Pulvis.
S. Pulver auf etlichmal.

Sumatur ℈j. l. ʒß. cum vino, in quo rad. *Caryophyllat. pimpinell.* herb. *meliſſ. Ceterach. Flor. borrag. anth.* Cortic. *aurant. &c.* infundantur.

SECUNDÆ INDICATIONI ut ſatisfiat, non tàm ſemel & ſimul, quàm potiùs per ἐπίκρασιν humores craſſos & viſcidos educendos arbitror. Num *electivè purgantia* dentur? jam non eſt, ut prolixè examinemus, Confer. hâc de quæſtion. *Excell. Dn. D. Wedel. de Med. Facult. lib. 2. ſect. 2. c. 3.* Virgini noſtræ ſuadeo uſum *vini medicati*, cujus manè & à meridiè hauſtum mediocrem bibat. e. g.

℞. *rad. polypod. q.* ʒß.
pimpinell. ʒij.
Herb. meliſſ. Chamædr. aa. Mß.
Flor. Cheyr. roriſm. aa. p. j.
Paſſul. min. ʒiß.
Fol. ſen. opt. mundat. ʒß ʒij.
Rhabar. el. ver. ʒiß.
Agaric. in pet. lig. ʒiiß.
Tartar. crud. ʒij.
ſpec. aq. vit. mul. ʒj.
Miſc. inciſ. d. ad Chart.
S. Laxirende Species in drey acht maaß Wein.

Uſu hujus vini purgantis finitô procul dubio de V. S. quæſtio movebitur;

bitur; niſi enim hæc *purgationem* excipiat, plebecula Medicum à ſcopo aberraſſe, ſaltem generoſum remedium neglexiſſe, cenſet; Verùm cum vera Methodus indicationibus nitatur, noſtraque Virgo non tàm *plethorica*, quam *Cachectica* ſit, affectusque ipſe jam aliquandiu duraverit, V. S. differri in commodius tempus, quod conſuetus aliàs Naturæ motus innuet, poſſe, & tum demum in pede parcè inſtituendam eſſe, arbitror.

Intereà aliquot ante Novilunium diebus, ad implendam INDICATIONEM TERTIAM commodè Ægræ noſtræ propinabuntur ἐμμηναγωγὰ ſive menſes moventia e. g.

℞. *Elix. Uterin. Horſt.* ℥j.
Tinct. Calendul. ℈ij.
Spirit. puleg. ℈i.
M. S. Sonderlich Elixir.

Sumatur hujus manè cum *aq. aperitiv.* Schröder. vel cum juſculo carnis cum rad *petroſel.* &c. gutt. XXV. & repetatur uſus à meridie cum vino, cui cortic. aurant. infundi poterunt. Huic ſcopo pariter inſervient *pediluv.* ex herb. *arthemiſ. meliſſ. puleg.* Flor. *Chamomill.* ſummit. *aneth.* &c. ſub ſomni tempus uſurpanda. Quibus niſi eventus reſpondeat optatus, parca V. S. in pede, ceu dixi, adminiſtranda, ad ſollicitandum naturæ motum, non intempeſtivè in ſubſidium vocabitur.

QUARTÆ INDICATIONI, quæ Viſcerum roborationem urget, præter laudabilem *Diætam*, ſtomachica, tùm *externa*, tùm *interna* non infeliciter ſuccurrent; in tantô horum apparatu, commendo Ægræ noſtræ ſeqq.

℞ *Elix. proprietat. Paracelſ.* ℥i.
Eſſ. Cardiac. ℈ij.
Spirit. Menth. meliſſ. ana. ℈i.
M. S. Magenſtärckendes Elixir.

Sumat ſingulis diebus manè cum juſculo carnis, gutt. XX.

A meridie autem pulverem ſeq. ſumendo pro doſi ʒß. uſurpet cum vino meliſſato.

℞. *Spec. diarrhod. Abb.* ʒß.
Ebor. ſ. △. ppt. ℈ij.
Ocul. ♋. ppt. ʒi.
pulv. ſtomach. Birck. ʒß.
c. pauc. ſacch. Miſc.
S. Magenſtärckendes Pulver.

Stomachi inſuper regio ſeq. balſamo ſæpius inungatur:

℞. *Ol. nuciſt.* ʒiß.
Balſ. peruv. ℈i.
ſtill. mac. menth. ana gt. v.
caryophyllor. gt. iij.
M. S. äuſſerlicher Magen-Balſam.

Quod ſi mali pertinacia (uti non rarò his in morbis evenit) horum ἐνέργειαν eluderet, validiora auxilia in uſum vocanda judico: hinc tùm *præparantia*, tùm *purgantia* iteranda, & quoad *illa* quidem *Chalybeata* (de

ta (de quib. *Celeberr. G. Horſt. lib. 5. obſ. 1. 2. & 5.* conſulatur) quoad hæc verò ſerum educentia, e. g. *Magiſt. Gialapp. Gumm. gutt. &c.* dextrè uſurpanda commendarem; non neglectis quoque *ſudoriferis*, ſerum in habitu corporis pariter, ac vaſis redundans, diſcutientibus, & repetitis poſtmodum ſubinde *roborantibus:* qualia apud laudat. Horſt. Timæum & alios plura occurrunt.

Quibus omnibus legitima *Victus ratio* coronidem imponat. *Aër* itaque ambiens calidus & ſiccus eligatur; Quoad *Alimenta* verò vitentur imprimis frigida & humida, cibique omnes δύσπεπτοι; hinc à fructibus, lacticiniis, piſcibus ferè pleriſque, omnibusque crudis, & craſſioris ſucci carnibus abſtineat; iis contrà potius utatur cibis, qui calefaciendi facultate pollent, uti ſunt juſcula vini cum aromatibus & ſaccharo præparata, brodia carnium cum ſem. *fœniculi, aniſi, carvi*, vel etiam cum *mace & croco*, & quas ſupra commendavi, *radicibus petroſelin.* aliisque aperientibus. Carnes e. g. *Gallin. Vitulin. juvencor.* &c. aſſatæ potius ſint, quàm elixæ, & frequenter cum *mace, cinamom. ſalv. thym. majoran. roriſmarin. &c.* condiantur. Panis non nimis recens, & benè fermentatus, cui aliquid ſem. carvi l. fœnicul. admiſtum ſit, eligatur. Potus ſit vinum tenue, in quo *rad. helen.* & *Cort. aurant.* cum *meliſſ.* ceu ſuprà innui, infundantur. Quod ſi verò vino vel non ſit aſſueta, vel non lubenter utatur, Decoct. ex ſem. coriandr. rad. Galang. paucô Cinamom. & lign. ſaſſafr. paratum ſubſtitui poterit. Ubique verò tàm circa *potulenta*, quàm *eſculenta*, mediocritatem obſervet. Cumque ad levem corporis motum palpitatio cordis immineat, moderatô admodum exercitio utatur. Neque nimis diu dormiat, ſic enim excrementa in corpore juſtô diutius detinentur; quorum evacuationes omni potius ſtudio promoveri debent. Præſertim menſibus inſtantibus eô erit laborandum, ut ea, quæ illorum fluxum adjuvare poſſunt, minimè negligantur. Proinde, præter jam commendata, hauſtus vini aromatiſati, cum crocô, Galanga & ſaccharo &c. huic quoq; ſcopo multum inſerviet, ſi præcedentibus diebus, bis calidè ſumatur. Animi παθήματα, cùm facilè ſanguinem & ſpiritus turbent, datâ diligenter operâ moderentur, triſtitiâq; inprimis & mœrore, quantum fieri poteſt, abeſſe juſſis, quorum locum potiùs moderatum gaudium, ſpiritus reſtaurans, & alacriores reddens, occupet.

CAS.

CASUS XXII.

De
FURORE UTERINO.

Virgo Gallica, nobilis jamque nubilis, vitam otioſam ducens, calida diæta utens, poſtquam amorem clandeſtinum cum ignobili quodam contraxerat, cui tamen innuere recuſabant Parentes, inſomniis fatigatur; jam aliquot dies incipit vociferari, locum qui nos ab altero ſexu diſtinguit oſtendere, laſciva cantare, torvum tueri, & Bacchæ bacchanti ſi velit quis adverſarier, ex inſana inſaniorem reddit. Imo niſi à robuſtiſſimis vinculis & duobus imo tribus viris in lecto retinetur, totis artubus ignem concipit, nuda profilit, & ſi quis maſculus ipſi obviam factus, in illum ferociter ruit, utque Veneri ſacra faciat, laſciva petit; perpetuò fermè vigilat,

Scintillant oculi; mala mens, oratio blanda;

facies in totum igneſcit & tumet; humor mucoſus, acris, viſcidus, lintea ferè corrodens, per ſinum Pudoris, per inordinata temporis intervalla effluit:

- - & teter ſeſe halitus atris
Faucibus effundens nares contingit odore.

Pulſus præterea vehemens, Lingua exſucca, Macies in corpore toto. Medicus vocatus virginem hanc in carnificinam Gallico-Medicam inducit, ubi poſt iteratam trigeſimam, intra ſextum diem, Venæſectionem, cum ſanguine ſimul inſanam Mentem, veſanum amorem, charam vitam, caramque ſimul & ferè divinam virginis pulchritudinem exhauſit, cadaver verò Anatomicis ſubjectum manibus quàm ſtupenda exhibuerit, Coronis noſtræ Diſputationis inferet.

RESOLUTIO.

Morbus, qui ægram affligit, eſt intemperies acris calida, Cerebri, Uteri, ac partium generationi dicatarum, cum delirio, audaciâ & immoderato Veneris appetitu, ortus à ſanguinis & ſpirituum animalium propter vehementiorem Amaſii impreſſionem orgaſmo, atque ferocia quaſi ignea, acrimoniam irritativam conjunctam habente. Vocatur

tur vulgo Nymphomania, item Furor uterinus, uteri delitamentum, ex anili Fabula Uterum cum Platone tanquam Animal furibundum concipiente, à Gallis vocatur le Fureur de la matrice. Belgis Mœder-Raſerny. Germ. Mutter-Wahnſucht. Eſtque is morbus, quo Virgines affectæ leguntur Mileſiacæ, de quibus *Plutarchus*, quæ ſe ſuſpenderunt, quod improbæ Veneri non offerre poſſent ſacra; & Lugdunenſes Fœminæ ex alto ſeſe præcipitarunt in fluvios, ex nimio coëundi deſiderio. Datur quoque Lacus in Bœotia Furialis, quo ſi quis biberit, ardore libidinis exardeſcit & in Furorem agitur.

Differt verò hic morbus *ab aliis delirii generibus*, quia Nymphomania tota in venere verſatur, & nihil aliud affectæ imaginantur aut loquuntur, quàm de συνουσία, corporeisque deliciis *A ſuffocatione uteri*, quòd morbo tentatæ ſint garrulæ, iracundæ & inquietæ; in ſuffocatione verò Uteri mulieres manent attonitæ ſine motu & loquela ac cum exigua reſpiratione.

Pars affecta eſt Cerebrum, cum quo per conſenſum afficiuntur partes generationi vacantes. Cerebrum verò affici patet ex functionum principum læſione; Uterum, ex humore acri è ſinu pudoris affluente. Afficitur quoq; totum corpus, quod ex macie aliisque phænomenis patet.

Causa procatarctica morbi eſt calida diæta, qua ægra uſa eſt, i. e. Cibis multo ⊖ e Volatili & Sulphure ſcatentibus, qui tantam effervescentiam in corpore effecerunt, ut particulas quasdam craſſiuſculas & nonnihil viſcoſas pori arteriarum transmiſerint, quæ alias non fuiſſent egreſſæ. Poſſunt enim pori arteriarum peccare, (1) *cum nimis patuli ſunt*, ita ut craſſiores quam ſolebant particulæ extravaſentur, quæ in partibus hærendo producant obſtructiones, poſtea dolores, deniq; Inflammationes. (2) *Cum pori contorſione aliam figuram acquirunt*, ita ut partes acres à ſe dimittant, quæ ſua acredine dolores excitant. (3) Etiam pori peccare poſſunt *nimiâ anguſtiâ*, ita ut non transmittant particulas, quas admittere debebant, hinc ſi ſiſtantur particulæ illæ acres, lancinando quaquaverſum dolores inſignes pariunt. Videmus jam noſtro in caſu poros Cerebri & Uteri peccaſſe, primo & ſecundo modo. *Primo* dum craſſiores viſcoſæ in Cerebro particulæ extravaſatæ fuerunt, quæ obſtructionem, poſtea inflammationem produxerunt, & antecedentem hujus morbi cauſam præbuerunt. *Secundo* dum pori aliam figuram nacti particulas acres ſalinas à ſe dimiſerunt, quæ in partibus venereis actionibus dicatis hærendo, ſuaq; acredine vellicando, pruritum, titillationem, deniq; dolorem pepererunt.

Causa antecedens eſt diſpoſitio indè enata ſanguinis & ſpirituum animalium fervida, ſeu ignea ſulphureo-ſalina acris, quæ ad Cerebrum dehinc ad Uterum delata, atq; utrinq; in orgaſmum acta, proxima ac immediata Affectus noſtri cauſa facta eſt. Hic

verò ad concipiendum clarius modum, quo Cerebrum & Uterus in dicto caſu afficitur, de Cerebro & Utero nonnulla inſerenda erunt.

Cerebrum itaq; concipio, tanquam contextum innumerabilium fibrillarum tenuiſſimarum, ſibi mutuo intertextarum, plus minusve rotundarum, non quidem Mathematicè, cum natura tanta ἀκρίβεια opera ſua non exſequatur, ſed utcunq; teretium & multis in locis figurarum irregularium. Quapropter ob figuram hanc non tam arctè ſibi incumbere poſſunt, quin aliquos ductus relinquant intermedios, non ſecus ac inter aliquot cylindros ſibi mutuo impoſitos, remanere videmus per totum decurſum ſpatium aliquod triangulare. Et hæc ſpatia ferè referunt figuram talem, qualis ex contactu trium pluriumve circulorum oritur, ſed inordinatius figuratam, adeò ut in quibusdam locis vix ullum tale intermedium ſpatium relinquatur. Iſtos autem canales exiguos ſecundum fibrarum longitudinem extenſos cujuscunq; figuræ vocabimus *tubulos*.

Uterus contextus eſt innumerabilium vaſculorum tam Venoſorum quàm arterioſorum, imo Lymphaticorum quoque & nerveorum, id quod videre licet in uteri vaſculis cerâ repletis, qualem philiatrorum oculis publicè Lugd. Batav. exhibuit *Dn. Nuckius Anatomicus Arauſonienſis Principis*, in quo minima etiam vaſcula quæ alias viſum fugiunt, & non niſi armatis oculis cerni poſſunt, ad inſtar minimorum ramuſculorum arborum, cerâ rubra, viridi, & Mercurio ſuo præparato ſubtiliſſimo repleta, in conſpectum venêre. Textura autem illa ramoſa non potuit non tam arctè ſibi incumbere, ut non relinqueret ſpatiola, quæ *pororum intro-foras & foris intro nomine veniunt*.

Nunc ut in viam redeamus, cùm extra oleas hîc migraverimus, ſtatuimus, particulas craſſas, viſcidas, in jam dictos Cerebri tubulos adactas, vel totaliter illos obſtruxiſſe, vel partialiter. *Totaliter*, quando corpus obſtruens ejusdem figuræ fuit cum obſtructis poris; e. gr. ſi porus fuerit triangularis & particula obſtruens etiam triangularis. *Partialiter* verò, quando corpus obſtruens non fuit ejusdem figuræ cum obſtructis poris, adeoque neceſſario reliquiæ quædam pororum remanſerunt. Ut cum pori rotundi obſtruuntur à corporibus triangularibus, aliisq; anguloſis, qui itaque non totaliter opplentur, ſed reliquiæ quædam pororum remanent, per quos non niſi Materia Primi Elementi *Carteſii* ſive æther ſubtiliſſimus (qui æther primus ille motor noſtri corporis, ut & aliarum omnium rerum in macrocoſmo exiſtentium eſt, teſte *Carteſ. Tom. I. Ep. 45. 48.*) fluere poteſt, ob parvitatem indefinitam; (cum vacuum in rerum natura non detur) multum iſtius igneæ materiæ indeſinenter illâc fluere cogitur, quæ materia ex ſua natura celerrimo motu per haſce anguſtias, cum determinatione quadam magis verſus hanc quàm illam partem Cerebri, torrentis,

imò

imo fulminis inſtar ruat, prout nempe illi pori aliter atque aliter ſunt diſpoſiti, atque æquilibrium ſpirituum animalium in Cerebro tollunt. Nam cum ſpiritus in ſtatu naturali in æquilibrio poſiti ſint, minima vis ſuperaccedens hoc æquilibrium tollere valer; quare non mirum eſt, quòd Materia Primi Elementi ab una parte magis quàm ab alia mota, hoc æquilibrium tollat; æquilibrio jam ſublato non placidè & æquis viribus ut ante per Nervos in corpus diſtribuuntur, ſed inordinatis motibus huc atque illuc diſcurrentes per Cerebrum, & ejus veſtigia, *Delirium* producunt.

Nunc ordo jubet, ut ex cauſis prædictis inflammatione nempe, & ignea ferocia, tum acrimoniâ ſanguinis & ſpirituum propter calidam diætam contracta PHOENOMENA in caſu noſtro propoſita deducam. Et quidem *laſciva* eſt memorata Virgo, ut *locum ſcil. oſtenderet, qui nos ab altero ſexu diſtinguit, laſciva cantaret, nuda proſiliret, in viros obviam factos rueret, linguam micantem intra labia aliorum veſana vibraret*; non aliundè verò hæc oriebantur, quàm quod per *vitam otioſam* & *contractum cum ignobili Juvene amorem*, ſanguinis & ſpirituum, tùm in Cerebro, tùm in partibus generationi deſtinatis, excitatus fuerit orgaſmus, hincq; nulla alia Cerebro impreſſa fuerint veſtigia, quàm de ineundo conjugio, celebrandaque laſcivis iſtis geſtibus Venere. Nam quotiescunque talia veſtigia repræſentantur menti, oritur etiam cogitatio de eisdem objectis, ſpiritus enim animales dum motu feruntur immodico, neque Anima amplius in eos obtinet imperium, Phaëtontis ad inſtar ſolares equos flectere impotentis, in illa veſtigia irruunt, quæ cum nihil niſi laſciva contineant, nihil niſi laſciva quoque menti repræſentant, adeò ut Mens, quatenus in cogitatione conſiſtat, minimè deliret, (æque namq; ſana eſt in ſtultiſſimis quàm in ſapientiſſimis) ſed in eô tantum vitium ſit, quod non diſtinguat benè objecta ſimul ſibi oblata, quæ cum in ægra noſtra nulla alia ſint, quàm laſciva, oriuntur miræ illæ compoſitiones & ſermones huic ægræ noſtræ familiares. In hoc igitur errat mens, dum putat ideas excitari in ſeſe à cauſa externâ præſenti, cum excitentur reverà tantum à veſtigiis Cerebro impresſis. Sic etiam præter rationem moribundi dicuntur ratione deſtituti, eò quod neſciant cogitationes ſuas proferre, ad interrogata appoſitè reſpondere, unde non eſt, quod mulierculæ tantoperè clamitent, eorumq; miſereantur, quaſi omnem rationem perdidiſſent, cum tamen illis in caſibus, Mens tanquam ſuo ergaſtulo ſoluta, multò felicius agat & longè diviniora ſpeculetur. Interea *otioſam vitam*, quæ prægreſſa eſt in noſtra ægra, impleviſſe talibus veſtigiis quoque Cerebrum, *Ovidius* Amoris ille Proto-Notarius jam olim teſtatus eſt:

Otia ſi tollas periêre Cupidinis arcus,
Contemptæq; jacent, & ſine Luce faces.

Quam

Quam Platanus rivo gaudet, quam populus unda,
Et quam limoſa canna paluſtris humo;
Tam Venus otia amat; finem qui quæris Amori
Cedit amor rebus, res age tutus eris.

Accedit, quod *Virgo* fuerit, nam

Fœmineo magis eſt uſu Venus effera ſexu,
Mitior illa Viris.

Imò *nubilis*, juxta Ovidium enim

Prima cupidineis ætas manet apta triumphis;
Non gaudet veteri ſanguine mollis Amor.

Porrò etiam natale ſolum ad hunc Affectum quicquam contuliſſe dici poſſet, eſt enim *Virgo Gallica*,

- - pronumq; genus regionibus illis
In Venerem eſt, flagrat vitio gentisq; ſuoq;.

Imò quod laſciva nimis fuerit ante hunc affectum, ex geſtibus facilè colligere erat, præprimis ab abominando illo, *dum micantem linguam intra labia aliorum vibraverit*, qui mos Gallis, Italis, Hiſpanisq; frequentiſſimus, attamen periculoſiſſimus. (Galli vocant *baiſer a la Florentine*, eò quòd maximè ſint conſueta hæc oſcula Florentinis fœminis.) *Dn. D. Joh. Mauritius Hoffmannus* quondam mihi retulit, ſibi Patavii notum fuiſſe Baronem Suecicum, qui ex oſculis à fœminâ Lue Venerâ infectâ, labiis impresſis, & ſalivâ per linguam communicatâ, uvulam ſuam amiſerit. Idem quoque Amico meo contigit, qui cùm Gallinas magis quam Gallos Lutetiæ quæſiviſſet, ex oſculo tali Lue Venereâ correptus, miſerè animulam ſuam exſpiravit. Tales jam laſcivæ impresſiones in Cerebro factæ cùm ſpirituum ope Animæ repræſententur, lege conjunctionis Mentis cum corpore, (quæ conſiſtit in eô ſolo, quod Mentis cogitationes certas ſequantur certi motus in corpore, & quod certos motus in corpore, ſequantur certæ perceptiones & cogitationes in Mente;) ſic mox quoque in dicta ægra *indecoros corporis motus* introduxerunt, atque effecerunt, hinc ut vociferaretur laſciva, cantaret,

Non peccare putans quod ſæpius oſcula jungat.

Quemadmodum vice verſa quando partes genitales pruriunt, ab acribus ſanguinis particulis, ita ut particulæ nerveæ vellicentur, & periculum incurrant ruptionis, tunc in Anima oritur idea titillationis Venereæ & influxus fit Spirituum; Jam verò cùm Spiritus inordinatis motibus hinc illinc diſcurrant & juſto copioſiores influant, facilè patet, cur ægra noſtra interdum *à tribus viris, & fortiſſimis vinculis in Lecto retineri* nequiverit.

Vigiliæ perpetuæ in ægra dein notabantur, excitatæ propter Spirituum animalium motum nimium, ex imaginatione impreſſisq; phantaſiæ veſtigiis ſubſecutum.

Facies in totum igneſcit & tumet, quia Materia Primi Elementi ſeu æ-

 ther

ther ſubtiliſſimus copioſius per humores & ſanguinem prope partem inflammatam cum transfluat, hinc omnes humores cum ſanguine movet & rarefacit, unde *Tumor oritur & inflatio faciei ejusq; rubor*, unde etiam dependet *Pulſus vehemens*.

Lingua exſucca eſt, ob duplicem rationem, aut (1) quia dum ſerum & partes aqueæ ſanguinis per habitum corporis, vel per alias vias magnâ copiâ extra corpus protruduntur, Lympha vix aliqua pro neceſſaria humectatione fluit ad os, linguam & gulam, quod alias tunc ſenſum ariditis in nobis, & tunc ſitim efficit, quæ ſitis potu ſedari poteſt, cum tantùm proveniat à defectu humidi; aut (2) glandulæ ſalivales ſunt obſtructæ, ut nihil vel parum ſalivæ ſecretæ ad os mittatur, & hinc à dicta cauſa ſi cœteroquin fiat ſitis, potu, licet immodicô, non tollitur, ſed ventriculi coctio & appetitus deſtruitur; quare potius opera danda erit, ut gargariſmatis & internis Medicamentis obſtructio reſeretur.

Adhæc Spiritus acres magno impetu in ægra dicta dum ad arvum ſeminale quippe ſalacitatis partem propulſi, acrimoniâ ſuâ titillant & convellunt quaſi vaginam Uterinam, glandulis undique & undique repletam, ad modum mali Citrii compresſi liquorem exhibentis, vel ſpongiæ aqua repletæ, manuque fortiter compreſſæ, indè pariter *Liquorem profluere* faciunt, *adeò acrem*, ut *lintea corrodat*, *pruritum pudendorum inducat*, *teterrimum quoq; de ſe ſpargat odorem*. Eadem demum acrimonia ſpirituum horumque celerrimus motus, in cauſa eſt, quod *macies ſit in corpore toto*. Cum enim pinguedo nihil aliud ſit, quàm racemi minimi ſubſtantiæ oleoſæ minimis veſiculis contentæ, à quibus ductus peculiares primùm prodire Malpighius obſervavit, qui ſimilem ſuccum oleoſum venis advehunt, (uti id graphicè demonſtravit in Curſu Anatomico *Dn. du Verney*, *Anatomicus Regius Pariſius*) ut acrimoniam ſalium lixivorum in ſanguine temperet, quia particulæ verò illæ pingues, ob ſanguinis acrimoniam hîc nimium ſunt abraſæ, nihil aliud ſequi poteſt, quam ut ſanguis indies deficientibus hisce oleoſis particulis, acrior reddatur, particulæ nutrientes abradantur, & *macies ſic inducatur*.

En Phœnomenorum hoc in Caſu occurrentium origines, nunc ad PROGNOSIN accedamus. Miſerabilis igitur hic Affectus turpisque, & macula honeſtioribus familiis, uti lentè tantum & ſenſim curari, ita denique in Maniam conſummatam degenerare poteſt.

CURATIONEM quod attinet, ante omnia illa inchoanda eſt *à regimine rerum non-naturalium*, adeoque aër eſt eligendus *temperatus*, quod ſi enim *frigidus* corpus noſtrum intrat aut ambit, poros conſtringit Cutaneos, conſtringendo claudit, obſtructionibusque anſam præbet. *Calidus* verò nimiam in corpore efferveſcentiam

tiam auget, particulasque craſſas extrudendo inflammationi materiam præbet. *Alimenta* uſurpanda ſunt tenuia, aquea, inſipida, cavendum à ſalſis, calidioribus multo ſale volatili & ſulphure conſtantibus, cum ad Venerem ſtimulandam maximè ſal conducat, ut hinc non adeò inſana & vana ſit Poëtarum fabula, Venerem ex Saturni teſtibus in mare projectis & ipſius ſpuma ſalina ortam, fictitans, hinc *Auſonius* cecinit:

Orta ſalo, ſuſcepta ſolo, patre edita cœlo,
Æneadum genitrix - - - Venus.

Vinum ſi concedi debeat, ſit oligophorum, Cereviſia tenuis aquoſa, præſertim hordeacea, particulis ſuis mollibus particulas pungentes acres vaginularum inſtar recondentibus. Somnus procurandus, quiesque imperanda, imo hypnoticis concilianda, à nimia tamen doſi cavendum; nam ubi ægri à nimiis vigiliis ſunt defatigati, ſi ſemel dormiant, vix iterum expergeſiunt, id quod ante aliquot ſeptimanas obſervare licuit Fürthi in Patria mea, in obſtetrice, quæ ex parvâ Tincturæ opii doſi, vigiliis antea defatigata, fatis ceſſit. Excretiones quantum poſſibile promoveantur; Ocium vitetur, (monente *Ovidio:*

Fac monitis fugias otia prima meis,
Hæc ut ames faciunt,)

& laboribus continuis exerceatur. Ex hortetur ſemper talis ægra ad honeſtatem, & opprobrium ei proponatur ni reſipiſcat, ſic Mileſias virgines curatas legimus Lege promulgatâ, ut quæcunque ſeſe, hoc affectu percitæ, necarent, per forum nudæ traherentur. Venere litent cui thura ſunt, nam & in maritatis interdum hic Affectus, præſertim illis, quarum mariti ferendis talibus oneribus impares obvenit.

In non maritatis his nihil proficientibus, triplici indicatione curatio inſtituatur. (1) Sanguinis nimius motus imminuatur; (2) Obſtructiones reſerentur; (3) Acrimonia ſanguinis corrigatur. Incipiemus itaq; juxta primam indicationem à Venæſectione tanquam ſacrâ anchorâ, quæ bis vel ter eodem die erit, modicè reiteranda, ut vaſis ſanguineis notabiliter depletis, & non ita diſtentis, pori illorum magis coarctentur & ſubſidant, undè tanta copia ſpirituum in Cerebro deponi non poteſt, & omnia in corpore fiunt tranquilliora. Locum quod attinet *Rodericus à Caſtro* Saphænam conſtituit; nobis ſufficit quævis patentior Vena, cum propter ſanguinis circulationem in Medicam artem noſtram introductam, omnes illæ veterum controverſiæ de Venis eligendis, corruant. Unam tamen admittimus diſtinctionem, nempe ſi ſanguis ſubtilis uti in hoc caſu peccet, Venæſectio in brachio, ſi craſſus terreſtris in pede eſt inſtituenda; & quidem in Affectibus, illis, ubi ſanguinis magnus impetus eſt, & vires adhuc conſtantes, melius eſt affatim illum extrahere, ad leviſſimum Animi deliquium; in reliquis

Caſibus ut in morbis frigidis, non tutò nos tam liberales eſſe poſſumus, quam Veteres fuerunt in illâ adminiſtranda, eò quod homo facilius in Lypothomiam deturbari quam indè revocari queat.

Rodericus à Caſtro Cucurbitulas commendat, ſed quid quæſo illæ præſtari poſſunt? nonne ſanæ rationi, & circulo ſanguinis repugnat hoc dolorificum remedii genus? Videamus quomodo illæ apponantur, & quem uſum præbeant. Candelam ceream primùm iisdem ſupponunt, undè aër intra eas rarefit, hoc facto eas Cuti apponunt, & aër rarefactus iterum condenſatur, ac minorem locum replet, undè fit ut Cutis attollatur intra cucurbitulas, ad locum ab aëre relictum replendum. Has uno atq; altero momento temporis ita applicatas, & in quiete relictas, removent à Cute, illamque ab aëre illo ſublatam & attractam, (uti loquuntur) incidunt Lancetta, ſic iterum candelam accenſam illis ſupponunt, & tenuiorem ex læſis Vaſis capillaribus ſanguinem extrahunt, obſtructionesque in viciniâ aliquo modo tollunt, ſed ſucceſſus non ſemper eorum votis reſpondet: quia ſæpè accidit, ut humores ita ſint indurati, ut quamvis tubuli majores ſint facti, iſti propter viſcoſitatem non poſſint egredi. Imo ſubtiliori ſanguine per cucurbitulas extracto, craſſæ remanent, & terreſtres particulæ, in corpore, tanquam inſtrumenta novas obſtructiones producentia, (quæ iam in noſtro Affectu ſunt,) an igitur hoc in caſu conducant cucurbitulæ, conſiderandum illis relinquo, quibus

de meliori luto finxit præcordia Titan.

Veteres Autores curationem abſolvere ſtudent frigidis, ſed nunquam innuunt, quid ſint frigida. Et quidem frigida ſunt, quæ particulis craſſis & immobilibus conſtant, hiſce obſtructiones in corpore facere apta nata ſunt, jam verò nonne in noſtro caſu accuſavimus obſtructiones ſanè redderent pertinaciores. *Proſunt* tamen ex frigidis *nitrata*, quæ ex ſalium ſunt natura, quibus deobſtruunt potius, quam obſtruunt, nullum ſal volatile in corpus ingerunt, imo denique parum Materiæ ſubtiliſſimæ ſecum vehunt; accidit enim idem cum nitro, quod cum marmore aut glacie, quibus ſi manus imponatur, friget: nimirum cùm calor aliàs in noſtro corpore ſentiatur, quòd certa ætheris copia fluat per ejus poros, unde Tremor inducatur in texturam ejus fibrarum, jam ſi extrinſecus ponatur impedimentum, quò minùs ſolita illa ætheris copia affluere poſſit, ſtatim ille Temporis gradus, qui erat in fibrillis minuitur, atque inde ſentitur frigus. Sic e.g. Glacies, marmor, poros habet, per quos parum materiæ P. E. fluit, jam ſi manus imponatur, impeditur æther, quò minus ſolitâ copiâ in illam partem irruere queat, atque hinc caloris oritur imminutio ſeu frigus. Fiat itaque pulvis refrigerans talis.

℞. *Lap. Prunell. gr. xv. l.* ℈i.
Camph.
Sacch. Saturn. aa. gr. iij. jv.
Laud. op. gr. j.
M. F. Pulvis.

Camphora enim & *Laud. op.* leniter incraſſando faciunt, ut ſua ſpicula ſalina acria non aderò exſerere poſſit Maſſa ſanguinea.

Confert potiſſimum etiam *ſerum Lactis*, præcipue ſi chalybs in eo ſit extinctus, nam Volatile in ſanguine aliquatenus remoratur, ob metallicam gravitatem. Nitrum in aqua diſſolutum (vel ejus loco Sal prunell.) propinatum, ſummè quoque prodeſt in omnibus morbis, ubi ſanguinis nimius peccat æſtus, & is nimis Volatilis eſt, ut & ⏝ ⊕, qui aperit, & coagulando motum ſanguinis retardat, & denique diutiuſculè in ſanguine hæret.

Proſunt quoque omnia, quæ ſanguinis motum compeſcunt, ut Oc. ♋. Corall. Terra ſigill. omnia ♂ᵗⁱᵃ Fol. ☉ & ☽æ, ſed hæc omnia ſubtiliſſimè debent teri, ne ubi aliàs aperiunt, nunc potius obſtructionem pariant.

Inter EXTERNA ſequens Oxyrrhodinum (ut levis ſomnus excitetur) conducit:

℞. *Ol. Roſar.* ℥iiß.
Succ. portulae.
Lactuc.
Solan. aa. ℥ij.
▽ *papav.*
Roſar. aa. ℥iij.
Aceti roſacei ℥j.
M. F. Oxyrrhodinum.

Cum Linteis duplicibus capiti tepidè applicandum. Poſſent verò etiam inſuper ad æſtum ſanguinis coërcendum maximè mihi commendatæ emunctoriorum inunctiones nitroſæ, & ſinapiſmi umbilicales hîc inſignis uſus eſſe.

Accedimus *ad ſecundam & tertiam indicationem, quæ* conſiſtit, *in obſtructionum reſeratione, & acrimoniâ ſanguinis temperandâ;* Ad quas obſtructiones in Cerebro & Meningibus reſerandas conducit potens ſudoriferum, ſi vires conſtiterint, particulæ enim ſudoriferi, particulas acres ſecum attollunt, easque volatiles reddendo, extra corpus protrudunt:

℞. ⊖ *Carduib. gr. xviij.*
Bezoard. miner. gr. xii.
Camph. gr. ij.
Laud. op. gr. j.
⏝ ⊕*li gtt. vj.*
▽ *Carduib.* ℥ij.
Syr. papav. ℥iij.
M. F. Potio.

Viva Animalia diſſecta & Capiti applicata porrò proſunt, quia Calor & Vapor blandus, qui ex iis exhalat, maximè amicus eſt noſtris poris, & conveniens aliquo modo ad obſtructiones reſerandas in iis.

Pedes quoque contineantur *in balneo* tepido, in quo cocta fuerunt Capita papav. & Fl. Chamomill. & reliquæ herbæ emollientes, ut vapores placidè ad caput aſcendant, quæ minorem motum ſanguini concilient, & particulis ſuis mollibus inſtar Lanæ, ha-

næ, haſtas acusque pungentes, i. e. particulas acres involvunt, & ſic quietem inducunt.

Confert quoq; ob particulas molles, acres, temperantes, ſequens Emulſio:

℞. *Amygd. dulc. excorticat.* ℥j.
Contunde in mortario, adde
▽ *decoct. hord.* ℥viij.
Sem. IV. frigid. maj. aa. ℈ij.
papav. ʒij.
Sacch alb. ℥iß.
Syrup. de papav. ℥ß.
M. F. Emulſio.

Omnia præterea lenientia proſunt, ut Gelatina C. C., hordeata, amylum, & omnia gummata, quia particulæ eorum molles, & ductiles, acrimoniam ſanguinis involvunt, & ſanguinis motum nimium inhibent.

His omnibus nihil conducentibus, *matrimonium*, ſi poſſibile eſt, fiat, idque cum Juvene, aut viro robuſto, & qui ſtrenuum in hoc ludo athletam agere poſſit.

Nunc promiſſis meis memor, quàm infeliciſſimè res geſta ſit cum hac noſtra ægra, paululum annectere lubet. Accerſitus quippe Medicus, vix explorato morbo, inſtitutis intra VI. dies triginta per V. S. revulſionibus & derivationibus, injecto quidem primo Clyſtere acri, cùm tamen ſanguis acrimoniâ peccaret, poſteaque exhibitâ purgatione, ad puarefactum ſemen evacuandum, (juxtà Methodum Gallicam, quam ad oculum delineavit Medicorum Gallicorum Momus *Dn. Moliere*, in Ludo ſcenico, inſcripto: *Le malade imaginaire: ſcilicet Clyſterium donare, poſtea ſeignare enſuitte purgare*) in ultimâ inſtitutâ phlebotomiâ, quæ erat trigeſima prima, ita curavit ſcil. ægram, ut cum ſanguine impurum ſimul ſpiritum efflaverit, incaſto illi Amatori nupturum, quem immundisſimum vocare ſolent ſpiritum, dum ultimus adhuc de rebus Venereis halitus increbuiſſet, nam

Caſta Venus cygnis vehitur, Venus improba Corvis.

Poſtquam verò Juſſu Parentum in viſcera defunctæ inquirere licuerat, præter Clitoridem mira magnitudine prominentem, ulterius poſtquam curioſas manus admovimus, ovarium ſive teſtes muliebres deprehendimus, maximæ magnitudinis, ovulaque inſperſa piſum, ſi non ſuperantia, certè adæquantia; obſtupuimus horum aſpectu, cùm vix credam tale quid annotatum fuiſſe in Libris Practicorum, excepto *Cl. Blancardo im Hollandſchen Tyden Jahr - Regiſter Ann. I. obſ. XXXV.* qui ſimile exemplum recenſuit; ſed quænam Phænomeni hujus admirandi cauſa? ex ſuperioribus jam conſtat, inſignem adfuiſſe ſanguinis & ſpirituum orgasmum, quid mirum, igitur ſimilem in humore ovulorum factum, ipſa in tantam magnitudinem diſtendiſſe?

CAS.

CASUS XXIII.

De ABORTU.

NObiliſſima & formoſa Fœmina, calidioris, & humidi temperamenti, ſexo menſe gravida, non ita pridem, circa horam octavam matutinam, die XXII. Novembr. (febribus malignis petechialibus graſſantibus,) ætatis anno XXXII. ſibi Climacterico, nullâ ceteroquin præviâ causâ externâ, dolores crebros circa ventrem & lumbos, verſus pubem & os ſacrum deſinentes, magnumque ex utero egerendi conatum ſentiens, cum copioſæ aquæ & ſanguinis ex utero fluxu, fœtum benè formatum, ſed mortuum, totôque corporis habitu luteum & ictericum, enormiq; molâ ſtipatum, cum ſecundinâ livida planè, inter animi deliquia minimè ſimulata, excluſit. Cum verò prædicta Matrona jam binâ vice peperiſſet filios, intra decendium à partu ictero extinctos; Fœtus hic mortuus, adſtantium juſſu à me diſſectus, monſtravit non tantùm ventriculum cum inteſtinis bile refertum, ſed & ipſum hepar aridum, ſplenem ſcirrhoſum, pulmones corruptos; & cor flaccidum; cauſas interitûs ſat evidentes.

Ε Ξ Η Γ Ι Σ Ι Σ.

ΦAινομένων horum, Anatomicâ ſectione, in id generis Caſibus utiliſſimâ, detectorum brevem per cauſas explicationem delineaturus, *Fœtum* hunc *Abortivum* dico: non quidem proptereà, quod *mortuus* fuerit; hoc enim ad abortum minim ſufficit, cum etiam perfectos legitimosque fœtus non rarò mortuos in lucem edi, quotidianâ experientiâ conſtet; Sed quòd ante juſtum ac legitimum tempus, Uteri expultrice irritatâ, evenerit; in quô formalis ratio abortûs conſiſtit, autore *Galen. l. 3. facult. Natural. c. 12.* Quodnam verò tempus pariondi legitimum ſit, inter autores diſceptatur. Sunt enim, qui, etſi *ſextimeſtres* & *ſeptimeſtres* fœtus vitales eſſe cum non paucis ſtatuant, *octimeſtres* tamen vitales negent; cum quibus ego tantò minùs ſentire poſſum, quantò rationi magis conſentaneum eſt, octimeſtres propterea, quòd longius temporis ſpacium ad eorum perfectionem Naturæ conceſſum fuerit, præ

præ reliquis, jam dictis, vitales & eſſe & judicari debere. Neque eſt, ut quisquam urgeat *Hippocratis*, partum octimeſtrem haut vitalem pronunciantis, autoritatem, cùm non tàm ex propriâ, quàm muliercularum potiùs mente, ita locutus Senex videatur. Ceterum juſtum partûs terminum menſem ego ſtatuo decimum; quô ipſum Servatorem noſtrum JESUM CHRISTUM naſci voluiſſe, doctorum non pauci contendunt.

Matrem formoſam notanter dixi: nam ſi quis mecum conſulat experientiam, deprehendet, formoſis maximè & pulchris fœminis præ cœteris gravia morborum ac ſymptomatum pericula imminere, ut non malè poëta, formam *bonum fragile* & Theophraſtus *ſilentem fraudem* appellârit. At qualis fraus? inquies. Sunt pravi ſucci in corpore latentes; ſunt masſæ ſanguineæ particulæ bilioſæ & melancholicæ, & ferocientis ſeri cuſpides tactu potiùs, quàm viſu perceptibiles. Videas hinc nobiliores fœminas, quæ pulchritudini corporis ac munditiei religiosè nimis ſtudent, & vitâ ſedentariâ gaudent, longè frequentiùs, quàm vilioris conditionis, fortisque mulierculas, cancrô, idque genus aliis affectibus, obnoxias eſſe; ut forſan, non ſine ratione, hancce Noſtram Matronam rarioris formæ ſuæ elegantiæ aliquam incommodorum partem debere judicem.

Præterea *calidum* & *humidum Temperamentum*, quô Noſtram eſſe præditam innui, ſymbolum quoque ſuum hic contribuiſſe arbitror. Quamvis enim *Galenus l. 6. de ſanit. tuend. c. 3.* temperiem calidam & humidam humanæ naturæ maximè convenientem eſſe doceat, & ipſemet *Hipp.* vernum tempus, quod ſaluberrimum eſſe *3. aphoris. 9.* aſſerit, calidum humidumque perhibeat *l. 1. de Nat. hum. tx. 35.* certum tamen eſt, niſi moderatus tantùm calidi & humidi exceſſus emineat, temperiem talem non modò non ſaluberrimam, verùm etiam multis morbis obnoxiam eſſe, vel ipſum hoc fatente *Galeno l. 1. de Temp. c. 4.* usque adeò veriſſimum hic evadit illud πολυτρύλλητον, quo, optimi corruptio peſſima, dici conſuevit.

Cum verò nihil fiat ſine causâ, neque huic abortui ea deneganda venit. Hanc ergò Uteri expultricis irritationem ſuperiùs innui. Unde verò tanta irritatio? In præſenti *Caſu* à nullâ præviâ *causâ externâ* abortum eveniſſe *notanter dixi*: non quod illam planè ineptam, ſive inſufficientem judicem, ſed quod harum nulla huic effectui occaſionem, quantum conſtat, præbuerit. Aliàs res ipſa loquitur, quanta vis inſit cauſis externis ad provocandum abortum, adeò, ut, ſi inficias hoc ire vellem, quàm plurimæ mulieres me refutatum irent, quarum alia ex maligno & fœtente aëre; alia ex caſu, ſaltatione alia, ex ira itidem, terrore, metu &c. abortum paſſa fuit. Sic etiam annotârunt autores fide digniſſimi, aliquando gravidam mulierem, cum infantem in

terram

terram cadentem conſpexiſſet, illicò abortum feciſſe: eundemque in aliâ effectum bombardæ exploſionem, in aliâ viperæ tranſitum; in aliâ ſubitam animi conſternationem, præſertim febribus peſtilentialibus, ipsâque peſte graſſantibus, produxiſſe. In *Noſtra* verò nihil tale adverti potuit, ſed *interna* potius *diſpoſitio p. n.* turbas movit, accedente ichoroſi humoris excrementitii maſſæ ſanguineæ permiſti copiâ, unde & mola enaſci potuit, quæ mole ſuâ naturæ moleſtiam creans, dolores, inquam, *circa ventrem & lumbos verſus pubem & os ſacrum deſinentes* excitans, Uteri expultricem ad *egerendi conatum* non tàm elapsô juſtô tempore invitavit, quàm præmaturô potiùs coëgit, ſub ſeqq. *uteri hæmorrhagia & aquoſi humoris fluxu*, velut certis peractæ violentiæ teſtibus.

Paſſa autem eſt hæc triſtia Matrona Noſtra anno ætatis XXXII., quem quòd ipſi maximè *Climactericum* pronunciaverim, movit me quorundam opinio, qui non tàm ætatis annos *ſeptenarios* & *novenarios*, vulgò *Climactericos* dictos, quàm potiùs *Chaldæorum*, ac *Ægyptiorum à Decanis geneſeos* promanantes, intelligendos eſſe putant. Verùm de his, utpote altioris indaginis, eruditi, quàm ſententiam dicere, malo, quippe qui cœteroquin nec temerè ſpernendos annos climactericos, neque nimis religiosè obſervandos eſſe ſtatuo.

Quod verò prodierit Embryo *Ictericus*, mirum videri non debet, quando Mater alios jam filios, à partu *ictero* correptos peperit, ipſaque valdè bilioſa eſt, hocque præprimis geſtationis tempore ſuperfluæ bilis præternaturalis, & peccantis moleſtias perſenſit; cumque experientia teſtetur, recens natos aliquoties correptos fuiſſe tophis venereis, variolis, leprâ, calculo, quòd Matres iisdem affectibus laborarint, bilioſi quoque humoris abundantiam *Embryoni* à Matre communicari potuiſſe, non eſt, ut in dubium vocemus.

Sponte hinc fluit, quod ſuprà innui, morbos gravidarum ſæpe abortum cauſari, eò quòd non ſolummodò Uterum malè afficiant, ſed etiam fœtum debilitent atque frequenter interficiant, uti hoc manifeſtum fit in febribus malignis, peſte, lipothymiâ, ſyncope & aliis morbis periculoſis gravidarum. Suppetias his dant nativa uteri debilitas, & anguſtia, molæque præſentia, promovent denique tàm triſtem cataſtrophen ipſius fœtus debilitas, morbus, & mors, ſummâque fœtum excernendi difficultas, quæ omnia noſtræ hiſtoriæ propoſitæ certô modô accommodari poſſunt.

A bilioſa enim Matris cacochymiâ Embryoni huic Icterica labes pariter eſt communicata; dumque Mola præcipuam alimenti, tàm per os, quàm vaſa umbilicalia fœtui ſuppeditandi partem in augmentum proprium rapuit, geniô ſuô miſer defraudatus, cum reliquiis ſuccorum pravorum diu benè habere haut potuit, quin potius vitam cum morte commutare eſt co-

 actus.

actus. Nihil enim unquam boni molitur Mola, & raro hac præſente Embryoni lucem ſano adſpicere conceditur, quin potius, uti innumera autorum exempla teſtantur, in Materno utero cerebri, hepatis, lienis, & pulmonum corruptioni obnoxius redditur, ſicque tandem, ſupervenientibus Lipothymiis minimè ſimulatis, excluditur.

Lipothymiis dico, *minimè ſimulatis;* propterea quòd non inconſuetum ſit fœminis, præſertim parturientibus, morbos ſimulare, ſive ex metu, ſive ex verecundia, ſive quod è dolore partûs laborare præ nimiâ mollitie detrectent. Non raro quoque ad evitandam famæ jacturam Medicis imponere conantur; ſic legimus, *Argenidem* ob cauſam ſimilem ex præſcripto cadentem ſponte vultum collegiſſe manu, ſeque ad S*eleniſſam* excipiſſe, voce demiſſa, peſſime ſibi eſſe, dixiſſe; quem tamen dolum & morbum ſimulatum contra Siculum detegere appoſitè tentavit *Radirobanis* Medicus, non paſſus ſuam artem contemni. *Ecquod enim*, ajebat, *mali tanti indicium videtur? Quid vultus? quid labellorum color? num ſudor in frigida fronte? num à ſe diſſentiret arteria.* Ita ille! ſimulatio certe & diſſimulatio morborum multa ſæpe mala pariunt, ut merito Magiſtratus morbos ſimulantes (de quibus peculiarem conſcripſit libellum *Galenus*) eâdem quâ falſarios, pœnâ affligat. *Sed* ad rem noſtram!

Ipſum igitur *Icterum* quod concernit, Eſt ille, ſi formalem ejus rationem conſideremus, nihil aliud, quàm *color univerſi corporis p. n. flavus, citrinus, vel niger, exortus ab excrementitio humore, ejusdem coloris, in corporis habitum effuſo.* Hinc patet, quodnam ejus *ſubjectum;* quæ *cauſa proxima* ſit? Univerſus nempè corporis habitus p. n. hunc colorem recipit; in flavo quidem Ictero, hepar præcipuè, cum veſiculâ felleâ, in nigro verò Lien affligitur, teſte *Galeno 6. de loc. affect. c. 1.* Interdum etiam corrupta bilis in cyſtide felleâ originem huic malo præbet, quò reſpicere videtur *Galen. 5. loc. aff. 7.* quando, Non ſemper in morbô regiô, inquit, affectus locus eſt hepar, ſed quædam alia diſpoſitio hunc affectum inducit, &c. CAUSA PROXIMA humor excrementitius eſt, imprimis per cutim effuſus: eleganter *Cous l. de humorib.* Humorum color, ait, niſi ii ad profunda corporis ſe receperint, velut in cute eſſloreſcens conſpicitur. REMOTIORES verò cauſæ, quas *Galen. d. l. 5. de loc. aff. c. 7.* recenſet, commodè ad tres referuntur claſſes; aliquæ enim bilem copioſiorem generando; aliæ evacuationem impediendo; aliæ tandem cumulatam ad corporis ambitum movendo id præſtant. Ab hac *Veterum* doctrinâ non procul abire *Paracelſum, Helmontium* & *Recentiorum* alios videbit, qui iſtorum meditationes paulô accuratius examinaverit. Quando enim *Paracelſus* à felle ægritudines fieri poſſe negat, procul dubio bonam, & nutritivam bilem,

lem, vitæ balſamum, intelligit: Sic porrò, dum *Icteritiam*, uti corruptè loqui amat, *cerebri, cordis, pulmonum, ventriculi, oſſium, carnium, ſanguinis, ligamentorum, medullarum, oculorum, manuum, pedum, ſuffocationis* denique *hyſtericæ* refert, in laxiſſimâ ſignificatione, pro quacunque ſc. coloris mutatione, ex quacunque causâ quoquomodo factâ, *Icteritiam* uſurpat. *De coloribus* diſſerens, ùt ùt videatur verbis obſcuris, & mirè excogitatis aliquid novi adferre, dum *illos oriri*, ait, *à commixtione ſalium, & hinc oriri Icteritiam citrinam ex vitriolo enthalico, & ſulphure liquido; nigram ex myſeo vitriolo & ſulphure diſſoluto, quando calor p. n. nimium reverberet, & ita accendat Athlanar microcosmicum, ut liquor accenſus etiam calore non tantùm interna, ſed & cutim per poros penetret*, exinde tamen *Hipp.* & *Galen.* dogmata, quæ iſtiusmodi comparationem, artis & naturæ ex operibus deductam, facilè admittunt, tantum abeſt, ut ſubvertantur, ut potiùs confirmentur, idque tantò validiùs, quòd ipſemet *Paracelſus* ſanguinem, & humores exempli loco proponat. Ita quoque *Helmontiò* aſſentire poſſumus, quòd *Icterus fiat ex digeſtionis vitio, & errore digeſtivæ facultatis, eò quòd ſtercus liquidum rapiatur ſurſum, quod infernè purgari debebat; hoc autem vitium cauſari à veneno anodyno, quod chylum bonum faciat degenerem in ſtercus liquidum alienando facultatem diſtributivam, & hinc humores flaveſcere vitio degeſtivæ & diſtributivæ facultatis.* Stercus enim liquidum eſt ipſa bilis regurgitans ſic ſc. præternaturaliter in venenum ipſi anodynum dictum degenerans, quia abſente ſtercora alba fiunt & craſſa canum excrementa æmulantia, unde meritò mala digeſtio colligenda & pejor diſtributio, quæ per *alcalia, calcinata, millepedes, lumbricos, ſtercus anſerinum, rhabarbarum, crocum, lapatum acutum, radices berberum, & chelidonii*, ſublatâ, ipſe ceſſat *Icterus.*

Quomodo autem ejusmodi Abortus (ut in viam redeuntes finem inſtituto imponamus) præcaveri poſſit? operæ potiſſimum eſt pretium, ut inquiratur. Suaderem ego Gravidæ, ut medio geſtationis tempore pro viis primis evacuandis lene purgans ſumeret ex Mannæ ℥ij. & poſtea ſanguinem mitteret non ex venis crurum, ſed ex medianâ venâ dextri brachii, hisque præmiſſis & ſervatâ bonâ diætâ, omnes res ſex naturales complectente, alterantia, bilem edulcorantia, ab Ictero præſervantia atque roborantia v. g. *Sir.* corall. agreſtæ, acetos. citri, rubi idæi. ceras. acid. *Rob.* rib. berber. ceras. condit. *Pulveres* margarit. corall. & lapid. pretios. C. C. alcis, eboris &c. de *quibus* paulò poſt, uſurparet, uti in aliis, ab hac differentibus corporis conſtitutionibus, diverſa gravidis dari ſolent. Ita memini, præterita æſtate, lue venerea infectam juvenculam gravidam, ſalivatione à *Mercurio* ritè exhibito excitatâ, non tantùm curatam eſſe, ſed

& abortum hoc modo præcaviſſe, infantemque incolumem peperiſſe.

Quoad DIÆTAM, talis Gravida fugiat *aërem* caliditate aut frigiditate nimiâ excedentem, putridum, fœtentem, herbas fortiter olentes, fumum ſulphuris, caſtorei, lucernarum extinctarum. *Cibi* ſint boni ſucci & facilis coctionis, abſtineat amaris, ſalſis, piperatis, & crudis cibis, atque omnibus aliis rebus bilem augentibus. *Potus* ſit, ſi cereviſiæ adſueta fuerit, cereviſia tenuis defæcata, infuſione radicum caryophillatæ, & corticibus citri condita: ſin vino, bibat album tenue, acidulis, ubi haberi poſſunt, permixtum, quarum loco interdum aliquot guttas Cliſſi poſſet inſtillare.

Ex PHARMACIA, præter ſupra enumerata, geſtationis tempore ſæpe ſumat drachmam unam ſequentis *Electuarii*, & quandoque aqu. deſcriptæ ℥j. proderit etiam uſus rotularum inferius deſcriptarum, ſi unam alteramque per vices aſſumpſerit. Singula enim hæcce medicamenta bilem alterant, ejus fervorem mitigant, vires quoque tum Matris, tum Embryonis, roborant, ipſumque abortum præcavent.

℞. *Conſerv. roſar.* ℥j.
borrag.
bugloſſ.
papav. errat. aa. ℥ß.
Cort. citr. condit. ℨiß.
Extr. lign. aloes. ℈ß.
Spec. diamarg. frig. ℈i.
Sir. corallor. q. ſ.
M. F. l. a. Electuar.

℞. *Spec. Diamarg. frig.* ℨij.
Sacchari aq. borrag. ſolut. ℥iiß.
M. f. Rotulæ.

℞. *Balſam. Embryon.* ℨij.
aq. borrag.
bugloſſ. aa. ℥iß.
Tinct. corall. cum ſpiritu panis parat. ℨß.
Sirup. corall. ℨiij. *M.*

Si ſitis nimium urgeat, oris amaritudo moleſtiam pariat, & vomitus accidant, frequenter ſumat ſirupum de agreſta, ſiruptum corallorum, ſuccum citri, in cibo frequenter uſurpet mala citria, ſuccum granatorum, rubi idæi, & poſt cibum ſuccum cydoniorum. Pro ipſo *fœtu* roborando externè abdomini ſæpius linteamine exceptus applicetur Balſamus Embryonum, panis item mellitus aut ſaccharatus vino Hiſpanico irroratus, dorſum inungatur unguento Comitiſſæ compoſito, e. g.

℞. *Unguent. Comitiſſ.* ℥j.
ol. nuciſt. expreſſ. ℈i.
maſtich. elect. ℈ij.
Miſce lent. △, adde ol. ovorum q. s. pro linimento.

CAS.

CASUS XXIV.

De EPILEPSIA PUERORUM.

PUerulus quidam, qui unius fere anni ſpatium emenſus, honeſtis, vegetis, tam publico, quam privato ſedulo fungentibus officio parentibus oriundus, nondum ablactatus, omnis generis alios cibos, ſimul cum lacte matris (quæ acidorum & frigidorum ſeu delectabatur) capiens, in prandio ſatis repletus; alvum inſolito more habens ſicciorem, horis pomeridianis in lectum ſomnum capeſſendi gratia repoſitus, placide quidem requievit, mox autem in ſomno corpuſculum cum anxietate circa præcordia hinc indè movere cœpit, donec ex improviſo oculi aperti, labia, mandibulæ, reciproco motu per horæ penè quadrantis ſpatium convellerentur, à quo paullulum quidem ſymptomatum ceſſavit vehementia, mox autem rediit, unde Parentes, ſpectaculo hoc commoti, ſollicite Medici expoſcunt conſilium.

RESOLUTIO.

AFFECTUS, quo noſter Æger tenellus laborat, eſt EPILEPSIA, quod ex ſymptomatum concurrentium colluvie facilè perſpicere licet; I. enim *Actiones læſas* & quidē *depravatas* teſtantur illi motus clonici oculorum, labiorum, & mandibularum ob ☊uum animalium impetuoſum & inordinatum ad muſculos motum, & nihilominus tamen eorum vigorem ſenſorium fixatum & inhibitum. *II. Anxietas* verò *circa præcordia* ob ſanguinis vaporoſi impeditiorem per pulmones & cor motum oriri videtur. III. Inter *Excreta læſa Alvi ſiccitas* ob acidas particulas, ſive ſucci pancreatici, ſive etiam bilis ex aſſumtis eò collectas excrementitias inteſtinorum motum periſtalticum cohibentes urget.

Eſt verò *Epilepſia varia & mixta actionum, præſertim animalium, læſio, cum aliorum ſymptomatum ſæpe concurſu, imprimis motus localis depravatus, vel totius corporis, vel certorum ſaltem ejus membrorum, cum ſenſuum hebetudine ab aura vitioſa acidâ ☊us animales & lympham potiſſimum diverſimodè inquinante, dependens.*

SUBJECTUM in noſtro ægro po:iſſimum patiens, ſive pars recipiens, ſunt *Organa ſenſuum*, qua externorum, qua internorum, quorum agendi facultates & functiones in ipſo paroxyſmo abolentur, aut nimium imminuuntur; nec non *Muſculoſæ partes*

carumq; *fibræ*, præſertim oculorum, labiorum, & mandibularum, quamvis ſine dubio muſculi quoque thoracis & intercoſtales ipſumq; Diaphragma, ceu primarium reſpirationis inſtrumentum, compatiantur. Pars verò mandans non tam Cerebrum, Cerebellum, & Principium nervorum, quam conſenſualis, *Ventriculus* corrupto aceſcente chyloſo liquore effluvia vitioſa acida exſpirante refertus, & nervoſo generi communicans hic potiſſimum attendi debet, Inteſtinis non excluſis, præſertim tenuioribus.

DIFFERENTIA enim datur inter Epilepſiam *per eſſentiam*, cujus cauſſa interna & proxima in ipſo cerebro & cerebello ſedem ſuam & originem obtinet; & *per conſenſum*, quæ cauſſam recipit aliunde è ventriculo, liene, utero & ſimilibus. *vid. Williſ. d. l. c. 3. aliiq;.* Noſtri inſtituti non concedit ratio, ea prolixius declarare. In noſtro verò ægro puerulo *conſenſualem* eſſe affectum, extra dubitationis aleam poſitum eſt.

CAUSA PROXIMA irritans eſt Halitus quidem mixtus ex acido ⦶oſo & ⊕laceo, aut Onoſo ſtyptico cum ∽ibus animalibus ſive ad principium nervorum commune delatus, & ſenſuum vigorem obtundens, ſive in fibras motrices partium affectarum ſeſe inſinuans, ibidemque notatam irritationem convulſivam inſtituens. ANTECEDENS hic gemina concurrere videtur, partim fermenti in ventriculo diſpoſitio vitioſa & acida aſſumta alimenta facilè corrumpens; partim etiam ſanguinis crudis chyloſis portionibus multum referti ad fermentationem inordinatam proni mala conſtitutio. PROCATARCTICÆ in hiſtoria recenſita duplices occurrunt, quarum quædam ad infantem, quædam ad matrem ſpectant. *Illæ* ſunt vitioſa alimentorum variorum ætati tenellæ inconvenientium aſſumtio, & per copiam majorem ventriculi aggravatio, ut rite chylificare nequiverit: Hæc eſt lactis materni vitium, quod acidorum alimentorum & frigidorum frequenti uſu contractum eſt: Qualis enim cibus & potus, talis etiam habetur chylus, lac & ſanguis. Nonnulli cum *Williſio* cauſſam proximam per auram explicant, & quidem ⦶oſam exploſivam, qualis excitatur à pulvere pyrio accenſo: de cujus tamen univerſali veritate meritò dubitant alii, ob duas præſertim rationes, (1.) quod febres ſupervenientes epilepſiam plerumque ſolvant, cauſſam hujus rarefaciendo & diſſolvendo. (2.) propter curationem ſæpe per volatilia, ſpirituoſa, rarefacientia inſtituendam; Alii ſpiritum ſylveſtrem appellant. Ex *Helmontii* hypotheſibus *Gas* nomine venire poſſet, non quidem vitalis, quod lumen eſt atque balſamus à corruptione præſervans, ſolari lumini adæquatum, ſed ſylveſtris, qui in ſe eſt ſpiritus concretus & corporis more coagulatus, ſed accedente fermento excitatur, quemadmodum utriusque Gas naturam prolixius deſcripſit *tract. Complex. atque Miſt. Elem. figm. n. 14.*

n. 14.21.42. Cauſſas antecedentes internas in aliis ſubjectis occurrentes per eſſentiam & per conſenſum ob temporis penuriam non licet hoc loco exponere. Ad *Procatarcticas* aliàs quoque pertinent *Dentitio*, quæ fortaſſis etiam in noſtro infante concurrere potuit, ſuadente hoc ipſa ætate dentitioni favente; licet in hiſtoria mentio non fiat, contagium quoque ſalivæ per pocula communia communicatum inter cauſſas Epilepſiæ procatarcticas ſcil. retulit hiſtoria obſervata à *D. D. Vito Riedlino obſ. 33.* Inter cauſſas procatarcticas haud infrequentes etiam eſſe ſolent vermes ſive Lumbrici qua Aſcarides, quâ Teretes oblongi, quibus pueri obnoxii eſſe ſolent ſæpiſſime, quoniam generantur ex crudis portionibus ab infantis cibis copioſis atque corruptis, imprimis carnium & victuum horariorum ingurgitatione, qui poſtea mordentes fibroſas inteſtinorum partes interiores, in motus convulſivos irritari & per conſenſum & interventum halituum acidorum acrium ipſum principium nervorum afficere poſſunt, *teſte Sylvio. d. l. c. 10. De cauſſis fortuitis & contingentibus*, quales ſunt terror ex tonitru, mora longa in balneo, Epilepticus alius repente in terram proſtratus videatur *Sennertus Med. Prax. L. 1. part. 2. c. 21.* Alias & *variolæ, morbilli, & febres malignæ acutæ* anſam quoque ad generationem hujus affectus præbere ſolent, ob ſanguinis crudis acidis chyloſis aut malignè coagulativis portionibus ac ſeri effervеſcentiam halitus vitioſos ſimiles nervoſo quoque generi impertientem. Verum de his ſatis.

Quoad Prognosin: *Ratione effectûs* hic affectus minime lethalis in hoc ſubjecto, ſed ſalutaris erit. 1. Quia non Eſſentialis, ſed per conſenſum. 2. Quia non connatus vel hæreditarius, ut ex hiſtoria liquet, ſed ab errore externo proveniens. 3. Quia recens nec inveteratus. 4. Quia paroxyſmi breviores; Longiores enim majorem cauſſæ peccantis copiam ac vehementiam arguunt, hinc & lethalem eventum afferre, licet à pleniori etiam victu fuerit malum, teſtatur *Caſus VIII. l. 5.* apud *Timæum de Guldenklee.* 5. Quia acidum peccans volatile exploſivum cum acrimonia conjunctum. 6. Quia epilepſia ante pubertatem curabilis, Comitiales morbi aut convulſiones epilepticæ, quibus ante pubertatem eveniunt, curationem recipiunt; at quibus eæ veniunt vigeſimo quinto ætatis anno maximam partem commoriuntur; cujus rationem petere licet ex *2. aph. 45.* In aliis caſibus eventus etiam lethalis præſagiendus v. g. ſi poſt febres malignas ſuccedit ob coagulationem & putredinem ſanguinis acidioris ſeroſi. Ita etiam ob eandem rationem ſi variolis & morbillis ſupervenit, non tam morbi quam errorum in rebus non naturalibus commiſſorum culpa mortem infert. Rurſus in aliis ſubjectis licet non mortem acceleret, malum tamen inveteraſcit, & per

& per periodos ſive certas, ſive plerumque incertas ſuos habet inſultus, atque ad vitæ finem usque comitatur, v. g. quando cauſſa vel hereditaria fuerit, vel mox à nativitate propter labem ab utero contractam, uti loquitur *Willis*, infeſtare ſolet, aut quando tenelli adhuc terroribus gravioribus percelluntur, à quo periculo neque adultiores plane immunes esſe, exemplum quoque puellæ cujusdam hoc in oppido Epilepſiâ curationem nullam admittente, ſed per intervalla adhuc redeunte, afflictæ relatum nobis fuit.

CURA: Quid verò nunc conſilii? anxiè quærunt expoſcentes auxilium omnis moræ expers mœſti atq; animo conſternati Parentes, filioli vibrari membra videntes. Deſiderio igitur illorum ut pro virili ſatisfaciamus, ſolutio partim methodo extraordinaria, partim ordinaria procuranda. Cum enim *paroxyſmi Epileptici* rationem habeant ſymptomatum urgentium, quæ flammæ vitali interitum minantur, ſcil. ob cauſſæ proximæ internæ vehementiorem motum curationem quoq; & hi non ad ſe trahunt ſed rapiunt. Quamvis verò in ægro hoc puerulo paroxyſmi hactenus ſint breviores, omni tamen ſtudio cavendum, ne ſæpius redeant, & infeſtent remedia exhibendo talia, quæ ſpiritus animales inimicos diſſipent, vel eos exilire & efferari aptos reprimant quod fit, quando acidum illud volatile & exploſivum cohibetur præcipitantibus & imbibentibus, ne principium ſpinalis medullæ irritare, cerebrique concuſſionem inducere valeant. Applicentur igitur extemplo frictiones artuum paullo aſperiores & ligaturæ, ſique in promtu ſit Emplaſtrum veſicatorium, vel ſaltem rubificans ad umbilicum & nucham, vel ſacculus ex rad. pœon. recenti cum ⊕ ſem. ſinapi paratus, imponatur. Inungantur nares balſamo rutæ vel ſuccini, ſi manuum digiti contracti fuerint, leniter in rectum ocyus extendantur. Lignum Aloës vel pennæ Perdicum & ſimilia accendantur. In aliis caſibus, ubi aciditas convulſiva magis prædominaverit, in paroxyſmo etiam fortioribus opus eſt redemiis, inprimis os apertum ſervandum, interpoſito aliquo corpore non duro, aut frangibili, ſed tenaci, ſive ſacculus è tela linea craſſiori antepilepticis refertus fuerit, ſive è corio, ne linguam morſu lædere poſſit. Umbilicalia Topica extrahentia minime negligantur, quæ ex propria experientia laudavit nunquam ſatis laudandus *Excellentisſimus* DN. D. HOFFMANNUS *Senior Prud. Med. Diſp. XIII. Corall.*

Extra paroxyſmum Curatio extraordinaria partim proſequenda, partim ordinaria ſecundum tres indicationes adjungenda. Cum igitur malum in noſtro puerulo à nimiâ repletione proveniſſe cognoverimus, operæ pretium eſſe cenſemus, remittente paroxyſmo, mox offerre infanti leve vomitorium v. g. ſyr. emet. Foreſt.

reſt. ʒj. dilutum pauca quantitate ▽. deſtillatæ alicujus, aut etiam cereviſiæ tenuioris calidæ, vel gr. 1. Tartari Emet. aut unum cum dimidio, ut ita ſaburra cruda aceſcens è ventriculo maturius rejiciatur. Exhibeantur deindè alia remedia paroxyſmi novi inſultum inhibentia. Pulver. Marchion. ∋ß. aut ſimilis alius v. g.

℞. C.C. ſ. △ ʒj.
Cran. human. Philoſoph. calcin. ∋ij.
Sem. pæon.
viſc. quern. vel corylini. aa. ʒß.
Margarit. ppt.
Corall. rubr. ppt. aa. ∋j.
Smaragd. ppt. ∋ß.
Croc. orient. gr. v.
M. f. pulv. tenuiſſ.
S. Pulver öffters davon zu geben.

Doſis ∋ß. aut etiam paullo plus minusve pro lubitu.

Poteſt etiam adei pulveribus Cinnab. nativa aut ♁ii rite ppta. ad gr. iij. 4. vel 5. vel etiam ⊖ ſuccin. aut C. C. volat. [illegible]

Vehiculum ſit ▽ uſitata. v. g.

℞. ▽ *fl. pæon.*
tiliæ.
ceraſ. nigr. aa. ℥iß.
epilept. Lang. ℥i.
manus Chr. perlat. ℥ij.
vel q. ſ.
Pro grata edulcoratione.
S. Krafftwaſſer/zu dem Pulver/auch ſonſt davon zu gebrauchen.

EXTERNA quoque applicari poſſunt non quidem ſuperſtitioſa, qualia ſunt characteres, numiſmata, ſed naturalia amuleta, inter quæ radix Pœoniæ maris ejusque ſemina palmam obtinent, uti patet ex *Foreſti obſerv. l. 10. obſ. 59.* ſi remiſerint paroxyſmi, occaſione commodâ alvi quoque ſiccitas tempeſtivè corrigi debet vel Lenitivo per os aſſumendo v. g. ſyr. de cichor. cum Rhabarb. Roſar. ſolut. ſimpl. Infuſ. Laxativo *D. Mannagettæ* in debita doſi, & per intervalla propinandis, vel crem. tartar. à gr. vj. ad ∋ß. aut ultrà in juſculo offerendo. Vel Clyſter aliquis facilè parabilis malvaceus ab ℥iij. ad ℔ß. pro varietate ætatis injici poteſt, quales formulæ paſſim in *Materiæ Medicæ ſcriptoribus* proſtant. Cœterum cum ab errore in victu & nimia ἀδδηφαγίᾳ infans in horrendum hunc inciderit affectum, *è fonte Diætetico* talis victus ratio infanti & matri, quandiu lactaverit, ordinanda, quæ nec quantitate exceſſiva, nec qualitate vitioſa præſertim aciditate peccante nocere poſſit, cum reliquarum rerum non naturalium debito regimine, quale etiam non ſolum præſervationis, ſed & curationis gratia probe inculcavit *Sylv. d. l. §. 66. ſeqq.* pluribus. Inprimis verò terrores omnes animique commotiones præcavere neceſſe eſt. Quibus ritè & ex præſcripto obſervatis per Divinam benedictionem reconvaleſcentia perfecta erit ſperanda, & filiolus vitam in poſterum vivet graviſſimi hujus mali prorſus immunem.

CASUS XXV.

De VARIOLIS.

INfantes, pueri puellæque diverſæ ætatis & pauci adulti conqueruntur de inſigni capitis ſpinæque dorſi dolore, præcordiorum anxietate gravi, corporis horripilatione. Subſequuntur nauſea, vomitus, interdum ſolùm inanes vomendi conatus, ſitis immoderata cum continuâ potus querela. Noctes adſunt inquietæ, delirium, inſultus epileptici immanes, dolor tumorq; colli in quibusdam cum levi tuſſicula junctus. Die 4. interdum 5. poſt primum inſultum, ſubinde in coporis peripheriâ, præſertim facie, manibus pedibusque, efflorеſcunt maculæ rubræ, pulicum puncturas æmulantes, ſucceſſivè exſurgentes in bullas, nunc majores nunc minores, lymphâ pellucidâ turgidas, paucis interjectis diebus, pus craſſum fœtidumque manantes. Interea pulſus percipitur frequens celer, magnus. Uæ minguntur turbidæ, copioſo ſedimento infarctæ. Excrementa alvi croceo ſunt tincta colore, inſtar fæcum ſpumoſa propter malcolentiam præſentibus moleſtia.

RESOLUTIO.

PRæſens AFFECTUS ſunt VARIOLÆ, quæ quibusdam ita dicuntur, quod cutim varient; i. e. nitidam & æqualem defœdent & inæqualem reddant. Græcis vocantur ἐξανθύματα, ſenſu tamen nimis generali, non enim ſolùm variolæ, ſed & aliæ cutaneæ efflorеſcentiæ hoc nomine ſubintelliguntur. Noſtris audiunt Bocken q. Bockel / weil ſie die Haut gleichſam mit Bockeln ausʒieren; vel prout Langio Diſp. de Morbill. placuit derivatio à Picken // græcè πικεῖν, pungere, lancinare; hinc die Griebel-Kranckheit / quia excretionis tempore punctione moleſtâ partibus ſunt infenſæ. Aliàs & dicuntur Blattern / Papeln / Durchſchlechten.

Sunt a. *Variolæ* puſtulæ cutis & interdum internarum partium ulceroſæ, oriundæ à lympha vitioſa, acida, acri, &c. in fermenti naturam exaltata in glandulis corporis conglobatis, quæ data occaſione exaſperata, MæqueSæ infuſa, febrem acutam febriliaque ſymptomata excitat, donec edomatum & præcipitatum peregrinum

num hunc hoſpitem, motu critico hæc ſeſe expurgatura, ad cutim & huic intertextas miliares glandulas trajiciat, qui indolis ſuæ acrimoniæ nimirum roſivæ quadantenus adhuc memor, nutrimentum harum partium proximum corrumpendo, puſtulas tales cruſtoſas (formaliter enim in ſanguine non latent) ceu proclum morboſum conſpectui noſtro ſiſtit.

SUBJECTUM præſentis noſtri affectus duplex omninò faciendum, morbi nimirum ſeu inhæſionis & cauſæ morbificæ ſ. radicationis. *Morbi ſ. inhæſionis ſubjectum*, non ſolùm eſt ſuperficies corporis externa, cutis ſc. ſed & partes internæ, fauces, imò teſtibus. *Fernel. l. 2. cap. 12. p. m. 503. de Abdit. Rerum Cauſ. Horſt. Obſ. Anat. Kerckring. Spicil. Obſ. 62.* pulmones, hepar, lien, inteſtina, omniaque viſcera interna. Quò facit &, quod matres variolis infeſtatæ fœtum varioloſum ediderint, qualia exempla *Plat. Prax. Tom. 3. p. 520. Hild. Cent. 4. Obſ. 55. & Bartholin. Cent. 2. Epiſt. 85.* annotarunt, unde etiam ægri ſæpius de ardore viſcerum interiorum conqueruntur. *Cauſæ v. morbificæ ſ. radicationis* ſunt primario glandulæ; ſecundariò M. S. Glandulæ ſunt nidus & focus, in quibus omnium primò cuditur fomes morboſus, quatenus hæ ratione ingeniti ſui fermenti (in ſtatu ſ. n. præperantis lympham dulc. acidam) corrupti, lympham minus temperatam, ſed qualitatibus exceſſivis, diſponentibus ſic rebus non-naturalibus, corpori noxiis, imbutam gignunt, genitam ad Mm. Sam diſtribuunt, hancque ſimili labe inficiunt. Et nec hoc ſine ratione à nobis ita ſtatui credas, adi *Horſt. lib. 6. Obſ. Append. p. 308.* affirmantem, quod ſuſcepti è Parentibus lue gallica infectis omnium graviſſime variolis decubuerint. Jam verò omnium ſuffragio certum eſt, luis gallicæ radicem hærere in glandulis. Quod ſi ergò lue gallicâ infectorum liberi ob vitium hæreditarium & connatum, in glandulis hoſpitans, variolis, majoribus quidem ſtipatis ſymptomatis, affecti ſint, quidni & in illis, ab infectione hæreditaria immunibus glandulæ ſubjecti locum tueantur. Nec minus & hoc confirmant glandularum, circa fauces & collum ſituatarum dolores tumoreſque, de quibus ſubindè variolantes conqueruntur; item tuſſes, raucedines aliaque ſymptomata variolarum eruptionem antecedentia: quatenus lympha vitioſè genita nunc proprio domicilio & generationis ſuæ loco; nunc cœteris partibus, quibus certos ob uſus infunditur, eſt exitioſa. M. S. a. ſecundarium morbi ſubjectum meritò conſtituitur, quatenus nimirum hæc lympham vitioſè in glandulis genitam, legeque circuli hujus humoris ſibi infuſam, ad tempus fovet, ſuſtinet, & motus inordinatos, ut febrilia ſymptomata aliaque mala ſufferre cogitur, donec edomito & in corporis peripheriam ejecto fero hoc hoſte, ſe in priſtinum ſtatum vindicet.

CAUSAM PROXIMAM multi; quos inter & eſt certo modo *D. Willis Tr. de Febribus cap. 15. in XII. p. m. 254.* cum Arabibus in menſtrui ſanguinis inquinamento, tempore formationis in utero materno hauriendo, quæſivêre. Quæ opinio cum non ſolùm apud vulgus, ſed Eruditos etiam conſequi videatur applauſum, operæ pretium eſſe duximus, paulò fuſius huic inhærere. Ante omnia ſciendum autem, quid per fluxum menſium veniat intelligendum Medicis: nimirum fluxus denotatur ille, qui certâ periodo utplurimùm (licet ratione peculiaris ſanguinis craſeos in quibusdam nunc anticipet, in quibusdam verò poſtponat) Sexui ſequiori majorenni (rariſſimis ſiquidem adſcribendus infantibus tenellis obveniens) ob peculiarem ſanguinis, ab aura ex genitalibus M. Sam. inſpirante, fermentationem, ortam, eſt ſolennis. Hujus nunc intuitu, quatenus omninò ſanguis tunc temporis, maximè à dicta aura genitali alteratus (hinc forſan etiam effectus in alienis corporibus p. naturales Zenith. l. adultiorum ſanguinis menſtrui derivandi videntur) exiſtit, primô intuitu ſententiæ huic ſubeſſe aliquid videtur. Verum exactius intuenti, vix omnem, ut dicitur, ſuſtinet probam. I. Enim ex Veterum hypotheſi falſum eſt, quod fœtus H. ex ſanguine menſtruo mulierum & ſemine virili in utero formetur nutriaturque eôdem. II. Modernorum experientiâ conſtat, quod non in inſtantibus menſibus, neque actu jam fluentibus, ſed finitis fiat conceptio; quò, vaſis uteri adhuc non nihil laxatis quaſi, aura genitalis ſeminis virilis per hæc ad M. Sam. penetrare, hinc ova muliebria fœcundari, fœcundataque per ductus Fallopianos ad uteri cavitatem deponi queant. *Vid. Barbat. de Sang. & Sero Exerc. p. 56. 58.* III. Fermentum ſeu aura genitalis, tempore menſtruationis ſanguinem alterans & fermentans exitumque circa genitalia determinans, gravidationis tempore feriari planè videtur, adeo, ut, pleræque gravidæ ab hoc fluxu immunes omninò degant. IV. Plerorumque Medicorum Hiſtoricorum ſuffragiô ſancitum, primi ævi temporibus nemini, d. ſaltem Avicennæ aliorumque tunc temporis Medicorum, variolas innotuiſſe, quod tamen omninò factum, ſi à menſtruo ſanguine hæ derivandæ forent.

Firmiori fundamento inniti videntur illi, quibus & accenſendus *B. Langius in Prælect. de Affect. Infant.* malum hoc toti ferè mundo endemium vitiô hæreditario & principio firmiter in nobis radicanti, adſcribentes, perſvaſi his præpr. argumentis, quod malum omnibus utpl. ſit inevitabile, & quod hoc præprimis in conſanguineos plerumque graſſetur. Et ſanè hoc teſtantur exempla, inter quæ notabilia ſequentia. Sic fratrem & ſororem gemellos, hanc Lipſiæ, illum Wittebergæ degentes; Nobilem quendam Gieſſæ ſtudiorum gratiâ

com-

comorantem, alterum apud matrem domi negotia curantem domeſtica, fratres germanos, correptos variolis eôdem tempore, ex ore *Excell. Ettmülleri*, relatum habemus. Verum & nec heic tuta fides. Quoad primum enim argumentum, quô omnes utplurimum, hoc morbi genere affici dicuntur, perplacet laudati Doctoris ſententia, derivantis *Valetud. Infant. Cap. 2. §. 27.* hujus cauſam ex lacte nutritivo tam in quam extra uterum hauſto ab infantulis; quatenus hoc, more omnium lacticiniorum facillimæ corruptionis, abeat in liquamen acido-⊖num, quod poſtmodum vitiando corporis ſuccos muſteos, & in ſpecie lympham, millia mala producat. Nec deſunt præter illa cit. loc. adducta, quæ hoc confirmant. Frequentiſſimè enim in recens natis obſervantur puſtulæ moleſtiſſimæ latè interdum ſerpentes (wie Tauben-Eyer groß) quas noſtræ mulierculæ vocant die Hautblaſen/ interdum cum purpura alba miliacea conjunctæ, lympham primò pellucidam, acrem, cutem excorantem (inquiunt es wird lauter rohe Fleiſch) hinc ſubflavam, ob longiorem (mulierculæ enim in aperiendis his meticuloſæ ſunt) ſub cuticula hærendo, moram, plorantes. In his manifeſtò apparet lymphæ acrimonia ex vitiô lactis maternæ genita, corrupti, l. à meconio non ritè (quod ſæpè obſervatur) expurgato, vel digeſtionis primæ propriæ errato. Quoad alterum argumentum, quô in conſanguineos utpl. graſſare malum inquitur, dici poteſt, hoc citra vitium poſſe contingere hereditarium. Cum enim conſanguinei utpl. æquali gaudeant temperamento, æquali humorum motu, quid mirum! ſi, cauſa occaſionali, aëre, epidemicorum affectuum præcipuo autore ſic diſponente, unô eôdemque tempore ſimili affectu hi afficiantur.

Videtur, ſalvo aliorum judicio, *cauſæ proximæ* locum mereri lympham quovis modo ſ. vitio digeſtionum ſ. inſpiratorum corruptam, alteratam & in liquamen acido - ſalinum p. n. transmutatam. Notetur a. non quodvis acidum in corpore peccans memet heic velle intellectum; his enim latum quoq; concedendum eſt imperium; nam aliud in podagra, aliud in epilepſia, aliud in morbillis, aliud in variolis concipiendum eſt. Differunt a. ſaltem in modo, ita ut aliud magis fixum, aliud magis volatile, aliud alio ſe habeat modo pro ſapore ſpecifico hoc vel illud conſtituente, nobis vero inexplicabili. Præſumitur a. variolarum acidum de natura volatili, ex eo præpr. dignoſcenda, quod hoc fermentorum more (mediantibus particulis volatilibus effectus ſuos exſerentium) contagioſum, ob effluvia è morbido corpore exſpirantia, plures inficiat, præterque alias turbas efferveſcentias febriles, ab acido haud ſperandas fixiori, excitare pote ſit.

CAUSA REMOTA ſeu OCCASIONALIS lympham corrumpens & infermentû acido ſalinum acre abire hanc permittens,

tens, præter digeſtionũ errata, & præprimis in malo epidemicè graſſante, eſt aër, & in ſpecie hujus ⊖. ♀eo⊕ſum quibusdam ex cauſis ſufflaminatum, deficiente humido q.ſ. concentratum, ſicque corporibus noſtris haut ſufficienter ſub reſpirationis actu communicatum. Supponimus enim miſſâ tanquam rationi minus congrua quorundam ſententiâ, ſanguinem, per arteriam pulmonalem advectum, nimis, ob calorem in dextro ſuſceptum cordis ventriculo, ebullientem, refrigerare aërem (quæ veterum eſt hypotheſis) vel (quæ Sylvii, ad ſtylum ſaltem Modernorum magis ſeſe accommodantis *Diſp. 7. p. 78.* eſt) ratione ſalis ſui purioris condenſare denuò in pulmonum vaſis ſanguinem in cordis ventriculo dextro rarefactum, ſtatuentium; aërem inſpiratum, tanquam fermentum univerſale omnia vivificans & conſervans, multum adjuvare ſanguinis, hinc natorum humorum attenuationem & volatiliſationem, indeque dependentem fermentativum motum (aëris enim præſentia ſine omnis fermentatio, experientiâ te ſte, eſt fruſtranea. Cum enim hic in perennenda vita ſimpliciter neceſſarius ſit; Sanguis autem & chylus ex primis viis advectus, ſine attenuatione & volatiliſatione fermentationem admittant ægrius, utique aliquid ſupponendum quod hanc promoveat. Præſtat autem omnium optimè hoc aër, qui ſanguini hujusque ſero in pulmonum veſiculis (veſiculare enim experientiâ Cl. Malpigii Anatomici incomparabilis, corpus pulmones ſunt) in minima quaſi diſcerpto, hos ratione ⌒ ſeu balſami ætherei ♀eo ⊖ini attenuando (forſan & virtute aſtrali balſamica dotando) volatiliſat, ut à ſtatu, ut dicitur, cruditatis ad ſtatum volatilitatis ſponte tranſeat. Hinc nunc, prout legitima temperie & craſi gaudens ſanguinis etiam fermentationem cœterorumque humorum corporis determinat, & moderatam, niſi aliud circa aſſumpta & digeſta vitium accedat, noſtris corporibus conciliat; ita hic ob ſufflaminatum, concentratum, plus minus depauperatum, debita humiditate non dilutum, vel nimis interdum &c. balſamum ſuum ♀eo ⊖num ſanguinem & exin derivatos humores, ad varias ataxias diſponit, ſtatumque corporum ſanum in morboſum mutare valet. Sed veniendum ad rem dicendumque, quomodo hic in noſtro caſu cauſam proximam in actum deducere operoſus extiterit. Nimirum præterita æſtate noſtri horizontis plaga cœlum ſemper habuit lætum, ſudum, nullis nubibus pluifluis ferè, ne precibus quidem ab Omnipotente efflagitandis, abductum: exin factum, quod ⊖ aëris ♀eo-balſamicum (aliàs à particulis aqueis ſurſum elevatis imbutum & terræ tanquam matrici inſinuatum, corpora varia producens, productaque egregiè reſtaurans) ex defectu vehiculi humidi ſocii, q.ſ. concentratum ſub libero dio hæſerit, hinc ſuper-

perveniente autumno primitus quidem temperato, ſtatim vero ſummè rigido; poſt hyeme, frigoribus, nivibus, grandinibus ingentibus intermiſſa, concentratius rigidiusque adhuc factum fiet. Stantibus nunc ſic rebus aliter fieri non potuit, quam quod ob defectum aliqualem hujus (inſtar balſami aliàs condientis M. Sam. cœterosque honores) ad putredinalem reſolutionem M. S. diſpoſita ſit, ex qua febres malignæ ex genere petechialium, arthritides vagæ ſcorbuticæ cum maculis ſcorbuticis, in adultioribus; in tenerioribus verò ſubjectis, ob muſteos humores facillimè alterabiles & corruptibiles, variolæ ortum traxerunt.

Cæterum antequam progreſſus fiat ad alia, *duæ* primitus decidendæ veniunt *quæſtiones*, communiter à vulgo etiam propoſitæ, qui nimirum veniat 1. quod quidam à variolis infeſtentur minimè? 2. quod quidam has ſemel paſſi nihilominus 2. 3. & pluribus vicibus, notante Borello *Cent. 3. obſ. 10.* ab his obruantur. *Reſpondemus* pro noſtra quidem tenuitate ad primam: lympham corruptam ſub alio poſſe prodire morbi genere & ſchemate; capitis nimirum tineâ, ſcabie, puſtulis, uleribus ſcordidis &c. prout & quotidiana teſtatur experientia, quod ſcabie l. tinea maculati, licet variolas antea nondum experti fuerint, rarò l. nunquam his decumbant, l. decumbentes licet, non adeò gravem ſtatum experiantur. *Ad 2. Reſpondemus*, hoc contingere ob fermentum malignum non radicitus extirpatum, d. ob neglectam l. negligenter inſtitutam curam, in corpore relictum, quod data occaſione levi denuò expergiſcere anteactamque tragœdiam repetere pote eſt. Experimur hoc quotidie in ulceribus ſordidis, ſemper, ſemel licet coaluerint, recidivantibus, tamdiu, donec penitus ſpina evellatur removeaturque. Nolo jam prolixus eſſe in adducendis exemplis, ut anginis, pleuritidibus, ob fermentum relictum, recrudeſcentibus aliisque ab Autoribus paſſim notatis, d. ea duntaxat, producam à memet notata, Sic obtigit hâc ipſa hyeme matri meæ tumor (qui ipſam, aliàs doloribus lancinantibus vagis arthriticis in brachiis & pedibus præpr. valdè vexatam, ab his immunem degere permiſit) in oſſe ſacro circa ſpinam ſatis grandis ovi anſerini ad inſtar. Pro hoc, eâ quidem parte in præprimis moleſto, tollendo ſuppurandoque, ſuaſimus empl. diachyl. c. gumm. Vigô, malaxat. c. balſ. ♀ terebinth; ſed applicatô hoc, ſine ſuppuratione, quam tamen expectabamus, tumor omninò, maculâ ſaltem rubrâ relictâ, diſparuit, cum ægræ non minimo gaudio. Sed quid macula rubra ſibi vult? Certè recidivam tumoris, paucis prælapſis ſeptimanis, majoribus quidem ſtipatam doloribus, inſequutam, minabatur. Qua propter mutatô conſiliô applicabatur empl. compoſit. ex empl. de melilot. diachyl. farina triticea, melle & ☋ ♌ ſuccini, molliuſculum

lum brevi ſuppurans tumorem, ſuppuratus poſt balſamo ♀is mundificabatur, ægraque à moleſtiſſimo hoc malo liberabatur. Similiter in Sartoris filiolo obſervatum ulcus ſordidum in alterutra mala, neutiquam ſine recidiva, m. ſuperſtitioſis (mit verſprechen) conſolidabile remediis, donec hoc (quod notandum, cum variolis planè diſparuit; tumorem in ſuperiori maxilla circa gingivam, hyberno præſertim tempore ſæpius recidivantem in Materialiſta quodam, notatum, tacendo ut prætercam.

DIFFERENTIAS variolæ partim à Medicis, partim mulierculis ſortitæ ſunt varias, ita ut aliæ ratione ſymptomatum nunc mitiorum, nunc graviorum vocentur vel benignæ vel malignæ. Aliæ à puſtularum materia ex vulgi impoſitione die Waſſer-Bocken/ Wind-Bocken (quam natam ſ uto ex lympha primò pellucida in maculis ad ſuppurationem tendentibus conſpicienda.) A forma aliæ die Spitzbocken/ (faciem enim acuminatam præ ſe ferunt) aliæ die Fließ-Bocken (majorem in corpore ambitum occupantes & æqualem criſtam formantes) Noſtræ benignis accenſendæ videntur, ſymptomata enim toleranda in quamplurimis fuère, & ex tot decumbentibus vix unus periit. Interim ſi quæ malignitas his ſubfuiſſe viſa fuerit, ex ſymptomatum truculentia dijudicanda, hanc imputatam pro nunc mallem ſubjectis ipſis, ratione conſtitutionis tenerioribus, adeoque minus ferundis malô quam cauſæ morbificæ, aliàs æque multum facienti ad morbi vel benignitatem, vel malignitatem. Formam non habuère æqualem, ſed in diverſis ſubjectis diverſam; ita ut nunc acuminatæ & pauco pure refertæ; in quibusdam latè ſerpentes fuerint; in aliis verò ſaltem inſtar macularum rubrarum acuminatarum, ſine notabili pure, ſcabiem ſiccam æmulantium, ſub ſquammarum forma foveis nullis relictis, deciderint. Cœterùm cauſam ſufficientem quidam non habent in totum diſterminantes affectum noſtrum à morbillis & petechiis: in radice enim convenire, & certis ſaltem quibusdam circumſtantiis inter ſe differre hi affectus videntur; ita ut morbillorum & petechiarum formale conſiſtat in materia plus minus volatili minusque roſiva & fixa, adeoque facilè ſine pure diſſipabili; è contrario variolarum, in materia fixiori, viſcidiori, & roſiva, ratione cujus ſub cute immobilis & diutius hærendo, in ulcera plus minus purulenta, hujus fibras erodentia abit; ita ut hæ deinceps inæqualiter denuò coalitæ inæqualitatem ſub fovearum formâ in hac derelinquant, gratiam & nitorem interdum ſummè defœdantem. *Conf. Miſc. Curioſ. Ann. 3. p. 378.* ubi variolæ in morbillos, petechias & vice verſa degeneraſſe notantur. It. *Ann. 6. & 7. Obſ. 53. p. 86*, ubi c. petechiis nigris ſe exhibuerunt.

SYMPTOMATUM in caſu enumeratorum EXPLICATIO paucis expedienda venit verbis, unum enim omnia ſimplicem & communem agnoſcunt fontem, fermentum nimirum acre plus

minus roſivum, pro partium diverſitate ſaltem, nunc in hoc, nunc in aliud ſe transformans pathema. Quatenus enim hoc qualitate roſiva & morſicante inſignitum, ad genus nervoſum, cerebriq; in ſpecie defertur membranas, hinc medullam nervorumq; principia, poſt nervorũ qſ. vicarium principiũ ſpinæ medullam; inſignes *cephalalgias, vigilias, deliria, epilepſiam*, dorſi lancinationes aliaq; ſymptomata infert. Quatenus ad M. Sam. deponitur, ob luctam cum hac inteſtinam, *ſymptomata febrilia, pulſum inordinatum* &c. quatenus cum lympha fermentali ad glandulas ſtomachales, ob irritationem orificio ſuperioris moleſtam, *nauſeam, vomitus, anxietates præcordiorum;* quatenus ad fauces, ob acrimoniam ⊖ſo-acidam (omnia enim acria ſitim excitandi vim habent) harum *ſiccitatem* & hanc inſequentem ſitim; quatenus ad aſperam arteriam, ob irritationem moleſtam, *tusſim, raucedines* aliaq; organorum reſpirationis vitia cauſatur, donec ſubactum hoc & præcipitatum per triplicem evacuationis viam; volatilis nim. magis pars ad glandulas ſubcutaneas; ſucceſſivè in ulcuſcula erodendas; fixior verò partim ad renes, ſub ⊡æ turbulentæ; partim ad inteſtina, ſubfæcum crocearum & malè olentium (formaliter quidem non in ſanguine latentium, ſed ex loci natura in talia mutandarum) formâ proſcribantur.

Nunc ad PROGNOSIN, tam de variolarum ſtatu præſenti, quam futuro, poſt horum evaneſcentiam, formandam. *In præſenti ſtatu* perpendenda veniunt præpr. epilepſia, febris, vomitus, diarrhœa & puſtulæ. Quoad epilepſiam, hæc in principio ante eruptionem neminem terreat, cum ſine ſit periculo; poſt eruptionem verò adhuc perſiſtens mali-ominis eſt. *Febris acuta* cum variolarum excretione copioſa bonum; aſt, intenſa licet, paucis interim protuberantibus puſtulis, peſſimum ſuggerit κενούμενον. *Vomitus* in principio ſubortus tolerabilem variolarum curſum, poſt excretionem verò recrudeſcens, interiora verſus earum regreſſum certò monſtrat. *Diarrhœa* in augmento, & ſtatu utpl. eſt funeſta, valdè enim remoratur, nî impedit omninò, variolarum egreſſum aut eosdem recedere cogit. *Puſtulæ d. 4. l. 7.* provenientes copioſæ, bonum; paucæ, cœruleæ, lividæ, nigræ (ad necroſin enim M. Sam diſpoſitam indicant) malum portendunt. *Retrocedentes*, nî quam citiſſimè revocantur, utpl. mortem accelerant. *Fauces, collum* cœteraque reſpirationis organa obſidentes ægri ſuffocationem; oculos viſus hebetudinem, non rarò cœcitatem, minantur. *Quoad ſtatum futurum* pertimeſcenda impr. vitia capitis, ut tinea; organorum reſpirationis & loquelæ, ut tuſſes ferinæ, phthiſes tabidæ, raucedines ozenæ ulceraque faucium; oculorum, ut panni phlyctenæ, opthalmiæ; artuum, ut dolores vagi imprimis dearticulationis ſcapulæ cum humero, apoſtemata cariem oſſium ut taceam.

Supereſt CURA, ad quam antequam me converto præfigendi ſunt

prius quidam ſcopi, ſecundum quos hæc abſolvi debeat. I. Eſto, ut fermentum acre, M. Sam. in motum fermentativum inordinatum concitans, corrigatur & præcipitetur. II. Ut correctum & præcipitatum è M. S. eliminetur & ad corporis peripheriam extrudatur. III. Ut ſuppuratio promoveatur. IV. Ut ſymptomatibus ſub curſu morbi, ægris vel metuendis, vel præſentibus, debitis remediis occurratur. V. Ut Morbi variolas utplurimum inſequuturi præcaveantur; inſequuti verò curentur.

Hos autem ut eò promptius feliciusq; conſequamur, conſultum omninò eſt, ut ſtatim in primo principio, quando infantes incipiunt eſſe queruli, ad imitationem egregii, caſu licet, inventi, notati in *Ephem. Germ. Ann. 3. p. 13. & 93.* præmittamus purgans appropriatum ex ☿io dulci ritè parato. Et ſanè laudem merentur quoad hoc punctum ☿lia, quod expertus ipſemet in diverſis ſubjectis teſtor, quæ ex exhibitione ☿lium, in tempore factâ, felicem experti ſunt variolarum curſum, ita ut præter paucitatem ſine ullo ſtigmate iterum diſparuerint. Certè, quicquid oblatrent miſo-chymici de ☿libus medicamentis, non vereor aſſerere, perfectam & radicalem variolarum curationem, ut & cœterorum morborum lymphaticorum, in his ritè paratis primum, hinc myrrhatis, conſiſtere. Ex omnibus enim metallicis medicamentis, quotquot in officinis proſtant præparata, tanta penetrabilitate minime pollent, quâ ☿ noſter, qui ex omnibus volatiſſimum metallum, intimos corporis penetrandi receſſus, fermentaq; morboſa corrigendi extinguendique vim habet, adeò, ut ritè paratus & depuratus (de quô infra) etiam citra ſalivationis notam hæc è corpore proſcribat expellatque. Nec moror heic illos, qui in priſtina forma elegans illud ☿le medicamentum & lymphæ acidæ acris correctivum (ſoli ☿io omnem virtutem debens) cinnabarim cum fæcibus iterum prodire, ſine ulla ad M. Sam. traductione, perhibent: nullum enim ſic in epilepſia per eſſentiam aliisq; morbis ſpasmadicis ſperandum, ab omnibus ferè promiſſum Practicis, levamen, ſi hujus contractus corporalis (virtus enim anodyna & archæi turbati irradiativa, in ♀e fundenda ♃li naturæ ⊖ris, non ſufficit) cum cauſa morbifica, lympha nimirum acida acri, quam corrigit, non fiat. Nec dixiſſe ſufficit, cinnabaris per anum iterum excernitur, E. omnis, & per conſequens effectus ſperandus nullus: minimè. Licet enim ☿ in compedibus ♀is ♃lis, in receſſu acidi, valdè detineatur, neutiquàm tamen in tantum, ut mirus hic artifex datâ occaſione & loco, ex his denuò ſeſe extricare ex parte nequeat; notorium namque eſt, quod quovis etiam modo vulgari ligatus & fixatus, nihilominus crebrius adhibitus, ſolita phœnomena, tremorem, ⊖vationem aliaq; introducat, abunde contactum hujus corporalem, etiam in abſtruſioribus locis, teſtantia.

Juxta *purgantia* appropriata ſi laudavero vomitoria, debito cum moderami-

ramine adhibita, res non parùm ſuſpecta videbitur iis meticuloſis præprimis, quibus aliàs hoc medicamenti genus malè audit. Quicquid tamen ſit, non eſt quod hiſce, hoc in caſu etiã, ſua detrahatur laus: Ipſa enim natura monſtravit viam, quam miniſter Medicus, ſi citò, tutò & jucunde, infringere morborum impetum intendit, omni ex parte ſequi debet. Experimur autem, quod in principio ſubortus vomitus morbi curſum reddat tolerandum, ſemperque, nî aliud quid gravius accedat, eventum polliceatur bonum. Quod ſi igitur vomitus ſpontanei à natura ipſa concitati cum ægri contingant evphoria; quidnî & arte projecti præſtent corpori ægroto commodum. Hinc adſtipulatur Cl. Virorum experientia: Sic obſervatione Cl. *Bohnii* benevolè communicatâ, ſcimus, non rarò hoc evacuationis genus cum proſpero ſucceſſu & cita variolarum eruptione adminiſtratum fuisſe. Clarè etiam hinc patet intentio Cl. Ettmülleri, tantoperè commendantis uſum pulveris epileptici ♁lis in principio ſtatim adhibendi, ſæpius in tenellis vomitum, non ſine inſigni effectu, concitantis, expulſionem adjuvantis, aliaque graviora mala præcaventis. Quò & collimaſſe videtur *Autor Anonymus* in Tentam. *Medic. de Natura Variol. Londini Ann. 1674.* excuſo, qui vomitoria debitè adhibita expertus *commendat. p. 58.*

De *V. Sne* præmittenda noſtris ſcopis, dubius hæreo, an hæc ſemper & tutò in variolis adminiſtrari queat? Proſtant nihilominùs apud Autores proſperæ ſucceſſionis exempla, ab aliis tamen non ſine ratione refutata. Sic Amatus noſter profitetur *Cent. 3. Cur. 16.* ſe puero quinquenni incidiſſe venam internam brachii, & detraxiſſe 4. Uncias ſanguinis cum optimo ſucceſſu. Idem confirmat *Horſt. p. 2. Manual ad Medic. S. 1. p. 131. Miſc. Curioſ. Ann. 3. Obſ. 55. p. 92.* Accedit & quod natura ipſa evacuationem ſanguinis per narium hæmorrhagiam interdum moliatur. Meo judicio heic cautô opus eſt, ſemper enim & ubivis hoc remedii genus eligere velle omninò inſulſum; ſed reſpectus habendus ætatis, regionis, conſtitutionis, virium, qualitatis morbi &c. ne temerè in uſum vocatô excretionem retardemus, de quo *Will. de Feb. p. 268.* vel detractô ſic virium robore eam omninò impediamus & ægros ad orcum detrudamus.

Hic debito modô præmiſſis, cura ſecundùm datam methodum eſt dirigenda. Ubi ſimul notaſſe liceat diſtinctionem Practicis familiarem, inter *tempus ebullitionis* excretionis. Illo tempore attendendus venit ſcopus noſter primus, jubens, ut fermentum acre corrigatur & præcipitetur. Aſſequimur autem hunc medicamentis præcipitantibus abſorbentibus vulgò dictis, ut Terreo-alcalinis C. C. S. △. ebure ſ. △. Unic. foſſil. & marino; alcalinis propriè dictis tàm volatilibus ut ⊖ e C. C. viperam, ♀i &c. quàm fixis, ut alcali abſinth. carduibened. ♀i (omnibus ejusd. in medicina effectus & uſus) acidum acre deſtruentibus: ♁ ibus, ut ♁ diaph. bez. min. ♃li &c. ☿libus ut cinab. vel nativâ correcta vel

℥li. Cum his tamen ſemper conjungenda myrrha tanquam appropriatum lymphæ corrigens, caſtoreum & opium ritè correctum in legitimâ doſi in adultioribus; in tenellis verò theriaca ad pauca grana impr. ſi jectigationes corporis nimiæ papularum efflorescentiam impedire videantur.

Tempore excretionis, vi ſcopi noſtri ſecundi, variolarum ad peripheriam corporis, præeunte naturâ, expulſio adjuvanda, medicamentis expulſivis vulgò dictis. Horum numerus latè ſe extendit, & nulla vetula medicaſtrix eſt, quæ non peculiare poſſideat; Sufficit heic tradere ſelectiora, (ſelecta enim materia medica & uſu comprobata Medicum prudentem decet, ne cum erronea plebe quævis occurſantia arripiat & ad uſum parvô commodo trahat) inter quæ uſitatiora ſunt ſemina expulſiva dicta, ut ſem. cardui bened. napi, citri, aquileg. (quibus, ſi ægri inquieti & jungendum ſem. papav. albi) cum ▽ appropriata in emulſionis formam redacta. Cui optimo conſiliô addi poſſunt Eſſ. Caſtor. myrrh. bez. min ♁ diaph. C. C. ſ. △. unic. marin. &c. ut ſic eò promptius excretio expediatur. Cum autem hæ emulſiones, in ſe aliàs ſufficientiſſimæ, licet edulcoratæ, amaritiem non penitus celent, ſed tenellis, præprimis ſubhauſtus doſi, nauſeoſæ exiſtant, meliùs fallimus hos ſequentibus guttulis pacis, & non minori cum fructu, aſſumendis. nim. Eſſ. myrrh. c. Sp. vin. ♀ſato vel Tinct. ♀i parata. Eſſ. Caſtorei alcaliſata ſeu ante extractionem probè c. ☍ ♀ p. d. imbibiti; vel ex his unà cum aſa compoſita Eſſ. anonyma B. Langii: Elix. propriet. alcaliſato ſ. ſine acido coloris aurei, omnibus vehiculis aqueis ſine præcipitatione jungendo. Elix. Propr. volatili cum ⊖ ✳ci vinoſo parato, itidem ſine præcipitatione aquoſis nubendo.

Externè mulierculis in uſu ſunt frequenti frictiones cum pannis ſcarlatis; quæ licet determinatæ materiæ ratione (ab aliâ enim, non quidem ratione coloris ſimili; idem ſperandus effectus) ſuperſtitionem redoleant, non prorſus tamen damnandæ ſunt: irritatæ enim h. m. ſuperficietenus fibræ, ſicq; criſpatæ, lymphæ allectæ aliquo modo remorantur gradum (ubi enim dolor, ibi ſecundum Veteres humorû affluxus) ut hæc eò citiùs pedem figat, cutemq; exulceret. Convenientiora hoc in paſſu videntur (eô ſc. in caſu ubi ægrius prorumpunt) veſicatoria, hic nunquàm ſatis laudanda, de quibus infra pluribus.

Tertio ſcopo, ſuppurationi nimirum promovendæ, ſatisfaciunt marina, ut corallia, mater perlarum (cùm hujus fructus margaritæ juvencularum corollariis & armillis aptiora videantur) & polychreſti ♋rum oculi, ſeu potiùs lapilli, quibus tamen ſemper ſocianda myrrha; ita inſigniter reſtitantia adhuc ſymptomata mitigabimus, eradicabimus, ſuppurationem promovebimus, adeò ut ſine notabili fovearum veſtigio variolarum cruſtæ decidant.

☞ Propero *ad quartum ſcopum*, quô jubemur, ut ſymptomatum tempore morbi

morbi obvententium ratio habeatur. Inter hæc primum locum ſibi vindicat *vomitus*, plerumq; tragœdiæ prodromum agens. Hic tanquam fauſtum omen (ni alia accedant graviora mala) morbi levioris curſus feliciorisque eventus, in principio cohibendus neutiquam, deſinendus eſt; nimius verò diutiusque, excretionem ſic retardando, protractus, ſiſtendus alexipharmacis, additis aromaticis moderatè adſtringentibus; externè ordinando litus ex aromatum, aromaticorum, v. g. caryoph. macis cinamom. ſuccin. menth. ſpicæ &c. 🝆is, nunc ſimpliciter miſtis, nunc pro conſiſtentia meliori exceptis in 🝆 N. M. expr. ſcrobiculo cordis applicandos unà cum latere calefacto.

Epilepſiam optimè præcavemus ſuaſu *Dn. D. Ettmüll. in Valetud.* ſumpto, debita in doſi in primo ſtatim principio, pulv. epileptico ♁li ſ. 🜍e ☉to ♁ii ultimæ 🝏tionis, odoris alliati. Eliminatâ enim ſic nunc per ſeceſſum, nunc vomitum, in primis viis excrementorum ſaburrâ; optimè anſam huic malo, utpl. affligente, præſcindimus, &, ſi non in totum, in tantum tamen, tollimus. Quod ſi nihilominus in morbi incremento hæc appareat, ob non, præterlapſô ſic morbi principio, adhibendum dictum pulv. ♁lem, aliàs ſummè proficuum, ad tutiora melioraque vix accedimus, quam cinnabarina ſuprà laudata, aliis, vel ♁libus, cervinis &c. ſocianda & liquorem C. C. ſuccinatum præpr. c. ▽. antepileptica rubra D. D. Glaſſii, epotum; adjungendo tamen ſimul externè paulò ante memoratos litus aromaticos.

Accidit ſæpiùs, ut in ſtatu ægri, vel ex morbi vehementia, vel ſudatione nimiâ maximam patiantur *virium proſtrationem* (ſie liegen/als wenn ſie tod wären). His ut ſuccurratur, in priori caſu nil melius dabimus Tinct. corall. ſi cui obtigit, verâ, vel hujus in defectu, corallor. ſolutione c. 🜊. Cord. cervi D. Mich. ob ingredientem ambræ eſſentiam egregiâ: In poſteriori verò hauſtulo vini, vel pane ſimilagineo vino intinctô. Aliàs non nimis ſimus liberales in exhibendo vino, ne acoris ratione noxa patientibus inferatur.

In defendendis partibus præ cœteris conſiderationem merentur oculi & collum, ne à variolis infeſtentur, ab illis enim cœcitas, ab hoc ſuffocatio metuenda. *Præſervationis oculorum* ergò multa, tam à Practicis quam mulierculis offeruntur, oculi bulbo applicanda, ut allii comeſti halitus, languentium oculis, repetitis vicibus, jejuno ſtomacho, inſpirat⁹, infuſum croci in ▽ quadam ophthalmica, oculis inſtillandũ; ſucc⁹ rutæ recenter expr. depuratus, cumq; ▽ fœnic. chel. maj. vel aliâ ophthalmica miſtus applicandus oculis. Fruſtum carnis bubulæ vel vitulinæ, magnitudine Joachimici imponendum &c. *Verum cum hæc omnia* non virtutis ſpecificæ ratione, ſed ſaltem materiam morboſam repellendo, ſeu potius cohibendo, ne influat facilè, operari videantur, horum loco ſufficiat *chryſtallus montana*, optimè

in oculi bulbo præcautura variolarum inſultum. Bulbô à variolis immuni licet, nihilominus utplurimum palpebrarû cilia à lympha viſcida inviſcantur, adeò ut aperiri nequeant. Pro his reſerandis, ne noxa à ſanie inferatur, multa tentantur, ut lactis (ob acorem tamen facilè contrahendum non ſemper tutus) cremor, decoct. malv. melil. lini. fœnugr. quæ omnia emolliendo & corrigendo *acrimoniam* lymphæ operari videantur. Raræ commiſerationis exemplum annotat *Cl. Bartholin. Cont. 1. Obſ. 29. p. 46.* nutricis, linguâ lingendo propriâ, oculos variolantis pueri, recludentis, qui valdè aliâs de oculis perclitabatur.

Collo faucibusq; præſervandis commendantur à Practicis mucil. ſem. cydon. lini fœnugr. ſucc. ♋. fluv. expr. mist. cum ▽. ſedi maj. ⊕ de purat, (⊖ prunellæ, quia ſemi alcaliſatum & fixatum cum ♀e eſt nullius hic in caſibus, ut & nec in anginis, exiſtit uſus) Decoct. balauſt. ſucc. granat. rob. dianuc. diamor. quibus, ſi ſicca tuſſis ſimul affligit, add. ſyr. ſcabioſ. liquirit. de jujub. papav. rhead. lo h. paſſul. &c. Addatur, ſordidum licet, exporiſton, ſtercus equinum in potu ordinario datum, quod ratione, ⊖is ⊕ſi polychreſta eſt medicina. Vel ad imit. Anglorum ſtercus ovillum vel caprillum cum hauſtulo vini expr. epotum.

Haut rarò experimur *variolas, protuberantes licet intro ſerpere* ægrorû maximo cum damno. In his igitur, ſi ſalus ægrorum nobis curæ eſt, revocandis, nihil utilius cenſemus internè ſumptis volatilibus ſalinis, externè verò applicatis veſicatoriis. Inter interna expeditius non habemus quam eſſent. myrrh. cum ~ ⊖ ✱ci vinoſo paratam, vel magis compoſitum medicamentum Elix. propr. volatil. Et ſanè fateor, me hujus uſum in talibus morbis, ubi expulſione opus fuerit, ſcabie nim. repulsâ, menſibus & lochiis deficientibus, vel non ritè fluentibus &c. ſemper deprehendiſſe felicem. Nec hoc mireris; cum myrrha, alias in ſcopo expulſionis multa promittens, valdè è menſtruo, ut mihi quidem conſtat volatiliſſimo & penetrantiſſimo, in virtute exaltetur, adeò, ut raro Medicum, nobiliſſima hæc medicina, exoptatiſſima, hac in parte, ſpe fruſtretur. De veſicatoriis externè applicandis non parum habeo quod prædicem: Nihil jam dicam de horum commodo in petechiis, quibus mediantibus innumeros valetudini priſtinæ reſtituiſſe juratus teſtatur *Horſt. Decad. Epiſt. Med. Ep. 10. p. 53.* cum quo conferatur *Lotich. Obſ. Med. l. 1. cap. 7. obſ. 15.* in febribus malignis, de quo *Miſc. Curioſ. Ann. 2. Obſ. 214. p. 315.* Sed eo ſaltem, quod ſubinde Viri docti, & ego cum his, in variolarum in corpus remigrantium, revocatione, experti ſumus. Ulterioris confirmationis ergò ſubnectere liceat hiſtoriolam quandam graſſante hoc affectu notatam. Puella nimirum VI. annorum, tam ob animi quam corporis dotes Parentibus chariſſina, variolis afflicta, propter delirium perpetuum corporisque hinc inde jectigationes, ſub lectulo neutiquam detinenda,

nenda, loco ſymptomatum, poſt protuberantes papulas, mitiorum, patitur graviora, fit anxia magis, vires inſigniter poſternuntur, repetunt vomitus, omnia in pejorem mutantur ſtatum. Hinc vocatus, tanquam malum omen excipiebam vomitus repetentes, ſtatimque ſuſpicabar variolarum introrſum verſus iter, quod & confirmabat accurata harum inſpectio, violaceo enim viſebantur tinctæ colore, inque ſui medio foveam monſtrabant. Quare præſentius remedium in his revocandis arripere vix potui, quam, ut juxta interna expellentia laudata, excitarem veſicas, utpote quas experientiâ Cl. Borrichii ex Act. Med. Haffn. ſummè proficuas ſciebam; nec hoc ſine inani effectu: præterlapſis enim 9. præter propter horis, unà cum veſicis lympha acri pellucidaq; turgidis, redeunt denuò variolæ, ſimulq; ſalutis, valdè antea dubiæ, iterum ſpes affulget. Notetur autem poſt veſicas factas, vulnuſcula eſſe per aliquot dies, ſervanda aperta; non quidem more imprudentum Chirurgorum, folia braſſicæ, empl. ſperm. aliaq; ſaturnina ſolùm applicantium, cum hæc brevi coaleſcere denuò verſicas ſinant, ſed emplaſtris aptis, non veſicantibus, ſed ſtimulantibus ſaltem cutem, ut lympham ſuam eò promptius ploret. Nim. Recip. Empl quodcunque, diapalm. Norimb. vel ſaltè cera therebinthinata, huic add. empl. veſicatorii tantum, quantum ad irritationem non autem veſicationem ſufficit; ita, præſertim, ubi neceſſitas hoc exigit, non ſolùm ad aliquot dies, & ſeptimanas, imò menſes lymphæ effluxum citra noxam promovere quamoptimè poterimus. Conf. quoad veſicatoriorum uſum præter *Act. Haffn. cit. Miſc. Cur. Ann. 4. & 5.* ubi natura ipſa mediante veſica in corpore excitata poſt lymphæ acris affluxum ſe à petechiis liberaverit.

Non parum etiam faceſſant negotium nobis *ulcuſcula ſanie turgida*, idq; dublicem ob metum; I. quod interdum latè ſerpant, &, fibras cutaneas erodendo, corpus & in ſpecie faciem, dehoneſtent. II. quod, licet non confluant, foveas tamen faciei gratiam detrahentes relinquant. In præcavendis nunc his malis anxiæ ſunt mulierculæ, variis remediis his obviam ituræ. Quædam lactis cremorem puſtulis; quædam folia betæ albæ, ſtolido conſilio, & damno haut carente, de quô *Foreſt. lib. 6. Obſ. 50. 51.* applicant: quædam pingued. capon. alb. magis laudant; quædam 🜔 amygd. dulc. Verum cum pinguia poros obſtruendo inſenſibilem tranſpirationē valdè vel omninò impediant, hinc innumera mala delicatis corporibus inducant, magis placet Cl. Knôfelii remedium in *Miſc. cur. An. 4. & 5. Obſ. 60. p. 50.* communicatum, quò, brevitatis rationem habentes, B. L. remittimus. Puſtulis perfectum pus monſtrantibus, exſiccationis gratia ſuaſi cereviſiam ſecundariam lupulatam recentem (quod benè notandum, fermentata enim, ob contractum, ſub fermentatione, acorem, non modò non opem fert, ſed etiam noxia exiſtit) quam cum 🜔 ♀. p. d. vel & lixivio com-

communi paulò fortiori parum alcaliſatam, non ſine brevi puſtularum exſiccatione applicatam vidim⁹. Quo facto pro facie detergenda obtuli ▽. ſperm. ran. itid. non nihil impprægnatam ☍ ♀i, & Coſmet. Clavii ex biſmatho parat. vel aliis ♄nis, excepto ſaccharô ♄ni, alcalinum conſortium, ratione acidi ✠ti, minimè ferente. Plura qui cupit, adeat *Miſc. Cur. An. 6. & c. Append. p. 192. Roſencreutzer. Aſtronom.* Infer. *Mynſicht.* aliosque.

Hæc fuit methodus medendi variolis præſentibus, quam potuit, breviſſimè propoſita; Haud rarò tamen contingit, ut poſt ſui *diſparitionem* moleſtiam adhuc nobis creent, ob plurima mala, quæ utplurimum poſt ſe trahunt (ſie laſſen immer ein Stänckgen hinter ſich) nim. vitia totius habitus corporis, atrophiam, cachexiam: partium, lancinationes doloroſas, phtiſin, tuſſes ferinas, loquelæ amisſionem, oculorum auriumque vitia, capitis tineas, ſcabiem &c. Hæc ergo metuenda partim ſunt præcavenda, partim præſentia, curanda. *Præcavemus hæc optimè*, ſuppuratione nimirum peractâ, & ſquammulis nunc decidentibus, purgatione inſtitutâ per ☿ dulc. acuatum ſtimulô cujusdam purgantis fortioris, v. g. gr. aliquot pulveris jalap excipiendo hæc in paucula roſarum conſerva. Curatio horum ſpecialem meretur conſiderationem, interim non pigeat frequentiorum ſaltem, eorumque hac vice notatorum, adjicere medelam. Nimirum, cum inſtitutâ laudata purgatione ☿li nihilominus infantes incurrerent oculorum vitia (utplurimum ob corporis intempeſtivam nimis, aëri frigido inclementiorique, expoſitionem) v. g. inflammationes, phlyctenas, aliaque, his medicabatur debitis ophthalmicis Recep. ▽. ophthalmicam quamcunque, euphraſ. fœnic. chel. maj. leviter vitriolatam infudi croco metall. vel vitro ♁ii, ſpatiô noctimeri in loco calido digeſſi pro ſufficiente vitrioli ♁lis extractione: hinc depuratam filtrando, pro rei exigentia conjunxi cum pulveribus abſorbentibus (ubi nimirum ſuſpicio lachrymarum acriorum aderat) Terreis, ♄ninis, Sach. cand. aliisque ad hoc negotium aptis. Externè, averſionis, ut vulgò dicitur, gratia, vel in nucha, vel pone aures applicatum veſicatorium eſt, ſervando per 8. vel plures dies vulnuſculum ſupra citatô empl. pro lymphæ effluxu, apertum; cum optimo ſucceſſu.

Præter oculorum vitia in & quibusdam notati moleſti *artuum dolores & lancinationes* præprimis circa ſcapulæ & humeri diarticulationem. Pro his infringendis internè datum eſt decoct. lign. ſaſſafr. cum paſſul. aliisque lympham acrem temperantibus, paratum, ſuper addendo omni hauſtui vel eſſent. Lign. Saſſafras cum ♎ ſerpill. paratam vel Eſſent. myrrh. alcaliſatam vel Elix propr. alcaliſatum vel liq. C. C. ſuccinatum D. Mich. Externè verò proſpectum partibus eſt ♎ ⊖ ✳c. vinoſo temperato tamen vel cum Sp. V. rectif. ſolo, vel meliori ex inſtituto ▽ articulari ad extra D. Mich.

Tertium

Tertium vitium à variolis relictum obſervare licuit aliquam partium *a-trophiam*, inſigni cum vocis raucedine, maximisque infra umbilicum torminibus, conjunctam, in filiola fabri lignarii quinquenni. Huic, cùm viſcida pituita, vermes non pauci (quorum etiam quosdam non rarò, cum fecibus ſpumoſis excernere ſolebat) circa primas vias ſtabulare viderentur, præmiſſa purgatione ex ☿io dulci, egregiè viſcida incidente & vermes enecante exturbanteque, dedi pulverem pect. D. Mich. c. eleoſaccharo aniſi ſociatum, ex cujus uſu maxima ex parte à materia viſcida glutinoſa liberabatur; verùm cum adhuc tusſicula cum reliquiis mucaginis ægrá moleſtaret, ſuaſi uſurpandam potionem pectoralem paratam ex ▽is appropriatis ⏝⊖✳ci aniſato ſympisq; incidentibus reſolventibus, expectorantibusque, & ita ægram ſanam dimiſi.

Jubeor nonnulla adhuc de DIÆTA, ſub curſu morbi inſtituenda, adferre, quam paucis adornabo verbis. *Alimentorum ſolidiorum*, quia utpl. in principio & ſtatu ægris adverſantur, adjungere ſelectum ſupervacaneum duxi; nec hæc obtrudenda absq; appetitu ægris ſunt; cum nullus, etiam acutiſſimâ laborans febre, fame pereat unquam. Redeunte verò appetitu offerenda fermento ſtomachico adhuc debili nullum negotium facientia, ut ova ſorbilia, juſcula, in ſpecie avenacea cum paſſulis conquaſſatis parata, in caſu ubi abeſt diarrhœa. *Quoad potum* perperamà quamplurimis interdictum, parum habeo quod maneam, cum hujus intermiſſio neutiquàm à patientulis, præſertim nonnihil adultis, ſit impetranda; quapropter, ut evitemus noxam, is non adeò frigidus, inſimulque ſub eruptione medicatus per gelat. C. C. recentem ſuper △e prius ſolutam, vel pomum equinum, eſt præbendus, ut ſic unâ fideliâ, ut proverbio dicitur, duos dealbemus parietes, ſitim nempè temperando & expulſionem promovendo. Vinum liberali adeò manu porrigendum non eſt imprimis acido-auſterum, malum ab acido p. n. oriundum, exaſperans: exigente tamen neceſſitate & in virium nimio languore hoc, & in ſpecie Rhenanum, cum debito tamen moderamine, & denegari haut omnimodè debet. Malo profligato ægri, præſertim tempore hyberno, adhuc aliquandiu domi ſunt detinendi; cum plurimos, ob aëris externi intempeſtivum uſum, morbis denuo afflictos graviſſimis non ſemel imò mortuos quotidiana & lugenda teſtetur experientia.

Tandem & antequam colophonem diſcurſibus hiſce imponam, ventilare liceat adhuc *quæſtionem* Medicis ſatis ambiguam, *an nimirum præſervatio à variolis ſit poſſibilis?* Autores heic in diverſas trahi lites experieris horum evoluturus ſcripta. Autoritate ingenioſiſſimi Helmontii Tr. de Tempore §. *54. p. m. 509.* & fiduciâ ſublimiorum remediorum, fermenta morboſa penitus deſtruentium, amplecti affirmativam confeſſum ſit.

Mens autem præclariſſimi hujus Philoſophi & Medici eſt, ut ſpretis criſibus, non ſine tædio à Medico & patiente expectatis, morbum aptis remediis, in primo ſtatim principio profligamus, & ſic in prima, ut dicitur, herba obtruncemus, ne altas agat radices. Egregium ſanè effatum! Sed qui ſunt, mi Helmonti, hoc ritè perpendentes & non potius cachinnô excipientes; & ſi qui eſſent, quibus meliora finxit præcordia Titan, hoc verum cenſentes, unde depromenda remedia, divinum ejusmodi effectum præſtantia? Proſtant equidem, obſervatione Præclarorum in re medica Virorum, quædam, ſpem nobis facientia aliquam. Sic Eſſent. ſuam anonym. Præclar. laudat Langius ☿um dulcem Miſc. Curioſ. aliquoties jam citata Elix. Propr. Paracelſ. aliaque alii; aſt vereor, ut hæc ſemper ſperatum præſtent officium, nosque excidere ſpe ſinant. Mihi, ſalvâ tamen aliorum prærogativâ, duo ad hoc negotium eligenda ſimplicia arrident, ☿ nimirum & ♁, intimos corporis perreptantia receſſus, latitantesque in his morboſas mineras invertentia & eliminantia. Abſit autem, ut hæc ſvadeam uſurpanda cruda, ſed ſpagiricè & non vulgari modo præparata. Nimirum ambo hæc corpore ab impuritatibus, quas ſecum vehunt, quam optimè ſunt liberanda, quod in ☿io aſſequimur duplici viâ. 1. Præſtò ſit retorta terrea tubulata, cui adaptandæ aliæ, duæ (ſie müſſen fein feſte zuſammen gebacken ſeyn) firmiter. His, convenienti impoſitis furno oblongo excandefactisq; probè, injiciatur debita in quantitate ☿. viv. prolabens, agitatus △e (er praſſelt gewaltig hindurch) fumi ſub forma in vas recipiens appoſitum. Finitâ operatione eximendus eſt ☿, & per corium pro ſeparatione 🜍is impar, copioſè undique vaſi adhærentis, trajiciendus. Hic labor 2. 3. 4. ad lubitum reiterandus, prout nimirum magis vel minus finiſatum eſſentificatumque ☿um volumus. Aliâ viâ ita proceditur. Nim. cum 🜔e com. vitriolo &c. ☿ eſt ♎ndus hinc per alcalia ut Calce viva 🜔. ♀. it. ♀. crud. limat. ♂ &c. in priſtinam ☿ii formam reducendus eſt; hinc denuò ♎ndus, reducendus &c. quoad lubuerit, & magis purum hunc exoptamus. Ex eodem fundamento & procedit ☿ magneſiacus ſeu magneſia ♄ni Veterum, qui nihil aliud quam ☿ ♁ii per cryſtallos ♄ni, ex hujus vitro conficiendos, ſæpius ♎tus, hinc per alcalia reductus, ob ſplendentem & lucidum fulgorem de ſe emittentem certè miraculoſus, præprimis ideo, quia magnetis ad inſtar ⊙ laminatum ad ulnæ ſpatium diſtans licet, trahit, cumque hoc jungitur inſeparabiliter, ita, ut nulla arte iterum divelli queat; ſed tranſeat hæc cùm ſublimiorem ad chemiam ſpectet, ſecretioribusque laboribus inſerviat.

Ex noſtro ☿io nunc ita finiſato, à 🜍e impuro depurato & aſtrali, quæ tibi promittere, in morbis præprimis à vitioſa lympha pronatis, ut lue ♀ea, morbis cum excretione cutanea conjunctis &c, queas remedia, Tu

Ipſe

Ipſe judicabêre B. L. ego hoc ſaltem addo, quod exin parata medicamenta planè alia ſint, multis à vulgaribus paraſangis differant, citraque ſalivationis, à ☿e impuro derivandæ, notam, in corpore noſtro optatiſſimum effectum exſerant.

Alterum ſubjectum, propter ſuam in medicina nobilitatem, multis extollere laudibus non vacat, cum factum hoc ſufficienter ſciamus à *B. Valentino*, *Kerck. in Carr. Triumph.* Commentatore, aliisque &c. Sufficiat propoſuiſſe medicinam haut fucatam, ſed veram adque *Baſilii* mentem, magis tamen apertè & absque ullis difficultatibus, concinnatam. Nempe Recip. Mineræ ♁ii, prout ex Hungaria affertur, ſilicibus partim flavis, partim cryſtallinis, intermixtæ q. p. huic ſubtiliſſimè tritæ add. aëris concentrati ⊖is. ♀i. (⊖bus enim ſine opus aggrediendum non eſt) ana partem dimidiam. Hæc omnia inferantur phiolæ, ſeponanturque ſuperfuſo rore majali vel ▽ pluviali Martia, vaſe aperto (ne rumpatur ob fermentantem mineram) ad fermentationem. Hâc peractâ procedatur ſecundum modum à Baſilio Kerckringioque deſcriptum, ut acquiratur ✠ ♁le philoſophicum. Hoc ità paratum ſuperfundatur mineræ novæ optimè itidem levigatæ ad 3. digit. eminentiam, repetendo laborem, donec omnis extracta Tinctura ſit. Hanc dè novo ſupra dictis ſalibus legitimo pondere additis, fermentare oportet, hinc ♌re, primò lento △e & qui ſaltem ſufficit ad prolectionem phlegmatis, ſeorſim ſervandi; poſt fortiori, evecturo ♉ rubicundum, pellucidum, millibus ſtriis in recipiens depluens. His ita peractis cum phlegmate primò ſtillante ſervatoque ex capite mortuo extrahe ⊖, quod coagulatum ♉oque junctum rubicundo, prægreſſa ♌one, hoc exaltat in ♉ rubino rubicundius, nobiliſſimam in deſperatiſſimis caſibus, iisque imprimis ex ſanguinis ſuccorumque cœterorum impuritatibus, natis, medicinam.

Hiſce nunc tam ☿libus quam ♁libus medicamentis, legitimâ methodo ſuccurrendum cenſemus variolis metuendis: ab his enim harum fomes, ob ſummos, quos habent, penetrandi corporis intimos receſſus, dotes, extinguitur, certeque ſine criſeos i. e. ulcuſcularum ſeu ipſarum variolarum, criticâ evacuatione à natura protruſarum, metu, ſecundum laudati Helmontii effatum, evaneſcet. O utinam ☿lium & ♁lium oſores, hæc cane & angue pejus fugientes, ſecum reputarent, qualia arcana, non dicam arcanorum miracula, ſub horum tegmine natura occultârit; ſanè non ejusmodi indigni, nobiliſſimorum horum ſubjectorum, cenſores, contemptores, & ſic in Creatorem perjura capita exiſterent!

Interim ſi, qui ſint, quibus ob certas adhuc enchereſes Chemico verſatiori tamen haut difficilè aucupandas, vel laboris ſumptuumq; tædium, adire Corinthum non liceat, illi in vulgaribus etiam, licet non adeo expeditum, habebunt hac in parte ſucceſſum,

ceſſum, forſan ita impetrandum. Nempe facti certiores de graſſantibus variolis, infantibus, quibus timendæ hæ ſunt, porrigát purgans appropriatum ſupra laudatum ex ☿io dulci ritè parato & quaſi variolarum alexipharmaco ad *imit. Miſc. Cur. Ann. 3. c. l.* repetantque pro rei exigentia. Hinc in uſum vocent cinnabarina itidem ratione ☿ii egregia; myrrhata, ut Eſſ. myrrh. alcaliſ. caſtor. Anonym. Langii; ſuccinata, ut ♎ ⊖✳ci ſuccinatum, liq. C. C. ſuccinat. aliaq; egregiè in hunc finem profutura.

CASUS XXVI.

De *VULNERE CAPITIS.*

JUvenis XXVII. annorum, Temperamenti ſanguinei, è bello redux, aeris frigidi, laboribus & aliis vitæ militaris incommodis adſuetus, habitus ſuccipleni, cum familiaribus aliquot ſociis vino & tabaco litat. Poſt paſtum largiorem cum adſidentibus aliis, non minus ac ipſe, ebriis, inter pocula lites ipſi moventur, à verbis ad verbera devenientibus rixantibus. Ipſe verò ligneo duriori baculo, è ſcamno petito, tribus circiter plagis in caput verberatur, quarum una ſiniſtro bregmatis latere per pericranium ad calvariam usq; pertingit. Corruit ſtatim cum ſtupore, excitatus verò domum portatur, adſcripto ebrietati ſomnolento torpore, emplaſtro ſtictico deligato vulnere. Manè excuſſâ licet vinolentiâ, pro temporis ratione non evigilat tamen, ſed excitatus mox in ſomnum relabitur, nec ad quæſita debito modo reſpondet, quin inter quietem iſtam ſubinde pavet & concutitur. Queritur geſtibus de dolore graviori, ſequenti tempore etiam de vertigine. Alvus non reſpondet, nec urina etiam primo tempore. Parentes petunt conſilium.

RESOLUTIO.

UT in foro nunquam jus dicitur, causâ prius non cognitâ; Sic etiam morbo æger abſolvi minus poteſt, caſu & circumſtantiis ejusdem haut probè perſpectis.

Laborat autem hic Noſter VULNERE CAPITIS, primo intuitu & ex malè æſtimato levi & parvi habendo, virtute verò ſeu effectu ſat gravi, gravibus itidem ſymptomatibus ſtipato, quæ non maturè curata vel extirpata lethalitatem ſæpius inducunt.

AFFECTUS ergò hic non ſimplex

eſt,

eſt, ſolo curando vulnere, quà tali, ſed complicatus cum *contuſione*, quæ hîc potiſſimam abſolvit paginam. Quamvis verò prius illud ſatis conſtet, ut tamen de genuinâ affectûs naturâ nullum reſtet dubium, nec more vulgi minus æſtimemus & negligendo morbum graviorem reddamus, patet.

I. EX ESSENTIALITER INHÆRENTI, ſeu ſigno pathognomonico, læſione manifeſtâ externâ, corporis duri & obtuſi ad durum alterum factâ colliſione violentâ, unde ſiniſtro bregmatis latere pericranium ad calvariam usque manifeſto hiatu diviſum eſt, quamvis nec reliqua verbera inefficacia fuiſſe ſtatuenda ſint.

Confirmant id II. ESSENTIALITER CONSEQVENTIA, ut vocant, ſeu ſymptomata varii generis. Adſunt enim in *actionibus læſis animalibus* ſenſus ac motus ἀῤῥωςία, quam ſatis ſuperque indicant prolapſus ad terram ſubitaneus, ſtupor omnimodus, impotentia eundi, torpor ſomnolentus, loquendi difficultas, concuſſio & pavor inter quietem, dolor intenſè gravis, ſuccedente etiam tempore vertigo. In *excretis* & *retentis* alvi & urinæ excretio ceſſans.

III CAUSÆ PRÆGRESSÆ etiam conſentiunt, tum violentia externa lædens, tum modificantes ejus effectum errores in uſu rerum ſex non naturalium, largior præſertim cibus ac potus, motusque tum corporis, tum irâ concitati excedens, quorum cum aliis poſteà fuſior erit recenſio: ita tamen ut non ebrietati adſcribamus, quod extraneo violento debetur.

IV. His adjungi poteſt SIMILITUDO, non tam quoad evidentem læſionem ſeu vulnus, quàm ejus intimiorem ambitum, comparato ægro & ad alios ſimiliter affectos, qui à medicis & chirurgis habiti ſunt in graviùs læſorum numero; & ad ſeipſum, quod homo cœteroquin ſanus & robuſtus è veſtigio, præviis repetitis plagis, in animali facultate ſentit læſiones.

SUBIECTUM PRIMARIUM, ſeu πρῶτον πάσχον, reſpectu læſionis fientis, & vulneris ſunt partes extimæ continentes, tum molles cutaceæ & membranoſæ, nominatim pericranium & perioſtium, tum duræ offeæ, cranium ipſum ab illis cinctum.

Hoc verò colliſum hîc minus fiſſuram patitur, ictu non tam duro exiſtente, ut oſſeum hunc fornicem perrumperet; capitis enim ſphæra, verbis *D. Præſidis Ephemer. Germ. Ann. III. obſ. LXXI.* non æquè fracturæ patet, quia ipſius figura rotunda eſt perfectiſſima, quæ ubique ſe ſuſtinet, & contra externarum injuriarum impetum particulis & nexibus quaſi concatenatis armat, nullibi facilè admittens aditum.

SUBIECTUM ADÆQUATUM, quod ſymptomatum meritò dixeris, æſtimandæ veniunt partes totius peripheriæ capitis, & præcipuè ſimul intra poſitæ. Iſtæ autem ſunt utræque meninges, quarum una cavita-

tes cranii ſuccingit, extima & robuſtior, quam duram matrem appellant vulgò, altera intimior, corticem cerebri imediatè inveſtiens & cerebrum ipſum. Compati hoc neceſſum habet per conſenſum & concusſionem, qualicunq; etiam & ad ſenſum nullâ cranii factâ læſione, cui dicta ſymptomata non æquè ac cerebro ipſi coafflicto adſcribi debent. Id quòd patet tum à priori, ſiquidem poris ibidem compreſſis ſpirituum limites cohibentur, tum à poſteriori, quatenus actionum animalium in ſenſu & motu facta eſt interpolatio. Reſpectu verò contuſionis & læſionis factæ ipſæ hæ partes cōtentæ pro principali ſunt habendæ parte affectâ.

Causa Immediata vulneris ipſius eſt ſoluta unitas recens & cruenta; ipſius verò contuſionis, tanquam potioris, dicto ſenſu acceptæ, cauſa immediata aſſignanda venit, noſtro judicio, confuſio & inordinatio ſpirituum animalium.

Mediata Proximior videtur quidem primâ fronte ſtatuenda contuſio ab inſtrumento duro, gravi atq; obtuſo, ipſi cranio & pericranio illata; Sed cum hæc cauſa agere ceſſet, neq; niſi inutilem indicationem præbeat, rectiùs nobis dicetur circulatio ſanguinis & lymphæ læſa, cedentibus partibus mollibus forti ac repetito ictui, & ab illâ violentiâ actu diviſis.

Hoc ipſo innuitur humor, quoad *eſſentiam* ſanguis & lympha; ille in vaſis magis, hæc in poris, ac ventriculis undulans, & largius præ ſanguine hîc loci viſenda.

Peccant, ab extraneâ quidem illâ læſione, corpore alioqui ſatis ſano & athletico, inprimis affecta, *quantitate*, quòd in corpore plethorico concipere facile eſt, largiùs ſic etiam in cerebrum redundantes. Ob victum enim pleniorem adaucti per rivulos vaſorum turgidulos non tàm liberè vagantur, impeditis & debilitatis hinc ſpiritibus.

Excedunt in *qualitate*, tum læſâ facultate, tum ab errore externo, Læſa fuit facultas ab unitate & conformatione læſis, unde & temperiem nativam tutari nequeunt, ſed alterantur, &, ςάσις ſi concedatur, vappeſcunt, in pus ipſum abituri, acrimoniam concipiunt. Error externus, non minus in confeſſo eſt, ebrietate velut geminatâ præcedente, unde & per ſe jam confuſi fuêre ſpiritus, ac lymphæ halituoſæ immerſi, adeoque totius naturæ torpor & ἀταξία promptius conſecuta.

Multum huc faciunt particulæ indigeſtæ ac reſpectu tum cerebri, tum ſui ipſius improportionatæ, cum ſanguine advectæ, blandamque ejus dulcedinem pervertentes, ſpiritus ſulphure vaporoſo ligantes, agilitatemque eorundem figentes, ut duplici hâc clade de ſtatione ſuâ dejiciantur.

Peccant imprimis *Motu* generationis & locali. Extra locum affectum genitæ & congeſtæ cruditates ex chylo vitioſo in ventris infimi culinis hinc amandatæ ſunt ad caput læſum debiliusque redditum, hinc tantò mágis affectum, & ad recipiendum aptum reddi-

redditum, convocatis huc quibuscunque aliis noxis, quæ promptè in laticem, vectorem ſpirituum, & ſpiritus ipſos derivantur.

In loco affecto ipſo, oſſe, tam firmo licet, injuriam paſſo, à concuſſione productâ per poros, & continuatâ per mobiles ſpiritus, ipſumque aerem facta fuit confuſio, obſtructio, ſubſidentia, imò, quòd admodum credibile eſt, extravaſatio lymphæ & ſanguinis ipſius. Quantas verò noxas horum extravaſatio, grumeſcentia & corruptio non impedita parturiat, in aprico eſt. Poſſumus itaq; & hîc applicare reliqua hujus commatis. Appulſu continuato per vaſa arterioſa carotica, non recipitur in poros & vaſa reciprocè humor mobilis uterque, ſed fit συναθροισμὸς & ςάσις, tantò gravior, quod extravaſatus humor hîc inveniat ſpatium amplum ſatis. *Viæ* ſunt tum jam laudatæ patulæ, tum pori, notum enim eſt, quovis duro percuſſo corpore propagari impetum per totum, & tanquam cum ſono, aeris verberati indice, labem intrò ferri.

Nunc ad CAUSAS MEDIATAS REMOTIORES pergendum erit, quæ quidem hoc loco non ad producendam cauſam morbificam, modificandum tamen morbum & ſymptomata faciunt.

Ex NATURALIUM numero HABITUS CORPORIS licet ſucciplenus & ſic optimus videatur, ſpecioſus tamen ſaltem & ſuſpectus haberi debet, imò juxta 1. *aph.* 3. periculoſus, inſtabilis, quia hujusmodi corpus ſuis viribus oneratum eſt, ad ſanitatis læſæ præſidia minus aptum. Adde, quòd à vi externâ quoque ruptio vaſorum, profluvium hinc ſanguinis & virium jactura major faciliùs contingere potuit.

Conſentit TEMPERAMENTUM SANGUINEUM, quod ut particulis oleoſis, balſamicis, aqueis roſcidiſve æqualiter ſat imprægnatum; ſic idem tantò præſentius vitium concipit, in membro principali læſione inductâ. Ubi enim abundant humores, ſi læduntur, tantò magis vitiantur, unde ſpiritus eo facilius immergi potuêre vehiculis hiſce. Videtur verò & hæc craſis in *Cholericum* ſtatum proclivis, unde in jurgia pronitas occurrit.

ÆTAS, media ac ſatis florida, nimis tamen, ut fit, ſibi fidens ac licentioſè vivens fervore ſuo nimium audaci ſimilem fortunam ſiniſtram acceſſivit.

Nec prætereundum VITÆ GENUS, quod gravemartis onus ſuſtinuit, hactenus, ita, ut rerum SEX NON-NATURALIUM abuſu, vel ſaltim indifferenti uſu, non habito reſpectu, an rectè, vel perperam fiat, natura quaſi altera inducta ſit, injurisq; occaleſcere viſa externis easdem vix præſentiverit. Ferri ſolent iſta à naturâ per ætatem & bonitatem fortiori, aſt, quando hinc impetitur corpus ſemel, dilatæ quaſi illuc noxæ præſentiori gradu ſe exerunt. AERIS quippe, nebuloſi præcipuè, frigidi, particulis heterogeneis fœti, ventorum

rum, pluviarumque incommoda plura multùm ad infirmandos ſuccos vitales contulêre, cùm inſpiratione, tum tranſpiratione mediante, quod ἀδιαπνευστίας malum, habitioribus non infrequens, archéo ſimul pœnas inflixit, quò magè tacitas, eò pòſt graviores, ſicubi per læſionem externam evigilârunt.

Quid verò de erroribus aliis dicemus, qui non minus culpandi veniunt? Cibus & potus nimium ingurgitatus, vini & tabaci contrarius hauſtus ſulphure ſuo narcotico cerebri oras percellere norunt ac ſtupefacere, unde gas ſuo fulignioſo ſpirituum undas inquinant, ligant, poroſque obſtruunt, ut graviores hæ longè ſint æſtimandæ plagæ, vino turbatis ſpiritibus inflictæ, cum ſic minùs eluctari vel reſiſtere norint, ſed labaſcant magis & obnubilentur cum animales, tum vitales.

Tacemus, negligentiùs omninò hinc tractari vulnera, non attendente ægro, vel cavente ſibi maturè, non adſtantibus & ipſis ebriis, aut ebrietati adſcribentibus graviorem ſoporem; Unde obſervati ſunt fatis ceſſiſſe, qui, non admodum graviter vulnerati in capite, aëri frigido expoſiti incuriâ & propriâ & alienâ anſam dedêre humorum στάσει majori, ac coagulo.

Motus Animi in mentem nobis vocant, quàm periculoſum ſit, & naturæ inconveniens, ſi ab uno extremo ad alterum fiat progreſſus, citra decentem mediationem. Ira efferati ſpiritus & citati vulnere facto oppreſſi ſunt. Ira ultionis cupidine inflata, omnium affectuum, juxta *Gaſſendum*, congeſtio eſt, & juxta Poëtam furor brevis, unde definitur: θυμὸς ζέσις ἐστὶ τοῦ περὶ τὴν καρδίαν θερμοῦ, *ira eſt fermentatio calidi circa cor*; Flamma vitalis ſic efferatur, commovetur, & accenditur. Vehemens hæc mutatio, verba ſunt *Hoffmanni l. de ſpiritib. c. 2. p. 89.* puta in pulſu, in calore, in aliis non eſt, niſi à reciprocatione ſpirituum cum ſanguine. Nihil ſub ſole eſt, quod ita moveat humores, quàm ira. Et videmus, quid accidat tandem iratis, præcipuè ſi ſubitò comedant, bibant, laborent, antequam motus humorum ſedatus ſit. Hinc & plura mala inde orta paſſim legas, uti & *Williſius* convulſiones horrificas, inſultusque epilepticos ab irâ notavit, *Pathol. cerebr. cap. 1. p. m. 12.* Confer. *Galenus lib. de cognoſc. anim. morb. cap. 4.*

Omne tandem abſolvit punctum ex PRÆTER-NATURALIUM CLASSE percuſſio repetita violenta, in fornicem capitis facta, unde quaſſato eodem ſequentia ſymptomata, ſuperius ſignorum loco recenſita, orta fuêre, rationem ſui jam poſtulantia.

1. *Corruit ſtatim cum ſtupore*, ceſſante ad tempus influxu ſpirituum animalium confuſorum plenario in partes infra caput poſitas, unde non libratum ſpiritibus portitoribus corpus mole ſuâ ruit. Concipi id & conferri poteſt cum fornice vel etiam faſtigio

faſtigio ædium, quæ fulmine tactæ omnimodum harum collapſum minantur.

2. *Somnolentus adeſt torpor & continua in ſomnum propenſio*: Poſitâ enim hâc ſpirituum debilitate, poris item cerebri à lymphâ ſtagnante obſtructis, fieri aliter haut potuit, quin ſulphure vaporoſo accedente ſomni hæc ſpecies p. n. mortis imago, inducta fuerit, phoſphoro animali obſcurato; quemadmodum ſpiritu mundi ſolari abſente ſublunaria quæque induunt torporem, & tenebræ ingruunt horrendæ.

3. *Ad quæſita debito modo non reſpondet*, ob eccentricitatem aliquam mentis à motore erroneo inductam, quare cum irradiatio ſpirituum requare cum irradiatio ſpirituum rectorum vacillet, non tàm linguæ uſus depravatur & difficilis redditur, quàm conceptuum imminuta formatio; ut videmus, horologium, exorbitante aliquâ rotulâ, horas nunc ſonitu, nunc gnomone ſolùm perversè ſæpè metiri.

4. *Inter quietem ſubinde pavet & concutitur*; ob irritationem meningum, in fibras usquè nerveas, delicatiſſimi ſensûs, ſpiritibus non blandè undulantibus, & acrimoniâ vellicante muſculoſarum partium vibratâ, ut chorda ſolet uno extremo compulſa ad alterum usque motitari.

5. *Queritur geſtibus de dolore graviori*: orto nimirum à violentâ nimis impreſſione in fibrillas membranoſas, quæ nimis vellicatæ graviorem edunt moleſtiam, ab indice animi ſat oſtenſam, depoſitâ jam omni ebrietatis & ναρκώσεως larvâ. Et hic ſanè videtur morbi meridies, eò ardentior, quò nebuloſo magis vapore abacto dolorum faces hiantia jam intervalla adurunt.

6. *Vertiginem etiam ſequenti tempore patitur*, tum ob poſitivam cauſam, ab effluviis halituoſis cum ſpiritibus animalibus ſociatis, quibus irretiti ἀταξίαν & inordinationem ſubeunt; tum privativam, ſeu defectum eorundem, & deperditum vigorem, unde nutantes ipſi corpus æquali influxu irradiare nequeunt.

7. *Neque tandem alvus reſpondet*, & quidem culpâ archéi, actionibus ut in totâ corporis œconomiâ, ita ſecretioni inutilium non ritè invigilantis, ductibus inteſtinalibus & veſicæ pigrè commonitis commotisque; Non aliter, ac, quod mechanicè contingit in machinâ hydraulicâ, læſione factâ rotarum, affabrè aliàs ſibi inhærentium, unde per cœtera vaſa & tubos minus promoventur, eò quod primo impulſu deſtituantur. Eadem ratio eſt *urinæ*, quæ non promptè redditur, etiam ob id, quòd mens laboret, neque ſatis ſtimulum illum ſentiat.

Perſpectis huc usque ſatis, quæ ad Theoriam faciunt, inſtituenda jam erit PROGNOSIS SALUTIS & MORTIS, quæ dubia & periculoſa ſatis primâ fronte apparet. Morbus eſt magnus ratione eſſentiæ, contuſio graviſſima præ cœteris eò pejor, quò majorem incuſſionem corpori factam notat;

magnus intuitu remotioris à ſtatu naturali diſpoſitionis & ſymptomatum, magnus ratione partis affectæ principalis. Non ſolùm illud vulnus eſt κακὸν ſeu θανατῶδες, quod ad cerebrum ipſum pertingit, elogio *6. aph. 18.* ſed &, quod concutere nimis ipſum & incolas, vitæ autores, peſſundare poteſt. Attamen benè ſperare jubent ætas adhuc florida, naturæ robur, febris & vomitus biliosi abſentia, quæ gravius affectum per vulnera cerebrum conſequuntur; *6. aph. 50.* aëre ſimul regionis noſtræ temperato benignius adſpirante, & quod palmarium eſt, legitima, ſi à Deo abierimus, vulneris tractatio. N ſi enim id fiat, & æger curatiſſimè morem gerat, timenda eſt inflammatio, phrenitis, ſanies, abſceſſus, corruptio cerebri fœda, & oriunda exinde ſymptomata, febris, vigiliæ, delirium, horrores, ſuperiorum æſtus, vomitus, ciborum faſtidium, mors.

Neque ſic LONGIOR affectus noſter metuendus erit, ſi, poſito medici & ægri æquali concurſu, in tempore ac debito modo tractetur, ſymptomata ulteriùs præcaveantur, leviora quæ videntur, non floccifiant, ſiquidem, quod *Hippocrates* monet, nullum capitis vulnus leviter contemni vel negligi debet.

His demum obſervatis MODUM EVENTUS SALUTAREM certò ſperamus per diſcuſſionem materiæ morbificæ collectæ, ſpirituum &, naturâ duce, humorum animalium reductionem ad priorem ſtatum, licet debilitatem quandam capitis ad functiones ordinarias conſecuturam timendum ſit, ad aëris mutationem, erroresque diætæ cumprimis manifeſtandam.

Morbi ac ſignorum indole jam prævisâ CURATIO nunc eò facilior & felicior, i. e. methodica, ſuſcipienda eſt, tribus innixa INDICATIONIBUS, quibus fragile corpus reſtitui firmiter poteſt.

CURATORIA morbi ipſius & ſymptomatum urgentium curam habet, vulneri, dolori, ſtupori, ſomnolentiæ proſpiciens.

PRÆSERVATORIA cauſas reſpicit continentem & foventes, humores extrà ſphæram activitatis ſuæ abituriente; ſic enim tutò agere abſque inſidiis timendis licet.

VITALIS viribus animalibus & vitalibus partiumque & ſpirituum tono proſpicit, per confortantia nervina & analeptica.

Singulis hiſce indicata ſubveniunt præſidia, CHIRURGICA, PHARMACEUTICA, DIÆTETICA.

Primo loco Fons CHIRURGICUS ſe ſiſtit, duplicis generis præſidia exhibens, *propria* & *communia*. *Hæc* vulnus & contuſionem ſpectant proximiùs; *illa* mediatè, ad ſanguinis & lymphæ circulum habito reſpectu.

Explorato igitur probè vulneri, quod ſimplex ſit citra ullam cranii fracturam, quod cum contuſione inſigni, capillis ſuo loco abraſis, duplici ſolet ſuccurri modo, vel ſtuppâ cannabinâ, albumine ovorum imbutâ,

tâ; replendo hiatum ad hujus aliquam diductionem, ſiſtendam hæmorrhagiam & arcendum affluxum: quem in finem & pulvis ſtegnotico-cephalicus ex *fl. beton. balauſt. ſpicâ Indicâ, ſuccino, maſtiche* ſtuppæ jam dictæ adſpergi vel per ſe immitti poteſt, patulis jam ad cranium viis; vel ſolùm, deterſo priùs ſanguine, *empl. ſticticum, opoteldoch*, vel *de betonicâ, de gummi hederæ Al. Benedicti*, ab *Heerio* deſcriptum *obſ. 21. p. 250.* imponi. Partes autem vicinæ *oleo roſaceo, myrtino, caſtorino* illini poſſunt ad defenſionem majorem.

Hinc pars læſa fovenda diligenter ſacculis, conſutis ex ſpeciebus cephalicis, (quas inferiùs deſcribemus,) cum vino coctis, ſingulis horis alternandis; faſciâ deſuper poſitâ, ut probè hæc contineantur. Cumque in vulneribus cum contuſione ſanguis extravaſetur, qui in pus abit ſenſim è poris ichoreſcens, hinc aptandum ad conſolidationem vulnus eſt etiam *digeſtivis*, quantùm quidem partis conſtitutio admittit; quo nomine *unguentum digeſtivum* ex *terebinthinâ* ∇ *beton.* lotâ & *vitello ovi*, tanquam baſi, parari poteſt, additis pro lubitu *thuris* ac *myrrhæ* parum, cum gr. j. vel altero *camphoræ*, linteis concerptis cranio ſubſtratis, adhibendum.

Tacemus ſplenia pro faſciatione ſublevandâ, & quod ab aëre extrinſeco, à frigido, probè defendendum ſit vulnus, fovendum ſi quod aliud, argumento *5. aph. 22.* ut archeus partialis vigorem ſuum recuperet, ſine ulteriori phlegmone & affluxu. Eadem hæc ſunt ſimul *mundificantia* & detergentia, quæ cum illis maximè cognata volatili blando conſtant, temperata, nervina, balſamica, quotidianâ deligatione, & repetitâ quidem, pure exterſo. Olea verò abſint, nec huc quadrant facilè, ſordidum reddentia vulnus, niſi forſan balſamum de Peru, vel de Capaiba, nervinum aliis miſcendum videatur.

Neque opus eſt ſeorſim mundato ulceri adhibere *ſarcotica*; ſatis eſt, naturam ſic adjutam ſtaminibus fibroſis γλισχρῷ vitali ſuccurrere, interventu liquoris nutritii partem divulſam reunire, ut ita, fibris coarctatis, coalitus perfectus fiat, & cicatriſatione demum vulnus ſigilletur tempore legitimo, quam *Scultet. Armam. Chirurg. p. 1. p. m. 42.* cerato divino aut filamentis aridis abſolvit.

Nec verò ullum indicans gravius, qualismodi ſuperiùs in Prognoſi citavimus, videtur h. l. majora præſidia efflagitare v. g. *ſcalpra, modiolos, trepana*, pro cutis, pericranii, calvariæ ipſius ſolutione, cum non ſolùm noſtræ huic, ſed graviori etiam capitis læſioni ſatisfaciant ſuperius dicta, inprimis fomenta. Teſtaturq; id hodiè accuratior experientia, inprimis *D. Præſidis*, qui hujusmodi fotûs, tanquam εὐπορίστους & ut unicè neceſſarios, ita proficuos ſæpius expertus eſt citra ullam trepanationem. Si enim his ipſis optimis præſidiis diſcutiamus humores ſubſiſtentes, ut, naturâ

turâ ſibi vias inveniente, recipiantur in vaſa, mittantur in loca excretioni apta, exhalent, adeoque in ichorem purulentum non faceſſant, nec opus eſt trepano, pro ejus eductione. Confirmat idem præter alios *Roonhuyſius p. 2. obſ. 1. & ſeq.* aſſerens, ſe pluries in contuſione cum & ſine fracturâ fotus hoſce ſummè probatos inveniſſe, & magis ferè, ac ipſum trepani uſum, ſimili huic malo eâdem medicinâ factâ; & citat præterea alios ὁμοψήφυς, fide digniſſimos, *Foreſtum, Lanfranc. Vid. Vidium*, multis rationibus pugnantem contra ipſum trepani uſum, *expoſ. in lib. Hippocr. de cap. vulner.*

Conſultiùs ſæpe operationes talismodi, utut aliàs ſatis proficuæ, cœteris paribus, & in ægro noſtro, omittuntur, quàm cum parentum diſſenſu, ægri periculo, medici moleſtiâ in uſum vocantur.

Inter *communia* præſidia memorari digniſſima eſt VENÆSECTIO, quæ pro præſtandâ revulſione neceſſaria eſt, ut parte demptâ exundans ſanguis invitetur promptius in vaſa, & à naturâ etiam ſubigi ac disjici poſſit magis, neque febrile μίασμα concipiatur. Educatur ſanguis maturè ad ℥ij. iij. vel paulò plus, ad εὐφορίαν, è ſaphænâ vel cephalicâ pedis. Alibi enim citatiori urgente ſic fluxu affluxus ſanguinis p. n. præcavetur & corrigitur.

Venæ Sectionis vicariæ eſſe queunt CUCURBITULÆ, in ſequens tempus cum ſcarificatione ſcapulis & brachiis adhibendæ, pro ciendis & evacuandis, quibus æger ſcatet, humoribus extraneis, ſubcutaneis, parti vicinæ læſæ nocituris.

FRICTIONES quoque in plantis pedum & extremis reliquis uſu non carebunt, quæ, excitatis unà viribus archéi ſomno vinoque ſepulti, ςάσιν humorum removeant rarefactasque fuligines per poros hinc inde excutiant, ita tamen, ne diſcuſſione ſeri factâ per motum hunc intendatur ſanguinis calor, & affluxus ad partem debilem concitetur, ſed arceatur potiùs longius.

Sin urgeat ſeri ςάσις & debilitas organi ſenſuum, ſucceſſu temporis, pro re natâ, alia quoque remedia ſuadenda fuerint, quæ ſero eliminando & coërcendo in ſpecie vacant, ut ſunt VESICANTIA & SETACEUM, in nuchâ, FONTICULUS, in brachio vel pede adhibendus.

Primum hunc Fontem alter PHARMACEUTICUS excipit, non ſolùm Chirurgiæ ſuggerens neceſſaria ſubſidia, ſed ipſe quoque primario fine frequentandus, unde è ſingulis hujus loculis luſtratis mutuabimur neceſſaria.

LENIENTIA obſtructionem primarum viarum ſeu alvi, in vulneribus capitis tàm frequentem, quàm valdè noxiam, expediunt. Admonent hæc archeum ſui officii, revellunt, & aliis medicamentis aditum apparant, feliciùs ſic operaturis. Imò ob alvum ceſſantem omninò indicantur, quam in rem laudabimus ſequentia:

℞. *rad.*

℞. rad. pæon. ſcorzon. a. ℥ij.
ſumm. cent. min.
fl. bellid. a. p. ij.
4. cordial. a. p. j.
ſenn. Alex. ſ. ſt. ℥ß.
rhabarb. elect. ℥ij.
ſchœnanth. ℥ß.
cryſtall. ♀. ℈v.
paſſul. min. ℥j.
Coq. in ſ. q. ▽. ſ.
Colat. ℥vj.
add. elect. lenit. ſir. de cich. c. rha-
barb. a. ℥ß.
M. F. Potio.
S. Laxier-Träncklein.

℞. Extr. aloes laxat. ℈j.
agar. ℈ß.
☍ aniſi gut. j.
M. c. ſ. q. elix. cephal.
F. l. a. Pil. min.
Conſperg. cryſt. ♀ri.
D. S. Lind-Pillen.

Optimè idem exequentur *clyſte-res*, meatus lævigando, ſcybala reſti-tantia provocando & depellendo. Horum effectum citiorem, præter levamen capitis, non modò alvus ſed & veſica exigit, ob vicinitatis & texturæ conſenſum ſtimulanda, pro deplendo ſimul humore excremen-titio, de quo *Lang. Miſc. Curioſ. p. 16.* videri meretur; ut *glandes* & *ſuppoſitoria*, cum officinialia, tum uſualia domeſtica, non tangamus.

℞. rad. alth. malv. pæon. a. ℥ß.
herb. 5. emoll. rut. beton. a. mß.
flor. chamæm. ſtæch. Arab. a. p. ij.
ſem. fœni gr. ℥vj.
anis. ℥i.
fol. ſenn. ſ. ſ. ℥iij.
Coq. in ſ. q. ▽. ſ.
℞. Colat. ℔i.
☍ lil. alb. cheir. a. ℥ß.
elect. hier. picr. Gal. ℥i.
⊖ anod. ℥i.
M. F. Clyſter.

PRÆPARANTIA & digeſtiva humo-rum alia ut adducamus, non opus eſt; vulnera enim capitis morborum acutorum genium æmulantur, in quibus præparantia humores ad exi-tum non ita, ut in chronicis aliisq;, locum habent.

Sique præmittenda quædam fue-rint, ſatis erit, potioribus aliis uti, quàm hiſce inhærendo occaſionem benè agendi perdere.

PURGANTIA declinante morbo, & in poſterum præſervandi fine, utilia fore commendamus, quandoquidem cacochymiam deplendo mineram ar-cent, unde ad caput debile redunda-re magis ſerum vitioſum poſſit. Ita enim magma corporis reſiduum in-ers dejici, ſordesque eliquatæ præci-pitari, bilioſæ & pituitoſæ præcipuè, poterunt, quò pacata à ſeditioſis hi-ſce extruſis particulis degat reſpubli-ca microcoſmica.

℞. reſin gialap. ℈ß.
♀ri ⊕lat. gr. xiv.
♀ diaph. non edulc. gr. iij.
☍ mac. gt. j.
M. F. l. a. Pulvis.
D. ad Ch. S. Purgier-Pulver.

℞. *Extract. cathol. Andern. reſin.*
ſcammon. a. ℈ß.
M. c. elix. Pr. Prae. q. ſ.
F. l. a. Pil n. xij.
S. Purgier-Pillen.
℞. *magiſt. ſcamm. gr xij.*
⊶us ſambuc. ℥i.
▽ *cinamom. ℥ß.*
℞*a* ☿*ri* ℈ß.
ſir. de cich. c. rhab. ℥ij.
M. S. Purgier-Trâncklein.
℞. *Elix. prop. purg. ℈iv.*
℞*a* ♃*ii* ☿*ſ. eſſ. fumar. a. ℈i.*
M. D. ad vitr.
S. Purgier-Eſſentz.
℞. *Conſerv. pæon. ℥i.*
pulv. lax. veg. gr. xxiv.
cryſtall. ☿*r. gr. vj.*
ſir. de cich. c. rhabarb. &
ſacch q. ſ.
M. F. l. a. Bolus.

Purgantia verò ἀνωτερικὰ, Vomitoria, an hic conveniant, non immeritò dubitatur, cum contraindicantia præpolleant ferè ipſis indicantibus. Licet enim cruditates ab ingluvie pridianâ adhuc reſiduæ, quin ſoporoſus hinc torpor illud ſuadeant; prohibere tamen idem videntur partes nerveæ in ægro noſtro læſæ, quæ motus quoscunq; ſpasmodicos averſantur, hosque ſæpius, velint, nolint, ſubire neceſſe habent. Accedit quod manè altero magis caput gravatum deprehendatur, quàm ventriculus, quod oneroſâ lympha ſic minus excuti poſſit, neque poſitâ etiam nauſeâ vel ad vomendum conatu id æq; impræſentiarum à poſitivâ cauſâ arceſſendum ſit. Neque enim vomitus talis ſymptomaticus, in vulneribus capitis quoque eveniens, vomitu commodè curatur. Quod ſi tamen de gravitate ventriculi conqueratur, & urgere videatur præſentia humoris, facilè vel uno grano ☿*emetici* id expedire licebit.

Diaphoretica inſigniſſimum conferent emolumentum, utpote genuina præſidia pro circulo lymphæ & ſanguinis redintegrando, pro vigore conſervando, miaſmati fermentifico putredinoſo febrili arcendo, & diſſipando. Hæc quippe ſerum ichoreſcens eliminant, ut viſcoſum, torpidum & ſtagnans volatiliſetur & rarefiat, per poros hinc quà nervorum ipſorum, quà glandularum ſubcutanearum quaſi filtretur, ſarto tecto ſervato vitali balſamo. Hæc affluxum ad partem affectam abarcent, ne cerebri alveos gravet amplius lympha, ſed magis explicita nitore ſuo ſplendeat, ſpiritusque hinc, antea ſopiti, corrigantur, ut reſurgant.

℞. *Pulv. bez. Senn. bez.* ☽*ar. a. ℈ß.*
fl ✱*c. gr. iv.*
M. F. Pulvis.
S. Zertheilend Pûlverlein.
℞. ⊶*us* ☿*ri compoſit. ℈iß.*
⊖ ✱*c. c. v. ℈j.*
℞*a bezoard. D. Praes. ℥j.*
anod. ℈ß.
M. D. ad Vitr.
S. Schwitz-Mixtur.
℞. ⊶ *theriac. campk. liq. ebor. ſuccin. a. ℥j.* M.

Ex DIURETICORUM claſſe mutuabimur, quæ lympham alterant, ejusque ichoreſcentiam bilioſam prohibent, & στάσιν ad urinarias vias divertendo ſic arcent magis, ne febris accendatur, vel foveatur, quem in finem ſuccinata, acidula, nitroſa, & temperata alia huc faciunt.

℞. *Ræ fl. pæon. bellidis, clyſſ. ♁ii a. ʒj.*
M. D. in vitr.
S. Alterir-Tinctur ins Bier.

℞. *Mag. oc. ♋. ſuccin. alb. ppt. a. ℈i.*
arcan. duplic. Mynſ. ʒß.
M. F. Pulvis.
S. Reſolvir-Pulver.

℞. ▽ *alkek. chærefol. beton. a. ℥iß.*
liq. mineral. nephr. clyſſ. ♁ ♀r. a. ℈i.
ſir. capill. ♀. ʒß.
ſeu q. ſuff. ad grat.
M. S. Wäſſerl. zum Pulver.

ALTERANTIA demum complementum addent, præcipua inter reliqua præſidia, ſpecifica vulneri, parti læſæ, & ſymptomatibus, adeoq; traumatica, & cephalica confortantia, quæ læſionem omnem averruncent, lymphæ & ſpiritibus vigorem reſtituant, ſanguinis balſamum conſervent, & ſic ad ſtatum naturalem œconomiam animalem reducant; ſeligenda partim volatilia, non tamen æquè calida, partim temperata.

℞. *Ræ bezoard. eſſ. travmat.*
D. Præs. a. ʒi.
M. S. Zertheil- und heilende Tinctur.

℞. *eſſ. mum. ʒi.*
roſmar. hyper. a. ʒß.
M. S. u. ſ.

℞. *liq. ceph. D. Præs. ʒiß.*
🝆 ſalv. gt. iij.
M. D. ad Vitr.
S. Haupt-Mixtur.

℞. *∽ C. C. ſuccinat. caſtor. a. ʒß.*
M. S. u. ſ.

℞. *elix. ceph. D. Præs. ʒiß.*
eſſent. ſalv. ʒß.
∽ rut. volat. ℈j.
M. S. Haupt-Eſſentz.

℞. *ſpec. diamarg. frig.*
fl. ♁ nativ. a. ʒß.
visc. colurn. ppt.
oc. ♋. ppt. a. ℈i.
fragm. lap. 5. pretios. gr. vj.
M. F. Pulvis. D. in chartâ.
S. Stärck-Pulver.

℞. *pulv. epil. March. ſpec. cephal.*
Mrch. a. ʒß.
rad. doron. corall. ppt. a. ℈i.
mag. perl. gr. xv.
⊖ vol. ſuccin. g. iij.
M. F. Pulv. D. in chart. S. u. ſ.

℞. ▽ *ceras. nigr. beton. verben. lil.*
conv. ſ. v. til. pæon. a. ℥j.
∽ ⊕l. ceph. roſmar. cohob. a. ʒj.
pulv. ceph March. ʒß.
mag. cran. hum. ungul. alc. a. ℈ß.
ſir. pæon. q. ſ.
M. S. Stärck-Träncklein.

℞. *conſ. pæon. lil. conv. roſm. a. ℥i.*
ſpec. diamarg. fr. diaxyloal. a. ʒi.
pulv. epil. M. magiſt. perlar.
corall. a. ℈i.
conf. alkerm. ſ. m. ℈iv.
ſir. pæon. q. ſ.
M. F. l. a. Elect. D. in pyx.
S. Haupt-Lattwerge.

Tacemus potiones traumaticas, quorum in vulneribus capitis minor eſt uſus, ob temperiem cerebri humidiorem, unde aliis potius formulis utendum fuerit.

Neque TOPICA omittenda ſunt, quæ inter, ut balſama apoplectica, antidinica, ſpecies ad pulſus, odoramenta alia non memoremus, eminent cumprimis FOTUS, ſedulò ſtatim ab initio applicandi & continuandi.

℞. *rad. irid. Florent. ariſtol. rotund. a. ℥i.*
fol. beton. mij.
ſalv. roſmar. verben. origan. a. mj.
fl. beton. lilior. convall. ſalv. roſar. ſtœch. ar. chamom. R. a. piij.
thur. maſtich. ſuccin. alb. a. ℨiß.
Conc. cont. g. m. D. in Ch.
S. ſpec. zum Hauptſäcklein.

DIÆTA ultimum tenet locum, primas tamen ubique gerens, ab ægro noſtro ſtrictis menſuranda cancellis. in NATURALI victus ſit tenuis, CIBUS eligatur εὔχυμος, qui particulas nutritivas, γλισχρὰς & ſuaves admodum ſecum vehat. Potus ſit mediocris, cerevisia fecibus orbata, particulis vaporoſis, loliaceis, ſulphureis mage obtuſis, qualis Numburgenſis laudatur, quæ inter alias minus caput gravat.

Vini uſus vix concedendus, niſi ſucceſſu temporis admodum moderatus & parcus. Ferit enim caput, & motum ciet humorum, unde affluxus major & facilis intemperies.

In VITALI ratio AERIS habeatur, ne ſit intemperatus, frigidus & humidus, vulneratis, in ſpecie nerveis ſimul partibus, facilè noxam adſpirans, unde & ſedulò mox tegendum vulnus, inter deligandum, linteamine calefacto prius, ut ab aere ſic magis defendatur.

In ANIMALI SOMNUS nimius vitetur. QUIES cordi habeatur, quin ipſa vertigo & debilitas capitis facilè motum per ſe prohibet.

ANIMI AFFECTUS compeſcantur, EXCERNENDA promoveantur.

D. JOH. MICHAELIS
APPARATUS FORMULARUM.
SEU
ANNOTATIONES IN MORELLUM.

PRÆFATIO

ANtiquiſſima ſanè multisque abhinc ſeculis inter Medicos agitata *quæſtio* eſt, *an per ſimplicia magis, an* vero *per compoſita curationem morborum inſtituere expediat?* Plures, ex Veteribus in prioris affirmativam inclinant, quos inter SCRIBONIUS LARGUS, Claudii tempore quondam celebris, OCTAVIANUS HORATIANUS, Valentiniani Imperatoris Archiater, PLINIUS, CELSUS, DIOSCORIDES & ipſe GALENUS. Quid quod HIPPOCRATES ut plurimùm ſimplici medicandi genere unicè contentus videri poſſit ex omnibus ejus monumentis. Accedunt & Arabes, AVENZOAR, SERAPIO, AVERROES, RASIS, MESUES, HALIABBAS, &c. Ex Noſtratibus verò HELMONTIUS, qui artis eſſe credit curare per ſimplicia. In contrarium tamen prolixè militat CARDANUS *Operum ſuorum Tomo VII. Medicinalium II. Tr. de ſimplicium medicamentorum nocumentis*, argumentis partim ab antipraxiâ viſcerum, partim â purgantium aliorumque draſticorum malignitate depromptis, quæ ita comparata ſint, ut ferè omnia quâdam indigeant correctione. Cœterùm, utut hæc CARDANI tela tanti fortè acuminis non ſint, ut alterius ſententiæ Patronos adeò graviter ferire poſſint, noſtris tamen temporibus mera in curando, ſimplicia adhibere, nonniſi ſimplex vetularum Praxis habet; quin compoſitionem quandam hodie maximoperè neceſſariam eſſe, ſolidis, ut ſolet, argumentis evincit DN. WEDELIUS *in Tr. & Tab. de compos. medicam. extemporanea.* Ut enim â Plebejorum indole nunc maxima

Medico-

Medicorum pars dependere amat, ita duo præprimis ab illis deſiderantur vulgò, partim ut ex Urinâ tanquam ex S. Jovis tripode artificiosè hariolari, partim ut formulas tricubitales, vel, ſi mavis, recepta ſesquipedalia conſcribere aptè ſciat, und die zwey Stück bringen der Frau Doctorin das Wochengeld in die Küche/ quæ ut in priori partes ſuas ſtrenuè quoque agere tenetur, ita in poſteriori Practicus cavere omninò debet, ut legitimo omnia pondere, numero & menſurâ præſcribantur. Si enim quicquam eſt, undè vera Medici Eruditio Ejusdemque in Praxi dexteritas eluceſcit, id ſanè Formulæ ſunt in Officinis reperibiles. Quare neceſſum eſt, ut accuratioribus Practicis conſuetâ methodo atque ſerie conſcribantur, quam ex profeſsô docuêre FUCHSIUS, MORRELLUS, BLASIUS, WEDELIUS, ETTMüLLERUS & Alii. MORELLUM tamen nimiæ hìc confuſionis arguit *ETTMüLLERUS in Comment. Schröderiano Part. II. pag. 1.* Quod fortè anſam olim dedit Beatiſſimo Noſtro MICHAELI, ut *Annotationes* haſce Præceptis Ejus ſuperadderet, & in felici Praxi ſibi probato *Formularum apparatu* illuſtraret, quem â cœteris Ejus Scriptis hìc abſtrahere rem aut iniquam aut invidiæ plenam duxero. Quodſi jam è re tua fuerit, PHILIATER, fruere eô, ſed parcâ manu fruere, nec illorum imitâre mores, qui ob cauſas ſibi domi notas aliorum Formulas ad verbum in Officinis recoquere, & non niſi ex libris medicari nôrunt, quod ut ab AUTHORIS intentione alienum, ita Medico Generoſo prorſus indecorum eſto! VALE.

INDEX CAPITUM.

CAP. I. De Apozematibus ſeu Potionibus Magiſtralibus.
II. De Infuſis.
III. De Julepis.
IV. De Vomitoriis.
V. De Emulſionibus.
VI. De Hordeato ſeu Ptiſanâ.
VII. De Lacte & Sero Lactis.
VIII. De Hydromelite & oxymelite.
IX. De Diætâ.
X. De Decoctô Galli & Deſtillatô Inſtaurante.
XI. De Gelatinis.
XII. De Bolis.
XIII. De Electuariis.
XIV. De Looch ſeu Eclegmate.
XV. De Conſervis & Conditis.
XVI. De Morſulis, Paſtâ Regiâ, Pandaleone, Pane Martiô & Pineolatô.
XVII. De Rotulis.
XVIII. De Pilulis.
XIX. De Trochiſcis.
CAP. XX. De Pulveribus.
XXI. De Epithemate.
XXII. De Lotione.
XXIII. De Fotu.
XXIV. De Inſeſſu & ſemicupiô.
XXV. De Balneô.
XXVI. De Linimento & Unguentô.
XXVII. De Emplaſtris.
XXVIII. De Cataplasmate.
XXIX. De Rubificantibus & Veſicatoriis.
XXX. De Sacculis.
XXXI. De Frontali.
XXXII. De Cucuphâ.
XXXIII. De Collyriô.
XXXIV. De Gargariſmate.
XXXV. De Apophlegmatiſmo.
XXXVI. De Dentifriciô.
XXXVII. De Errhinis.
XXXVIII. De Suffimentis & Odoramentis.
XXXIX. De Peſſariô.
XL. De Suppoſitoriis.
XLI. De Clyſtere.

D. JOH.

D. JOHANNIS MICHAELIS APPARATUS FORMULARUM SEU ANNOTATIONES IN MORELLUM.

CAPUT I.

De APOZEMATIBUS ſeu POTIONIBUS MAGISTRALIBUS.

Apozema refrigerans.

REc. *Herb. acetoſ.*
lactuc.
endiv.
taraxaci ana Mj.
Flor. roſar.
cichor. ana p. ij.
Coq. in ſ. q. ▽ *vel ſeri lactis.*
Colat. ℞. ℥vj.
Adde *Syr. de endiv.* ℥ij.
clarificetur & aromatiſetur cum ſpec. diatrion ſantalon.
S. Kühl und Alteriertranck auf 3mal.
Uſurpatur in affectibus bilioſis.

Aperiens & refrigerans:

℞. *Rad. cichor.*
taraxac.
acetoſæ
aſparagi ana ℥i.
Herb. cichor.
taraxaci
endiviæ
lactucæ ana Mj.
Sem. 4. frig. maj. ana ℥iß.
Flor. cichor.
violarum
roſarum ana pug. j.
Coq. in ſ. q. ſeri lactis vel ▽ *appropriatæ.*
Col. ℞. *lib. j.*
adde *Spec. diatrion ſantal.* ℥iß.
c. ſ. q. ſacchari edulcoretur.
S. Kühl und Alteriertranck auf 1mal.

Ad epatis caliditatem.

℞. *Rad. cichor. recent.* ℥iij.
Flor. roſarum Mj.
cichor. pug. ij.
Sant. rubr. ℥iij.
Succ. citri recenter expr. ℥j.
Coque in vaſe clauſo in ſ. q.
▽ *endiv.*
cichor.
taraxaci

Exprime & edulcora c.ſ.q.ſacchari albiſſimi.

M.S. Kühl- und Stärckträncklein auf etlichmal.

Uſurpatur in calore hepatis, aperit, refrigerat, & roborat. Poteſt etiam uſurpari in febribus biliosis.

Præparans Melancholiam:

℞. *Cortices tamariſci*
fraxini
capparum ana ℥ß.
Herb. fum.
ſcolopendr.
ceterach.
cuſcutæ
meliſſæ ana Mj.
Flor. borrag.
buglоſſæ
hyperici
geniſtæ ana p. ij.
Sem. fraxini ℨij.
naſturtii
cochleariæ ana ℨi.

Coq. in ſ. q. ſeri lactis, adde in fine decoct. ſucc. pomorum borſtorff.
fumar. ana ℥iv.
Aromatiſetur ſpeciebus latif. Galeni
Rhas. ana ℨß.
Edulcoretur ſ.q. ſacchari & clarificetur albumine ovi.

S. Digeſtiv auf 4mal.

Si infundantur ſpecies, fit infuſum, hoc uſurpatur vel per ſe, vel additione ſacchari, & tum exinde fieri poteſt ſyrupus.

Si addantur purgantia, v. g. Fol. ſen. ℥iß. & rad. helleb. nigr. ℥j. dicitur præparans & purgans.

Fiunt melius potiones per infuſionem & expreſſionem, quàm per coctionem.

Benè *notandum*, quòd in infuſô doſis non debeat eſſe tam magna & cum in vaſe clauſò coquinus, quàm ubi apertô vaſe; in illis enim nil virium perit; alembico quoque impoſito decoqui poſſunt, & tunc quod tranſcendit, iterum eſt affundendum.

CLARETA debent præparari ex medicamentis gratis, & ab ingratis ſaporibus alienis.

Decocta præparari debent vaſis clauſis, aliàs evolat optimum per fumum. Poſſunt etiam injici in retortam & alembicâ ac recipiente appoſitô coqui, donec vaporoſum refluat ad recipientem, quod deinde fit humor & aqua, quæ decoct. reliquo affundenda.

Poſſunt quoque Syrupi addi pro ditioribus.

Infuſa antequam coquantur, per noctem ſtare debent.

Decoctum Majale ſanguinem purificans:

℞. *Herb. fum. Man. iß.*
agrimon.
cichor. ana Mj.
Flor. cichor.
epat. nob.
bellid.
elenii ana p. ij.
Rad. polypod.
rhabarb. Mon.
helenii ana ℥i.

Fol.

Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥ij.

Coq. in ſ. q. ſeri lactis, Col. ℞. *& edulcoretur cum* ſaccharô; *&, ſi placet, coquatur ad conſiſtentiam ſyrupi liquidioris.* Sin verò ſpecies infundantur in ſerô lactis caprini & ▽ roris Majalis fit exinde *infuſum.* Poteſt quoque vinum affundi, & ſic fit *vinum medicatum* purificans ſanguinem.

Decoctis quoque poſſunt addi ſyrupi appropriati, ut Syr. de fumariâ: Item eſſentia fumariæ: Tinctura ♀. ♃ata, & tunc fit medicamentum efficacius.

Doſis horum ab ℥iij. ad iv. Poſſunt quoque ſpecies aſpergi ♎aper. Penoti, vel ♎ ⊕ ♂.

Decoctum Spleneticum

℞. *Splenis bovis caſtrati & in vinô benè loti N. j.*
Herb. ſcolopendr.
ceterach.
milzadellæ ana Mj.
Flor. geniſtæ
tamariſci ana p. ij.
Rad. filicis ℥iß.
Cort. capparum
tamariſci
fraxini ana ℥iß.

Coq. in ſ. q. ſeri lactis & ▽ appropr. *in vitrô clausô, colatura cum ſ. q.* ſacchari *ad ſyrupi conſiſtentiam coquatur. Vel poteſt addi ad quamlibet doſin hujus* ſyrupi ʒj. ♎ ſplen. D. Sulzenberg. *vel* alius *vel* eſſentia ſplenetica ♂ liquida.

Poteſt quoque fieri infuſum, ſi ſplen bovis leniter exiccatus fuerit: Si eſt recens, fit decoctum:

Decoctum Splenis bovis in ſuppreſſione menſium.

℞. *Splenis bovis caſtrati N. j.*
Herb. meliſſæ
mercurialis
pulegii
nepetæ ana Mi.
Florum Calendulæ
cheiri ana pug. ij.
Rad. ariſtol. rotundæ
bryoniæ ana ℥i.
Baccarum lauri ʒiij.
Caſſiæ ligneæ veræ ʒij.
Infunde in ſ. q. ▽ *deſt. meliſſæ*
calendul. ana

Stent in infuſô in M. B. Poſtea coquantur in vaſe clausô. Colatura *edulcoretur cum* ſyrupô arthemiſiæ, *vel etiam* ſyr. de canellâ *Add. quoque poſſunt* eſſentia ad menſes: *vel* eſſentia ♂ liquida, *vel* Tinctura ♂ Zwelfferi.

NB. *In retentione menſium* ⊕ ♂ & ♀ pro ſingulari arcanô habentur. Adſpergi poſſunt ſpecies ♎ ⊕ ♂ & ♀.

Ita quoque poteſt fieri *Decoctum hepaticum* cum hepate lupi & herbis appropriatis.

Sunt etiam Quidam, qui edulcorerant cum Conſervis, ut conſ. flor. cichor, hepat. nob. ubi quidem ultimô tempore coctionis injiciuntur conſervæ.

Sic ex pulmone vulpis vel vituli & herbis ſpecificis fit *Decoctum Pectorale.*

Decoctum contra ſterilitatem.

Præparatur *ex vulvâ leporis cervæ, teſtibus vervecis* cum herbis appropriatis, ut *mercurial. flor. ſalviæ, roriſmarini, antophyllis* (Mutternelcken) & *nuce moſchatâ fœmina. Vid. Quercetanus & Baverius in Conſil.* Si recentes ſint vulvæ, *fit decoctum.* Sin exiccatæ & in vinô lotæ, *infuſum.* Hartmannus utitur teſtibus apri. Pro delicatulis *conſerva ſalviæ* poteſt diſſolvi, quæ maximè commendatur.

Decoctum Priapi Cervi & Ceti.

Priapus Cervi & *Ceti* ſpecificum eſt; imò maximum arcanum in dyſenteriâ in julepo aut potu ordinariô ſumptum vel cum ſyrupô coralliorum Quercetani miſtum. Coquitur prout CC. vel ut alia decocta. Vel coquitur in ▽ & miſcetur cum ſyrupis convenientibus, ut de ſymphitô Fernelii. Poteſt quoque Priapus Cervi cum conſervis miſceri & propinari.

Decoctum Pini.

Fit hoc cum ▽ vel cereviſia. *Utile* eſt maximè in arthritide & contracturâ ſcorbuticâ, utpote in quâ eſt maximum arcanum, non facilè revelandum. *Poteſt quoque ex arbore Pini fieri* extractum: Summitates ejus coquuntur in cereviſiâ, vinô vel aliô liquore. Alii ∾ vel ♌ deſtillant. Optimè tamen uſurpatur Decoctum in Norwegia & aliis hiſce regionibus. Etiam per hyemem viret, unde colligitur, maximam illi ineſſe vim balſamicam.

Decoctum Milii Excorticati.

Prodeſt hoc Decoctum maximè in variolis & morbillis expellendis, itemque in febribus malignis egregium eſt medicamentum, ſudorem ſimul excitans. Ex hôc præparatur *Syrupus Divi Ambroſii.* Sic quoque prodeſt *decoctum ficuum cum lacte,* in paucâ quantitate exhibitum.

Decoctum Panis.

Hoc decoctum in Dyſenteriâ pro potu ordinariô poteſt propinari. Conducit idem pro fallendo potu: *Si enim tingatur cum ſyr. ſucci citri,* vel aliô, qui flavedinem juſtam habet & non nimis odoret, tunc poteſt qs. loco potus adhiberi.

Decoctum Tamarind.

Hoc extinguit calorem in febribus & reſerat vias obſtructas, quemadmodum hoc facit *decoctum ceraſorum nigrorum,* ut & *paſſularum minorum* in julepis aut aliô modô ſi uſurpentur. Conducunt in affectibus hepatis & ubi obſtructiones adſunt. Sic quoque *decoctum ſambuci* in febribus malignis, quod etiam contra eryſipelatem egregium eſt.

Decoctum Cicerum.

Valet hoc in ſuppreſſione menſium. It. ſi poſt partum uterus expurgare nolit. Purificat egregiè, & omnes

omnes vitioſitates abigit. Valet quoque in partu difficili & urinæ ſuppreſſione.

Decoctum Fœnugræci.

In affectibus pectoris mirè prodeſt.

Decoctum Stercoris anſerini

Cum *marrubio albo* & aliis ſpecificis factum, commendatur in ictero.

Decoctum ex vermibus terreſtribus.

Cum *urina* lotis exſiccatis, additis *floribus hyperici* & aliis ſpecificis, fit decoctum vermes expellens, quemadmodum etiam ex eo, quod fit ex ☿ *vivo*.

Decoctum Catharrale ad pectus.

℞. *Herb. ſerpilli*
tuſſilag.
ſalv.
beton.
hiſpid.
ſcabioſæ ana ℳij.
Rad. helen.
tuſſilag.
irid. fllorent. ana ℥i.
ariſtol. rot. ʒvj.
Flores betonicæ
ſcabioſæ
helenii ana p. ij.
mellis optimè deſpum. lib. j.
▽ *fontani q. ſ.*
Coque in vino,
adde *croci orient. ʒiß.*
cardamom,
cubebar. ana ʒi.
Colaturæ adde Eſſentiæ cathar. vel ligni ſaſſafr. ʒiij.
M. F. Potio.

S. Treib-und Præſervativ-Tranck.

Eſſentiam ligni ſaſſafras *Brunnerus in Conſiliis* vocat alexipharmacum omnium catharrorum.

Decoctum Pectorale.

℞. *Herb. marrub.*
hyſſopi
ſcabios.
tuſſilag.
veron.
capillorum ♀ ana ℳj.
roris ſolis mß.
Rad. elenii
iridis Florentinæ ana ℥i.
Flor. ſcabios.
elenii
farfaræ ana p. ij.
Ficuum pinguium N. vj.
Dactylorum
Jujubarum ana N. viij.
Sem. aniſi ʒiij.
Aq. fontanæ lib. iij.
Mellis virg. deſpum. lib. ij.
aceti vini optim. lib. j.
Coque lentò igne ad conſumptionem tertiæ partis vel lib. j.
F. Potio pro aliquot doſibus.

Poteſt quoque coqui cum hydromelite & ▽ pectorali & colari per manicam Hippocratis. Vel loco aceti poteſt 🜊 ♀ cum virid. æris deſtillati pro gratô ſapore inſtillari. In aſthmate, ſi præcipuè leniter laxare velimus, addi poſſunt rad. polypodii, ſem. carthami & agaricus.

Decoctum vulnerarium.

℞. *Heder. terreſtris*
ſaniculæ
pyrolæ
alchimillæ
piloſellæ ana Mj.
Flores hyperici
bellid.
virg. aureæ ana m ß.
Rad. ſymph. ʒij.
Coq. in ſ. q. ▽ *ſimpl.*
Col. ℞. *lib. ij.*
adde *Syr. de ſymph. Fernel. ʒiij.*
S. Wundtranck.

Pro diverſitate vulnerum partisque affectæ varia poſſunt eligi *vulneraria* ſpecifica: *In capite*, rad. elenii hederæ terreſtris, hiſpidulæ. *In vulneribus malignis*, alexipharmaca vulneraria, vel cum vulnerariis alexipharmaca miſta. *In vulneribus nervorum* nervina, ut chamædris, chamepytis angelic. vincetoxicum, hypericum. It. ex ♋ parata, ut oculis ♋. It. Eſſentia vulneraria cum bezoardicis.

Decoctum contra Herniam.

℞. *Herb. herniariæ*
perfoliat.
virgæ auræ
Flor. hyperici ana Mj.
Rad. ſymph. major. ʒij.
Sem. hyperici
perfol. ana ʒij.
Coq. in ſ. q. ▽ *ſimpl, Colat.*
adde *Syrup. de ſymph. Fernel. ʒiij.*
S. Sonderlicher Tranck.

Poteſt ex hôc quoque fieri nodulus in cereviſiâ vel vinô ſuſpendendus pro potu ordinariô.

Decoctum contra mictionem ſanguinis.

℞. *Herb. agrimon. m. ij.*
veronicæ mj.
Flor. hyperici
roſar. rubr.
papav. rhœad. ana p. ij.
Rad. ſymph. maj. ʒiij.
Coq. in ſ. q. aquæ ſimplicis,
Col. ℞. *lib. j.*
adde *Syr. de ſymph. Fernel. ʒiv.*
Tinct. 🜍 ⊕ *ʒiß.*
S. Sonderlicher Tranck auf etlichmal.

Decoctum contra hæmorrhagiam uteri.

℞. *Herb. burs. paſtoris.*
ſanguiſorb.
equiſeti ana Mj.
Flor. hyperici m ß.
roſar. rubr. p. j.
papav. rœad. m ß.
Rad. ſymph.
tormentillæ ana ʒiß.
Coq. in ſ. q. ▽ *ſimpl. Col.*
adde *Syrup. de corall.*
ſymph. Fernel. ana ʒij.
Tinct. 🜍 ⊕ *ʒiß.*
S. Sonderlicher Tranck.

Decoctum hordei compoſitum.

℞. *Hordei mundi Mj.*
Rad. ſcorzon. ʒij.
Ras. CC. ʒi.
ſant. rubri ʒß.

Coq. in ſ. q. ▽ ſimpl ad tertias Colat. edulcoretur ſaccharô vel ſyrupô appropriatô. Prodeſt in omnibus febribus, in variolis, morbillis, ubi inſigniter expellit & ſudorem movet. Diu hoc decoctum non poteſt aſſervari ob CC.

Disquiritur â quibusdam *an CC. crudum*, an verò *calcinatum in uſum venire debeat?* Horſtius *in Conſiliis & Pharmaciâ ſuâ* fuſius explanat, dicitque certô reſpectu nunc hoc, nunc illud exhiberi.

Decoctum Priapi Cervi Compoſitum.

℞. *Ras. Priapi Cervi* ℥ß.
Rad. acetos. ℥iß. *vel* ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽ ſimpl.
Col. ℞. lib. j. ad lib. iß.
Adde *Syrupi de corall.* ♀.
Symph. Fernel. ana q. ſ.
D.S. Sonderlicher Tranck.

NB. *Radix acetoſæ* eleganti colore tingit decocta.

Decoctum Citri.

℞. *Pulpæ citri â cortice alb. & ſem. liberat. N. ij. vel iij.*

Coq. in ſ. q. ▽ ſimpl. Dum ab △ removetur, injici poteſt flavedo corticum citri ab albedine liberata, edulcorari quoque poteſt pro libitu patientis cum ſ. q. *ſacchari*, & quò melius tingatur, injici poſſunt *flores borraginis, bugloſſæ, tunicæ.*

Decoctum hordei cum paſſulis.

℞. *Hord. mund. man. j.*
Paſſul. min. ℥ij.

Coq. ad crepaturam hordei, clarificetur cum *albumine ovi* & addatur, ♃ ⊕ *Philos.* it. ♃ ⊕ *rectif.* ad gratum acorem. Poteſt quoque tingi injectione *roſarum*, *flor. tunicæ*, vel tincturis inde paratis.

Decoctum alterans.

℞. ▽ *Fontan. lib. vj.*
Sacchari albiſſimi ℥v.
Succi citri expreſſi ℥ij.
Sant. rubri ℥iij.
Coq. & deſpuma.
S. Alteriertranck.

Decoctum in Deſtillationibus ſcorbuticis.

℞. *Herb. beccabung.*
naſturt. aquat.
fumar.
chelid. min. ana Mj.
Rad. filicis ℥iij.
armorac. ℥iß.
Cort. capparum
tamariſci ana ℥ß.

Coq. in ſ. q. ſeri lactis depur. & præcip. Stent in infuſo per noctem, manè deſtilletur ad dimidiam partem: Colaturæ clarificatæ addatur *aqua deſtillata* & edulcoretur *ſaccharô* ad formam *ſyrupi liquidioris* ſeu potionis magiſtralis. Adde deinde *Syrup. ſcelotyrb. Foreſti.* Poſſunt etiam ſtatim in principiô addi *folia ſennæ, rad. helleb. nigri, polypod, jalappæ* & ſic præparari medicamentum digeſtivum & purgans in ſcorbutô, imprimis ſi addatur *eſſentia ♂ liquida, Tinct. ♀ ℥ata, vel Tinct. ♂ ℥vv.*

Decoctum potenter diſſolvens ſanguinem.

℞. *Herb. alchimill.*
fœniculi
ſalviæ
petroſelini ana Mj.
Sem. aniſi
fœniculi
Rad. hyſſopi
enulæ ana ℥i.

Coq. in ▽ font. lib. iij. ad lib. ij. leni igne clauso vaſe.

Decoctum ad icterum Matthioli.

℞. *Marrub. ℥ij.*
Rad. bugloſſ.
helen.
eupat. ana ℥iß.
Rhab. ℥i.
Lign. aloës ℈ij.

F. Decoctum ex vini albi lib. iij. Continuetur per x. dies, quotidiè in diluculô bibendô prius modicô ſaccharô edulcoratô ℥iij.

Ad Phthiſin.

℞. *Rad. enul.*
ariſtol. rotund.
glycirrhizæ
polypod. ana ℥v.
irid. florent.
gentianæ ana ℥ß.
Herb. marrub.
hyſſop. ana miß.
veron.
capill. ♀.
ſcab.
card. bened.
pulmon. ana Mij.
Flores roſar. rubr. mß.
Sem. aniſi ℥i.

Inciſa & *Contuſa* M. & D. *in chartâ.*
S. Kräuter zum Bruſttranck.

℞. *Fol. Sennæ ſine ſtip. ℥iij.*
Agar. trochiſc. ℥i.
Flor. violar. p. i.
Macis ℥i.
pæſſul. min. ℥ij.

Coq. lento △ ad extractionem eſſentiæ.
Col. ℞. *℥iij. adde*
Mannæ Calabrinæ electæ ℥iß.
cryſtall. ♀ ℈i.

M. adde ▽ cinamomi parum S.

℞. *Liquirit. raſæ ℥vi.*
Sem. fœniculi ℥i.
Flor. papav. errat. Mi.

M. S. Species in zwey Maß Wein zu ſieden.

Cap. II.

De *INFUSIS.*

Infuſum Purgans pro delicatulis.

Rec. *Fol. ſennæ ſine ſtip. opt. mund. & pulveris ℥i.*
Adde *Paſſul. minor. lot. ℥ii.*
Contundantur ſimul in mortariô lapideô, ut fiat paſta.
Adde *cinamom. electi ℥iij.*
caryophill. ℥ij.

In vaſe fictili lati orificii affunde ▽ *fervidiſſimam ſimplicem*, vel quod melius,

melius, *appropriatam*, ad ℥xv, & optimè miſce, poſteà vas claudatur operculô, vel in vitrum indatur & ponatur in locum tepidum vel MB. Stent in infusô ſaltem 6. vel 8. horas, poſteà liquor filtretur per chartam bibulam, aut coletur per linteum ſine expreſſione, deinde iterum per diem unum in lenem digeſtionem ponatur, ut fæces fundum petant, & per declinationem clarus liquor effundi queat. *Doſis:* Infantibus à ℥iij. ad ℥ß vel ℥i. Adultis ab ℥iij. ad iv. fortioribus ad v. *Poſſunt* & alia *purgantia addi* pro diverſitate humoris peccantis, quæ tamen ſaporem ingratum non habent, utpote *mechoacanna*, *jalapa*, *turpethum*. Poſſunt corroborationes melioris coloris & ſaporis causâ addi, ut *flor. borraginis, bugloſſæ, bellid. violarum*, ∽ ⊕, ∽ *aperit. Penoti* &c. Vel etiam addantur *conſervar. roſarum, violarum* ⊕*lat*. E. g. Si vellem purgare humorem in articulis, ſumerem *turpethum*. Sin alium *gialap. rad. eſulæ* vel alia.

Infuſum Purgans in Scorbutô ex ſuccis.

℞. *Succi cochleariæ*
beccabungæ
fumariæ
numulariæ
chelidon. min. ana ℥ij.
Infunde Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Rad. helleb. nigr. ʒvi.
eſul. præp. ʒß.

Stent in infusô in vitrô benè clausô per 24. horas, deinde coletur. Colatura cum ſ. q. *ſacchari* coquatur ad conſiſtentiam ſyrupi liquidioris, addatur pro meliori efficaciâ *Tinct.* ♀ ♃*atâ*, doſ. ʒij. vel plures pro diverſitate ætatis.

Infuſum in Melancholiâ.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip.* ʒiij. *ad* ℥ß.
Rad. helleb. nigri ʒi.
Affunde ſ. q. ▽ ſucc. pomor. borſtorff. lig. *pro edulcoratione*, q. ſ. *Poteſt quoque* tincturæ ♀ ♃ata ℈ß, vel ℞ ♂ Zw. ʒß.
S. Purgier tranck auf einmal.
Vel adde *ſucc. citri expreſſ.* ℥iß.
cinamom. electi ʒi.
Stent in infusô per noctem, manè coletur & edulcoretur cum ſ. q. ſacch. vel *ſyrup. pom. borſtorff.*

Efficaciſſimæ fieri poſſunt potiones & infuſa ex *ſuccô pomorum borſdorffianorum* cum purgantibus appropriatis, tempore autumnali cum ſuccus haberi poteſt: Tempore æſtivô autem fieri poſſunt cum ſuccô roſarum vel fumariæ.

Si hydropicum purgare velim, ſumerem ſuccum acaciæ recentis, qui, ſi eſt recens, optimè purgat hydropicos.

Si purgare vellem vermibus ſcatentem optimè ſumerem ſuccum florum Perſicorum, vel ſuccum rad. iridis noſtratis vere vel autumno collectum.

Vinum antipodagricum præſervativum.

℞. *Herb. chamædr.*
chamæp.
*anagallid. ana M*i.

Flor. hyper. p. iij.
anthos
betonicæ ana p. ij.
Rad. elleb. nigr.
jalap. ana ℥i.
Hermodact.
Turpeth. ana ʒvi.
Crem. ♀ albiſſ. ℈ij.
Coſti arom. viri ʒij.
Inciſa & Contuſa l. a. D. *in Nodulô.*
S. Büſchlein zum laxierenden Glieder-Wein.

Vinum in Morbô Virgineô.

℞. *Herb. meliſſ.*
mercurial.
nepetæ.
puleg. ana Mi.
Rad. bryon.
ariſtol. rot. ana ℥i.
Flor. calend.
cheyri ana p. ij.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Rad. helleb. nigr. ℥i.
Agar. albiſſ. ʒiij.
ſem. carthami ʒvi.
Limat. chalyb. ʒij.
Caſſiæ ligneæ veræ ʒiij.
F. l. a. Nodulus.
D. S. Büſchlein in Wein.

Vinum in Quartanâ.

℞. *Herb. abſinth.*
card. bened.
ſcolopendr.
cuſcutæ ana Mi.
Rad. filic.
polypod.
helleb. nigri ana ℥i.
Cortic. capparum
tamariſci
fumar.
geniſtæ ana p. ij.
Tinct. ♂ ʒiij.
Crem. ♀ *albiſſ.* ʒij.
Cinamom. electi ʒij.
Sem. aniſi
fœniculi ana ʒiß.
F. l. a. Nodulus.
S. Laxierpůſchlein.

Poteſt hic nodulus adſpergi *Tincturâ* ♀ *ʒatâ*. Si adeſt ſimul ſcorbutus, poteſt infundi in *vinô cochleariæ*.

Vinum Medicatum in Tertianâ.

℞. *Herb. abſinth.*
centaur. min.
card. bened.
tertianariæ ana Mi.
Rad. cichor.
taraxaci
rhab. Mon. ana ℥i.
Flor. cichor.
hepat. nob. ana p. i.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ʒiß.
♀ *crudi ʒiii.*
Santali rubri ʒij.
F. l. a. Nodulus.
S. Büſchel zum Wein.

Rhabarbarum Monachorum in duplici doſi ſumptum idem efficit ac verum.

Vinum Purgans in Epilepſiâ.

℞. *Rad. Pæon. juſto temp. coll. ℥ii.*
Herb. primul. veris Mi.
Flor. Pæon.
lil. convall.

tilia

tiliæ ana p. iii.
Rad. helleb. nigri ℥i.
jalappæ ℥ß.
cardamom.
cubeb. ana ʒiß:
Sem. Pæon. ʒi.
Adſpergantur hæ ſpecies ⁓ *epilepticô compoſitô.*
F. l. a. Nodulus.
S. Sonderlich Büſchlein.

Vinum Martiale pro Delicatulis & ditioribus in Morbo Virgineô & omnibus obſtructionibus menſium.

℞. *Eſſent.* ♂ *Mynſ. ℥i.*
Caſſiæ ligneæ veræ ʒii.
Cinamom. electi ʒiß.
Antophyll. ʒi.
Stent hæc infuſa in vini malvatici lib. ij. in locô calidô per triduum, poſtea coletur per manicam Hippocratis & ad uſum colatura ſervetur. Doſ. ab ʒß. ad ʒi.
S. Sonderlicher Wein.

Pro *ſingulari arcanô* à quibusdam habetur infuſum ☿ crudi & chalybis cum aq. appropriatis pro diverſitate affectus conducibili, e. g. in malo hypochondriacô, cum ▽ aperitivâ compoſita, vel ▽ aperitivâ ex ſuccis deſtillatâ. *In ſcorbuto* cum ▽ antiſcorbuticis convenientibus, vel compoſ. Quercetani aut Dorncrellii. *In Obſtructione menſium*, cum aq. arthemiſ. comp. & aliis aquis deſtillatis. Vel etiam cum ſêrô lactis ſumitur ♂ & ☿ ana, affunditur liquor ad eminentiam trium vel quatuor digitorum. Poteſt quoque edulcorari ſyrupis appropriatis & in variis affectibus uſurpari.

• *Si aquæ ſint compoſitæ* & deſtillatæ ex ſuccis; tunc melius extrahunt.

Tinctura ♂ compoſita fieri poteſt cum ☿ ſi coquantur & cum Spir. Vin. extrahuntur.

Vinum Chalybeatum cum vino Malvaticô præparatum multum facit, meliusque extrahit, quàm aliud, uti *Hartmannus in Praxi ait.*

Vinum Purgans elegantiſſimum.

℞. *Rad. mechoacannæ*
jalappæ ana ℥i.
Flaved. cort. citri recentiſſ. ʒiii vel ℥ß.

Infunde in vini lib. iß. Stent in infuſô per noctem, manè coletur, colatura edulcoretur cum ſaccharô, & ſic fit claretum. Poteſt quoque aliquid de elæoſaccharô cum cinamomo addi. Mechocanna datur in infuſô ad ℥ß, jalappa ad ʒij.

Valiga illa, quam multi pro arcanô habent, nihil aliud eſt, quàm jalappa, ab aliis Rhabarbarum Nigrum dicta. Fit a. ita: Infunditur jalappa cum Spir. Vin. vel quod melius, cum ⁓ citri & ſic benè percolata adhibetur; tingitur quoque interdum cum crocô.

Vinum Medicatum in Tertianâ & aliis affectibus bilioſis.

℞. *Rhabarb. elect. ʒij.*
Flores centaur. min. p. ij.
Adſpergantur ⁓ aperitivô Penoti,
Infund.

Infund. in ſ. q. Vini abſinth. v. g. ℥ij. vel iij. Manè exprimatur & filtretur.
S. Purgierwein auf 1mal.

In Quartanâ & affectibus Melancholicis.

℞. *Fol. Sennæ S.S.* ʒß.
Adſperg. ∽ cort. citri, affund. ſ. q. Vini, manè filtretur.
S. Lieblicher Purgierwein auf 1mal.

℞. *Fol. Sennæ ſine ſtip.* ʒiii.
Rad. helleb. nigri ʒiß.
Flor. borrag.
bugl. ana p. i.
Adſperg. Tinct. ♀ʒatâ, infund. in ſ. q. vini abſinth. Stent per noctem, manè coletur & S. ut Suprà.

Vinum Purgans in Scorbuto.

℞. *Fol. Sennæ S. S.* ʒiij.
Rad. elleb. nigri ʒiß.
Infund. in ſ. q. Vini cochl. Stent in infuſô per noctem, manè filtra.
S. Purgierwein auf 1mal.

In Affectibus Pectoris.

℞. *Agarici albiſſ.* ʒii.
Sem. carthami ʒiß.
Irroretur aquâ aſthmaticâ Imperat. Rudolphi infunde dein in ſ. q. Vini enulati, manè coletur.
S. Purgier-und Bruſtwein.

Claretum Antepilepticum.

℞. *Flor. tiliæ*
Pœon.
lil. convall.
beton. ana p. j.
Rad. Pœon. ☽ *detr. coll.* ℥i.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Rad. helleb. nigri ℥vi.
Viſci quercini ʒß.
Herb. Lunariæ veræ p. iij.
Cran. hum. raſp.
Ungul. alcis raſp. ana ʒiß.
Cubebar.
Cardamom. ana ʒi.
Vini roriſmarini vel Rhenani Opt. q. ſ. Stent in infuſione per triduum, Colat. cum ſacch. ℥iv. edulc. & iterum coletur per manicam Hippocratis.
S. Sonderlich purgierend Claret auf etlichmal.

Iſtiusmodi *clareta* poſſunt quoque præparari ad præſervationem in Apoplexiam ex floribus anthos, primulæ veris, calendulæ, ſalviæ tunicæ ana p. iij. cum agar. & hermod. infundi & edulcorari. Edulcoratio quoque fieri poteſt per conſervas appropriatas, utpote flor. ſalv. anthos, tunicæ, majorque in his efficacia eſt.

Claretum Paſſulatum.

℞. *Herb. Pulmon.*
tuſſilag.
marrubii
hyſſopi ana p. ij.
Paſſul. min. vinô ablut. ℥ij.
major. exacin. ℥i.
Jujub.
Sebeſten. ana N. vi.
ſem. cartham. ʒi.
agar. albiſſ. ʒvi.
mechoacannæ albiſſ. ℥i.
Sem. aniſi
fœniculi ana ʒii.
Infund. in ſ. q. hydromel. Stent in infuſô

fuſô per 24. horas, cola per manicam Hippocratis.

S. Sonderlich laxierend Bruſt-Claret.

Claretum contra Calculum.

Elegantiſſimum claretum præparatur contra calculum ex rob juniperinô optimo, cui affunditur ⩪ juniperi, poſteà colatur & edulcoratur cum Saccharô. Aliàs vocatur MALVATICUM JUNIPERINUM. Dos. cochl. j.

Tale claretum quoque poteſt parari ex rob ſambuci cum ⩪ fl. ſambuci.

Claretum Stomachicum.

Paratur ex menthâ, rad. pimpinell. cum aromatibus ſtomachicis.

Vinum abſinthiacum purgans.

Paratur, ſi troſchiſci alhandal. â gr. x. ad XII. vel ad ſummum XV. infundantur in vinô abſinthiacô. Egregiè hoc pituitam, ut & alios humores viſcidos ac lentos purgat. Doſis eſt ℥ij. vini abſinth. Hoc vinum *Pentaphoron* dicitur â Quibusdam. Nota, hoc vinum purgans aliis dicitur ⩪ *vitæ purgans.* Poteſt melioris coloris & corroborationis ergo tingi cum croco:

Vinum Pectorale purgans.

℞. *Fol. Sennæ ſine ſtip. elect.* ℥i.
Rhabarb. electi ℥ij.
Agar. trochiſc. ℥iij.
Turbith. elect. ℥iß.
Paſſul. min. ℥i.
Tamarind. ℥vi.
Jujub. N. vi.
Sem. aniſi
fœniculi ana ℥iß.
carthami ℥iij.
Rad. helenii ℥iij.
♀ *crudi* ℥ß.
pulv. groſſi ſtomach. ℥ij.

S. Species in ein Maas Wein.

Pro Epate.

℞. *Flor. violar.*
borrag.
acaciæ
Fol. card. bened.
*marrubii albi ana M*j.
Rad. elen.
cappar. ana ℥ij.
Cort. aurant. ℥iß.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Rhab. electi ℥ij.
Agarici trochiſcati ℥iß.
Paſſul. min. ℥i.

Adde ſi lubet ſpec. pro ▽ *vit. mul.* ℥iß, (*ſi ſc. ſit fœmina*)

S. Species in ein Maas Wein.

℞. *Herb. marrub. alb.*
ſcabioſ.
veronicæ
*Flor. acaciæ ana m*iß.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Mannæ ℥ij.
Rhabarb. electi ℥ij.
Paſſul. min. ℥iij.
Spec. groſſ. ſtom. ſine conf. ℥ij.
♀ *crudi* ℥i.
M. D. inciſa ad nodulum.

S. Species in ein Maas Wein.

℞. *Sem. fœnugræci*
lini

alth. ana ℥iß.
aniſi
fœniculi
euphras. ana ℥i.
Flor. euphras.
verbenæ
melilot.
beton. ana p. iß.
Tutiæ præp.
Sarcocollæ ana ℈iv.
Silſ. ℈ij.
Croci
camphoræ ana gr. v.
Inciſa & Contuſa D. ad Chartam.
℞. *Summit. abſinth. Mj.*
Com. marrubii albi
Fol. meliſſæ
matricariæ
Flor. cent. min. ana p. ij.
Rhab. electi ℥iß.
Croci integri ℈ß.
Spec. ▽ vitæ mulierum
♀ crudi ana ℥i.
Lim. ♂ ʒß.
M. D. ad Nodul.
S. Species in 1. Maas Wein zu legen.
℞. *Sarſaparillæ ℥ij.*
Rad. helen. ℥i.
M. D. ad Sacculum.
S. Sachen ins Trincken zu legen.
℞. *Sarſapar. ℥ß.*
Rad. Chinæ ℥ij.
M. S. Sachen in 2. Maaß Wein zu legen.
℞. *Spec. aq. vitæ mul. ℥ii.*
rhab. electi ℥i.
Croci integri ʒß.
M. S. Sachen in 1. Maaß Wein zu legen.

℞. *Summit. Pini*
abſinth.
Flor. cent. min. ana Mj.
Fol. meliſſæ mij.
card. bened.
ſcolopend.
marrubii albi ana p. j.
Rad. ſarſapar. ℥iß.
helenii ʒß.
Baccarum lauri N. 3.
Zedoariæ ℥iß.
M. D. Groſſo modô inciſa.
℞. *Fol. ſennæ ſinæ ſtip. ℥iß.*
agar. troch. ʒß.
Rad. elleb. nigri ℥iij.
Rhabarb. ℥ii.
Fol. ſcolopendr.
card. bened.
Flor. viol.
cent. min.
chamædr.
fum. ana Mj.
♀ crudi ℥i.
Spec. groſſæ ſtomach. ſine confect. ℥ii.
Rad. cichor. ℥iii.
S. Species zum Laxierwein.
℞. *Rad. liquirit. raſ.*
enulæ ana ℥ii.
Sem. fœnicul. ℥iß.
Paſſul. enucleat.
Prun. Damaſcen. ana ℥ß.
Ficuum
Dactyl. ping. ana N. 3.
Fol. veronicæ
card. bened. ana p. i.
ſennæ electæ ℥ij.
Rhab. electi
Agar. trochiſcati ana ℥ß.
Coq.

Coq. in ſ.q. aquæ communis ad ℥ii.
in Col. diſſolvæ mannæ Calabrinæ ℥i.
S. Bruſtlaxierender Tranck auf 1 mal.
℞. *Rad. ebuli*
ſambuci
ireos noſtr. ana ℥ß.
S. Wurtzeln ins Trincken.
℞. *Summit. Pini* Mj.
Flor. cent. min.
chamædr. veræ
chamæp.
Fol. card. bened.
ſcolopend. ana p. iß.
Sem. aquileg.
fœnic.
aniſi
dauci Cretici ana ʒi.
Rad. helen.
capparum
Cort. aurant. ana ʒiß.
Fol. ſennæ ſine ſtip. elect. ℥iß.
Rhab. electi
agarici trochiſc. ana ʒii.
☿ *crudi ʒß.*
Tamarind. ℥i.
M.S. Sachen in 1. Maas Wein zu legen.
℞. *Fol. ſennæ ſive ſtip. el. ℥ß.*
Rhab. electi ʒij.
Mannæ Calabrinæ ℥ii.
Flor. acaciæ Mi.
ſem. fœniculi ʒiß.
Paſſul. min. ℥ii.
Macis ʒß.
M. D. ad Nodulum.
S. Säcklein in ein halb Maß Wein.

In Ictero.

℞. *Rhab. electi ʒij.*
Rad. caryophill. ℥ß.
Croci ℈ß.
ſtercor. anſerini ℥ß.
Flor. centaur.
Perſic.
Herb. card. bened.
ſcolopend.
fragar. ana Mj.
Rad. urticæ ʒij.
fœnic. ʒiii.
Limat. ♂ *℥ß.*
☿ *ʒij.*
Inciſa & Contuſa.
D. ad Chartam.
℞. *Flor. fum.*
cent. min.
Fol. card. bened. ana Mj.
ſennæ ſine ſtip. ʒii.
Rhabarb. elect. ʒß.
Rad. helen. ʒiß.
cort. aurant. ʒi.
D. ad Chartam.
S. Sachen in ein halb Maß Wein.

Caput III.

De *POTIONIBUS & JULEPIS.*

Potiones Purgantes cum Pulveribus.

R*Ec. Decoct. fumar. cum ſerô lactis ℥ij.*
ſyr. de fumar. compoſ. ʒvi.
Pulv. diaſennæ Montagn. vel ſenn. ʒi.
▽ *cinamom. ʒi. vel*
elæoſacch. cinamom. gr. vi. M.
S. Purgier und blutreinigender Tranck auf einmal.

In affectibus melancholicis & ſcorbuticis,

℞. *Pulv. panchym. Querc.* ℥i.
decoct. com. ℥ii.
ſyr. de pantagog. Horſtii ℥ß.

S. Purgiertranck umzurütteln auf einmal.

In affectibus à ſeroſis humoribus præcipuè valet.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
ſyr. vel julep. roſ. ℥ii.
▽ *appropr. q. s.*

S. Purgiertranck auf einmal.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
Eſſent. ophthalm. ℥i.
ſyr. de beton. q. s.

S. Purgierend Augenſäfftlein auf einmal.

Si humores pelluntur ad oculos hoc confert.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℈i.
Eſſent. arthet. ℥i.
ſyr. de beton. q. s.

S. Purgierſäfftlein auf 1mal in arthritide.

℞. *Pulv. cathol. purg* ℈i.
Eſſ. contra arthritid. vagam ℥i.
ſyr. ſcelotyrb. Foreſti q. s.

S. Purgierſäfftlein auf einmal.

Mirificè prodeſt in arthritide vaga ad eductionem humoris.

℞. *Pulvis arthet. Paracelſ. vel Ang. ſalæ* ℈ß. *vel* ℥i.
Eſſent. chamæd.
chamæp. ana ℥ß.
Syrup. de beton. q. s.

S. Sonderlicher Purgierſafft auf einmal.

℞. *Pulv. cholalog. Querc.* ℈ii. *vel* ℥i.
ſyr. de cich. cum rhab. ℥ß.
▽ *cich. q. s.*
Pro potiunculâ.

S. Purgierſäfftlein anf einmal.

In affectibus hepatis bilioſis, febre tertianâ &c.

℞. *Scammon. roſat. vel cholag. inſuccat. Ang. gr. x. vel xii.*
julepi roſacei ℥ß.
hepat. rubr. gr. vi.
M. S. ut ſuprà.

℞. *Pulv. melanagog. Quercet.*
ſyr. de pom. lax. ℥ß.
▽ *cinam. borrag. q. s. pro aliquâ dilutione.*

S. Purgierſäfftlein auf einmal.

In affectibus melancholicis & ſcorbuticis.

℞. *Pulv. ſpecif. phlegmag. Ang. Sale vel Quercet.* ℈ii. *vel* ℥i.
ſyr. phlegmag. ℥iij.
▽ *appropr. parti affectæ q. s.*
Pro potione.

S. Purgiertranck.

In affectibus phlegmaticis ac pituitoſis.

℞. *Spec. diajalap.* ℥ß. *vel* ℈ii.
ſyr. flor. Perſic. ℥iij.
▽ *flor. acaciæ q. s.*

S. Purgierträncklein auf einmal.

In affectibus ſeroſis convenit, pituitam, bilem, flatus ac reliquas ſeroſitates per inferiora ſine moleſtiâ educit.

℞. *Spec. diaſal. Mynſ.* ʒß. *ad* ʒi.
M. *cum* ▽ *& ſyr.*
Fiunt ita:

℞. *Rad. jalappæ optim. vel reſinos.* ʒiiß.
acid. ♀ ℈xi.
☋ *cinam.* ℈i.
M. F. Pulvis.

Doſ. à ʒß. ad ʒj. *Vid. Mynſ. pag.* 125. Eſt elegantiſſimum, ait ipſe, purgans melancholicum, quod unusquisque maximè habeat commendatum. Præcipuè confert in ſerô educendô.

Potiones cum Eſſentiis.

℞. *Eſſent. cathol. purg.* ʒß. *l.* ʒi.
ſyr. roſ. ʒii.

M. S. Purgierſafft auf einmal/ in affectibus ſeroſis.

℞. *Eſſent. elaterii* ℈ii.
cathol. ℈i. *vel* ʒß.
ſyr. de canella
roſarum ana q. s.
M. F. Potio.

S. Purgierſafft auf einmal wol umzurütteln.

Conducit quoque in affectibus melancholicis ac pituitoſis.

Sic quoque multæ aliæ Potiones cum eſſentiis fieri poſſunt proque diverſitate humorum peccantium variari.

℞. *Eſſent. jalap.*
fol. ſennæ ana ℈iß.
Syr. diaſereos,
cich. cum rhab. ana ʒß.
Extract. diacitri ℈ii. ʒii.
aq. agrimon. ʒi.
cinamomi ʒi.
M. F. Potio.

℞. *Syr. de cich. cum rhab.* ʒvi.
roſ. ſolut. ʒß.
Sang. rhab. ʒi.
Reſ. jalappæ gr. i.
Crem. ♀ *gr. v.*
Aq. jaceæ ʒi.
cinamomi cochl. i. M.

Potiones cum Extractis.

℞. *Extract. Rhabarb. gr. xii.*
Scammon. roſ. gr. v. vel vi.
Diſſolv. in ſ. q. ▽ *cichor. vel alia quadam appropriatâ, adde*
Syr. de cich. cum rhab. q. ſ.
M. F. Potio.

S. Purgierend Träncklein wohl umzurütteln auf 1 mal.

Uſurpatur in affectibus bilioſis hepaticis.

℞. *Extract. cholagog.* ℈i.
ſcammon. roſ. gr. vi.
Diſſolv. in ſ. q. ▽ *epat.*
Adde *Syr. de cich. cum rhab.*

S. Gall-ausführendes Tràncklein.

Poſſunt quoque addi Syr. de epat. nob. it. Species diatrion ſantalon aliaque.

℞. *Scammon. roſ. gr. xi.*
Sacch. albi vel etiam
Man. Chriſti perlat. ʒii.
Succ. citri rec. expr. q. s.

S. Purgiertràncklein auf 1 mal.

Poſſunt quoque addi gr. IV. vel V. elæoſacch. citri: Præparationem ejus vid. apud. *Myns. pag.* 40.

 ℞. *Extr.*

℞. *Extr. fol. ſennæ ℈i.*
elleb. nigri gr. viii.
Scammon. roſ. gr. iv.
c. ſ. q. ſeri lactis deſt. & Syr. de pom.
F. Potio.

S. Purgiertranck auf einmal. in affectibus melancholicis.

℞. *Extract. melanagog. ℈i. ad ℈ii.*
Diſſolv. in ſ. q. ▽ cinam. borrag. & ſyr. de pom.
F. l. a. Potio.
cui addi poſſunt gr. ii. vel iii.
♁ per inf. purg.

Prodeſt in Maniâ, febre quartana &c.

℞. *Extr. diacarth. ℈ii. ʒi.*
Diſſolv. in ▽ cephal. ad intra &
Syr. de betonicâ q. s.
S. ut Suprà.

Eſt phlegmagogum & cephalicum.

In *affectibus thoracis* ſeu pectoralibus ortum â phlegmate trahentibus diſſolvi poteſt hoc electuarium in ▽ aſthmat. Imper. Rudolphi & addi Syrupus de jujubis vel alius appropriatus.

℞. *Extract. diacarthami ʒß.*
agarici gr. vi.
Diſſolv. in ▽ appropriatâ & Syrup. pro Potiunculâ phlegmagogâ q. ſ.
S. Tranck auf einmal.

℞. *Extr. eſulæ gr. viii.*
Reſin. jalappæ gr. vi.
c. ſ. q. ▽ flor. acaciæ &
Syr. flor. Perſic.
F. l. a. Potio.

S. Purgiertranck. Conducit in affectibus ſeroſis.

℞. *Extr. eſulæ ℈ß.*
elat. gr. vi.
Mag. gummi de Peru gr. iv.
cum ſyr. flor. Perſic. &
▽ appropr.
F. l. a Potio.

S. Waſſerführend Träncklein auf einmal.

Similiter prodeſt in affectibus ſeroſis.

℞. *Reſin. jalappæ*
Scammon. 🜍 ana gr. vi.
Magiſt. gummi gotte gr. iv.
cum ſ. q. Syr. de acacia
F. l. a. Potiuncula.

S. Purgirender Tranck auf einmal.

Poteſt quoque miſceri cum ſaccharô & addi ſuccus citri recenter expreſſus.

℞. *Syr. de cich. cum rabab.*
roſ. ſolut. ana ʒvi.
Aq. veron.
naſturtii ana ʒß.
agrimon. ʒvi.
Extract. diacitri ℈iv.
∾ cochl. ℈ß.
▽ cinamom. ʒi. M.

Potiones cum Electuariis.

℞. *Catharct. Reg. Myns. ʒi. ℈iv.*
Diſſolv. cum ſ. q. ▽ & julepi roſati,
F. Potiuncula.

D. S. Lieblich Laxierträncklein auf einmal.

Vid. catharct. Reg. apud Myns. pag. 288. Convenit in affectibus bilioſis, caliditate hepatis aliarumque partium, ut & febribus.

℞. *Catharct. roſ. Myns. ʒii.*
Diſſolve in ſ. q. ▽ cichor &
Syr. conſerv. rad. cichor. vel roſ.

roſ. ſolut. M.

S. Lieblich Purgiertränckleïn auf 1mal.

Prodeſt ſimiliter in affectibus hepatis bilioſis & præprimis in febre tertianâ, ſi cum ▽ taraxaci diſſolvatur.

℞. *Catharct. Cæſar. Myns.* ℨi.

Diſſolve in ſ. q. ▽ *appropr. vel ſyrup. in affectibus capitis frigidis uſitatis, ut* ▽ *carmin. Dorncrellii & Syr. de cort. citri, vel* ▽ *cephal. ad intra & ſyr. de betonicâ. In affectibus pectoris cum* ▽ *appropr. vel* ▽ *aſthmat. & Syr. pector. q. s.*

S. Purgierſäfftlein.

℞. *Catharctic. violat. Myns.* ℨii.

Diſſolv. in ▽ *chamædr. vel*
artic. ad extra &
Syr. de betonicâ.

S. Purgiertranck.

In arthritide dolore iſchiadicô & omnibus affectibus nervorum.

℞. *Catharct. Caryoph.* ℨi. *ad* ℨiß.

Diſſolv. in ſ. q. ▽ *appropriat. in affectibus frigidis capitis, pectoris, aſthmate, affectibus articulorum, Colica &c.*

Potiones quædam Purgantes veteribus uſitatæ.

Has potiones præſcripſerunt vel cum vel ſine colaturâ:

℞. *Decoct. aperit. q. s.*

In quo diſſolv. Elect. diacathol. ℨi.

S. Purgiertranck.

℞. *Conf. Hamech.* ℨß.

Diſſolv. in ſ. q. ▽ *fumariæ, adde*
ſyr. de fum. compoſ. ℨi.
▽ *cinam. borrag.* ℨii.

S. Purgiertranck auf einmal. In Scorbuto.

℞. *Decoct. Pectoral. q. ſ.*

Diſſolv. in eô Elect. diacartham. ℨß.
Syrup. diaſereos Andernaci ℨi.
⁂ aniſi ℨi.

S. Purgiertranck auf einmal.

Pectoralis eſt hæc potio, ad aſthma & alios affectus conducibilis.

℞. *Decoct. pectoral. q. s.*

Diſſolve in eô Elect. diaphœnic. ℨi.
Cola & Colaturæ adde
ſyr. viol. ſolut. ℥x.
▽ *aſthmat.* ℨi.

S. Bruſttranck auf einmal.

℞. ▽ *taraxaci*
cichorei ana ℨß.

Diſſolv. in illis electuarium de ſuccô roſ. ℥vi. *Coletur. Colaturæ adde*
ſyr. roſ. ſolut. ℨi.
⁂ roſ. gutt. v.

M. D. S. Purgiertränckleïn auf einmal.

In affectibus bilioſis, etiam in febribus.

℞. *Decoct. aperit.* ℨiß.

Diſſolv. in eô Elect. lenitiv. ℨi. *Cola, Colaturæ adde*
ſyr. roſ. ſolut. ℨß.
⁂ roſ. gutt. v.
ſyr. de pomis laxat. ℥vi.
▽ *cinamom.* ℨi.

M. F. Hauſtus. S. ut ſuprà.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip. elect.* ℨiii.
macis ℨi.
paſſul. min. ℨiß.

Infund. in ſ. q. vini, manè ebulliant, colaturæ adde mannæ electæ ℨiß.
▽ *cinamomi parùm.*

M. F. Potio.

℞. *Infuſi laxativi* ℨiii.
Mannæ electæ ℨiß.

Cryſtall.

Chryſtall. ♀ ℥i.
M. F. Hauſtus.
℞. *Rhab. elect.* ʒii.
Raſ. CC. ex apice ʒi.
Rad. Pæon.
Zedoar.
galang. ana ʒß.
ſem. fœnic. ʒi.
Antophyll.
cinamom.
macis ana ʒß.
croci integri ℈i.
Incid. ad Nodulum in ſynd. albô.
S. Kindbetter-Säcklein in Wein.
℞. *Elect. cathol.* ℥v.
diaprun. laxat. ʒiii.
Syr. roſ. ſolut. ſimpl. ℥i.
▽ *flor. acaciæ q. s.* F. Potio.
S. Purgier-tranck.
℞. *Mannæ liquidæ* ℥ß.
Eſſent. cort. citri ʒi.
S. Laxier-Wässerlein.

Julepi cum Decoctis Præparati.

℞. *Decoct. hordei cum CC. lib.* I.
ſyrup. rubi id. ℥iii.
♁ ⊕ *vel aceti rub. id. q. s. pro gratô acore.*
M. D. S. Stärck-Julep auf einmal.
Prodeſt in febribus malignis, præſervat & roborat.
℞. *Decoct. hordei cum CC. & Rad. ſcorzon.* ℔. *iß.*
ſyrup. rub. id.
acetoſellæ.
ſucci citri ana ℥i.
♁ ⊕ *Philoſ. q. s.*
Pro gratô acore, M. F. Potio.
S. Kühl- und Stärck-Julep in febribus ardentibus malignis.

℞. ▽ *Endiv.*
lactuc. ana ℥iv.
Decoct. alterant. ℥iv.
ſyr. de ſuccô ceraſor. nigr. ℥i.
♁ ⊕ ♂ *q. s.*
S. Alterativ-Julep. In affectibus hepatis bilioſis.
℞. ▽ *flor. Nymph.*
lactucæ
ſemperviv. ana ℥ii.
melonum ℥iß.
Syr. de Nymph. ℥iii.
Tinct. violar.
roſarum ana ʒi.
S. Kühlend Stärck-Julep. Conducit in febre hectica.
℞. *Decoct. hord.* ℔ I.
ſyr. de ſucco roſ.
ceras. nigr. ana ℥ii.
berb. ℥i.
ſucci citri recenter expreſſi, vel ♁ ⊕ *q. s. pro gratô acore.*
S. Kühl und Stärck-Julep. Ubi alteratione opus eſt.
℞. *Decoct. hord. cum CC.* ℔ I.
alter. uſit. ℥iii.
ſyr. de ſuccô citri ℥ii.
Tinct. viol.
roſar. ana ʒii.
M. S. Kühl- und Stärck-Julep.
℞. *Decoct. hord. cum CC.* ℔ I.
ſyrup. florum aquileg. ℥iii.
Tinct. flor. aquil. ʒiii.
♁ ⊕ *Philoſ. ritè præp. q. s.*
Pro gratô acore.
S. Julep auf etlichmal. In variolis & morbillis maximè prodeſt.
℞. *Decoct. alterant.* ℥vi.
▽ *endiv.*
cichor.

roſar.

roſar. ana ℥iii.
ſyrup. de ſucco citri
berber. ana ℥i.
∽ ⊕ ♂ *q.s.*
Pro gratô acore.
S. Kühl-und Leber-Julep auf etlichmal.
℞. *Decoct. hord. cum CC. lib. iß.*
in quô decoque rad. Scorzon. ℥ii. Col.
adde *Syr. de ſuccô ribium*
berberum
citri ana ℥i.
∽ ⊕ *q.ſ.*
S. Kühl-und Stärck-Julep.
In febribus malignis, quibus maximè medetur radix Scorzoneræ ſecundum Recentiores.
℞. *Hord. mundi Man. j.*
Paſſul. min. ℥ii.
Coq. in ſ.q. ▽ ad crepaturam hordei, in colaturam calidam infunde
Flor. roſarum
tunicæ
borrag.
bugloſſæ ana p. ij.
∽ ⊕ ℈*i.*
Poſteà filtr. S. ut Suprà.
℞. *Decoct. alterant. ℥vi.*
▽ *cichor.*
endiv.
tarax.
lactucæ ana ℥ii.
Syr. de ſuccô frag.
ribium ana ℥i.
S. Kühl-und Stärck-Julep.
℞. ▽ *cichor.*
roſarum ana ℥iij.
Julep. roſ. ℥i.
Tinctur. bellid.
roſ.
viol. ana ℈i.
S. Alterir-Julep.

℞. *Decoct. CC. vel potius Priapi C.*
menſuram ß.
Syr. cyd. Ferdinandi ſine ſacch.
℥ii.
Conf. alkerm. compl. ʒß.
S. Julep in Dyſenteriâ.

Julepi cum Infuſione.

℞. *Flor. pap. rhœad. M i.*
Affunde ▽ *card. Mariæ*
bened.
flor. acaciæ ana ℥iv.
∽ ⊕
⌽ *ana ℈i.*
Spiritus ſenſim ac ſenſim inſtillentur, ſtent in infuſione per noctem, vel aliquot ſaltem horas, coletur, dein filtretur & edulcoretur, additô Syr. pap. rhœad.
S. Julep gegen das Seitenſtechen.
Mirè conducit in Pleuritide & aliis laterum affectibus.
℞. *Flor. roſ. miß.*
borrag.
bugloſſæ
tunicæ ana p. ij.
Infunde in ſ. q. Decoct. hordei cum CC. aciduletur cum ∽ ⊕ *Phil. Stent. in infuſ. Poſteà colentur, edulcora cum ſaccharô vel ſyrupis appropriatis: Conducit in febribus malignis, imò in ipſâ Peſte.*
℞. ▽ *ſcab.*
card. bened. ana ℥ii.
Syr. flor. aquileg. ℥i.
de citrô comp. ℥iij.
Tinct. flor. aquileg. ℈ij.
S. Stärckend-und Treib-Julep.
Convenit in variolis & morbillis; ſi adeſt

adeſt metus epilepſiæ, poſſunt addi Syrupus & Tinct. florum Pœniæ.

℞. *Syr. viol.*
acetoſ. Citri ana ℥i.
▽ *flor. Sambuci*
cichorei ana ℥iij.
⊕ *gutt. 40.*
Fontanæ limp. lib. ii.
F. Julepus.

℞. *Julepi laxat. ℥iv.*
▽ *cinam. ℥i.*
M. S. Laxier-Julep.

℞. *Julepi laxat. ℥iv.*
Syr. roſ. ſolut. ℥i.
S. Laxiertränckleín.

℞. *Tinct. roſar.*
Syr. acetoſ. citri
rubi idæi ana ℥i.
Confect. alkerm. complet. ʒi.
▽ *font. lib. ij.*
⊕ *g. viij. vel ℈ß.*
M. F. Julepus.

℞. ▽ *Flor. papav. errat.*
cardui Mariæ ana ℥iij.
Syr. flor. pap. errat. ℥ii.
S. Tränckleín offt davon zu trincken.

Julepi cum Conſervis.

℞. *Conſerv. flor. tunicæ*
roſar.
acetoſ. ana ℥i.

Affunde ſ. q. ▽ *hord. cum CC. vel aliis appropr. Diſſolve in marmoreô mortariô, vel indantur vitro benè clauſô ad unam vel alteram ebullitionem Cola & filtra.*

S. Hertzſtärckender Julep.

Eſt cordialis in febribus aliisque affectibus uſurpandus.

℞. *Conſerv. flor. pap. rhœad. ℥ij.*

Contunde in Mortariô marmoreô, affunde
▽ *antipleuriticam*
card. mariæ ana ℥iiß.

Ebulliant, deindè in vitrô benè clauſô, cola, colatura edulcoretur.
Syr. flor. papav. ℥ii. vel ℥iij.

S. Julep gegen das Seiten Stechen.
maximè conducibilis in pleuritide.

℞. *Conſ. roſ. ℥iß.*
viol. ℥i.
borrag.
bugloſſæ
Rob. ribium ana ℥vi.

Diſſolve vel ebulliant in Decoctô hordei vel appropriatis aquis, coletur deinde,
Col ℞. *lib. ij.*

S. Hertzſtärckender Julep.

In confortatione cordis, aliorumq; viſcerum.

℞. *Decoct. hord. ſimpl. lib. j.*

Diſſolve in eo pulp. tamarind. q. ſ. ad gratum acorem & juſtam pelluciditatem

D. S. Säuerlich Kühl-Julep.

In *affectibus* & *febribus bilioſis.* Poteſt etiam in Tertianâ pro potu ordinariô diſſolvi pulpa tamarindin. in ſerô lactis, refrigerat enim & alvum ſervat apertam.

℞. ▽ *Nymph.*
Portulac. ana ℥iij.
ſperm. ran. ʒiß.
Syr. de cor. Querc. ʒi.
portul. ℥ß.
Sacch. ♄ *gr. vii.*
M. D. In fictili.

S. Julep gegen das groſſe Naſenbluten.

℞. ▽

℞. ▽ *plantag.*
portul.
ſperm. ran. ana ℥iß.
Syrup. de portul. ℥i.
⊕ *tabul.* ℥iv.
S. Julep gegen das Naſenbluten.

Elegantiſſimus Julepus pro Ditioribus poteſt præparari ex ▽ pulp. citri deſtill. ver. (non ex illa, quæ cum ☍ deſtillatur) cum ſyrupô vel ſuccô citri, ſi addatur quid de elæoſacchari citri, vel eſſentia ex totô citrô. Conducit mirabiliter in febribus malignis, ut & in Peſte. Suaviſſimi eſt ſaporis.

POTIONES VARIÆ.

℞. ▽ *apoplecticæ* ℥iß.
lil. convall.
ceras nigr. ana ℥ß.
M. S. Waſſer alle Stund ein Löffel voll.

℞. *Oxymel. pector.* ℥i.
☍ *fœniculi gutt. iv.*
aniſi ℥ß.
▽ *flor. acaciæ* ℥i. *M.*

℞. *Balſam. embryonis*
▽ *vit. Mulierum ana* ℥iß.
S. Waſſer.

℞. ☍ *amygd. dulc. rec. expr.* ℥iß.
Syr. pap. errat. ℥i.
ocul. ♋ *præp.* ℥i.
▽ *ſcab.* ℥ii
camph. gr. ij.
M. D. S. Tråncklein auf einmal warm zu trincken.

℞. *Fol. ſcabos.*
card. bened.
verb. ana ℳß.
Fol. ſenn. ſine ſtip. ℥iij.
Rhabarb. ℥ß.
agar. troch. ℥i.
ſem. fœn. ℥iß.
Ficuum
Dactylorum ana N. iij.
Coq. in ſ. q. ▽ *Card. bened. ad* ℥ii.
in colaturâ diſſolve Mannæ ℥i.
S. Tråncklein auf einmal.

℞. *Syr. pap. errat.* ℥ii.
de liquirit
hyſſ. ana ℥i.
▽ *ſcab.*
card. bened. vel Mar. ana ℥i.
S. Safft ſtündlich ein Löffel voll.

℞. *Oxym. pector.* ℥ß.
Syr. de hyſſop. ℥i.
▽ *hyſſopi* ℥ii.
M. S. Bruſtſafft.

℞. *Myv. cyos. arom.* ℥i.
Syr. pap. ſimpl.
▽ *plantag. ana* ℥ii.
M. S. Magenſafft.

℞. *Ciner. abſinth. vel artemis.* ℳiij.
ſummit. Pini ℳii.
geniſtæ
alth. ana ℳj.
Vin. generos. Mens. iß.
Fiat lixivium, idque trajiciatur quinquies.
S. Laugen tåglich zu gebrauchen.

POTIONES ALIÆ.

℞. ▽ *cord. Herc. Sax.* ℥iß.
Diaſcord. Fracaſtorii ℥i.
Confect. de hyacintho ℈i.
Syr. de citro comp. ℥ß.
M. S. Schweißtranck auf einmal. In Peſte & febribus petechialibus conducit.

℞. ▽ *cord. Saxon.* ℥iß.
Tinct. bezoard. ℥i.

Conf. de hyacinth.
alkerm. ana ℈i.
Syr. de citrô comp. ʒß.

D. S. Hertzſtärckend Schweißtranck auf 1mal.

Conducit in omnibus affectibus malignis, in Peſte & ejusmodi aliis.

℞. ▽ *ſcordii ℥i.*
ſcorzon.
galeg. ana ʒß.
CC. ſine △ ℈ii.
♁ *diaphor. ℈i.*
Syr. de ſucco ſcord. ʒß.

S. Schweißtreibender Tranck wol umzurütteln.

Pro expulſione in Peſte & febribus malignis.

℞. ▽ *cord. Saxon. ℥iß.*
Pulv. bezoard. Sennerti ʒß. vel ℈ii.
bezoard. ⊙ris gr. viij.
Syr. flor. calend. ʒß.

S. Schweißtranck wohl umzurütteln auf einmal.

Ad promovendum ſudorem in febribus malignis.

℞. ▽ *cord. Herc. Saxon. ℥i.*
ſcorzon. ʒß.
Mag. CC.
ſpin. viper. ana ℈ß.
Bez. ⊙ris gr. viij.
Man. Chriſti perlat. ʒii.

S. Kräfftiger Hertz- und austreibender Tranck auf einmal/ pro ditioribus.

In Colica Secretum Cratonis.

℞. 🝆 *amygd. dulc. ℥iiß.*
Vin. Malvatici ℥ij.
Spermat. ceti non rancidi ſed electi ʒß.

M. Ibidem.

℞. 🝆 *amygd. dulc. ℥i.*
cryſt. ♀ ℈i.
ocul. ♋ ℈ß.
Vini ℥iiß.

F. Hauſtus tepidus.

adde 🝆 *ſtillat. macis g. iv.*

M. S. Träncklein auf einmal.

℞. *Corall. rubr. præp.*
margar. præp. ana ℈ß.
bezoard. Orient. gr. v.
CC. Phil. præp.
ocul. ♋ præp. ana ℈i.
ſuccin. præp. ℈ß.
▽ *fumar.*
ſcord.
card. Mar. ana ℥i.
Man. Chriſti perlat. ʒi.

S. Waſſer alle Stund ein Löffel voll zu nehmen.

℞. ♁ *diaphoret. ℈ß.*
ſyr. rub. idæi ʒß.
▽ *acetos. ℥i.*

S. Kühlender Safft auf einmal.

℞. *Vini Malvat.*
▽ *cinamom. ana ℥i.*
🝆 *amygd. dulc. rec. expr. ℥i.*
ſyr. papav. ſimpl. ℥iii.
🝆 *anethi gutt. v.*

M. S. Schmertzenſtillendes Träncklein.

℞. ▽ *antepilept. Lang.*
apopl. Ejusd.
hirund. cum caſtor. ana ℥i.
aſthmat. ʒß.
Syr. acetos. citri ℥iii.

S. Schlagwaſſer offt ein Löffel voll.

℞. ▽ *flor. aurant ℥ii.*
cham. comp. ℥iv.

cala-

calaminth.℥v.
Sacchari albi candiſati ℥i.
Eſſent. cort. citri ℈ii.
M. S. Waſſer vor die Schmertzen drey Löffel voll.
℞. ▽ *fragorum*
malvæ ana ℥viii.
⊖ ℈i.
ſyr. fragor. ℥i.
M. S. Waſſer.

POTIONES CONFORTANTES Poſt nimium ſudorem in Febribus Malignis.

℞. ▽ *flor. borrag.*
bugloſſæ
pulp. citri ana ℥ii.
ſyr. flor. tunicæ ℥iß.
conf. alkermes ℥i.
mag. cord. ℈ß. ad ℈i.
M. S. Kräfftig Hertzſtärckender Tranck auf etlichmal.
℞. ▽ *flor. borrag.*
bugloſſ.
meliſſ.
calendul. ana ℥ii.
acetoſæ
acetoſellæ ana ℥i.
CC. ſine △
Eboris ſine △ ana ℥i.
ſyr. de ſucco citri ℥iß.
M. S. Stärcktranck auf einmal.
℞. ▽ *fumar.*
ſcabios.
flor. aquileg. ana ℥iß.
CC. ſine △ ℥i.
♁ *diaphor. ℥ß.*
julepi Sambucini ℥vi.
roſarum ℥ß.
S. Austreibender Tranck auf etlichmal.

Conducit hæc potio in Variolis & Morbillis expellendis.
℞. ▽ *cord. Hercul. Saxon.*
cordis Cervi ana ℥iß.
Conf. alkermes ℥i.
Oſſ. de corde cervi gr. xv.
ſyr. flor. borrag.
bugloſſæ ana ℥iii.
S. Sonderlicher Tranck gegen das Hertzklopffen.

In *palpitatione cordis* mirificè conducit & magnarum eſt virium.
℞. ▽ *card. Mariæ*
bened.
flor. papav. rhœad. ana ℥ii.
Dent. apri præp. ℥i.
Mand. luciipiſcis ℈ii.
ſyr. de ſucco pap. rhœad. ℥i.
S. Stärckträncklein gegen das Seitenſtechen wol umzurütteln auf etlichmal.

Inſignis eſt hujus vis in Pleuritide. Doſ. 2. vel 3. cochlearia.
℞. ▽ *card. bened.*
Mariæ
flor. acaciæ
pap. rhœad. ana ℥ii.
antipleur. ℈i.
ſyr. flor. pap. rhœad. ℥i.
S. Stärcktranck gegen das Seitenſtechen 2. Löffel voll auf einmal.

Ad *Potiones* non immeritò referuntur illæ Potiones, quæ ex aromaticis conſtant pro ditioribus æquè ac pauperculis Mulieribus, cum vel ſine ſpeciebus præparatæ & in quibusdam locis uſitatiſſimæ, quæ imprægnationem veram conſervare ac roborare, falſam autem ejicere creduntur,

duntur, *vid. Schröderus p. 250.* Dicuntur Moreta à Moris ſeu diamoro ingrediente. Hiſce tamen meritò præfertur Tinctura coralliorum, quæ tamen etiam miſceri poteſt cum ejusmodi Moreto, & erit illud efficacius.

Ad Potiones etiam referuntur.

FERMENTATA.

℞. *Paſſul. min. lot.* ℥xvi.
▽ *fontan. puriſſ. canth.* ij.
♀ *crudi* ℥ii.

Digere in locô calido vel MB. per 3. aut plures horas in leniſſimô calore: Poſteà removeantur, indantur vaſculo quercino (In his enim vaſis optimè fit fermentatio) addatur in linteô fermenti optimi parum, ad magnitudinem nucis caſtaneæ, poſteà iterum per 24. horas ponatur in locum tepidum; Abhinc per 24. horas ponatur in locum frigidum, ſic enim acquirit ſaporem muſti, ſique addantur ſpecifica in inflammationibus renum ac hepatis plurimùm pollebit, v. g. *in affectibus hepatis* ſantali rubr. rad. & flor. cichor. hepat. nobilis. *In febribus malignis* rad. ſcorzoneræ, acetoſæ: Flor. roſarum, borrag. bugloſſæ, tunicæ, calendulæ, qui flores colorem huic vino impertiunt. *In affectibus renum* flores malvæ calcatrippæ. *In hydrope* rad. vincetox. flor. cichor. ſant. rubr. *In Dyſenteriâ* rad. plantag. tormentillæ. Pro acquirendo ſapore gratiore poſſunt admiſceri cortices citri recenter ab albedine liberati, & aromata, ut cinamomum, caryophill. &c.

In Affectibus pectoris Fermentata fieri poſſunt cum radice Chinæ & Sarſapar. vid. de hiſce *Angel. Salam in Saccarolog. part. 1. c. x. & ſeqq.* Sumendæ autem ſunt radices tales ut & alia, quæ ingratum ſaporem non habent.

Ex rub. id. paratur elegantiſſimum fermentatum in febribus.

Ex lentiſcô cum flor. hypericonis in ulceribus Renum.

In catharris ſalſis ex lignô ſaſſafras & rad. Chinæ, caryophill. Flor. betonicæ, anthos.

℞. *Paſſul. min. lot.* ℥iv.
Flor. roſ. rubr. Mj.
cichor. p. iv.
ſantal. rubr. ʒß.
crem. ♀ *albiſſ.* ℥iij.

Macerentur cum ſ. q. ▽ font. vel ▽ ▽ Deſtill. in MB. Poſteà coletur & addatur parùm fermenti, Elapsô triduô exhiberi poteſt.

Fermentata acquirunt Vini colorem, ſicut ex paſſulis poteſt fieri vinum factitium. *vid. Salam.*

CAP.

CAPUT IV.
De
VOMITORIIS.

VOMITORIA in formâ PULVERIS.

R*Ec. Rad. aſari* ʒß. *ad* ʒi.
D. S. Brech-Pulver auf 1 mal.
℞. ⊕ *Fol. aſari N. vi.*
Pulveris & D. pro doſi.
℞. ⊖ ⊕ ℈i, *vel* ʒß.
S. Ut ſuprà.
℞. ⊕ *albi Vomitivi ritè præp. & depur.* ℈i.
S. Brechpulver auf 1 mal.
℞. ⊖ ⊕ ʒß.
Manus Chriſti ſimpl. ℈i.
S. Brech-Pulver.
℞. *Pulv. aſari* ℈i.
⊖ ⊕ ʒß.
S. Ut ſuprà.
℞. *Gummi de Peru non præp. gr. vij.*
S. Ut ſuprà.

Hoc gummi de Peru non purgatum purgat per ſuperiora.

℞. *Pulv. aſari* ℈i.
gummi de Peru gr. iv. l. v.
S. Brechpulver auf 1 mal.
℞. *Pulv. julorum jugland. exicc.* ℈ij. *vel* ʒi.
D. S. Ut ſuprà.

Commendatur maximè in venenis aſſumptis & febribus, *vid. Joelem in Praxi.*

℞. ☿ *emet. Mynſ. gr. iv. ad vi. D.*
℞. ☿ *emet. Mynſ. gr. iv.*
S. Brech-Saltz.
℞. *Spec. diæſul. Mynſ.* ʒß. *vel* ℈ii.
D. S.
℞. *Cort. & rad. jugland.* ʒi. *D.*

Quidam etiam propinant pulv. gratiolæ, quæ tamen melius in conſervæ formâ exhibetur, quemadmodum emetica, quæ ex metallis fiunt, melius in infuſô dantur.

VOMITORIA in formâ BOLI.

℞. *Conſerv. gemmarum ſeu turionum ſambuci* ʒij.
F. Bolus.
S. Brechzucker auf 1 mal.
℞. *Conſerv. oculor. ſambuci* ʒi.
Pulv. aſari ℈i.
ſyr. de canellâ parum.
F. l. a. Bolus.
S. Brechzucker auf 1 mal.
℞. *Conſerv. Gratiolæ ſeu Gratiæ Dei* ʒij.
S. Brechzucker auf 1 mal.
℞. *Conſerv. flor. Perſic.* ʒii. *ad* ʒß.
S. Ut ſuprà.
℞. *Diaſari Fernelii* ʒiii. *vel* ʒß.
c. ſ. q. ſacch.
F. Boli N. ij. S. Ut ſuprà.

VOMITORIA cum ELECTUARIIS.

℞. *Pulp. paſſul. min.* ʒi.
☿ *vitæ corr. gr. iij. ad v.*
S. Brech-Lattwerg auf 1 mal.
℞. *Pulp. paſſul.* ʒi.
Croc. metallorum abſ. gr. iij. ad vj.
D. S. Brechlattwerge auf 1 mal.
℞. Con-

℞. *Conſerv. roſarum ʒi.*
♀ emet. Mynſ. gr. iv.
D. S. Brechlattwerge.
℞. *Pyror. muſcatell. condit. N. ij.*
Excav. & indantur flor. ☿ argent. gr. iij. vel iv.
De his floribus *vid. Sennertus Inſtit.* Major. *lib. v. Part. III. Sect. XIII. Cap. 17. pag. 1437.*
℞. *Ceraſor. condit. N. ij.*
Eximantur nuclei, indantur flor. ☿ arg. gr. iij.
D. S. Brechkirſchen auf 1mal.

VOMITORIA in formâ PILULARUM.

℞. *Extract. ſpecif. emet. Mynſ. ℈i. vel ʒß.*
(Deſcript. vid. apud. Myns. p. 66. Armamentarii)
F. l. a. Pil. N. xiii.
S. Brechpillen auf einmal.
℞. *Extr. croci metall. cum ſucco citri gr. iv.*
appropr. pro quol. morbô iv. vel v.
F. l. a. Pilulæ S. ut Suprà.
℞. *Extract. Glycirrh. gr. vi.*
Flor. ☿ argent. gr. iij. vel iv.
F. l. a. Pil. N. vij. S. ut antè.
℞. *Extract. ſeu coagul. aſari ℈i.*
D. Hartm. Form. Pil. S. ut Suprà.
℞. *Extr. aſari ℈ß.*
☿ vitæ correct. gr. iij.
S. Brechpillen auf einmal.
℞. *Extr. appr. pro morbo gr. v.*
Roſæ vitæ min. Aug. Salæ gr. iv.
F. l. a. Pil. S. ut Suprà.

Roſa vitæ mineralis Angeli Salæ eſt ☿ vitæ cum ſantalo tinctus.

VOMITORIA in Formâ AQUÆ vel VINI.

℞. ▽ *eſul. Aug. Salæ (vid. A. S. p. 664.) ʒii. vel iij.*
S. Brechwaſſer auf einmal.
℞. ▽ *Nicot. ex ſuccis deſtill. ʒii.*
S. ut Suprà.
Nota, ſi acetum deſtilletur per vas cui plumbeus alembicus eſt impoſitus, vim acquirit emeticam.
℞. ▽ *Bened. Hartm. ʒß. ad ʒi.*
S. Brechwaſſer auf einmal.
℞. ▽ *Bened. Rulandi ʒß. ad ʒi.*
S. ut antè.
℞. *Vitri ♁ q. ſ. infunde cum ʒiij. Vini per noctem. Col. & D.*

VOMITORIA in formâ SYRUPI &c.

℞. *Oxyſacch. emet. contra Peſtem Aug. Salæ â ʒii. ad ʒvi.*
S. Brechſafft auf einmal.
Oxyſaccharum hoc. *vid. apud. cit. Auth.*
℞. *Oxyſacch. emet. Myns. â ʒi. ad ʒii.*
D. S. Brechſafft auf einmal.
Deſcribitur hoc in *Armamentario Ejus pag. 16.*
℞. *Oxym. helleb. cochl. ij.*
S. ut Suprà.
℞. *Syrupi Nic. ab i. ad ʒiij.*
D. S. Brechſafft auf einmal

℞. *Syr.*

℞. *Syr. emet.* ℥v.
Aq. cinamomi ℥ß.
M. S. Brechſäfftlein auf einmal.

INFUSA VOMITUM cientia.

℞. *Cort. median. jugland.* ℥ii. *ad* ℥iij.
Infunde in ſ. q. vini albi per noctem, manè exprime & cola. Colatura
D. S. Brechwein auf 1mal.

℞. *Rad. aſari* ℈i.
Cinamom. electi ℥ß.
Infunde in ſ. q. ▽ *hordei vel Vini per noctem, exprimatur & addatur ſyrupus de acetoſa ad gratum ſaporem q. s.*
D. S. Brechſafft auf einmal.

℞. *Croci Metallorum gr. vi. ad x.*
Infunde in ſ. q. vini per noctem, manè coletur & addatur ſyr. de canella ℥i.
D. S. Brechwein auf einmal.

℞. *Croci metallorum abſ. Myns. gr. vi. vel viij.*
Infunde ſ. q. vini, ſtent in calore leni, manè coletur & addatur ſyr. appropriati ℥iß.

Hoc putredini valdè reſiſtit, contra venena prodeſt, & in uſu eſt frequenti D. D. VOLCKAMMERO *Practico Norimbergenſi.*

Nota, ſi cum vinô Malvaticô infundatur crocus, tunc per inferiora purgat. Si verò cum vino Rhenanô vel aliô, per ſuperiora pellit.

℞. ☿ *vit. gr. vi.*
Infund. in liquore appropriatô q. s. v. g. in Febribus in ▽ *card. bened. In morbô Hungaricô cum* ▽. *alexipharm, & Addatur Col. Syr. appropr.*
S. Brechtränklein auf einmal.

℞. *Croci Metall. gr. vi.*
cinamomi electi ℈ß.
Infunde in Vini Rhen. ℥i. *Filtra &*
D. S. Brechwein auf einmal.

℞. *Ros. Min. Ang. Sal. gr. vi.*
Infunde in liq. vel vino appropr. Filtra
S. Brechwein auf einmal.

Notandum eſt maximè, quod emetica, quorum compoſitionem ſolida mineralia ingrediuntur, nonniſi filtrata propinari debeant. Si enim ipſa ſubſtantia ſumatur, ſimul plicis inteſtinorum pertinaciter inhæret, hypercatharſin vehementem excitat, imò mortem ipſam nonnunquam infert.

℞. ⊖ ⊕ ℈ii.
Diſſolve in ▽ *ſcord.*
adde *julepi roſarum* ℥iij.
S. Brechjulep auf einmal.

℞. ⊖ ⊕ ℥ß.
Diſſolve in ▽ *cent. min. q. ſ. Cola & dulcora cum ſyr. appropr.*
D. S. Brechwaſſer.

℞. *Fol. Tabaci* ℥i.
Santal. ℈ß.
Ros. rubr. pug. j.
Infund. in ſ. q. Vini vel S. V. Poſtea cola & edulcora
julepô roſarum ℥ij. *vel* ℥ß.
S. Brechwein.

℞. *Fol. Nicot.* ℥i.
Cinam. elect. ℈i.
Infund. in ſ. q. Vini Rhenani Opt. Manè filtra.
D. S. Brechwein auf einmal.

℞. *Summit. ſant. vel ebuli ℥iß. vel ℥ii.*

Infund. in ſ. q. vini, Manè exprimè & edulcora Saccharô.

D. S. Brechwein.

Sic quoq; cum aliis fieri poterunt infuſa v. g. vitrô ♁ &c.

POTIONES EMETICÆ cum EXTRACTIS & SYRUPIS, ut & cum OLEIS.

℞. *Extract. diaſar. Fernel. ʒiij. ʒß.*

Diſſolve in ſ. q. ▽ centaur. min. (in Tertiana) vel cum ▽ fumar. (in quartana)

adde *Syr. de canellâ ʒij.*

D. S. Brechtranck wohl umzurütteln auf einmal/ 2. Stund vor dem Fieber zu gebrauchen.

℞. *Pulv. aſari ʒi.*
Aq. febrif. ℥iß.
Syr. de canellâ
card. bened. ana ℈ii.

S. Brechtranck wohl umzurütteln auf einmal.

℞. *Vin. abſinth. opt. ℥ii. vel iij.*
Pulv. aſari ℈ii.

S. ut Suprà. *ante paroxyſmum.*

℞. *Pulv. julorum jugland. exſicc. ℈ii. vel ʒi.*
▽ hordei ℥ii. Colat.

adde *Syr. de canellâ ℥ii.*

D. S. Brechtranck auf einmal.

℞. *Succ. raphan. expr. ℥ß.*
Pulv. aſari ℈ii.
Sacchari parum.

S. Brächtråncklein wohl umzurütteln auf einmal.

℞. *▽ Bened. Rulandi ℥vi.*
Syr. acetos. ʒij.

S. ut Suprà.

℞. *Julepi emet. uſitat. ℥vi.*
Syr. de canella ʒi.

S. Brech-Julep auf einmal.

℞. *☍ ex acinis bacc. ſamb. vel ebul. gutt. x. vel xii.*

D. S. Brechöl auf einmal.

Poteſt hoc quoque miſceri cum ſaccharô Canarienſi vel aliis aquis appropriatis. Commendatur maxime in aſſumptis venenis & filtris.

CAPUT V.

De EMULSIONIBUS.

EMulſiones fiunt cum vel ſine ſeminibus; parantur autem ex ſeminibus excorticatis, vel non excorticatis.

Semina 4. frigida majora, *ſi pro Diureticis adhibentur*, non ſunt excorticanda, vis enim pellendi urinam conſiſtit maximè in corticibus. Melius quoque cum corticibus propinata abſtergunt.

Si nutritione & humectatione ſimul opus, fieri debent ex medullis ſeminum, non corticibus.

Dantur quoque Emulſiones, quæ ſimul purgant & *Nephro-Catharcticæ* dicuntur. Hæ faciunt ſimiliter ad ⊡ expul-

expulſionem, quatenus ſcilicet veſica ab exeuntibus fæcibus comprimitur.

Ex frigidis minoribus non fiunt emulſiones.

Ex piſtaceis quoque non benè fieri poſſunt emulſiones, ob viridem eorum colorem.

Ubi malignitas adeſt, loco liquoris ſumi poteſt decoctum CC.

In affectibus pectoris & ubi metus adeſt obſtructionum alvi, decoctum paſſularum jujubarum vel dactylorum. Item decoctum hordei cum amygdalis prodeſt.

In affectibus renum Decoctum liquiritiæ. Pro doſi ſufficiunt ab ℥ij. ad IV.

Adſervantur in loco frigidô, neq; in magnâ copiâ præſcribendæ ſunt, facilè enim corrumpuntur. Sufficit lib. j. præſcripta.

Abſtinendum in hiſce *ab acidis*, quia vim præcipitandi habent. Hinc magiſteria non facilè præſcribuntur, niſi ſint ritè præparata, aliàs quoq; præcipitant.

▽ & ⏜ roſarum admiſcentur pro conciliando gratô ſapore.

Emulſiones quæ *ad ſedandam ſitim* adhibentur, liquidiores debent eſſe & dilutiores.

Amygdalata differunt ab his ratione majoris ſpiſſitudinis. Parantur vel per ſe, vel cum aquis aut ſeminibus aliis.

Parantur quoque hæc in dyſenteriâ, quò acredo mitigetur: Abſtergunt & adſtringunt.

EMULSIONES cum SEMINIBUS.

Emulſio D. Hartmanni purgans illi maximè ſecreta:

℞. *Sem. viol. purg.* ʒiij. *ad* ʒß. *vel* ʒvi.
c. ſ. q. ▽ *flor. acaciæ*
F. l. a. Emulſio.
Edulcoretur rot. manus Chriſti perlatis.

D. S. Laxiermilch auf einmal.

Eſt potiuncula Nephrocatharctica Semen viol. eſt ſingulare ſecretum in ſuppreſſione ◻, quod clarius deſcribit *Crato in Epiſtolis.* Nota autem, quod in majori doſi exhibitum ſemen violariæ purget, in minori diureticum ſolùm ſit.

℞. *Sem. violar.* ʒiij. *ad* ʒß. *vel* ʒvi.
c. ſ. q. ▽ *flor. acac. vel perſicorum*
F. l. a. Emulſio.
adde *Mechoacannæ albiſſ.* ʒß.
Edulcoretur rot. manus Chriſti perlatis vel julepo roſarum.

S. Laxirende Milch auf einmal.

℞. *Sem. Pæniæ excort.* ʒii.
c. ſ. q. ▽ *florum tiliæ & Pæoniæ*
F. l. a. Emulſio.
Edulcoretur rot. manus Chriſti perlatis.

M. S. Sonderliche Milch gegen die böſe Kranckheit wol umzurütteln.

Notetur, quod emulſio Sem. Pœoniæ habeat quoque vim ſingularem conciliandi ſomnum.

℞. *Sem. Pæoniæ* ʒiij.
papav. albi ʒi.
cum ſ. q. ▽ *lil. covallium & flor. tiliæ*
F. l. a. Emulſio.

adde ▽ epilept. Langii ʒiij.
Mag. cran. hum. ℈ii.
Edulcoretur rot. manus Chriſti perlatis.
S. Stärck-Milch gegen die ſchwehre Noht.
℞. *Sem. cardui Mariæ*
bened. ana ʒij.
cum ſ. q. ▽ *card. bened.*
Mariæ vel
flor. pap. rhœad.
F. l. a. Emulſio.
adde *Dent. apr. præp.*
Mandib. lucii piſc. præp. ana ℈iv.
Edulcora rot. manus Chriſti perlat.
S. Milch gegen das Seitenſtechen.
Pro Ditioribus poteſt addi aliquid de magiſteriô pleuriticô.
℞. *Sem. napi*
aquileg. ana ʒii.
c. ſ. q. ▽ *fumar.*
ſcabios.
card. bened.
F. l. a. Emulſio.
adde *CC. ſine △ præp. ʒi.*
♁ *diaphor. ℈ii.*
Edulcoretur rot. manus Chriſti perlatis.
S. Austreibende Milch.
In variolis & morbillis, ut & febribus Petechialibus.
℞. *Sem. 4. frigid. majora ʒii.*
cum ſ. q. ▽ *Portulacæ*
F. l. a. Emulſio.
adde *ocul.* ♋ *præp. ʒi.*
Edulcora rot. manus Chriſti perlatis.
S. Kühlmilch umzurütteln. In ardore ventriculi.

Emulſio hypnotica.

℞. *Sem. 4. frigid. maj. ana ʒii.*
papav. albi ʒiij.
c. ſ. q. ▽ *lactucæ &*
Endiv.
F. l. a. Emulſio.
Edulcoretur Syrup. de papav. ſimp. parum.
D. S. Ruhbringende Milch auf etlichmal.
℞. *Sem. 4. frigid. maj. excort. ana ʒij.*
amygd. dulc. ʒvi.
c. ſ. q. Decoct. cicerum
F. l. a. Emulſio.
Edulcora rot. manus Chriſti.
S. Sonderliche Nieren-Milch / in inflammatione & exulceratione Renum.
℞. *Sem. cannab. ʒiß.*
c. s. q. ▽ *Nymph.*
F. l. a. Emulſio.
Edulcoranda ſyr. flor. papav. vel qui hic melior
flor. Nymph.
Addatur *Mag. oſſis ſepiæ ʒi.*
ſuccini alb. præp. ʒi. M.
In defectu magiſterii oſſa ſepiæ pulveriſata admiſceri poſſunt.
D. S. Sonderliche Milch.
Prodeſt in gonorrhœâ.

Emulſio Hypnotica Dorncrellii.

℞. ▽ *Hypnot. Dorncr. lib. j.*
ſem. pap. albi ʒiij.
melonum excort. ʒij.
Manus Chriſti perlat. ʒi.
S. Schlaffbringende Milch. Doſ. ʒß. ad ʒij. vel ʒiij.

℞. *Amygd.*

℞. *Amygd. dulc. Ambroſ.* ℥ß.
ſem. papav. alb. ℥iß.
c. ſ. q. ▽ *hypnot. Dorner.*
F. l. a. Emulſio.
Edulc. ſyr. de Nymph.
D. S. Abendmilch auf 2mal.

Quidam volunt emulſionem purgantem conficere ex ſem. geniſtæ. Commendantur in calculô. Nonnulli illam venditant pro præſervatione in Podagrâ.

℞. *Sem. pap. albi* ℥iij.
lactucæ
endiviæ ana ℥i.
cum ſ. q. ▽ *Nymph.*
F. l. a. Emulſio.
Edulcora parùm cum
ſyr. de papav. ſimpl. ad ſomnum conciliandum.

℞. *Sem. papav. albi* ℥iij.
c. ſ. q. ▽ *hypnot. Dorner.*
F. l. a. Emulſio ad ℥iß.
Edulcora parum ſyr. de papav. ſimpl.
S. Schlaffmilch auf 1mal.

℞. *Sem. violar. purpur.* ℨvi.
cum ſ. q. ▽ *fragar.*
F. l. a. Emulſio.
Adde *Syr. fragor.* ℥i.
S. Purgier- und Harntreibende Milch.

Contra Dolorem Capitis.

℞. *Nucl. Perſicor.* ℥iij.
ſem. pap. alb. ℥ij.
Cum ſ. q. ▽ *flor. Perſic. & verbenæ*
F. l. a. Emulſio.
S. Umſchlag zum Haupt.

Loco aquarum poteſt ſumi Decoctum rad. Rhodiæ.

Ad expellendum Variolas.

℞. *Sem. raparum* ℥ij.
Cum ▽ *veron.*
fumar. ana ℥iß.
F. Emulſio. Propinetur & expectetur ſudor.

Ad dolorem capitis.

℞. *Sem. papav. albi* ℥ii.
Nucl. Perſic. ℥ß.
Terræ ſigill. ℨi.
Cum ▽ *roſarum*
F. l. a. Emulſio.
S. Umſchlag zum Haupt.

℞. *Sem. melon.* ℥ii.
aquileg. ℥ß.
napi ℈ij.
▽ *fumar.*
flor. tiliæ ana ℥i.
acetos. ℥ß.
roſarum ℥ij.
F. Emulſio.
Adde *Bezoar Orient. gr. iij.*
Marg. præp. ℈ß.
Man. Chriſti perl. ℨ.
M. S. Perlen-Milch.

℞. *Sem. melonum* ℥iiß.
Pæoniæ ℥i.
papav.
▽ *flor. tiliæ* ℥ß.
Pæoniæ ℥ij.
roſarum ℥i.
F. Emulſio.

℞. *Sem. melon.* ℥i.
aquileg.
Pæon. excort. ana ℥iß.
nap. ℨi.
Amygd. dulc. ℥ß.
▽ *tuſſilag.*
flor. tiliæ
violar. ana ℥iiß.
F. l. a. Emulſio.
Adde *Manus Chriſti perlat.* ℨiiß.
S. Kräfftige Mandelmilch.

EMULSIONES ſine SEMINIBUS.

Hæ *Emulſiones*, quæ fiunt *ſine ſeminibus*, dicuntur Germanis Perlenmilch.

℞. ▽ *roſarum* ℥v.
Mag. matr. perlarum ʒiß.
Marg. præp. ℈ij.
Edulcor. man. Chriſti perlat.
S. Perlenmilch auf etlichmal.

Emulſio confortans.

℞. ▽ *flor. borrag.*
bugloſſ.
meliſſ. ana ʒiß.
Margar. præp. ʒi.
Oſſ. de cord. cervi ℈i.
Edulc. rot. man. Chriſti perlat. vel julepô roſ.
D. S. Perlenmilch wol umzurütteln. In affectibus cordis pro præſervatione & corroboratione.

℞. *Matr. Perlar. præp.* ʒii.
Marg. præp. ʒi.
Oſſ. de cord. cervi ℈i.
▽ *flor. borrag.*
bugloſſ. ana ℥ij.
cinam. borragin. ℥ß.
Manus Chriſti perlat. ʒiij.
D. S. Hertzſtärckende Milch.

℞. *Margar. præp.*
CC. ſine △
♁ *diaphor. ana* ʒi.
▽ *ſcorzon.*
galegæ ana ℥iij.
Edulcor. Julepô roſarum.
S. Stärckmilch wol umzurütteln auf etlichmal in febribus malignis.

De AMYGDALATIS.

℞. *Amygdal. Ambroſ.* ʒiß.
c. ſ. q. Decoct. paſſul.
F. l. a. Emulſio.
D. S. Bruſtmilch.

℞. *Amygd. dulc. Ambroſ.* ʒi.
ſem. papav. alb. ʒij.
Cum ſ. q. ▽ *portul.*
F. l. a. Emulſio.
Edulcoretur rot. man. Chriſti ſimpl.
D. S. Sonderliche Milch.
In Catharris ſalſis & agrypniis mirificè conducit, quemadmodum & ſuperius propoſita, quæ propter paſſulas non opus habet edulcoratione.

Amygdalatum Stypticum.

℞. *Amygd. dulc. Ambroſ* ʒij.
ſem. papav. alb. ʒij.
c. ſ. q. ▽ *plantag. &*
fol. quercus.
F. l. a. Emulſio.
Addatur *Cryſt. præp.* ʒij.
Mag. coralliorum ℈ii.
Edulcor. Man. Chriſti perlat. addatur
▽ *cinamomi cydon.* ℥i.
S. Kräfftige ſtärck und anhaltende Milch.

In Dyſenteriâ locô aquarum deſtillatarum omnium optimê præſcribitur Decoctum Priapi ceti & cervi.

Ad inducendum ſomnum & mitigandum dolorem, addatur ſemen papav. albi.

℞. *Amygd. dulc. Ambroſ.* ʒij.
Nucl. pin. ʒi.
c. ſ. q. ▽ *teſtud. &*
ſang. ſuill.
F. l. a. Emulſio.

add.

add. *antih. Poter.* ℥i.
D. S. Kräfftige Milch. In Phthiſi & aliis affectibus pectoris.

Si calor ingens adeſt, amygdalatum poteſt præparari ex ſem. 4. frigid. maj. cum ſ. q. ▽ ſemperviv. Nymph. & lactuc. & miſceri hoc cum reliquis.

Spiſſiora debent eſſe *amygdalata* emulſionibus.

℞. *Amygd. dulc. Ambroſ.* ℥vi.
ſem. 4. frig. maj. ℈i.
c. ſ. q. ▽ *roſarum*
F. l. a. Emulſio.

Ad lib. j. edulcora rot. man. Chriſti perlat. ſine julepo roſarum.
S. Stärckmilch.

CAP. VI.

De *HORDEATO ſeu PTISANA.*

PTiſana paratur ex hordeô mundato & excorticatô, cum aqua. Alimentare eſt medicamentum & paratur hôc modô:

Hordeum ſatis decoctum trajicitur per ſetaceum, & adduntur emulſiones ex ſem. 4. frigidis majoribus & amygdalis, ſi agrypnia adeſt, ſem. papav. alb. es wird durchgeſchlagen wie die Haber-Grütz Suppen.

Præparatur quoque cum hordeô mundatô ad crepaturam coctô, adduntur amygdalæ dulces ambroſ. vel ſemina, & edulcorantur julepo roſarum. *Vid.* plura de his *in Pharmacopœia Auguſt. pag.* 244.

Hordeatum cum ſuccô ♋ præparatum vid. apud *Horſtium in Pharm. pag.* 244.

CAP. VII.

De *LACTE & SERO LACTIS EORUMQUE PRÆPARATIS.*

CLyſteres ex *lacte* ſingulariter proſunt in ſcorbutô.

Lac aſininum commendatur in Hecticâ: *Bubulum* benè nutrit: *Ovillum* & Caprinum benè abſtergunt.

Saccharum & mel adduntur, ne lac in ventriculô congrumeſcat & aceſcat: Sumendum eſt quatuor horis ante cibum.

Optimum remedium in malô hypochondriacô eſt lac, quemadmodum etiam in ſcorbutô. *vid. Speculum Scorbuticum D. Horſtii.* In Vomitu ſcorbuticô, ut & in dolore ventris ſcorbuticô præſtantius lacte non eſt, Salomon Alberti medicamentum omni ex parte beatum vocat.

Vim quippe habet laxandi, corrigendi & mitigandi, acredinem ſalis ſcorbutici.

Suppuratio ex pleuritide, nonnunquam

quam uſu lactis curata fuit. *Vid. Zacutus Luſitanus in Praxi Admiranda Lib. I. Obſ. 119.*

Phthiſis lacte muliebri & unguentô ex lacte depulſa, vid. apud *Eundem Lib. I. Obſ. 129.* Cum lacte & rhodoſaccharô ſeu conſervâ roſarum antiqua quoque curatam vidit phthiſin Lib. I. Obſ. 130.

Tabes dorſalis ex ♀ orta lacte curata eſt, ex capra nigra hauſtô, ut idem habet *Lib. I. Obſ. 189.*

Febris colliquamentô lacteô cum chalybe uſu curata fuit, Teſte eôdem Lib. 3. Obſ. 24.

Decoct. rad. Chin. cum lacte, exulcerationibus pectoris valdè remittitur, easque curat ut & renum.

Lac *in Affectibus omnibus thoracis* ſummum eſt remedium, ut & in omnibus aliis exulcerationibus internis. vid. *Horſtius.*

Lac purgans parari quoq; poteſt, ſi animalibus purgantia proponantur & lac deinde juſtô tempore exhauriatur.

Lac muliebre ad tollendas maculas variolarum & morbillorum. It. ad inflammationem oculorum mitigandam & tollendam, rubedinemq; eorum corrigendam commendatur; Prodeſt quoque in doloribus hæmorrhoidum.

In *Doloribus Dentium ſcorbuticis* commendatur quoque *vid. Dravvizium.* Notandum autem, quòd dolor dentium ſcorbuticus dignoſcatur ab aliô dentium dolore, quod ille ſit longior & diutius duret.

Lac acetoſum Buttermilch quoque confert in ſcorbutô.

℞. *Lact. caprilli lib. j.*
Flor. acac. recent. mj.
roſ. recent. mß.
Coq. & exprime Col.
D. S. Laxiermilch auf einmal.

Pro purificatione ſanguinis: Poteſt ſumi tempore matutinô, vel poſt meridiem.

℞. *Flor. ſamb. Mj.*
Coq. in ſ. q. ſeri lactis Cola &
S. Laxiermilch auff einmal.

Singulare eſt præſervativum & curativum in eryſipelate.

℞. *Lactis caprilli lib. j.*
Adde *ſucc. cochl.*
naſturt. &
beccabungæ expr. ana ℥i.
D. S. Scorbutiſche Milch. Poteſt ter in die ſumi.

Sic quoque lacti poſſunt inſtillari ∽ cochlear. naſturt. beccabung. ∽ antiſcorb. ꝶ corall. antiſcorb. Eſſent. pini, eſſent. contra arthritidem vagam & alia.

℞. *Lact. caprilli ℥iv.*
In hoc diſſolv. Conſerv. roſ. antiq. ʒvi.
S. Stärckmilch.

Poſſunt ſic quoque diſſolvi conſervæ hed. terreſtris, botryos, ut & coſti veri; ſicut in vermibus conſerva florum Perſicorum.

In *Affectibus Renum* conſerva malvæ: In exulceratione conſerva florum hypericonis, vel etiam flores hypericonis in lacte decoquuntur.

In Dyſenteriâ conſerva tormentillæ in lacte prodeſt, ut & conſerva ſymphiti & fol. quercus.

℞. *Raſ. Priapi Cervi ℥i.*
Coq. inſ. q. Lactis Colat.
D.S. Sonderliche Milch in Dyſenteria.
℞. *Lactis caprill. vel vaccini lib. j.*
Rad. tormentill. ℥i.
Coq. radicem, deindè exprime & cola Col.
D.S. ut Supra. In Dyſenteriâ.
℞. *Rad. Symph. maj. ℥ii.*
tormentill. ℥i.
Coq. in ſ. q. Lactis. Col. addatur
Syr. de ſymph. Fernel. ℥ii.
D.S. Linderungs-Milch.
℞. *Lactis caprilli lib. iß.*
Conſervæ torment.
Symph. ana ℥i.
Ebulliant & colentur. Col.
S. Heilende Milch. In Dyſenteriâ.
℞. *Lact. lib. j.*
Cryſtall. præp. ℥iß.
alabaſtri candidi pulveris. ℥i.
M. D. S. Milch wol umzurütteln auf etlichmal. In Dyſenteriâ.

CLYSTERES EX LACTE.

℞. *Lactis vaccini vel caprilli in quó ſæpius ſilices igniti extincti ſint ℥vi.*
Mucilag. ſem. cydon. cum
▽ *tormentill. extr. ℥i.*
vitelli ovor. N. j.
S. Linderungs-Clyſtier.
℞. *Lactis chalyb. ℥vi.*
Syr. de ſymph. Fernel. ℥iiß.
Extr. tormentill. ℈iß.
S. Heilend Clyſtier.
℞. *Herb. ſanguiſorb.*
plantag.
tormentillæ ana Man. j.
Flor. roſ. rubr.
hypericonis ana Mß.
Rad. ſymph.
tormentillæ ana ℥i.
Coq. in ſ. q. Lactis chalybeati
Col. ℞. *℥viij.* adde
Maſtich.
Thuris
Gummi Arab.
Tragacanthi ana ʒß.
F. l. a. Clyſma Sarcoticum.
D.S. Heilend Clyſtier.
℞. *Flor. verbaſci Man. j.*
Sem. cyd. ʒii. vel ʒiij.
Coq. in ſ. q. Lactis chalyb.
Col. ℞. *℥vij.*
D.S. Clyſtir. In Teneſmo.
℞. *Lactis chalyb. ℥vi.*
D.S. Sonderliche Milch. Calidè omnes hi clyſteres applicandi.

OPHTALMICA ex LACTE.

℞. *Lact. Mulieb. ℥i.*
▽ *euphras. ℥i. vel ℥vi.*
ſacch. ♄ *gr. iv.*
camph. gr. vi.
alb. ovor. N. j. M.
Optime & exagita pro collyrio.
D.S. Augenwäſſerlein.
Prodeſt in inflammatione & dolore oculorum ab humoribus calidis.
℞. *Lactis Muliebris ℥i.*
Ung. reſumpt. ℥ii.
M. F. l. a. Ung.
S. Augenſälblein.
Nota quod Potus Lactis ſit ſingulare remedium pro iis, qui cantharideſt aſſumpſerunt. Oportet autem, ut confeſtim propinetur. Valet quoque

que contra ſemen hyoſciami illud, quod delirium cauſatur.

Contra defluxiones ſalſas & acres gargariſmus ex lacte, cum radice altheæ multum pollet.

De SERO LACTIS.

Scripsêre *Coſtæus de facili curatione per ſerum lactis : Claudius de ingreſſu ad infirmos, Petrus â Caſtro, Servius.*

Competit quoque gravidis purgandis, ſerum quipppe leniter purgat. *An autem & ſerum deſtillatum purget*, diſputatur. Experientiâ tamen conſtat, purgandi quoque vim ſæpius eruiſſe.

Vim quoque magnam habet extrahendi vegetabilia.

In ſcabie & *lepra* quoq; commendatur, flatus excitat quidem, corrigitur tamen ſemine fœniculi, aniſi vel aliô carminativô & flatibus reſiſtente. It. Cort. citri. Debet quoque depuratum eſſe â materia caſeoſæ, *vid. Ang. Sala de injectione aluminis in ſerum.* Alumen enim optimè depurat & præcipitat, ſine noxâ quoq; aſſumi poteſt. Quin & aliis acidis præcipitari poteſt, v. g. ſuccô citri & ∽ ⊕. Salibus appropriatis etiam corrigitur.

Solet quoque uſurpari ut acidulæ cum gradibus minoribus ad majores, aſcendendo & rurſus deſcendendo.

Sanguinem purificantia commodè infunduntur in eô, v. g. Succus pomorum Borsdorffianorum, acetos ſimpl. & Hiſpan. Fumariæ &c.

Ad *varios* autem conducit *affectus : Zacutus Luſitanus* ita de hôc ſcribit : Serum in morbis calidis & frigidis eſt remedium cœterisque liquoribus aptius eſt pro infuſionibus & decoctis. Teſtatur hoc quoque *Joh. Baptiſta Corteſius in Pharmacopœiâ Fol.* 110. Hinc non immeritò â Meſue Mater & fundamentum infuſionum dicitur & facilè alienas ſuscipit qualitates.

Serum etiam magnam habet affinitatem cum viſceribus & pravas qualitates non facilè inducit. Poteſt uſurpari ut alteratorium, evacuatorium & diureticum.

Per *ſerum lactis* quoque refrigerantur venæ meſaraicæ & meneræ obſtructionum eluuntur teſte *Brunnerô Conſ.* 7. *pag.* 48. Optimè ejus operatio promovetur, ſi tempore veſperinô vel dimidiâ horâ ante cœnam ſumatur, Tormina non excitat. *vid. Joh. Bapt. Corteſium in Diſpenſat. Meſſanenſium*: Eſt optimum vehiculum pro pilulis Francofurtenſibus: Melius enim operantur: Sicuti etiam pro crocô ♂ aperitivô, Tinct. ♂, Eſſ. ♂ liq. Inſtillari quoque poteſt ∽ aperit. Penoti vel acidulæ artificiales.

Non ſtatim dormiendum poſt aſſumptum ſerum, ſed lenis debet fieri deambulatio; ſi alvi dejectio non ſubſequatur pilulis illa promovenda.

℞. *Seri lactis lib. j.*
Oxyſacch. ℥*iv.* (*vel Syr. acetos*)
D. S. Alterir-Tranck.

Si ex tempore velimus habere ſerum, alumen pulmoſum debemus injicere in lac, & tunc ſe præcipitat caſeo-

caſeoſum, diciturque illud ſerum aluminoſum.

℞. *Seri lact. lib. ij.*
Succ. pom. borsdorff. ℥iv.

Ebulliant parum & clarificentur albumine ovi, edulcora parum, ſaccharo, poſteà cola. Prodeſt in febre; ubi alvi obſtructiones, pro potu quoque poteſt uſurpari.

℞. *Seri lactis lib. j. aciduletur 🜊 aperitivô Penoti in obſtructione viſcerũ, febrium &c.*

℞. *Seri lactis lib. j.*
Inſtill. ℞ *flor. bellidis &*
🜊 ⊕ ♂ ana q. ſ.

Pro gratâ aciditate. D. Prodeſt pro refrigeratoriô in febribus & aliis affectibus; ſi corroboratione opus, addatur Tinct. ros. & violarum.

℞. ℞ *flor. tunic.*
borrag.
bugloſſ. ana ℥ii.
Seri lactis caprilli ℥vi.
M. D. S. Kühl-und Stärckmolcken.

℞. *Flor. ros. rub. mß.*
borrag.
bugloſſæ
tunicæ ana p. iij.
Seri lactis lib iß.

Aciduletur ſuccô citri vel 🜊 ⊕ ♂ ſtent in infuſione per aliquot horas, donec tingantur colore & odore roſarum: Deinde addatur ſacchari parùm pro edulcoratione. Prodeſt inſigniter in febribus.

℞. *Flor. cyani*
calcatrippæ ana Miß.
Seri lactis lib. iß. vel lib. ij.
Inſtilla 🜊 ⊕ q. s. ſtent in infusô, Cola.
S. Urintreibende Molcken.

℞. *Myrobal. ℥iij.*
Flor. ros. rub. p. ij.
Rhab. el. ℥i.

Coq. in ſ. q. Seri lactis deſtill. Stent in infusô per noctem. Manè poſt levem ebullitionem coletur,
adde *Syr. de ros. ſiccis ℥iij.*
S. Purgiertranck auf einmal.

Prodeſt in principiô dyſenteriæ.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥iij.*
Rad. helleb. nigr.
filicis. ana ℥iß.
Flor. borrag.
bugloſſ.
geniſt. ana p. j.

Infund. in ſ. q. ſeri lactis caprilli deſtillati, manè ebulliat parum, cola &
adde *Eſſ. fumar. ℥iß.*
♂ liquid. ℥i.
S. Purgiertranck auf einmal.

In quartanâ & aliis affectibus melancholicis.

℞. *Seri lactis deſtill. ℥i.*
Syr. ros. lax. ℥iij. vel
viol. lax. ℥iij.
Eſſent. cathol. purg. ℥i.
S. Purgiertranck auf einmal.

℞. *Rad. 5. aperient. ana ℥ii.*
Herb. agrimon.
cuſcut.
ceterach.
ſcolopend.
fum. ana Mj.
Flor. borrag.
bugloſſ.
meliſſ.
geniſt. ana p. j.
C. in ſ. q. ſeri lactis caprilli.

Col. ℞. *lib. j.*
S. Eröffnungstranck. Dos. ℥iv. *ad v.*
In affectibus ſplenis & viſcerum.
℞. *Herb. acetos.*
lactuc.
endiv.
ſcariol. ana M i.
Sem. 4. frig. maj. ana ℈*ii.*
Flor. cichor.
roſar. ana p. ij.
Coq. in ſ. q. ſeri lactis caprilli, in Colat. diſſolve Syr. de endiv. ℥*ii.*
F. l. a. Potio.
Clarificetur & aromatiſetur Spec. diatrion ſantalon D.
Conducit in Tertianâ & affectibus hepatis.
℞. *Herb. fumar.*
cochl.
beccabung.
naſturt. ana ℥*i.*
Contunde in mortariô lapideô. Affunde ſeri lactis lib. ij. Stent in infusô per 12. horas, Colaturæ adde ▽ cinam. bugl. parùm.
D. S. Eröffnungs-Tranck in affectibus ſcorbuticis.
℞. *Succ. cochl. expreſſ.* ℥*iij.*
ſeri lactis ℥*iij.*
M. S. Purgiertranck.
In affectibus ſcorbuticis.
℞. *Herb. fumar. M ij.*
ſcabios. M j.
Rad. polypod.
helenii
lapathi acuti
rhab. Mon. ana ℥*i.*
Fol. ſennæ S. ſtip. ℥*i.*
Coq. in ſ. q. ſeri lactis. Edulcoretur ſaccharô. Col. aromatiſetur cinamomô.
D. S. Tranck auf etlichmal/ in ſcabie & ſeroſis affectibus.
℞. *Herb. beccabung.*
cochl.
naſturt. aq. ana M j.
Cortic. cappar.
tamariſci ana ℥*ij.*
Coq. in ſ. q. ſeri lactis, in colat. Infunde.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥*i.*
Rad. helleb. nigr. præp. ℥*ij.*
Flor. geniſtæ
tamariſci ana p. ij.
Stent per noctem, manè ebulliant parum, colentur, in colaturâ diſſolve
ſyr. de fum. compoſ.
de pom. laxat. ana ℥*i.*
Tinct. ♀.
ſal cochl. ana ℈*ij.*
S. Purgiertranck auf etlichmal oder auff 3 mal.
Prodeſt quoque in ſcorbutô.
℞. *Rad. polypod.*
filicis ana ℥*vi.*
Cort. cappar.
tamariſci ana ℥*ii.*
Herb. fumar.
ſcabios.
cuſcut. ana M j.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥ß.
Elleb. nigri præp. ℥*ii.*
Infund. in ſ. q. Seri lactis deſtill. manè ebulliant parùm, Col. ℥*iij.*
Adde *ſyr. de pom. laxat.* ℥*iß.*
ſal cochl.
naſturt. aq. ana g. x.
S. Tranck auf 1 mal. In affectibus melancholicis.

℞. *Fol.*

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip.* ℨß.
Flor. borrag.
bugloſſ.
geniſtæ
meliſſæ ana pug. j.
Crem. ♁ ℨi.
c. ſ. q. ſeri lactis c.
Colat. ℞. ℥iii.
Adde *ſyr. de pom. laxat.* ℨvi.
▽ *cinamomi borrag.* ℥i.
F. l. a Potio.
S. Purgiertranck auf einmal.

Clyſteres quoque optimè parantur cum ſero lactis, imprimis ubi ſimul ardor adeſt. Poteſt quoque præparari clyſter abſtergens in dyſenteriâ ex ſerô lactis cum ſyr. de roſis ſiccis.

CAPUT VIII.

De

HYDROMELITE, OXYMELITE & PTISANA.

HYdromel aliàs meda ſeu mulſa dicitur. Eſt autem hydromel vel ſimplex vel cum aromatibus compoſitum. Debet tamdiu coqui, donec ovum crudum innatet.

Cum vinum melli commiſcetur, vocatur Oxymel, ſive Vinum Mulſum ex una mellis & duabus vel tribus partibus vini vel ✢.

Si cum aromatibus paratur, ſaporem habet vini Malvatici, Anglis dicitur Meteglin, quod cum fermentatis convenit: Paratur hoc ita:

℞. *Mellis optimi lib. x.*
▽ *limpid. lib. LX.*

Bulliant ad partis tertiæ conſumptionem; Spuma abjiciatur: Colatura refrigerata in dolium, aut in aliud vas conveniens infunditur, ſuſpenduntur in eâ ℥iij. fermenti in nodulô ligati. Poſſunt quoque addi cinamomum, caryoph. grana paradiſi, piperis groſſô modô contuſa, &c. Poſtea reponantur in locum tepidum, vel in locum, quem Sol fortiter tangit per aliquot dies: Dein in cellam vinariam & uſui reſerventur. Modum præparandi fuſius vide apud *Lobelium in Pharmacopæiâ*, ubi quoque deſcribit Meteglin Theriacal. Epatic. ſplenet. *fol. 474.*

Senibus præcipuè conveniunt hydromelita.

In febribus bilioſis & calidis non conveniunt, niſi inſtilletur quid de ſpiritibus mineralibus acidis, e. g. ♀, ⊕, ⊖.

Herbæ flores & radices ſi ſimul adhibentur, in fine adduntur.

Huc quoque referuntur oxymelita, de his *vid. Franciſcum Sigalinum in Epiſt. Medicin.*

De oxym. helleborato *vid. Geſnerus* qui valdè illud commendat. In eô Helleborus optimè corrigitur acetō, aliàs vomitum ciet. Hoc ſcilicet *oxymel elleboratum* optimè in affectibus viſcidis pectoris convenit: Optimè enim incidit;

Hydromel pectorale purgans.

℞. *Spec. pro decoct. pector. Man. j.*
Sem. carthami ʒß.
agar. alb. ʒiij.
mechoacann. alb. ʒß.
c. ſ. q. (lib. j. præterpropter) hydromelitis coq. ad conſumptionem medietatis.

S. Purgier-Meet.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip.* ℥iß.
♀ *optimi* ℈iiß.
polypod. ʒvi.
helleb. nigr. ʒiij.
ſem. aniſi ʒiß.
Coq. in ſ. q. hydromel. ad medietatem, col. adde ſyr. de pom. ℥i.

S. Purgierender Meth.

℞. *Herb. Marrub.*
hyſſop.
tuſſilag. ana M j.
Rad. helen. ℥ii.
Sem. aniſi ℥ii.
▽ *Fontan. lib. vi.*
Mellis lib. iß.
Bulliant ſimul ad conſumptionem 4. partis in colaturâ ebulliant
cinam ℥ii.
croci ℥i. D.

Oxymel Diureticum.

℞. *Herb. heder. terreſtris*
parietar.
ſaxifrag. ana M i.
Rad. reſtæ bovis
petroſelin.
fragar.
vincetox.
urtic. ana ℥iij
Sem. Milii ⊙
geniſtæ
lapp. maj. ana ℥i.
Gran. alkekengi ℥iij.
Mellis colati lib. j.
Aceti lib. ß.
▽ *fontan. lib. iv.*
Stent in infus. Poſteà cola & colat. infunde flores cyani
calcatrippæ
geniſtæ ana p. ii.

Poſtea iterum cola D. pro uſu. Vel ſpecies priùs coquuntur in ▽ & ✢ & ſub vinum additur mel. Si alvum ſimul movere velis, adde agaricum.

De PTISANA *nil notandum.* Poſſunt in hâc quoque coqui ſem. 4. frigida; ubi opus eſt adſtrictione, indatur ſem. plantag. acetoſellæ. Ubi flatus: Sem. aniſi, fœniculi. Ubi obſtructiones alvi, paſſulæ & harum pulpa.

De Oxymelite omnium optimè ſcripſit & exempla collegit *Horſtius in Pharmacopœiâ.*

Oxymel ſquilliticum omnium optimè convenit in affectibus pectoris pituitoſis ac lentis: Incidit & alterat: Locô aceti admiſceri poſſunt ∽ minerales, e. g. in affectibus pectoris ∽ ♀, gummi ammon. qui mirificiè prodeſt: Item ∽ aſthmaticus.

Oxymel de petô ſeu *Nicotianâ* omnium optimè tanquam arcanum, commendatur in hydrope, cachexiis aliiſque affectibus taliusmodi. Deſcribitur â Quercetano: Unde vel ex ſolô infuſô Nicotianæ quidam hydropici curati ſunt.

CAP.

Caput IX.
De
DIÆTA.

Diæta dicitur hæc compoſitio Decoctorum, quia exacta in his decoquendis debet obſervari proportio. Dicitur quoque ſic, ob rigoroſum, ad quem æger adſtringitur, ſtatum.

NB. *Ad nutritionem* melius conveniunt carnes aſſatæ, quia magis ſiccant, quàm elixæ, quæ multis humiditatibus ſcatent.

Experientiâ conſtat ægros, *ſine Diæta*, curari plurimos, ſi non omnes.

Vinum Neccarinum concedi ægris poteſt, quod tamen parcè ſumendum eſt, & debent inſtillari tincturæ: Alia vina generoſa nequaquam iis propinentur.

Si △ apertô fit decoctio, ▽ ſimplex ſufficit cum ▽ appropriatâ.

Johannes Junckerus ſcripſit *Methodum Therapeuticam morborũ ferè incurabilium* per *Diætam* & habet uſum ligni ſancti diverſimodè præparati.

Sic ex lignô juniperinô fit decoctum in Morbô Gallicô. Juniperinum enim lignum valdoperè renes purificat. Ex viſco quercinô in Epilepſiâ Ex lignô nephriticô decoctum nephriticum: Ex lignô cydon. hepaticum: Hoc enim valdè confortat hepar & hinc in morbo Gallicô confert, quia & in illô hepar maximè nonnunquam afficitur. *vid. Cyriacum Lucium de facultatibus ligni cydon.*

Quidam commendant *Decoctum ligni* & *corticum ſambuci* in ſalice reperti in epilepſiâ.

Ex *lignô lentiſcinô* ſeu maſtichinô in dyſenteriâ proficuâ Decocta fieri poſſunt, uti habet Morellus.

Ex *lignô buxi* in epilepſiâ. Ex lignô fraxini, tamariſci in affectibus Lienis.

Lignum Guajaci & præcipuè ejus cortex vehementiſſimè exiccat, ideò calidis, & ſiccis non tam benè conducit, niſi cum ſantalô corrigatur, vel cum radice Chinæ, quæ pinguefacere quoque dicitur, quia mucilaginem quandam habet. Hujus decoctum pro potu ordinariô præſcribitur quoque in affectibus pectoris. Coqui poteſt in ſero lactis, præcipuè deſtillatô, hoc enim attemperat calorem lignorum. Coquuntur quoque in aliis aquis convenientibus.

Præparantur quoque hoc modo: Galli vel Gallinæ eviſceratæ: Venter lignis & aliis ſpeciebus adimpletur & ſic coquitur, decoctum colatur, & ſic propinatur, ſeu etiam edulcoratur. Nota tamen, quod hæc decocta ultra tres vel quatuor dies non durent: Ideò in pauca quantitate debent parari. Si autem ♒ minerales inſtillentur, melius durant. Aromatiſatio fieri poteſt cum elæoſaccharis aquis vel ſyrupis.

Sumuntur ad minimùm bis in die, manè & veſperi: *Si autem affectus*

fit con-

ſit contumax, vel quater ſumatur; corpus tamen evacuandum eſt per catholica, antequam hæc decocta adhibeantur.

Solô *lignô Saſſafras* curari poteſt Morbus Gallicus, ut teſtatur D. Michael.

Tempore hyëmali fortiores & crebriores potiones tolerantur, quàm æſtate, quia vires ſunt fortiores: Liquiritia addi poteſt propter humectationem & correctionem.

Si fiat Decoctio in vaſe clauſo, ſufficiunt ℥iv pro doſi. Si in vaſe apertô vix ſatis ſunt ℥viij,

Decoctum ſecundarium ſeu *Bochetum* ita dicitur, quia bis coquitur. Primò enim ligna in liquore coquuntur. Dein colaturæ infunduntur flores vel aliæ herbæ & iterum ebulliant, & ſic eſt decoctum ſecundarium. Hoc pro Potu Ordinariô quoque interdum uſurpatur.

Nota quòd hæc Decocta, & quæ de iis dicta ſunt, utplurimùm reſpiciant morbi Gallici curationem.

Decoctum Zvv. in Lue Venereâ Ipſi Secretum.

℞. *Lign. Sancti* ℥vi.
Cortices hujus ℥v.
ſarſaparillæ ℥ii.
☿ *in petiâ lig. lib. j.*
♁ *in pet. ligati lib. j.*

Inciſa coquantur in ollâ in Menſ. XII. ad tertias, cola & repone in locum frigidum, quò frigeſiat; in operculô ollæ foramen eſſe debet: Singulis horis matutinis dantur colaturæ ℥vj. pro potu ſudoriferô: Sudor prolicitur vel in lectô vel in hypocauſtô calidô. Remanentia coquitur cum ∇ & uvis paſſis, additô paucô lignô ſanctô & cort. ejus, & in fine addatur aliquid coriandri, ſumatur pro potu ordinariô.

Uſus hujus decocti continetur per 14. dies & ultra. Præcedant quoque ſequentes pilulæ evacuantes:

℞. *Extr. cathol.* ʒiij. *vel* ℈iij.
Arcan. corall. ℈iß.
Cinnab. ♁.
nat. præp. ana ʒß.
F. l. a. Pilulæ.

D. S. Purgierpillen auf unterſchiedenmal. Doſ. ab ℈j. ad ʒß.

Decoctum contra Anaſarcam in multis ægris probatum feliciter D. Chriſtiani Beckii.

℞. *Lign. ſancti lib. ß.*
Cort. Ejusd.
ſarſaparillæ ana ℥iv.
liquirit. ℥i.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥iß.
Rhab. electi
Agar. trochiſcati ana ʒiß.

Stent per noctem in infuſione (∇ ſc. lib. xij.) vaſe benè tectô: Poſtea coque lento △ ad medietatem. Uſus quater in die manè hora 6. cyathus unus, hora x tantundem, horâ xi. comedat cibos aſſos, nihilque bibat (niſi cum vires deficere incipiunt) hora xii. pomeridianâ tertium aſſumat cyathum: Horâ vi. cœnet: Horâ viii. vel paulô poſt ultimum cyathum aſſumat: Horum v. Cyathi continent lib. iij.

De-

Decoctum Berigardii, Secretum contra Luem Veneream.

℞. *Raſur. ligni ſancti*
Cortic. Ejusd.
Lign. ſaſſafr.
Rad. Petaſit.
Chinæ
filicis ana ℥iv.
angel.
torment.
ſcorzon. ana ℥iii.
Sant. citrini
albi ana ℥ii.
Ligni Rhodii ℥iß.
aloes ℈iß.
Sem. card. bened.
citri ana ℥ii.
Flor. hyper.
quat. cord. ana Mi.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥iv.
Ras. ung. alc.
CC. ana ℥iß.
Cinamom.
Macis ana ℥iii.
Lap. bezoard. orient. præp. ℥ß.
Unicornu ℥iß.

F. l. a. Decoctum omnium ſuper alembicum in 🜄 ſimpl. lib. j. addatur q. ſ. ſacchari ad gratum ſaporem.

Remanentia denuò coquatur cum 🜄 ſimpl. lib. c. vel CC. *Dos.* ℥iv. prô ſudore: Reliquum pro potu ordinariô.

In *Decoctô* Zw. notetur, quòd ☿. qui ad coctionem uſurpatur, debeat eſſe ritè depuratus, aliàs noxam infert. Multæ autem ſunt ejus depurationes, omnium optimà eſt per ⊖ ♀. Miſcetur ſc. ☿ cum ⊖ ♀ & per retortam deſtillatur, & ſic ☿ eſt depuratus.

Quidam locô ☿ utuntur *cinnabri artificiali* & præſertim illi, qui ☿ crudum reformidant. Cinnabaris autem nihil aliud eſt, quàm ☿ & 🜍.

Antimonium, quamvis crudum coquatur, non excitat vomitum, ſed laxat parum. Si autem cum ♀ vel ⦶ præparatur, tunc ciet vomitum. Quatuor vicibus in decoctis poteſt uſurpari, vis enim ejus eſt inexhauſta.

☿rius cum ⌒ ⦶ præcipitatus eſt *arcanum corallinum* Crollii.

Decoctum Berigardii quod concernit, illud non eſt imitandum, quia præſcriptio non eſt juſta Ligni Rhod. præſ. ℥iß, de quo vid. obſerv. Borelli. Potius quoque raſurâ eboris, quàm ungula alcis ſumenda. Lapis bezoar & alia lapidea & oſſa fruſtra aſſumuntur, vires enim per horum coctionem non extrahuntur, & ſubſtantia. Si talia velimus adhibere, potius in pulverem redigantur & admiſceatur aliquid de eô pulvere cuilibet doſi.

Decoctum Beckii.

Maximô in pretiô habetur, præſtantius ſiquidem & tutius forſan in hydrope non habetur.

De *Decocto Antimoniali*, quod in catharro laudat Hornick *vid. Schtöderum in Pharmacopœiâ pag.* 175.

Decoctum Ligni Guajaci Herculis de Saxoniâ ad præſervationem in Lue Venereâ.

Hoc Decoctô abluuntur pudenda: Vel, ut alii volunt, linteamina in hôc madefiunt & exiccantur, hocque aliquoties repetitur & hiſce pudenda abluuntur & poſt congreſſum abſterguntur: *Vid. de hôc in Diſpenſatorio Horſtii.* Ex Fallopiô deſumptum eſt: Gloriatur ille ex mille ne unicum quidem infectum fuiſſe Lue ♀reâ, qui illud ante coitum adhibuerit.

Prodeſt quoque ſingulariter *electuarium Megapolitanum*; it. Spiritus terebinthinæ.

℞. *Ras. ligni ſancti lib. j.*
Cort. ejus ℥iv.
Chin. ℥ii.
Sarſapar. ana ℥i.
Santal. rubr.
citrin. ana ℥ß.

Infunde in ſ. q. ▽ ſimpl. in vitrô benè clauſô, deindè imponatur alembicus & benè coquatur: Poſteà filtra: Quod per alembicum deſcendit, iterum affundatur, edulcora Syrupô appropriatô vel rob paſſularum. Remanentia parum exſiccatur & coquitur ad dimidium c. ſ. q. ▽ ſimpl. in fine edulcoratur cum rob paſſularum majorum & min. exacinat: ſem. aniſi fœniculi adddantur, ſi ventriculus debilis ſit, ſic fit decoctum ſecundarium & Bochetum. Locô ▽ ſimplicis in primô decoctô in uſum venire poſſunt ▽ appropriatæ ut fumariæ & ſcabioſæ in Lue Gallicâ.

℞. *Decoct. Pini ℥iii. vel iv.*
Eſſent. lignor.
fumar. ana ℥i.

D. S. Schweißtranck auf 1mal.

Decoctum in Phthiſi.

℞. *Rad. Chin. ponderos. ℥iij.*
Infund. in ▽ tuſſilag.
veron.
ſcabios. ana lib. j.

Stent in infuſ. per 24. horas, poſteà in vitrô clauſô bulliant, imponatur alembicus & coquatur, edulc.
Syr. tuſſilag.
ſcabios.
piloſell. ana q. ſ.
Rob. paſſul. q. ſ.

Cola per manicam Hippocratis ac filtra.

D. S. Sonderlich Claret gegen den Huſten.

Decoctum ad Catharros.

℞. *Ras. ligni ſaſſafr. ℥iii.*
Antophyll. ℥ii.
Caſſiæ ligneæ veræ ℥ß.
Infund. in ▽ ſalv.
roriſmar.
☿rialis ana lib. j.

Stent in infus. per noctem in vitrô clauſô in locô calido, coq. deinde & colentur, edulcor. Syr. de canella.

D. S. Sonderlicher Tranck. Dos. ab ℥viij. ad x.

Decoctum contra Epilepſiam.

℞. *Ras. ligni ſancti ℥iii.*
viſci quercini
tiliæ ana ℥i.
ligni Rhodii
buxi
ſaſſafras ana ℥i.

Infun-

Infunde in ſ. q. ▽ *flor. tiliæ*
lil. convall.
ceraſ. nigror.
adde ♀ ⊕ *epileptici parum,*
Stent in infuſ. per aliquot dies, poſteà coque in vitrô, appoſito alembico, coletur & deſtillatum affundatur, edulcora Syr. flor. Pæon. q. ſ.
D. S. Sonderlicher Tranck gegen die ſchwehre Noht.

℞. *Lign. Nephrit. &c.*

Probitas cognoſcitur, wenn man es anſiehet/ſiehet es gelb/hält man es aber gegen Schatten/ wird es blau. Cœruleum quoque fit in coquendo.

Decoctum in Calculo:

℞. *Lign. Nephrit. S. Sant. cœrul.* ℥iv.
Adſperge ♀ ⊖ ℥i. *affunde ſ. q.*
▽ *ononid.*
frag.
ſaxifrag. ana
Stent in infuſô per dies aliquot in vitrò benè clauſô, poſteà leniter coque & filtra.
S. Sonderlicher Tranck. Dos. ℥iij. Manè & pomeridie hora 4ta.

In dyſenteriâ poteſt fieri decoctum ex lignô lentiſcinô, maſtiche & ſubere.

in calculô & Gonorrhœâ ex ligno juniperi.

Decoctum Pectorale pro potu ordinariô.

℞. *Liquiritiæ raſæ*
fœniculi ana ℥ß.
Sem. 4. frig. min. ana ℥ii.
cydon.
fœnic. ana ℥iß.
Sebeſt.
Jujub. ana N. xii.
Paſſul. maj. & min. ana ℥i.
Dactyl.
Caryc. ping. ana N. v.
Gummi Arab.
Fragac. ana ℥ß.
Flor. cord. ana pug. j.

Pulveris. & Contus. groſſo modô coque in ▽ fontan. puriſſima lib. IV. ad 4. partis comſumpt. coletur ad uſum ſingulis horis, ſi neceſſitas urgeat.

Caput X.

De DECOCTO GALLI & DESTILLATO INSTAURANTE.

G*Allus* fit *decrepitus*, quia ſenes nitroſitate ſcatent, habentque vim laxandi, quod in junioribus non eſt, vid. *Ferdinandus Epiphanius in Conſil. de re cibar. & Claudinus de ingreſſu ad infirmos.*

Unicâ vice decoctum totum coquendum non eſt, ſed pars ejus ſaltem quarta, quia hæc decocta paucis diebus ſervari poſſunt â corruptione, *vid. Corteſium.*

In modulô quoque ſpecies impenduntur & ſimul cum carne coquuntur: In fine coctionis ea, quæ medicamen-

camentoſa ſunt, adduntur, v. g. rad. Chin. ſarſaparillæ aut in melancholiâ, ubi materia ♀rea viſcoſa eſt pro reſeratione. Dos. ad ℥vj.

Corteſius quidem planè rejicit decocta hæc, ſed ipſe ſe refutat, dum dicit in *Pharmacop. Meſſanenſi fol.* 206. ſe duas curaſſe Nobiles Matronas beneficiô hujus decocti. In Colicâ cum felici ſucceſſu exhibuit & curavit Nobiliſſimam Matronam, quæ per totum menſem nullum alvi beneficium habuit. Item unam Iliacâ paſſione ſeu miſerere mei laborantem, dedit partem claram decocti per ſuperiora, per inferiora partem craſſam ac fœculentam pro clyſtere.

De Deſtillato Inſtaurante.

Aqua Caponis cum Recentioribus meritò rejicitur ſi deſtilletur, quia ſolùm ♐ per alembicum tranſcendit, optimâ remanente in fundo, quia ob gravitatem aſcendere non poteſt, phlegma autem non reſtaurat; ideò melius decoctum & non deſtillatum ſumitur. Germanicè dicitur Krafft-Suppe.

Conſervæ quoque addi poſſunt hiſce; *in cordis affectibus* cordialia addantur, præcipuè cor cervinum & ſuillum, quæ proſunt quoque egregiè in cordis palpitatione.

Ex pedibus vituli optimum fit in dyſenteriâ decoctum roborans.

Phthiſicis, quod *ex carne teſtudinum* eſt oſtrearum fit, maximè conducit.

In juſculis quoque *diſſolvi poſſunt* magiſteria ſolubilia, liquor corallorum, perlarum. It. Confectio alkermes. Hic melius ſumuntur magiſteria, quàm corpora cruda.

Euſtachius peculiarem Tractatum ſcripſit *de confectione alkermes.*

Paratur quoque optimè ex carne aſſatâ, quod etiam in nodulô liberè impenditur. Vid. *Ranchinus de affectibus ſenum.*

Decoctum Galli in Malo Hypochondriacô & Scorbutô.

℞. *Herb. cochl.*
naſturt.
cuſcut.
*fumar. ana M*ß.
Flor. borrag.
bugloſſ.
epat. nob.
geniſtæ
cichor. ana p. ij.
Cort. cappar.
tamariſc. ana ℥ij.
Fol. ſennæ ſine ſtip. ℥i.
Rad. polypod.
elleb. nigri ana ℥vi.
Sem. aniſi ℨiß.
Paſſul. maj. exacinat.
min. ana ℥ß.
Crem. ♀ *albiſſ.* ℥iij.

Inciſa & Contuſa ſ. a. indantur Ventri Galli decrepiti, vel impendantur in nodulô, & coquantur ad deciſionem carnis ab oſſibus, juſculi exhibeantur ℥iij. vel iv. Majoris efficaciæ ergò inſtill. ℞ ♂, ♎ aper. Penoti q. ſ. in quavis doſi.

Deco-

Decoctum Galli in Affectibus Pectoris.

℞. *Herb. marrubii*
Fol. Tuſſilag.
Herb. hyſſop.
ſcabios.
*ſalviæ ana m*ß.
Flor. ſcabios.
helenii ana p. ij.
Rad. helen.
ireos Florent.
tuſſilag. ana ℥ß.
Mechoacannæ albiſſ. ℥i.
Sem. carthami ʒvi.
Agar. albiſſ. ʒiij.
Paſſul. minor. ʒvj.
Jujul. N. xii.

Coq. cum Gallô decrepitô & juſculum â pinguedine ſeparetur. Convenit ubi adeſt pituita viſcida, lenta, in affectibus pectoris.

CAPUT XI.

De GELATINIS.

Gelatina CC. paratur vel cum aquis, vel cum aceto; in omnibus morbis malignis & aliis poteſt uſurpari pro expulſione. Quæ cum acetô fit, eſt alba, & tingi poteſt floribus roſarum tunicæ, borraginis, bugloſſæ & ſic melioris & coloris & efficaciæ. Præparatur quoque cum ▽ & ſuccô citri ad ana. Facilè diſſolvitur in liquore, unde puerulis optimè propinari poterit.

Præparari poteſt hoc modô:

℞. *Cornu Cervi crudi raſpati* ℥vj.
Aceti vini optimi ℥ix.
Succi citri depur. ℥iij.
Macis
Croci Orient. ana ʒii.
Caryoph.
Cinamomi
Aniſi ana ʒiß.

Contunde in Mortariô & miſce, indantur vitro & coquantur ad horæ quadrantem: Poſteà calidè coletur per linteum & purgetur ab impuritatibus: Addantur ſacchari candi ℥iv. *Quidam in principiô ſtatim ſaccharum* addunt, ſed melius additur in fine poſt extractionem, quia alioquin impeditur. Hæc gelatina flaveſcit ob crocum: Poſſunt quoque flores calendulæ addi.

In febribus malignis optima gelatina præparari poteſt ex raſura CC. cum rad. ſcorzoneræ flor. borrag. bugloſſæ, roſarum rubrarum violarum, tunicæ. It. papav. errat. & fumariæ: Erit hæc gelatina rubra.

In Dyſenteria optima paratur ex raſurâ CC. cum rad. ſcorzon. eboris, Priapi Cervi, ceti, tauri, rad. plantag. conſolid. flor. roſ. rubr. It. Papav. rhœad. acetô & ſuccô granatorum.

In *Affectibus Capitis* Epilepſiâ &c. Gelatina præparari poteſt ex raſurâ cranii humani, cum raſ. ung. alcis. it. Floribus Pœoniæ.

Gelatinæ *doſis* eſt â ʒj. ad ʒß. in juſculô carnis. Vel diſſolvitur in cereviſiâ:

℞. *Rad. conſolid. maj. Mj.*
ſem. cyd. ʒij.
Coq. ad conſiſtentiam gelatinæ.

CAPUT XII.

De
BOLIS.

Cum extractis liquidioribus formari quoque poſſunt boli vel extracta involvantur ſaccharo.

Præſcribuntur quoque *boli confortantes* poſt ſudorem.

In Dyſenteriâ præſcribi poteſt bolus ex raſurâ Priapi Cervi, ex rob de cornô, crocô & adſtring. laudanô opiatô.

Somnifera melius præſcribuntur in formâ boli vel pilularum, quàm potiones, cum diutius hæreant illa in ventriculô.

Boli Purgantes.

℞. *Conſerva roſ. ⊖lat.*
violarum ana ʒi.
Pulv. cathol. purg. ℈i.
∽ roſ. gutt. iij.
F. l. a. Bolus.

S. Purgier-Zucker auf 1 mal.

In Capitis affectibus.

℞. *Conſ. beton. ʒi.*
Pulv. cathol. purg. ℈i.
cryſtall. min. ♄ gr. iij.
c. ſ. q. ſyrup. de beton.
F. l. a. Bolus.

S. Purgierender Hauptzucker auf einmal.

Sic quoq; in aliis affectibus ſumantur conſervæ partibus appropriatæ cum pulvere catholicæ vel aliis purgantibus convenientibus & appropriatis.

In Scabie.

℞. *Conſerv. fumar. ʒi.*
Pulv. cathol. purg. ℈i.
☿ dulc. ritè præp. gr. xv.
c. ſ. q. ſyr. de fum.
F. l. a. Bolus.

S. Purgierzucker auf einmal.

℞. *Spec. elect. roſ. ʒi.*
ſyr. roſ. ſolut. &
Man. Chriſti perlat. ana q. s.
Pro efformandô Bolô.

S. Purgierzucker auf einmal in omnibus affectibus.

℞. *Spec. elect. roſ. ʒi.*
Conſerv. roſ. ʒij.
∽ roſarum g. iv.
F. l. a. Bolus. S. Ut ſuprà.

℞. *Pulp. paſſul. ʒi.*
Pulv. cathol. ℈i.
elæoſacch. cinamomi gr. v.
ſacchari parum.
F. l. a. Bolus. S. Ut ſuprà.

℞. *Elect. roſati ʒiij.*
c. ſ. q. ſacchari vel man. Chriſti.
F. l. a. Bolus.

S. Purgierzucker auf einmal.

℞. *Pulv. ſennæ montagn. vel Sennert. ʒi.*
conſerv. fum. ʒii.
∞ ſtill. cinam. g. ij.

ſyr. de

ſyr. de pom. laxativi q. ſ.
F. Bolus.
S. Purgierzucker auf 1 mal.
℞. *Conſervæ chamæp.*
chamædr. ana ʒi.
Spec. diajal. Mynſ. ʒß.
D.S. Purgierender Bolus. F. c. ſyr. de beton. in affectibus articulorum.
℞. *Pulv. cathol. purg. ℈i.*
ſacch. ʒß.
∽ roſ. gutt. iv. c.
ſyr. roſ. q. s.
F. Bolus.
℞. *Diacydon. pellucid. purg. ʒi. vel ʒii.*
S. Purgierlattwerg auf 1 mal.
℞. *Diacydon. lucid. ſimpl. ʒi.*
Calefiat ad △, addatur reſin. cathol. purg. gr. xii.
D.S. Purgierender Zucker auf einmal.
℞. *Reſin. ſcammon. ℈ß.*
conſerv. roſ. ʒß.
∽ roſ. gutt. iv.
F. l. a. Bolus.
S. Purgierender Zucker.
℞. *Elect. diacartham. ℈ij.*
c. ſ. q. ſacchari.
F. l. a. Bolus.
℞. *Extract. melanagog. ℈i.*
helleb. nigr. gr. vi.
c. ſ. q. Conſerv. fumar. & ſyr. de pom.
F. l. a. Bolus.
D.S. Purgierzucker auf einmal in affectibus melancholicis.
℞. *Extract. Rhabarb. ℈ß.*
ſcammon. roſ. gr. viij.
c. ſ. q. ſacchari & ſyr. roſ.
F. l. a. Bolus.

℞. *Extract. eſul. ℈ß.*
mag. gummi de Peru gr. iv.
Conſerv. flor. Perſic. q. ſ.
c. ſ. q. ſyr. flor. Perſ.
F. l. a. Bolus.
℞. *Thereb. Cyprin. in ▽ alk. lot. ʒii.*
☿ dulc. ritè præp. gr. xv.
Pulp. caſſ. q. ſ.
F. l. a. Bolus.
S. Purgierzucker auf einmal. Prodeſt in gonorrhœâ.
℞. *Tereb. ▽ roſ. lot. ʒii.*
ſyr. diajalap. Mynſ. ʒß.
c. ſ. q. ſacchari.
F. l. a. Bolus.
S. Zucker auf einmal in gonorrhœam.

Boli poſt purgationem confortantes.

℞. *Conſerv. flor. cichor. ʒiß.*
ſpec. diatrion ſantal. ʒi.
ſyr. roſ. q. ſ.
F. Bolus.
S. Stärckzucker auf einmal.
℞. *Conſerv. flor. cichor. ʒi.*
Pulv. epat. rubr. ℈i.
ſyr. roſ. q. ſ.
F. l. a. Bolus.
S. Leberſtärckender Zucker.
℞. *Conſerv. roſ. ⊕ lat. ʒi.*
ſpec. diatrion ſant.
ebor. ſine △ ana ℈i.
ſyr. roſ.
de canellâ ana parum
F. l. a. Bolus.
S. Stärckender Zucker.
℞. *Conſerv. de fumar. ʒiß.*
Pulv. cachect. Quercet. ʒi.
conf. alkermes gr. viij.
c. ſ. q.

c.ſ.q. ſyr. de pom. Borsdorff.
F. l. a. Bolus.
S. Stärckzucker. Poſt Purgationem in affectibus melancholicis.

Boli Sudoriferi.

℞. *Rob. ſambuci ℥i.*
CC. ſine △
♁ diaphoret. ana ℈i.
cum ⁓ flor. ſambuci g. vi.
F. l. a. Bolus.
S. Schweißtreibender Bolus, in eryſipelate.
℞. *Conſerv. fum. ℥i.*
♁ diaph. ℈i.
c.ſ.q. ſyr. de fum. ſimpl.
F. l. a. Bolus.
S. Schweißtreibend und Blutreinigender Bolus.
In ſcabie & aliis affectibus, ubi expulſione opus.
℞. *Rob ſambuci ℈ii.*
ſucc. fumar. inſpiſſ. ℈i.
♁ diaphoret. ℈i.
F. l. a. Bolus.
S. Schweißaustreibend und blutreinigender Bolus.

Bolus Secretus D. Timæi in ſingultu & vomitu.

℞. *Theriac. Androm. ℈ij.*
Lign. aloës ℈i.
☋ macis g. ij.
laud. opiat. g. i. vel ij.
F. l. a. Bolus.
S. Stärckzucker.

Bolus Confortans in Febribus Malignis.

℞. *Conſerv. pulp. citri ℥i.*
confect. alkerm. ℈i.
oſſ. de corde cervi gr. viij.
F. l. a. Bolus.
S. Hertzſtärckender Bolus auf 1 mal.

Bolus in Hypercatharſi.

℞. *Extr. theriacal. ℈ß.*
laud. opiati gr. ij.
c.ſ.q. ſacchari.
F. Bolus.
S. Zucker gegen das Brechen.
℞. *Conſerv. ſymphiti ℥i.*
Lapidi hæmat. præp. ℈i.
Croc. ♂ adſtring. ℈ß.
c.ſ.q. ſacch.
F. l. a. Bolus. Prodeſt magnoperè in dyſenteriâ.

Boli narcotici ſeu Somniferi.

℞. *Conſerv. beton. ℈iiß.*
laud. opiati gr. ij. vel iij.
cum ſyrup. de beton.
F. l. a. Bolus.
D. In affectibus capitis vehementibus & agrypniâ.
℞. *Conſerv. ſcord. ℈i.*
Extr. ther. gr. vii. vel
laud. op. gr. ij. vel iij.
c.ſ.q. ſyr. citri
F. l. a. Bolus.
D. in febribus malignis, ubi adeſt agrypniâ.
℞. *Conſerv. flor. hyper. ℈ii.*
Laud. opiat. gr. iij.
F. l. a. Bolus. Prodeſt præcipuè in mania.
℞. *Conſerv. tuſſilag. ℥i.*
Laud. opiati gr. ii vel iij.
F. l. a. Bolus. Prodeſt hic in catharris ſalſis.

CAP. XIII.

De
ELECTUARIIS ſeu OPIATIS.

In *nimiâ caliditate hepatis* ac omnibus ejus obſtructionibus:

℞. *Conſerv. flor. cich.* ℥iß.
Rad. cichor. ℥i.
Spec. diatrion. ſantal. ʒiij.
pulv. epat. rub. ʒii.
c. ſ. q. ſyr. de cich.
F. l. a. Electuarium.

S. Eröffnende Leber-Lattwerg.

In *affectibus melancholicis*, ubi humectatione, apertione & corroboratione eſt opus:

℞. *Conſerv. flor. borrag.*
bugloſſ.
meliſſ. ana ℥i.
enul. ℥ß.
croc. ♂ aperit. cum ⊖ libus ʒß
pulv. cach. Quercet. ʒii.
cum Syrup. flor. borrag.
F. l. a. Electuarium.

S. Eröffnende Lattwerg.

Flores & radices enulæ mirè extolluntur â Sennertô pro cordiali: Sanguinem quoque purificant, aperiunt, pulmonibus conducunt.

In ſcorbutô.

℞. *Conſerv. cochl.*
naſturt. ana ℥i.
pulp. citri ℥ß.
calami aromat. ʒiij.
Croci ♂ cum ⊖ ʒß.
pulv. cach. Quercet. ʒii.
c. ſ. q. ſyr. de ſcelotyrb. Foreſti
F. l. a. Electuarium.

S. Lattwerg.

Ad hunc modum in aliis affectibus parari quoque poſſunt opiata, v. g. *in Morbô virgineô* ex conſervâ meliſſæ, flor. cheiri cum crocô ♂ uterino:

℞. *Pulv. cathol. purg.* ʒii.
Conſerv. flor. borrag.
bugl.
violarum
roſarum ⊖ latar.
ana ʒii.
Conf. alkerm. ʒi.
c. ſ. q. ſyrup. ros.
F. l. a. Electuarium.

adde ⁓ *ros.* ℈i.

S. Laxierlattwerg auf etlichmal.

℞. *Conſerv. flor. borrag.*
bugl. ana ʒii.
Pulp. citri ʒiß.
Pulv. diajal. Myns. ʒii.
cort. citri condit. inciſ. ʒi.
c. ſ. q. Syr. cort. citri.
F. l. a. Electuarium.

S. Purgierlattwerg auf 3. oder 4mal.

Purgans in affectibus melancholicis, ubi humectatione opus eſt.

℞. *Rob. paſſularum* ℥iß.
pomor. Borſd. ʒvi.
Pulv. ſennæ D. Sennerti ʒß.
c. ſ. q. Syr. de pom. laxat.
F. l. a. Electuarium.

S. Purgierlattwerg.

Ad præſervationem & curationem Arthritidis ſingulare.

℞. *Conſerv. chamadr.*
chamap. ana ℥ß.
Pulv. antipod. Paracelſi vel Crollii ʒiii.
Mag. gummi de Peru ℈i.
c. ſ. q. Syr. de beton.
F. l. a. Electuarium.
S. Purgierende Glieder-Lattwerg.

Purificans Sanguinem.

℞. *Conſerv. fumar. ℥ii.*
flor. helen. ℥i.
Rad. helen. condit. ʒvi.
Succi fum. inſpiſſ. ℥ß.
♁ diaphoret. ʒii.
c. ſ. q. Syr. de fumar. ſimpl.
F. l. a. Electuarium.
S. Blutreinigende Lattwerg.

Prodeſt in ſcabie & omnibus impuritatibus ſanguinis. Sic etiam poteſt uſurpari in lue ♀reâ, ſi addatur extractum lignorum.

Electuarium lætificans cor.

℞. *Conſerva borrag.*
bugloſſæ ana ℥i.
Spec. lætif. Galeni
Rhas. ana ʒi.
⁓ meliſſæ ℈iß.
c. ſ. q. Syrup. flor. tunic. vel borrag.
F. Electuarium. Prodeſt in affectibus melancholicis.

Electuarium confortans caput & memoriam.

℞. *Conſerv. florum beton. ℥iß.*
anthos
lavend.
ſalviæ ana ℥ß.
Myrobalan. cond. ℥ß.
Nuc. Ind. cond. ʒiii.
Conf. alkerm. ʒiß.
⁓ lil. convall.
ceras. nigr. ana ʒi.
Syr. de beton. q. s.
S. Hauptſtärckende Lattwerg.

In ſputô ſanguinis.

℞. *Conſerv. ſymphiti ℥ii.*
Lap. hæmat. præp. ʒii.
Sem. pap. alb. ℥ß.
c. ſ. q. Syr. de ſymph. Fernel.
F. l. a. Electuarium.
S. Blutreinigende Lattwerg.

Electuarium in Phthiſi.

℞. *Conſerv. ros. antiq. ʒiß.*
hed. terr.
botryos
coſti ana ʒvi.
Pulv. haly contra phthiſin rec. ʒii.
Cin. ♋ ʒiß.
c. ſ. q. Syr. de ſymph. Fernel. aut hed. terr.
F. l. a. Elect.
S. Lungen-Lattwerg.

Electuarium Stomachale confortans.

℞. *Conſerv. Menth. ʒiß.*
Rad. calam. arom. cond. ʒvi.
Zingib. condit. ʒiij.
Pulv. rad. Aron. cum vino præp. ʒiiß.
⁓ menth. ℥ß.
c. ſ. q. Syr. conſervativi rad. cal. arom.
F. l. a. Electuarium.
S. Magenerwärmende und ſtärckende Lattwerg.

In dy-

In Dyſenteriâ.

℞. *Conſerv. ſymphit.* ℥iß.
Rob de corno
prun. ſylv. ana ℥ß.
Raſur. Priapi cervi vel ceti ℥iij
Pulv. ſtipt. Crollii
Lap. hamat. præp. ana ʒi.
c. ſ. q. Syr. de ſymph. Fernel.
F. l. a. Electuarium.
S. Anhaltende und heilende Lattwerg.

Electuarium Stimulans ♀ & confortans.

℞. *Elect. diaſatyr.* ℥iß.
Rad. eryngii condit.
ſatyr. condit. ana ℥ß.
ſang. Galli nō caſtr. ac laſciv. ℥i.
Succolad. Ind. ℥vi.
c. ſ. q. ſyr. conſerv. rad. ſatyr.
F. l. a. Electuarium.

Pro Ditioribus addatur eſſentia ſanguinis Satyr. & aliquot guttæ eſſentiæ ambræ. Commendatur quoque Electuarium pacificans Mynſichti. It, Spiritus ſanguinis Galli.

CAPUT XIV.

De *LOCH ſeu ECLEGMATE.*

R*Ec. Loch ad aſthma uſitat. ſeu de ſquillâ compos.* ℥ij.
Pulv. rad. Aron. cum vinô præp. ʒiij.
c. ſ. q. Syrup. de marrub.
F. l. a. Loch.
S. Dicker Safft gegen den kurtzen Athem.

Radix ari & fœcula ejus mirè commendatur in aſthmate, *vid. Horſtii Obſervat.*

℞. *Loch ad aſthma* ℥ii.
Fæcul. Aronis ʒii.
ireos
Mag. benz. ana ʒiß.
c. ſ. q. ſyr. de marrubiô
F. Loch.
S. Dicker Safft gegen die Engbrüſtigkeit.

℞. *Loch de caulibus* ℥ii.
ſyr. contra raucedinem ſeu de eryſimo Lobelii ℥iß.
Succi liquiritiæ ʒi.
S. Dicker Safft gegen die Heiſerkeit.

Proſunt hæc omnia in aſthmate & affectibus Pulmonum.

℞. *Loch ſan. & expert.*
de Pino
pulm. vulp. ana ℥i.
Pulv. Haly contr. Phthiſ. rec. diſp. ʒiij.
ſyr. de hed. terreſtr. q. ſ.
S. Dicker Safft gegen die Schwindſucht.

℞. *Electuar. reſumptiv.*
Loch de Pino ana ℥i.
Pulm. vulp.
ſan. & Expert. ana ℥ß.
Conſerv. botryos ʒvi.
c. ſ. q. Syrup. de Tuſſilag.
F. Loch.
S. Bruſtſafft gegen die Schwindigkeit.
D. cum baculô liquiritiæ.

 ℞. *Loch*

℞. *Loch de farfara ℥ii.*
Fæc. Aronis ℥iß.
Pul. Pectoralis D. Mich. ℥ij.
c. ſ. q. Syr. de hyſſopo & farf. ana M.
S. Safft gegen den Huſten/ in Phthiſi.
℞. *Loch de portulacâ ℥ii.*
Pulv. contra hæmoptyſin Heurnii (qui habetur in commentario ad Hippocratis Aphoriſmos) ℥iij.
c. ſ. q. Syr. de portulacâ & ſymph. Fernel.
F. l. a. Loch.
S. Safft gegen das Blutauswerffen.
℞. *Loch de papav. ℥iij.*
Succin. præp.
Boli Armen. præp. ana ℥ii.
c. ſ. q. Syr. de papav. ſimpl.
F. l. a. Loch.
S. Safft gegen die ſaltzige Flüſſe.

Omnia hæc egregiè conducunt in Phthiſi.

Caput XV.

De CONSERVIS & CONDITIS.

REc. *Conſerv. flor. borrag.*
bugloſſ.
meliſſ. ana ℥i.
Pulv. cordial. temper. ℥iß.
c. ſ. q. Syr. flor. tunicæ
F. l. a. Electuarium in formâ conditi.
S. Hertzſtärckender Zucker.
℞. *Conſerv. flor. borrag.*
bugloſſ.
tunicæ
meliſſæ ana ℥i.
Cortic. citri condit. ℥ij.
Confect. alkerm. ℥ii. F. l. a.
c. ſ. q. Syr. flor. tunic.
F. Mixt.
S. Hertzſtärckender Zucker.
℞. *Conſerv. rad. cichor.*
flor. cich. ana ℥i.
Lactuc. condit. ℥vi.
Conſerv. roſ. ⊕ lat.
viol. ⊕ lat. ana ℥ß.
Spec. diatrion. ſantal.
Ebor. ſine △ ana ℥iß.
Cum ſ. q. ſyr. conſervativ. rad. cichor.
F. l. a. Conſerva.
S. Leberzucker.
℞. *Conſerv. menthæ ℥ij.*
Nuc. Indic. condit. ℥iij.
Rad. calami aromat. condit. ℥ß
Zingib. condit. ℥iij.
c. ſ. q. ſyr. de menthâ.
F. l. a. Electuar.
S. Magenſtärckend-Erwärmender Zucker auf etlichmal.
℞. *Conſerv. roſ. ⊕ lat.*
viol. ⊕ lat. ana ℥i.
Spec. diarrhodon Abbat.
Ebor. ſine △ ana ℥i.
Epat. compoſ. ℥i.
ſyr. de ſucco citri q. ſ.
F. Mixt. inſtar conſervæ.
S. Magen- und Leberſtärckender Zucker.
℞. *Conſerv. flor. tunicæ*
borrag.
bugloſſ.
meliſſæ ana ℥i.
Pulp. citræ ℥ß.

Pulv.

Pulv. analept. Mindereri ℈ij.
c.ſ.q. ſyr. flor. tunicæ.
F. l. a. Conf.
S. Hertzſtärckender Zucker.

Cap. XVI.

De
MORSULIS, PASTA REGIA PANDALEONE, PANE MARTIO & PINEOLATO.

MARMELADA quoque huc refertur. It. Succolada, die in Schächtlein gegoſſen wird. De SUCCOLADA *vid. D. Volkammerus.*

Paſta Regia in Phthiſi & Atrophiâ.

℞. *Amygd. dulc. in* △ *roſ. macerat, donec rancorem amittant.* ℥ij.
Nucl. pinear.
piſtacear. in ▽ *roſ. macerat. ana* ʒvi.
Contunde ſimul in Mortariô lapideô, addantur ſpecier. diatragacant. frigid. recent. diſp. ʒß.
▽ *roſ. vel Pulm. vituli vel alterius appropriatæ q. s.*
F. l. a. Paſta.
S. Dicke Stärcklattwerg.

℞. *Amygd. dulc. excortic. cum Piſtac. ana* ℥i.
Pulp. paſſul.
Dactyl.
Ficuum ana ʒß.
Spec. diatragacanth. frigid.
Pulv. Haly contra Phthiſin ana ʒij.
c.ſ.q. ſyr. de jujub.
F. l. a. Paſta.

In Hecticâ & Atrophiâ, ad promovendum ſputum.

℞. *Conſerv. capillor.*
hyſſopi ana ʒvi.
Spec. diaireos ʒij.
Fæcul. Aron. ʒi.
cum ſ. q. Rob. paſſular.
F. l. a. Paſta pro expectoratione.
S. Dicke Lattwerg.

℞. *Spec. diarrhodon Abbatis* ʒß.
diambr. complet. ʒij.
Sacchari in ▽ *roſar. ſolut.* ℥v.
F. Morſuli.
S. Leberſtärckende Morſellen.

PANDALEONES.

℞. *Spec. diaireos ſimpl.* ʒiß.
diatrag. frigid. ʒij.
Fæcul. Aronis ʒi.
c.ſ.q. Sacchari in ▽ *ſcabios. & tuſſilag. ſolut.*
F. l. a. Pandaleon.

℞. *Pulv. pector. D. Mich.* ʒij.
Fæc. Aron. ʒi.
c.ſ.q. Sacchari in ▽ *pulm. vituli diſſoluti.*
F. l. a. Pandaleon, in tuſſi maximè proficuum.

℞. *Conſerv. flor. enulæ*
hyſſopi ana ʒß.
Spec. diair. ʒiß.
Mag. benz. ℈ij.
c.ſ.q. ſacch. in ▽ *hyſſopi ſolati.*
F. l. a. Pandaleon. In aſthmate conducit.

PANIS MARTIUS.

Vid. *Schröd. in Pharmacop. & Zvvelf.* It. *Diſpenſatorium Auguſtanum.*

℞. *Amygd. dulc. excortic. lib. ß.*
Spec. diamarg. frigid. rec. diſpenſ. ℥ij.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *roſ. ſoluti.*
F. l. a. Panis Martius.

S. Hertzſtärckende Marcipan.

℞. *Amygd. dulc. rec. excort.* ℥ij.
ſem. 4. frigid. maj. excortic. & non rancid. ana ℥iii.
Nucl. pini rec. ℥i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *melon. & roſar. ſolut.*
F. l. a. Panis Martius.

S. Kühlend Marcipan.

Panis Martius Purgans.

℞. *Mechoacanæ albiſſ.* ℥iij.
ſcammon. ♀*rati gr. xii.*
c. ſ. q. amygd. ambros. & ſacchari
F. l. a. Panes Martii N. iij.

S. Purgier-Marcipan.

℞. *Pulv. cathol. purg.* ℥i.
c. ſ. q. Amygd. ambros. & ſacch.
F. l. a. Panis Martius.

S. Marcipan auf 3 mal.

Optimè convenit mechoacanna pueris, quia vermes ſimul necat.

℞. *Mechoacannæ albiſſ.* ℥ii.
Rad. jalappæ ℥i.
c. ſ. q. Sacchari & amygdal. dulc.
F. Panes Martii N. iij.

Notetur, quod in hiſce & ſimilibus purgantibus doſis ponderata debeat miſceri uni parti maſſæ, non vero cum totâ maſsâ totus pulvis purgans, inæqualiter enim contingere poteſt.

PINEOLATA

Album, vulgare & viride vid. in *Diſpenſatorio Auguſtanô.*

℞. *Nucl. Pineor. non rancid.* ℥iij.
Amygdal. dulc. excort. ℥ii.
Flor. ros. rubr. ℥ii.
Piſtaceor. ℥i.
Santal. citrin.
Cinamomi ana ℈ß.
Sacchari in ▽ *ros. ſolut. q. ſ.*

Pro pineolato.

MORSULI PURGANTES & ROBORANTES.

℞. *Pulv. jalappæ* ℥vi.
Cryſtall. ♀ ℥ii.
Flaved. cortic. citri recent. inciſ. ℥ii.
Succ. berb. ℥iß.
Sacchari ℥vi.
F. l. a. Morſuli. Illinantur ♂ cinamomi.

S. Purgier-Morſellen.

NB. Si oleis corrigamus purgantia, tunc doſis fit minor & ipſa purgantia gratiora.

℞. *Spec. pro morſul. Imperat.* ℥ß.
Reſin. cathol. ℥iii. *vel jalappæ* ℥iij.

Diſſolv. reſina cum ſemine melonum excorticato & ▽ roſarum. Poſtea.

c. ſ. q. ſacchari
F. Morſuli.

S. Purgier-Morſellen.

℞. *Pulv. Mechoacannæ albiſſ.* ℥ii.
cholagog. Quercet. ℥ß.
ſcammon. ♀*rati* ℈i.
ſacchari in ▽ *flor. cich. diſſolut.*
F. Morſuli.

S. Purgier-Morſellen.

℞. Con-

℞. *Conſerv. flor. borrag.*
bugloſſ. ana ℥ii.
Pulv. ſennæ Montagn. ℥ß.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ cinamom. borrag. ſolut.

F. Morſuli.

Pro Ditioribus ac delicatioribus addantur ℥ij. confect. alkermes in affectibus bilioſis.

℞. *Conſerv. flor. cichor. ℥iii.*
Pulv. cholag. Quercet. ℥ß.
ſcam. ♀rati ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ flor. cichor. diſſoluti.

F. Morſuli.

S. Purgier-Morſellen.

In Arthritide.

℞. *Conſerv. chamædr.*
chamæp. ana ℥ii.
Elect. caryocoſt. ℥ß.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ flor. hypericonis ſol.

F. l. a. Morſuli.

D. S. Sonderlich Glieder purgierende Morſellen.

℞. *Pulv. cachect. Quercet. ℥ii.*
Croci ♂ aperitivi ℥ij.
Fæc. Aronis ℥iß.
Eboris ſine △ ℈iv.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ aperit. ſolut.

F. l. a. Morſuli.

Adſperg. ♉ ſtill. cinamomi & macis.

S. Eröffnende und ſtärckende Morſellen.

In cachexia Virginum poſſunt uſurpari: It. in obſtructionibus viſcerum Doſis omnium eſt, ℥ij.

℞. *Jalappæ ℥i.*
Diagrid. ♀rati ℥ii.
ſacchari in ▽ fumar. & fœnic. ſoluti ℥iv. Adde in fine
♉ caryophill.
aniſi ana g. iij.

F. l. a. Morſuli. Quorum ſinguli ponderent ℥ij.

Morſuli roborantes poſt purgationem.

℞. *Species diarrhodon Abbatis*
diatrion Santalon ana ℥ij.
Extract. chalyb. ℥ii.
c. ſ. ſacchari in aquâ aperitivâ ſoluti

F. l. a. Morſuli.

S. Eröffnende und ſtärckende Morſellen.

℞. *Conſerv. flor. cichor.*
Rad. cichor. ana ℥ß.
Spec. diatrion ſantal.
diarrhodon Abbatis
Eboris ſine △ ana ℥i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ flor. cichoris ſoluti.

F. l. a. Morſuli.

S. Leberſtärckende Morſellen.

℞. *Spec. pro Morſul. Imperat. ℥ij.*
Calami aromat. conditi ℥ij.
Pulv. ſtomach. Quercet. ℥ij.
Extract. calami arom. ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ Aron. Compos. ſoluti.

F. l. a. Morſuli.

S. Magenſtärckende Morſellen.

Adſpergantur ♉ ſtillat. macis vel caryophillorum.

Morſuli Cephalici.

℞. *Conſerv. flor. anthos*
primul. veris
ſalviæ

betoni-

betonicæ ana ℥i.
Specierum diambræ
diamoſchi dul. ana ℈ij.
c.ſ.q. ▽ cephal. ad intra & ſacchari q.ſ.

F. Morſuli.

S. Hauptſtärckende Morſellen.

In ardore ventriculi.

℞. *Cretæ albiſſ. in ▽ portul. lot. vel præparatæ ℥ß.*
Ocul ♋ præp. ℥iß.
Boli Armeni præp. ℈ij.
c.ſ.q. Sacchari in ▽ portul. ſoluti

F. l. a. Morſuli.

S. Morſellen gegen den Sood. Sunt probati.

Pectorales.

℞. *Loch ſani & experti ℥i.*
Pulv. Haly contra Phthiſin recenter diſpenſ. ℥ii.
Fæcul. Irid. Florent. ℥iß.
Flor. ♀ ℥i.
Cum ſ.q. ſacchari in ▽ Pulmon. vituli ſolutæ

F. l. a. Morſuli.

S. Bruſt-Morſellen. Illinantur ⚱ fœniculi.

Morſuli Refectivi.

℞. *Electuar. reſumptivi ℥i.*
Carnis ♋ fluviat. cum ▽ pector. coct. ℥iß.
Pinear. mundat.
Piſtac. ana ʒvi.
Antihect. ʒij.
c.ſ.q. ſacchari in ▽ cinamomi borragin. diſſolut.

F. l. a. Morſuli.

Morſuli ♀ ſtimulantes.

℞. *Succolad. Ind. veræ ℥ß.*
Elect. diaſatyr. ʒvi.
ſang. Galli ℥i.
c.ſ.q. ſacchari in ▽ cinamomi diſſoluti,

F. l. a. Morſuli.

Quidam etiam addunt cerebrum, paſſerum & teſticulos Gallorum.

Caput Confortantes.

℞. *Ambræ Gryſeæ gr. v.*
⚱ cinamomi gutt. xv.
ſacch. candi ℥iij.
c.ſ.q. ▽ lil. convall. ſolut.

F. Morſuli confortantes caput in epilepſiâ.

Morſuli Cratonis è Rhabarbaro & Mannâ.

℞. *Mannæ Calabrinæ ℥ii.*
Diſſolve in ▽ cinamom. & adde
Carnis paſſularum
Myrobal. emblic. condit. ana ℥ß.
Pulv. rhabarb. ▽ cinam. irrovat. ℥ij.
Extr. rhabarb. ℥i.
Sacchari ℥iv.

F. Morſuli. Doſis eſt ad placitum.

℞. *Spec. diarrhod. Abbatis pro morſul. Imper. ana ℥ij.*
Confect. alkerm. ℥i.
ſacchari in ▽ roſ. ſolut. ℥i.

F. Morſuli.

S. Kräfftige Morſellen.

℞. *Morſul. Imperat. lib. ß.*
Diſtemperentur cum ſyrup. acetos. citri ℥iß. & confect. alkerm. ʒβj. reformentur morſuli.

S. Morſellen zum Sauerbrunnen.

℞. *Mor-*

℞. *Morſuli imper. cum conf. alkerm.*
parat. ℥ß.
Spec. Imper. ʒiiß.
Conf. alkerm. complet. ℈v.
Sacch. ℥v.
S. Morſellen bey dem Eſſen Morgends und Abends eine zu eſſen.

CAPUT XVII.

De ROTULIS.

Rotulæ Catarrhales.

REc. *Succini præp.* ʒij.
Maſtich. electi
Thuris ana ʒi.
Spec. diambr.
diamoſch. dulc. ana ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *ſerpilli diſſolut.*
F. l. a. Rotulæ.

Rotulæ contra Epilepſiam.

℞. *Fæcul. Aronis*
Viſci quercini ana ʒi.
Smaragd. præpar.
Mag. epilept. ana ℈ij.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ *epilept. Langii diſſoluti.*
F. l. a. Rotulæ.

Rotulæ in Tuſſi.

℞. *Spec. diaireos* ʒij.
Fæcul. Aronis ʒi.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *tuſſilag. & ſcabioſæ diſſolut.*
F. l. a. Rotulæ.
Adſpergantur ☋ *ſtillat. aniſi. D.*

℞. *Spec. diaireos* ʒiß.
Mag. Benz. ʒi.
Flor. ♀ ℈ii.
Extr. helen. ℈ß.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ *tuſſilag. diſſol.*
F. l. a. Rotulæ.
Adſpergantur ☋ *ſtillat aniſi.*

In Colica.

℞. *Extract. Zedoar.*
cort. aurant. ana ℈ß
Spec. diacum. ʒiß.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *carmin. diſſolut.*
F. l. a. Rotulæ.

Rotulæ contra Peſtem.

℞. *Spec. liberant.* ʒii.
Coſti aromat. veri ʒi.
Flor. ♀ ℈ii.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *Præſervativâ diſſoluti.*
F. l. a. Rotulæ.

℞. *Pulv. Noſtri alexiterii* ʒii.
Extr. theriacal. ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *præſervat. diſſolut.*
F. l. a. Rotulæ.

Rotulæ etiam præparari poſſunt cum Sacchar̂o & ☋ Peſtilentiali Heinſii.

Rotulæ Imperiales Confortantes.

℞. *Confect. alkermes* ʒii.
Mag. cordial. ʒi.
Pulv. cordial. pretioſi ℈ii.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ *cinamom. borragin. & roſ. ſolut.*
F. l. a. Rotulæ.

In debilitatione Hepatis & ventriculi.

℞. *Spec. Diatrhod. Abbatis*
diatrion ſantal. ana ℥i.
Fœcul. Aron.
Ebʿris ſine △ ana ℈ii.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ flor. cichor. diſſolut.
F. l. a. Rotulæ.

Contra vermes.

℞. *Spec. diacin. Myns. ʒii.*
Pulv. corallin. ℈ii.
c. ſ. q. ſacchari in △ Portulac. & hyperici
Diſſolut. F. l. a. Rotulæ.

Rotulæ purgantes contra vermes.

℞. *Pulv. rad. jalappæ ʒi.*
☿ dulc. ritè præp. ℈ii.
Pulv. corallin. ℈ß.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ flor. hyperici ſolut.
F. l. a. Rotulæ.

℞. *Extr. lil. convall. ℈ß.*
rad. Pæon. ℈i.
Spec. diambræ
diarrhodon ana ʒi.
Sacchari albi ſolut. in
▽ lil. convall. ℥iv.
ꝏ rorismar.
lavend. ana g. iv.
F. l. a. Rotulæ confortantes caput, in affectibus ejus frigidis.

Rotulæ ex ſuccino albô.

℞. *Carab. albiſſ. ʒiß.*
Sem. erucæ ʒß.
Spec. diarrhod. Abbat. ʒiß.
diambr.
marg. præpar. ana ʒi.
ꝏ ſem. aniſi ʒß.
▽ vitæ ʒi.
ſacch. albiſſ. in ▽ ceras. nigror. & lavend. diſſolut. ℥vi.
F. l. a. Rotulæ.

Rotulæ Cratonis de Rheô.

℞. *Sacchari in ▽ cinamom. & ros. diſſol. ℥iv.*
Rhabarb. pulveris. & ▽ cinam. aſperſi ʒii.
Extr. rhabarb. ℈ii.
ſucci roſarum ʒi.
Conſerv. ros. parum F. Orbic.
Ponderis ℥j. Dos. Unus & alter.

Ad augendum Lac.

℞. *Margarit. præp. ʒß.*
Corall. rubr. ʒiß.
Fœnic. ℥iiß.
Mac. g. iv.
Sacchari in ▽ nucist. diſſol. lib. j.
M. F. Rotulæ.

℞. *Rad. liquirit. pulveris*
irid. pulv. ana ʒiß.
Flor. ♀ ʒi.
Confect. alkerm. ℈i.
c. ſ. q. ſacchari in ▽ veron. diſſolut.
F. l. a. Rotulæ.
S. Bruſtküchlein.

CAP.

CAP. XVIII.

De *PILULIS.*

Pilulæ Catholicæ.

R*Ec. Extr. Cathol. Andernaci*
panchym. Crollii ana ℈ß.
ſcammon. 🜍*rati gr. v.*
cum Eſſ. ſum. vel Tinct. ♀ ♁*atâ*
F. l. a. Pilulæ.

S. Blutreinigende Pillen.

℞. *Extract. panchymag. Crollii gr. xvi.*
☿ *dulc. ritè par. gr. x. vel xii.*
ſcammon. 🜍*rati gr. vij.*
cum eſſent. ſum. F. l. a.

Pilulæ in Morbis Melancholicis.

℞. *Extract. cholagog. Quercet.* ʒi
trochiſc. alhand. gr. iij.
Cum Elix. Propriet. vel alió liquore appropriatô.
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal/ in affectibus pituitoſis.

Pilulæ Cephalicæ.

℞. *MP. cochiarum* ℈i.
ſcammon. 🜍*rat. gr. vi.*
cum Eſſent. flor. anthos. vel
🝆 *deſtill. majoranæ*
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Extract. cathol.* ℈ß.
ſcammon. 🜍*rat.*
reſin. jalappæ ana gr. v. vel vi.
Extr. cephal. gr. iv.
c. ſ. q. 🝆 *fænic.*
F. l. a. Pil.

S. Augenpillen.

Pilulæ Catharrales.

℞. *MP. de ſuccinô Craton.* ℈i.
ſcammon. 🜍*rati gr. vi.*
cum eſſent. ſuccini vel flor. anthos
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen auf einmal.

℞. *Extr. Cathol. Andernaci* ℈ß.
Mag. ſeu reſin. ſuccini
jalappæ ana gr. vi.
ſcammon. gr. v.
cum 🝆 *majoranæ*
F. l. a. Pilulæ.

S. Sonderliche Flußpillen.

Pilulæ hepaticæ.

℞. *MP. de rhabarb.* ℈i.
ſcammon. roſ. gr. viii.
cum eſſent. hepat. vel agrimon.
F. l. a. Pilulæ.

S. Pillen.

℞. *Extr. Rhabarb.* ℈ß.
rad. cichor. gr. vi.
ſcammon. roſati gr. viij.
cum Eſſent. abſinth.
F. l. a. Pilulæ.

Pilulæ ſpleneticæ.

℞. *MP. de ammon. Quercet.* ℈i.
Extract. helleb. nigri gr. vi.
ſcammon. roſ. gr. viij.
cum eſſent. ſplenis bovis vel ſcolopendr.
F. l. a. Pilulæ.

Pilulæ hypochondriacæ.

℞. *MP. de ammon. Quercet. ℈i.*
Extr. ♂
Scammon. roſ. ana gr. vi.
cum ℞ ♀.
F. l. a. Pilulæ.

Egregias pilulas hypochondriacas deſcribit Schröderus.

Hæ pilulæ & antecedentes poſſunt etiam in ſcorbutô uſurpari, ſi cum ∾ antiſcorbutico compos. vel elix. ſcorbut. vel etiam pro ditioribus cum ☍ ſtillat. cochl.

Pilulæ Matricales.

℞. *MP. fœtid. ℈i.*
Reſin. jalappæ
ſcammon. ♀rati ana gr. v.
cum Eſſent. caſtor. vel elix. uterino cid.
F. l. a. Pilulæ.
S. Purgierende Mutterpillen.
℞. *Extr. cathol. ℈i.*
caſtor. gr. iij.
Fæcul. bryon. gr. v.
Cum Eſſent. caſtor. vel Elix. Uterinô Crollii.
F. Pilulæ.

Pilulæ ad menſes ciendas.

℞. *MP.* ♀ *Quercet.*
de ammon. ana ℈ß.
Extr. ♂ gr. vi.
caſtor. gr. iij.
Cum Elix. uterinô Crollii.
F. l. a. Pilulæ.
S. Sonderliche Pillen.
℞. *Extract. helleb. nigri ℈ß.*
(ſingulare arcanum hîc)
♂ gr. viij.
troch. alband. gr. iij.
Cum Elix. uterinô Crollii
F. l. a. Pilulæ, adſpergantur Fæculâ bryoniæ.
S. Sonderliche Pillen auf 1 mal.
℞. *MP. de ammon. Quercet.*
♀rearum ana ℈ß.
Reſin. jalappæ gr. vi.
Cum Eſſent. arthet.
F. l. a. Pilulæ.
S. Sonderliche Glieder-Pillen.

Pilulæ in Lue Venereâ.

℞. *MP. de fumar. ℈i.*
☿ dulc. ritè præp. gr. xii.
Extr. trochiſc. alband. gr. ij.
Cum ☍ ſtillat. ligni ſancti vel Eſſent. Perſic.
F. Pilulæ.
S. Sonderliche Blutreinigende Pillen.
℞. *Extract. cathol. Andernaci ℈j.*
Arcani corallini gr. iij.
Trochiſc. alband. gr. ij.
c. ☍ lign.
F. l. a. Pilulæ.

Pilulæ Hydropicæ.

℞. *Extr. elaterii gr. viij.*
Mag. gummi de Peru gr. iv.
Troch. alband. gr. j.
F. l. a. Pil. adſperg. ſpec. diatrion ſantalon.
℞. *Extract. elat. gr. vii.*
Mag. gum. de Peru gr. v.
☽ hydragogæ gr. ij.
F. l. a. Pilulæ, adſperg. pulv. jalappæ.

Pilulæ contra Gonorrhœam.

℞. *Tereb. Cypriæ cum ▽ menth. lota ℥ij.*
☿ dul-

☿ *dulcis ℥i.*
Extr. cathol. ℈ij.
F. l. a. Pilulæ inſtar Piſi.
S. Sonderliche Pillen zu den Nieren auf etlichmal.
℞. *Terebinth. Cypriæ ℥i.*
Extr. cathol. ℈ij.
☿ *virid. præcip. gr. viij.*
c. ſ. q. Terebinth.
F. l. a. Pilulæ
S. Pillen auf zweymal

Pilulæ Hyſtericæ appropriatæ.

℞. *Extr. caſtor.*
Rad. angelic. ana gr. v.
Bez. ♃alis gr. vi.
Cum Elix. uterino Crollii
F. l. a. Pil. inſtar Piſi.
S. Sonderliche Pillen.

Pilulæ in Gonorrhœâ, non purgantes, ſed conſolidantes. conf. pag. 54.

℞. *Terebinth. Cypriæ veræ ℥i.*
Extr. contra Gonorrhœam ℥i.
Mag. oſſis ſepiæ (ſing. ſpecif.) ℈ii
Croc. ♂ adſtr. ℥i.
c. ſ. q. Terebinth.
F. l. a. Pil. inſtar piſi minoris.
S. Pillen 19. oder 21. auf einmal bis in die.

Pilulæ contra exulcerationem Renum.

℞. *Terebinth. Cypriæ opt. ℥ii.*
Extr. agrimon.
flor. hyperici ana ℈ii.
croci ♂ adſtr. ℥i.
c. balſ. ♁. Tereb.
F. l. a. Pilulæ.
S. Sonderliche heilende Pillen 19. auf einmal.

Pilulæ febriles.

℞. *Extr. febr. ℈i.*
Flor. ⊖ ✱ gr. v.
F. l. a. Pilulæ. Aſpergantur pulvere cinamomi.
S. Fieberpillen auf einmal.
℞. *Extr. cardui bened.*
centaur. min. ana gr. vi.
flor. ⊖ ✱ gr. iv.
F. l. a. Pil. cum Syr. C. B.

Pilulæ Diaphoreticæ in Lue Gallicâ.

℞. *Extr. lign. ℥i.*
Cinnab. ♁ ℈ii.
F. l. a. Pilulæ.
S. Schweispillen.

Quidam pro magnô arcanô habent.

Pilulæ contra nimiam obeſitatem Videri poſſunt apud Mynſicht in Armamentario.

In Dyſenteria.

Ex extract. tormentillæ & aliquot granis laudani opiati.

Pilulæ Pectorales in Catharrô â capite ad pectus optimæ:

℞. *MP. hieræ cum agar. ℈i.*
ſcammon. ♁rat. gr. vii.
c. ♋ ſtill. hyſſopi
F. l. a. Pilulæ.
S. Purgierende Bruſtpillen auf 1mal.

Pilulæ Stomachales.

℞. *MP. Hieræ cum agar.* ℈i.
ſcammon. ☿*rati gr. iij.*
cum ☍ *ſtill. menth. vel*
calam. aron.
F. l. a. Pilulæ.

S. Magenpillen auf einmal.

Pilulæ articulares.

℞. *MP. Arthet.* ℈i.
Reſin. jalappæ gr. vi.
Mag. gummi de Peru gr. iv. vel v.
cum eſſent. arthet. compos. vel
chamædr. aut
chamæp.
F. l. a. Pilulæ.

S. Gliederpillen.

Pilulæ antipeſtilentiales.

℞. *Pil. Peſtil. Ruffi* ʒii.
Extract. theriac. ℈ii.
cum ☍ *peſtil. Heinſii*
F. l. a. Pilulæ.

S. Sonderliche Præſervativ-Pillen.

Pilulæ viſum roborantes.

℞. *Aloës ſuccotrinæ* 3. *aut* 4. *ſuccô ros. pallid. imprӕg. iterumque exiccat.* ʒi.
Agarici trochiſc. ʒi.
Rhab. electi ʒi.
Conf. alkerm. ℈iv.
☍ *cinam.*
fœnic. ana ℈i. *vel* ʒß.

Poſt 2. horas â cœnâ modicè purgant clementerque.

Ad Gonorhœam.

℞. *Gummi Arabici*
Tragacanthi
Carab.
Mum.
Boli Armeni Orient.
Mand. lucii piſc. ana ʒi.
c. Syr. de ros. ſiccis l. myrt.
F. l. a, Pil. Dos. ℈j.

Ad Hemicraniam.

℞. *Aloës optim.* ʒß.
Spec. è gemmis
diatrion. ſant.
Extr. roſarum ana gr. vi.
cum ſyr. abſinth. & viol.

F. Pil. Dos. ʒj. Bis in ſeptimanâ, horis duabus ante cœnam.

℞. *Pil. de ſagapeno Camilli gr. xii.*
☍ *caryophill. g. ii.*
cum Syr. viol.

F. Pil. N. vj. involvantur ☿ro rubificatô.

Pilulæ Riverii in Morbis deſperatis.

℞. *MP. Ruffi* ʒi.
Gummi Guajaci ʒß.
♁ *diaphoret.* ℈i.
c. bals. Peruviano
F. Pilulæ.

℞. *Gummi gutt. gr. xii.*
Extr. helleb. nigr. gr. ij.
⊕ *g. ii.*
☍ *cinamom. g. j.*
c. Syr. viol.

F. Pilulæ N. vj. Involvantur ☿. rubificato.

CAPUT XIX.
De
TROCHISCIS.

HI à Rotulis differunt duritie, tantum ob mucilaginem in ſe contentam.

Trochiſci Cephalici.

℞. *Succini præpar.* ℥ii.
Spec. diambræ
diamoſch. dulc. ana ʒß.
c. ſ. q. ſacchari & mucilag. tragac.
F. l. a. Trochiſci.
S. Flußküchlein.

In Phthiſi.

℞. *Pulv. Haly contra Phthiſin* ʒiij.
c. ſ. q. Emulſ. ſem. papav. & ſacch.
F. l. a. Trochiſci.
S. Küchlein gegen die Schwindſucht.

Cordiales.

℞. *Confect. alkermes* ʒiß.
Mag. cord. ʒi.
Pulv. confort. pretios. ℈i.
c. ſ. q. ſacch. & mucilag. tragacanth.
F. l. a. Trochiſci.
S. Hertzſtärckende Küchlein.

Trochiſcos cordiales egregios habet Mynſicht, quos vocat vitæ:

Sublinguales.

℞. *Spec. liberant. ſine aloë* ʒij.
Extr. angel. ℈ß.
c. ſ. q. ſacchari & mucilag. Tragac. cum ▽ præſervat. extractæ.
F. l. a. Trochiſci ſublinguales.
℞. *Pulv. alexiterii noſtri* ʒii.
Coſti aromat. veri ʒi.
Cum ſ. q. ſacch. & mucilag. tragacanth. cum ▽ præſervat. extr.
F. l. a. Trochiſci ſubling. aſpergi poſſunt ♋ peſtilent. H.
℞. *Troch. ſubling. uſit.* ʒiij.
Adſperge ♋ deſtillat. peſtilent. D. Heinſii.

Trochiſci Moſchardini.

℞. *Pulv. rad. 12. Florent.* ʒiß.
Galliæ moſch.
Aliptæ moſch. ana ʒß.
c. ſ. q. ſyr. conſervat. cort. citri.
F. l. a. Trochiſci.
℞. *Pulv. rad. 12. Florent.* ʒiß.
pulv. confort. pretios. ℈ij.
c. ſ. q. ſacch. in ▽ roſ. diſſolut. & trag.
F. l. a. Trochiſci.

Trochiſci pro fumô.

℞. *Pulv. ſuccini*
Tacamahac. ana ʒi.
ſtyr. calam.
benz. ʒß.
c. ſ. q. mucilag. tragac. in ▽ ſerpill. præp.
F. l. a. Trochiſci pro fumo.
S. Rauchküchlein.
℞. *Styracis.*
Benz. ana ʒij.
Thuris
Maſtichis ana ʒi.
Cum ſ. q. Balſ. Peruvian. nigri veri
F. l. a. Trochiſci pro fumô.
S. Rauchküchlein.

Trochiſcos ex ♀ commendat. *Angelus* Sala.

Trochiſci pro fumo in ſuppreſſione Menſium.

℞. *Myrrha* ʒiß.
Aſphalt. ʒi.
Trochiſc. alband. ℈ii.
c.ſ.q. balſ. ♀.
F. l. a. Trochiſci.

In deſperatis caſibus Colocynthis mirè confert.

Caput XX.
De
PULVERIBUS.

R*Ec. Lapid. ceraunii.* ʒiij.
Spol. ſerpent. ʒß.
Pulveriſata ſimul accuratè dividantur in 4. Doſes.
S. Pulver.

NB. Hic pulvis eſt Specificum in Ictero D. D. Mich.

℞. ⊖ *abſinth.* ⊡ *ſum.*
geniſtæ
corall.
plantag. ana ℈i.
Spec. diarrhodon. A. ʒi.
M. D. in 4. Doſes.
S. Saltz.

℞. *Sem. aquileg.*
urtic. ana ʒi.
Sterc. anſerin. ʒiij.
ſpec. diarrhod. A. ʒiß.
M. F. Pulvis.
S. Alle morgen 3. Meſſerſpitzen voll.

℞. *Fol. ſennæ ſine ſtip. el.* ʒii.
Cryſtall. ♀ ʒi.
M. S. Pulver.

℞. *Flor.* ♀ *comp.* ʒß,
ſacch. roſ. tabul. ʒi.
♄ ʒi.
M. F. Pulvis.
D. Ad ſcatulam. Doſ. ʒß. in phthiſi.

℞. *Pulv. Haly recent.* ʒiij.
ſpec. diair.
diatrag. ana ʒi.
ſacch. roſ. tabul. ʒx.
M. F. Pulvis.

NB. Pulvis Pectoralis refectivus Mynſichti egregiè confert in Phthiſi.

℞. *Pulv. Pannon.* ℈i.
♁ *diaphor. gr. iv.*
Bez. Orient. gr. iij.
S. Bezoar-Pulver auf einmal.

℞. *Pulv. antifebr. Crollii* ℈i.
⊖ *abſinth.*
cent. min.
C. B. ana gr. vij.
⌒ ⊕ *g. iij.*
S. Fieber-Pülverlein in warmen Bier einzunehmen.

℞. *Ocul.* ♋ ℈iß.
ſang. hirci ℈i.
camphor. gr. ij.
opii gr. j.
M. F. Pulvis propinandus in ſequenti aquâ.

℞. ▽ *card. bened.* ℥iß.
flor. pap. errat. ℥ß.
S. Waſſer zum Pulver.

℞. *Corall. rubr. in ſubtiliſſ. alcohol. redactorum*

Ras.

Raſ. ebor. eodem modò alcoolis ana ℥ii.
Cryſt. ♀ *℥i.*
⊖ *abſinth. ℈i.*
Fol. ⊙ *N. viii.*
Cum ſaccharò benè trito & conf. alkerm. exſiccat. ℥i.
F. Pulv.
S. Sonderlich Pulver.
℞. *Lap. hæmat. præp. ℈iß.*
ſang. Dracon. ℈ß.
M. S. Pulver auf einmal.
℞. *Lap. bezoar. gr. vij.*
Unicornum veri gr. ij.
S. Hertzſtärckend Pulver. D. in ſeq. ▽.
℞. ♎ *terræ ſigill.*
▽ *card. bened. ana ℥i.*
S. Waſſer zum Pulver.
℞. *Gummi Gotte gr. ix.*
♀ *rub. gr. x.*
♎ ⊕ *g. i.*
☋ *cinamom. gutt. j.*
M. F. Pulvis.
℞. P*anis ſaccharati ℥iij.*
coriandri ✠ præp. ℥iii.
ventric. gallin. leniter exſicc. ℥ij.
garyophil. ℥i.
cinamom.
fol. roſ. rubr.
ſantal. albi
rad. angel. ana ℥ß.
ſalviæ cruc. ℥ß.
ambræ
moſchi ana gr. iij.
☋ *cinamom. ℈ß.*
ſacchari candi ℥iii.
F. Pulv.

Pulveres Digeſtivi.

℞. *Croci* ♂ *aperit. cum* ⊖*bus ℥i.*
Fæcul. bryon. gr. vi.
S. Pulver auf einmal.
D. in duplo, in obſtructione menſium.
℞. *Croc.* ♂ *ſacch. gr. xii.*
Fæcul. bryon. gr. vi.
D. in duplô. S. in obſtructione menſium.
℞. *Pulv. Cachect. Quercet. ℥i.*
⊖ *fraxini*
geniſtæ ana gr. v.
D. In obſtructione Lienis.
℞. *Cryſtalli* ♀ *albiſſ. ℈i.*
Epat. rub. ℈ß.
⊖ *cichor. gr. v.*
D. in duplô. Valet in obſtructione hepatis & lienis.
℞. ♀ ⊕*lati ℈i.*
⊖ *abſinth.*
fumar. ana gr. vi.
D. in duplô. S. ut ante. Prodeſt in hepatis & lienis obſtructione.
℞. *Pulv. cryſt.* ♀ *albiſſ. ℥i.*
Fæcul. Aronis gr. viij.
⊖ *abſinth. cryſtall. gr. v.*
D. in Duplo. In affectibus ventriculi.
℞. *Succini præp. ℈ii.*
Fæcul. aronis ℈ß.
Cryſt. min. ♄ *gr. viij.*
Divide in 2. p. æ. D. In affectibus capitis.
℞. *Fæc. Aron.*
ireos ana ℈i.
Spec. diair. ℈ß.
Divid. in 2. p. æ. D. in affectibus Pectoris.

Pulveres Purgantes.

℞. *Pulv. Melanagog. Quercet.* ℈i.
ſcammon. 🜍. *gr. vi.*
♁ *per infer. purg. gr. iij. vel iv.*
℞. *Pulv. Cathal. purg.* ℈i.
♁ *per inf. p. gr. iij.*
M. S. Purgierpulver auf einmal.
℞. *Pulv. Cathol. purg.* ℈i.
Cryſt. min. ♄ *gr. iii.*
S. Purgierpulver das Haupt zu reinigẽ.
℞. *Pulv. cathol purg.* ℈i.
Gummi de Peru gr. iv.
Fæc. ireos noſtr. gr. iiij.
D. in Hydrope.
℞. *Pu. v. hydragog. Querc. vel Aug. ſal.* ℈i.
Mag. gummi de Peru gr. v.
🝆 *ſtill. aniſi g. ii.*
S. Purgierpulver auf einmal.
℞. *Pulv. Sennæ Montagnanæ* ℈i.
Scammon. 🜍*rati gr. vi.*
🝆 *ſtill. caryoph. g. ii.*
D. in Lienis affectibus.
℞. *Pulv. rhabarb.* ℈i.
Cryſt. ♀ *albiſſ. gr. xii.*
ſcammon. 🜍*rati gr. vi.*
🝆 *ſtill. caryoph. g. ii.*
D. in affectibus hepatis.
℞. *Pulv. rhab. electi* ℈i.
epat. rub. ℈ß.
⊖ *cichor. cryſtall. gr. vii.*
S. Purgierend Leberpulver.
℞. *Pulv. hermodact.*
jalapp. ana ℈ii.
Oſſ. microcoſmi ſine △ *præp.* ℈i.
ſcammon. 🜍*rat. gr. xij.*
🝆 *ſtillat. macis gr. iij.*
M. Div. in 3. partes æquales.
℞. *Pulv. phlegmagog. Quercet.* ℈i.
ſcammon. 🜍*rati gr. vi.*
🝆 *ſtillat. aniſi gutt. ij.*
S. Purgierpulver auf einmal.
℞. *Cryſtall.* ♀ *albiſſ.* ʒß.
Reſin. jalap. gr. viij.
🝆 *ſtillat. aniſi g. ij.*
vel. caryoph.
S. Purgierpulver auf einmal.
℞. *Cephal. purg. Trithemii* ʒß.
cryſtall. min. ♄ *gr. iv.*
D. in affectibus capitis.

Pulveres Confortantes & ſpecifici.

℞. *Specif. cephal.* ʒij.
ſuccini catharral. ʒiij.
D. Hauptſtärckend Pulver gegen die Flüß. Dos. ʒß. ad ℈ij.
℞. *Pulv. apopl. Aug.* ʒii.
ſpecif. cephal. ʒiß.
ſuccini præp. ʒi.
🝆 *ſtill. ſalviæ.*
majoranæ ana g. vi.
S. Præſervativ- und Curativ-Pulver in apoplexiâ.
℞. *Specif. cephal.* ʒii.
Pulv. Marchion. ʒiß.
S. Præſervativ- und Curativ-Pulver/ in Epilepſiâ.
Datur inſtante mutatione ☽ in ▽ appropriata.
℞. *Pulv. rad. Doron.* ʒii.
ſpecif. cephal. ʒiß.
D. S. Schwindelpulver. Dos. ʒß. ad ℈ij.
Pulverem nigrum ſeu de ſecundinâ primi fœtus maſculi quidam valdè in epilepſiâ commendant.

Pulvis Sternutatorius.

℞. *Spec. diatabaci Myns.* ʒii.
Pulv. flor. lil. convall. ʒi.
Nicot. ʒß.

Eſſent.

Eſſent. ambræ g. vi.
D. S. per ſe.

Pulvis pro fumo in Catharris.

℞. *Pulv. ſuccini ℥iß.*
Gummi junip. ℥ij.
Thuris.
Maſtich. ana ℥i.
D. S. Rauchpulver gegen die Flüſſe.

Pulvis externus pro inſperſione in Catharris.

℞. *Succini ℥ii.*
Thuris
Maſtichis ana ℥iß.
pulv. ros. rubr. ℥i.
Ras. ligni Rhod. ℥iß.
D. S. Euſſerlich aufzuſtreuen.

Caput prius irrorari debet S. V. vel, quod melius 🜄 vel 🜄 ·uosâ appropriatâ in vertice, vel ubi eſt ſutura coronalis.

Pulvis ophthalmicus externus.

℞. *Tut. præp. ℥i.*
Marg. præp. ℈ii.
Farin. fabar.
Sacch. albiſſ. ana ℥iß.
S. Euſſerlich Augenpulver einzublaſen.

Pulvis Dentifricius.

℞. *Silic. fluviatil. calcin. ℥ß.*
Lap. pum. præp. ℥ii.
CC. uſti
Rad. ireos Florentinæ ana ℥i.
🜔 ſtillat. ligni Rhod. g. iv.

Poteſt tingi ſanguine Draconis vel ſantalo rubro.

℞. *Radic. biſtort.*
tormentill. ana ℥ii.
Nuc. moſch. ℥iß.
pulv. rad. 12. Florent. ℈ii.
⊖ uſti ℥ß.
M. D. In vacillatione Dentium.

℞. *Pulv. flor. aquileg. ℥iii.*
Fol. ſalviæ ℥iß.
adſperg. 🜄 antiſcorb. D. S.

Pulvis Pectoralis.

℞. *Pulv. Haly contra Phthiſin ℥iij.*
elæoſacch. bals. Peruv. veri ℥iß.

℞. *Flor. ♀ ℈ii. M.*
Mag. benz. ℥i.
Croci orient. veri ℈i.
D. S. Lufftpulver in aſthmate.

℞. *Ras. dentis apri*
Mandib. lucii piſcis ana ℥i.
ſem. cardui lacti ℥iß.
Flor. pap. rhœad. ℥i.
M. D. In pleuritide.

℞. *Sem. papav. albi ℥ij.*
hyoſcyami albi ℥ß.
croci ♂ adſtring. ℈ii.
lapid. hæmat. præp. ℥i.
pulv. anodyn. gr. viij.
M. F. Pulv. in Hæmoptyſi. Doſ. ℥ß.

℞. *Lapid. hæmat. præp. ℥i.*
Uſneæ cran. hum. gr. viii.
pulv. anod. gr. xii.
M. Divid. in 2. partes æqual. D.

℞. *Sem. fœniculi*
card. lactei ana ℥iß.
cryſtall. præp.
lact. ☽ ana ℥i.
D. S. Sonderliche Milch ad generationem lactis.

℞. *Pulv. ſtomach. Quercet. ℥iij.*

Fæcul. aron. ℥i.
panar. Holſat. ℈ii. D.
℞. *pulv. ſtom. Quercet. ℥iii.*
ſtomachi Galli præp. ℥iß.
☍ *ſtill. calami arom. g. iv. D.*
℞. *panis ſaccharati ℥i.*
conf. ſem. coriand. ℥ß.
calam. arom. ℥vi.
diacydon. teſſulatim inciſ. ℥ß.
ſpec. pro morſ. Imp. ℥ß.
F. l. a. Tragææ groſſæ poſt cibum ſumendum.
℞. *Cretæ albiſſ. cum ▽ portulacæ præp. ℥iii.*
Ocul. ♋ præp.
Eboris ſine △
Nucis moſch. ana ℥i.
S. Sonderlich Pulver gegen den Sood.
℞. *Eboris ſine △*
ſpec. diatrion ſantal.
fæcul. aronis
hep. rubri ana ℥i.
S. Leber und Magenpulver. Doſ. ℥ß. ℈ij.
℞. *Eboris ſine △*
Fæcul. aron. ana ℥i.
croci ♂ aperit. cum ⊖ libus ℥iii.
M. Divid. in 4. part. æq.
℞. *pulv. cachect. Quercet. q. v.*
D. S. Eröffnend Pulver in cachexiâ & affectibus hepatis.
℞. *Lapid. ceraunii præp. ℥i.*
pulv. cachect. Quercet. ℥ii.
M. Divid. in 3. p. æ. D. in deſperatis ictericis in ▽ appropriatis. Certiſſimum remedium eſt lapis ceraunius.
℞. *Croci ♂ adſtring. ℥ii.*
Lap. hæmat. præp. ℈ii.
ſem. plantag. ℈i. M.
Divid. in 4. p. æ.
S. Anhaltend Pulver in Dyſenteriâ.
℞. *Sem. viol.*
lappæ maj.
milii ☉ ana ℥iß.
Lap. nephrit. præp. ℥iß.
pulv. glomorum cynosbati ℥i.
M. F. Pulvis ſubtiliſſimus. Doſ. ℥ß. ad ℈ij. in calculô.
℞. *pulv. ſtipticus Crollii ℥ij*
anod. ℈i.
Divid in 3. p. æ. D.
S. Anhaltend Pulver / qui prodeſt in Dyſenteriâ.

Pulvis ad Partum.

℞. *Glaciei Paradiſi*
Borracis
Caſſiæ ligneæ veræ ana ℥i.
Div. in 3. p. æ.
S. Pulver auf den Nothfall.

In hyſtericâ Paſſione.

℞. *Fæcul. bryon. ℥i.*
Pæon. ℈i.
Mag. matris perlarum ℈ii.
Bezoard. ♃ ℈i.
Doſ. 2. Meſſerſpitzen voll.

Pulvis Manualis.

℞. *Magmat. amygd. dulc. ℥iv.*
Farin. fabarum
lupini
oryzæ ana ℥i.
Flor. roſ. alb. ℥ß.
benz. ℥iii.
⊖ ♀ *albiſſ. ℥ii.*
S. Sonderlich Handpulver.
℞. *Specier. diacumin. ℥iii.*
⊕ *depur.*

⊕ *depur.* ℥i.
D.S. In Colica.

Pulvis Ophthalmicus internus.

℞. *Flores euphras.* M*j.*
ſem. fœn. ℥*ii.*
Valerianæ ℥*iii.*
M.F. Pulvis ſubtiliſſimus. Adſpergatur ♀ ſtill. fœniculi.
℞. *Cinnab.* ☿ ℥*ii.*
Redig. in alcohol. & irroretur
♀ *fœnic.*
angel.
chamom. ana gr. x.
adde *CC. uſt.* ℥*i.*
Mag. perlar. ℈ß.
corall. ℈*i.*
ſuccini præp. ℈*ii.*
cran. hum. præp.
viſci querni præp. ana ℨß.
⊖ *ſtercoris Pavonis gr. xv.*
M.D. Ad Scatulam in Epilepſiâ, Apoplexiâ aliisque affectibus frigidis.

Ad Gonorrhœam.

℞. *Menth. ſic*[illegible]*æ* ℥*iij.*
Sem. viticis
Rad. irid. ana ℥*i.*
Sem. rutæ ℈*iiß.*
lactucæ ℨß.
ſacchari ℥*i.*
F. Pulvis. Doſis cochl. j. ante prandium.
℞. ♀ *rubificati* ℈*i.*
Reſin. jalappæ gr. xi.
Conf. alkerm. gr. v.
♀ *cinamom. g. ij.*
M.S. Purgierpulver.

℞. *Cryſt.* ♀ ℨß.
Facul. aronis
bryoniæ ana ℈*i.*
⊖ *abſinth.* ℨ*i.*
M.D. ad Scatulam.
S. Pulver alle Morgen ein gute Meſſerſpitz einzunehmen.
℞. *Dentis aprugni præp.*
Unicornu foſſ.
Ocul. ♋ *præp.*
CC. Philos. calcin. ana ℈*i.*
M.F. Pulvis. Divid. in 3. partes æq.
S. Pulver auf 3mal.
℞. *Pulv. bez. Sennerti*
March. ana ℈*i.*
S. Půlverlein alle 6. Stund eine gute Meſſerſpitz.

In Dyſenteriâ, Diarrhœâ aliisque fluxibus.

℞. *Pulv. Nuc. Moſch.*
macis ana ℨ*i.*
Rad. conſolid. maj. ℨ*ii.*
Corall. rubr. præp. ℈*i.*
Sacch. ℥*ij.*
M.S. In Bier kalte Schale zu thun.
℞. *Cryſt.* ♀ ℨ*iß.*
Croci ♂ *aperit.*
fæc. aron. rubif. ℨ*iß.*
M.F. Pulv.
S. Leberpulver.
℞. *Margarit. præpar.*
Unicornu ana ℈ß.
M.S. Hertzſtärckend Pulver auf 1mal.
℞. *Sem. fœnic.*
Rad. liquirit.
valerian. pulver. ana ℈*i.*
M.F. Pulvis oculis inſufflandus.

CAPUT XXI.

De

EPITHEMATE.

In dolore capitis.

R*Ec.* ▽ *verbaſci*
flor. Perſic. ana ʒiij.
ſolani
chamomillæ Rom. ana ʒi.
Pulv. rad. Rhod. ʒii.

D. S. Euſſerlicher Umſchlag.

℞. *Decoct. rad. rhod. & verben.* ʒvi.
Pulv. Zedoar. ʒiß. *D.*

℞. *Succ.* ♋ *cum* ▽ *verb. præp.*
▽ *flor. perſic. ana* ʒiij.
D. Pro uſu.

℞. *Nucl. perſic.* ʒiij.
Sem. hyoſcyami albi ʒi.
c. ſ. q. ▽ *verb. vel Decoct. rad. rhod.*
F. l. a. Emulſio. D.

In Agrypniâ.

℞. *Sem. papav. alb.* ʒiij.
Nucl. perſic. ʒii.
cum ſ. q. aq. papav. rhœad. & anth.
F. l. a. Emulſio.

S. Euſſerliche Schlaffmilch.

Poteſt etiam ſem. papav. albi it. nucl. Perſic. cum lacte muliebri confundi in formâ cataplasmatis & ita applicari temporibus: Expertum eſt remedium, ubi imprimis humectatione opus. Si exiccatum eſt, iterum humectetur cum lacte muliebri, vel aliud formetur.

Ad Tumorem Mammillarum & ad copiam lactis expertiſſimum.

℞. *Herb. apii*
menthæ ana man. j.
Rad. apii ʒiß.
Sem. cumini ʒvi.
coriandri ʒiij.
Coq. in dimidia parte ▽ *&* ✠
℞. *Decocti lib. iß.*

Probatiſſimum eſt.

Epithema hepaticum.

℞. ▽ *flor. cichor.*
tarax.
endiv. ana ʒiij.
♐ ⊕ ʒi.
Spec. diatrion ſantalon ʒii.

D. S. Euſſerlich aufzulegen.

Poteſt etiam addi ⏝ ⊖ ✳ cum ⊖ ♀ præparatus. Convenit valdè in hydrope. Poſſunt etiam addi ⊖ia imprimis ⊖ cichorii. Poteſt quoque præſcribi ▽ ex hep. vituli cum ▽ appropriatis deſtillato melioris penetrationis ergò. Addatur camphora.

Quidam in inflammatione epatis addunt ⏝ camphoratum, qui melius refrigerat, quàm refrigerantia omnia:

Epithema Spleneticum.

℞. ▽ *ſcolopend.*
geniſtæ ana ʒiv.

Troch.

Troch. de capp. ℥ii.

S. Euſſerlich aufs Miltz zu legen.

Poteſt etiam præſcribi ▽ ſplenetica ex ſplene bovis caſtrati cum ~ ⊖ ✳ & poteſt etiam addi ~ gummi ✳.

Epithema Cordiale.

℞. ▽ *meliſſæ cum vino deſt.*
borrag.
bugloſſæ
roſarum ana ℥ij.
Specier. cord. temperat. ℥iß, M.

℞. ▽ *carfunculi* ℥ij.
meliſſ. c. vino
cinamomi borrag. ana ℥i.
Confect. alkerm. ℥ii. M.

In palpitatione cordis.

℞. ▽ *cord. cervi compos.* ℥ii.
meliſſ. cum vino.
borrag.
roſar. ana ℥i.
Conf. alkerm. ℥i.
Extract. croci g. vi.

D. S. Euſſerlich Hertz-Waſſer.

In Febribus Malignis.

℞. ▽ *cord. Hercul. Saxon.* ℥iij.
carfunc. ℥ii.
conf. de hyacinth. ℥i.
extract. croci gr. vi.
~ *cort. citri* ℈ß. M.

℞. ▽ *cort. citri* ℥ij.
borrag.
bugloſſæ
meliſſæ ana ℥i.
Extract. theriac. ℈ß.
croci gr. v. M.

S. Euſſerlich Hertzwaſſer.

In Hæmorrhagiâ uteri.

℞. ▽ *ſperm. ran.* ℥iv.
aceti roſ. ℥iß.
ſperniol. Crollii. ℈i.

M. S. Euſſerlich aufzulegen.

Egregium experimentum utero frigidè cum ſpongiis vel linteis duplicatis applicandum.

In hæmorrhagiâ nimiâ narium.

Iis etiam applicari poteſt. Vel epithema ad Teſtes ex aq. ſpermat. ranarum, burſæ paſtoris, equiſeti cum ✢ roſaceo.

Ad Dolores articulorum.

℞. ▽ *artic. ad extra* ℥iij.
lumbric. terreſtr. ℥ij.
~ ⊖ *rectiſ.* ℈i.

℞. ✢ *rutac.*
bezoârd. ana ℥iß.
Theriac. electa ℥i.
~ *lil. convall.* ℥ii.
ſpec. pro epithemate cordis ℈j.

M. S. Hertz Uberſchlag.

℞. ▽ *flor. ſambuci* ℥i.
puleg.
cent. min. ana ℥ij.
ſpirit. junip.
ſambuci ana ℈iß.
cariophr. ℈ß.
Opii gr. v.
~ ♀ *acidi* ℈i.

M. S. Waſſer zu den Beinen.

℞. ▽ *anhalt.* ℥vi.
flor. ſamb. ℥ij.
camphoræ gr. iij.
Solve & miſce.

S. Waſſer äuſſerlich zu gebrauchen.

℞. ▽ *anhalt.* ℥*ii.*
flor. ſamb. ℥*i.*
∽ *junip.* ʒ*ß.*
camphoræ gr. vii.
opii gr. vi.
Diſſolve & miſce.
S. Zu den Gliedern.

CAPUT XXII.
De LOTIONE.

Lotio capitis pro ejusdem confortatione & roboranda memoriâ.

RЕс. *Herb. majoran.*
meliſſæ
roriſmar.
*Fol. beton. ana M*j.
lauri
*cham. Rom. ana m*ß.
Flor. beton.
anthos
ſalviæ
lavendulæ
primulæ veris
ſtœchad. Arab. ana p. II.
Infunde in ſ. q. lixivii, ſtent in infuſô, vaſe clauſô. Filtr.
S: Lauge zum Haupt.

Poteſt etiam in vinô infundi; ſi ſimul purgare volumus caput, poſſunt addi folia ſennæ ℥i. agar. alb. ʒiij. *Sin exiccare volumus caput*, poteſt addi ♀. It. viſcus quernus. In catharrô poteſt addi ſerpillum juſtô tempore collectum & debet eſſe baſis.

Lotio in Tineâ & ſcabie capitis.

℞. *Herb. fumar.*
ſcabios. ana Man. ij.
Fol. Nicot. Man. ß.
Rad. lapathi maj.
helenii ana ℥*iij.*
ariſtol. rotund. ℥*i.*
Inciſa D. ad Chartam.
S: Species zur Laugen.

Hôc lixiviô laventur ægri tempore matutino, & hora quarta veſpertinâ, ſecundô vel tertiô quoque die, & cubitum ituri inunguntur linimentô ex ♀, quod probatum eſt.

Ad generationem capillorum.

℞. *Herb. abrotan.*
centaur. min.
*ſummit. abſinthii ana M*j.
Rad. elleb. alb.
nigri ana ʒ*ß.*
ſem. ſtaphiſagr. ʒ*ij.*
Colocynth. ʒ*iii.*
Infund. in ſ. q. Lixivii. Stent in infuſô, in vaſe clauſô, poſteà filtr.

Pedum lotio in vigiliis nimiis.

℞. *Fol. vitis*
ſalicis ana M. iij.
Nymph.
violar.
lactuc.
Flor. chamom. ana Mj.

ſum-

ſummit. anethi Mij.
capit. papav. alb. N. vi. vel viii.
Inciſa D. ad Chartam.
S. Species zum Fußwaſſer.

Lotio pedum confortans in tremore manuum.

℞. *Fol. beton.* Miij.
Flor. origani
verbenæ
pulegii
chamomillæ ana Mj.
Inciſa D. S. Species zu dem Fuß-Waſſer.

Si tremor â ☿ ſit oriundus, lavetur cum ◻, in quâ prædictæ ſpecies ſint incoctæ.

Species pro lixiviô capillos tingente.

℞. *Flor. verbaſci*
ſtœchad. citrini
geniſtæ
hyperici ana Mj.
carthami p. ij.
Rad. chelidon. maj. ℥ii.
curcumæ ℥ß.
Inciſa D. ad chartam.
S. Species zur Lauge.

Lotiones contra fœtorem axillarum & pedum poſſunt fieri, cum fol. quercus plantag. & myrti cum ▽ fabrorum vel ▽ in quâ ♀ crebrius fuerit extincta. Iſtiusmodi autem Lotiones non debent adhiberi, niſi præmiſſis univerſalibus, aliàs nocent.

Quidam arbitrantur, quod ſi decoctum ligni coryli teſtibus applicetur, colorem nigrum poſſe conciliari capillis capitis.

Ad Morſus ferarum Venenatos Paræi.

℞. *Mithridatii* ℥i.
Theriacæ ℥ii.
Mum. ægypt. ℥ß.
cum ▽ vitæ
card. bened. ana ℥ii.
M. F. Lavamentum.

℞. ▽ *card. bened.*
ſalviæ cum vinô deſt. ana ℥iß.
Anhalt. ℥ß.
🜿 *juniper.* ℥ii.
M. S. Morgends und Abends die Ohren mit zu waſchen.

℞. ☿ *vivi*
camphor. ana ℥i.
▽ *roſar.* ℥i.
M. ad Vitrum, quod benè claudatur.
S. Wäſſerlein zum Angeſicht.

℞. ▽ *anhaltinæ*
🜿 *juniperi*
▽ *flor. ſamb. ana* ℥i.
ſaponis veneti ℥v.
M. S. Waſſer euſſerlich zu gebrauchen.

Cap. XXIII.

De
FOTU.

In ulceribus capitis.

Rec. Fol. beton. Man. ij.
Flor. chamomillæ miß.
Herb. origani
cerefol.
majoranæ
anet. ana Man. j.
Flor. beton.
ſalviæ
ſtœch. Arab. ana p. ij.
anthos pug. j.
Rad. ariſtol. rot. ʒiß.

Inciſa groſsô modô.
D.S. Euſſerliche Species.

Poſſunt coqui in vinô, vel quod melius eſt, infundi & ita applicari cum linteô duplicato: Vel poſſunt fieri ſacculi aliquot.

Fomentationem egregiam habet *Schmuck* in ſeinem Kunſtbüchlein.

In Deliriis egregium quoque lenimentum fit ex anagallide.

In Dolore lateris.

℞. *Flor. chamom.* Mij.
melilot.
papav. rhœad.
malvæ ana Mj.
Rad. alth.
lil. albor. ana ℥ii.
Sem. lini
fœnugræci ana ℥i.

Inciſa & contusa groſsô modô D. ad chartam. Poſſunt coqui in lacte, vel inde fieri ſacculi duo.

Pro Ventriculo.

℞. *Herb. menthæ* Mij.
puleg.
meliſſ.
calaminth.
Summit. abſinth. ana Mj.
Flor. ros. rubr. Mß.
Rad. calami arom. ℥ii.
Maſtich. ʒiij.
Nuc. moſch. Nij.
Macis
caryophillor. ana ℥ii.

Inciſa & contuſa groſsô modô D. S.

In Dolore Colico.

℞. *Flor. cham.* Miij.
Summit. anethi Mij.
Fol. lauri
Herb. menthæ ana Mj.
Rad. angel. ℥ii.
zedoar.
galang. ana ℥ß.
Cort. aurant. ʒvi.
Bacc. juniperi Man. j.
lauri ℥ß.

Inciſa D. Poteſt inde fieri ſacculus & adſpergi cum ∽ carminativô vel oleis deſtillatis carui, cumini &c. vel coqui in vinô & ita applicari.

Fotus adſtringens in affectibus uteri, in amiſſisâ virginitate & poſt partum.

℞. *Fol. plantag.*

myrthi

myrthi
ros. rubr. ana Mj.
Flor. balauſt. p. iij.
Cort. granat. ℥iij.
Cupul. glandium ℥ß.
Sem. myrtill.
plantag. ana ℥i.
O ℥vi.
Inciſa & Contuſa
D. S. Euſſerliche Species cum ſacculô applicandæ.

In Dolore poſt partum.

℞. *Herb. artemis. rubr.* Mij.
matric.
puleg.
Flor. chamom. ana Mj.
cheiri
alth. ana p. iij.
Inciſa D. S. Euſſerliche Species aufzulegen.

Fiat inde ſacculus Pubi applicandus.

Si metus ſuffocationis uteri, poteſt addi radix bryoniæ.

In Pedum tumore ab ▽ vel vapore.

℞. *Baccarum lauri*
Aluminis rochæ
Thuris ana ℥ß.
♀ ℥ii.

Bulliant in lib. ij. ▽ pluvialis ad 3. partes. Hâc ▽ madefiat pannus, qui imponatur pedibus. Antequam autem eâ utatur, excipiat vaporem ex decocto harum herbarum.

℞. *Origani*
Abſinthii
arthemis. ana Mj.
Coq. in aq. partibus vini & ▽ & vaporem excipe pedibus manè.

CAPUT XXIV.

De INSESSU & SEMICUPIO.

Inſeſſus in ſuppreſſione Menſium:

℞. *Herb. artemis.*
puleg.
Mercur. ana Mj.
Flor. cheiri
lil. albor. ana p. iij.
Rad. rub. tinct. ℥iii.
lil. alb. ℥ii.
Baccarum lauri ℥i.
Coq. in vaſe clauſo & excipiatur vapor.

In Teneſmo:

℞. *Flor. verbaſci*
malvæ ana Mj.
Fol. quercus Man. ij.
Sem. lini
fœnugræci ana Mj.
Coq. in ſ. q. ▽ Fabrorum & excipiatur vapor per ſellam perforatam. Poteſt etiam Decoctum applicari cum linteis.

In Dolore hæmorrhoidum.

Poteſt fieri ex herb. linariæ floribus verbaſci & rad. Scrophul. vel poteſt inde fieri ſacculus parti affectæ applicandus.

Caput XXV.

De *BALNEO.*

In Paralyſi, ſtupore membrorum & contracturis.

R*Ec. Herb. ſalv.*
roriſmar.
majoranæ
Primul. veris
chamædr.
chamæp. ana Mij.
Fol. lauri Mj.
Baccar. juniperi lib. ß.
lauri ℥ii.
Flor. lavend.
ſalviæ
prim. veris ana p. iij.
Rad. enul. ℥*iv.*
pyrethri ℥*iv.*

D. S. Kräuter zum Bad.

Poſſunt etiam addi ⊕ ☿ vivum & aliquid de ⊖. *In affectibus nervorum* poſſunt addi lumbrici in vino loti & exiccati vel & cinis juniperi, qui ſingulariter prodeſt.

Poſt balneum corpus debet abſtergi & inungi cum unguento nervinô, vel etiam cum ∽ lumbricorum. In ſtupore cum ∽ formicarum & lumbr. invicem miſtis. Vel poſſunt ſpecies indi ſacculis & corpus fricari.

Balneum in Arthritide.

℞. *Scob. lign. juniper.* Miij.
Guajaci lib. j.
Herb. chamædr.
chamæp. ana Miij.
Fol. lauri Man. j.
Baccar. junip. lib. j.
☿*ris lib. j.*
⊖ ℥*iij.*

Inciſa D. Poſt balneum inſtituatur inunctio cum ∽ lumbric. vel ∽ articulari.

In ſcabie.

℞. *Herb. fumar.*
ſcabios.
pariet. ana Miij.
Fol. helen.
Herb. ſapon. ana Mij.
Rad. helen.
lapathi ana lib. ß.
☿ *vivi lib. j.*

Inciſa D. Ante ingreſſum uſurpantur ſudorifera, ut eſſent. fumar. lignorum. Vel etiam ℥ata. Poſt balnea fiat inuunctio cum unguento enulato vel aliis unguentis compoſitis.

Balneum ad Partum facilitandum.

℞. *Herb. malvæ*
alth.
artemis.

meliſſ.

meliſſ.
Flor. chamom. ana Miij.
Melilot.
Malvæ ana Mj.
Sem. lini
fœnugræci ana ℥iij.
Rad. alth. ℥iv.
D. ad Chartam.
S. Species zum Bade.

Poſt balneum poteſt fieri inunctio, cum unguento meô, quod præparatur ex mucilag. lini fœnugr. alth. & ꝏ amygd. dulc. ut & ꝏ lil. albor.

Balneum in Ictero.

℞. *Herb. ſapon.*
pariet. ana Miij.
marrubii m. ij.
Rad. bryoniæ lib. ß.
Sigill. Salomonis ℥iv.
Pulv. fabarum
phaſeol. ana ℥iv.
Inciſ. D. S. Species zum Bade.

Balneum contra ſterilitatem.

℞. *Herb. Mercurialis*
artemis.
puleg.
matric.
ſalviæ ana Mij.
rorismar.
Florum chamom.
meliſſæ ana Mj.
*lavend. m*ß.
Bacc. junip. lib. j.
D. S. Species zum Bad.

Uſurpatur ſtatim poſt fluxum menſium bis in die. Poſt balneum in lectum ſe conferat, & quieſcat per horam, ſed abſtineat â vinô.

Balneum ſeu potius Pediluvium in Agrypniâ.

℞. *Fol. vitis*
ſalicis ana M. IV.
Summit. annethi
flor. chamom. ana Mij.
Fol. Nymph.
flor. ros. rub. ana Mj.
Cap. pav. alb. N. vi. M.

Addi etiam poſſunt ſpong. cynosb. Pedes non debent abſtergi, ſed linteis involvi.

In Tumore Pedum.

℞. *Fol. ebuli,*
ſambuci
filicis
Cucum. aſinin. ana Miij.
Flor. chamom. Mij.
ſambuci m. j.
🜔 *crudi lib.* ß.
alum ℥ii. M.

Balneum ex Vinaceis in Doloribus arthritidis.

Prodeſt valdè, ut ex formicis, ſi nervorum confortatione opus.

Pediluvium in fœtore pedum.

℞. *Fol. quercus Miij.*
Herb. origan. man. ij.
Roſ. rub. M. j.
O. ℥ii. *M.*

In Arthritide Scorbuticâ convenit balneum ex formicis & foliis pini; poſt balneum fiat inunctio ꝏ lumbricorum.

Balneum ad menſes.

℞. *Herb. Mercur.*
artemis. rubr.
nepet.
puleg. ana M. iij.
Flor. chamom. m. j.
lil. alb.
cheiri ana m. ij.
Rad. rub. tinct.
leviſtici ana ℥iij.
Bacc. lauri ℥ii.

Poteſt etiam addi Man. j. herbæ Sabinæ niſi met' imprægnationis adeſt. Uſurpari debet ante tempus menſium per 3. dies 4. vel plures.

NB. *Inſeſſio* debet fieri usque ad umbilicum: Commodiſſimè ingredientia induuntur ſacculo, qui pubi applicetur. *Inunctio poſt balneum* fiat cum 🜖 lil. & cheiri.

Balneum in Calculo.

℞. *Herb. ſaxifrag.*
fragar.
parietar.
fumar.
anethi ana m. iij.
Flor. chamom. m. ij.
malv. m. j.
Summit. anethi m. ij.
Rad. alth.
ononid. ana ℥iv.
Sem. lini
fœnugr. ana ℥iii.
Bacc. junip. lib. j. M.

Si *adſit* ⊡ *ſuppreſſio*, addi poſſunt Flor. geniſtæ & calcatrippæ: Inunctio poſt balneum fiat cum unguentô de althæâ & 🜖 Scorpion. ſimplici.

Poſt Podagram ad roborandos Pedes.

℞. *Herb. arthemis. m. iij.*
origani
hyper.
chamæp.
Flor. chamom.
abſinth. ana m. j.
⊖ *côm. m. j.*

Coq. in ſ. q. aquæ pro Balneô ſeu Pediluviô.

Ad Capillorum defluvium
I. D. H.

℞. *Allii*
cæparum ana ℥iv.
myrobal. chebul.
citrin. ana ℥iij.
♀ ℥vi.
adianthi aurei
capill. ♀ ana m. j.
vitell. ovor. N. iv.
Liquirit. ℥iij.
Gummi Arab. ℥ß.
Tragacanth. ℥ii.
Panis ℥i.
Mellis ℥xii. cum
▽ *roſarum & lacte q. ſ.*

F. Deſtillatio ex ∴.

De Embrocatione.

In Affectibus ſoporoſis.

℞. *Herb. ſerpent.*
rutæ
beton.
roriſmarini ana mß.
Flores eorum
lavend. ana p. iij.
Infunde inſ. q. lixivii.
Col. ℞. *lib. j.*

aq. ce-

aq. cephal. ad extra ℥iß.
S. Euſſerlich Waſſer.
℞. *Fol. beton.*
lauri
majoranæ
ſerpilli ana m.j.
Flor. lavend. p. iii.
ſtœchad. Arab. p. ij.
anethi p. j.
♀ *lib. j.*
Affunde ſ. q. Vini, ſtent in infuſione in loco calidô per diem. Manè filtra & adde ℥i. ▽ *cephal. ad extra.*
S. Euſſerlich Waſſer aufzutropffen.

CAPUT XXVI.

De

LINIMENTO & UNGUENTO.

Unguentum contra Dolorem Capitis.

R*Ec. Ol. anethi*
chamomillæ
nucl. Perſic. per expr. ana ℥i.
hyoſc. expr. ℥ß.
Succi inſpiſſati verbenæ ℥i.
c. ſ. q. ceræ.
F. l. a. Unguentum.

Unguentum ad Dolorem Capitis in cauſâ calidâ.

℞. *Unguent. alabaſt. ℥ß.*
☍ *roſar. parum. D.*

Ad Vigilias.

℞. *Unguent. ſomniferi uſit. ℥ii.*
☍ *ſtillat. anethi g. vi.*
S. Euſſerlich Schlaffſälblein.
℞. *Ol. papav. expr. ℥i.*
nucl. Perſic. expr. ℥ß.
Extr. opii gr. iv.
croci gr. v.
☍ *Nuc. Moſch. q. ſ.*
F. Linimentum.

Contra Pediculos Capitis.

℞. *Sem. ſtaphyſagr. ℥ii.*
helleb. albi ℥iß.
Nicot. ℥i. c. ſ. q.
☍ *Nic. & ceræ parum*
F. l. a. Linimentum.
adde ☍ *ſpicæ g. viij. M.*

Unguentum Paralyticum.

℞. *Ol. Nervini ℥i.*
Pingued. caſtor. ℥vi.
ol. de piperibus ℥i.
ſtillat. roris mar.
ſalviæ ana g. vi.
junip.
lauri ana ℈ß.
ſuccini ℈i.
c. ſ. q. ceræ.
F. l. a. Linimentum, quô principium Nervorum illinatur.
In ſpasmô poteſt addi ☍ ſtillat. limacum nigrorum, quod ſingulare ſpecificum in hôc affectu cenſetur.

Unguentum Pectorale.

℞. *Unguent. pector. ℥i.*
Pingued. hum. ℥vi.
☍ *amygd. dulc. ℥iii. M.*

Unguen-

Unguentum Dorſuale in Hecticâ.

℞. *Unguenti reſumptivi ℥iß.*
refrig. Galeni
roſ. Meſues ana ℥iii.
Ol. juniperi expreſſ. ℥i.
Ping. hum. ℥ß. M.

Unguentum Pleuriticum.

℞. *Succi papav. errat. inſpiſſ.*
card. bened. ana ℥i.
Pingued. muris montani ℥iii.
cum ſ. q. ceræ & 🝖 anod. Mynſ.
F. Linimentum.

In nimiô Dolore Pleuritico.

℞. *Ol. anod. Mynſ. ℥iii.*
papav. expreſſ. ℥i.
hyoſc. expreſſ. ℈ii.
cum paucâ quantitate ceræ
F. Linimentum.

Unguentum pro corroborando Ventriculo.

℞. *Ol. ſtomach. Craton. ℥ii.*
maſtich.
menth. ana ℥i.
ſtill. menth. g. vi.
caryoph. g. iv.
Cum paucâ quantitate ceræ & ol. Nuc. Moſch. expr.
F. l. a. Unguentum.

Unguentum expertum in ardore ventriculi.

℞. *Sevi hircini ℥ß.*
Ung. pomatum ℥ii.
F. Linimentum.

Unguentum hepaticum.

℞. *Cerot. ſantal. uſitat. ℥ß.*
c. ſ. q. ol. roſ. & ceræ
F. Linimentum immiſcendo ſpec. diatr. ſantal. ℨj. M.

Poteſt etiam aliquid de extractô vel ſucco inſpiſſato radicis cichor. addi.

Unguentum in duritie Lienis.

℞. *Unguent. de cicut. ℥ß.*
c. ſ. q. ol. lil. alb. & ceræ
F. Linimentum.
adde *ol. ſtillat. gum. ♓ g. vi.*
ſacchari ♄ gr. viii. M.
℞. *Unguent. ſplenet. uſitat. ℥iii.*
Extract. vel ſucci inſpiſſat. rad. filicis ℥i.
Cum paucâ quantitate ceræ
F. l. a. Linimentum.

Linimentum Carminativum.

℞. *Ol. chamom.*
anethi
rutæ ana ℥ii.
ſtillat. cham.
anethi ana ℈ß.
cumini
carui
fœnic. ana g. vi.
c. ſ. q. ceræ
F. l. a. Linimentum.

In Dyſenteria & fluxibus alvi.

℞. *Unguent. Comitiſſæ ℥ß.*
🜄 ⊕ optimè dulcif. ℥ii.
Croci ♂ adſtring. ℥i.
c. ſ. q. ceræ & ol. maſtich.
F. Linimentum.

Unguen-

Unguentum Nephriticum.

℞. *Ol. lil. alb.*
amygd. dulc.
cham.
anethi ana ℥i.
nucl. ceras. per expreſſ.
Scorp. ſimpl. ana ℈ii.
c. ſ. q. ceræ
F. l. a. Linimentum.

℞. *Unguent. dialth.* ℥ß.
🜄 *ſcorpion. ſimpl.*
nucl. ceras. ana ℥ii
M. F. Linimentum.

In calore Renum.

℞. *Unguent. roſat.*
refrig. Galeni ana ℥ii
ſacch. ♄ *&* 🜄 *Nymph. parum*
c. ſ. q. ceræ
F. Linimentum.

Contra Herniam.

℞. *Unguent. contra herniam* (*Myns.* ℥ß.
O ℥ii.
croci ♂ *adſtring.* ℥iß.
c. ſ. q. ceræ
F. Linimentum.

Contra Vermes.

℞. *Unguent. contra vermes uſit.* ℥i.
Ol. ſtillat. abſinth. ℈i.
rutæ
tanaceti ana g. vi.
Fellis tauri inſpiſſ. ℥ii.
🜄 *diacoloc. q. s.* M.

℞. *Olei diacolocynth. Quercet.* ℥ß.
amygd. amar. per expr.
nucl. Perſicor. per expr. ana ℥i.
Aloës
Myrrhæ ana ℥i.
Fellis tauri inſpiſſ. ℥iß.
🜄 *ſtillat. coryli* ℈ß. *Ceræ q. ſ.* M.

Unguentum Externum purgans.

℞. *Elaterii* ℥iij.
Troch. alband. ℥ii.
Scammon. ℥iß.
c. ſ. q. ceræ & 🜄 *diacoloc.*
F. l. a. Unguentum. M.

℞. *Elect. hier. picræ*
ung. dialth. ana ℥i. *N. j.* M.
applic. plantis pedum vel umbilico.

Unguentum ad Partum.

℞. *Mucilag. ſem. lini*
fænugr.
alth.
cum aq. lil. extract. ana ℥ß.
Axung. anſerin. ℥vi.
ol. lil. alb. ℥ß.
amygd. dulc. & ceræ q. s.
M. F. Linimentum.

Illinitur venter poſt balneum, vel etiam absque balneô.

Aliud.

℞. *Olei cheirini*
lil. alb. ana ℥iij.
Auxung. ſerpent. ℥i.
F. l. a. Unguentum cum paucâ cera.

Unguentum contra cardialgiam, præſertim flatuoſam.

℞. *Unguent. rubr. potab.* ℥ß.
oo chamom. ℈ß. M.

℞. *Unguent. cardiac. Francoſ.* ℥vi.
olei ſtillat. chamom. ℈ß.
angelic. g. iv. M.

Unguentum in Dolore hæmorrhoidum.

℞. *Mucilag. ſem. pſyllii*
cydon.
cum aq. verbaſci extract. ana ℥iii.
Contunde in mortario plumbeô cum piſtillô plumbeô & c. ſ. q. oo linar. ſcarab. atque ceræ
F. Linimentum.

Contra Scabiem.

℞. *Unguent. roſati* ℥i.
arcani corallini ℈i. M.

℞. *Succi helenii*
lapathi acuti ana ℥i.
☿ vivi ʒii.
lap. medicamentos. ʒi.
c. ſ. q. oo Nic. & ceræ
F. Linimentum.

℞. *Ung. enulati* ℥i.
Flor. ♀ ʒiß.
Lap. medicamentoſi ʒi.
c. ſ. q. oo Nicot.
F. Linimentum.

Contra Atrophiam ſeu Ariduram membrorum.

℞. *Unguent. Agrippæ*
Arragon. ana ℥i.
alth. ℥v.
Pingued. taxi
vulpis
muris montani
urſi
canis ana ℥ß.
Spec. diatrion pipereon ʒii.
Sem. urticæ ʒi.
⊖ plumos. ʒß.
euphorbii ʒiß.
c. ſ. q. oo nervin. atque ceræ
F. l. a. Linimentum.

℞. *Unguent. Agrippæ*
Arragon.
alth. ana ℥i.
Ol. ſtill. roriſmar.
lavendul. ana ℈i.
euphorb. per infuſ. ʒii. D.

Unguentum ad livorem partium imprimis faciei.

℞. *Mucilag. rad. ſymph. cum ▽ rad. ſigill. Salom. extr.* ℥ß.
Pulv. rad. ſig. Salom. ʒii.
Ceræ parum.

Unguentum ad gingivas in ſcorbuto.

℞. *Pulv. flor. aquileg.*
fol. ſalv. ana ʒii.
rad irid. Florent. ʒiß.
myrrh. electæ ℈ii.
⊖ crud. ʒiß.
c. ſ. q. mellis roſati
F. Linimentum.

Unguentum ad facilitatem Dentium.

℞. *Mu-*

℞. *Mucilag. ſem. alth. cum* ▽ *roſ. extr.* ℥ii.
Edulcor. rot. manus Chriſti ⦶.

Si adeſt inſignis calor, aliquid de mucilagine ſeminis pſyllii addi poteſt: Eſt in frequenti uſu D. Mich.

Unguentum in ♋ Mammillarum.

℞. *Succ. herb. virg. aur.*
ſolan.
plantag.
card. bened. ℥ß
♋ *calcinat.* ℥ii.
Ranarum
Talparum calcinat. ana ℥i.
Contunde in mortario plumbeô cum piſtillo plumbeô ad conſiſtentiam linimenti.
S. Bruſtſalbe.

Unguentum Ophthalmicum.

℞. *Butyr. rec. cum* ▽ *euphraſ. lot.* ℥iij.
Tutiæ ℥ß.
Camphoræ ℈ß.
Sacch. candi ℈i.
M. Pro Linimento.

Uuguentum Coſmeticum.

℞. *Ol. amygd. dulc. non rancid.* ℥iß.
jaſmini ℥ii.
Inſtilla guttatim ☍ ☿ *p. d. q. ſ. M. exactè in formam linimenti, adde coſmet. Cluvii vel ceruſſ.* ♄ ℥i. *vel* ℈iv. M.

Unguentum ad Ambuſta præſtantiſſimum.

℞. *Ol. recentiſſ. vel quod melius ſambuc. p. j.*
album ovor. p. ij.

Conquaſſa diligenter, donec F. Linimentum. Illinitur pars ſæpè plumâ gallinæ nigræ, nullis adhibitis linteolis aut ligaturâ *vid. Mynſicht.* qui ita de hôc linimento ſcribit: *In* totâ Republicâ Medicâ ſecretius experimentum nullum: Perfectè, tutò, citò extinguit, dolorem ſedat, nullô cicatricis veſtigiô relictô.

℞. ▽ ♆
☍ *lini vel*
flor. ſambuci vel
cort. ſamb. vel
filicis
M. Pro Linimento.

Præparatur etiam linimentum ad inflammationes ex album. ovi & O crudô. Alumen crudum in albumen ovi injicitur, agitaturque tamdiu, donec alumen ſolutum ſit.

Egregium etiam unguentum eſt unguent: Comitiſſæ, unguentum viride Reginæ, ut & unguentum potabile in- & externè. Dantur ad ℥ß.

Unguentum ad Alopecias.

℞. *Olei ovorum* ℥ß.
laudani ℥vi.
pingued. urſi ℥ii.
chartæ uſtæ
nuc. avellanæ ana ℥ß.
pulv. myrrhæ ℈ß.
F. Unguentum.

Cum quô caput inungatur, deinde abluatur cum lixiviô, in quô abrota-

rotanum & capill. ♀. decocta fuerint.

Linimentum ad Ambuſta.

℞. *Album. ovor. N. ij.*
Ol. roſarum ℥ii.
▽ roſarum ℥i.

Conquaſſentur ſimul omnia & cum linteolis in eô madefactis impoſita loco ambuſto, relinquendo, donec convaleſcat, ſuperponendo panniculum eâdem mixturâ irrorandum. Vel

℞. *Mucag. ſem. cydon. ex ▽ roſ. ℥iv.*
Vitelli ovorum N. iv.
☍ lini ℥iij.
croci ℈ß. M.

Adde *ſub finem curationis ceruſſæ ℥i.*

℞. *Ung. anod. ℥iii.*
Opii gr. v.
Ol. chamom. ʒß.

S. Euſſerlich Oel.

℞. *Unguent. reſumptio ℥iij.*
Ol. violar. ʒß.

S. Zuckerſalb.

℞. *Ol. nuciſt. ℥i.*
maſtich.
menth.
abſinth.
cydon. ana ʒß.

M. S. Euſſerliche Salb.

℞. *Ol. cappar. ℥i.*
Unguent. dialth. ʒß.
Ol. de palm. ʒvi.

S. Miltzſalbe.

℞. *Unguent. popul.*
roſar. ana ℥iij.
alabaſtr. ℥ii.
Ol. nuciſt. ʒß.

S. Sälblein auf die Schläff zu ſchmieren.

℞. *Olei amygd. dulc.*
Unguent. anod. ana ℥i.
M. D. in Pleuritide.

In Dolore Dentium.

℞. ○ *q. ſ. Fluat in crucibulo, hujus*
℞. *℥i.*
Nuc. moſch. N. j.
Mellis roſ. ℥iij.
M. F. Linimentum gingivis applicandum.

Caput XXVII.

De Emplastris.

Emplaſtrum ad tempora in dolore dentium.

PRæparatur vel ex ſolâ tacamahacâ cum piſtillô calido in mortariô calido & ducitur ſuper alutam in forma thaleri: Vel præparatur etiam ex Tacamahacâ & gummi juniperi vel elemi.

In Maniâ & aliis affectibus capitis pro arcanô habet Medicus. Quidam emplaſtrum ex gummi carannæ cum gummi animæ & Tacamahacæ.

Empla-

Emplaſtrum expertum in Procidentiâ ani certiſſimum.

Ex gummi ſagapenô & opoponace; contunduntur in mortario & inducuntur alutæ ſub formâ quadratâ circa os coccygis applicanda.

Emplaſtrum pro ſiſtendis catharris & roborando capite.

Emplaſtrum ita fit:

℞. *Cerot. cephal.*
Tacamahac.
Gumm. junip. ana q. ſ.

Malaxentur 🜕 maſtichis, indue ſuper alutam & obduc ſyndone rubrô, D.

In Vigiliis.

℞. *Empl. hypnotici Mynſ. q. ſ.*

Malaxetur 🜕 papav. vel ung. ſomnifero, induc ſuper alutam in formâ N. ij.

S. Schlaff-Pflaſter.

In Dolore Capitis.

Egregium emplaſtrum deſcribit Platerus in ſuis Obſervat. Lib. 2. Part. 344. Confert hîc etiam emplaſtrum de Ranis Vigonis & de betonicâ, cum unguentô de alabaſtrô malaxatum: Si emplaſtra iterum detrahenda ſunt, commodius nullo modô poteſt, quàm ſi emplaſtrum applicatum oleô quodam, imprimis appropriatô illinatur, & ſic facilè pars ab emplaſtrô liberari poteſt.

℞. *Empl. Vigonis cum ☿*
de beton.
cerat. cephal. ana q. ſ.

Malaxetur 🜕 maſtich. vel Balſamo de Peru.

D. S. Euſſerlich Haupt-Pflaſter.

Emplaſtrum Pectorale.

℞. *Empl. Fil. Zacchar. q. ſ.*

Malaxetur 🜕 amygd. dulc. vel irinô, ducatur ſuper alutam & obducatur ſyndone rubr. ſicque interpaſſetur.

Emplaſtrum Stomachale.

℞. *Cerot. ſtomach. ex ladano*
Crat.
Tacamahac. ana q. ſ.

Malaxetur 🜕 ſtomach. Cratonis vel Balſamo Peruviano; Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubr. Adſpergi poteſt 🜕 ſtill. menthæ, caryophill. macis.

Emplaſtrum contra Vomitum.

℞. *Empl. de cruſtâ panis Part. ij.*
ſtyptic. Mynſ. part. j.

Malaxetur 🜕 cydon. induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubra.

Emplaſtrum ad mammas contra tumorem.

℞. *Spermat. ceti non rancidi ℥i.*
Gummi galbani ℥ii.
c. ſ. q. ceræ

F. l. a. Cerotum.

S. Pflaſter zur Bruſt.

Egregium eſt & expertum emplaſtrum, quod diſcutit tumorem mammarum & impedit concretionem lactis.

Contra Cancrum Mammillarum.

℞. *Emplaſtri contra cancrum Penoti ℥ii.*
Ocul. ♋ combuſt. ʒii.
Bubon. calcinat. ʒiß.
Malaxetur 🜇 ranarum.
D. S. Sonderlich Pflaſter zur Bruſt.

Emplaſtrum Epaticum.

℞. *Ceroti ſantalini q. ſ.*
Extr. rad. cichorei ʒi.
🜇 *roſar. q. ſ. Induc ſuper alutam.*
S. Leber-Pflaſter.

In ſcirrhô lienis.

℞. *Empl. de cicutâ q. ſ.*
Malaxetur 🜇 deſt. gummi ammon. Induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubrâ.
S. Sonderliches Miltz-Pflaſter.

Poteſt etiam uſurpari in duritie mammarum, ſi imprimis addatur unguentum de cicutâ Fabritii Hildani.

In Dyſenteriâ & fluxibus alvi.

℞. *Empl. diaphœnic. calid. Meſ. ſtyptic. Mynſ. ana q. ſ.*
Malaxetur 🜇 maſtich. & induc ſuper alutam.
S. Anhaltend Pflaſter.

Contra Hydropem.

℞. *Empl. contra hydropem Aug. q. ſ.*
Malaxetur 🜇 ſambuci per expreſſ. ex acinis. q. ſ. induc ſuper alutam S.

Ratione flatuum poteſt adſpergi 🜇 ſtillat. carui, cumini &c.

Contra Herniam Umbilicalem.

℞. *Empl. contra herniam uſit. q. ſ.*
Malaxetur cum ol. ovorum, induc ſuper alutam & in mediô fiat globulus.

Ad ani procidentiam.

℞. *Opopon. & ſagapeni ana q. s.*
Contunde in mortariô calido cum piſtillô calido, induc ſuper alutam in formâ transmiſſa.

Emplaſtrum in Peſte.

℞. *Empl. ex Magnete Aug. Salæ ʒi,*
Malaxetur ol. aranearum & ſcorpionum ana q. ſ.
D. S. Euſſerlich Pflaſter. Bubonibus applicatur.

℞. *Empl. diachyl. magn. ʒi.*
Malax. ol. ſtillat. fulig. vel aranearum. D.

℞. *Empl. de fulig. uſit. ʒi.*
Malaxetur ol. ſtillat. fulig. vel ol. aranearum.

Emplaſtrum contra Veneficia.

℞. *Empl. contra veneficia Mynſ. ʒij.*
Malaxetur ol. hyperici. D. Hoc emplaſtrum ſingulare eſt arcanum loco dolenti applicatur.

Pro certô quoque experimento habetur, ſi excrementa propria calidè parti applicentur.

Ad To-

Ad Tophos & Dolores in Lue Venereâ.

℞. *Empl. de ranis cum* ☿ ℥ij.
Malaxetur 🝫 ſtillat. ligni ſancti, induc ſuper linteum denſum (Barchet) & applicetur partibus dolentibus.

Contra Arthritidem.

℞. *Empl. arthet. Mynſ.* ℥ii.
Malaxetur 🝫 nervinô & induc ſuper alutam.
S. Euſſerlich Pflaſter.

Emplaſtrum Filii Zaccchariæ lenit quoque dolores podagricos nervorumque tenſionem prohibet.

Ceratum diachalcitidis ſeu diapalma Galeni commendatur ſingulariter ad fonticulos, quos in optimô ſtatu conſervat & excreſcentias carnis prohibet proque arcanô meritò habetur.

Emplaſtrum Matricale.

℞. *Cerot. matrical. uſitat. q. s.*
Malaxetur 🝫 de caſtor. induc ſuper alutam & obduc ſyndone rubra.

Emplaſtrum Diaphoreticum Hartmanni, ut & Mynſichti egregiè proſunt in pluribus affectibus: Extrahunt & diſcutiunt valdè: Neceſſum verò eſt, ut interdum abſtergantur.

Emplaſtrum Vulnerarium.

℞. *Empl. vulner. Crollii, vel etiam Paracelſi*
♄mini ana ℥i.
Malax. ol. Nicot. & Balſam. 🜍 *S.*

Ad Clavos Pedum.

℞. *Empl. de Galbano Mynſ.* ℥iij.
lapid. medicamentos. ℈ii. *M. cum ol. Nicot. D.*
Loco lap. medicamentoſi etiam ſumi poteſt ⊖ ✱.

Emplaſtrum ad frontem.

℞. *Sevi hircini, vel etiam cervini*
ceræ albæ & Terebinthinæ parum
F. l. a. Sparadrap.
Addi poteſt ol. roſarum parum.

Sparadrap. pro Gravidis.

℞. *Maſtich.*
Thuris ana ℥i.
Nuc. Moſch. ℥iij.
Caryoph. ℥iß. *c. ſ. q.*
ol. maſt. & ung. comitiſſæ
ceræ albæ & ſevi hircini
F. l. a. Sparadrap. in quâ infundatur linteum.

Ex *emplaſtrô Filii Zaccchariæ* cum ol. appropr. vel ol. lumbricorum poteſt etiam fieri ſparadrap. in affectibus nervorum.

℞. *Empl. diaphœnic. calid.* ℥ß.
Theriac. ʒß.
🝫 *ſtillat. ceræ*
maſtich. ana gutt. iv
M. S. Pflaſter.

℞. *Cerat. ſplenet.*
de ammoniaco ℥iß.
Empl. de melilato ℥ß.
✱ ʒß.
S. Miltz-Pflaſter.

℞. *Empl. de cruſta Panis* ℥ij.
de bacc. lauri ℥i.
maſtich.

maſtich. electi ʒß.
ol. maſtich. q.ſ.

Illinatur corio, tegatur & tegatur ſyndone.

S. Magen-Pflaſter.

Emplaſtrum contra Verrucas expertum Timæi.

℞. *Galbani aceto ſquillitico ſolut. ℥i.*
Sal. ammon. ʒi.
Picis navalis ʒß.
Empl. diachyl. magn. ʒiij.

M. F. Magdaleon.

Commendatur quoque contra clavos; ſi remiſſius agit, doſis ✱ augenda.

Caput XXVIII.

De CATAPLASMATE.

Cataplasma ex ſempervivô portulaca & roſ. recent. in affectibus calidis commendatur, ut in phrenitide. Addi etiam poſſunt flores Nymph. ut & ol. Nymph.

In Dolore Capitis Externô valdè confert cataplasma ex herbâ verbenâ atque ♋.

In Contuſione itemque Doloribus articulorum cataplasma ex radice ſymphiti, vel ſuccô inſpiſſatô ſymphiti.

Cataplasma ex fermento acerrimô & ♀ vivô, *ſi partibus refrigeratis* applicetur, extrahit valdè dolores & frigus eſtque certum experimentum.

In affectibus ventriculi cataplasma ex pomis cydoniorum cum Vino Malvaticô & pulv. Nuc. Moſch. cum maſtich.

In Tumore Pedum.

Fieri poteſt cataplasma ex fimô equinô, vel ex ſtercore caprillo.

In affectibus oculorum.

℞. *Fermenti acerrimi ℥iij.*
ſuccini ʒij.
ſem. ſinapi flav. contuſi ʒiß.
♃ ſquillitici q.ſ.

F. Cataplasma, quod nuchæ applicetur in formâ thaleri.

Ad Catharrum.

℞. *Fermenti acerrimi ℥ij.*
ſuccini ʒij.
gummi juniperini ʒiß.
c.ſ.q. ✠ roſac.

F. l. a. Cataplasma, quod capiti applicetur.

In ſingultu.

℞. *Fermenti acerrimi ℥iv.*
Pulv. herb. menth.
roſ. rubrarum
abſinth. ana ʒi.
Maſtich. ʒiij.
Nuc. Moſch. N. ij.
Zedoariæ ʒiß.
c.ſ.q. ✠ roſ.

F. l. a. Cataplasma.

Hoc

Hoc eſt Mynſ. Poſſunt etiam addi ol. deſtillata menthæ, Zedoariæ, caryophill.

In Vomitu adſtringentia addun-tur, ut maſtiches &c.

In Anginâ.

℞. *Flor. malv.*
lil. alb. ana mj.
Rad. alth.
lil. alb. ana ℥ij.
Fic. ping. N. viij.
ſem. fœnugræci
lini ana ℥ß.
Nid. hirund. N. j.

Coq. in ſ. q. Lactis ad putrilaginem, trajiciantur per ſetaceum & addatur
albi Græci ℥i.
noct. comb. ℥ij.
c. ſ. q. ol. lil. alb. & chamom.
F. l. a. Cataplasma.

In Hydrope.

℞. *Flor. chamom.*
ſambuci ana mj.
ſtercoris caprilli lib. j.
Coq. in ſ. q. ☐ Puerorum.
F. Cataplasma.

In Tumore ſcroti.

℞. *Fol. agrimon.*
Herb. Parid.
naſturt. aquat.
Flor. chamom. ana mj.
ſem. cumini
carui ana ℥ß.
Farin. fabar. ℥iß.
c. ſ. q. aceti.
F. Cataplasma.

In Febribus & Deliriis ad Plantas pedum.

℞. *Herb. rutæ M. ij.*
Raphan. N. ij. vel iij.

Contund. in mortariô ad conſiſtentiam cataplasmatis; quod mirè extrahit.

In Peſte ad Bubones.

℞. *Fol. Parid. M. ij.*
Rad. lil. alb.
alth. ana ℥ii.
Ficuum pinguium N. vi.
Coq. in ſ. q. ol. lil. alb. Adde
fulig. ſplend. ℥i.
ſapon. Venet. ℥vi.
ol. aranearum ℥i.

S. Sonderlich Pflaſter zum Aufziehen/ i. e. ad ſuppurationem.

Herba Paridis hîc mira facit, utpote quæ ſola etiam applicata idem præſtat.

Cataplasma ex Naſturtiô aquaticô.

Singulare eſt & certum experimentum in tumore muliebris pudendi, in Gravidis ante partum & in Puerperis poſt partum:

Cataplasma Febrifugum Principis Anhaltini.

℞. *Piperis*
⊖
Croci Orientalis
allii ana q. ſ.

M. & Contunde in mortariô ad formam cataplasmatis, inde nodulo & applica in ſiniſtrâ manu digiti articularis extremæ parti; eâdem horâ,

quâ impoſitum, ter repetitur ante paroxysmum.
Vel ℞. *Empl. febrifug. Strobelb.* ℥i.
Malax. cum ol. aran. & Divide in 2. partes æquales.
S. Euſſerlich auf den Puls zu legen.

In Vomitu cataplasma ex pane toſtô cum pane cydoniorum prodeſt.

In Dyſenteriâ, imprimis epidemicâ, mirè prodeſt cataplasma ex theriacæ ℥ij. & croci ♂ ℥ij.

In ſuppreſſione ☐.

℞. *Herb. parietar.* Mij.
Coque in aquâ appropriatâ ad putrilaginem. Adde ☍ *ſcorp. ſimpl.* ℥ij. M.

In Dolore poſt phlebotomiam

quando nervus aut arteria ex imperitiâ læditur:
℞. *Herb. agrimon.*
cerefol.
Flor. chamom. ana Mj.
Rad. ſymphit. ℥iij.
ſigilli Salom. ℥ß.
ſem. lini
fœnugræci ana ℥ß.
Coq. in ſ. q. aq. ad conſiſtentiam cataplasmatis

Emplaſtrum Veſicatorium verum Joſephi Michaelis.

℞. *Cantharid.* ℥ß.
Ceræ ℥ij.
butyr. ℥i.
Terebinth. ℥i.
☍ *ros.* ℥ß.
pulv. maſtich.
myrrhæ
aſæ fœtid.
camphoræ ana gr. xv.
M. F. Emplaſtrum.

Hoc emplaſtrum eſt ſecretum, quia veſicas absq; dolore trahit, cum reliqua veſicatoria omnia dolorifera ſint.

Cataplaſma ad Anginam.

℞. *Rad. bryon.*
alth. ana ℥i.
Fol. malv.
violar. ana Miß.
Flor. chamom. mß.
Bulliant ad mollitiem & piſtentur, quibus adde
Farina fabarum
hordei
lini
fœnugræci ana ℥ß.
Nid. hirund. contus. & cribr. ℥iij.
Cum decoctione ſupradictâ affusâ.
F. Cataplaſma, cui adde
☍ *chamom.*
lil. alb.
lini ana q. ſ. M.
℞. *Nidi hirundinum cum toto pulv. & cribrati* ℥iij.
Mellis optimi
Axung. porcin. ana p. æ & q. s.
Pro coquendo emplaſtro.

Cataplaſma ad Aſcitem Celebre Vidii.

℞. *Stercor. columb. in* ✢ *macer. lib. j.*
♀ *vivi* ℥i.
⊕ ℥ß.

Rad.

Rad. helen.
Baccarum lauri
Herb. anethi
chamom. ana ℥vi.
Sem. naſturt. ℥ii.
Pulveriſata omnia decoque ad juſtam ſpiſſitudinem, tum adde
Mellis ℥ii.

Terebinth. ℥iß.
Succi ebuli ℥ii.
irid. ℥iß.
ſoldan. ℥i.
Farin. fab. ℥i.
F. Cataplaſma abdomini imponendum.

Caput XXIX.

De *Rubificantibus & Veſicatoriis.*

Exempla Dropacis.

R*Ec. Picis part. iv.*
🜖 irin. part. j.
Simul liquatis & in alutâ extenſis F. Dropax, qui pro diverſitate partis in majori & minori formâ paratur.

℞. *Sinapi fluv.*
ſtercoris columbini ana ℥ß.
Piperis ℨß.
Picis & Terebinthinæ q.ſ.
F. l. a. Dropax.

℞. *Rad. Pyrethri ℨiß.*
Piperis ℈ii.
Euphorbii ℨß.
Picis navalis
🜖 lini &
chamom. q.ſ.
F. l. a. Dropax.

℞. *Mellis anacardini ℥ii.*
Pulv. pyrethri ℨiß.
🜔 ſtercoris columb. ℈i.
Fermenti acerrimi ℥ii.
🜍 ſcillit. q.ſ.
Poteſt applicari cum linteô. Si lubet, adde Pulpam ficuum. Vel etiam fieri poteſt cataplaſma ex ſtercore columbino, ſem. naſturtii, urtic. ſinapi &c.

Spiritus Rubificans.

℞. *🜍 formicarum optimi ℥iiß.*
naſturt. ℥ii.
S. Euſſerlicher 🜍 mit einer Feder oder Tüchlein anzuſtreichen.

In Dolore iſchiadico ex ſtercore caprillo & herb. piperitidis vel ejus ſucco poteſt etiam fieri cataplaſma pro dropace, quod pro certiſſimô experimentum quidam Medicus habet.

Fiunt etiam cataplaſmata talia ex ſolis herbis, ut ex plantagine aquaticâ, in hydrope ex ranunculo &c.

It. ex radicibus, ut Bryonia, cyclamine cum axungiâ; vel oleis ut euphorb. quod vehementer attrahit.

Radices verò & herbæ ut recentes ſint oportet: Siccæ enim id non præſtant. Quod ſi igitur vis ut rubificent, tantùm in minori doſi ſumendæ ſunt & in majori, ſi puſtulas excitare debent.

Exempla veſicatoriorum.

℞. *Cantharid. ablat. alis & cap.* *N. vi.*
Fermenti acerrimi ℥ii.
Pulp. ficuum ℥i.
F. l. a. Cataplaſma.

S. Blaſen-ziehendes Pflaſter auf 2mal.

℞. *Cantharid. ablat. alis & cap.* ℥ii.
Mic. panis ℥i.
🜍 ſquillitici q. s.
F. l. a. Paſta.

S. Euſſerlich aufziehendes Pflaſter.

℞. *Empl. veſicator.* ℥i.
Malaxetur 🝆 *irino. D. S.*

De Cantharidibus notandum, quòd benè debeant teri, aliâs vehementer nimis attrahunt.

℞. *Mellis anacardini* ℥ii.
Pulp. ficuum ℥i. M.

CAPUT XXX.

De SACCULIS.

In dolore capitis.

REc. *Milii lib.* ß.
⊖ *vulg.* ℥iv.
Herb. verben.
Flor. chamom. Rom.
Summit. anethi ana Mj.
Rad. Rhod. ℥iß.

Milium & ⊖ primùm torreſiant in ſartagine & protinus ſacculo calido induntur, additis dehinc reliquis: Ita capiti calidè applicantur. Fiunt duo ſacculi. Milium, ſal & arena, in omnibus affectibus, ubi diſcutiendum, ſatis ſunt commoda.

Sacculus ad Ventriculum.

℞. *Herb. menthæ*
Summit. abſinth.
Flor. roſarum rubr.
chamom. Rom. ana Mj.
Rad. calami aromat. ℥ß.
Zedoar.
Galang. ana ℥i.
Nuc. moſch. N. ij.
Caryophill.
Macis ana ℥ß.
Maſtichis ℥ii.
F. l a. Sacculi N. ij.

Cum ſyndone, interpaſſentur. Adſpergi poſſunt cum 🜄 menthæ, vel 🜄 ſtomach. compoſitô, vel 🝆 aliis appropriatis.

Sacculus in Pleuritide Nothâ.

℞. *Aven.*
Milii
⊖ *commun. ana* Mj.
Flor. chamom.
meliloti ana Mß.
Sem. cumini ℥ß.
lini
fœnugræci ana ℥ii.
F. l. a. Sacculi interpaſſati N. ij.

Sacculi ad cor.

℞. *Herb. meliſſ. mß.*
Flor. roſ. rubr.
cord. ana p. ij.
calend. p. j.

Croci

Croci ℈i.
flaved. cortic. citri recent. ℥ß.
Sem. meliſſ.
ocymi ana ℈ß.
Spec. cord. temper. ℥i.

F. l. a. Cum ſyndone ſacculus interpaſſatus in formâ uſitatâ. Pro Ditioribus poteſt addi aliquid de moſcho & ambrâ & adſpergi ~ ros. vel ▽ carbunculi aut meliſſæ cum vinô, vel ☍ ſtillatitium carbunculi.
S. Euſſerlich Hertzſäcklein.

Tempore peſtis præparantur ejusmodi ſacculi ad cor ex cordialibus, additis alexipharmacis cordialibus.

℞. *Flor. borrag.*
bugloſſ.
meliſſ.
calend. ana p. ij.
tunicæ p. j.
Spec. pro epith. cord. ℥iij.

F. Sacculi interpaſſati cordiales.

Sacculus Contra Colicam.

℞. *Milii*
avenæ
⊖ *com. ana* Mj.
Flor. chamom. Mj.
Fol. lauri mß.
Baccar. lauri ℥ii.

F. l. a. Sacculi interpaſſati N. ij.
S. Euſſerlicher Sack gegen die Schmertzen.

In affectibus uteri & poſt partum ejusmodi Sacculi conveniunt: Additis uterinis.

Sacculus ad Pulſum.

℞. *Flor. cordial ana p. iv.*
Spec. cord. temper. ℥ii.

F. l. a. Sacculi N. ij.
S. Pulsſäcklein.

℞. *Saccul. ad puls. uſit. N. ij.*
S. Ut ſupra & applicentur cum ▽ carſunculi.

Sacculus refrigerans
in dolore capitis.

℞. *Flor. violar.*
roſar.
Nymph. ana p. ij.
Sem. lactuc.
endiv.
papav. errat. albi ana ℥i.

F. Sacculus oblongus.

℞. *Panni ſcarlati minutiſſimè in lanam tuſi q. v.*
caryophill.
nucis moſch.
baccar. lauri ana ℈i.
rorismarini
flor. lavend. ana p. j.
Sem. carui
cumini ana ℥ß.
flor. ſtæch. Arab.
Succini albi ana ℈i.

F. Cum ſyndone rubrâ ſacculus quadratus, impone per noctem in vinô Malvaticô & iterum exſicca.
S. Hauptſäcklein.

Cap. XXXI.

De FRONTALI.

R*Ec. Pulv. verben. ex totô ℥iß.*
Rad. Rhod. ℥i.
Sem. anethi ℥iij.
Nucl. Perſicor. ℥ij.
F. l. a. Pulvis, qui indatur ſacculo lineo oblongo. Poteſt adſpergi ▽ florum Perſicorum vel verbenæ.

℞. *Flor. chamomillæ Rom. mß.*
ſummit. anethi p. iij.
pulv. rad. rhod. ʒß.
Pulveriſata inde ſacculo oblongo, qui fronti ac temporibus applicetur.

Sacculus Refrigerans in dolore capitis à causâ calidâ.

℞. *flor. roſar.*
Nymph.
violarum ana p. ij.
Sem. lactucæ
endiv.
papav. alb. ana ℥i.
F. l. a. Sacculus oblongus.

℞. *fol. lactuc. recent. m. ij.*
hyoſc. albi mß.
Contunde cum ♎ *roſarum & Nymphæ, cum paucâ quantitate* ✢ *roſarum.*
F. l. a. Frontale cum ſacculô oblongo.

In febribus & deliriis, ubi dolor ingens cum agrypniâ.

℞. *Ol. papav. expr. ℥i.*
nucl. Perſic. expr. ʒß.
hyoſc. expr. ℈i.
ſtill. anethi
chamom. ana g. vi.
Cum paucâ quantitate ceræ
F. l. a. Linimentum.
S. Euſſerlicher Umſchlag.

In Dolore capitis cum agrypniâ.

℞. *Sem. papav. alb. ℥iij.*
Nucl. Perſic. ℥ii.
Lactis Mulıebris q. s.
Pro Cataplasmate.
S. Euſſerlich aufzulegen.

℞. *Sem. papav. albi ℥iii.*
Nucl. Perſic. ℥ii.
Sem. hyoſc. albi ℈ii.
c. ſ. q. ▽ *flor. Perſic.*
F. l. a. Emulſio.
S. Euſſerlicher Umſchlag zum Haupt.

In Dolore capitis ſolùm.

℞. ▽ *flor. cham. Rom. ℥ii.*
ſambuci
verben. ana ℥iß.
Pulv. Zedoar. ʒi. M.

In Hæmorrhagia.

℞. ▽ *plantag.*
portulac. ana ℥ij.
Boli Armeni
Lapid. hæmat. ana ʒi.
Sperniol. Crollii ℈i.
S. Euſſerlicher Umſchlag.

℞. *Pulv. boli Armeni ʒii.*
lapid. hæmat. ʒiß.
maſtich.

thuris

thuris ana ℥i.
℥. ſ.q. album ovor. conquaſſetur & diverberetur atque applicetur fronti.

In hæmorrhagiâ mirè etiam convenit pulvis ſympatheticus, quem deſcribit Medicus Gallus *Beverovicius in Epiſt. Suarum ultimâ.* Scripſit quoque de eâ *Nicol. Papinius.*

Huc ferè pertinent OXYRRHODINA v. g.

℞. ▽ *roſ. optim. ℥iv.*
anethi
chamom. ana ℥i.
cinamomi
anethi ana ℥i.
✠ *flor. ſamb. parum M.*
Pro oxyrrhodinô.

In Deliriis & Dolore Capitis.

℞. *Succi ſempervivi*
ſolani ana ℥i.
✠ *roſat. ℥ß.*
ol. roſ.
Nymph. ana ℥v.
M. Pro Oxyrrhodinô.

CAPUT XXXII.

De CUCUPHA.

Cucupha Corroborans.

Rec. *Spec. pro cucupha uſit. ℥iiß.*
Pulv. Cypr. ℥ß.
Adſpergi poſſunt ol. ſtill. ligni rhod. guttæ aliquot. D.

In Dolore Capitis.

℞. *Flor. chamom. Rom.*
Herb. ſerpilli
verbenæ ana Mj.
Milii parum torrefacti ℥i.
Rad. Rhod. ℥ß.
Inciſa D. S. Species zum Häublein.

Poteſt etiam addi ⊖ com. vel, quod melius ⊖ appropriatum cephalicum.

In Catharrô.

℞. *Herb. ſerpilli*
Flor. roſ. rubr. ana M.j.
Fol. myrtill. mß.
Sem. nigellæ ℥ii.
Succini ℥iii.
Gummi junip. ℥ii.
Thuris
Maſtichis
Tacamah. ana ℥i.
Nuc. moſch. N.j.
Inciſ. & Contus.
D. S. Species zum Häublein.

Poſſunt cucuphæ tempore matutinô & veſpertinô fumigari cum pulv. contra catarrhos.

Cucupha Corroborans Caput.

℞. *Fol. majoranæ*
roriſmarini
meliſſæ
baſilicæ ana Mß.
Flor. lavend. p. iii.
anthos
ſalviæ
paralyſeos

beton.

beton.
ſtœch. Arab. ana p. ij.
Styr. calam.
Benz. ana ℥i.
Incis. & Contus.

D. S. Species zum Häublein.

Pro Ditioribus poſſunt ſpecies adſpergi cum eſſent. ambra, lil. convall. roſarum, vel addi poſſunt ſpec. diambræ, diamoſcha dulcis &c.

Cap. XXXIII.
De
COLLYRIO.

R℞c. *Croc. Metallorum ℥ii.*
Aq. euphrag.
chelidon. min.
formic. ana ℥i.
Stent infuſa per 24. horas, poſtea filtrentur.

S. Augen-Waſſer.

℞. *Vitri ♄ ℈ii.*
aq. fœnic.
euphras. ana ℥vi.
Infunde per 24. horas, poſteà filtra.

℞. *▽ ophthalm. aurei Mynſ. ℥i. D.*
℞. *▽ ophth. ex ♋ Mynſ. ℥i.*

S. Heilend Augenwaſſer.

Hoc pro pretioſô habuit Crollius inque oculorum vulneribus nil præſtantius intra 24. horas curare oculos aſſerit.

In vulneribus oculorum ſingulare aliàs ſecretum eſt ▽ album ovorum cum ſuccinô præparata.

Contra Suffuſionem certum.

℞. *Aq. ad ſuffus. Francof. ℥i. D.*
Vid. Schröderus.

Aqua ſapphirina in oculorum ulceribus & maculis.

℞. *Decoct. calcis vivæ ℥iii.*
⊖ ✱ ℈i.

Infund. in pelvim aurichalceam, poſt 24. horas filtra. Vel poteſt orichalcum infundi in hâc aquâ.

℞. *▽ ſtercoris anſerini virid. ℥i.*
Margarit. præp. gr. vi.
ſmaragd. præp. gr. v.
ſacch. ♄ gr. iv. D.

Infunditur etiam ſolum vinum in pelvim æneam, quod ſecretum eſt Helmontii.

In Inflammatione.

℞. *Aq. oculorum Hartm. ℥i. D.*
℞. *▽ chelid.*
euphras. ana ℥i.
Lap. calam. ritè præp. ℈ii.
Tut. præp. ℈i. M.

Vel

℞. *Album. ovor. N. ij.*
Aluminis ℈i.
Agitentur invicem & applicentur cum linteis duplicatis.

In contuſionibus Oculorum ubi ſanguis congrumatus:

℞. *Flor. cyani*
calcatrippæ

Sum-

Summit. hyſſopi ana p. ij.
Rad. ſymph. maj. ℥ß.
ſig. Salom. ℥ii.
Coq. in ſ. q. vini.
Colat. ℞. ℥iij.
D. S. Euſſerlich aufzulegen.

Secretum D. Timæi in rubedine & inflammatione.

℞. ▽ *plantag.*
torment.
roſar.
flor. cyani ana ℥ß.
Album. ovor. N. j.
Aluminis
Croci ana gr. v.
Conquaſſ. & agita invicem. D.
℞. *Tormentillæ groſſô modô contus.* ℥i.
O *gr. v.*
▽ *roſarum*
plantag. ana ℥ß.
Stent in locô calidô per 24. horas, poſt filtra per chartam emporeticam.

Ad compeſcendum Dolorem in contuſionibus & vulneribus oculorum Ejusdem.

℞. *Pomor. dulc. N. iij.*
Coq. in ▽ *roſ. & euphragiæ q. ſ. ad mollitiem: Trajiciantur per ſetaceum, adde*
Sacchari albiſſimi ℥ii.
Camphoræ gr. v.
Croci gr. v.
applica cum linteis duplicatis.

In doloribus etiam mica panis albiſſ. cum lacte muliebri recente applicatur, it. ▽ album. ovorum cum lacte muliebri, croco & pomis putridis aut in cineribus aſſatis.

Hîc etiam conveniunt ova ad duritiem cocta & per medium diſſecta, demptis vitellis, quæ calidè oculis applicentur.

℞. *Sach.* ♄ *gr. iij.*
Sief. albi cum opiô gr. v.
ſuccini albi præp.
margar. præp. ana gr. v.
aq. euphragiæ
roſarum ana ℥iß. M.
S. Collyrium.
℞. *Succini alb. præp.* ℥i.
Sapphyr. præp.
Poteſt inſimul addi Saccharum cand. alb. ad ℥ij.
perlar. præp. ana ℈i.
▽ *chelid.*
fœnic.
roſar. ana ℥ß.
M. S. Augenwaſſer.
℞. *Sacch.* ♄ ℥i.
Lap. calamin. ℥iß.
M. F. Pulv.
℞. ▽ *ſperm. ran.* ℥iij.
℞. *Lap. calam. præp.* ℥i.
⊕ *albi* ℈ß.
M. S. Pülverlein in ein Nechtmaß Wein zu legen / und die Augen damit zu waſchen.

Caput XXXIV.
De GARGARISMATE.

In reſolutione linguæ.

Rec. *Herb. ſalv.*
chamædr.
chamæpyth. ana Mj.
Flor. primul. veris
tunicæ ana P. iij.
Rad. pyrethri ʒß.
Sem. aniſi ʒij.
ſinap.
erucæ
naſturtii ana ʒi.
Coq. in ſ. q. ▽ *Communis in vitrô clauſô.*
Col. ℞. ℥vi. *in quibus diſſolve*
mellis anthoſati ℥iß.
prim. veris
Theriacal. ana ʒi.
D. S. Tranck den Mund und Gaumen damit zu gurgeln.
℞. ▽ *lil. convall. cum vinô* ℥iv.
lavend. ℥ii.
ceras. nigr.
flor. prim. veris ana ℥i.
ſang. turturis calid. ʒß. D. S.
Poteſt etiam addi quinta eſſentia Matthioli.

In reſecatione uvulæ:

℞. *Herb. uvular.* Mij.
Fol. pyr. ſylv. Mj.
ros. rubr. p. iij.
Coq. in ſ. q. ▽ *com. Decocti*
℞. *lib. j.* adde
O ʒij.
Rob. diamor. ℥i.
Syr. de roſis ſiccis ℥iij.
Rob. acaciæ ʒi. M.

In Exulceratione uvulæ in Lue Venereâ.

℞. *Ras. ligni ſancti* ℥iß.
Coq. in ſ. q. ▽. *com. in fine* adde
Herb. Perſic. Mij.
Col. ℞. *lib. j.* adde
Syrup. de ſymph. Fernel. ℥ii.
D. Pro uſu.
Vel ℞. ▽ *lignor.* ℥vi.
vulner. ℥iij.
Syr. de ros. ſicc.
ſymph. Fernelii ana ℥ii.
Sacchari ♄ *gr. xv.* M.

In inflammatione faucium in morbô Hungaricô.

℞. ▽ *prunellæ*
ſemperviv. ana ℥iv.
Rob diamoron ℥iß.
⊕ *præp.* ʒi. *D.*
℞. ▽ *prunell.*
roſarum
ſempervivi ana ℥iij.
Rob diamoron ℥i.
dianuc. ʒß. M.
℞. ▽ *contra anginam Guntermanni lib. j.*
Rob. diamoron
dianucum ana ℥i. *D.*
Vid. Hartmannus.
℞. ♋ *fluviat. N. viij. vel x.*
Sedi major. M. iij.
Contunde in mortariô & exprime ſuccum, adde

Syr. de ſemperviv. ℥ii. *D.*

In Morbô Ungaricô, certum experimentum eſt, quô nullum præſtantius.

In Guſtu depravato & abolitô ex Anginâ.

℞. *Malv. hortenſis Mi.*
Herb. prunellæ
veronicæ
ſalviæ ana Mß.
Rad. polypod. quercini ℥ii.
Coq. in ſ. q. ▽ *fontanæ*
Col. ℞. ℔j. adde
✚ *roſac.* ℥ii. M.

Vid. Hartmanum.

In Inflammatione, aſperitate & ſcabritie linguæ.

℞. *Auriculæ (fung. ſamb.)* ℥ß.
Coq. in ſ. q. ▽ *Prunellæ*
ſempervivi ana q. ſ.
Col. ℞. *lib. j.* adde
Syr. de ſempervivô ℥i.
Rob diamor. ℥ß. M.

Pro infantibus fungi hi in cereviſiâ injici poſſunt.

Ad *ulcera oris* & *inflammationes* tanquam certiſſimum, citiſſimum & optimum remedium eſt decoctum piloſellæ in vinô, quod commendat Heurnius.

In gulæ tumoribus rubentibus decoctum lentis paluſtris cum lacte bubulo tanquam expertum medicamentum idem commendat.

In anginâ.

℞. *Flor. malvæ arboreſc.*
Herb. ſcabios. ana Mj.
Rad. althææ ℥iß.
albi Græci ʒvi.
Coq. in ſ. q. Lactis bubuli,
Col. ℞. *lib. j.* M. S.

In Scorbuto Gingivarum.

℞. ▽ *chelidon. min. bis deſtill.* ℥vi
Syr. ſcelotyrb. ℥i.
O *uſti* ʒi. M.

℞. ▽ *chelidon. min.* ℥vi.
Tinct. flor. aquileg.
laccæ ana ʒii.
Syr. flor. aquileg. ℥i. M.

In catharris ſalſis.

℞. *Flor. papav. rhœad.* Mj.
roſ. rubr. Mß.
ſpong. cynosb. N. j.
Rad. plantag. ℥iß.
biſtort. ℥ß.
Coq. in ſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥viij. adde
Syr. de papav. rhœad. ℥i.
roſ. ſiccis ʒvi. M.

℞. ▽ *Prunell.* ℥iij.
lapid. prunellæ ℈i.
Syr. viol. ℥ii.

S. Gurgelwaſſer.

℞. ▽ *plantag.*
prunellæ
cochlear. ana ℥i.
Mellis roſat.
Diamoron ana ʒii. M.

℞. *Rad. irid. Florent.* ʒiß.
pyrethri ʒß.
Fol. origan.
ſalviæ
ſtœchados

roriſmarini ana Mß,
Cubeb. ℥iß.
Liquirit. ℥ß.
Coq. in ſ. q. ▽ *& vini albi, Colat.*
adde *Oxymellis ſcillitici* ℥i.
S. Gurgelwaſſer/den Mund offt damit zu gurgeln und zu ſprützen.
In Apoplexiâ.

CAPUT XXXV.

De APOPHLEGMATISMO.

Maſticatorum ſeu Apophlegmatiſmus Laurenbergii.

REc. *Nicot. recent. ſucculent.* Mij.
Rad. pyrethri
maſtich. ana ℥ß.
Zingib.
Cubeb.
Cardamom. ana ℈ß.
c. ſ. q. mellis anthoſati
F. l. a. Globuli vel pilulæ majores.

Hîc *notandum*, quòd calidæ naturæ capitibus non conveniat, ſed tantùm frigidis.

℞. *Extract. Nicot. vel ſucc. inſpiſſ.* ℨij.
maſtich. ℨiij.
Extr. pyrethri ℈ß.
cardamom.
cubebar. ana ℨß.
F. l. a. Pil. majores, cum gutt. iij. ol. piper. deſtill.

℞. *Pulv. Nicot.* ℨiij.
Rad. pyrethri præp. ℨi.
Cubeb.
Cardamom. ana ℈i.
Contunde Maſtichen in mortariô calidô & add. pulv. prædicto,
F. Pil. maj.
S. Pillen im Mund zu halten.

℞. *Rad. pyrethri* ℨiß.
maſtich. ℨij.
ſem. ſinapi ℨi.
cardamom.
cubeb. ana ℈i.
Indantur ſacculo groſſo modo contuſa.
S. Säcklein im Mund zu halten.

Nodulus etiam fieri poteſt ex foliis Nicotianæ, additis pro correctione cardamomo, cubeb. &c. Vel poſſunt fieri trochiſci cum gummi tragacantho.

℞. *Pulv. maſtich.* ℨiij.
Pulp. paſſularum & ficuum q. ſ.
M. D. S. Lattwerg im Mund zu halten.

Apophlegmatiſmus liquidus.

℞. *Herb. origan. major,*
ſerpilli ana mj.
Fol. Nicot. p. iii.
Rad. pyrethri ℨß.
ſem. nigellæ ℨß.
cardamom.
cubeb. ana ℨß.
Coq. in ſ. q. ▽ *commun.*

Col.

Col. ℞. ℥viij.
adde Syr. de Nicot. ℥i.
beton. ℥ß.

oxym. ſcillitici ℥iii. M.
Si purgare volumus, poſſunt addi ℥iij. fol. ſennæ.

CAPUT XXXVI.
De
DENTIFRICIO.

Ad Dentes dealbandos.

Rec. *Pulv. ſeu farin. Virgin. Mynſ.* ℥i.
Sang. Dracon. ℥i. M.

℞. *Ciner. rorismar.*
Nicot. ana ℥ii.
Rad. irid. Florent. ℥iß.
M. D. in ſcorbuto gingivarum.

℞. *Sil. præp.*
Pumic. ana ℥ß.
Rad. ireos Florent. ℥iß.
☉ ſtillat. ligni Rhod. g. vi.
S. Wolriechendes Zahnpulver.

Ubi vacillatio dentium ex ſcorbuto:

℞. *Rad. biſtort.* ℥iij.
Flor. roſ. rubr. ℥iß.
O *uſti* ℈ii. M.
Vel
℞. *Rad. biſtort.*
torment. ana ℥ii.
Capſul. grand. ℥i.
D. S. Sonderlich Zahnpulver.

Penicilli ſeu Styli Dentifricii.

℞. *Pulv. vel farin. virgin. Mynſ.* ℥iii.
Gummi Tragacanth. in ▽ *roſ. ſolut. q. ſ.*
F. l. a. Styli Dentifricii.

In Formâ Linimenti.

℞. *Pulv. rad. tormentillæ*
biſtort. ana ℥iß.
Flor. balauſt. ℥i.
Nuc. moſch. ℈ii.
c. ſ. q. ſyr. flor. aquileg.
F. l. a. Linimentum.

℞. *Succ. acac.* ℥ii.
Pulv. cort. granat.
flor. balauſt, ana ℥i.
Syr. de roſis ſiccis q. s.
D. S. Euſſerliche Zahnſalbe.

℞. *Unguent. de aquileg.* ℥i.
∽ cochl.
naſturt. ana g. vi. M.

Unguentum ad Gingivas.

℞. *Pulv. rad. irid. Florent.* ℥ii.
maſtich. ℥ii.
ſang. Dracon. ℥ß.
Cum ſyr. de ſymphitô Fernel.
F. l. a. Linimentum.

Poſſunt etiam adſpergi eſſentiæ ambræ guttæ aliquot, vel miſceri gr. j. vel ij. ambræ.

CAPUT XXXVII.

De ERRHINIS.

R*Ec. Succi anagallid. flor. purpur.*
cyclaminis
betæ ana ℥i.
M. D. S. Safft in die Naſe zu ziehen.
℞. *Succi majoranæ*
betæ
anagallidis ana ℥i.
Eſſent. flor. lil. convall. ℥ii.
S. Safft in die Naſe zu ziehen.
℞. ▽ *anagallid. ex ſuccô deſt. ℥ii.*
flor. ſambuci ℥i.
Eſſent. anagallid.
flor. lil. convall. ana ℥i.
elaterii ℈i. M.
S. Waſſer in die Naſe zu ziehen.
Vel addi poteſt ſuccus ireos noſtr. Nicot. &c. Vel
℞. *Herb. puleg.*
origan. ana Mj.
Flor. ſambuc.
lil. convall.
beton. ana p. iij.
Coq. in ſ. q. ▽ *anagallid.*
Col. ℞. *℥vi.* adde
mellis anthoſati ℥i.
elat. ℈i.
lil. convall. ℥i. D.
S Tranck in die Naſe zu ziehen.

In forma linimenti.

℞. *Pulv. lil. convall.*
fol. Nicot. ana ℥i.
c. ſ. q. ☍ *irin.*
Nicot. & ceræ parum.
F. l. a. Linimentum.
adde ☍ *ſtillat. maj. g. iv.*
S. Naſenſälblein.
Vel ℞. *Pulv. nigell.*
elleb. nigr.
Nicot. ana ʒß.
elat. ℈ß.
c. ſ. q. ☍ *irini & ceræ parum.*
F. l. a. Linimentum.

In Forma Pulveris.

℞. *Pulv. flor. lil. convall. ʒii.*
Nicot. ʒi.
helleb. albi ℈i.
Spec. diambræ
diamoſch. ana ℈ß.
S. Nieſepulver.
℞. *Spec. diatab. Myns. ʒii.*
Flor. lil. convall. ʒi.
☍ *ſtillat. maj. g. iv.* M.
℞. *Flor. ptarmicæ*
lil. convall.
Fol. majoran.
Nicot. ana ʒi.
Ambræ
Moſchi ana gr. ij.
S. Sonderlich Nieſpulver.
℞. *Spec. diamajor. ʒii.*
Sem. nigell.
Flor. lil. convall. ana ʒi.
☍ *ſtill. anethi*
major. ana g. ij. M.
S. Niespulver.

In

In Formâ turundæ.

℞. *Pulv. diatab. Myns.* ℨii.
diamajoran. ℨi.
c.ſ.q. ceræ.
F.l.a. Naſalia in formâ pyramidali.

℞. *Pulv. flor. lil. convall.*
rad. elleb. alb.
ſem. nigellæ in ✝ *macer. ana* ℨi.
c.ſ.q. mucilag. tragac.
F.l.a. Naſalia in formâ pyramidali.

Naſalia illiniri poſſunt ☍ ſtillat. majoranæ, anethi, vel etiam ☍ expr. ſem. nigellæ, hoc enim ☍ pro arcanô habetur.

Nodulus.

℞. *Fol. majoran. p. ij.*
Flor. ptarmicæ
lil. convall. ana p. j.
Sem. nigell. ℨi.
F.l.a. Nodulus.

S. Niechpüſchlein.

Adſpergi poteſt ☍ ſtillat. majoranæ.

Arcanum Tachenii.

Eſt ☍ amygdalarum dulcium, cum paucâ quantitate camphoræ diſſolutum. Addi etiam poteſt ☍ piperis in paucâ quantitate.

℞. *Succi anagallid. purp.*
braſſicæ ana ℥ß.
M.D. Ad vitrum.

℞. *Succi cyclaminis* ℨii.
betonicæ
betæ
heder.
ſalviæ ana ℥ß.
M.D. In Fictili.

℞. *Sem. nigell.*
pip. albi ana ℈ii.
myrrh.
Thuris ana ℈i.
Rad. cum. aſinin. ℈ß.

Terantur in pulverem ſubtiliſſimum M. cum Oleô irino ad juſtam linimenti conſiſtentiam.

℞. ▽ *lil. convall.*
beton.
majoran. ana ℨiiß.
euphorb. gr. v.
ſpec. diamoſch. gr. iv.
extr. cucum. aſinini gr. ij.
Stent in digeſtione ad extractionem.

S. Naſenwaſſer.

CAP.

CAPUT XXXVIII.

De SUFFIMENTIS & ODORAMENTIS.

R Ec. *Suffiment. Angel. Mynſ.* ℥i.
D.S. Köſtlich wolriechend Pulver.

℞. *Suffiment. Imperial.* ℥i.
S. Ut ſuprà.

NB. Malè carbonibus injicitur, ſed potius cum papyro ſupra △ fit fumus.

℞. *Baculor. pro fumo.* ℥ß. *Illinantur*
℔ *caryoph. &*
lign. rhod. vel
affric. Eſſentia ambræ M.

℞. *Pulv. ſuffimig. Angel. Mynſ.* ℥ß.

Formentur cum balſamô Peruvianô vel ambra liquida Mynſ. trochiſci.
D. S. Wolriechende Küchlein.

℞. *Pulv. pro ſuffiment. Imper.* ℥ß.
carbon. ſalic. q. s.
c. ſ. q. Gummi tragac. vel ambr. liq.
F. l. a. Aviculæ.
S. Wolriechende Kertzlein.

Baculi pro fumo Regis Hiſpaniæ.

℞. *Myrrh.*
Benz. ana ℥iv.
ſtyr. calam. ℥i.
Moſchi optimi ℈ij.
Ambræ ʒß.
Zibethi ℈i.
ol. ſtillat. cinamomi g. vi.
caryoph. ℈ß.
F. l. a. Paſtilli odoriferi.

Ex hiſce baculis etiam formari poteſt pomum ambræ & illiniri Balſamo apoplectico noſtrô.

Pulvis pro ſuffimigio ad catharros.

℞. *Gummi junip.* ʒij.
Tacamah.
ſuccini ana ʒi.
Thuris
maſtich. ana ʒß.
ſtyrac. calam.
benz. ana ℈i.
M. S. Rauch-Pulver gegen die Flüſſe.

℞. *Suffiment. de ſuccino Mynſ.* ʒß.

℞. *Pulv. pro fumó tempore peſtis* ℥i.

℞. *Suffiment. de* ⊕ ℥iij. *D.*
Huic affunditur ſ. q. ✢ optimi. De hoc ✢ poſtmodum affunditur ſilicibus ignitis & fumus excipitur.

℞. *Suffimen. de cornu capræ Mynſ.* ℥iß. *D.*

℞. *Flor. ſulph.* ʒiij.
Myrrhæ ʒii.
benz.
ſtyrac. ana ʒß.
c. ſ. q. mucilag. tragac. cum ▽ *præſervat. præp.*
F. l. a. Trochiſci pro fumô.

℞. *Suffimenti de Sabina* ℥i.
M. S. Rauch-Pulver auf etlichmal, in obſtructione menſium.

℞. *Suffi-*

℞. *Suffiment. de Tacamah. Mynſ.* ℥i.

S. Räucher-Pulver / in ſuffocatione uteri.

℞. *Troch. de verbaſc. Myns.* ℥iij.

S. Räucherpulver / ad hæmorrhoides cæcas & condylomate.

Suffimigium in Lue Venereâ.

℞. *Cinnab. factit.* ℥ii.
Gummi benz.
Styr. Calam. ana ℥i.

M. D. Vel cum Tereb. F. Trochiſci.

Suffitus humidus.

℞. ▽ *ros. optim.*
lil. convall. cum vino
meliſſæ cum vino ana ℥iß.
Mag. benz.
ſtyrac. ana ʒß.

Bulliant ſuper prunas leniter in vaſe ſtricti orificii.

℞. ▽ *optim. angel.* ℥iv.

S. Wolriechend Waſſer.

℞. ▽ *angel. optim.* ℥iij.
flor. lavend.
cordial. Norimb. ana ℥i.
lavend.
ſambuc.
cort. citri
meliſſæ ana ℥i. M. S.

℞. ▽ *ſerpill. cum vinô*
lil. convall. c. vinô
meliſſæ cum vinô
lavend. ana ℥i.

M. S. Wolriechend Hauptwaſſer.

℞. *Pulv. alipt. moſch.*
gall. moſch. ana ℈i.
Rad. ireos flor. ℥i.
Ambræ
Moſchi ana gr. vi.
Sacch. candi optimi
c. Gummi tragac. in ∽ *ros. diſſolut.*

F. l. a. Globuli.

S. Köſtliche wolriechende Mundküchlein.

℞. *Rad. ireos Florent.* ℥i.
Pulv. diaromat. pretioſ. ℈ii.
cum ſ. q. ſacchari candi &
Gummi tragac. in ∽ *roſar. diſſolut.*

F. l. a. Globuli.

S. Köſtliche wolriechende Mundküchlein.

Pulvis ad veſtimenta odoriferus.

℞. *Flor. lavend.*
roſar. rub. ana Mß.
Rad. ireos Florent. ℥i.
Ras. ligni Rhodii ℥ß.
Styr. calamit.
Benz. ana ℥iij.

M. S. Wolriechendes Pulver zun Kleidern.

Pulvis Manualis odoratus.

℞. *Magmat. amygd. expreſſ. lib. j.*
Farin. fabar.
lupin. ana ℥ii.
Rad. ireos Florent. ℥i.
Cretæ albiſſ. ℥iß.
Talci ſubtiliſſimè pulveriſati ʒvi.
⊖ ♀ ʒiij.
Styracis
benz. ana ℥ii.

🝆 ſtill. Rhod. ʒß.

M. S. Wolriechend Pulver.

Pilæ ad manus.

℞. *Sapon. Hiſpan. ℥iii.*
Axung. cervin. ʒß.
Balſami Peruviani ℥i.
Ol. ſtillat. ligni Rhod. ℈ß.
F. l. a. Pilæ.

S. Handballen.

℞. *Sapon. Venetæ ℥iv.*
Pulv. rad. ireos Flor. ʒß.
roſar. alb. ʒii.
ſtyrac.
benz. ana ʒß.
ambræ
moſchi
Zibethi ana gr. iij.
cum ▽ ros. & lavend.
F. l. a. Sapo odoratus. S.

Sapo in ſcabie & impetigine.

℞. *Sapon. Venet. ℥iij.*
Flor. ♀ ʒii.
⊖ ♀ ʒiß.
Extr. lapathi acuti ℥i.
helenii ℈i.
cum ſ. q. Styrac. liquid.
F. l. a. Sapo.

Balſamus Saponis Coſmeticus.

℞. *Sapon. Veneti in ſuccô limonum diſſoluti lib. j.*
Mellis virgin. albæ ℥iij.
Coſmet. Cluvii ℥ii.
Pulv. rad. ireos Florent. ʒß.
⊖ ♀ ℥ii.
F. l. a. Balſamus.

S. Handbalſam.

Balſamus Coſmeticus.

℞. *🝆 ♀ per del.*
amygd. dulc. ana p. ij.
jaſmini part. j. M.

Agitando pro linimentô. Omnes impuritates & maculas tollit.

Globuli pro barbâ uſitati pretioſi.

℞. *Myrrh.*
Benz.
Styrac. Calamit.
Gummi anim. ana ℥iij.
ceræ citrin. ʒß.
moſchi
ambr.
Zibethi ana gr. vi.
F. l. a. Globuli.

S. Köſtliche Kugeln zum Barth.

Globuli ad barbam communes.

℞. *Gran. thur.*
maſtich.
Aſſ. dulc.
Gum. anim. ana ℥iij.
Ceræ citrinæ ℥vi.
🝆 ſtillat. ligni Rhod. ℈i.
F. l. a. Globuli.

S. Barthkugeln.

Pro Ditioribus fieri poſſunt globuli ex fumô Hiſpanicô.

CAPUT XXXIX.

De *PESSARIO.*

Ad ciendos menſes.

R*Ec. Herb. Mercurial. rec.* Mj.
Contunde parum & conglobetur in formam ſuppoſitorii D. cum filo.

℞. *Myrrhæ electæ* ℨiß.
Spec. hieræ picræ compoſ.
bened. laxat. ana ℨi.
c. ſ. q. Mellis ☿*rialis.*
F. l. a. Peſſaria.

S. Mutterzäpflein.

℞. *Peſſor. aperientum contra ſuppreſſ. mens. Myns. N. ij.*
Illinantur 🝆 *cheiri & applicentur cum filo.*

Peſſi adſtringentes in nimiâ hæmorrhagiâ uteri videantur apud Mynſichtum. Vel F. Peſſi ex ſtercore aſininô ſiccatô & pulveriſatô, cum panno ſericô.

Vel ℞. *Herb. burs. paſtoris* Mj.
Contunde & inde linteo in formâ peſſi.

Vel ℞. *Unguent. Comitiſſ. q. s.*
Excipiatur ſtuppis cannabinis, formetur inde peſſarium cum panno ſericô.

Peſſarium Angeli Salæ.

℞. *Pulv. fol. Perſicar. maculoſæ* ☉ *in Leone exiſtente collectæ & exſiccatæ* ℨß.
Rad. helleb. nigr. pulv. ℈ß.
cum ſ. q. Gummi tragac. in vinô albô infus.
F. l. a. Peſſarium.

Vid. Angelus Sala.

Fieri quoque poteſt ex hellebori ℈ij. nodulus cum filô.

CAP. XL.

De *SUPPOSITORIIS.*

Suppoſitoria Purgantia.

R*Ec. Mellis crudi* ℥i.
Muſcerdæ ſeu ſterc. mur. ℨi.
F. l. a. Suppoſitorium.

℞. *Mellis communis* ℥i.
Spec. hieræ picræ cum agar. ℨi.
fellis tauri inſpiſſati ℈i.
F. l. a. Suppoſitorium.

℞. *Suppoſitor. acut. N. ij.*
Illinantur 🝆 *diacolocynth. & adſpergatur*
⦶ *cum* ♁ *fixato vel*
⊖ ✳ *vel*
⊖ *gemmæ vel*
⊖ *purgante. Vel*

℞. *Sterc. mur.* ℈ii.
Rad. helleb. albi ℈i.
Cum ſ. q. mellis
F. l. a. Suppoſitorium.

In Vermibus aſcaridibus.

℞. F*ellis Tauri inſpiſſ.*
ſucci abſinth. inſpiſſ. ana ℈i.
Aloës
myrrhæ ana ℈ß.
Cum ſ. q. mellis
F. l. a. Suppoſitorium.

Ad lumbricos alliciendos.

Commendat Quidam ſaccharum penidium in formâ ſuppoſitorii: Ubi etiam convenit ſuppoſitorium ex lardô.

In flatibus pellendis.

℞. *Pulv. cumini*
carui ana ℈i.
⦶ *cum* ♃ *fixati* ʒß.
c. ſ. q. Elect. de baccis lauri & mellis
F. l. a. Suppoſitorium.

Suppoſitoria adſtringentia fiunt ex extractis ſymph. tormentillæ cum ſero hircinô & cerâ.

Ad alvum adſtrictam ſuppoſitoria ex vitell. ovorum ⊖ & butyrô certum experimentum, & ubi nullum aliud juvat cum linteô totô inſtar turundæ applicatur, quod eſt arcanum Mulierum.

Turuuda in rhagadibus & fiſſuris ani.

℞. *Empl. de ceruſſâ* ʒß.
camphoræ gr. vi.
Cum unguent. roſatô
pomatô &
oleo roſarum
F. l. a. Turunda, oblinatur & indatur in anum.

Caput XLI.

De

CLYSTERE.

Clysma Nutriens.

Rec. *Juris Caponis* ℥vi.
crem. hordei ℥ii.
vitell. ovor. N. ij. D.

℞. *Juris carnis bubul.*
vitul. ana ℥iv.
Panis tritic. exiccat. & pulveriſ. ℥vi.
F. l. a. Clysma.

℞. *Lact. vaccin. lib. j.*
Panis triticei exiccat. & pulveris ℥ß.
F. l. a. Clysma.

℞. *Vini optimi lib. j.*
vitell. ovorum N. ij. M.

Clysma Emolliens.

℞. *Herb. Mercurial.* M. ij.
flor. malv. M. j.
Rad. alth.
malvæ ana ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥vi.
Unguent. clysm. ℥ii.
F. l. a. Clysma.

℞. *Herb. Mercur.*
atripl.
pariet.
flor. malvæ ana Mj.
Rad. alth.
lil. alb. ana ℥i.

Coq.

Coq. inſ. q. ſeri lactis.
Col. ℞. ℥vi.
Adde mellis ☿rialis ℥iß.
M. F. C.

℞. *Decoct. emoll.* ℥vi.
elect. lenit. ℥iß.
vit. ovor. N. j.
F. l. a. Clysma.

℞. ☍ *rap.*
nap.
lini ana ℥iii. *vel iv.*

S. Oel zum Clyſtier.
℞. ☍ *lin. lib. j. S.*

℞. *Unguent. clysmat.* ℥iij.
☍ *lini* ℥vi.
M. Pro clysmate.

℞. *ſeri lactis* ℥x. *vel lib. j.*
ſacchari non reſinati ℥iß.
F. l. a. Clysma.

℞. *Lactis caprilli lib. j.*
ſacch. non reſin. ℥iß.
F. l. a. Clysma.

Ubi purgare & ſimul abſtergere volumus ut in ſcorbutô.

Clysma ad educendam bilem.

℞. *Herb. cichor.*
endiv.
flor. centaur. min. ana Mj.
Rad. cich.
taraxaci ana ℥i.
rhab. Mon. ℥iß.
Coq. inſ. q. ſeri lactis caprilli
Col. ℞. ℥viij. *in quibus diſſolve*
elect. de ſuccô roſ. ℥i.
⊕ *cum* ♃ *fix.* ℥i.

Poſſunt & addi comæ abſinthii & ſemina 4. frigida majora.

Ad educendam pituitam.

℞. *Herb. marrub.* M. *iij.*
Rad. S. aperient. ana ℥iij.
Sem. carthami in petia ℥vi.
agarici albiſſimi in pet. lig. ℥ii.
Coq. inſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥viij. *in quibus diſſolve*
electuar. diaprun. vel
diaphœn. vel
bened. laxat. ℥ß.
mellis ſcillit. ℥ß.
F. l. a. Clysma.

Ad educendam Melancholiam.

℞. *Herb. fumar. Mij.*
epithymi
cuſcutæ ana Mj
Rad. filicis
polypod. ana ℥i.
helleb. nigri ℥ß.
Coq. inſ. q. ſeri lactis,
Col. ℞. ℥viij.
elect. de baccis lauri ℥i.
lenitivi ℥vi.
F. l. a. Clysma.

Enema in Maniâ.

℞. *Herb. anagallid.* Mij.
Flor. hyper. Mj.
borrag.
bugloſſ.
beton. ana Mj.
Rad. helleb. nigri ℥ß.
Coq. inſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥viij.
elect. diaſennæ ℥i.
F. Clysma.

In affectibus capitis.

℞. *Herb. origani*
rutæ
ſerpilli ana Mj.
Flor. anethi vel anthos
betonicæ
ſalviæ
lil. convallium ana p. j.
Rad. bryon. ℥i.
ariſtol. rot. ℥ß.
Coq. in ſ. q. ▽ *communis*
Col. ℞. ℥viij. *in quibus diſſolve*
elect. diaſennæ ℥i.
vitell. ovor. N. j.

In Epilepſiâ.

℞. *Herb. rutæ* Mij.
Flor. Pæon.
lil. convall. ana Mj.
Rad. Pæoniæ ℥iß.
ſquamariæ ℥ß.
ariſtol. rotundæ ℨiij.
Sem. Pæoniæ ℨij.
Coq. in ſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥vi. *in quibus diſſolve*
elect. diaphœn. ℥i.
vitell. ovor. N. j.
extr. caſtorei ℈ß.
F. l. a. Clyſter.

In Apoplexiâ.

℞. *Herb. rutæ*
origani
chamædr.
chamæp. ana Mj.
Flor. prim. veris
lavend. ana p. ij.
Rad. Imperat. ℥i.
pyrethri ℥ß.
ireos noſtr. ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ *communis,*
Col. ℞. ℥vi. *in quibus diſſolve*
elect. diaphœn. ℥i.
vel MP. Coch. ℥iß *ad* ℥ii. *M.*

In Affectibus Soporoſis.

℞. *Herb. rut.* Mij.
Flor. cent. min. Mj.
Fol. aſar. mß.
Rad. lil. convall ℥vi.
ireos noſtr. ℥ß.
cyclam.
ariſtol. rot. ana ℨij.
Coq. in ſ. q. ▽ *com. in Col. diſſolve*
extr. eſulæ
helleb. nigr. ana ℈i.
F. l. a. Clyſma.

In Inflatione Ventriculi.

℞. *Herb. menth.*
calamenth.
flor. chamom. Rom. ana Mj.
fol. lauri mß.
Baccarum lauri ℥ß.
Sem. cumini
carui ana ℨi.
Coq. in ſ. q. ▽ *com.*
Col. ℞. ℥vi. *ir quibus diſſolve*
elect. de baccis lauri ℥i.
diaphœn. ℨvi.
M. Pro Clyſt.

℞. *Herb. Mercurial.*
rutæ
Flor. chamom.
Summit. anethi ana Mj.
Rad. angelic.
enulæ ana ℥i.
Baccar. lauri ℥ß.
Sem. cumini
carui ana ℨi.
Coq. in ſ. q. ▽ *com.*

Col.

Col. ℞. ℥vi. in quibus diſſolv.
elect. de bacc. lauri ℥vi.
M. F. Clyſter.

Enema in Vermibus.

℞. Rad gramin. ana ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ commun.
Col. ℞. ℥vi.
ſyr. flor. Perſic. ℥iß.
M. Pro Clysmate.

Vermes enecans.

℞. Comar. abſinthii mß.
cent. min.
Tanaceti ana mj.
Flor. Perſic. mß.
Rad. gram.
filicis ana ℥i.
Coq. in ſ. q. ▽ com.
Col. ℞. ℥vi.
ꝏ diacoloc. ℥i.
vitell. ovor. N. j.
F. Clysma.

Enema Diureticum.

℞. Herb. pariet. Mij.
ſaxifrag. Mj.
Flor. cyani
calcatrippæ
geniſtæ ana p. ij.
Rad. ononid.
alth. ana ℥i.
Sem. milii ſolis ʒij.
Fruct. alkekengi ʒiß.
Coq. in ſ. q. ▽ com.
Col. ℞. ℥vi. in quibus diſſolve
caſſiæ pro clyſt. ℥ß.
vitelli ovor. N. j.
⊖ ononid.
ſtip. fabarum ana ℈i.
F. l. a. Clysma.

Vel ℞. Herb. ononid.
parietariæ
hederæ terreſtr.
virgæ aureæ ana Mj.
Rad. alth.
ononid.
eryngii ana ℥i.
Sem. lappæ maj. ℥ii.
Coq. in ſ. q. ▽ com.
Col. ℞. ℥vi.
Terebinth. in vit. ovor. diſſ. ʒß
Caſſiæ pro clyſt. ℥i.
F. l. a. Clyſter.

Enema adſtringens & conſolidans in dyſenteriâ.

℞. Herb. ſanguiſorb.
burs. paſt.
millefol.
centinod. ana Mj.
Rad. ſymph.
tormentill.
biſtort. ana ℥i.
Flor. ros. rubr.
hyperic. ana p. ij.
balauſt. p. j.
Cort. granat. ʒiß.
Coq. in ſ. q. ▽ com. Col. ℞. ℥vi. in quibus diſſolve ſevi hircini in vitello ovorum diſſoluti ℥ß.
F. l. a. Clysma.

In Doloribus Dyſentericis.

℞. Flor. verbaſci
papav. rhœad. ana Mj.
lil. alb. Mß.
Rad. ſymph. ℥ii.
lil. alb. ℥i.

Coq.

Coq. in ſ. q. ▽ com. Col. ℞. ℥vi. adde mucilag. ſem. cydon. cum lacte extr. ℥i. vit. ovor. N. j.

F. Clyſma.

Notandum quod in Doloribus dyſentericis omnibusq; affectibus dolorificis in clyſteribus utiliter adhibeantur laudani opiati gr. iij. vel jv.

In Dyſenteriâ.

℞. *Lactis chalyb. lib. j.*
Syr. de roſis ſiccis ℥iß.
M. Pro Clyſmate.

Conſolidans in Dyſenteriâ.

℞. *Cap. vervecis per medium diſſecti N. j.*
Pedum vituli N. ij.
Coq. ſine ⊖ ad ſeparationem carnis ab oſſibus, poſt coque in juſculô hôc rad. ſymphiti ℥ii.
tormentillæ ℥i.
Flor. hyperic. Mj.
Col. ℞. ℥vi.
Applicetur aliquoties.

Enema domeſticum.

℞. *Juris carnis bubul. ping. ℥vi.*
crem. ♀ albiſſ. ℥iij.
vitell. ovor. N. j.
S. Clyſtier

In contumaciſſimâ alvi obſtructione.

℞. *Decocti herb. mercur. ℥viij.*
In quibus diſſolv. croc. metall. ℥ß. ad ℥i
Coq. Col. ℞. Adde mellis mercur. ℥iß. D.
Vel ℞. Decoct. herb. mercur. ℥viij.
Fellis tauri inſpiſſ. ℥i.
ſtercoris muris ℥iß. F. C.

In Hydrope.

Egregiè operatur clyſma ex ſolâ ⊡ vel ſi lubet in hâc extr. quoddam purgans diſſolvi poteſt.

In Teneſmo.

℞. *Flor. verbaſci* Mj.
Coq. in ſ. q. ▽ fabror.
Col. ℞. ℥vi. in quibus diſſolve ſevi hircini cum vit. ovorum diſtemperati ℥i.
F. l. a. Clyſter.

Si enema aliquoties applicatum & ex fortiſſimis compoſitum non operetur, hoc nunquam fallax & admodum egregium eſt.

℞. ▽ *calid. lib. j.*
⊖ *commun. ℥iß.*
Mixta & ſoluta pro enemate applicentur: Eſt arcanum Mynſ. & Agricolæ.

Clyſma abſtergens.

℞. *Decocti hord. ſimpl. ℥viii.*
Mellis roſati ℥ii. M.
S. Abſpühl-Clyſtier.
℞. *Decocti furfur. macri lib. i.*
mellis roſati ℥iß. M.
℞. *Seri lactis lib. j.*
mellis roſati ℥ii. M.
S. Ut ſuprà.

In Gonorrhœâ virulenta Decoctum ♃ mirè confert.

Ad vermes infallibile experimentum habet Quidam Author ex lacte cum rad. filicis cocto.

D. Joh.

D. JOH. MICHAELIS
ORDO VISITANDI OFFICINAS.
EIUSQUE
REGULÆ PHARMACEUTICO-CHYMICÆ.

PRÆLUDIUM.

QUemadmodum Rerumpublicarum benè conſtitutarum magni intereſt *Pharmacopœos* alere Conſcientioſos Artisque ſuæ gnaros: Sic dum aut Superbiâ, aut avaritiâ effaſcinati extra vocationis ſuæ ſtadia feruntur.

Aſperius nihil eſt humili dum ſurgit in altum. Nec quicquam exitioſius elati animi *Pharmacopolâ*, qui ſtationis ſuæ & ordinis obliviſcens τὴν πολυπραγμοσύνην quovis modô affectare amat. Videas enim quosdam, qui vix ſuperatis diſciplinæ annis, non *Pharmacopœos* amplius, ſed Practicos agunt Medicos, & dum vel unguen aliquod ſubigere vel clyſteriũ in infimam C. H. carinam explodere aptè nôrunt, jam ſe Apollinem in ſinu geſtare perſuaſi omne Medicorum imperium excutere, autoritatem affectare, vulgiq; reſpectum ambitioſè venari ſatagunt. Superbum id hominum genus ſalsè rident Galli, in ſuetô ſibi ſarcasmo: *Reſpect à Mirancu, ha! l' homme de reſpect.* Graviter verò de iis conqueritur THOMAS BARTHOLINUS ad CAROLUM PATINUM Epiſt. 1. Cent. 2. quod ubiq; ferè gentium illis pruriat cutis, ut intra officium ſuum ſe conſtinere nequeant. Plerumq; enim vani oſtentatores ad exercendam Medicinam furtim ſe ingerunt, quumq; apud ægros inferius tantum guttur eluere deberent, ſuperius audent inquinare, ſicq; in Medicam meſſem immittunt rudem falcem, & relicto miniſterio ſervili, cui dicati ſunt, Dominorum ſuorum ſeu Medicorum

famæ & fortunæ ſtruunt inſidias. Nec tamen in Medicos unicè redundat hoc, quicquid eſt, injuriæ, ſed & Civium ægrorumq; ſalus & fortunæ in eô periclitantur admodùm, dum Servi illi fugitivi ſueta medicamentorum pretia extendentes aut ære illos emungunt & ut HELMONTII pediculi illorum ſaginantur ærumnis: Aut probæ notæ ſimplicibus deſtituti opium pro apio, laudanum pro ladanô, muſcerdam deniq; pro pipere cum præſentaneô ſæpè vitæ periculô divendunt. Et hoc, nî fallor, anſam dedit laudatiſſimo Anteceſſorum Inſtituto, in Celebrioribus Germaniæ Emporiis adhucdum recepto, ut ſtatis anni temporibus quædam Officinarum inquiſitio, ſeu ut loquuntur VISITATIO inſtituatur, quâ omnia medicamenta, tam ſimplicia, quàm compoſita, æqua judicii lance ponderari, effœta rejici, deficientia reſarciri, minus rectè præparata emendari, & ſi quæ alia deſiderentur, maturè imperari poſſint. Quandoquidem autem his

Sit modus in rebus, ſint certi denique fines,

adeoq; neceſſum ſit, ut decenti omnia ordine procedant, ſummum operæ pretium exiſtimavit Author Beatiſſimus D. D. MICHAELIS, ut in præſenti, quod modò ſiſtimus, ſcriptô, quandam negotii hujus Sciagraphiam ob oculos poneret, cùm argumentum hoc â Nemine, quod ſciam, ex profeſſô traditum, â pauciſſimis vix obiter ſit attactum. An verò & *Regulæ Pharmaceutico-Chymicæ* eundem Authorem venerentur, de eô nondum conſtat; nec fidem meam hâc in parte interpono. Quum tamen non omninò ſteriles ſint & prioribus olim junctæ fuerint, haud iniquè feret LECTOR ERUDITUS, quòd hac vice inſimul adjectæ fuerint â Typographo, quod interpretatione noſtra jam ſollicitat!

I. Neces-

I. Neceſſarius eſt Modus viſitandi Pharmacopolia.

I.

OB Mandatum Imperatoris, Principum, Magnatum, & cujuslibet ferè Magiſtratus, vid. Die Reformation und Policey-Ordnung zu Augſpurg/ Franckfurt/ Bremen/ item Statuta Medicorum.

2. Ob Famam Medici, nam ſi Pharmaca non rectè & lege artis ſint, parata, agitur de Fama Medici, tum de Salute & vita ægrotantium, ideò, ſi quæ corrigenda Medicus invenerit, corrigat & eliminet.

3. Ratione ægrotorum, quippe qui non ſolùm, ob malam præparationem medicamentorum, pecuniâ, ſed etiam quandoque defraudantur vitâ.

4. Expedit igitur introſpicere in Pharmaceutica, præſertim graſſantibus Morbis contagioſis, Peſte, Febribus Malignis.

5. Ob confidentiam ægrotantis Majorem erga Medicum, atque exhibita medicamenta.

6. Et ipſi Pharmacopœo conducit apprimè viſitatio medicamentorum ſuorum.

II. Requiruntur ad viſitationem.

1. *Magiſtratus*, in benè conſtituta Republica (gewiſſe Apothecker-Herren.)

2. *Medici*, quorum hac in parte multùm intereſt, quippe quibus directio eſt in Pharmacopœos, quiq; materiæ Medicæ ſunt callentiſſimi.

3. *Pharmacopœi*, de quibus controvertitur, an ſemper debeant ineſſe viſitationis actui, quidam putant ſufficere Medicos peritos & Magiſtratum.

III. Quando viſitatio adminiſtranda?

2. Secundum diverſitatis tempora debet inſtitui, potiſſimùm autem tempore autumnali, ubi herbæ & omnia ſunt collecta & uſui repoſita, ne aliâs, ſi Vere adminiſtretur viſitatio, Pharmacopœus habeat, quô ſe excuſet, nondum ſcil. collectis colligendis, & nondum præſentibus.

2. Aliquibus in locis fit viſitatio, Pharmacopolis à nundinis reducibus, ubi medicinalium defectum ſupplere poſſunt.

3. Particulares etiam viſitationes inſtitui poſſunt, ſeu à ſolo Medico, ſi quando pretioſa & paratu difficilia medicamenta paranda fuerint ut Theriaca, Bezoardica, Antimon. Mercurialia.

IV. An Medicus teneatur Pharmacopolam certiorem facere de tempore viſitationis inſtituendæ?

1. Si Medicus ob negligentiam officii ſuſpectum habeat Pharmacopolam, ex improviſo haudque prius ipſo ſalutato debet inſpicere in medicamenta:

menta: facilè enim fieri poteſt, ut ſeſe ante præparet, allaboretque unde hiatum medicamentorum queat ſupplere. Si verò Pharmacopola ſit Vir bonus, officiique memor, Medicus ipſi viſitationem indicare poteſt.

V. Quo ordine viſitatio inſtituenda.

Plerumque à ſimplicibus ad compoſita, pro lubitu tamen.

VI. Quomodo ſimplicium & compoſitorum bonitas dignoſci queat?

Ex odore, ſapore & colore dignoſcuntur *herbæ, flores, radices*: Si Sapore &c. igitur non fuerint legitimi, rejiciuntur.

De Radicibus tamen nota differentiam: Quædam per annum, per biennium, quædam etiam ultra durant, carioſas ſemper Medici rejiciunt.

Semina etiam inſpiciuntur atque ex odore ac ſapore dignoſcuntur; in magna copia non debent aſſervari.

Ex rejectis *Pulveribus* Sal poteſt confici; Quidam etiam Pulveres per annum non durant, quidam verò per aliquot annos perſiſtunt. Qui ex Sale volatili & aromaticis ſpeciebus conſtant, non diu durationem ſuſtinent: In omnibus conſiderandum durationis tempus.

Sic *Conſervæ* ſingulis annis debent renovari, ſi non de novo præparari.

Condita differunt pro diverſitate compoſitorum.

Aquæ deſtillatæ cognoſcuntur ex odore ac ſapore: odorem alienum quæ contraxêre rejiciuntur; Quæ verò non plane corruptæ poſſunt reaffundi novis ſpeciebus: Annus præparationis Aquarum debet affigi à Pharmacopolis.

Oleorum deſtillatorum bonitas habetur ex odore & ſapore conſiſtentia, Adulterationem deprehendimus ex ſapore, præcipuè terebinthino, oleoſo, de Been, Amygdalarum dulcium. Sic adulteratum Oleum Camphoræ cum Aqua forti quidam Pharmacopola præparatum habuit ſed minus recte.

Spiritus Vitrioli & Oleum ejus dignoſcuntur ex pondere, ſi cum Spiritu Vini circuletur, pondus levius evadit.

VII. Poſt Viſitationem.

Pondera examinantur it: *Menſuræ*, quæ ſi ex plumbo præparata rejiciuntur: FONTANUS ait, ejusmodi pondera facilius ſordibus inquinari, & inde ponderoſiora evadere, imò levigari atque ideò leviora.

Loco *granorum* ſubſtituunt quidam grana hordei: Sed modo *cit. Author* item hoc damnat, nunc en. ponderoſiora nunc leviora ſolent evadere,

2. *Laboratorium* cum omnibus *inſtrumentis* viſitare debet.

3. *Hortum* etiam habere tenetur Pharmacopola.

4. *Servi* & *Famuli* examinantur an calleant latinam linguam, nec ne,

aliâs

aliâs multi errores committit ab ipſis queunt.

5. Quæritur ex Pharmacopola, num etiam habeat, de quo poſſit conqueri.

6. Sciſcitari ab ipſo debet, an *Juramentum* præſtiterit? Non enim niſi jurato creditur.

7. An contra *Privilegia* ipſe aliquid habeat.

8. Non debet Pharmacopola *Venena, Purgantia, Vomitoria* neque *Abortum facientia* petentibus exhibere.

9. Attendi debet ubi locorum Pharmacopola officinalia repoſuerit.

10. De Succedaneis monendus eſt, & informandus, ne *quid* pro *quo*, *apium* pro *opio*, *Ladanum* pro *Laudano*.

11. Requiſita *boni Pharmacopœi* conjunctim vide in PHARMACOPOEIA AUGUSTANA.

I.

MEdicamentis omnibus, quæ Urinas movent vehementer, iis de Gummatibus ſemper aliquid eſt addendum, *e. g. Ceraſorum* vel *Prunorum*, ne exulcerent.

II.

CAMPHORA ſolvitur in Oleo Amygdalarum dulcium, quæ ſolutio in Peſte pro arcano habenda.

III.

AMBRA *oleoſis appropriatis* eſt ſolvenda, non *ſpirituoſis*.

IV.

Nonnulli etiam Spiritum Vitrioli Oleum appellant, *ſed minus rectè*, nam quod Spiritus Vitrioli *guttæ xv.* efficiunt, id *Olei* Vitrioli guttulæ ij. præſtant, itaq; non ſunt confundenda, ne ab *imperito Pharmacopæo* error committatur magnumque indè ſuccreſcat malum.

V.

OLEUM à *Spiritu Vitrioli* differt ratione *ponderis* & *corroſionis*, illud non tam frequenter *intra corpus* adſumi ſolet, atque iſte; Sed ſi *dulcificatum* ſit, & Tartaro affundatur, *omnis vis* corroſiva in *Tartaro* remanet.

VI.

Quidam *Spiritum* SULPHURIS & VITRIOLI, pro uno eodemq; habent; *diverſos* autem eſſe, *effectus* diverſi produnt.

VII.

Inter VINORUM genera varia *Rhenanum* hic primas tenet, utpote *cujus Spiritus deſtillati* ℥iiij. *plus* operantur & calefaciunt, quam ℥viij. illius, qui ex fæcibus vini *Francici* vel *Gallici* confectus.

VIII.

SUCCI quidam *acidi* conſervari beneficio *Olei* poſſunt, ut *Cydoniorum, Ribium, Berberum*, reliqui facilè corrumpuntur.

IX.

SUCCIS ſi *oleum olivarum* additur, fiunt *ingrati*.

X. Io

X.

In *Benzoino* & *Storace* ſæpè admixtum *lignum* reperitur, quod niſi removeatur, fœtorem excitat: Hinc rectius ex electis parantur ſuffitus.

XI.

Tincturarum menſtrua ſunt ſeu *Aqua appropriata*, ſeu *phlegma Vitrioli*, ſeu additur *Spiritus Vitrioli* ſeu *Sulphuris*.

XII.

TINCTURÆ cum Aqua appropriata, paratæ, bonæ quidem, ſed non diu durant, melius autem, ſi cum *phlegmate Vitrioli Philoſophico* parentur, tunc enim plures ſuperant annos.

XIII.

Violarum Tinctura cum Aqua appropriata non durat, & *additis* aliquot guttis *Spiritus Vitrioli* rubeſcit.

XIV.

TINCTURÆ ab *Extractis* ratione conſiſtentiæ differunt.

XV.

VIOLÆ non tunduntur in præparatione *Syrupi* Violarum, aliàs *herbaceam* & tædioſam aliquam acrimoniam acquirunt.

XVI.

Tincturæ præparandæ cum Aquis appropriatis, e. gr. Tinctura Lunæ, *Aquâ Cephalica*, Tinct. Martis, Aqueis menſes cientibus.

XVII.

PHLEGMA *Vitrioli* aliquoties debet *rectificari*, aliâs corrumpitur & *Tinctura* ex hoc *parata* non diu durat.

XVIII.

LIGNUM *Nephriticum* dicitur aliâs *Santalinum cæruleum*, & eſt per ſe *album*: *Tinctura* exinde *parata* eſt *cærulea*. Si autem ante candelam poſueris, *flavum colorem* exhibebit, & hæc eſt *hujus Tincturæ* optima proba.

XIX.

HERBÆ *Sale volatili abundantes* (uti ſunt ſcorbuticæ) ſine fermentatione melius deſtillantur.

XX.

AMARA non ſolùm vermes necant ſed & purgant.

XXI.

Quando *Potio* quædam eſt *edulcoranda*, Syrupi *Borraginis* vel *Bugloſſæ* non ſunt aſſumendi, quia ex hiſce, ſi ſumerentur, mucilaginoſæ redduntur potiones: Hinc alii in uſum vocandi e. gr. *Roſarum*, *Violarum*.

XXII.

Res amara omnes & *Terræ* per diuturnam digeſtionem fermè poſſunt *dulcificari*.

XXIII.

ACETA melius per *infuſionem* fiunt, quàm per *deſtillationem* e. gr. Ex radicibus quibusdam alexiteriis, vix ac ne vix, (*quia magis parte conſiſtit fixa*) xx. tranſcendit.

XXIV.

XXIV.

Cucurbita, per quam deſtillatur *Acetum*, humilis eſſe debet, aliâs non aſcendit, quia Acetum gravius eſt Spiritu Vini.

XXV.

Purgantibus neceſſariò *addenda* ſunt *dirigentia*.

XXVI.

Aquæ compoſitæ & non compoſitæ *miſcentur* optimè *purgantibus* e.gr. *Cinam*, *Zedoar*, *Gentian*.

XXVII.

Oleum Succini vel Lavendulæ *nimiâ quantitate* ſi Balſamum Apoplecticum ingrediatur; *Malum conciliat odorem*.

XXVIII.

Sacchari tantum in *Conſervis* non admiſcendum, quantum *in aliis*, ſufficit tantum, quò res conſervari queant; prout res *vel* ſuccolentiores, *vel* quæ aliquo modo exſiccandæ, *vel* mucilaginoſæ ſunt, *proportio Sacchari etiam varianda*.

XXIX.

Antimonium crudum in petia ligatum non excitat *vomitum* nec *purgat*, niſi ſit calcinatum.

XXX.

Nux vomica infert *hominibus* non ſolùm ſed & *animalibus* noxam, etiamſi aliis mixta.

XXXI.

Elegantiſſimè præſcribuntur Purgantia cum *Gelatina Cydoniorum*, eleganter enim exhiberi poſſunt.

XXXII.

Ex herbis antiſcorbuticis nulla Essentia fieri poteſt, quia in exſiccatione *Sal volatile* exſpirat.

XXXIII.

Pulverum quantitas ne peccet *in Emplaſtris*, aliâs iis formam denegat.

XXXIV.

Magisteria non debent præſcribi in *Emulſionibus*, niſi probè ſint *edulcorata*.

XXXV.

Emulsiones ultra tres doſes (ſeu ℔j.) non præſcribendæ nec calido ſervandæ loco, quia facilè aceſcunt.

XXXVI.

Epithemata quia non proſtant, ſemper *recentia* præſcribenda.

XXXVII.

Quælibet res peculiare ſuum requirit Menstruum, hæc ſc. *Salinum*, illa Sulphureum &c.

XXXVIII.

Spiritus vini non niſi *rectificatus* debet adhiberi, quia ſecus corrumpuntur *Extracta*.

XXXIX.

Ad præparationem *Extractorum*

 Spiri-

Spiritus appropriatus commendatur. E. gr. ad affectus *Uteri* Medicamenta extrahuntur cum Spiritu *meliſſæ* ſeu alio ſimili; ad affectus *Stomachi* cum Spiritu *menthæ* &c.

XL.

Succi herbarum *inſpiſſati*, nonnunquam dant etiam *Extracta*: Sed meliora fiunt ſi *denuo* extrahantur *prædicti ſucci* cum Spiritu vini & iterum abstrahantur.

XLI.

Radices mucilaginoſæ optimè extrahuntur cum *Aqua reſinoſa*.

XLII.

Extracta purgantia commendantur, quia non ſicut Maſſa Pilularum, ob præviam defæcationem *tormina excitant*.

XLIII.

Flores Sulphuris cum ſpeciebus meritò rejiciuntur, quia *ſpecies* in ſublimatione comburuntur: Miſceri autem *ſpecies* poſſunt cum *floribus* jam *præparatis*.

XLIV.

Gelatinæ tingi poſſunt floribus Roſarum, Tunicæ, Croci, &c.

XLV.

Infuſa expreſſa neceſſariò debent filtrari *ob fæces*, quæ tormina excitare valent.

XLVI.

Species extrahendæ ſeu *ſpiritu appropriato*, ſeu *ſpiritu aperitivo*, ſeu *Clyſſo*. Quidam etiam *Tartarum Vitriolatum* addunt *infuſis*, quo acceleratur *Extractio*. V. gr. in Affectibus Uterinis *Vin. Meliſſ.* In Affectibus Pulmonum, *Vin. Enulat:* Hodierno verò tempore *Vinum Cochlear:* & *Naſturt:* in Scorbuto recipiunt.

XLVII.

Vina medicata fiunt vel *tempore vindemiarum*, ut per fermentationem extrahantur: Vel *Noduli* ex herbis per ſe injiciuntur vino.

XLVIII.

Cereviſiæ purgantes fiunt additione *Tinctur: Tartari Salis Tartar: Tartari Vitriolati*.

XLIX.

Olea deſtillata ſi admiſceantur cui rei, *Sacchari* quantitas non debet eſſe *tanta, quanta* aliàs requiritur.

L.

Multi Pulveres Bezoardici vocantur impropriè & à virtute ſaltem. Si quidem multi ſunt, qui carent *Lapide Bezoardico*. E. gr. *Bezoard. animale*, quod ex ſolis Serpentibus præparatur.

LI.

Ex *floribus Tunicæ* æquè ac *Roſis* longè præſtantior fit *Syrupus*, qui ex floribus

floribus per *infuſionem*, quàm qui ex *ſucco* conficitur.

LII.

Beneficiô *Extracti* POTIONES *purgantes* fiunt in minima doſi.

LIII.

Sic quoque *elegantiſſimæ* poſſunt fieri *potiones* ex Eſſentia *Gialapp. Gum. de Per.* cum ſyrupis.

LIV.

Pulveres, pro diverſitate uſus, *diverſimodè* præparari debent.

LV.

Pulveres ſubtiles diu aſſervari non poſſunt.

LVI.

In tectis & coopertis vaſis majores pellucidioresque *cryſtalli* creſcunt, quàm in apertis.

LVII.

SAL Cornu Cervi *volatile* ſemper cum ſuo *Spiritu* aſſervatur.

LVIII.

SPIRITUS per *fermentationem* etiam fiunt: Tam diu autem debent *fermentari*, usque dum *odorem vinoſum* acquirant. In quibusdam locis fermentant cum *Saccharo*, ut videmus in *Conſervis*.

LIX.

SPIRITUS (*qui per fermentationem præparantur*) deſtillandi ſunt, antequam *fermentatio* ſolvatur *tota*, aliàs, quando hæc ſubſidet, non poteſt elici ſpiritus.

LX.

Non *omnia Vegetabilia*; præprimis *oleoſa*, præbent *ſuccum*, ſed *oleum*.

LXI.

ACETUM, & quæcunque ACIDA, figunt *Salia Volatilia*, eorumque acrimoniam infringunt. E. gr. in *Veſicatoriis* cum *Cantharidibus* pulveriſatis: Quia vis eorum in *Sale volatili acri & cauſtico* eoque penetranti conſiſtit.

LXII.

TINCTURA Corallorum *cum adſtringentibus* adſtringit, cum *aperientibus* aperit. V. gr. in *Aqua Emmenagoga* Menſes pellit, *cum adſtringente* ſupprimit.

LXIII.

Lapides duriores ſaltem calcinantur, *Corallia* & *Perlæ* non item, quia *menſtruo* faciliùs extrahi poſſunt.

LXIV.

Notandum, non ſolùm in *Calcinatione* SATURNI, ne ſcil. materia calcinata fluat, ſed hoc quoque in omnium *metallorum* & *mineralium* calcinatione eſt obſevandum: Si enim fluant, nunquam in *cinerem* redigi pote-

poterunt. E. gr. SATURNUS & ANTIMONIUM.

LXV.

Ritè debent *omnia medicamenta Mercurialia* parari, aliâs periculoſa ſunt.

LXVI.

Vitri ANTIMONII paranda tempus eligatur ſereniſſimum, aliàs perſpicuum non fit, &, quod ferè omnes inculcant. Nonnulli etiam *certam* Cœli *conſtitutionem* ſuadent.

LXVII.

MERCURIUS quando *nimis dulcis* redditur, *amittit vim purgandi*, quapropter *ſecunda ſublimatio* ſufficit, ſi aliàs rite *puratus* fuerit.

LXVIII.

Bezoardicum Lunare facillimè vim acquirit vomitivam, niſi Luna ſit *depuratiſſima*.

LXIX.

CHALCITIS non amplius ad *uſum Medicum* internè uſurpatur, ut olim in *Theriaca*.

LXX.

Optima eſt *Cinnabaris Antimonii*, *debet* autem *rectificari* ut abeant impuritates.

LXXI.

Sal MARTIS nihil aliud eſt quàm *Vitriolum* MARTIS.

LXXII.

Sulphurea ſolvi in *Sulphureis* ſeu *Oleoſis* menſtruis debent, ut Spirit. Vin. *Salina* in *Salinis*.

LXXIII.

SALIA non poſſunt deſtillari, niſi per additionem *Terræ*, ſeu *Boli*, ſeu *alius alicujus rei*. *Excipitur* autem ab hac Regula *Vitriolum* per Retortam tubulatam deſtillatum, & Spiritus Nitri & Salis.

LXXIV.

SAL *Tartari* in veſica ſuilla contentum iu *Aqua Calida* facillimè ſolvi poteſt.

LXXV.

ELIXIR *proprietatis* melius confici autumo cum Spiritu Salis, quam Sulphuris, *cum magis putredini & peſtilentiali malignitati reſiſtat*.

LXXVI.

Spiritus NITRI bezoardicus prius debet *rectificari*, antequam uſurpetur.

LXXVII.

Quidam coagulant *Spiritum Vitrioli* cum *Terra Sigillata*, ſed ſi aliquid Aeris attrahatur, ſtatim reſolvitur, quapropter hic modus rejiciendus.

LXXVIII.

SULPHURI *Vitrioli* non ſemper fidendum,

dendum, *quod ſi non ritè præparatum*, vomitum ciet.

LXXIX.

ANTIMONIUM *diaphoreticum* ter calcinare & figere Authores jubent. Quod tamen unâ vice fieri poterit.

LXXX.

Levi igne poſſunt fieri *flores Benzoi* in olla, etiamſi cum Sulphure miſceantur.

LXXXI.

MAGISTERIUM *Sulphuris* 🜄 cum Aceto vel etiam Spiritu Vini, quidam vocant *Butyrum* ſeu *Cremorem Sulphuris*.

LXXXII.

In parando *Spiritu Sulphuris*, ſi ipſi Ignem denegabis, *ſine fruſtraberis*, quapropter Retortæ, *foraminulum* faciunt minimum.

LXXXIII.

In *præparatione* BALSAMI *Sulphuris*, haud *leve* imminet *periculum*, ne ædes (*ſi non amplæ*) ſimul incendantur: facilè enim inflammatur, & *nullis liquidis* exſtingui poteſt, optimè tamen vel *arenâ* vel *cineribus*.

LXXXIV.

Sperma CETI rancidum ſi *raucedinem* acquiſiverit, *internè non poteſt uſurpari*.

LXXXV.

SYRUPI meliores evadunt, ſi non nimium *ſacchari* addatur.

LXXXVI.

OLEA v. gr. *Amygdalarum dulcium* vel *Terebinthinæ* ſuaviorem colorem ex *Rubia* extrahunt, quam Aqua & Spiritus Vini.

LXXXVII.

De *omnibus Aquis deſtillatis*, quibus *nimia Aqua* affunditur, verum eſt, quod *parum virtutis participent*: *Illæ* verò, ſi *ex ſuccis* cohobentur, fiunt *nobiliores, quia pars nobilior tunc aſcendit*.

LXXXVIII.

ESSENTIÆ *vegetabilium* parantur optimè cum *Spiritu appropriato*, licet ſint pretioſæ, tunc enim ℈j. plus præſtat, quam alterius ij℈.

LXXXIX.

HERBÆ Sale volatili abundantes deſtillantur optimè cum *Vino* aut *Spiritu Vini*; Sic enim *Sal volatile* ſurſum ſimul aſcendit.

XC.

Optimi SPIRITUS *antiſcorbutici* fiunt, ex omnibus herbis antiſcorbuticis, dum *Spiritus unius* affunditur *herbæ alterius*: Sic tempore VERIS paratur *Spiritus Chelidoniæ minoris*, qui poſtea in ÆSTATE affunditur Cochleariæ, hinc affunditur Beccabungæ, Naſturtio &c.

XCI.

Si SPIRITUS *vegetabiles* novis affundantur herbis, per *crebram* ejusmodi *cohobationem*, *Spiritus* fiunt *elegantiſſimi.*

XCII.

Ex *ligno ſaſſafras* cum additione *fermenti* ſi deſtillatur, fit *Spiritus dulcis:* Si verò *Raſpatura* vel *Limatura* Igne aperto deſtillatur, fit *acidus.* Poſſunt etiam Ligna per *Alembicum* cum *Vino* & *Spiritu Vini* deſtillari, & tum *Spiritus* non ſunt *acidi.*

XCIII.

Si *Spiritus Tartari ſimplex* deſtillandus, *Tartarus* ritè debet eſſe *ablatus;* Sic *Oleum* non ita fit *fœtidum.* NOTA I. In *filtratione* OLEUM ſimul tranſit, niſi charta prius *Aquâ* vel *Vino* ſit madefacta: NOTA 2. *Oleum* Tartari tractu temporis fœtorem amittit.

XCIV.

CAMPHORA melius miſcetur cum *Spiritu*, & ita deſtillatur, ſic fit *egregius* Spiritus.

XCV.

CORNUA *ponderoſiora* ſponte *dejecta* eligenda, ſi *Spiritus ex illis deſtillandi.*

XCVI.

SPIRITUS *Urinæ* ex Urina putrida *deſtillandus*, (debet autem Urina eſſe vel Maſculi ſani vel Pueri) Cohobaturque tam diu, donec *Sal Volatile* acquirat, quod poſtea miſceatur cum ſpiritu Urinæ; Deſtillatur verò lento Igne, aliàs enim *Sal volatile* non acquiritur.

XCVII.

In deſtillatione *Spiritus mellis* ſi non aliquid *Salis* addatur, facilè ebullit & adæſtuat.

XCVIII.

LUMBRICI, ſi ſtent in digeſtione, abeunt in *liquorem*, & ita deſtillari poſſunt, fitque *egregius Spiritus Nervinus.*

XCIX.

CRYSTALLI *Viridis æris* à quibusdam vocantur *flores*, verùm incommodè, cùm ſint *cryſtalli veræ.*

C.

Materia CLYSSI deſtillanda eſt copioſè; ſed parùm de *Materia* unâ vice immittendum, aliàs omnia propter vehementem ebullitionem rumpuntur.

Nota Non autem *Materia* in *Retortam Tubulatam* eſt injicienda, antequam candeat.

Habes hîc B. L. Indicem Regularum ordine alphabethico digeſtum, ut uno quaſi intuitu omnem ante oculos materiam habeas, nec opus ſeorſim ac ſingulariter cunctas legendo percurrere Regulas.

Aceta ſeu acida, Salia volatilia figunt Reg. 61
præparandi modus. 23
Amara dulcificari poſſunt, 22
quid præſtent. 20
Ambra. 3
Antimonium crudum. 29
diaphoreticum. 79
Aquæ compoſitæ. 26
deſtillatæ. 87
Balſamus Apoplecticus. 27
Sulphuris. 83
Benzoinum. 10
Bezoardicum lunare. 68
Calcinatio Saturni notanda. 64
Camphora. 2
ejus deſtillandi modus optimus. 94
Cereviſiæ purgantes optimè fiunt. 48
Chaloitis. 69
Cinnabaris Antimonii. 70
Clyſſi materia deſtillandi. 100
Conſervæ ſaccharandæ. 28
Cornua ponderoſiora eligenda. 95
Cryſtalli. 56
viridis æris. 99
Cucurbita ad Acetum deſtillatum. 24
Elixirii proprietatis præparatio. 75
Emplaſtra deformantur. 33
Emulſiones quo loco ſervandæ. 35
Epithemata. 36
Eſſentiæ antiſcorbuticæ. 32
vegetabilium. 88
Extracta purgantia. 42
requiruntur proprium ſpirit. 39
Florum Benzoini præparatio. 80
Gelatinæ. 44
Herbæ Sale volatili abundantes quomodo deſtillandœ. 19.89
Infuſa. 45
Lapides duriores calcinantur. 63
Lignum Nephriticum. 18
Santalinum cæruleum. ibid.
Saſſafras. 92
Lumbrici quomodo deſtillandi. 98
Magiſteria. 34
um Sulphuris. 81
Materia clyſſi deſtillandi. 100
Menſtruum. 37
Mercurialia. 65
us nimis dulcis 67
Metallorum calcinatio. 64
Mineralium calcinatio. 64
Moventibus Urinam gumata addenda. 1
Nux Vomica. 30
Oleum à Spiritu Vitrioli differt. 5
a colorem extrahunt. 86
deſtillata. 49
um ſuccini & lavendulæ. 27
Tartari. 93
i Vitrioli præſtantia. 4
Phlegma Vitrioli. 17

Potio-

Potiones ex eſſentiis purgantibus. 53
purgantes. 52
quomodo edulcorandæ. 21
Pulveres. 54. 55.
is bezoardici appellatio impropie ſumitur quandoque. 50
rum quantitas conſideranda. 33
Purgantia. 25
Radices mucilaginoſæ. 41
Sacchari admixtio in omnibus obſer. 28
Santalum cœruleum. 18
Sal C.C. volatile. 57
Martis. 71
inorum menſtrua. 72
ia quomodo deſtillari poſſunt. 73
Tartari. 74
Volatile Urinæ. 96
Saturni calcinatio notanda. 64
Species extrahendæ. 46
Sperma Ceti. 84
Spiritus antiſcorbuticus. 90
mellis. 97
nitri bezoardicus. 76
per fermentationem parari poſſunt. 58. 59
ſulphuris. 82
non eſt Vitrioli Oleum. 6
tartari ſimplex. 93
Spiritus vini. 38
Rhenani eſt optimus. 7
Vitrioli per terram ſigillatam falſus eſt. 77
non eſt Oleum. 4
Vegetabilis. 91
Urinæ. 96
Storax. 10
Succi formam extracti induunt. 40
præſervatio. 9
quomodo ſervandi. 8
Sulphuris flores. 43
eorum menſtrua. 72
Syrupi ex roſis fiunt. 51
optimi. 85
Violarum. 15
Tartarus Vitriolatus infuſis additur. 38
Tincturæ præparandæ modus. 16
Corallorum variæ. 62
rarum diverſitas. 14
menſtrua. 11
ras parandi modus. 12
ra Violarum. 13
Vegetabilium Eſſentiæ præparatio. 88
ia diverſa ſuccum præbent. 60
Vina medicata. 47
Violæ. 15
Vitriolum Martis. 71
li Phlegma. 17
um ſulphuris. 78
Vitri Antimonii tempus. 66
Urinam moventibus gummata addenda. 1

CLAVIS
Ad
POLYCHRESTA SECRETIORA
D. JOH. MICHAELIS.

D. JOHANNIS MICHAELIS
POLYCHRESTA MEDICA.

CLASSIS I.
De PURGANTIBUS.

♁ per inferiorâ purgans.

Rec. ♁ *crudi*
🜿
⦶ *ana q. v.*

Scorſim pulveriſata miſceantur, detonentur in crucibulô & fluant aliquamdiù; poſtmodum ſeparetur Regulus, quod, ſi opus fuerit, ſecundâ vice fieri poterit. Scoriæ remanentes pulveriſatæ ſolvantur in 🜄 dulci, filtrentur & ≂tur cum 🜄 in qua 🜿 albus ſolutus, 🜍 præcipitatum edulcoratumque eſt verum ♁ *per inferiora purgans*. Dos. *Adultis* â gr. i. ad gr. v. *Infantibus* gr. j.

Fit etiam ♁ *per inferiora purgans*, ſi butyrum ♁ loco 🜄 cum 🝆 🜿 ≂tetur in ☿ vitæ, qui nihil aliud eſt, quàm ♁ per ſeceſſum purgans.

Pulvis Hydragogus.
D. J. M.

℞. *Cryſtall.* 🜿. ℈i.
Pulv. hepat. rub. ℈ß.
Mag. gummi de Peru gr. viij.
🜔 *geniſtæ gr. vj.*
🝆 *deſt. aniſi g. ij.*
M. F. Pulvis.
Dos. â ʒß. ad ℈ij. vel ʒj.

CLASSIS II.
De *ALEXIPHARMACIS BEZOARDICIS, DIAPHORETICIS & ANTIFEBRILIBUS.*

Tinctura Bezoardica.
D. J. M

De hâc peculiarem, uti conſtat, Tractatum evulgavit *Godofredus Schultzius*, ubi diverſas aliorum deſcriptiones enumerat. Genuina eſt, quæ ſequitur.

℞. ∽ *Bezoardici N.* camphorâ impraegnati ℥iv.
⦶ *ſimpl. rectif.* ℥ij. vel (qui melior)
⦶ *vol.* ℥iij.
Santali rubri ℥iß.

Extrahatur tinctura ſantali, poſtmodum ℞. hoc omne & adde

♎ ☿ *vol.* ℥*iij.* &

Sic habebis decantatiſſimam *Tincturam bezoardicam.*

Sæpius tamen fit, ut ♎ ⊕ præcipitet camphoram, unde parciori quantitate ſumatur.

Doſis eſt gutt. XXX. XXXIII. in Dolore capitis, palpitatione cordis, grumis ſanguinis diſſolvendis, febribus puerperarum, intermittentibus, continuis & malignis: Breviter, ubicunq; ſudore opus.

Spiritus Bezoardicus.

D. J. M.

℞. *Rad. anther.*
angel. utriusq;
aristol. utriusq;
carlinæ.
contrayervæ.
cypri long.
chelidon. maj.
bardanæ.
doronici.
leviſtici.
enulæ.
ſucciſæ.
gentianæ.
petaſit.
pimpinell.
pentaph.
ſerpentar.
ſcorzon.
tormentillæ.
diptamni albi.
Valerianæ utriusq;
Vincetoxici.
Imperatoriæ.
Zedoariæ. ana ℥*j.*
Fol. diptamni Cretici.
ſcordii veri
noſtr.
uvæ invers.
Herb. rutæ.
galejæ.
ſucciſæ.
cardui bened.
ſcabioſæ ana Mj.
Flores ulmariæ.
quat. cordial. ana mß.
meliſſæ.
Fol. Salviæ.
aquileg.
Flor. hyperici.
cyani.
calend.
millefol.
ſcabios.
enulæ.
Tanaceti.
cent. min. aa. p. iij.
Sem. aquileg.
acetoſ.
bardan.
card. bened.
citri.
meliſſ.
calend.
naſturtii.
cochl.
borrag.
bugloſſæ.
leviſtici.
rutæ ana ℥*ij.*
Cort. citri ℥*iij.*
Coſt. dulc. ℥*iiß.*

Santal.

Santal. citrini ℥i.
Gran. chermes ʒvj.
Lign. al.
croci ana ʒß.
Theriac. lib. ij.

Incis. & contus. infunde in 🜄 Sambuci & Rutæ ana q. ſ. per 8 ♂, poſtmodum deſtilla in 🜄 bezoardicum.

Elixir Febrile.

D. J. M.

℞. *Summit. abſinth.*
centaur. min.
Fol. card. bened.
rutæ hortenſis.
pentaphyll. ana Mij.
Rad. Gentianæ.
filicis.
ariſtol. rotundæ.
imperatoriæ.
Calami arom.
ari ana ℥i.
Caryophill.
Nuc. Moſch.
Zingib. alb.
Piper. longi ana ℥i.

Extrahe cum S. V. & F. Elixir.

Eſſentia Sambuci.

D. J. M.

Paratur ex Rob Sambuci & eſt euporiſton ejus in eryſipelate.

Decoctum Expellens.

D. J. M.

Deſcribitur ab *Hoffmanno* in *Theſauro Pharmaceut. pap. 44. ſeq. modo:*

℞. *Rad. angel.*
Valerianæ
tormentillæ
petaſitid. ana ℥i.
Herb. Galegæ
card. bened. ana Mj.
Sem. angel.
meliſſæ ana ʒij.
citri ʒj.

Coq. in ſ. q. ▽ Com. ℞. Col. ℥x. & infunde conſerv. acet. citri q. ſ. *Uſus* in Peſte & febribus malignis.

Aliud in Variolis & Morbillis vid. apud *Hoffmannum cit. loco.*

CLASSIS. III.

De

SPECIFICIS COMPOSITIS SUPREMÆ *CORPORIS HUMANI* REGIONI *DICATIS.*

Specificum Cephalicum.

D. J. M.

℞. *Cinnab. nativ. Armen.*
per ♎ vel ſexies vel ultra rectific.
Cinnab. ♃ toties rectif. ʒiij.
Fæcul. rad. Pæon. ʒiß.
Mag. epilept. ʒß.
cordial. ʒij.
Fol. ☉ N. j.

M. F. Specificum Cephalicum. Uſus ejus eſt notiſſimus in Dolore capitis, epilepſia, convulſionibus omnis generis, paſſione hyſterica, doloribus omnis generis &c.

Magiſterium Epilepticum
Ejusdem.

℞. *Mag. ungul. alcis.*
cranii hum.
cornu alcis.
CC. ana ʒß.
Smaragdi ʒi.
Succini ʒi.
Unicorn. veri ʒij. M.

Mag. cordiale *vid. in Claſſe ſequente*

Liquor CC. Succinatus.

℞. ⊖ *vol. ſuccini.*
CC. opt. depur. ana.
Diſſolve in ∽ *CC. rectif.*

Hæc ſi deſtillentur ⊖ vol. cum ∽ adſcendunt & liquorem hunc conſtituunt.

Plures enchireſes habet *ETTMULLERUS in Valetudinario infantili Tit. de Epil.*

Eſſentia Anagallidis Comp.
D. J. M.

Paratur ex ſuccô anagallidis inſpiſſatô, cui ſuperinfunditur eſſentia flor. hyperici.

Uſus. Secreta eſt in Manis & deliriis. *Vid. Ettmüllerus in Comment. Schröd. de anagallide.*

Spiritus Cephalicus.
D. J. M.

Fit ex ∽ ⊕ & S. V. rectif. præmiſſa debita combinatione per circulationem & deſtillationem, *vid. Frid. Hoffmannus in Clav. Pharm. Schröder. pag. 289.*

Decoctum Cephalicum.
D. J. M.

℞. *Rad. ariſtol. rot.*
Pæoniæ.
Imperat. ana ʒi.
Cortic. viſci quercini.
corylini ana ʒß.
Fol. Salviæ.
rutæ.
roriſmarini.
betonicæ ana Mj.
Flor. Stœchad. Arab.
anthos.
lil. convall. ana. p. j.
Bacc. lauri. ʒi.
juniperi ʒij.
Sem. aniſi.
coriandri ana ʒij.
∽ ⊕ *ʒi.*

Coq. in ſ. q. hydromel. s.

℞. *Col. lib. j. in hâc diſſolve*
Syr. de Stœch. Arab.
flor. beton. ana ʒij.

In clarificatione adde
Spec. diambr.
dianthos ana ʒß.
M. Pro 4. doſibus.

Uſus eſt contra catharros frigidos. *Vid. Hoffmannus in Theſaurô Pharmaceuticô p. 44.*

Balſamus Apoplecticus.
D. J. M.

℞. 🝆 *cinamomi ʒij.*
caryophill. ʒiij.
ligni Rhodii ʒij.
Bals. Peruv. ʒß.
Moſchi ʒi.
Ambræ gryſeæ ʒi.

🝆 *Nuc-*

℥ Nuc. Moſch. expr. ℥ij.
M. F. Balſamum.

Emplaſtrum Antepilepticum.

℞. *Succini albi*
Thuris.
Maſtichis ana ℥iß.
Galbani.
Opopanacis ana ℈i.
Viſci querni ℥ij.
Ambræ Gryſeæ gr. vi.
Moſchi gr. iij.
Sem. Pæon. Maris ℥i.
Ladani ℥iß.
℥ Nuc. Moſch. parum.

Aſperg. pulvere cubebarum & extendantur in alutâ latitudine 8. digitorum & longitudinis 15. circiter.

CLASSIS IV.

De SPECIFICIS MEDIÆ C. H. REGIONI DICATIS.

Elixir Pectorale.

D. D. J. M.

℞. *Herb. Pulmon. Ital.*
Gnaphal. montani.
praſſii.
rorellæ.
Scabioſæ.
Fol. tusſilag.
veron.
Summit. hyſſopi ana Mj.
Flor. helen.
Scabioſ. ana M. iv.
Rad. enul.
tuſſilag. ana ℥i.
ariſtol. rotund.
ireos Flor. ana. ʒß.
Myrrhæ rubr. electæ.
Maſtichis.
Croci orient.
Succi glycirrhizæ ana ℥i.
Cardamom. elect.
Cinamomi ana ʒß.
benzoës el. ℥i.
ſtyracis ʒß.
alyptæ moſch. ʒiij.
Sem. urtic. ʒiij.
naſturtii ʒij.
Sacchuri candi ℥iv.
Irrorentur ♒ ♀ *ſ. q. Infunde poſtea* ♒ *hyſſopi q. ſ.*
F. l. a. Elixir.

Decoctum Attenuans in Tuſſi.

D. J. M.

℞. *Rad. enulæ.*
liquiritiæ ana ℥iß.
Lign. ſaſſafras raſp. ℥i.
Fol. Tuſſilag.
Marrubii ana Mj.
Sem. aniſi. ʒiij.
Flor. helenii. p. ij.
Cubebarum in S. V. macer. ʒi.
Coq. in ſ. q. ▽ com.
℞. *Col. lib. I.* Adde
Syr. ſcabioſ.
liquirit. ana ℥i.
Mellis deſpumati ℥ij.
Clariſ. in MB. & aromatis cum ſpec. diair. ſimpl. ʒiij.
F. Decoctum pro 4. vicibus.
Convenit in Tuſſi ex craſſis humoribus oriundâ.

Aliud.

Aliud.

Ejusdem uſus vid. *apud Frid. Hoffmannum in Theſauro Pharmaceutico pag. 43.*

Decoctum Incraſſans

Ejusdem.

℞. *Rad. Plantag.* ʒij.
glycirrhizæ ʒi.
Fol. portulac.
Nymphææ ana Mij.
Roſar.
papav. rhœad. ana p. ij.
Sem. malvæ ʒi.
4. frigid. maj. ana ʒiij.
Fruct. ſebeſten. N. vj.
Paſſul. maj. acinis mundat. ʒi.
Coq. in ſ. q. ▽ Fontanæ.
℞. *Col. lib. j.*
Syr. de liquirit. ʒij.
viol. ʒi.
Looch de pulmone vulp. ʒiij.
Denuò colentur pro uſu.

Magiſterium Cordiale.

D. J. M.

℞. *Marg. Orient. præp.* ʒß.
Corall. rubr.
Lap. percarum ana ʒi.
Raſur. eboris.
CC. ana ʒvj.
Pulveriſata cum dictô menſtruô ſolve & ⌒ ⊕ ⫨ta, tandem edulcora.

Ingreditur Specificum cephalicum D. D. Michaelis, de quô ſupra.

Tinctura Antiphthiſica.

D. M.

Solve liquorem cryſtall. ♄ S. V. probè impraegnatum & M. cum ⊕ ♂ Soluto, quod etiam S. V. optimè fit animatum, ſucceſſu temporis in digeſtione ſolutio rubeſcit, cui S. V. affunde, circula & probè commiſce, per repetitam cohobationem deſtillando emergit Tinctura Antiphthiſica D. D. Michaelis in Sputô Sanguinis maximis extollenda laudibus. *Vid. Hoffm. Clav. Pharm. Schröd. pag. 247.*

De uſu verò plura *Wedelius in Polychreſtis* habet.

Spiritus Antipleuriticus.

Fit ex tribus partibus ⌒ antipleuritici vegetabilis & una parte ⌒ ⦶. Siſtit dolorem & inflammationem. *Vid. Hoffmannus in Clav. p. 346. & Ettmüllerus in Praxi de Pleuritide.*

Spiritus Antipleuriticus Vegetabilis.

Fit ex herbis ſpecificis more ſolitô.

Pulvis Pectoralis.

D. J. M.

℞. *Rad. ari præpar.* ʒiv.
ireos Florent. ʒij.
Mag. benzoes. ʒiß.
Flor. 🜍 ʒi.
Antihect. Poterii ʒij.
Sacchari ʒiiiß. *M.*
Doſis eſt ʒß. *ad* ℈ij.

⌒ Gummi ♓.

ſeu

Spiritus Aſthmaticus.

D. M.

℞. ⊕ ʒiv.
Gummi ♓. ʒij.
🜍 *crud.* ʒiß. *M.*

Deſtill.

Deſtill. ex ♣ per ♌, Spiritus rectificetur & ſeparetur ab ☍ fœtido per XX. cui nodulus ex crocô impoſitus ſit. Spiritus hic ritè paratus à ℈ß. ad ℈j. mirabilis eſt ad diſſolvendam materiam viſcidam & tollendum aſthma vel per ſe in vehiculô convenienti, vel etiam additis aliis. *Conf. Hertodt in Crocologiâ.*

Magiſterium Pleuriticum.

D. M.

℞. *Mandib. Lucii piſcis*
Dentis apri ana ℥i.
Lap. percar.
Tal. leporin.
Ocul. ♋. ana ʒß.

Solvantur in menſtruô notô, præcipitentur & edulcorentur. *Vid. Praxin Clinicam Generalem de Pleuritide.*

CLASSIS V.

De

SPECIFICIS INFIMÆ C. H. REGIONI DICATIS.

Elexir Stomachicum.

D. J. M.

REc. *Herb. menthæ criſpæ Miiij.*
abſinthii.
roriſmarini ana Mij.
Rad. acori veri recent. ℥iii.
cyperi ℥i.
Gran. maſtich. ℥ii.
Sem. 4. calid. ana ʒß.
ſinapi. ʒvi.
Raſur. lign. ſaſſafr. ℥iij.
Zedoariæ
Galangæ
Cubeb.
Cinamomi
Zingib.
Caryophillor. ana ℥iii.

Irrorentur ∼ ⊕ Philoſoph. & extrahantur cum ∼ menthæ, poſt filtrationem adde
Extr. acori veri q. ſ.
M. Doſ. à ʒß. gutt. 50. 60. ad ℥i.

Aliam deſcriptionem habet *Hoffmannus in Theſauro Pharmaceutico.*

Pulvis Stomachalis.

D. Mich.

℞. *Rad. aron. exſicc. lib. ii.*
Arcani duplic. lib. i.
⊖ abſinth. lib. ß.
Rad. acori veri
coſti Arab. ana ℥ii.
Cinamomi
Caryophillor. ana ℥iß.
Macis
Piperis longi
Zingiberis
Cubebarum
Cardamomi
Granor. Paradyſi.
Zedoariæ ana ℥i.

M. F. Pulv. Doſis ℈j. ad ʒß.

Pulvis Dyſentericus.

D. D. Mich.

℞. *Pulv. lap. hæmat. lib. i.*
CC. cum ♃ uſti
croci ♂ adſtr. ana lib. ß.

Mag. corall. cum ſucco citri ℥ii.
Medull. lapid. ℥iii.
M. F. Pulvis Doſ. ℈j. ad ʒß.
In Dyſenteriâ Epidemicâ addidit hepata ſerpentum exſiccata.

Spiritus Carminativus de tribus.

D. Mich.

Fit ex ☿ & ⊕ ana per ♌ tubulatam in receptaculum aliquantulum ☿ continens deſtillando, â capite mortuô rectificando & ita pro uſu aſſervando.

Spiritus anticolicus.

D. Mich.

Duas habet compoſitiones D. D. Mich. referente *Hoffmanno in Clav. Pharmaceut. Schröd. p. 346.*

Una conſtat ex part. iij. carmin. & part. j. ⊕, qui diſpellit flatus & ſedat dolores Dos. â. ℈j. ad ʒß.

Altera fit ex ⊖ ☿ & ⊕. *vid. cit. loc.*

Mixtura contra Colicam.

D. Mich.

℞. ▽ *Zedoar. cum vino ℥ij.*
Syr. cort. aurant. ʒß.
Inteſtin. lupi exſiccat. & pulveriſat. ʒi.
M. F. Potio.

Specificum in Ictero.

D. Mich.

℞. *Lap. ceraunii ʒiij.*
Spol. Serpentum ʒß.
Pulveriſata ſimul accuratê dividantur in 4. doſes.
S. Pulver.

Decoctum Aperitivum.

B. D. J. Mich.

℞. *Rad. ſ. aperient. ℥ij.*
Rhab. Monach. ℥iß.
Fol. agrimon.
taraxaci
cichorei ana Mj.
Flor. cichor.
hepat. nob. ana p. ij.
Paſſul. major. N. xx.
Coq. in ſ. q. Seri lactis
Col. ℞. ℥ix. adde
Syr. de S. rad. ℥iij.
eupator. Meſ. ℥ij.
aromatiſetur Spec. Tiatrion.
ſantalon ʒiß.
M. pro 4. Doſibus ad viſcera obſtructa & eorum tonum reſtituendum in cachexiâ.

Alias Ejusdem Authoris Decoctiones aperitivas habet *Hoffmannus in Theſauro Pharmaceutico pag. 47.*

Decoctum Spleneticum aperitivo-antiſcorb.

D. Mich.

℞. *Rad. polypodii ℥ij.*
filicis
caryophillatæ ana ℥iß.
Cort. rad. cappar.
Tamariſci ana ℥i.
Fol. beccabung.
naſturt.
lupuli
ſcolopendr.
cochlear. ana Mj.
Flor. geniſtæ
borrag.
cent. min. ana p. j.

Sem.

Sem. fraxini ʒß.
cochlear. ʒij.
Coq. in ſ. q. ▽ chalybeatæ,
℞. *Col. lib. j.*
ſucc. beccabung.
cochl. ana ℥ij.
Edulcor. Syr. de pomis redolentibus ℥iij. Sacch. q. ſ. Coq. ad diſſolut. adde ♀ ⊕ *lat.* ʒij.
D. ad fictile pro 7. doſibus.

Spiritus pro acidulis artificialibus.

Nihil aliud eſt quàm clyſſus mineralis, cujus præparatio & Pharmacopœorum vulgò non ignota.

Spiritus Antiquartius.

Eſt Spiritus ⊖ ✳.

Eſſentia ♂ liquida.

Modo officinis uſitato parari poterit.

Eſſentia ♂ cum ſuccô Pomorum.

Succus pomorum Borſtorfianorum cum lim. ♂ infuſus, coquitur in rob, unde cum S. V. vel appropriato extrahitur eſſentia.

Tinctura ♂ ♀ riſata.

Fit ex coctura ♂ cum ♀ & ▽ ſimpl. ana inſpiſſatione aliquali, ubi manifeſte ⊖nus ſapor ſe prodit & hinc cùm S. V. extractione *Wedelius in Polychreſtis Mſſ.*

Tinct. ♂. ⊖ris.

Paratur ex terra quadam Haſſiacâ aſpergendo cum rore majali & aeri exponendo, ubi ſenſim apparent cryſtalli minerales, unde eſſentia flaveſcens extrahitur maximi ſanè uſus. *Conf. Ettmüllerus in Praxi.*

Eſſentia Nephritica.

D. Mich.

Fit è Spongiis cynosbati tanquam baſi, unà cum aliis ſpeciebus Nephriticis teſte Hoffmanno Clav. pag. 465.

Liquor Nephriticus.

℞. *Lap.* ♋.
Judaic.
lyncis
Spongiæ
Aquilæ
Teſtar. ovor. Struthi ana q. v.

Pulveriſata ſolvantur in ⌒ ⊖ parato ex ⊖ probè decrepitatô. Solutio inſpiſſanda leni calore in cineribus, coagulum pulveriſandum & exponendum loco frigido, ibi ſolvitur per deliquium in liquorem, qui liquor denuò coagulandus & adhuc ſemel per deliquium fluere permittendus eſt.

Liquor Ocul. ♋.

D. Mich.

℞. *Ocul.* ♋. *q. ſ.*
Solve in ⌒ ⊕ rectif. aceto temperati ſ. q. inde retortæ abſtrahe ad ſiccitatem, relictam ſolutionem digere cum S. V. & filtra.

Magiſterium Nephriticum.

D. Mich.

℞. *Lapid. Nephrit.*
Lyncis

 Spongiæ

Spongiæ
percarum ana ℥iij.
Judaicus ℥ij.
Cryſtall.
Ocul. ♋.
glac. Mar. ana ℥iv.
Lap. aquil. ℥iß.
cophit. ℥iv.
Ovor. Struth. ℥v.
Pulveriſata ſubtiliſſimè irrorentur menſtruo q. ſ. F. Magiſterium inde cum ♎ ⊖.

Mixtura antinephritica.

D. J. M.

℞. ▽ *ſaxifrag.*
alkekeng.
fragor.
Nuel. perſ. ana ℥iß.
Ocul. ♋. *præp.* ʒi.
Lapid. nephrit. ʒß.
Syr. de alth. Fernel. ℥ij.
M. F. Potio pro aliquot doſibus.

Malvaticum Juniperinum.

Fit ex Rob juniperi cum Spiritu juniperi, vel & cum ♎ junip. & Sambuci ana, imò etiam cum S. V. quale Francofurti ad Mœnum ſub Tit.

▽ vitæ juniperina D. Horſtii proſtat.

Decoctum ad exulcerat. Renum.

Vid. Hoffmannus in Theſauro Pharmac. Tit. De Decoctis.

Elixir Ulterinum.

D. D. Mich.

℞. *S. V. rectif. ſ. q. ſuper*
Rad. angel.
bryon. ana ℥iß.
Herb. puleg.
artemis.
meliſſæ
mercurialis
rutæ
matricar. ana Mij.
Hunc Spiritum ſuperfunde caſtorei ℥iij. & croci ʒiij. extrahe & filtra, adde

♎ ⊕ ♂ q. ſ. ad acetoſitatem, Spiritum vini b s cohobando abſtrahe ad medietatem, iterum ſuperfunde & extrahe. Doſ. â ℈j. ad ʒß.

Eſſentia ad Menſes.

D. Mich.

Eſt eſſentia Splenis compoſita cum eſſentia ♂ mixta, teſte *Ettmüllerô in Comment. Schröd. pag.* 215.

Eſſentia Caſtitatis.

D. Mich.

Conſtat ex agno caſto tanquam baſi & in affectibus ſeminalibus imprimis fluore albo convenit *Teſte Eodem.*

Decoctum ad Obſtruct. menſium.

Vid. apud *Hoffmannum in Clavi Pharmaceut.*

CLAS-

CLASSIS VI.

De *ARTHETICIS.*

Eſſentia contra Arthritidem Vagam.

D. D. Mich.

PAratur ex vegetabilibus artheticis, quas extrahit cum 🜄 lumbricorum part. 1. & 🜄 CC. ⊖ni part. ij. *Teſte Ettmüllero in Schröd. pag.* 250.

Claretum confortans Genus Nervoſum,

D. J. M.

℞. *Herb. beton.*
roriſmar.
Salviæ
primul. veris ana p. ij.
Flor. Stœch. Arab.
beton.
lil. convall.
roſ. rubr. ana p. j.
Cardamom.
Nuc. Moſchat.
Caryophill.
Cinamomi ana ℈*ij.*
Cubeb.
Calami aromat. ana ʒ*i.*
Cort. citri
aurant. ana ʒß.
Infunde in Vini Malvat. Menſ. j.
adde Sacchari optimi ℥*iij.*
Filtra per manicam Hippocratis.
M. F. Claretum.
Aliud *vid. apud Hoffmannum.*

EPILOGUS.

ERant hæc *ſelectiora* Celeberrimi Viri *Polychreſta*, multis hactenus in arcanis habita, cum veris atq; genuinis eorundem Deſcriptionibus à Diſcipulis Ejus fide Digniſſimis obtentis, queis tanqam vera *clavi* ſingula Feliciſſimi hujus Practici arcana reſerare & utramque Ejus Praxin absque ullâ quoque remorâ penetrare poteris. Omiſſa autem ſtudiô vulgatiora nemini non cognita v. g. *Eſſentiæ vegetabilium ſimpl. eſſent. menthæ, meliſſæ, ſplenetica, hepatica* &c. quorum hinc inde mentio quoq; fit, cum unicæ hæc deſcriptioni ſe alligari non patiantur, & pro cujuscunq; ſubitu diſponi poſſint. Quodſi tamen è re fore viſum fuerit, alia forte occaſione haud difficulter adjici poterunt, Hôc interim Catone contentus PHILIATER GENEROSUS *Valeat* & ex voto

VIVAT!

Monendum.

Typothetam ex incuria paginas aliquot malè ſignaſſe, & quidem à pagina 721. usque ad finem, dum pro numero ſeptingenteſimo ſexcenteſimum appoſuit, id quod tamen Lect. Benevol. *facile corrigere poterit, ut Indicis numerus cum allegatis ibidem paginis ritè reſpondeat, ſicq́ quod quærit, ſine tædio & mora inveniat.*

INDEX
IN
OPERA MEDICO-CHIRURGICA
D. JOHANNIS MICHAELIS.

A.

Abdominis cutis fiſſuræ in gravidis 269
Abietis decoctum valdè prodeſt in Scorbuto 181
Abortus ejusque analyſis Theoretico-Practica 557
  cauſæ & remedia 272
Abſceſſus meſenterii ejusq́ue cura 157
Abſceſſuum cura 305
Abſinthii eſſentiæ veræ præparatio 10
Abſinthites vinum extemporaneum 6. purgans 615
Aceta & quid circa præparationes earum notandum? 729
  melius fiunt per infuſum quàm deſtillatum 626
Acetum benedictum Vitriolatum ſingulare ad catarrhos remedium 63
Achores abſumentia remedia 292
Aciculæ deglutitæ ſi fuerint, quibus remediis ægro ſuccurrendum 130
Acidi ſucci quomodo diu conſervandi? 752
Acidulæ artificiales 22
  ex quibus parandæ 715
  præſtant naturalibus 163
Acidum nervis eſt inſenſiſſimum 365
Adamantis antidotum 341
Æris & æruginis antidotum 341
Agaricus vim habet alexipharmacam 27. 36.
  eſt optimum in tertiana duplici remedium 27
Albugo ejusq́ue differentia & cura 91
Albus mulierum fluxus 245

Aloes

Aloes certum adverſus incubum remedium 80
Alopecia ejusque cura 334
Alphi quibus remediis tollendi 324
Alvi fluxus in gravidis 262
in infantibus 301
ſanguineus ejusq; cura 549
Alvi retentio ejusque cura 147
in gravidis 267
in infantibus 300
Alumen arcanum eſt in obſtructione alvi 147
ad oculorum vulnera 94. 95
Ambra ſine ſaccharo pulveriſari non poteſt 72
optimum eſt ſpirituum reſuſcitativum 118. 131
in ſurditate remedium 97
Ambra quibus ſolvenda 275
Ambuſta quib9 ſananda remediis 338
Amplitudo Vulvæ poſt partum quibus coarctanda 285
Amuleta contra Colicam 143
Epilepſiam 81
in affectibus oculorum 93
contra peſtem 42. 43
Anagallidis Eſſentia 740
Analeptica Decocta 649
Anatis ſanguis præſtans adverſus peſtem remedium 142
Aneorismatis cura 327
Anginæ medela & differentiæ 107
puerperarum 287
Anglicus ſudor quibus remediis coercendus 40
Anguſtia & amplitudo pudendi orificii muliebris 215
renum 187
vaſorum uteri 217. 229
Anguſtia urethræ 195
Ani fiſſuræ quibus remediis curandæ 155
fiſtulæ quomodo tractandæ 155
procidentia ejusque cura 142
rhagades quomodo curandi 155
Animale regnum adque venena ex eo antidota 343
Animalis Oeconomiæ ſtatus deſcriptus 401
Animalium venenatorum morſus, & probata ad eos remedia 86. 679
Anonexia ejusq; cura 131
Anſerini ſtercoris aqua ejusque uſus in ophthalmia 90
decoctum ant-Ictericum 607
Antidota venenatorũ animalium 343
foſſilium 340
vegetabilium 342
Anthracis cura 317
Antimoniata in feb. proſunt, in hectica obſunt 6
Antimonii vapor ejusque antidotum 341
Antimonium crudum inpetia ligatum non excitat vomitum 727
per inferiora purgans 737
Antiſcorbutica febrifugis ſunt admiſcenda 2
Antiſcorbuticorum ſuccorum uſus cur diu non continuandus 181
Aphthæ earumque cura 133
Aperitivum decoctum 744
Apii antidotus 342
Appetentia nimia & varia adverſus eam remedia 131
Appetitus proſtratus 258
Apophlegmatismus ad memoriæ læſionem 72

Apo-

Apoplecticum Balſamum 740
Apoplexiæ analyſis theoretico-practica 363
cura 57
Apri teſticulorum eſſentia ſummum ad ſterilitatem arcanum 255
Apozemata eorumque formulæ variæ 603. ſeqq.
Apum ictus quomodo ſanandi 344
Aqua pinguefaciens Ferdinandi 78
Aquæ fortis antidotus 340
magnanimitatis deſcriptio 72
puerperarum effuſio 269
ex utero gravidæ effluxio 269
Aquoſæ herniæ cura 202.307
Aquoſi palpebrarum tumoris evporiſton ſingulare 89
Aranearum ictus 344
olei uſus in febribus intermittentibus 15
Arena non ſemper ſignum eſt calculi præſentis 188
Ardentis febris cura 7
Ardor Ventriculi ejusque cura 130
Urinæ ejusque medela 199
Ariduræ particularis cura 170
Arſenici antidotum 341
Arthritis ejusque cura 207.606.682
ſcorbutica ejusque cura 179
606
vaga & ad eam Eſſentia 746
ejus analyſis theoretico-practica 512
Aſcarides necantia remedia 139
Aſcites, ejusque cura 164
Aſpidum ictus quibus remediis ſanandi 343
Aſthmaticus ſpiritus 742
Aſthmatis differentiæ & medelæ 119
Attenuans decoctum 741
Atrophiæ cura 170
Auditus læſio quomodo emendanda 32
Aurichalci antidotus 341
Auripigmenti antidotum 341
Aurium dolor quomodo placandus 96
humiditas quibus exſiccanda 296
inflammatio quomodo tollenda 96
tinnitus quibus remediis depellendus 97
Aurium vermes quomodo evocandi & necandi 96
ulcera quibus remediis ſananda 96
Axillarum fœtor quomodo impunè arcendus 679

B.

Balnea eorumque ad varios affectus formulæ variæ 787
Balſamus apoplecticus 740
Peruvianus inſigne in omnibus affectibus paralyticis medicamentum 89
Sulphuris jugulat hecticos 109
Barbæ piſcis ova lethalia 344
Beccabunga optimum ad omnia ulcera medicamentum 187
Betonicæ eximius in vulneribus capitis uſus 86
Bezoardica Tinctura deſcripta 737
Bezoardico lapidi in peſte non ſemper eſt fidendum 42
occidentalis vis ineſt purgans 462
Be-

Bezoardicum Lunare facile movet vomitum 730
Bezoardicus ſpiritus deſcriptus 738
Bilis æruginoſæ coporiſton cryſtallus 137
Boli eorumque variæ ad varios affectus formulæ 652
Bovis ſplen ſecretum in obſtructione menſium 240
Bradypepſiæ cura 133
Bronchocele ejusque cura 109
Bubones quomodo tractandi 315
pestiferi & ad eos ſecretum 43
venerei 210
Bufones & ex iis amuletum contra peſtem 43
generantur ex carne anatis 42
Bufonũ uſus in hæmorrhagiis 99. 100
& noxæ 344
in peſte 42
Butyri antimonii uſus ad bubones peſtiferos periculoſus eſt 43

C.

Cachexia quibus remediis retardanda 162
Calculus ex arena Urinæ non ſemper debet prædici 188
renum & adverſus eum remedia 189. 649. 684
veſicæ 194. 303
Calculus urethram obſtruens quomodo eximendus 194
Calli & optimum ad eos remedium 326
Calor pruriens in vola manus ægri febre laborantis, malignitatis eſt ſignum 30
Calvities 333
Camphora omnibus medicamentis in morbis malignis eſt addenda 35
quibus ſolvenda pro arcano peſtilentiali 725
ejus oleum maximi in peſte eſt uſus 41
Camphorata cur gravidis noceant 43
Cancer ejusque cura 320
mammarum quomodo tractandus 296. 689. 692
uteri 225
Cancrorum ſuccus ejusque uſus in ulceribus veſicæ 195
Canis rabidi morſus ejusque cura 67
Caninæ famis cura 131
Cannabis urinam pellit in Ictero 173
Cantharidum uſus ardorem urinæ cauſans 199
ulcera veſicæ cauſans 105
Capillorum caſus 335. 684
morbi 333. ſeqq.
Capillos tingens lixivium 679
Capitis contuſio ejusque medela 86
dolor ejusque differentiæ & methodica curatio 48
in gravidis 263
ulcera & adverſus ea fotus ſingularis 680
vulnera quomodo tractanda 86. ſeqq. 312
ſæpe ad centum dies ſunt periculoſa 89
Carbunculi cura 317
Cardiaca infantum paſſio 300
Cardialgiæ cura 14
Cari cura 84

Caries gallica 210
pudendorum 213
Carminativus ſpiritus de tribus deſcriptus 744
Carnoſæ herniæ cura 202. 207
Caryophyllus Indicus præſentiſſimum venenum 343
Caſſia hypochondriacis non convenit 173
Caſtitatis Eſſentia 746
Caſus capillorum 335. 684
eruditè reſolvendi methodus 339. ſeqq.
Catalepſeos analyſis theoretico-practica 377
cura 84
Cataplaſmatum formulæ variæ 694
Catarrhales febres & quid circa curationes earum notandum 41
Catarrhus ejusque curationis methodus 62
ſuffocativus ejusq; cura 63. 65.
Cati ſylveſtris pinguedo ejusque in Epilepſia uſus 81
Cephalicum Decoctum deſcriptum 740
ſpecificum deſcriptum 739
Cephalicus ſpiritus deſcriptus 740
Ceraunius lapis ad hydropem ſpecificum 171
Cerebri commotio ejusq; cura 86
humani uſus in apoplexia 60
læſiones externæ earumque cura 86
meatuum anguſtia & convenientia adverſus eam remedia 86
vulnera non ſemper ſunt lethalia 87
Cereſolii vis ſpecifica in contuſionibus & ſanguine congrumato 91
contra vertiginem 54
Cervicis uteri anguſtia 217
condylomata 219
verrucæ 220
ulcera 222
Chinæ chinæ virtus antifebrilis eximia 345
Chloroſis ejusque analyſis theoretico-practica 540
cura 247
Cholera ejusque cura 137
Ciborum faſtidium gravidarum 258
Cicerum decoctum ejus præparatio & uſus 606
Ciconia & ex eo ad vertiginem remedia 54
ad peſtem remedia 42
Cicutæ noxa 343
Ciliorum vitia eorumque medela 89
Citri decoctum 609
Claretorum formulæ variæ 614
Claretum nervinum deſcriptum 746
Clavi 326
Clauſura cervicis & oris uteri 217
Clitoridis excreſcentia 216
Clyſmata, variæ earum ad varios affectus formulæ 639. 714
gravidis quomodo applicanda 267
Clyſmata quando natura in expulſione variolarum eſt occupata, non ſunt applicanda 31
in iis ſolvi poſſunt & Pilularum maſſæ 58
addere iis licet olea deſtillata pro ditioribus 58

Coagu-

Coagulatio lactis 291
Coalitus palpebræ ſectione tollendus 89
Cœcitatis medelæ 93
Cœliacæ paſſionis cura 148
Cœruleus ſanguinis color luis veneræ ſæpius eſt indicium 209
Colicæ paſſionis analyſis Theoretico-practica 480
cura 143
ſpecifica Mixtura 744
Spiritus 744
ſpecificum ſecretum Cratonis 626
Collyriorum formulæ variæ 702
Colocynthidis uſus & corrigentia 342
Conchyliorum uſus in fluxu epatico 118
phthiſi 113. 170
Condylomata eorumque cura 119
cervicis uteri 219
Confortantia ſtatim poſt ſudorifera ſunt exhibenda in malignis 43
Conſervæ magiſtrales earumq; formulæ variæ 658
Conſolidæ ſuccus ad carum & catalepſin ſpecificum 83
Continuæ quartanæ febris cura 10
quotidianæ febr. curatio 12
ſymptomaticæ febres earumque differentia & curæ 14
tertianæ febris cura 8
Contuſio capitis 86
Convulſio palpebræ ejusque medela 78
Convulſiones & ſalutaria adverſus eas remedia 78
Coralliorum tinctura ſpiritu viſci quercini ore commodè extrahitur 83
Cordiale Magiſterium deſcriptum 742
Cordis palpitatio ejusque differentiæ & curatio methodica 125. 265
Cordis vulnera ſunt lethalia 87
Coriandri in capitis dolore uſus & noxa 52
Coriandum quibus corrigendum 342
Corneæ tunicæ vulnera eorumque cura 91
Cornu Cervi liquor ſuccinatus deſcriptus 740
Corpulentia nimia 314
Corroſio dentium 104
Coxendicum dolor in gravidis 265
Cranii fracturæ & vulnera quomodo tractanda 87
Cribriformis oſſis obſtructio quibus reſeranda 86
Criſtæ ani quibus remediis abſumendæ 119
vulvæ quomodo tollendæ 217
Crinones quibus auxiliis profligandi 119
Crocus latitantem in ſe habet vim narcoticam 92
pulmonum eſt anima 207
quantitate nimia aſſumtus mortem infert. 343
CrocusMartis ſaccharinus deſcriptus 159
Cruentus vomitus ejusque analyſis theoretico-practica 467
Cruſta lactea 292
Cryſtalli Lunæ ſemper miſcendi ſunt cum pilularum maſſa 164

Cryſtallus æruginoſæ bilis eſt copo-
riſton 137
Cucuphæ earumque formulæ variæ 701
Cumini ſemen ſpecificum eſt in tumore teſtium 201
Cutis fiſſuræ in gravidis 26
vulnera quomodo tractanda 86

D.

Debilitas viſus quibus remediis acuenda 93
Decoctorum formulæ variæ 241.646 ſeqq.
Decoctum aperitivum 744
attenuans 741
cephalicum 740
expellens 739
ad exulcerationem renum 746
incraſſans. 742
ſpleneticum 744
ad ſuppreſſionem menſium 603
Decoloratio menſium 241
Deglutitio læſa ejusque medela 128
rerum inſolitarum 128. 130
Dentitio infantum 297
Dentium corroſio 104
dolor quomodo ſopiendus 263
mobilitas quomodo firmanda 104
nigredo quibus tollenda 105
ſtridoris & ſtuporis medela 105
Diabetes 196
Diarrhœæ cura 148
non ſtatim ſunt ſiſtendæ 149
Diaſpoliticon Galeni ſpecificum probatiſſimum in hypochondriaco malo 173
Difficilis partus quibus remediis facilitandus 274
Digeſtiva præſtantiora 6
Diſtenſio ventriculi flatulenta 129
Diſtorſio penis 202
Dolor aurium quomodo ſopiendus 96
Lienis 172
Meſenterii 157
Oculorum 91.92.96
ante partum 273
poſt partum 282
renum 193
ventriculi 130
ventris gravidarum 261
uteri 236
vulnerum 313
Dorſalis tabes ejusque medela 29. 118
vermis quibus remediis pellendus 119
Dyſenteria ejusq; cura 150.606
gravidarum 252
Dyſentericus pulvis deſcriptus 744
Dyſpepſiæ cura 133

E.

Ebeni uſus in Empyemate 118
Ebrietatem arcens remedium 49.52
Ecchymoma 317
Ecclipſes maximè diſponunt ad Epilepſiam 80
Ecleg-

Eclegmatum variæ ad varios affectus formulæ 632
Electuarii ad Urinæ ardorem Fallopii deſcriptio 200
Electuariorum formulæ variæ 655
Elephantiaſis 327
Elixir febrile 739
pectorale 741
ſtomachicum 743
uterinum 746
Emplaſtrorum formulæ variæ 690
Emplaſtrum antifebrilæ ſecretum Principis Anhaltini 26
Epilepticum 741
in peſte ſecretum 47
ad ſingultum 135
venas agglutinans 57
Empyematis cura 118
ex pleuritide analyſis theoretico-practica 430
Emulſiones in magnâ doſi non ſunt præſcribendæ 727
Epaticæ maculæ 330
Epaticus fluxus ejusq; cura 154
Epaticum remedium optimum plantago 154
Epatis imbecillitas 161
inflammatio 161
intemperies calida 158
frigida 158
obſtructio 159
ſcirrhus 161
vulnera & ulcera 161
Ephelides 330
Ephemera febris ejusque cauſæ & curatio 2
Epilepſiæ cura 80. 293. 648
puerorum analyſis theoretico-practica 563
ſtomachicæ analyſis practica 373
Epilepticum emplaſtrum deſcriptum 741
magiſterium 740
Epithematum formulæ variæ 676
Epinyctides 324
Errhina eorumque formulæ variæ 708
Eryſipelatis cura 15. 318
Eſſentia abſinthii vera deſcripta 70
anagallidis Compoſita 740
ad arthritidem vagam 746
Caſtitatis 746
Martis 745
lumbricorum terreſtrium 197
Eſſentia ad Menſes. 746
nephritica 745
ſambuci 739
Eſſentiæ vegetabilium quomodo extrahendæ 730
Eſulæ antidota 242
Euphorbii antidota 341
Excoriatio ſcroti 201
Excreſcentia gingivarum 106
pudendorum 214. 216
Externa non niſi præmiſſis univerſalibus ſunt applicanda 15
Extracta melius præſcribuntur, quàm Pilularum maſſæ 728
tormina non excitant 728
Exulceratio internarum partium earumque cura 32
renum & ad eam decoctum ſpecificum 746

F.

FAmis caninæ cura 131
Faſtidium ciborum 258

Favus ejuſque medela 292
Febres intermittentes, & quid generaliter circa eas notandum 15
ſolis purgantibus non curantur 5
Febricitantibus an vinum concedendum 26
Febrifuga præſtantiora 622. 345
ſalia ut eleganiora fiant methodus facilis 16
Febrifugum Riverii deſcriptum 22
Febrile Elixir. 739
Febris ardentis cauſæ & curatio 7
Ephemera 2
Catarrhalis & quid circa eam notandum 41
hectica 27
maligna ejusq; analyſis theoretico-practica 347
cura methodica 29
per medicamenta an interdum excitari queat 1
mori an quis ſine ea poſſit 1
peſtilens 41
petechialis 34
Febris puerperarum 286
à ſecundinæ retentione & ſingulari ad eam remedio 14
putrida ejusq; conſideratio & curatio generalis 5
quartana continua ejusque cura 12
intermittens 21
ejus analyſis theoretico-practica 339
quotidiana continua 10
intermittens 20
remedii naturam an interdum induat 1
ſemitertiana 26
ſymptomatica continua ejusque differentiæ & cura 14
tertiana continua 8
duplex 26. 27
intermittens 15
Fermentata varia quomodo ad varios uſus præparanda 628
Ferri ſcoriarum nimii uſus medela 341
Fuſuræ & præſentaneum adeas remedium 102
Fiſſuræ cutis in gravidis quomodo ſanandæ 269
Fiſſuræ gingivarum 102
labiorum 102
papillarum 290
Fiſtulæ quomodo tractandæ 195
ani 155
uſeri 224
Flatulenta hernia 207
ventriculi diſſenſio quomodo tollenda 129
Flatus diſcutientia 138
furioſus ejusq; analyſis theoretico-practica 22
Fluxus epaticus ejusq; curatio 158
menſium inordinatus nimius 242
mulierum albus 245
Fœni vapor lethalis 343
Fœtor axillarum & pedum 679
gingivarum 105. 683
oris 103
Fœtus debilis quomodo confortandus 270
mortuus quibus remediis expellendus 277
ſemianimis quomodo tractandus 277

Formi-

Formicarum ova, & ex iis aqua ad ſuffuſiones D. Oſwaldi 92. 95
ſpiritus animales & vitales partes roborat. 71
ejus juxta Laurembergium deſcriptio 72
nervos mirum quantum confertat 78
rubificans 697
Foſſilium venenatorum antidota 340
Fotuum formulæ variæ 680
Fracturæ earumque cura therapeutica 313
cranii 87
Fragorum nimium comeſtorum noxa 343
Fraxini ligni virtus alexipharmaca 42
Frontalia eorumque formulæ variæ 700
Fulmine tacta ſunt venenoſa 343
Fungi & eorum antidota 342
Furor uterinus ejusq; analyſis theoretico-practica 547
cura 252
Furunculus 516

G.

Anglia 326
Gangræna & appropriata ad eam remedia 335
uteri 225
Gargariſmatum formulæ variæ 704
Gelatinæ variæ deſcriptæ 651
Geraneum Robertianum arcanum in tumoribus pedum 305
Gingivarum corruptio quibus remediis corrigenda 106
excreſcentia 106
fœtor. 105
pruritus 178
Gonorrhœæ ſimplicis curatio 205
muliebris cura 245
virulentæ remedia 206
Gracilitas mammarum 289
Grandinis oculorum cura 89
Gravidarum morbi ſæpius cauſant abortus 559
ſymptomata 258. ſeqq.
Gurgulionis laxitati & in flammationi quibus ſuccurrendum remediis 106
Gutta roſacea ejusque appropriata remedia 325
Guttur ut â variolis præſervari queat 31

H.

Hæmorrhagia gravidarum quibus ſiſtenda remediis 265
608
narium 99
poſt partum nimia 221
uteri 221
vulnerum. 100, 312
Hæmorrhagiam excitat radix ſcorpionum 38
Hæmoptyſis ejusque analyſis theoretico-practica 438
cura 124
Hæmorrhoidum fluxus ejusque appropriata remedia 156
in gravidis 267
Hectica & ſalutaria ad eam remedia 78

ex illegitima febrium intermittentium cura ſæpe oritur 27
Hecticæ febris cura methodica 27. 659
Hecticos jugulat haud raro balſamus ſulphuris 109
Hermodactyli arcanum ſunt ad affectus articulorum 207
Hernia aquoſa ejusque cura 202. 207
Carnoſa 202. 207
flatulenta 207. 302
Ventoſa 207
umbilicalis 141. 207
Herniale decoctum deſcriptum 608
Helleborum corrigentia 242
corrigit optimè ſpiritus Vitrioli 13
Herpes 318
Hirudinum antidotum 344
applicatio optimum in affectibus aurium remedium 92
Holſaticæ panaceæ baſis 178
Hordeata quomodo paranda 637
Hordei decoctum compoſitum 608. 609
Hordeoli cura 89
Horror febrilis unde 342
Humiditas aurium 296
Hydragogus pulvis deſcriptus 737
Hydromelitis uſus in variis affectibus 643
Hydropis cura 164. 646
uteri cura 233
Hyoſcyami antidotus 342
Hypercatharſis quibus compeſcenda 149. 654
ſi lipothymiam inducat quid faciendum 126
Hyptnotica præſtantiora 52
Hypochondria an à Medico in Quartana, num durities adſit nec ne, ſemper ſint tangenda 21
Hypochondriaci humor vomitu rejectus vitriolum coagulans 173
Hypochondriaci cur non pingueſcant 498
ſalis præparatio 174
Hypochondriacum malum ejusque analyſis Theoretico-prædicta 396. 496
differentiæ & cura 173
Hypochondriorum inflationis cura 14

I.

ICtus apum ejusque medela 344
aranearum 344
Lacertæ 344
Scorpionum ibid.
Viperarum ibid.
Icteri flavi cura 168. 607. 610. 617. 670
nigri cura 172
Ictericum ſpecificum deſcriptum 744
Icterus quid 560
Iliacæ paſſionis cura 143
Imbecillitati hepatis quomodo ſuccurrendum 161
uteri 235
Impetignis cura 324
Impotentia eamque & ſtimulantia & emendantia remedia. 203
Incantatione inductæ impotentiæ cura 263

In-

Incontinentia Urinæ 196. 303
Ingraſſans decoctum 742
Incubus ejusq; cura 79
Inflammatio aurium quibus remediis arcenda cerebri 293. 96
epatis 161
gurgulionis 106
inteſtini recti 118
lienis 174
meſenterii 157
pedum in gravidis. 268
penis. 202
renum 189
teſtium 201
ventriculi 129
veſicæ 194
umbilici 303
Uteri 230. 232
Inflammationes arcentia remedia 315
Inflatio ventriculi 329
Infuſorum formulæ variæ 610
Inſeſſuum formulæ variæ 681
Intemperies epatis calida 158
frigida 158
Intermittentes febres & quid generaliter circa eas notandum 15
Intermittentium febrium quartanarum curatio 21
quotidianarum cura 20
tentianarum cura 15
Intertrigo ejuſq; cura 155. 304
Inteſtini recti inflammatio 118
Ira quâ ratione apoplexiam excitare queat 369
Iſchiadici doloris cura 208. 258
Iſchuriæ differentiæ & cura 197
Jucca, ea Indi ſagittas ſuas inficiunt veneno 343
Juglans arbor & contracta ejus umbra noxa quomodo corrigenda 342
Julepi eorumq; formulæ variæ 622
Juniperinum Claretum 615
Malvaticum 746

L.

LAbiorum fiſſuræ quomodo ſanandæ 202
ulcera quomodo ſananda 102
Lac & variorum ex eo parandorum remediorum formulæ 637
augentes morſuli 664
ſcorbuticis non nocet, ſed prodeſt 178. 180
Lactantium morbi 290
Lactea cruſta 292
Lactis coagulatio 291
redundantia 291
Lacertæ ictus quibus remediis ſanandi 344
Lathyris purgans venenum fortiſſimum 342
Laxitas gurgulionis quibus conſtringenda 106
Lazuli lapidis antidotus 341
Lentigines 329
Lepræ cura 327
Leporinum cor falſò â Wiero pro antiquartanario tollitur 22
Leporis pinguedo ſecretum ad rumpendos tumores 305
Lethargus ejusq; cura 73
Leuca ejusq; cura 324
Leucoma quibus ſananda remediis 91
Lienis dolor 175
inflammatio & inflatio 172
obſtructio 171. 605
ſcirrhus 175
ulcera 172

Lienteriæ cura 148
Ligni fraxini vis alexipharmaca 42
Lignum nephriticum ejusq; Tincturæ colorum diverſitatis cauſa 189
Tinctura proba 726
Lilii convallii radix fortius faciliuſq; promovet ſternutationem quam flores 74
Limaces ad nævos â variolis relictos utiles 31
Linguæ in morbis malignis in principio ſtatim proſpiciendum eſt 39
nigror & ſcabrities quomodo tollenda 101
ranula ejuſq; ſpecifica 101
tumor ejusq; medela ibid.
Lini oleum recenter expreſſum certiſſimum in pleuritide experimentum 116
Linimentorum formulæ variæ 685
Lipothymiæ â venæ ſectione cura extemporanea 126
Liquor Cornu Cervi ſuccinatus deſcriptus 740
nephriticus deſcriptus 745
oculorum cancri deſcriptus 745
Lixivium diureticum 625
Lochiorum ſuppreſſio quibus remediis promovenda 279
Lolii ſemen furorem inducit 343
Loquendi difficultas quibus remediis facilitanda 102
Lotionum formulæ variæ 678
Luis venereæ cura 209. 646. 647
Lumborum dolor in gravidis 265
Lumbrici infantum quibus remediis expellendi 501
lati ſæpius in ſcorbuticis reperiuntur 139
Lumbrici optime naſturtio ſucco expelluntur 139
Lumbricorum terreſtrium eſſentia deſcripta 197
ſpiritus quomodo rite parandus 732
Lunæ cryſtalli ſemper cum pilulis ſunt permiſcendi & cur? 164
Lupi inteſtina & ex iis amuletum in colica 143
Luxatio 306

M.

MAcies infantum 304
Maculæ epaticæ 330
volaticæ 330
Magiſteria non debent præſcribi in emulſionibus 727
Magiſterium antipleuriticum deſcriptum 117. 743
cordiale 742
epilepticum 740
nephriticum 746
Majale decoctum 604
Malaciæ cura 132. 259
Maligna febris ejusq; analyſis theoretico-practica 347
cura 29
Malvaticum juniperinum 746
Malum hypochondriacum ejusq; paralyſis theor. practica 396
ſalutaria ad illud remedia 173
mortuum ſcabiei ſpecies ejusque cura 320
Mammarum cancer 290
gracilitas nimia 289
magnitudo nimia 288
rugæ poſt partum 284
tumor 288

Mandragoræ antidota 342
Maniæ curatio methodica 66
Martis croci ſaccharini præparatio 159
Eſſentia 744
Martis Tinctura ſolaris 745
tarariſata 744
Materni nævi 330
Meatuum cerebri anguſtia & convenientia ad eam medicamenta 86
Mechoacanna optimum puerorum purgans 14
Melancholia ejusque differentiæ & cura 69
mulierum 253
Melonum nimium comeſtorum noxa 343
Memoriæ læſio quomodo confortanda 71
Menſes promovens decoctum 746
eſſentia 746
Menſium decoloratio eorumq; differentiæ & cura 241
fluxus inordinatus 242
nimius 242
ſuppreſſio 237.605.681
Menſtrui ſanguinis propinati antidotus 344
Mentha ſupprimit venerem 254
Mercurii antidota 128.213.341
Mercurius nimium dulcificatus purgandi vim amittit 730
Mercurium eſſentificatum præparandi methodus deſcripta 584
Meſenterii abſceſſus quomodo curandus 157
dolor quibus mitigandus 157
inflammatio quâ ratione inhibenda 157
obſtructio quibus remediis referanda 157
Metallorum calcinatio & quid circa eam monendum 727
Mezereum quibus remediis corrigendum 342
Mictio ſanguinis ejusq; cura 608
Millepedum præparatio optima per ſpiritum ſalis 194
Mixtura contra colicam 744
nephritica 746
Mola 757
Morbillorum cura 32
Morphea 324
Morſuli eorumque formulæ variæ 660
Morſus canis rabidi & ſalutaria contra eum remedia, 67
venenatorum animalium 68
679
viperarum 349
Mortuus factus quibus remediis expellendus 277
Motus in corpore quâ ratione à motu ſpirituum dependeat. 366
Muſcarum ictus 344

N.

NÆvi materni quomodo emendandi 330
â variolis relicti 31
Nakir & vareni unum ſunt & idem 526
Napelli antidota 342
Narcotica cur in Epilepſia ſpecificis admiſcenda 80
impediunt criſin 53
in ſphacelo locum non inveniunt 338
Nares ut à variolis præſervandi 31

Narium hæmorrhagia quibus remediis ſiſtenda 99
polypus 99
ulcera ibid.
Naſalia eorumque formulæ variæ 709
Naſturtium aquaticum febres interdum nimio uſu excitat 1
ejus uſus ad quartanam ſcorbuticam expertus 25
ad ventriculi vermes ſaluberrimus 131
Nauſea quibus remediis tollenda 131
gravidarum 260
Nephritica Eſſentia deſcripta 745
Mixtura deſcripta 746
Nephriticum lignum ejusq; tincturæ colorum diverſitatis cauſa 189
ejusdem tincturæ proba 716
magiſterium 746
Nephriticus liquor 745
Nephritis ejusq; analyſis theoretico practica 488
Vide Calculus renum
Nervina medicamenta in- & externa præſtantiora 75. ſeqq.
Nervinum claretum 746
Nicotianæ Syrupus optimum in pleuritide coporiſſon 116. 117
Nigredo dentium quomodo tollenda 105
linguæ 101
Nitri & ſalis ſpiritus ob fermentationem nunquam in medicamentis ſunt permiſcendi 8
Nucis vomica antidota 342

O.

OBſtructio olei quibus remediis reſeranda 147
epatis 159
lienis 171
meſenterii 157
pancreatis 158
Octimeſtris partus & quid de eo ſentiendum 557
Oculi ut â variolis præſervandi 31
Oculorum cancrorum liquor quomodo præparandus 745
dolor quomodo mitigandus 91. 92. 96.
inflammationis cura 32
morborum cura 89. ſeqq.
Odontalgiæ cura 105
Odor malus 333
Odoramentorum formulæ 710
Oeconomiæ animalis ſtatus deſcriptus 401
Oedemata quomodo tractanda 319
Oeſophagi intemperies ejusque cura 128
tumor 128
Olea deſtillata pro ditioribus Clyſteribus addere licet 58
Oleum ſaturni flavum & rubrum Chirurgorum ſecretum 92
Olfactus læſio quomodo emendanda 101
Omphalocele ejusq; cura 142
Ophiaſis ejusque curatio 334
Ophthalmiæ analyſis theoretico-practica 413
cura 90. 639
Opiata num in intermittentibus ante paroxyſmum tutò exhiberi queant? 16

nun-

nunquam in febribus per ſe ſunt exhibenda 25.346
Opiatorum formulæ variæ 653
Opii correctio optima 52
Orificii pudendi amplitudo & anguſtia 215
Oris fœtor quomodo emendandus 103
tortura 102
ulcera 103
Oſculi Luis Venereæ ſæpius ſunt cauſa 551
Oſſis cribriformis obſtructio quomodo tollenda 86
Oſtreæ ſpecificum ſunt in hectica & phthiſi 27.109.111.170
Ovorum ad duritiem coctorum virtus ant-ophthalmica 92.95
Oxymelitis varius ad varios morbos uſus 643

P.

Palpebrarum affectus eorumque cura 89. ſeqq.
coalitus ſectione tollendus 89
convulſio ejusq; cura 89
tumor aquoſus ejusq; evporiſton 89
Palpitatio cordis ejusq; cura 125.265
Panaceæ Holſaticæ baſis 178
Pancreatis obſtructio 158
Panis calidi eſus tempore fluxus menſtrui, eorum obſtructionem graviſſimam cauſat. 238
decoctum ejusq; uſus 606
Papillarum fiſſuræ 290
Paracentheſis pectoris, & quæ circa eam notanda 436
Paralyſis ejusq; cura 76.682
Paridis herbæ uſus eximius in peſte. 43.47.
Paronychia ejusq; cura 316
Parotides earumq; cura 316
Paſſionis colicæ cura 143
Iliacæ cura 143
Partus difficilis quibus facilitandus. 274
& dolor ante eum quibus remediis ſiſtendus 273.682
poſt partum 282
Paſſulatum claretum 614
Paſtæ & variæ earum formulæ 659
Pavonum ſtercoris uſus in epilepſia 80
in vertigine 54
Pavor 295
Pectorale Claretum 614
Decoctum. Vide Decoctum
Elixir 741
Pectoralis Pulvis 742
Pectoris morbi in iis medicamenta ſulphurea non ſemper conveniunt 111
paracentheſis 436
vulnera 312
Pediculos fugans unguentum 685
Pedum inflammatio & tumor in gravidis 268
tumor poſt partum 283
tumorem extrahit Geranium Robertianum 162
Penis diſtorſio 202
inflammatio ibid.
verrucæ ibid.

Pericranii vulnera quomodo tractanda 86
Pernionum remedia 316
Peruvianum aalſamum ſecretum eſt ad omnes affectus paralyticos 89
Peſſariorum formulæ variæ 713
Peſtilentialium pilularum Ruffi præparatio varia 42
Peſtis, an probata contra eam inveniantur medicamenta 41
medicamenta varia tam ad præſervationem, quàm curationem ejus ſalutaria 42
Petechialis febris cura 34
an in eis venam ſecare liceat? 35
Phalaja quid? 613
Philtra aſſumta, & adverſus ea remedia 68
Phlictenæ 323
Phlogoſis ſcorbutica vaga ejusq; analyſis theoretico-practica 512
Phrenitidis cura 56
Phthiſiaſis ejusq; cura 685
ciliorum quibus curanda 89
Phthiſeos incipientis analyſis Theoretico-practica 447
Phthiſica Tinctura 742
Phthiſis in ea ſulphurea medicamenta non ſemper conveniunt 111
remedia ad eam varia ſalutaria 78. 111. 610. 648
cur oriatur interdum poſt variolas 111
Phygetlon ejusq; cura 316
Picæ curæ 132. 259
Pilulares maſſæ ſolvi etiam poſſunt in clyſteribus 58
Pilularum variæ ad varios affectus formulæ 665
Pinguedinem urinæ & fecibus innatantem tollit Eſſentia martis liquida 29
Pinguedo non ſupernatat Urinæ 178
Pinguefaciens aqua Ferdinandi 78
Pini decoctum 708
ejus inſignis in ſcorbito uſus 178
Piper adverſus ebrietatem remedium 49
ejus oleum arcanum eſt contra quartanam 22. 25
Plantaginis radix experimentum in Quartana 26
Pleuritis ejusque analyſis Theoretico-practica 424
cura 115
Pleuriticum Magiſterium 743
Pleuritidis, puerperarum cura 167
Pleuriticus ſpiritus 242
Plica polonica 335
Plumbi antidotum 341
Pollutio nocturna ejusque analyſis theoretico-practica 559
Polonica plica 335
Porriginis cura 335
Polypus narium ejusq; cura 204
Potiones purgantes optimè fiunt beneficio extractorum 625
variæ purgantes 617. ſeqq.
Potionum confortantium formulæ variæ 627
variarum formulæ 625
Præcipitantia inter medicamenta, cruda magiſteriis ſunt præferenda 15
Præputii tumor 214
verrucæ 214

Priapi

Priapi Cervi & Ceti decocta 606. 609
Priapiſmi curæ 204
Procidentia ani ejusq; cura 142
uteri 234
uveæ 92
Pruritus quomodò corrigendus & tollendus 331
ani 55
Ptyaliſmus quomodo excitandus 102
in pueris tempore matutino ſignum eſt vermium 103
quomodo ſiſtendus 103
Pudendi muliebris anguſtia 215
clauſura 215
puſtulæ & ſcabies ibid.
Pudendi tumor. 305
Puerperarum febres 286
morbi 272. ſeqq.
Pulmonum vulnera quibus curanda 110
Pulverum variæ ad varios affectus formulæ 670
Pulvis convulſivus Horſtii deſcriptus 793
Dyſentericus Mich. 744
hydragogus 737
pectoralis 742
ſtomachicus 743
Purgantia fortiora intempeſtivè adhibita ſæpius tertianam excitarunt duplicem 27
hydropicis decreſcenſe Luna ſunt exhibenda 164
Purpuræ cura 34
Puſtulæ pudendi muliebris 218
Putrida Synochus ejusque differentiæ & curatio. 7

Q.

Quartanæ continuæ febris cura 12
intermittentis analyſis theoretico-practica 339
cura 21
Quartanarius ſpiritus 745
Quercini viſci ſpiritus optimus ad coralliorum Tincturam extrahendam ſpiritus 83
Quotidiana febris continua ejusque cura 10
intermittens ejusq; cura 20

R.

Rabiei cura 67
Ranæ ſpecificum ſunt in hectica 27
Ranula linguæ ejusq; affectuum cura 101
Raucedinis medela 109
Redundantia lactis 291
Renum anguſtia 187
calculus 189
dolor. 193
exulceratio & ad eam decoctum ſingulare 746
inflammatio 189
ulcera 193
Rhabarbarum rectiſſimè anima dicitur hepatis 109. 207

Rhaga-

Rhagades quomodo curandi 155
uteri 147
Ricini grana fortiſſimè purgant. 342
Reverii febrifugi antiquartanarii deſcriptio 22
Rorella ſpecificum antihecticum 28
Rorismarini oleum optimum eſt febrifugum 22. 25
Ros in herbis ophthalmicis manè repertus ejusq; uſus 93
Roſacea gutta 325
Rotulæ earumque variæ ad varios affectus formulæ 663
Rubetæ uſus & noxa 334
Ructus acidi quibus remediis ſupprimendi 135
Rugæ ventris poſt partum 284
Ruptio vulvæ ad anum 288

S.

SAcculorum formulæ variæ 698
Sal volatile viperarum quomodo figendum 41
Salacitas quibus remediis ſupprimenda 294
Sale volatili abundantes plantæ quomodo deſtillandæ 731
melius per fermentationem parantur 726
Salia febrifuga elegantiora & efficaciora quomodo fiant? 16
volatilia figunt acidum 729
Salicis in Epilepſia uſus 85
Salis hypochondriaci præparatio deſcripta 174
& nitri ſpiritus ob fermentationem in medicamentis nunquam ſunt permiſcendi 8
Salivatio in Lue venerea periculoſum, ſed ultimum remedium 210
Sambuci eſſentia deſcripta 739
ſpongiæ præſentiſſimum ophthalmiæ remedium 42
uſus in epilepſia 81
Sandaracæ antidotus 341
Sanguinei tumores 314
Sanguinem purificans decoctum 604
ſiſtens emplaſtrum 57
Sanguinem ſiſtentia remedia præſtantiora 124
Sanguineus alvi fluxus ejusque cura 154
puerperarum fluxus nimius 274
poſt puerperium 280
Sanguinis congrumati ſpecifica 91. 92. 188
Sanguis humanus ejusq; ſalis in apoplexia uſus 60
Saſſafras pro varia deſtillandi ratione vel acidum, vel amarum, vel dulcem præbet ſpiritum 732
Saturnina remedia optima ſunt antihectica 28
epatica 8
Saturnini ſpiritus S. oleum flavum & rubrum ſecretum eſt Chirurgorum 92
Satyriaſis ejusque medela 205
Scabies ejuſque cura 320. 682
veſicæ 194
Scabrities linguæ 101
pudendi muliebris 218
Scammonii uſus crudus plerumque noxius 342

Scirrhus

Scirrhis quomodo emolliendus & tractandus 319
epatis 161
lienis 172
teſticulorum 201
uteri 223
Scorbuticæ arthritidis cura 179
Scorbuticorum ſuccorum uſus cur diu non ſit continuandus 181
Scorbuticum decoctum 609
Scorbutum imprimis curat ſuccus ſedi minoris 25
Scorbutus ejusque analyſis theoretico-practica 502
eſt contagioſus 178
ejus juxta varia ſymptomata curatio methodica 178
Scorpionum ictus quomodo ſanandi 344
radix excitat hæmorrhagias 31
Scrofulæ earumque cura 325
Scrofularia magnum ad bubones peſtiferos arcanum 43
Scroti excoriatio 201
tumor. 305
Secretum anticolicum Cratonis 626
Secundinæ præparatæ in epilepſia uſus 81
in retentione ſecundinarum uſus 75
Secundinarum retentio quibus remediis provocanda 75.278
Sedi majoris ſuccus ſingulare eſt ad ſcorbutum evporiſton 25
Semen augentia remedia 203
Semitertianæ febris cura 26
Septimeſtris fœtus, & quid de eo ſentiendum 557
Seri lactis uſus in variis morbis 640
Serpentum epar ſpecificum antidyſentericum 150
exuviæ ſpecificum hydropicum 160
in vulneribus oculorum 96
pinguedo ſpecificum ad ſtrumas 108
Singultus ejuſque differentiæ & cura 134.654
Sirius 306
Siriaſis ejuſque cura 293
Sirones quibus remediis ſanandi 323
Sitis defectus præſente tamen ſitis cauſa in febribus malignis malum eſt indicium 30
nimia quibus ſedanda 132
Soccolata optimum ſtomachi confortans 134
Solani baccæ venenũ fortiſſimum 343
Solaris tinctura martialis 745
Somnia nocturna quomodo inhibenda 156
Somnus optimum Melancholiæ remedium 70
in peſte vitandus 45
Spaſmus gravidarum 258
Specificum Cephalicum deſcriptum 739
Ictericum 670.744
Sphacelus 336
Sphincteris laxitas quomodo corrigenda 196
Spiritus pro acidulis artificialibus 745
Anticolicus 744
Aſthmaticus 742
Bezoardicus 738
Carminativus de tribus 744
Cephalicus 740

Spiritus Formicarum Laurembergii 72
Pleuriticus 742
Quartanarius 745
Salis & nitri in medicamentis non ſunt permiſcendi 8
Scorbutici quomodo parandi 731
Vitæ purgans 615
Spiritus actiones ſuas quomodo perficiant in corpore 365
apoplexiam excitant ſtagnando 365
Splen bovis ſecretum eſt in obſtructione menſium 240
Splenetica decocta 605. 607
Spleneticum decoctum aperitivoſcorbuticum 744
Sterilitatis cura 254
Sternutationem nimiam ſiſtentia remedia 101
radices liliorum facilius promovent quam flores 74
Stipticus liquor Prævotii deſcriptus 39
Stomachicum Elixir 743
Stomachicus Pulvis 743
Stranguriæ cura 197. 198
Strumæ earumque cura 108. 325
Stupor & ſtridor dentium quomodo tollendus 105
Succi oleo olivarum ſuperfuſo fiunt ingrati 725
Sudor anglicus ejusq; coporiſta 40
Sudorem nimium cohibentia remedia 28. 111
Suffimentorum formulæ variæ 710
Suffitus ex reſinis electis ſemper eſt parandus 726
Suffocatio uteri 249
Suffocativus catarrhus ejusq; cura 62. 65
Suffuſio ejuſq; cura 92
Sugillationis cura 317
oculorum cura 90
Sulphurata gravidis nocent. 43
Sulphurea medicamenta non ſemper in phthiſi morbiſque pectoris conveniunt 111
Sulphuris ſpiritus multos jugulat hecticos 109
& oleum & quid circa eorum præparationem notandum 731
Suppoſitoriorum formulæ 713
Suppreſſio lochiorum 279
menſium 257
urinæ 197
Surditas & appropriata ad eam remedia 97
Symptomaticarum febrium differentiæ & cura 14
Syncope ejusq; analyſis theoreticopractica 43
Synochus putrida ejusq; differentiæ & cura 7
ſimplex ejusque differentiæ & curationis methodus 3

T.

TAbes dorſalis ejusque cura 29. 118
Tamarindorum decoctum 606
Tartariſata Martis tinctura 745

Tartari ſal qua ratione ſolvatur 730
ſpiritus & quid circa deſtillationem ejus notandum 732
Teneſmus ejusq; cura 155. 681
Terra martialis ejuſq; uſus in hypochondriaco malo 173
ſigillata coagulat ſpiritum Vitrioli 730
ejus uſus in ardore urinæ 199
in furore uterino 155
in tumore pedum gravidarum 283
Terrores nocturni quibus remediis coercendi 156
Tertianæ duplicis febris cura 26
febris cura 8
intermittentis curatio 15
ſcorbuticæ cura 16
Therbinthinæ ſpiritus balſamum eſt Europæum 463
urinam violaceo imbuit odore 187
Thermarum uſus nimius interdum excitat febres 1
Thymalea radox ſecretum in omnibus capitis defluxionibus 93
Teſticulorum apri eſſentia ſummum ſunt ad ſterilitatem arcanum 255
inflammatio quomodo ſiſtenda 201
ſcirrhus ejusque cura 201
tumor, 201
ulcera ibid.
Teſtudinum ad hecticam præparatio & uſus 27. 118
Tinctura Antiphthiſica 742
Bezoardica 737
Martis ſolaris 745
tartariſata 745
Tincturæ & quid circa earum præparationes notandum 726
Tineæ earumq; cura 334
Tophi venerei 210
Tormina infantum 299
Tortura oris & convenientia adverſus eam remedia 102
Trachoma ejuſq; cura 89
Tremor ejuſq; cura 75
â mineralibus ejuſque cura 75
Trochiſcorum formulæ variæ 669
Tumor aquoſus palberarum ejuſque cura 89
linguæ 102
mamillarum 288
Oeſophagi 128
pedum 683
eum extrahit heranium Robertianum 162
ingravidis 268, 305
poſt partum 283
præputii 214
pudendi 305
ſanguineus 314
ſcroti 305
teſticulorum 201
ventris poſt partum 283
uteri poſt partum 283
Tumores rumpit pinguedo leporis 305
Tumorum cura generalis 305
Tuſſis & varia contra eam remedia 122, 264. 297
Tympanitidis cura 168

V.

VAlaja quid 613
Vapor ſtrangulatorius & convenientia adverſus eum remedia 101
Vareni eorumque analyſis Theoretico-practica 523
Vari & ſalutaria adverſus ea remedia 323
Varices 268. 327
Variolæ an ab illis præſervatio ſit poſſibilis 583
Variolarum analyſis theoretico-practica 568
contagium etiam in diſtans poteſt operari 30
cura 30
nævi ut emendandi 31
Vegetabilia venena eorumque antidota 342
Vegetabilium eſſentiæ quomodo extrahendæ 731
Venarum in gravidis diſtenſio 268
Venæſectio & probè circa eam obſervandæ cautelæ 419
in febribus malignis eſt ſuſpecta 358
petechialibus lethalis 35
Venæſectione febrium malignitas educi non poteſt 31
Venenata vulnera 310. 312
Venenatorum ex animali regno antidota 343
Venenatorum ex foſſilium claſſe antidota 340
Venenatorum vegetabilium antidota 342
Venereæ luis cura 209
Venerem arcentia remedia 205. 538
ſtimulantia medicamenta 203
Ventoſæ herniæ cura 202
Ventriculi ardor ejuſque cura 130
dolor quomodo ſedandus 131
à flatibus diſtenſio 129
inflammati cura 129
inflati cura 129
vulnera quomodo tractanda 130
Ventris dolor in gravidis quibus mitigandus 261
rugæ poſt partum 284
Verbaſcum optimum in teneſmo medicamentum 155
Vermes necantia & expellentia remedia 138
aurium 96
dorſales 119
ventriculi & ſingulare ad eos evporiſton 131
umbilicales 139
Verrucæ quomodo tollendæ 326
ani earumque cura 155
penis 202
præputii 214
uteri 220
Verrucas tollens emplaſtrum 694
Vertigo ejusque cura 54
gravidarum 263
Veſicatoria eorumque formulæ variæ 697
Veſicæ calculus ejuſque cura 194. 303

Veſicæ fiſtulæ 191
inflammatio 193
ſcabies 194
ulcera 195
Veſparum ictus quomodo ſanandi 344
Vigiliæ nimiæ quibus remediis arcendæ 52
infantum 296
Vinorum medicatorum formulæ 612
Vinum abſinthites extemporaneum 6
an febricitantibus concedendum 6
Violaceum odorem urina acquirit ex Terebinthinæ uſu 187
Viperarum morſus quibus remediis ſanandus 344
ſal volatile quomodo figendum 41
Virgineus morbus 247
Virginitatis amiſſæ reſtitutio 680
Viſci quercini ſpiritus optimum ad coralliorum tincturam extrahendam menſtruum 83
Viſitatio officinarum Pharmaceuticarum & quid circa eam notandum 723.ſeqq.
Viſus debilitas quibus remediis acuenda 93
Vitrioli oleum ejuſque ſpiritus non debent confundi 725
quomodo differant. ibid.
ſpiritus coagulat terram ſigillatam 730
optimè corrigit helleborum 13
Vitriolum ex humore ab hypochondriaco rejecto concretum 173
Vitrum ſi deglutiit æger quomodo tractandus 130
Ulcera eorumque differentiæ & cura 306
aurium quibus remediis ſananda 96
capitis 680
cervicis uteri 222
epatis 161
labiorum 102
lienis 172
narium 99
oris 103
penis 202
putrida valdè curat balſamus ſulphuris 111
renum 193
ſcorbutica 179. 186
teſticulorum 201
veſicæ 195
Umbilicalis hernia ejuſque cura 141 207
vermis & adverſus eum remedia 139
Umbilici inflammatio 303
prominentia 142.302
Ungaricus morbus ejusq; cura 39
Unguentorum formulæ variæ 685
Ungues in febribus intermittentibus inſpicere debet Medicus 15
Vomicæ nucis antidotum 342
Vomitoria in febribus ante paroxiſmum omninò ſunt exhibenda 21
ex infuſione parata non niſi filtrata ſunt propinanda 631
præſtantiora 6
Vomitoriorum ſub varia forma variæ formulæ 629

Vomitus cruentus ejusq; analyſis theoretico practica 467
ejus differentiæ & cura 136
gravidarum 260
infantum 299
quibus remediis ſiſtendus 135. 136
Urethræ anguſtia 195
à calculis obſtructio 194
Urinæ ardor ejusq; differentiæ & cura 608
deſtillatio & quid circa eam notandum 732
Urinæ incontinentia 196. 303
inſpectio in febribus omnino eſt neceſſaria 15
purulentæ cura 200
Sal volatile ſupernatat, non pinguedo 178
ſupernatans pinguedo urinæ quomodo prohibenda 29
ſuppreſſio quomodo provocanda 197
in gravidis 267
violaceus odor ex terebinthinæ uſu 187
Uteri cancer ejusq; cura 225
cervicis anguſtia & clauſura 217
ulcera 222
condylomata 219
dolor 336
fiſtula 224
gangræna 225. 111
hæmorrhagia 265. 608
hæmorrhoides 221
hydrops 233
imbecillitas 235
inflammatio 232
inflatio 230
Uteri intemperies calida 226
frigida 227. 229
humida 227
ſicca 228
procidentia 234
rhagades 223
ſcirrhus 223
ſuffocatio 249
tumor poſt partum 283
vaſorum anguſtia 229
verrucæ 220
Uterinum Elixir 746
Uterinus furor 252
ejusq; analyſis theoretico-practica 547
Uterus & ex eo aquæ effuſio ante partum 269
Uveæ procidentia ejusq; cura 92
Vulnera articulorum eorumq; cura 310
capitis 87. 317
eorumq; analyſis Theor. practica 586
cerebri non ſunt lethalia 86
cordis vulnera non ſunt lethalia 87
corneæ tunicæ 91
cranii eorumq; cura therapevtica 87
cutis 86
epatis 161
Vulnera oculorum ſanantia ſpecifica deſcripta 94. 96
pectoris 312
pericranii 86
periculoſa ſunt ſæpè per centum dies 89
pulmonum 110
venenata 310. 312

Vulnera

Vulnera ventriculi 130
Vulneraria ſpecifica præſtantiora 87
Vulneraria clyſteres 639
potiones earumque ſelectiores formulæ 87. 308. 608. 610
Vulnerum dolor 313
hæmorrhagia 100. 312
Vulvæ amplitudo poſt partum quibus coarctanda 285
Vulvæ criſta 217
reſecatio & exulceratio 704
ruptio ad anum 288
Uvula vide Gurgulio.

Z.

Zibethi uſus in aurium tinnitu 97
Colica 144

F I N I S.